Pomeriū Sermonum Quadragesimalium.

Et est ob temporis exigentiam. et christifidelium necessariam eruditionē triplicatum.

Primum

De Penitentia et eius partibus

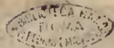
Scd̃m

De Viciis in Genere et Specie.

Tertium

De Decalogi preceptis

F. f. Pelbarti de Themeswar ordinis Min. de Ungaria autore S.

In noie domi

ni nri iesu cri incipit Quadragesimal' ps
smonū Pomerij d̄ pnia z ei9 ptib9: ac cor
reqsitis z ptinentib9 ad eandē.

Circa partē aūt

istaz pmitto q̄ p ferialib9 dieb9 breuiores
smones faciā. Tū q: p illis dieb9 pplo mi
nori nūero ɔfluit q̄ dieb9 festiuis vel dñi
cis. Tū quia gaudent breuitate moderni:
vt scribit. ff. Qd met9 causa. l. j. in glosa. z
C. de appella. l. ampliorē. Pro dieb9 autez
dñicis longiores aliq̄ntulu sermones facī
em9: vt multiſ ɔcurrentib9 prūc tā plebeis
q̄ sciētificis z altorib9 possimus p modu
lo satisfacere. Deniq3 iudicio sagacis pdi
catoris relinquit: vt smo p aliquo die bic
ɔssignatus possit p altero die transponi et
pdicari sicut videbit populo z tēpori con
gruere. Nam z fm plim smones aptandi
sunt fm congruentiā z capacitatē audien
tium. Hoc solum deprecor: vt q̄cq̄d defe
ctuosum in hoc ope z alijs meis laborib9
compertur: metipius insufficientie ascri
bat: z p me ad deū orones dirigant. Quic
quid aūt boni visū fuerit: deo altissimo a
quo est attribuat. Cui laus et gloria sit in
secula seculoz: Amen.

Feria q̄rta Cinez seu in capite ieiunij
Quadragesimalis Ser. I. scz de inuitatio
ne eccłie ad pniam z ieiuniū.

Onuerti

mini ad dñm deū ve
strum quia benign9 z
misericors est Joel. ij
z in epistola hodier.
Scā mr ecclesia bo
die canit hec verba exhortañ. oīnes filios:
id est fideles ad penitentiam his diebus
agendaz. In quib9 verbis inducit ad peni
tentiā ex consideratione diuine misericor
die. q̄ pmisit penitētib9 veniā z celestia bo
na. Propterea etiam in euang. hodier.
canit verbuz saluatoris nostri Matth. vj
di: Thesaurizate vobis thesauros in celo
qd etiā poni pōt p themate. Audiam9 g̃
hortantē matrē ecclīam. Conuertimini o
viri o mulieres ad dñm deū. Ecce sancta
eccłia hortat nos ad pniam: z inducit non
solū vbis: sz etiā exēplis. Idcirco tria my
steria p smōe isto declarem9 fm q̄ tripl̄ici
ter hortatur nos eccłia ad penitentiam di
ebus istis.

Primū dr exēplaris inductiōis.
Secundū dicitur quadragesimalis ob
seruationis.
Tertiū dr diuinalis inuitatiōis

A Circa pmū de exēpla
ri inductione vel iuitatōe aduertēdū ē q̄
scā eccłia iuitat z iducit nos ad pniaz exē
plo q̄druplici cerimonie q̄ facit hodie z di
ebus istiſ q̄dragesimalib9.

Primo in missaz exhortatōe.
Scdo in vesperaz anticipatōe
Tertio in cinez ɔsecratōe.
Ultio in imaginū apd certos ptectiōe
Primo inq̄ in missaz oim exhortatione.
Nam in fine missaz cātari solet: Hūiliate
capita vestra deo. Quare hoc facit his tē
porib9 qd als p totū annū nō facit: nisi p
pterea vt pctōr q̄ a toto anni curriculo in
peccatiſ superbiuit ɔtra deū: iā nūc hūilie
tur ad pniam tripl'r: scz in corde p contriti
onē: in ore p confessionem: in satisfactione
opis p ieiuniū: elemosynā: z orationē q̄te
nus grām dei z gl̄iam ɔsequat. Nā Ja. iiij
De9 supbis resistit: humilib9 aūt dat grāz
z sic gl̄iaz. B Scdo i vesperaz antici
patiōe. Nā his dieb9 q̄dragesimalib9 vespe
re añ prandiū dicunt: cū toto āno post me
ridiē dicant. Sed hoc quare fit nisi ad pe
nitētie iductionē. Nimiz vnde hoc fiat di
cendū q̄ ex decreto de ɔse. di. j. ca. Solēt
Ubi ɔciliū dr sic. Solēt plēs q̄ se ieiuna
re putāt i quadragesima mox vt signū au
dierint ad nonā horā manducare q̄ nullat
tenus ieiunare credēdi sunt si añ mandu
cauerint q̄ vesptinū celebret officiū. Con
currendū est em ad missam: z audiris mis
saz solēnijs: vesptinis officijs: largitiſ ele
mosynis ad cibū accedendū est. Si vo ali
qs necessitate ɔstrict9 fuerit: vt ad missaz
venire non valeat: exterminata vespertina
hora completa orōne sua ieiunium soluat

Hec ibi. Quare aūt sic fuerit institutū. Dicendū q̄ vt sic ieiunādo chr̄m imitari i penitētia z ieiunio q̄ntū possum⁹ nos induca mur. Quia eñ nō possumus sine cibo ieiunare tot dieb⁹ sicut fecit chr̄s: saltē ieiunemus vsq̄ p⁹ vesperā. Et q̄z multi nō possūt ieiunādo expectare horā diei vespertinā: saltē vesper; anticipat; comedāt i meridie

Tertio in cinez ꝯsecratiōe Nā hodie ecclesia cineres ꝯsecrat z capitib⁹ hoim iponit vt se mortales cognoscant z iō pniam agāt. Vñ sacerdos imponēdo cineres dic̄ Memento hō q̄z puluis es et i puluerem reuerter;. Quia nimiꝝ nil sic ad pniam puocat sicut mort; meōria Ecci. vij. Memorare nouissima z in eternum nō peccabis. Jdeoq̄ ecclīa hodie canit. Emēdem⁹ i melius qd̄ ignorant̄ peccauim⁹. ne subito pocupati die mort; q̄ram⁹ spaciū pnie z iuenire nō pos. zc. Quarto i imaginū ꝯtectione. Et h̄ apud certas ecclīas secularium maxime solet fieri. Sed q̄re hoc: nisi ad significandū q̄ petōr nō ē dign⁹ videre faciem dei ap̄tā z scōꝝ glīaz nisi agat pniaz Esa. xxvj. Tollat̄ impi⁹ ne videat glīaz dei. O p̄ petōr ptimesce z age pniam. q̄z de⁹ z scti angeli z btā v̄go z oēs scti abominant̄ te i pctis existentē aspicere. z sic peribis. O infelix perpende q̄z sine penitentia celū hēre non poter;. E

Circa scdm̄ de q̄drage- simali obsuatiōe q̄rit̄: q̄re sub nūero q̄dragenario voluit de⁹ h̄ ieiuniū obsuari a populo sc; chr̄iano. Ad qd̄ assignant̄ pcipue rōnes q̄ttuor: fm̄ doct.

Prima rō decimatiōis tpalis.
Scda rō afflictiōis pnialis.
Tertia rō ꝯsecratiōis nūeralis.
Quarta rō imitatiōis chr̄i formal.

Prima itaq̄ rō decimatiōis tpalis. Nam bon⁹ chr̄ian⁹ debet deo decimas soluere de bonis oib⁹. s. possessionib⁹ z etiā corpalib⁹. z sic etiā de tpe annuali vite sue. Sed vt scribit̄ p Greg. de ꝯse. di. v. c. Quadragesima (inq̄t) ipi dies decie anni sūt. Infra Verbi gr̄a. Si p. ccclxv. dies ann⁹ voluit̄ deinde p. xxxvj. dies affligimur q̄si ānī ho decimas dam⁹. Rō. q̄z. xxxvj. sūt decima nūeri. ccclxv. dieꝝ. z sex horaꝝ: quē nūeꝝ cōtinet annus tot⁹. Subdit̄ ibidē. S; vt sacer nūer⁹. xl. dieꝝ adipleat̄ q̄ttuor dies ad supplemētū. xl. dieꝝ addunt̄. Hec in dicto caplo d̄ ꝯse. sup̄. Jō q̄dragesimā ieiunare debem⁹. p decima tpis z corpis exoluēda Jdcirco eñ q̄ttuor dies addimus. q̄z corpus ex q̄ttuor element; ē ꝯstitutū: vt sic ieiunādo soluam⁹ qcq̄d i corpe p annū pcc cauim⁹. Scda rō afflictiōis pnialis q̄z nūer⁹. xl. a pncipio mūdi deputat⁹ est pro pnia hoim expectanda vel facienda. Et h̄ pat; primo in diluuio qd̄ pluit. xl. diebus Gen. vij. Scdo in exitu filioꝝ israel. xl. annis p desertū: q̄ si nō peccassent. xl. dieb⁹ intrassent fines terre pmissionis. Tertio. xl. dieb⁹ ieiunauit moyses p lege accipienda. Quarto. xl. dieb⁹ helias ascendit in montē oreb ad colloq̄ndū cū deo. Quīto deni q̄z post passionē chr̄i. xl. ānis expectauit iudeos ad ꝯuersionē. Sexto q̄z etiā niniuitas añ. xl. dies ad pniam monuit. Septio q̄z chr̄s. xl. dieb⁹ p nobis ieiunauit in deserto. Hinc canit ecclīa. Lex et ph̄e pmit⁹ h̄ ptulerūt: postmodū chr̄s sacrauit oiz zc̄

Tertia rō ꝯsecratiōis nūeralis. q̄z chr̄s dn̄s nūeꝝ q̄dragenariū multiplr̄ ꝯsecrauit S; hac rōne. iij. ar. psequar ob breuitatem z deuotionē. Quarta rō imitatiōis chr̄iformis z spēalis. quia vt dicit Ber. chr̄ianus a chr̄o dr̄ vt chr̄i frat̄ z imitator reputet̄: sed chr̄s dn̄s. xl. dieb⁹ ieiunauit: g̃ zc̄. D S; q̄rit̄ hic: q̄re ecclie filij chr̄iani nō eo mō in h̄ ieiunio chr̄m imitatur sic chr̄s ieiunauit. q̄z ip̄e chr̄s ieiunauit continue sine dieꝝ interpolatione: chr̄iani autē dies dn̄icos intercep̄tos n̄ ieiunāt. z sic discōtinuāt ieiuniū. Ad h̄ rn̄det̄ q̄ h̄ rōnabilit̄ ordinauit ecclīa triplici rōne. Primo pter resurrectiōis chr̄i venerationem. Et hāc ponit Alex. d̄ ales. i. iiij. Nā chr̄s i dn̄ica resurrexit: z die illa bis comedisse legit̄ . s. cū discipul' in emaus eūtib⁹: z cū aplīs q̄bus apparuit ianuis clausis: vt p; in euāgelio Jō ꝯgruit chr̄ianis eo die bis comedere vl' nō ieiunare: ita tñ q̄ cibos q̄dragesimales sumant: vt sic q̄ntū pñt chr̄o ꝯformens q̄ in dict; apparitiōib⁹ panes z pisces ac mel z nō carnes legit̄ comedisse ipa die resurrectiōis. Scdo pp̄t vitandā supstitionē. Naz pter h̄ ieiunare phibitū est ab

ecclīa die dñico. de ɔſe.di.iiij.Jeiunium.et. c.ſeq. Nā ſiqs ieiunaret die dnica cā abſti nētie vel aliq̄ bona intētione vel ex p̄cepti plati iposītiōe:bonū eſſet vt patȝ p Hiero. xxvj.di. Utinā inqt oī tpe ieiunare poſſe/mus ⁊c̄. Sȝ ſiqs i dñica ieiunaret qſi faci ens ɔ ɔſuetudinē ppl̄i cbr̄iani vel cū ſcan dalo alioꝝ:vel ſi ꝓpt ſupſtitionē aliquā:ſic peccaret. Un̄ ɔgruit illo die.ſ. dñico nō iei unare. Tertio ꝓpter ieiunij deuotionē. q: ex ɔtinua ieiunij afflictiōe faſtidiū fatiꝫ garet hoīes.⁊ ſic deuotio ieiunādi periret Hec ex Alex.i.iiij.⁊ Tho.ij.ij.q.cxlvij. O ǧ cbr̄iane imitare cbr̄m ieiunādo.ſ.bis dī ebus prout eſt ſtatutum:imitare peniten tiam agendo. C

Circa tertiū de iuitatio ne dei aduertendū ē:ꝙ miſericors de⁹ ⁊ dñs ieſus būc nūeꝝ q̄dragesimalē ɔſecrare vo luit multiplr̄:vt attēdētes hoīes talia iui/ tentur ad obſuantiā ipaȝ q̄dragesimalē i pnia ⁊ ieiunijs ⁊c̄. Un̄ in ep̄la hod. Joel.ij canit. Hec dt dñs Couertimi ad me i to/ to corde vr̄o:in ieiunio ⁊ fl.⁊c̄. Prio em̄ ɔſecrauit aduētu in generatiōis deſcp̄tiōe q: Mattheus euāgeliſta ſcribēdo genera tionē cbr̄i poſuit.xl.generatiōes:vt Aug. dt:lȝ Hiero.dicteret generatiōes.xlij.⁊ hoc paꝝ diſtat. Sed q̄re h̄:Aug⁹ dt ſic. Ad h̄ dñs ſue generationis q̄dragenario nūero ad nos deſcēdit:vt nos ad deū nr̄o q̄dra/ genario aſcēdam⁹⁊c̄. Scdo ɔſecrauit i ɔceptiōe fm ꝙ dt Fran.may.q:.xl.hebdo/ madis in vtero ꝟgineo mālit a ɔceptione Tertio in ieiunatiōe:q:.xl.dieb̄ ieiuna uit:vt patuit ſ. Quarto in p̄dicatione ⁊ miraculoꝝ opatione.q: a.xxx.anno ǭ cepit p̄dicare vſq ad q̄rti āni dimidiū ǭ paſſus eſt mortē.xl.mēſes nūeranſ. Quinto cō/ ſecrauit ſua morte,quia.xl.horis ab hora expirationis.ſ.nona vſq reſurrectionem mortu⁹ ɔcuit. Sexto ɔſecrauit reſurre/ ctiōe ⁊ tandē aſcēſione.q: poſt reſurrectio nē.xl.die in celum aſcēdit. O ǧ pctōr audi cbr̄m deū iuitantē ad pniam agendā ⁊ cō ſecres te deo bis dieb̄. O īfelix qd tardas penitere cū neſcias ſi diē craſtinū babeas Sȝ ⁊ ecce ɔſideres hodie quō cineres im ponunt capiti cbr̄ianoꝝ vt moueanſ ad pe nitentiā. C Nimiꝝ in dial. Ceſarij exē/ plū legiſ qd ⁊ narraſ in ſmonib̄ diſcipuli. Carnifex qdā cū tertia feria añ die cinerū totam pene noctē in comeſatiōib̄(ſic heu mlti ſolēt)expendiſſet. Et tandē mane cuȝ collega biberet ⁊ audiſſet pulſationeȝ ad eccāȝ p cinerib̄ ſuſcipiēdiſ:dixit ſocio Ego tibi cineres ⁊ tu tandē mibi dabis. Tolleſ ꝙ cineres de foco iactauit ſup caput illi⁹. ⁊ ecce mox in penā ſenſit puluere acſi ſibi follib̄ iſufflareſ.⁊ exclamās tātū ſibi bau/ ſit vt.vix ꝙ nō ſuffocareſ.accurrunt multi: ducunt eundē ad inſulā vbi nō erāt pulue res.ſed nil pfuit. Un̄ iuſto iudicio cunctis videntib̄ turbine cineꝝ ſuffocat⁹ expira/ uit. Ue ergo ve miſeꝝ pctōrib̄. Sed vos cbariſſimi ɔuertimi ad do. de.ve.q: miſe ricors ē penitētib̄. Rogem⁹ ǧ xp̄m vt ⁊c̄.

Feria quinta poſt Cineꝝ Sermo.ij.ſcȝ de congrua inſtitutiōe ieiunij quadrageſi me in vere.

a

It illi ieſus

Ego veniam ⁊ curabo eum. Matth.viij.⁊ in euāg hod. Jn qb̄ ꝟbis oñditur ꝙ dñs ieſus ex imen ſa pietate parat⁹ eſt curare īfirmitates p̄/ ſertim aiaꝝ vere penitētiū ⁊ ſupplicit̄ oran tiū.ſic fecit Centurioni petētī p ſuo:vt patȝ in euange. Sed qm̄ vt Salomon ſcribit Eccēs.iij. Oia tp̄s hn̄t. Eſt em̄ tp̄s riden/ di vel gaudendi:⁊ ē tp̄s plāgēdi. Jō cba/ riſſimi aduertite qm̄ antea tp̄s vobis erat gaudēdi mūd ialiſ.ſȝ iā inſtat tp̄s plangen di pctā ⁊ ieiunādi ac cōfeſſionem faciēdi. Propterea de hoc tp̄e pōt accipi p tbema te alio ſermonis illud Eccī.iiij. Fili conſer ua tp̄s ⁊ deuita a malo: nō ɔfundar̄ p aia tua dicere verum.ſ.in ɔfeſſiōe. Et q̄ hec fa cit venit ad eū cbr̄s p ǧfam ⁊ curat eū.ſ.in aia ab infirmitatib̄ pctōꝝ:put ꝓmiſit Cē turioni:di.ſup. Ego veniā ⁊c̄.⁊ in euange lio. Jtaqȝ de h̄ tp̄e q̄dragesimali ǭ ſolet fideles aīe p pniaȝ ⁊ ieiuniū a cbr̄o curari: tria myſteria notem⁹ p ſermone.

Primū dt ɔueniētia ꝟnalis tp̄is.

Secundū dt ɔgruētia quadrageſimal lis inſtitutionis.

Tertiū de euidentia pbabilis rōnis.

G Circa pmū de cōueni entia finalis tpis inqrendū est Unde con uenit q ecclia p tpe ieiunij et pnie int alia tpa deputauerit hoc vernū tps: Ad qd di cendū q hoc summe ɔueniēs fuit: pcipue ex hui⁹ verni tpis ɔditione triplici.

Primo qz hoc ē tps medicatiōis.
Scdo qz hoc est tps plātationis
Tertio qz hoc ē tps renouatiōis.

Primo inquā hoc pnū tps ē tps medicati tiōis. Nā p isto tpe mensis Martij solent hūores cōmoueri in hoīe vt volūt physici: z ideo ɔsulūt p hoc tpe fieri purgatiōes p amaras potiones vel sudationes. Proīde Joānes Mesue in pctica pma dr: q omē malū aut morbosum qd in corpe latitauerit: z in vere medicinis aut laboribꝫ.s.sudā do expurgatū ñ fuerit: estate succedēte hō piculosi⁹ febribꝫ estuabit. Hoc idē dr etiā Cōstantin⁹ li. de natura morboꝝ. Jdeoqꝫ sicut h tps ɔuenit p corpoꝝ medicina: ita plus ɔuenit p aiabꝫ medēdis p amaritudinē pnie z expurgationē lachrymaꝝ tāqꝫ sudoꝝ atqꝫ laboꝝ opeꝝ bonoꝝ. Unñ Eccl. xviij. Añ languorem. Lyra.s. mortꝫ adhibe medicinā. z añ iudiciū.i. horā mortꝫ: interroga teipm.s.p discussionē ɔsciē: z inuenies in ɔspectu dei ppitiationē. O tu pctōr qd est q times mori in corpore: z nō times mori in aia p pctm: sic facis acsi digitū amputari timeres z caput decollari nō timeres. qz aia vt caput digitū improporcionabiliter pcellit corp⁹. Scdo h pnū tps ē tps plantatiōis. Nam h tpe putanꝫ vinee: eradicanꝫ herbe nociue: z plantanꝫ vinee: herbe z arbusta zc. Sic spūaliter cōuenit vt eradicem⁹ vicia z plantem⁹ in nobis virtutes p pniam. Sz heu multi ɔtrariū faciunt: ɔtra qs chrs Lu. xiij. ponit pabolā d arbore plātata i vinea: z qrēs dñs fructuz in ea z nō īueniēs: dixit cultori. Succide illā: vt qd terrā occupat. At ille. Dñe dimitte illā z h anno vsqꝫ dū fodiā stercora: h est recognitionē pctōꝝ tanqꝫ stercoꝝ. z siqdez fecerit fructū pnie. sin aūt: i futuꝝ succides. Sic in pposito. Tertio hoc est tps renouatiōis.s.tā cursus celi. qz sol iā intrat in pmū signū arietꝫ: qꝫ etiam elementoꝝ z i eis existentiū. Nā aer iam serenaꝫ: aues i aere cantare incipiūt z nidificare ac pullificare: z sic pisces i aqs pcreare: prata z arbores in terrꝫ virescere zc. g conuenit h tpe z hoīes in aia renouari p pniam. qz vt Aug⁹ dicit Jmpossibile est nouā vitā.s. celeste ichoare nisi qs veterꝫ vite.s. pctōꝝ peniteat. O qnta hoīm stulticia pctōꝝ. qz vt dr Hieremie. viij. Milu⁹ i celo: turtur: hirūdo: z ciconia cognoscūt z custodiūt tps aduent⁹ sui. pplꝫ aūt me⁹.s. chrian⁹ nō cognouit iudiciū dñi.s. futuꝝ ɔ impenitētes.

H Circa scdm de cōgruentia institutionis querit Quare ieiuniuz qdragesimale est institutū.s. p hoc pno tēpore seruandū. Cū em chrs dñs nō h tpe ieiunauerit: sed imediate post Epiphaniā Mat. iiij. Mirꝫ est g q ieiuniū qdragesime nō p illo tpe: sed p h tpe verꝫ instituit ecclia scrā. Ad qd rñdeꝫ fm Alex. d Ales z san. Tho. in. iiij. q.s. tpe veris congruenti⁹ institutū est ieiuniū z assumiꝫ ac exerceꝫ pter tres rōnes: non obstante q chrs alio tpe ieiunauit. qz sic voluit z congruit

Prio ppꝫ carnal ɔcupiscētię repssionem
Scdo ppꝫ fideliū ad pasca ppationem.
Tertio ppꝫ pmoꝝ pentū trāsgressionē.

Primo inquā ppꝫ carnalis ɔcupiscētie repssionē Et hāc rōnē ponit Johes Beleth in sūma sua de officio. qz vicz i vere maxie insurgūt z inualescūt mot⁹ carnales z ɔcupiscētię magꝫ accēdunꝫ. Sicut etiam videmus in aialibꝫ z auibꝫ q in vere magꝫ mouenꝫ naturalr ad cōmiscendū p generatione. Et h accidit iō qz put Johes Damas. dicit Jn estate cholera augeꝫ in hoīe: i autūno melācholia: in hyeme phlegma: z in vere sanguis increscit. z sic tūc ex incremēto calidi sanguis ɔcupia accendiꝫ. Jdeoqꝫ hoc tpe verꝫ ɔuenienter ieiuniū est ad repmēdū carnalē ɔcupiscētiā. Jn alijs aūt tēporibꝫ sunt minora ieiunia instituta: vt sūt ieiunia qttuor tempoꝝ q istituit Calixtus papa. lxxvj. dist. c. Jeiuniū. ac Urban⁹ papa. c. di. c. Statuim⁹. vicz i estate i hebdomada pēecostes: vt repmaꝫ cholera iracūdie z fallacie. Choleric⁹ em est naturalr iracūdus z vsut⁹. Jtē in autūno.s. in septēbri vt debiliteꝫ melancholia cupiditatis z

tristicie. Melancholicus em̄ naturalit̄ cu pidus ē & tristis. Denicꝫ in hyeme vt de bilitet̄ phlegma hebetudis & pigricie. Et h̄ fit in decembri. Quartū fit ieiuniū quattuor tēpor in q̄dragesima rōne iā dicta. Et fm̄ Alex. de ales hec ieiunia ꝯueniēt fiūt tri bus diebꝰ iuxta numer triū mēsiū vt satis faciamꝰ in diebꝰ tribꝰ de his pctīs q̄ cōmi simꝰ singul̄ tribꝰ mensibꝰ pcīū anni. Itē fit feria q̄rta ꝑpter memoriā traditiōis chri & feria sexta ꝑpter chri crucifixionē: & sabba to ꝑpter chri quietē in sepulcro: & tristiciā apostolor de nece dñi. Et sic patet. I

Secundo ieiuniū quadragesimale pro verno tpe obseruandū est ꝑpter fideliū ad pasca debitā ꝑparationē. Nam ad festum pasce specialiter debet se ꝑparare populꝰ chriānus: maxime ꝑpter p̄ceptū cōmuni candi eucharistiā: & ꝑpter venerandam pas sionem christi ac resurrectionē quę īvere facta est. ergo ꝯuenienter circa confinium dñice passionis & resurrectionis in vniuer so orbe obseruatio quadragesime aplica institutione obseruatur: vt dicit Isidorus vj. etymol. Quatenus etiā per hoc instru amur q̄ sicut chrīs dñs per suam passionē peruenit ad gloriā resurrectionis: ita et p ieiuniū ac per penitentię opera ꝯuenimus ad gl̄iam eterne beatitudinis. O ergo tu q̄ iaces in pctīs quo peruenies nisi i infer num. Tertio ꝑpter primor parētū trāsgressionē. quia primi parentes peccauerūt in vere fm̄ Alexandrū de ales in secundo volumine sūme ergo tunc ieiunamus: vt si cut ab ipsis gaudijs paradisi per gulā ce cidimꝰ. ita p abstinentiā tunc faciendam ad ea redeamus. Unde canit ecclīa. Pa radisi portas ieiunij tps nobis aperiet: sus cipiamus illud orantes & depcantes vt in die resurrectiōis cū dño gl̄iemur. Hec i of ficio dñice pme. Unde aūt ꝓbat̄ q̄ hō pec cauerit in ver̄ tpe ꝑpter breuitatē articlo tertio resecādo ꝓsequar. K

Circa tertiū de euidentia rōnis qua ꝓbabiliter agnoscit̄ q̄ primꝰ hō in tēpore veris peccauit p gulā: ideocꝫ in veris tpe congrue institutū est pro reme dio peccati ieiuniū hoc ꝑpter capacitatem simpliciū historice ꝓsequamur. Narratur quippe ex quibusdā codicibꝰ Isidori. viij. etymol. repertū ꝑut habet̄ in ara celi in bi bliotheca fratrum Minor: sic vicꝫ q̄ post ascensionē dñi apostoli occupati in pdica tione nil tradiderunt de die quo pasca de beret celebrari. Cum vero ipi ex hoc mūdo transissent: per orbē vniuersum diuersa in troducta fuere ieiunia. Alij em̄ ieiunabāt q̄draginta dies: alij viginti: alij tm̄ quadra ginta horas: omnisꝫ gallia octauo kal. April̄ pasca celebrabat. Orietales vo quo cūcꝫ die mensis martij luna. xiiij. venisset pasca tenebant. Tunc papa Uictor rho manus eps direxit vās autoritatē ad the ophilū cesarie palestine epm̄ vt ex hieroso lyma vbi chrīs dñs fuit ꝯuersatus: pascal̄ ordinatio prouenıret. Tūc episcopꝰ The ophilus adunato concilio sapientum & do ctor dixit eis. Quē diē pmū creditis i mū do creatū. Et concorditer responderūt de die dñico. At ille. Quō ꝓbatis. Responde runt. Ex scptura q̄ dicit. Factū est mane & vespere dies primꝰ. deinde secundꝰ. vlti mo septimus in quo quieuit deus: hoc est in sabbato. Cum ḡ sabbatū sit dies nouis simus quis pōt esse prior nisi dñicus. The ophilus acceptauit: sed iter interrogauit de parte anni quo scꝫ tpe factus sit mūdꝰ Responderūt q̄ in vere. At ille. Probate qd̄ dicitis. Scriptura ait. Germinet terra herbā virentē & facientē semen & lignū po mifer faciēs fructū. & hoc tpe veris vide mus fieri incipi. Theophi. dixit. Uer est. Sꝫ qm̄ in vere tres meses sunt in q̄ illorū mundus cepit esse. Respōderūt. In equi noctio. q̄ scriptura dicit. Fecit deus lucē & vocauit diē: fecit tenebras & vocauit no ctē: & diuisit deꝰ lucē a tenebris. Theophi lus dixit. Quid de luna: an plena sit creata Rñderūt q̄ plena facta est in ꝑncipio. q̄a scriptura dicit. Fecit deus duo luminaria magna &c. Et cū tali inuestigatione in illo ꝯcilio statuerūt pasca non debere celebra ri ante. xj. kal. Aprilis: qd̄ est altero die i mediate sequēti post festū scti Benedicti. Ex istis patꝫ q̄ pmi parētes in vere pecca uerunt. Ideocꝫ tali tpe scꝫ. viij. kal. Aprilis chrīs mortuus est: & nos conuenienter ta li tpe ꝓ amore chri ieiunamus. Rogemꝰ ḡ dñm iesum vt det nobis grām &c. Amē.

Feria sexta post Cinerẜ Ser. iiij. in ordi
ne scʒ de incitatione chri ad conuersionem
a pctis nris faciendā.

Estote et

c vos pfecti sicut et pater
vr celestis perfectus est
Matt. v. ꝛ in euangelio
ho. Uerba sūt hec saluatorꝭ nri iesu. In q
bus hortaꝶ ad scitatē vite pfectā sectādā
exēplo dei oipotentꝭ ꝓ modulo nre infirmi
tatꝭ possibili. Sʒ qm vt dr phs. vij. physi
coꝶ. Unūqdqꝫ pfectū tūc ē cū attingit su
um finē fm ꝯuenientē gradū sui statꝰ: pfe
ctiōis. Finis aūt creatiōis hūane deus est
quē penitētes attigūt p ꝯuersionē pfectā
ad ipm. Unā vt exēpli grā loqmur. Sicut
oculꝰ q factꝰ ē a deo ad videndū nō dr pfe
ctus nisi plenū visū possit hre: sic manꝰ in
opando: sic pes in ambulādo pfectꝰ ē duʒ
pōt facere qd debʒ. Hō ḡ tūc pfectꝰ dr qn
ad finē suū scʒ ad deū attingit: hic p grām
ꝛ i futuro pfectissime p gliaʒ: ipm amādo
laudādo ꝛ possidēdo. Et hec oia inchoan
tur per pniam quā ꝓ his tpibꝫ vt agamus
inuitat eccla. clamāt etiā vba chri i pmisso
themate ꝛ in euāgelio. Itaqꝫ de pnie i-
choande ꝯuersione tria mysteria notabi-
mus ꝓ hoc smone.

Pmū dr chri admonitiōis.
Scdm dr modi conuersionis
Tertiū dr stulte dilationis.

Circa pmū de christi ad

monitiōe scʒ ad pnie ꝯuersionē. Etq hodi
erna dies. feria sexta ē passiōis dnice: Id
circo hodie ex eiꝰ mēoria passionis prose-
quen. smonem aduertendū ē. ꝙ chrs dns
admonet nos ad pniaʒ agēdā quā pcipue
debemꝰ i hͦ tpe facere. Admonet aūt chrs
hoc die passus pcipue qdrupl'r.

Prio ex nre morꝭ icertitudine.
Scdo ex pene ifernal' cōminatiōe
Tertio ex regni celestꝭ pmissiōe
Quarto ex amara crucꝭ passiōe.

L Primo ex morꝭ incertitudine Mat.
xxiiij. Illud autem scitote qm si sciret paꝭ
familias q hora fur ventret. vigilaret vti-
qꝫ ꝛ non sineret perfodi domū suam. Ido-
qꝫ et vos estote parati. qr q hora nō puta
tis filiꝰ hois veniet. Itē Mar. xiij. Vigi-
late: nesciꝭ eñ qn dns veniet: sero: an me-
dia nocte: an gallicantu: an mane: ne cum
venerit rep. inu e. vos dor. Qd aūt vob di
co oibꝫ di. vigilate ꝛc. Sʒ heu ꝙ multi nō
curāt admonitiōes chri sub spe longioris
vite d. Adhuc iuuenis sū: penitere potero
cū ad senectutē puenero. Sʒ tales aduer-
tāt qm (vt Tulliꝰ li. de senectute ait) Fru-
stra inquit sperat adolescēs se diu victurū
Quid eñ stultius ꝙ incerta ꝓ certis hre.
Qm etiā illa etas (scʒ adolescētie vel iuuē-
tutis) plures ꝙ senectꝰ habʒ casus. s. mor-
tis. Faciliꝰ eñ adolescētes morbos icidūt
grauiꝰ egrotāt: tristiꝰ moriunꝶ. hec ille. O
ḡ fatui q speratꝭ ꝙ in magna hebdomada
pniam agerꝭ ꝛ nunc in pctō pseueratꝭ sub
tali spe. qs scit si supuiuerꝭ vsqꝫ ad magnā
hebdomadā: ꝛ si sciretis nōne meliꝰ ē pre-
uenire. qr vt Aug. dic de pe. di. v. c. ij. ꝛ §.
j. Qui agnoscit cito pctm cito inueniet ve
niā ꝑpitiu: q aūt pctm diutiꝰ retinet tanto
auget ꝯtēptū. Exēplū. Petrꝰ chrm negās
cito se recognouit ꝛ miscdiaʒ cito iuenit. Sʒ
iudas tarde scʒ post chri resurrectionem
se recognouit ꝛ miscdiam non inuenit. O
ḡ homo noli eē vt Iudas quem christus
dns noster monuit ad penitentiā tam ver
bo ꝙ osculo dando: ꝙ pedes eius abluen
do: et tamen ille omnia hec ꝯtempsit. Et
nūc te monet chrs verbo in scripturꝭ. Itē
osculo. dando se ad osculandū ꝛ gustandū
in eucharistia: ꝛ pedes abluēdo. i. affectꝰ
p aquas lachrymaꝶ. Nam si hec contēnis
differēdo peribis vt iudas. Secūdo ex
pene ifernalis cōminatiōe: Chrs nos ad-
monet ad pniam Luc. xiij. di. Dico vobis
nisi pniam egeritis omnes simul peribitꝭ.
Et iteꝶ Matth. vij. Omnis arbor. i. hō.
que nō facit fructum bonū excidetꝛ i ignē
. s. infernaleʒ mitteꝶ ꝛc. Et Luce supra po-
niꝶ exemplū de arbore fici plantata in vi-
nea: de q dns pmisit hoc anno vt fodiatur
circa eaʒ scʒ recognoscēdo pctōꝶ stercora
Et si fecerit fructum pnie: bene quidem.
Si autē: excidaꝶ. Amb. Ue mihi si igra
tus fuero. s. chro: ve mihi si pctā mea non
defleuero. qm securis ad radicem posita ē
Faciat ḡ fructum penitentie hō: alioquin

igni tradeꝛ ꝑpetuo. Tertio ex regni celestis ꝓmissiōe. Admonet chr̄s Matth. iiij. di. Penitentiā agite appropinq̄bit em̄ reg. ce. O q̄ntum p̄miuꝫ daꝛ pnie. s. regnū celoꝝ: Nō terrenū: nō vna villa vl' ciuitas sed regnū eternū. O mira hoim demētia ꝓ decē aureis flerēt ⁊ ꝯfiterenꝛ ⁊ pniaꝫ vtiqꝫ facerēt: ⁊ tm̄ ꝓ indicibili thesauro celesti nō faciūt. Iō Bern. li. de interna cōuersatiōe: dr̄. Tribuit mūdꝰ ꝑua ⁊ seruiꝛ ei aut ditate magna. tribuit deꝰ magna: ⁊ eterna ⁊ vix seruiꝛ ei vnica hora. Interdū ꝓ vno numismate vsqꝫ ad morte litigaꝛ. ꝓ celesti aūt regno nec pes a terra leuaꝛ. O stulti ꝗ filij adā ⁊c̄. Quarto ex amara crucꝭ passiōe. Nā q̄re chr̄s passus est baiulās sibi crucē in q̄ mori voluit nisi vt exēplo suo inuitaret nos ad penitentiā. Vñ Matt. xvj. ait Qui vult venire post me abne. se. ⁊ tollat crucē. s. pnie. ⁊ sequaꝛ me. s. in opꝭ bonis. Iō Ber. dr̄: Chr̄us in altū crucis ascēdit vt ab oibꝫ videreꝛ: clamauit fortiꝛ vt ab oibꝫ audireꝛ: clamori lachrymas addidit vt hō cōpatereꝛ: q̄ ad eius clamorē nō cōpungiꝛ: durior est petra ⁊ saxo: grauior inferno: fetidior sepulchro. O ꝗ aīa audi chr̄m de cruce ad te clamātē: Reuertere sunamitis. i. aīa peccatrix. Ecce manus expādi vt te penitētē amplexarer: caput inclinaui ad osculandū te: pedes cōfigi volui vt fugere nequeā te: sanguinē fudi vt abluā a pctīs te: lancea latꝰ apertū teneo vt suscipiaꝫ te ꝑ amorē in corde: ecce dulcissime voco te ad pniam: vlcisci dissimulo: pctā tua penitēti tibi dimitto: insuꝑ grām tribuo: ⁊ gl'iam ꝑpetuā in celo tibi dabo. O ꝗ fidelis aīa recognosce amorē chr̄i ⁊ vocē ⁊ penite. ¶

Circa scd̄m ꝺ modo cōuersionis Notādū: ꝙ passio chr̄i q̄ fuit ꝓ a pnia ꝓ nr̄is pctīs docet nos q̄liter ꝯuertamur ad deū ⁊ veraciꝛ penitere. Nā chr̄us passionē ꝑtulit crucis p̄cipue q̄ttuor modis: ⁊ his modis debemꝰ ⁊ nos penitere.

Primo totaliter.
Scd̄o fortiter.
Tertio amanter.
Quarto ꝑseueranter

Primo inquā totaliꝛ: q: chr̄s totū sanguinē fudit in passione nil reseruās ⁊ totū corpus exposuit dolori: Sic debet hō chr̄ianus totaliꝛ ꝯuerti: ita ꝙ nullū pctm̄ retineat: sed de oibus peniteat. Ioel. ij. Hec dic dñs. Cōuertimini ad me i toto corde vr̄o. Cōtra h̄ peccāt q̄ lꝫ de alijs peniteāt: tm̄ aliq̄ reseruāt vtcꝫ aliena nō restituēdo vel irā tenēdo: vl' scortū nō eijciēdo. Secūdo fortiꝛ: q: fortē ⁊ acerbissimū dolorēꝫ chr̄us ꝑtulit suꝑ oēs martyres. Sic ⁊ hō debet fortiter dolere de pctīs ⁊ castigare vicia Gal. v. Qui chr̄i sunt carnē suā crucifixerūt ꝯcu. ⁊c̄. Vnd ꝓ hoc tp̄e canit ecclesia: Vtamur ꝗ partius verbis: cibis ⁊ potibꝫ: somno: iocis ⁊ artius ꝑstemus in custodia. Vitemꝰ aūt pessima q̄ subruūt mentes vagas: nullūqꝫ demꝰ callidi hostꝭ locū tyrānidi. Tertio amāter: q: chr̄s ex amore maximo ꝓ nobis passus est: in cuius signū cor suū vulnerari voluit: vt dicit Bern. Sic et hō ex amore dei debet penitere vero corde. Vñ Ioel. ij. Scindite corda vestra scꝫ vehemētis doloris: et amoris vulnere ex memoria passiōis xp̄i. ¶ Exemplū narrat magꝛ Nider in sermone: ꝙ quedā sancta mli'er ⁊ deuota his diebꝫ tāto amore cōpatiebaꝛ chr̄o passo ꝙ ꝑ totā q̄dragesimā infirmata parasceues die mortua est: ⁊ tūc dixit filio suo: Triginta anni sunt ꝙ nullā diē p̄termisi q̄n fleuissem ꝓ chr̄i passione: ⁊ sic cōsolata ⁊ leta in chr̄o feliciter migrauit. Quarto ꝑseueranter: vt sicut chr̄s nec amore matrꝭ sub cruce plangētis: nec ad verba iudeoꝝ di. Si chr̄s est descēdat de cruce ⁊ credimꝰ: descendit. Sic homo vsqꝫ ad mortē ꝑseueret in gratia penitētiali ⁊ nolit ꝑpetuo declinare in peccatū. Nam Matth. xxiiij. Qui ꝑseuerauerit vsqꝫ in finē: hic saluus erit. O ergo aīa disce hec exēplo chr̄i.

Circa tertiū de dilationis stulticia breuiter sufficiat exēplariꝛ ꝓsequi tm̄modo de stulticia eoꝝ q̄ lꝫ in hac q̄dragesima ieiunēt vel alia deuotiōis oꝑa faciāt: tm̄ ꝯuersionē verā pctōꝝ ⁊ ꝯtritioꝫ differūt vsqꝫ ad finē q̄dragesime: nec curant verā ꝯtritionē antea formare. ¶

Vnde talis dilatio penitentie ostendiꝛ esse stulta: ⁊ a fortiori si ampliorē qs dilatō

nem faciat exẽplo q̃druplici. Primũ exemplũ: Siq̃s vellet p̃ciosissimũ balsamũ infundere vasi vel malmaticũ & hmõi: ip3 vas vidẽs imundũ fore: nõ lauaret antea sed postea q̃ ex illo vase ebibit iam malmaticũ vel euacuatiõi est primũ tũc velit lauare: stultũ vtiq3 esset. Sic q̃ volunt sacra ieiunia & alia bona facere sine p̃cedẽti ɔtritiõe. Scdm exemplũ: Siq̃s p totã q̃dragesimã vellet laborare in vinea: & q̃libet die p p̃cio accipe monetas malas nil vel parũ valẽtes vellet: sed tm̃modo in vltima hebdomada vell3 bonas accipe: nõne stultus esset. Sic in ɔposito. Tertiu3 exemplu3: Siq̃s fedata manu p stercora cũ rege in mensa comederet & nõ nisi in fine prandy se lauaret: stultus esset. Applica sic in ɔposito. Quartũ de thesauris: quia & chr̃s dñs in euãgelio p̃me diei quadragesime admonuit nos dicẽs. Thesaurizate vobis thesauros in celo. Matt. vj. Sed dato q̃ aliquis condens thesauros reponere quolibet die centum aureos in capsa: & fur q̃tidie totidẽ ex eadẽ capsa tolleret: & cũ vltimo die vel citra oĩbus furatis thesaur9 iã vacue capse seras & vectes apponeret: nõne stulte fecisset q̃ sciẽs p̃us apponere neglexisset. Sic in ɔposito applica. O q̃ charissimi rogem9 dñm &c.

Sabbato post Ciner. Sermo quart9 sc3 de penitẽtie dilatione piculosa: & q̃ fatuũ sit differre & iniquũ.

Quotquot tã gebant eum sc3 Jesum salui fiebant Marc. vj. & in euangelio hodierno. Spiritualiter: q̃tquot tangunt Jesum: salui fiunt. s. tangẽdo corde in vere penitẽtie dolore & amore. Nã vt Ber. dicit: Duo sunt inq̃t brachia quib9 amplexamur chr̃m iesum. s. timore reuerẽtiali: & amore filiali. Sed timor incitat peccatorem ad dolendũ de peccatis: & amor verã penitentiã ɔsũmat tanq̃ finis p̃cepti q̃ est charitas: vt patz. j. Tim. j. Nam ideo penitentiã agere debem9 vt deũ diligamus Unde optime dicim9: q̃ quotq̃t fideles tangunt Jesum sc3 p vere penitẽtie gr̃am salui fiunt. vt dicit hoc euangeliũ. Ex quo aũt sunt multi q̃ nolunt chr̃m p penitẽtiã tangere cũ possent: sed differunt de die in diẽ: et sic a diabolo decepti pibunt: nec salui fiunt. Jdarco de dilatiõe sacre pnie in hoc sermone ageñ. tria mysteria notabi9.

Aliud thema si placet habes intra sermonem.

Primũ dicit̃ piculositatis.
Scdm dicit̃ fatuitatis.
Tertiũ dicit̃ iniquitatis. P

Circa primũ de periculositate Notandũ: q̃ q̃uis vt mg̃r in. iiij. di. xx. dic̃: melior sit penitẽtia sera q̃ nulla: tñ vtiq3 summe piculosum est pniam differre tm̃modo ad extremũ vite & nolle penitere in tp̃e sanitatis. Quapropter scribitur Eccl. v. Ne tardes ɔuerti ad dñm: et ne differas d̃ die i diẽ: subito ei vẽiet ira illi9. Et hoc põt esse thema. Sunt aũt p̃cipua tria picula dilate pnie.

Primũ est difficultatis.
Scdm est dãnositatis
Tertiũ est dubietatis.

Primũ piculum difficultatis: q2 vt Magister vbi sup ca. j. dicit: Timendũ est de penitẽte sero: maxime cũ filij q̃s illicite dilexit sunt p̃sentes & vxor & mundus ad se vocet. Periculosu3 itaq3 est & interitui vicinũ ad mortẽ ptrahere penitẽtie remediũ. Difficile eñ est vt sit vera penitentia tũc quãdo cruciatus membra ligat & dolor sensum opprimit vt vix hõ aliq̃d cogitare valeat. Hec ibi. Ratio huius est: q̃a vt Aug9. sermone de innocẽtib9 dicit: Justo dei iudicio hac aiaduersione peccator pcutitur: vt moriẽs obliuiscat̃ sui: qui du3 viueret oblitus est dei. Et Ciprianus de peni. dist. vij. §. Hoc aũt. dicit: q̃ iusto dei iudicio nõ est dignus in morte accipe solacium qui se in vita nõ cogitauit moritur9. O dur9 dictum. Sed hec vt magr̃ vbi s̃. ostendit sic intelligenda sunt: q̃ q̃uis in fine vere penitere sit difficile: si tñ ex dei misericordia inspirat̃ aliq̃s: tũc vera penitẽtia hominẽ liberat: l3 p multos ignes vel penas: & exemplu3 ponit de latrone iuxta christum. Secundũ periculũ dãnositatis. Certũ est eñ q̃ talis multa dãna me

ritoꝝ incurrit: ⁊ multa bona interim que ſcʒ in gratia feciſſʒ vel facere potuiſſet ad p̄mia vite eterne. ¶ Sicut eñ cuʒ aliqs eſt excōicatus nil pcipiet de ꝓuentibus ſuoꝝ beneficioꝝ q̄diu manet excōicatus. Exemplū de appellationibꝫ ca. Paſtoralis. Sic peccator de bñficijs dei ⁊ eccleſie ſuffragijs ac meritis paſſionis chr̄i nil ꝑcipit q̄diu ſtat in pctō mortali tanq̄ a deo excōicatus. Iuxta illud Ps. Maledicti q̄ declināt a mādatis tuis. ¶ Tertiuʒ ꝑiculum dubietatis: q2 penitētia ſolū in extremis eſt dubia: ⁊ videt̄ coacta timore pene: et ꝑ ꝯñs falſa: nec ſalutifera. Nimirꝫ vt dicit Aug⁹. Penitētia in morte raro vera. Nec inuenit̄ in ſcrͥptura canonica niſi vnus ſcʒ latro qui in fine vere penituit. Ille vt nullus deſperet: Solus: vt null⁹ p̄ſumat: quia in ſano hoīe penitentia eſt ſana: in infirmo infirma: in mortuo mortua ⁊c̄.

Unde ponit idem Aug⁹. allegat̄ a Mgr̄o vbi ſup. et etiā de pe. di. vij. in p̄ncipio dr̄: Si qs poſit⁹ in vltima neceſſitate ſue egritudinis voluerit accipe pniam ⁊ accipit: ⁊ mox recōciliatur ⁊ vadit hinc: fateor vob: non illi negamus qd petit: ſed nō p̄ſumimus q̄ bene hinc exit: ſi ſecur⁹ hinc exierit ego neſcio: pniam dare poſſumus: ſecuritatē nō dare nō poſſumus. Nunquid dico dānabitur: ſed nec dico liberabit̄. Uis ḡ a dubio liberari: age pniam dum ſanus es: quia pniam egiſti eo tp̄e quo peccare potuiſti. Si vis agere pniam qñ iam peccare nō potes: peccata te dimiſerūt: nō tu illa. Itē due res ſunt: Aut ignoſcit̄ tibi: aut nō: quid hoꝝ ſit tibi futurꝫ: neſcio. ergo tene certū: dimitte incertū. Hec Aug⁹. ¶ ergo homo peccator noli differre penitere ne in dubio ꝑeas.

R Circa ſcdm de fatuitate eoꝝ q̄ differūt penitere. Et ꝑ hoc nota q̄ t̄les ꝑcipue triplici fatuitate laborāt

Prima dr̄ abbreuiationis.
Scd̄a dr̄ ruinationis.
Tertia dr̄ ceſſationis.

Prima fatuitas: quia ſicut fatuus eſt qui ſcʒ quadragita aut quinquaginta annis iacere vellet mortali languore infirmitatis et nolle ſanari: ſed hora tm̄modo mortis vita ſana fungi: ⁊ tam breui tēpore ſcʒ diei vel hore: aut aliq̄t dierum paucoꝝ: et iterū mori ſub dubio perpetue mortis. Sic fatuus eſt qui vult in languore mortali annis iacere toto tp̄e: ⁊ breui tm̄modo tēpore in extremis viuere ⁊ ſic mori. Nam peccatū mortale eſt anime mors Rom. vj. Stipendia peccati mors. et Ezech. xviij. Aīa que peccauerit ipa morieẗ. Sed penitentia eſt gr̄a viuificans aīam. ¶ Secunda fatuitas ruinatiōis. q2 vt Grego. dr̄: Peccatū qd̄ citius ꝑ penitentiā deletū nō fuerit: mox ſuo pondere ad aliud trahit ⁊ ruere facit. Stultus ḡ reputat̄ aliquis ſi ſciens ſe comburendū: ſibi ſarcinā lignoꝝ accumulat ⁊ ſupaddit. Sic ī ꝓpoſito. Exēplum de viſione ſancti Arſenij in Vitaſpatꝝ. ſ. de eo qui ligna ſecabat ⁊ in ſarcinā alligabat: tentabat leuare ⁊ portare ⁊ nō poterat: ⁊ adhuc p̄la ligna ſupalligabat: et totiens hoc fecit q̄ omnino corruit ſub onere. Et angelus expoſuit ſuo modo de peccatoribꝫ ſibi ad inferni ignē peccata ſupaddentibꝫ. ¶ Tertia fatuitas dr̄ ceſſatōnis: quia peccatoꝝ ſtulta cogitatio ſubito ceſſat: ⁊ morte inſperata quicqd p̄meditatur de longa. ſ. vita: de domo palacij: de filijs: de diuitijs: ceſſat. vt patet Luc. xij. de diuite qui cogitabat ampliare horrea: cōgregare multa: comedere ⁊ bibere ⁊ redeſcere: ⁊ tamē illa nocte dictū eſt ſibi inſperato: Stulte hac nocte repetent a te animam tuam et que congregaſti: cuius erūt. Ue ergo talibus. Cartuſij Romane

S Circa tertiū de iniquitate dilationis penitēte Notanduꝫ q̄ peccator differens pniam iniquus dr̄ eſſe triplici ꝑcipue iniquitate 1571

Primo ꝯtra deū et celeſtē curiā
Scd̄o ꝯtra ꝓpriam aīam
Tertio ꝯtra oēm creaturā

Primo inq̄ ꝯtra deū ⁊ celeſtē curiā. Naꝫ differēs pniam ad ſenectutē vel mortē horā: deteriorē ptē vite ſue. i. ſenectutē ⁊ finē vite deo reſeruās: dat ⁊ immolat diabolo meliorē. ſ. iuuētutē. ideoq̄ iniqu⁹ eſt ꝯ̄ deum: imo ⁊ maledict⁹. Malach. j. ca. Maledictus doloſus q̄ in grege ſuo habꝫ maſculū. i. aial bonū: ⁊ forte ⁊ aptū imolatōi:

et immolat debile dicit dns. Denicq extra toti celesti curie gaudiu est sup vno pctore pniam agete Lu.xv. talis agit iniq cotra chim z btam virgine Maria z ptra oes angelos ac btos: q qntu in se est no auget illoz gliam z gaudiuz accidetale de se: qd fieret penitedo. Scdo iniqu' est talis cotra ppria aiam sua: q tadiu differendo vult poti' habere aiam mala q bona: z se ipm seruu q libez: in statu latronis q in statu regis: z inutile q multu valentem. pctm em facit in hoie hec oia. Tertio p oem creatura: q vt Aug. dt: Offenso creatore offendit ois creatura: sicut rege i facie pcusso oes serui fideles offendunt. Et q sepe de' pter impenitentia hoim punit etia creaturas alias. Na pter peta pmoruz parentu terra fuit maledicta a do. Item pter peccata hoim tot' mudus diluuio deletus est. Ite pter peccata iudeoru chim crucifigentiu sol obscurat' est zc. O g pctores expgiscimi z festinate ad penitentia. ¶ Ut aut couersionis gram ho a deo obtinere possit: multu valz serui tus deuotiois beate matris dei. Sicut legitur exemplu de hoc in libro apum. z in Spe.exem.lit. dist.v. q iuuenis quidam mortuis paretib hereditate tota in ludis et tabernis dissipauit z vagabudus ferebatur: nec patrui sui monitiones curabat: nec deuz: nec pniam suscipe volebat. Cui tande semel patru' dixit: Chare frater: faceres ne aliqd p me: Cui ille Utiq. At ille: Uolo vt gliosam virgine Maria salutes qtidie.l. Aue Maria dicedo. Cui cachinado rndit: Hoc semel tmmodo facia z no omi die. Patru' institit z vix illu induxit vt oi die facerez salte festo q tenet ire ad ecclam. Et post annu visus est statim mutat' a vecordia z vanitatu sceqla. Tandem patru' institit vt duplicaret salutationes. Quo facto magis fact' est stabilit' Et tande induxit vt triplicaret dicedo.d. Aue maria. Cosentit ille iuuenis z fact' est oino stabilis in bono. Patru' g sposaz illi copulauit: Et du vicinis z amicis cuenietib sederet in mesa sposus z sponsa: iuuenis recordat' est q illo die no psoluisset salutationes beate Marie: Et surges de mensa intrauit thalamu: z cepit orare. Et ecce apparuit illi gliosa virgo lucidior sole ostendens tres togas.i.pallia: aureis litteris pscriptas di. Ecce salutatoes tue cosepte lut quib me honorasti: scito q tertia die venies ad me in celu. Et sic dispaa ruit virgo. Iuuenis g intras ad couiuiuz letabat. Tande tertia die du alij epularetur: iuuenis iste febre correptus lectu ascedit: z qd sibi ptigerat: couocatis patruo: sponsa: z aliqbus narrauit: cofessusq sacerdoti coicauit: z beate virgini se comedans feliciter migrauit. Sponsa vo eius in sancta virginitate ppetuo mansit. Ecce g pz q bonu est seruire virgini. Rogem' g dominu Iesum chim zc.

Dnica pma qdragesime in mane Sermo qntus q ad pcedentes .s. de penitetie valore saluberrimo.

D Uctus est iesus in desertu a spu Matt.iiij. et in euag.hod. Dns iesus volens nobis exemplu pbere salutis: duct' e a spusctõ in desertu ad faciendu penitetia maxima ieiunado: vigilado: orando: sine lecto in nuda terra dormiedo: estui: vento z pluuijs se sine cella exponedo: inter scorpiones: serpentes: z feras q in illo deserto abundant iacedo: qtus eius exeplo aiaremur nos ad pnie opa. Et ad hec oia ductus dr: a spusctõ fm Nicola. de Lyra. et oes expositores: q vt scribit Roma.viij. Quicuq spu dei agunt: hi filij di sut. Sz qm diabol' p oe bonu tetator stati adest vt impediat. Ideo Eccl.ij. Fili accedens ad seruitute dei sta in timore z ppara aiaz tua ad tentatioez. Propterea z chis tetatus est: sed vicit vt nobis exemplu z virtute vincedi daret: vt patz in euagelio

Textu z expositioez euagelij z qstioes circa ea vide alibi: hic em ptranseo ob breuitate: quia latius tractabo deo dante in alio quadragesimali: sermoe de tentatioe

Itaq exo chis suo exemplo penitedo in deserto inuitat ad penitentia faciendaz. Idcirco de ipa tria mysteria notabimus in hoc sermone agetes.s. de sacre pnie saluberrimo valore.

Primū dr diuine acceptatõis.
Scōm dr diffinitiue cognitiõis
Tertiū dr mirifice opatiõis. ¶

Circa primū d̄ acceptatione pnie apd deū inqrendū est z declarandū q̄lib; signis ondi possit q̄ de⁹ bndictus multū acceptat et amat pctoꝝ hoim pniam. Ad qd videndo notem⁹ plura sig̃ dilectiõis di ad penitentē Primū signū pdicatiõis chri z pme monitiõis: qz dei filius veniēs in mūduz p salute hoim: pmo oim incepit pdicare de pnia Matth. iiij. Cepit iesus pdicare z dicere: pniam agite appropinq. em regnū zc. Ecce charissimi q̄ntū amat chrs pniam hoīs: qz pmo oim ad eā monet pdicādo z p ea regnū celoꝝ pmittit di. Appropinqbit em regnū celoꝝ.

Scōm signū apriõis. s. ianue celestī: qz de⁹ nulli hoim celū apire voluit anteq̄ filius dei dñs iesus pniam durissimā egit p pctis hoim. Per ɔtrariū ad oia pctā. s. ɔ supbiam hoīs se humiliādo: ad sustinēdā mortē turpissimā crucis: z abiectā. Itē ɔ auariciā: nudus pependit z vestimēta sua crucifixorib; diuidēda reliqt. Itē ɔtra luxuriā: in virgineo corpe de plāta pedis vsq̄ verticē: vulnerib; z dolorib; plenus extitit. Itē ɔ irā: p crucifixorib; orauit. Contra gulā: felle cibat⁹ z aceto potatus est. Cōtra inuidiā: manus expādit ad amplexandū: caput inclinauit ad osculanduz: et cor vulnerari pmisit ad cordialē amorem erga oēs penitētes ostēdēndū fm Bern. Itē ɔtra acidiā: vsq̄ ad mortē in cruce pseuerauit fortr. O g̃ homo z tu exemplo chri age pniam vt ameris a chro z obtine as celū. Tertiū signū miseratiõis: quia plus facit miscdiam de⁹ ad vnicā verā penitentiā q̄ faceret ad intercessiões oim sctoꝝ. Nā si vnus hō in pctō mortali exñs nollet penitere: tali de⁹ pctā nō dimitteret etiāsi omes sancti z btā virgo p illo intercederēt: sz si penitet: etiā null⁹ sctoꝝ p eo intercedat statim de⁹ pctā misericordiť dimittit. Ezech. xviij. Quacūq̄ hora ingemuerit hō nō reminiscor oim iniqtatuz eius dicit dñs. Quartū signū amicatiõis: qz si vnus hō totius mūdi pctā fecissz et esset q̄ntūcunq̄ maxim⁹ dei inimic⁹: sic est diabol⁹: talis si penitet: mox de⁹ bndictus ipm in amiciciā recipit z grām ei dat in pñti: z pseuerāti gliam in futuro. Exem de latrone in cruce pus chrm blasphemāte z conuiciāte: put habet Matth. xxvij. z Mar. xv. Sz postea visa chri pnia: vt dic Lyra: penituit: z chrs ei dixit: Hodie mecū eris in paradiso. Luc. xxiij. Quintuz signū inimicatiõis. s. hois a pnia declinātis qz hō q̄ntūcūq̄ deo dilect⁹ sitz amic⁹: si a pnia declinauerit in pctm mortale: statim de⁹ habebit euz p inimico z subtrahit ab eo grām suā. Nā etiāsi apls aliqs vel beatus p impossibile peccaret in celo: statim inimic⁹ dei fieret: sicut z Lucifer peccauit z a deo eiect⁹ ē cū oib; suis cōplicib;. O g̃ chrīane aduerte q̄ntū te ds diligit si pniaz egeris: z q̄ntuz odit si nō egeris.

¶ Circa scōm de diffinitione pnie vt cognoscam⁹ qd sit pnia q̄ do est tāaccepta z gratissima ac nobis salutifica Aduertendū q̄ q̄uis varie dent de ea diffinitiões: tñ magistralis z potissima est quā ponit Mgr in. iiij. dis. xiiij. vbi dr sic: Penitētia est virtus vł grā q̄ cōmissa mala cū emēdatiõis pposito plangim⁹ z odimus z plāgenda iteꝝ cōmittere nolum⁹. Et cōsimiliť diffiniūt pniaz Greg. z Ambro. de pe. di. iij. §. j. in pncipio. Ex q̄ diffinitione dant nobis pcipua qnq̄ documēta de sacra pnia Primū: q̄ penitēs dz de cōmissis pctis suis dolere. Ido dr: q̄ cōmissa mala plāgim⁹ z odim⁹. hoc est fm Scotū: peccasse nolle: vł displicere q̄ peccauit: siue pctm detestari. Vñ nō sūt penitētes q̄ delectātur in pctis vł placet eis q̄ peccauerūt: lz tales ɔfiteant. Scōm est q̄ penitēs dz pctā velle punire sicq̄ emendare. Ido addit: cū emēdatiõis pposito: vt idez Scot⁹ dicit eadē dist. Vn Isid. lib. Ety mol. ait: Penitētia appellať quasi punientia: eo q̄ homo in se penitendo punit quod male admisit. Unde illi qui etsi doleant de peccatis: tamē nolūt emēdare p ɔfessionē verā et satisfactionē debitā vł restitutionē ablatoꝝ: nō dicunť penitentes.

Tertiū est q̄ penitēs debet ppositū cauendi de cetero habere. Ido addit: z plāgenda. i. peccata mortalia iteꝝ cōmittere

nolum⁹. Unñ illi q̃ adhuc aliq̃n voluñt pec care nõ sunt penitẽtes. Exemplũ: Si tibi morbido vel intoxicato daref al'q̃ medici na q̃ morbũ vel venenũ expelleret cuomẽ do ꝛc̃. tñ naturã nõ caueret a morte stati vel de pximo subseq̃nti anutilis sic eẽt me dicina talis. Sic lʒ hõ doleat peccata sua ꝛ confiteaf: tñ si nõ vult cauere: nõ sufficit ad euadendũ mortẽ eternã. Quartũ est ꝙ penitẽs debet pdicta facere ex electiõe ꝛ nõ coacte sed voluntarie. Ideo penitẽtia dr̃ in diffinitiõe: virtus: q: est actus virtu tis meritori⁹ vite eterne. Unñ Phus. viij. Ethic̃. dicit. ꝙ pncipale in virtute morali est electio. Ideo ad verã penitentiã req̃ri tur motus liberi arbitrij cũ gratia concor dans. Unde q̃ coacte penitẽt vel penitent tiã aut penã p pctis inflictam nõ sufferũt patiẽter: nõ sunt penitẽtes veracit̃: vt patʒ p Scotũ sup. Quintũ est: ꝙ penitẽs ve re habet gratiã dei possidere. io dicit ꝙ pe nitentia est gratia. Et hoc fm̃ Alexan. de Ales: intelligendũ est nõ essentialit̃: q: pe nitẽtia ꝛ grã nõ sunt idem essentialit̃: sʒ in telligendũ est causatiue. q: sicut grã habʒ iustificare ꝛ gratũ deo reddere peccatorẽ Sic ꝛ penitẽtia eosdẽ effectus habet in hoie causare. y Unde aduertendũ: ꝙ pnia melior est ꝛ maior multiplici grã.

Primo eñ p̃ualet q̃ȝ grã pphetie: quia pphetare põt etiã reprobi: vt Caiphas fe cit ꝛ Balaã ppheta. Et etiã diabol⁹ mul ta occulta põt pdicere: vt Aug⁹. dicit. ij. su p Genef. et incãtatores ꝛ hmõi. Sed ve ra pnia est bonoꝝ ꝛ salutis signũ: in q̃ qs moriẽs nõ põt dãnari. g̃ ꝛc̃. O g̃ tu homo plus debes pñiam appetere q̃ȝ pphetare.

Scdõ pnia p̃ualʒ gratiã eiiciẽdi demo nes. q: hoc etiã mali chr̃iani pñt facere p nomẽ chr̃i: vt patʒ de Juda: ꝛ de quodaʒ Mar. ix. ꝛ alijs. Sed pniam agere veraʒ nõ põt qs nisi deo gratus. Tertio pnia p̃ualet etiã vnica q̃ȝ facere queq̃ȝ miracla: mortuos suscitare: infirmos curare: et q̃ q̃ȝ hmõi. q: hec nõ faciũt deo gratũ. Unñ Matth. vij. chr̃s dicit: Multi dicẽt mi hi in illa die: Dñe nõne in noie tuo pphe tauimus ꝛ demonia eiecimus ꝛ virtutes multas. i. miracula fecim⁹. et tũc ꝯfitebor illis: quia nõ noui vos: discedite a me ꝛc̃.

Sed pnia gratũ facit deo ꝛ eternã salutẽ tribuit. O g̃ hõ noli q̃rere gratiã miracu loꝝ sʒ potius pniaȝ: q: vna ꝯtritio vl' vna ꝯfessio ꝛ satisfactio p̃ualet oĩa illa. O g̃ sa cra pnia q̃ntũ te debemus amplecti sine q̃ nec etiã alia sacramẽta: puta baptism⁹ ꝯ firma. io: or: do: eucharistia: matrimoniũ: vnctioq̃ȝ extrema valẽt ad salutẽ. ℞

Circa tertiuʒ de penitẽ

tie mira opatione cõsiderandũ est: ꝙ pnia mlta ꝛ maxima mirabilia põt efficere ad salutẽ. ideo est diligenda.

Primo quidẽ in hoie impio.
Scdõ in hoie iustificato.
Tertio in mortis termino.
Quarto in purgatorio.
Quinto in inferno.
Sexto in celo.
Septimo in ipo deo altissimo.

Primũ quidẽ in impio: q: pnia impiũ vel pctõreʒ iustificat. Aug. aũt sup Joã. dc ꝙ mai⁹ est vnũ iustificare impiũ q̃ȝ õ nihilo creasse mundũ. Ratio: q: in creãdo mun dum de⁹ nulluʒ habuit adiutoriũ. sed tñ dixit: ꝛ facta sunt oĩa q̃ voluit: vt dicit ps̃. Sed in iustificãdo impiũ req̃rit de⁹ libeꝝ arbitriũ ꝯsentiẽs homis. Nã q̃ creauit te sine te: nõ iustificabit te sine te. vt Augus. vbi s̃. dicit. Itẽ quia in iustificãdo nõ suf fecit vt de⁹ dicat: sed ꝛ oportuit dei filium incarnari ꝛ multa pati: vt sic sanguine et morte iustificaret impios. Scdõ in hoie iustificato: q: pl⁹ facit pnia mereri in vni ca hora q̃ȝ peccator possit mereri mille an nis. Nimirꝫ queri potest: Utrꝫ pnia sit po tens ad oĩa: vtpote infinite virtutis. Rñ detur: ꝙ pnia est infinite potestatis vl' vir tutis: qõ ostendit fm̃ Tho. in. iiij. dist. xv. ar. ij. Et etiã Bonauẽ. ꝛc̃. q: culpa cõtra deũ cõmissa est infinita inq̃ntum est ꝯtra deũ infinite maiestatꝫ. ꝛ etiã inq̃ntũ obli gat ad penã gehẽne q̃ ẽ infinita a pte post: vtpote ppetua: ꝛ tñ pnia satisfacere põt p pctis infinite grauitatꝫ ex infinita dei mi sericordia acceptãte: adeo ꝙ etiãsi qs oĩa scelera toti⁹ mũdi cõmisisset: p verã pniaȝ sibi remitterẽtur: g̃ pt oĩa q̃ sũt ad saluteȝ necẽaria. Exceptis aliq̃bq̃ nõ licʒ redire p pniaʒ: q: nec sũt saluti necessaria: tñ i al

quo equalenti pōt ꝛ illa abundant lucrari hō. Primū est ꝙ ṽginitatē ꝑditā nō potest recuperare. tñ hō ꝓ hoc pōt p̄nia essentialia maiora adqrere. vt patꝫ de magdalena q̄ ꝑ pniam sublimari meruit p̄ multꝭ ṽginibꝫ. Secundū est ꝙ tp̄s ꝑditū non pōt restituere. tñ pōt ꝓ eo abūdantiꝰ satisfacere. vñ lꝫ senex nō possit iuuenescere: tñ pōt penitere ꝛ satisfacere de iuuentute male ꝑdita. Tertiū est ꝙ aïas finali sñia a deo damnatas nō pōt eripe ex inferno. tñ pnia pōt in vita ista p̄seruādo eripe ne dānēt talis. Ex istis patet mira virtus sacrę pnię. ꝛ Tertio in mortꝭ termino pnia facit mira. qꝛ si qs a p̄ncipio mūdi vsqꝫ finē semꝑ in pctis vixisset ꝛ in termino mortis verā pniaꝫ faceret: statim ꝑ pniaꝫ mereret gratiam ꝛ salutem ęternaꝫ. Sed forte di. Quare ḡ volo penitere ante terminū mortis: cum in mortꝭ hora possim lucrari salutē ęternaꝫ. Ad id rñdet ꝙ festinare debes nunc ad pniam. qꝛ vt Augꝰ ait. Qui veniam ꝓmisit. s. deus: diē crastinā nō spopondit. Vñ nescis qñ morieris Et sic in pctis morte p̄uentꝰ in ęternū ꝑibis. Exemplūꝫ cape ex lege ciuili. ff. Arbor furtim cesar. l. Si plures. in. ff. nouo casus notat ꝛ iudiciū dat: ꝙ. s. arbor sit illius in cuiꝰ horto viuit ꝛ radices habet. ꝛ non illiꝰ ꝑsus cuius terram declinat qñ scindit. Sic est iustum dei iudiciū de hoīe ꝙ qui in p̄nti vita viuit in terra diaboli per pctm̄ ꝛ ibi sꝑ fixit radices amoris ꝛ cordis sui: talis ꝛ si in scissiōe mortꝭ declinet ad dei terram penitēdo s̄m signa exteriora tñ ex timore mortꝭ: vtiqꝫ adiudicabit diabolo: nō deo. nisi tunc vere penituerit ex dei amore: ꝛ sic radicē illuc fixerit. quod solus deus facit: ꝛ in rarꝭ: ꝛc.

Quarto i purgatorio facit mira. qm̄ penitentia pōt esse tāta ꝙ totū reatū purgatorij delet. vt patebit in alijs sermonibus

Quinto in inferno. qꝛ ꝑpetuā penā ibi debitā pctō si qs penitet in p̄nti vita sibi cōuertit in tꝑalem: ꝛ vna hora pro illa satisfacere pōt. Sexto in celo qꝛ oēs angelos ꝛ btōs miro mō letificat. Lu. xv. Gaudiū ē angelis ꝛc. Septimo in deo. Vnd Bern. O felix lachryma penitētiū tu iferni ignē hoibꝫ extinguis: tu celū reseras: tu btōs viuo cōuiuijs letificas. ꝛ qḋ supremū est: tu vincꝭ deū inuincibilē ꝛ ligas oīpotētē. Hec ille. Nā deꝰ dr ligari ꝛ vinci ꝑ penitentiā. qꝛ ex liberali ꝓmissione q̄si cogitur parcere penitēti ꝛ sñiam mutare. vt patꝫ i exēplo de Niniuitꝭ. Itē de Achab hūiliato ꝛ Manase. Imo vt legit i historia sancti Martini ꝙ si etiā diabolꝰ veraciter posset penitere ꝛ deo hūiliter dicere culpā suā deus ei miscdiam faceret. O ḡ sacra pnia q̄ꝫ amabilis es: q̄ꝫ virtuosa ꝛc. Rogemꝰ ḡ cbr̄m vt det ꝛc.

Dn̄ica eadē post prādiū Ser. VI. scꝫ de pnie obligatione ꝛ eius qualitate veritatis discernēda.

Ecce nunc tem

pus acceptabile: ecce nunc dies salutis .ij. Corinthiorum. vj. et in ep̄la hoḋ. Verba sūt scti apl̄i. In quibꝫ sctā ecclia canen. hortat nos ad pniam faciendā istꝭ diebꝫ Nā isti dies sacre q̄drage sime cōmendant ꝓ pnia ex tribꝫ q̄ in epistola notant hodierna. Primo quia his diebꝫ oratio est magis exaudibilis. Vñ dicitur in epistola. Fratres hortamur vos ne i vacuum gratiam dei recipiatꝭ. Ly. In vacuum grā recipit qñ quis in ea nō viuit bene vt deberet facere chr̄ianus in gratia baptismali. qꝛ nō ꝯsequit gl̄iam nisi bene viuat Sicut ḡ medicina dr i vanū accepta q̄ nō sanat: sic in ꝓposito Et subdit. Ait eñ. s. deus Esa. xlix. Tēpore accepto exaudiui te. Ex quo patet ꝙ hoc tp̄e accepto deꝰ magis exaudit orōnes fidelium penitentiuꝫ. qꝛ orō in hoc tp̄e habet duas alas quibus volare ad conspectum dei melius potest. s. ieiunium ꝛ deuotionē passionis christi q̄ potissime hoc tp̄e recolunt. Secundo q̄ꝫ hoc tp̄e homo est magꝭ deo acceptabilis ꝓpter penitentiam solitam pro hoc tempore a fidelibꝫ Tertio quia hoc tp̄s precipue dr esse tp̄s ꝛ dies salutis. quia ab ecclia institutum est ꝓ salute specialius adquirēda per confessionē: eucharistiam: ꝛ biuismo d i. O ḡ charissimi viri ꝛ femię cognoscite hoc tempꝰ ꝛ ꝯuertimini ad pniaꝫ: audiētes quia ecce nunc hoc tempus acceptabile ꝛc. Itaqꝫ de penitentia quam precipue facere

debemus hoc tpe vt sim⁹ accepti deo ⁊ sal
uemur: nō em⁹ tria mysteria ꝑ isto ſmone

Primū ð: obligationis.
Scðm ð: distinctionis.
Tertiū ð: discretiōis.

Thema aliud habes intra ſmonē.

A Circa primū de obligatione pnie q̄ri pōt: vtrū omnis hō peccator obligeť ad pniam: ⁊ q̄lib₃ legib₃ obligať ad eā. Rñdeť recolligēdo ex doctorū dict₃ q sic. Et pmo ex lege nature. qđ ostēdiť clare Primo in pmo hoie Gen. iij. qui postq̄ peccauit: dñs dixit eidē. Adā vbi es: Ubi glo. ⁊ Aug. dicūt q hec vox ē reuocant₃ ⁊ ad pniam reducent₃ Propť qđ (vt doctores dicūt) si adā tūc ꝯfessus fuisset penitēdo: de⁹ pepcisset. Scðo i sancto Job sub lege nature testāte c. xxj. Audite sermones meos ⁊ agite pniam. qm̄ in die₃ pditionis seruať malus. ⁊ hoc pōt etiā poni ꝑ themate. Tertio ondiť ex naturali ratione. q: vt Tulli⁹ ait li. de officijs c. j. Generi animātiū oim est a natura tributū vt se: vitā corpusq̄ tueanť: ⁊ declinet ea q̄ nocitura videnť: oia q₃ q̄ ad viuendū necessaria sunt inq̄rat ⁊ paret. Hec Tulli⁹. Sed incompabiliter mag₃ teneť hō ad vitā aie que pcellit oē corp⁹: vt eius mortē deuitet ꝑ pniam: ḡ ⁊c̄. Heu heu mi deus videm⁹ coruos ⁊ lupos cauere picula sua i laq̄is q̄ cognouerint: ⁊ tn̄ hō non cauet sed potius currit ꝑ pctā se papitare in talia. Scðo ex lege scpture. hoc idem ondiť q hō obligať ad pniam. q: ois scptura hoc testatur. vic₃ diuinalis legis q̄ pcipit sctificari sabbata penitēdo ð pctis: vt volūt doctores. ⁊ pphetalis: ⁊ sapientialis: insup scriptura euāgelicalis: vt patet. ⁊ apostolicalis. ⁊ iuris canonicalis: ac ciuilis legis. Quaꝝ dicta singillatim eloq nō caperet tempus: ꝺō breuitat₃ amore ptranseo. B Tertio obligamur vł induci ⁊ incitari ad pniā: videmur ex lege exempli ois creature. q: vt Hugo de arca noe. li. ij. c. iij. dicit. Ois creatura nob loquiť ⁊ clamat vt fugiam⁹ supplicū eternum. s. ꝑ pniam. Et hoc ostēdiť fm Bonauē. li. similitudinū: aliosq̄ in multis creatur₃ ⁊ eoꝝ exemplis. Primo in terrestrib₃ videm⁹ q oia terrenascētia crescūt sursum: ⁊ in hyeme arefacta iteꝝ reuersis renascunť ⁊ reuirescūt. Sic ⁊ nos debem⁹ ad pniam exurgere ⁊ reuiuisci ꝑ grāz. Secūdo in anialib₃ irrōnalib₃ videm⁹ q aues capti laq̄o: piscesq̄ in sagena: ⁊ mures in musapula nō pnt q̄escere: s₃ laborāt exire toto posse. Itē asin⁹: bos: equ⁹: et oē anial si ceciderit in lutū: surgere curat. Elephas si ceciderit fortiť barrit lugēs donec vnicornis auxilio subleuať. Sic debet hō exire de laq̄is diaboli ⁊ lugendo ad deū clamare q̄tinus eius auxilio possit surgere ꝑ pniam. Tertio in aq̄s ⁊ fluminib₃ q oīa ad marē tendūt tāq̄ ad fontale pncipiuz suū. Quarto in aere ⁊ ignib₃ que si ad ima pmanť: nihilomin⁹ sursuz ꝑ feruť ad sua loca. Sic ad ꝓpositū applica. Quito in celestib₃. q: sidera ⁊ si occidant. tn̄ ad ortū ꝑperare nō desistūt. Deb₃ ḡ ⁊ hō a casu peccati surgere. Ultio in hūanis corpib₃: q si vulneranť vel infirmitatē incurrūt: nonne ꝑperāt ad medicinā. Jdo Aug⁹ sup Ps. l. di. Sūt multi q̄s peccare non pudet: agere aūt pniam pudet. O crudel insania: de vulnere ipo nō erubesc₃: ⁊ de ligatura vulneř erubesc₃: nōne vuln⁹ fedi⁹ ⁊ putridi⁹ est. Cōfuge ḡ ad medicū: age pniā Hec ille. O ḡ charissimi ecce ex istis possumus ꝑ documēto hře q pctōr q̄ non vult penitere peior est oi creatura mūdi ⁊ oi bestia. Nā ⁊ Arist. vij. Eth. Hō bestialis centiesmillesies peior est oi bestia. Insup nō solū bestialis ð: s₃ ⁊ diabolic⁹. q: Chryś. li. ð cōpunctiōe cordis ðr. Peccare hūanū est: s₃ pmanere in pctis diabolicū est. Exemplū de Juda de q̄ chřs dixit. Un⁹ ex vob diabolus est ⁊c̄.

C Circa scðm de mysterio distinctionis. s. pnie Notandū q fm canonistas doctores pnia generalř distinguitur sic q queďā est pnia vera. queďam autē falsa: vt pat₃ de pe. di. iij. §. Siue autē hs ⁊c̄. ꝑ verba Gratiani. Et de his regule tres pcipue traduť ibidem s₃ generales

Prima regula q false pnie nunq̄ indulgentia pmittiť. Un̄ Ciclus de pe. ibide₃ etiam dicit: q sicut vera penitentia venia₃ pmereť: ita falsa penitētia ⁊ simulata deuz irritat. s. ad iram ⁊ vindictā. Secūda re

gula q vere pnie nunq̄ venia a deo negat. Nam ibidē p diuersa capitula scribit q deus nunq̄ spnit pniā verā: etiā si qs ad sūmū maloꝝ pueniat. sed q̄ntācunq̄ pniam z q̄ntocūq̄ paruo tpe factam: si tamē fuerit vera de9 respicit: acceptat: z peccata remittit. sicut patz ibi p doc. plures. Tertia regula q multo plurimi hoīes faciunt falsam pniā q̄ verā z congruā. z sic damnant. Hanc regulā ibidem tangit Amb. circa pncipiū eodē. §. di. q facilius ē inuenire q recte seruauit innocentiā q̄ qui congrue egerit pniam. Hec ibi. Sed quō hoc intelligendū sit: glo. ibidē dicit inter cetera q de pnia pfectissima: q̄ non solū delet peccata: sed etiam peccandi affectionē: qd est difficillimū: ergo rarissimū. O ergo hō caue a falsa penitentia ne pereas. sicut exemplū legitur li. Kilil. de lupo penitēte in cuculla monachali z veniam petente ab ouibus z bob9 de pda facta. cui pepercerūt et gauisi sunt: sed postea lupus vbicūq̄ solitarium pecus reperiebat deuorabat dicēs Non possum mendicare nec laborare. ergo viuere de preda oportet. sed occiderūt hoīes illum.

B. Circa tertiū de pnie discretione Notandū q sm Aug. q̄dā discernitur eē penitētia sana. s. in homie sano debite facta. Quedam infirma vtpote dubia. s. q̄ fit tm̄ i mortis hora. Quedā oīno mortua: vt in hominib9 post mortē. Sz vera pnia salutifica discernit a falsa pcipue p decez signa que notem9 iuxta lrās huius dictionis Penitentia. Primū signū accipit iuxta lrām P. z dicit punitio pctīs. Nam Aug. de pe. dist. iij. c. Penitētia (inquit) est quedā dolentis vindicta puniēs in se quod dolet cōmisisse. Penitere ei est penam tenere vt semp puniat in se vlciscēdo. s. dolore habituali sm glo. qd cōmisit peccādo. Hec ibi. Unde z sm glosam ibidem Si qs ieiunat p aliū z nō vult p se ieiunare cum bene posset: non vere penitere videt. Hinc ioānes os aurei. c. di. iij. d pe. c. Perfecta (inqt) pnia cogit pctōrem oīa libenter sufferre. Et infra. In corde ei9 contritio: in ore eius confessio: in ope tota humilitas. hec est fructifera penitētia. Hec ibi. O ḡ hō disce sic vere penitere. Secūdum signū iuxta E. dicit emēdatio. s. i statum vite meliorē. Nam Isid. de pe. di. iij. c. Irrisor (ait) ē z nō penitēs q adhuc agit qd penitet. Item ibidez c. Ille pniā agit digne zc̄. Smaragdus dt. Qui plāgit peccatum z iteꝝ admittit pctm̄: quasi quis lauet laterem crudū: quem q̄nto magis abluit tanto magis lutum facit. Tertiū signum iuxta N. dicit negatio vicz occasiōis peccandi z trangressionis. qz vt Greg. de pe. dist. v. Falsas. z Innocen. ibidē. c. Fratres. d. Falsa penitentia est cuz penitēs ab officio vel a curiali negocio quod sine peccatis agi non potest non recedit. Similit si qs a mala societate mulieꝝ. s. tenēdo meretricē per quā trahitur ad peccatum non vult separi. et sic de alijs. Quartū iuxta I. dicitur indulsio. vicz iniurie fratris z dilectionis. Nā chrs ait Matth. vj. Si non dimiseritis hominib9 peccata eoꝝ: nec pater vester celestis dimittet vobis peccata: Unde Innocen. vbi s̄. dicit. Falsa est penitentia cum quis odium in corde gesserit: aut si offendenti offensus nō idulgeat: aut si offenso cuilibet non satisfaciat zc̄. E Exemplū de Esau de quo apl's dt Hebre. xij. q non inuenit locum penitentie q̄uis q̄ cum lachrymis inqsiuisset eam. hoc ppt odium fraternum. Quintū iuxta T. dicitur tentio. s. iuste z nō inique possessiōis Unde Gregor. vbi s̄. c. Falsas. inquit sic. Qui bona alteri9 iniuste detinet recognoscat se veram pniā non posse pagere qua ad eternā vitā pueniat: nisi bona que iniuste abstulit restituat. Ad idem Aug. xiiij. q. vj. Si res. Peccatū non dimittit nisi restituatur ablatum Sextum iuxta E. dicit erroꝝ exclusio. s. heresis omnis. qz Hebre. xj. Sine fide vera ipossibile est placere deo q̄ntūcunq̄ asperam talis faciat penitentiam: z quecunq̄ bona agat. vt patet per Aug. extra de hereticis. c. Firmissime zc̄. Unde nec idolatre: nec incantatores: nec scismatici: nec alij heretici: siue errēt d peccatoꝝ remissione: siue de alijs fidei articulis: penitere possunt vere: nisi credant q̄cunq̄ credit ecclesia z eidem obediant.

Septimū signū iuxta N. dr nolitio. hoc est displicentia pcti pteriti z futuri mortal

vt pz ex diffinitione penitētie:de qua ser mone pcedēti X. Uñ falsa est pnia qñ hō mo vel nō vult detestari pctā pterita mortalia: vel nō habet ꝓpositū cauēdi de cetero futura ⁊c. Octauū signū iuxta C. dr ꝯfessio. Nā vt volūt oēs doc. sup. iiij. Confessio est pars vere pnie. Qui ḡ licz doleat: tñ si ꝯfiteri nō vult pctm: false penitet. q: p ceptū trāsgredit ⁊c. Nonū iuxta J. dicit integratio. s. penitētie de malis cunctis: vt .s. integraliter de omnib⁹ peniteat hō: cō fiteatur: nullo pctō mortali ptermisso sine pnia quod menti occurrerit. Unde Innocenti⁹ papa de pe. dist. v. Fratres. dr. Falsam pniam esse constat cum spretꝫ pluribꝰ: de vno solo pnia agit. aut cuꝫ sic agitur de vno vt nō discedat ab alio. Exemplum de his qui aliqua pcepta decalogi obseruant: aliqua nō: vel pcepta salte ecclesie scienter nō seruant ⁊c. Decimū iuxta lraꝫ A. dr amatio. s. diuinalis. Nam si hec omnia pdicta facit hō ex amore dei: vera est pnia. Si aūt non: sed ex solo timore seruili: falsa pnia est. Ideo Aug⁹ vt allegat Magr in iiij. di. xx. dr. Arbitrij libertatē querit de⁹ vt deleri possint cōmissa: nō necessitatē: sꝫ charitatē: nō tm̄ timorē. quia sine charitate nemo salu⁹ esse pōt. Hec ⁊ plura ibidē. O ḡ chrīane penitere stude: puniēdo pctā ⁊ vitā emendando: occasiones pcti deuitādo: proximis indulgendo: aliena restituendo: errores cauendo: ꝓpositum non peccandi tenendo: integre confitendo: dei amore hec omnia faciēdo vt salueris ⁊ nō pereas in eternum. ¶ Pro exemplo finali ad terrorez pctōꝝ ponitur quod narratur in Speculo exemploꝝ dis. ix. exemplo. cxxiij. ⁊ ex vitispatꝝ: ꝙ quidā vsurari⁹ vel fenerator habuit duos filios. Unus in pdicatione ꝟbi dei compunctus dixit patri ⁊ frī Reddamus vnicuiqꝫ quod abstulim⁹. q: sic moriendo damnabimur. Illi indignanter riiderunt. Nonne tu debes esse ꝯfessor noster: vade si nobiscum nō vis mori: nos tenebimus bona nostra. Ille ḡ fuit in heremū seruiens chrō. Tandem cum mortē patris sui ⁊ fratrꝫ sui audiuisset: orauit deuz vt reuelaretur sibi stat⁹ illoꝝ. Et ecce angelus euꝫ manu tenens: duxit ad quendā montem ⁊ vidit vallem sub illo monte fulmigantē: ⁊ voces mirabiles lugentium. ⁊ primo vidit patrem suum ꝙ in magna olla bullienti in igne coqbat feruentissime: q exclamauit di. Ue ve ve maledicta hora in qua conceptus ⁊ natus fui ⁊c. Cui heremita. O infelix pater: nonne tu es hr. Respōdit. Ego sum. Ecce ego maledict⁹ quō perij: quia penitere ⁊ restituere nolui. Tādem ecce vidit fratrē suū venire in alia olla bulliētē: ⁊ cepit dicere ille patri i penis. Maledictus es tu pr̄ mi in eternum. quia iniusta bona sup me hereditasti: ⁊ me dānasti. Cui pater respondebat. Maledict⁹ sis tu fili: q: ꝓpter te talia adquisiui iniuste ⁊ retinui: ⁊ ꝓpterea impenitēs damnatus sum. Heremita ait ill. Dicite si possint vos aliq suffragia iuuare. Responderunt. Nō Et mox cum magno eiulatu di. Ue nobis ve et ve: in profundum inferni descenderunt. Tunc heremita redijt ad se: et maiorem de cetero pniam egit. Rogemus ergo chrm̄ ⁊c.

Item ex h̄ in hac pma dñica de ieiunio chrī specialius agit: adeo pro istis dieb⁹ libet sermones fieri de ieiunio nostro faciēdo ad exemplū chrī.

Feria scda post primā dñicā Quadragesime Ser. VII. scꝫ de ieiunij sacri qlitate ⁊ cōmendatione.

Esuriui et de

distis mihi māducare: sitiui et dedistꝫ mihi bibere Mat. xxv ⁊ in euangelio hodierno. Uerba hec loquitur saluator noster dominus Jesus x. s. in iudicio finali talia dicturus ē electꝫ. ¶

Circa qd aduertendum ꝙ ex euāgelio cōperimus chrm̄ dñm esuriuisse ⁊ sitiuisse pluries. Primo qdē in puericia. ⁊ tunc dedit ei māducare ⁊ bibere beata ꝟgo Maria q lactauit eū ꝟgineo lacte: ⁊ puidit oia ei necessaria. Scdo in deserto Matth. iiij Cū ieiunasset qdraginta dieb⁹ ⁊ qdraginta noctib⁹: postea esurijt. Qd pōt poni p alio themate. Et vt ibidē h̄r: Accesserunt angeli ⁊ ministrabāt ei vt putam⁹ cibum ⁊ potum afferēdo ⁊c. Tertio sitiuit ⁊ esurijt semper spūaliter hoim salutem desiderans

do. Vñ ꝛ in cruce clamauit. Sitio. scꝫ sa-
lutē hoim ꝺm Bern. Et nos charissimi si
offerimꝰ chꝛo castitatē cū maria. obedien-
tiā cū angelis. ꝯtritionē ꝛ ꝯfessionē ꝛ ieiu-
niū ꝛ bona opa ꝛ diligent̃ ꝓcuramꝰ nr̃am
salutē. tūc damꝰ chꝛo passo cibū ꝛ potū de-
sideratissimū ꝺꝫ Chꝛys. Itē q̃rto chꝛs esu-
rit ꝛ sitit in mēbꝛis. h̃ ē in paupibꝫ. ꝛ de hoc
iudicabit in fine disceptādo de his q̄ fece-
rūt miscðiaꝫ paupibꝫ ꝛ q̄ nō. ꝛ illis dabit re-
gnū celeste. istis aūt. s. imisericoꝛdibꝫ da-
bit supplicia: vt patꝫ in euāge. Itaqꝫ vt
chꝛo esurienti ꝛ nos cōpatiamur esuriēdo ꝛ
ieiunādo. ꝛ sic cibū bonoꝝ opeꝝ nr̃oꝝ de-
mus eidē: tria mysteria declaremꝰ de ieiu-
nio in h̃ ꝺmone.

Primū dꝛ distinctiōis.
Scðm dꝛ moderationis.
Tertiū dꝛ cōmendatiōis. H

Circa primuꝫ de distin-
ctione ieiunij vtile ē scire vt sciamꝰ discer-
nere. Pro q̄ notandū ꝙ vt colligit̃ ex dict̃
Alexa. in. iiij. volumie sūme ꝛ Rich. in. iiij.
di. xv. ieiuniū est ꝓcipue q̄druplex scꝫ.

Primū naturale.
Scðm spūale.
Tertiū virtuale.
Quartū irrōnabile ꝛ nō laudabile

Primū naturale. s. ieiuniū est cū q̄s non co-
medit aliq̄d nec bibit q̄cq̄d a media nocte
talis diei vsqꝫ q̄ vrget necessitas. ꝛ tale ieiu-
niū req̄rit̃ ad eucharistię sumptionē i hoie
sano de ꝓcepto. sed tale ieiuniū cōiter non
est meritoꝛiū. qꝛ ꝓpter ea q̄ insunt nobis a
natura nec laudamur nec vituperamur. ij
Eth. Et qꝛ nō comedere: eo ꝙ nō appetis
naturale est. g̃ nec meritoꝛium nec demeri-
toꝛiū. Scðm est ieiuniū spūale: qð ē absti-
nere a vicijs. Vñ Aug. de ꝯse. dist. v. c. ie-
iuniū (inq̄t) ꝛ Magnū ꝛ generale est abstine-
re ab iniq̄tatibꝫ ꝛ ab illicit̃ voluptatibꝫ sę-
culi. Nam ibideꝫ. c. nihil. Pius papa dicit
Nihil prodest homini ieiunare et oꝛare et
alia bona religionis agere nisi mēs ab ini-
quitate ꝛ ab obtrectationibus lingua co-
hibeat̃. Et glo. ibi dꝛ. ꝙ intelligendū est ꝙ
nil ꝓdest ad vitam ęternā ꝓmiando: tamē
valet ad alia multa ieiunare ꝛ bona agere
etiam in peccato moꝛtali: vt de h̃ sermone

x. A. patebit. Proinde ꝛ Grego. in hom. q̄-
dragesime dicit. Incassum caro attenditur
si a ꝓuis voluptatibꝫ animus nō refrenat̃
ꝛc. I Tertium ieiuniū est virtuale qð
pro virtutis exercitiō instituit ecclesia te-
nendum in coꝛpoꝛali abstinētia. ꝛ hoc Ale-
xan. in. iiij. volumie diffinit sic. Ieiuniū est
abstinentia a cibo ꝛ potu ꝺm foꝛmā ecclię
intuitu satisfaciendi vel vitandi peccatum
vel adquirendi vitam ęternam. Et q̄ diffi-
nitiōe habetur quare debeat fieri ieiuniū
quia non ꝓ vana glia vel in hypocrisi aut
aliqua intentione sinistra. Et de hoc ꝟsus
Abstinet eger egens cupidus gula simia
virtus. Expone. Abstinet eger. vel qꝛ nō
pōt comedere vel ꝓpter medicinā. Egens
quia nō habet. Cupidus quia nō vult ex-
pendere. Gula vt postea auidius comedat
Simia. id est hypocrita vt laudet̃. Virtꝰ
id est virtuosus vt mereat̃. Et hac sola vl-
tima intētione. s. bona virtutis ieiuniū est
scm̃ ꝛ btitudinis meritoꝛiū ꝛc. Quartū
ieiuniū est irrōnabile qñ scꝫ excedit modū
virtutis ꝛ discretiōis ꝛ h̃ non est laudabi-
le. Iō Ber. ponit ꝟsus. Oibꝫ adde modū
modꝰ est pulcerrima virtus. ꝟ Oē qð est
nimiū vertit̃ in viciū. Et de h̃ in subseq̄nti
articulo patebit. K

Circa scðm de modera-
mine ieiunij. ad qð hoꝛtat̃ apl̃s Rom. xij.
dicens sic. Obsecro vos itaqꝫ fratres per
miscðiam dei vt exhibeatis coꝛpa vr̃a ho-
stiam viuentem sanctam deo placentem
rationabile sit obsequium vestrum. Sed
iuxta hoc queritur quomodo debeat ho-
mo suum ieiunium moderare vt sit deo ac-
ceptabile ꝛ laudabile. Ad quod respondet̃
recolligēdo ꝺm Richar. iiij. di. xv. ꝛ Tho.
ac alios. ꝙ ex quo ieiuniū est virtutis actꝰ.
Virtus autem in medio consistit semꝑ. ij
Ethicoꝝ. Ideo ieiunium debet modera-
ri mediū tenendo inter duo extrema ꝺꝫ ra-
tionem videlicet ꝙ nec abstinentia sit ni-
mia: nec comestio vel potatio sit nimia.
Proinde nota ꝙ plures sunt casus in qui-
bus ieiuniuꝫ non est laudabile quoꝝ tres
primi ponunt̃ ꝑ Richar. vbi s̃. et Thom.
Alij aūt supaddunt̃ ꝓ simplicium instru-
ctione. Primo quādo id quod est neces-

sariū vite sibi negat. Nā nō licebit sic ieiunare sicut nec seipm iterficere vel infatuare lic3. Jdeo Hieroñ. ad nepotianū dicit. Tantū tibi ieiunio₂ impone quantū ferre potes zc. Sed hoc raro fit: q₂ vt Boeti⁹ ait. ij. de ꝯsola. Natura paucis minimisqꝫ ꝯtenta est. Jdē ꝛ Seneca Secundo qñ id qd est necessariū quo ad officiū vl' societate subtrahit. Vꝫ qñ quis sic ieiunat ꝙ sibi necessaria fm ea que incumbunt facienda ex officio vl' ex societate co₂: cum quibus couiuit: subtrahit sibipi. puta si est pdicato₂ vl' canto₂ in cho₂o. ꝛ tantū ieiunaret ꝙ nō posset pdicare. vel cantare. vel si plat⁹ deficeret ex ieiunio ab executiōe sui officij vl' subditus tantū ieiunaret ꝙ p₂e defectu non posset cōmunē vitam fratrū quib₂ conuiunt tenere. ꝛ sic de alijs. tales offerrēt ḋ rapina holocaustū. Vñ dicit Hiero. ḋ cō se. distin. v. c. nō mediocriter. Q, de preda fert holocaustū q̄ cibo₂ nimia egestate vl' somni penuria co₂pus suu3 imoderate afflugit zc. Tertio quando qs p ieiuniū nimiū ab opib₂ vtilio₂ib₂ ipedit vic3 ab ope₂ribus charitatis a vigilijs oportunis zc. ad quę lic3 nō teneat. tamen indiscretū est ꝛ nō laudabile tale ieiunū. Vñ Hieroñ. dicto ca. nō mediocriter. inquit. Jlli maio ri bono pferunt minus bonū. qui ieiuniu3 charitati aut vigilias pferunt sensus integritati. Hec ille. Quartus casus addit in quo nō est ieiuniū laudabile quādo qs ex suo voto ad nimia3 co₂po₂is maceratiōnē p ieiuniū astringit. ꝛ hoc rōnib₂ dicitis. L Unde querit vtrum liceat homi vouere nimiā carnis macerationē. Respondetur fm Tho. ij. ij. q. lxxxviij. ꝙ si ipa maceratio co₂po₂is p ieiuniū ex voto pmissu3 ꝛ hmōi. sic fiat ꝙ natura nō nimis grauetur sed rōnabiliter votum tale impleatur bñ licet. Si aūt magnū grauamen immineret nō debet homo votū tale seruare. s3 fm arbitrium superio₂ vel confesso₂ū mutare. Quinto ꝛ vltimo. ieiuniū nō est laudabile quando in comedendo et bibendo ob ieiuniū nimis excedit. Na3 sunt plurimi p₂sertim magnates qui p₂o die ieiunij magis exquisita cibaria ꝛ epulas abundanti⁹ faciunt ꝙ̄ alijs diebus cōmunib₂. ꝛ se gula et ebrietate plus ingurgitāt sine moderamine. alijs aūt diebus parci⁹ comedunt licet pluries. Et tale ieiuniū non est laudabile: vt dicit Rich. supra. q₂ ieiuniū o₂dinatū ē ad refrenandū carnē. Jsti aūt ecōtra. igit taliter poti⁹ carnales voluptates augēt et excitāt. Hec ille. Sed di. tñ vt dis. xlj. non cogant. Aug. dt. Nō cogant diuites cibis paupe₂ vesci: s3 vtant ꝯsuetudine infirmitatis sue. Hec ille. Cur g̃ nō liceat eis pdicto modo ieiunare: aut q̄d debeant facere. De hoc rndet ꝙ q̄uis possint vti diuites cibis lautio₂ib₂: vt dt Rich. vbi ꝰ. ꝛ nō artant ad cibos paupe₂. verūtamen tenent a gula mo₂tali sicoēs cauere: q₂ per h̄ frangit ieiuniū generale. Hec fm Rich. xv. di. quarti. Deniqꝫ ꝛ Aug. dicto. c. nō cogant. docet q̄d faciāt diuites ꝓpter cibos lautio res sibi ꝯcessos di. Doleāt aliter se nō posse ieiunare: dēt iopib₂ necessaria: vtantur p̄ciosis sed dent paupib₂ vilia. Hec ille. Et sic pat3 quō diuites possunt ieiunia sublimare. O diues obserua hec

Circa tertiū notandu3

ꝙ cōmendat ieiuniu3 ab omnib₂ generib₂ hoim sempa pncipio mūdi. Pmo dictis ꝛ exēplis pho₂. q₂ vt Hiero. ꝯ Jouinianū ait in lib₂o antiq̄tatū. Dicearchus laudat aurea secula saturni: qm cū tūc oia humus funderet null⁹ comedebat carnes sed vniuersi viuebant pomis ꝛ herbis quę terra sponte gignebat. Et hoc a princip io mundi vsqꝫ diluuiū. Jtē Tullius de tusc. q̄stio. dt ꝙ lacedemonij mag₃ parsimonia ꝙ̄ cibis delectant. hui⁹ testes sunt Xenophon Theophrastus ꝛ pene oēs greci scripto₂es. Hec ḋ phis sufficiāt. Scdo exēplis ꝛ verbis sancto₂ patriarcha₂ ꝛ ꝓphetaꝝ. Nā sctūs Dauid in pš. dt. Humiliabam in ieiunio aia3 meā. Jtē niniuite ieiunio placauerūt deū ꝛ o₂one. sic ꝛ oēs patres vete. test. vt pat3 in biblia. Tertio cōmendat ex v̄bis ꝛ exemplis ch₂i ac eius discipulo₂. Na3 ch₂istus docuit ieiunare Matt. vj. Et ipse ieiunauit quadraginta diebus ꝛ noctib₂. Et apli ac discipuli ieiunauerūt etiā in dñicis dieb₂: vt ait Hiero. lxxvj. di. vtinā. Quarto ex v̄bis sctō₂ et exemplis sc3 martyrum ꝯfesso₂ꝫ sctī baptiste. sancti Nicolai q̄ etiam in cunabulo

q̄rtā ꝛ sextā ferias ieiunauit. Itē Anachoritarū in heremo. erant eñ mira ieiunia bīnę aut trinę hebdomadę. Itē exēplis sanctarū ꝟginū ꝛ viduarū ac ꝯiugatorū. de q̄bꝫ dicere nō suffiam⁹ ꝑ singula. Deniq; vltimo sup oīa dicam⁹ q̄ altissim⁹ deus cōmēdauit nob̄ ieiuniū in pmis parētibꝫ i paradiso. q̄ꝛ voluit nō simplr̄ oī cibo vti in paradiso hoīes. sed ab aliq̄. s. a vetito abstinere: vt ex abstinētia ampli⁹ mererent. Gen. iij. O g̃ sacꝛ̄o cōmēdabile ieiuniū: dignū est vt te amem⁹: ꝛ cū sctis te obsuando ad celū ꝑueniam⁹ ꝓstāte chr̄o.

Feria tertia post pmā dnīcā q̄dragesime. Ser. viij. scꝫ de ieiunij obligatiōe ꝛ ordinationis fractione.

Cum intrasset iesus hierosolymā cōmota ē vniuersa ciuitas Mat. xxj. ꝛ in euāg hod. Sicut Aug⁹ dr̄ de doctrina chr̄iana. Oīs chr̄i actio ē nr̄a istructio. ideo ꝑ hęc ꝟba mystice docemur q̄ cū chr̄s dn̄s intrauerit aīaꝫ ꝑ grām tāq̄ hierosolymā pacificā q̄ dr̄ ciuitas dei sūmi et habitaculū sp̄ūsc̄ti: vt docet apl's. tūc vniuersa in suis viribꝫ cōmouent. s. volūtas ad dei amorē: intellect⁹ ad dei cognitionē ꝑ fidē: memoria ad bn̄ficiorū dei ꝛ passiōis recordationē: ꝛ vires exteriores ad bōa opa ꝛ ad corpis castigationeꝫ vt sp̄ūi subijciat ꝑ ieiuniaꝛ hmōi. Proinde cogitem⁹ q̄ chr̄s dn̄s intrat ꝑ graꝫ in cordis nr̄i ciuitatē vt cōmoueamur ad dei laudē ꝛ bona opa: p̄sertim ad ieiunia nunc exercēda. sic ꝛ dr̄ in themate: q̄ Cū intrasset iesus ꝛc̄. patet in euangelio Itaq; exꝑ his diebꝫ ō sacro ieiunio cepim⁹ ꝓseq̄. idarco tria mysteria subseq̄nt notem⁹ ꝑ h̄ s̄mone declarāda.

Primū dr̄ obligatiōis.
Scōm dr̄ ordinationis
Tertiū dr̄ violationis.

Circa primū de obligatione ieiunij Notandum est q̄ ieiuniuꝫ cadit sub p̄cepto: vt patꝫ ꝑ Rich. in. iiij. di. xv. Et h̄ primo ꝓpter ecclie mādatū: q̄ statuit sub p̄cepto fidelibꝫ certꝫ tp̄ibꝫ ieiunanḋ dū. Jdo. xiiij. q. j. c. Quisquis. Aug. dicit. Quicq̄s p̄ceptꝫ nō obtēpat re⁹ est ꝛ debitor pene. Hec ꝛ pl'a ibi. Sed q̄bꝫ diebꝫ instituit ecclia ieiunādū fidelibꝫ sub p̄cepto: satꝫ ꝯstare poterit ex plebano ꝑ singulis hebdomadis denūciatiōe. ió h̄ ptrāseo cā breuitatꝫ. Scdo q; tenet hō ieiunare ꝓpter emissum votum q̄d obligat. puta siq̄s vouit ob passionē chr̄i ieiunare feria q̄rta vel sexta Vl' ob deuotionē bt̄e ꝟginis sabbato. ꝛ sic de alijs. De hmōi Aug⁹. Vouere voluntatꝫ ē. sed reddere necessitatꝫ. Siē siq̄s ex ꝓfessiōe regule suetenet ad certa ieiunia. Tertio tenet ꝓpter pnīe iniunctionē ad satisfaciendū: q̄ꝛ s̄m Sco. tenet hō obedire licito ꝯfessoris p̄cepto.

O Circa scōm de ordinatione sūt aliq̄ dubia ꝑtractāda: vt sciam⁹ q̄liter ecclia ordinauit obsuari ieiunia: ad q̄. s. ex p̄cepto nos obligauit.

Primo q̄rit de cibi ꝛ pot⁹ q̄litate.
Scdo de sumptionis ꝑalitate.
Tertio de numeri ei⁹ q̄ntitate.

Primo inq̄uā Querit qualibꝫ cibis debet hō ieiunare s̄m ordinationē eccl'ie. Ad q̄d rn̄det s̄m Rich. ꝛ cōiter doc. Carnes ꝓhibent ꝓncipaliꝫ. q̄ꝛ esus carniū fouet cōcupiscētiā carnalem a q̄ ecclia intēdit abstrahere ieiunādo. Vn̄ esus carniū semp frangit ieiuniū. Oua aūt ꝛ lacticinia interdicūtur inq̄tū sūt orta ab aīalibꝫ carnes habētibus. dist. liij. Deniq; ꝛ ab istis debēt abstinere ieiunantes s̄m consuetudinē patrie q̄ꝛ vt Hiero. lxxvj. dist. Utinā. dr̄. Unaq̄q; ꝓuincia abūdat in suo sensu vt morē obseruet in ieiunijs. Et s̄m Jnnocen. ꝓpter penuriā piscium in aliq̄bꝫ ꝓuincijs cōcessus est vsus lacticiniorū ꝛ ouorū: excepto ieiunio q̄dragesime: vt dicit Frater Ang. Rich. autē dicit etiam in q̄dragesima vti posse talibus vbi est consuetudo. Sed pisces comedere ieiunantibꝫ conceditur. quia sunt frigidi vt plimū. ideo minus fouent ꝯcupiscētiā carnis. Jtem q̄ꝛ pisces ex aqua viuūt. anialia aūt ex terra. Aqua aūt nō fuit maledicta a deo: sed terra que ꝓduxit fructuꝫ quem homo comedēdo peccauit: ergo ꝛc̄. Jtem fructus et legumina conceduntur s̄m Alexan. ideo p̄sertim. quia in illis domīat

aqua ꝛ terra que sūt ambe frigide nature ꝛ sic nō sunt incētiua. P Sed di. Uini potus sup omnia accendit ad luxuriam Prouerb. xx. Luxuriosa res vinum. Et ad Eph. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Quare ḡ nō ꝓhibetꝰ ieiunantibꝰ potus vini? Rñdetꝰ ſm Alexand. in. iiij. volu. summe. et Rich. ꝙ hoc factū est Primo ꝓpter piculū vitandū transgressionis. Multi em̄ fuissent tal' pcepti trāsgressores. Secūdo ꝓpter letificationē. qꝛ ieiuniū sepe tristiciā excitat. Uinū aūt letificat coꝛ hoīs vt dicit Ps. ideo ꝯceditꝰ. Tertio ꝓpter necessitatē digestiōis. Multi em̄ habēt stomachū debilē quibꝰ necessariꝰ ē vsus vini ad digestionē pficiēdā. Uñ ſm Tho. ij. ij q. clxix. arti. iij. Nullꝰ potus illicitus ē ieiunantibꝰ: nisi p accidens in certꝭ casibꝰ. Primo ex voto: cuꝫ q̄s se obligauit voto ad ieiunandū aqua tm̄: vel ad non bibendū vinum. Scđo ex excessu. s. quando ꝓpter potus excessum pcipit se hō inebriari: tunc tenetꝰ abstinere vel moderare ne periculo se exponat Tertio ex scādalo. s. qñ alij ex hoc scandalizantꝰ Ro. xiiij Noli cibo tuo illum pdere ꝓ q̄ chꝛs moꝛtuꝰ est. Propterea ꝓhibitū ē ep̄is: clericis: ꝛ religiosis tabernas īgredi: nisi cā necessitatꝭ in peregrinatiōe xliiij. dist. Nō opoꝛtet. ꝛ duobꝰ se. c. ibidem Et sic patꝫ ad quesitū Q Scđo q̄ritꝰ que tp̄is hoꝛa sit assignata. s. ad comedendū in ieiunij obseruantia. Rñdetꝰ breuiter ſm Alexan. de Ales. Rich. ꝛ concoꝛđ. Archi. in. c. Solent. de ꝯse. di. j. aliosqꝫ: ꝙ cōmunis ꝯsuetudo sequenda est que cōmuniter tenet hoꝛam nonā. Sed hoc nō est ī pceptovel necessitatis. quia hoꝛa nona habet magnā latitudinē determiatā ſꝫ grossam extimationē. s. post sextam postq̄ satꝭ paruo residuo tempoꝛe Nona occurrit dicenda: in qua cibus ſm institutioneꝫ eccl'ie sumēdus est. s. die ieiunij. vt dicit Frat' Angelus de Clauasꝰ. Et hec hoꝛa nona cōueniēter determinatꝰ ieiunātibꝰ: vt sic đ alijs diebus aliquam afflictionē sentiētes: chꝛisto compatiantꝰ. Nam chꝛi passio completa fuit hoꝛa nona quando inclinato capite emisit sp̄ūm. Unde ſm Alexan. ꝛ fratrem Angelum. Si q̄s ante statutā hoꝛā comedit in die ieiunij: etiā si p spaciū notabile

pueniat: non frangit ieiunium: non peccat moꝛtaliter: nisi faceret in fraudem ieiunij. Si aūt ex causa rōnabili faceret: nullū peccatum esset. puta vl' causa itinerꝭ aggrediendi. vl' qñq̄ religiosi ita mane surrexerūt et adeo fatigati sunt ꝙ opoꝛtet anticipare hoꝛā. ꝙ si q̄s differret comedere ī die ieiunij post meridiē: augeret meritū supererogādo. Naꝫ apud nos consuetudo cōis tenet circa meridiē: ḡ ꝛc̄. R Tertio q̄ritꝰ quotiens licitū sit comedere vel bibere in ieiunali die? Ad qđ cōiter ꝓ regula ponūt doctoꝛes: ꝙ semel tm̄modo in die comedēdum est. sed pluries bibere in die quēcūq̄ potū vel aquā licitū est. Rō Alex. ꝛ Tho. ij. ij. q. clxvij. et in. iiij. qꝛ potꝰ sumitꝰ magis ad alterationē coꝛpis ꝛ digestionē ciboꝝ q̄ ad nutritionē: lꝫ aliq̄ mō nutriat. ꝓptea q̄uis imoderate bibentes: sicut etiaꝫ imoderate comedētes in vnica refectione: possunt peccare ꝛ meritū ieiunij pdere: tñ ecclesia non ꝓhibet pluries extra hoꝛā comestionis etiam bibere. Sed quoniā ecclesia non potuit determinare q̄ntitatē ponderꝭ vel molis in sumēdo cibo. qꝛ qđ vni ē multū: alteri homi est modicū. ꝛ ecōuerso. idō determinauit quantitatē vicissitudis. h̄ est semel in die ieiunij comedere. Tū vt sic ieiunans differat ab alijs non ieiunantibꝰ q̄ pluries comedere solēt in die. Tum qꝛ sic chꝛiana religio differre ondītur ꝛ p̄cellere ritū paganismi. Nam Augꝰ li. de vera religione dicit. Omnis religio: omnis secta habꝫ sua sacrificia: suos sacerdotes: suaq̄ ieiunia: sed sacrificia religionis chꝛiane p̄cellunt omnia alia. ḡ ꝛ ieiunia debent p̄cellere ieiunia aliaꝝ sectarum. Exēpli gratia Saraceni ꝛ thurcī ꝛ hmōi ieiunātvsq̄ ad sero quo viderint stellam. ꝛ tandem in nocte tota ingurgitant se ꝛ plura carnalia faciunt. Deniq̄ sic statutum est Tum etiaꝫ quia in die vel nocte pluries comedere: ad brutalē naturā accedit magis q̄ ad rationalem. sicut ꝛ in paradiso homo semel saltem in die comedisset: ergo ꝛc̄. Exemplum narratur ad id ꝙ quidaꝫ in heremo cum pluries comederet đ radicibus ꝛ herbis vel pane in die quotiensciinq̄ sibi placeret: venit ad eum angelus ꝛ salutauit eū dicens sic. Aue brutum: et disparuit. Ille

ꝑ̄terită. Tertio ex ꝟtute obediētie:viꝫ ipius penitentis. Nā ſm Bonauen̄.lib.de ꝓfectu religiōis.omne bonū qđ fit ex obedientia eſt meritoriū dupl̄r.ſcꝫ ex ipo oꝑe ⁊ inſuꝑ ex obedientie ꝟtute:que vt dicitur j.Reg.xv.melior eſt obedientia inquit q̄ꝫ victime ipe Sequit̃ ergo ꝙ talis ex obedientia eccleſie ⁊ ꝯfeſſoris faciens bona oꝑa plus expiat peccata. ⁊ ſic patet ꝓpoſitum.

Unde ꝑ documēto tradit̃ in Angelica ſūma ꝙ ꝯfeſſor laudabiliter ⁊ bn̄ facit qn̄ poſt iniunctam pniam penitenti dicit ſic vel ſic. Oia bona q facis vel que intendis facere: ⁊ etiā quicq̄d mali paſſus fueris oia ſint in remiſſionē peccatoꝝ tuoꝝ. Et additur ibidē ꝙ hec imponi debent a ꝯfeſſore penitenti ita ꝙ intelligant ⁊ nō ſecrete ꝑut aliqui ꝯfeſſores faciūt ꝑ modū abſolutiōis hec dicendo.qꝛ ſic nō valet niſi ex vi oꝑis. Sed ſi imponit̃ h̄ intelligibiliter plus valet vt dictū eſt.ſcꝫ faciendo bona oꝑa ex iniunctione ⁊c̄. Hec ex Angelica. ¶ Exemplū legit̃ in hiſtoriis romanorū geſtis ca.xviij. ꝙ q̄dā Julianus nobilis iuuenis die quadā venationi inſiſtēs ceruū ꝑſequi cepit. Cui dixit ceruꝰ miraculoſe. Tu me inſeq̄ris q̄ patris ⁊ matris tue occiſor eris. Hoc ille vehement̃ extimuit.⁊ ne forte ſic ꝯtingeret relictis oibus clam remotiꝰ fugit. vbi ꝑncipi ſeruiens cōplacuit adeo vt caſtellanam quandā vidua ei in coniugem traderet ⁊ caſtellum ꝓ dote ſibi donaret. Tūc ipi parentes Juliani eū requiren̄. vagabundi ꝑuenerunt tandē ad idē caſtellū Juliano tūc abſente. Quos vxor benigne ſuſcepit audiens ꝙ eſſent parētes viri ſui ⁊ in lectuꝫ ꝓꝑriū reclinari fecit. Mane illa ad eccl̄iam tranſeunte interim Julianꝰ rediēs: ⁊ in thalamo illos dormiētes vidēs ſuſpicatus ꝙ aliq̄s cum ſua vxore eēt ſilenter ambos interemit gladio. Tandem redeunte vxore de eccl̄ia dum hec didiciſſet fleuit amare di. Heu heu mihi ecce impletum eſt qđ ceruus mihi p̄dixerat. Unde ad ꝯfeſſionem cucurrit ⁊ talem penitentiā iniunctā acceptauit vt iuxta quedā fluuiū vbi multi ꝑiclitabant̃ hoſpitale ſtatueret ⁊ omnes qui volebāt trans fluuiū duceret. ⁊ hoſpitio reciꝑet. Poſt multū tp̄is q̄dam nocte media frigidiſſima audiuit quendā voce lugubri: Julianū vt traduceret aduocantē. Concitꝰ de lecto ſurgēs illū i domū duxit ⁊ i lectū ꝓꝑriū cooꝑtū calefecit. Poſt paululū intuēs in illū leproſū viderūt Julianꝰ ⁊ vxor eiꝰ ꝙ cū ſplendore nimio in celū aſcendit: ⁊ dixit eis dn̄s ꝙ pniam eoꝝ acceptauit deꝰ. Et ambo in breui in celū migrarēt p̄mia laboꝝ accepturi. Et ſic factū eſt. Rogemꝰ ergo chrm ⁊c̄.

Feria tertia poſt dn̄icam palmaꝝ Ser. xlviij. de partibꝰ ſatiſfactiōis ⁊ de ꝑualore eaꝝ ac diſpenſatione.

Ego quaſi agnus manſuetꝰ q̄ portat̃ ad victimā.

Uerba ſūt Hiere. ca.xj. in ꝑſona chriſti p̄nunciata ⁊ canunt̃ i epiſtola hodierna. quibꝰ iſinuat̃ ꝙ dn̄s ieſus quaſi agnus manſuetꝰ voluit occidi et imolari ꝓ nob ýt ſatiſfaceret deo pro pctis nr̄is. Et cum h̄ exemplū nob daret q̄tenꝰ ꝓ pctis nr̄is ſatiſfacere ſtudeamꝰ in cruce vere pnie ⁊ ſic imolemus deo aiam ⁊ corpꝰ ac ſanguinē attediando ꝑ oꝑa pnie Un̄. j. Petri. iiij. hortatur ad id ſcriptura dicēs ſic. Dominū chriſtum ſanctificate in cordibꝰ veſtris: parati ſemper ad ſatiſfactionem. Et hoc pōt poni ꝓ alio themate in h̄ ſmone. Et ibidem Paulo infra beatꝰ Petrus dicit. Chriſtus ſemel ꝓ peccatis nr̄is mortuus eſt: iuſtus ꝓ iniuſtis vt nos offerret deo mortificatos carne: viuificatos āt ſpiritu ⁊c̄. Idcirco chariſſimi diſcamꝰ exemplo chr̄i pniaꝫ agere ⁊ ſatiſfacere ꝓ peccatis. Itaqꝫ de ſatiſfactiōe p̄ter ea q dicta ſūt in p̄cedentibꝰ reſtāt adhuc tria myſteria declarāda.

Primū de ſatiſfactiōis integratione.
Scđm de valoris p̄ponderatione
Tertiū de ſolutiōis diſpenſatiōe.

Circa primū de integratione ꝑtiū ſatiſfactiōis ſiue ꝯſtitutione aliq̄ querunt̃.

Primo de ꝑncipalibus partibus ſatiſfactionis.
Scđo de aliis oꝑibꝰ ſecundariis
Tertio de flagellis ⁊ aduerſis.

et immolat debile dicit dñs. Denique extra toti celesti curie gaudiū est sup vno pctore pniam agēte Lu.xv. talis agit iniq cōtra chrm z btām virginē Mariā z cōtra oēs angelos ac btōs: q ḡtū in se est nō auget illoꝝ gliam z gaudiū accidētale de se: qd fieret penitēdo. Scdo iniquꝰ est talis cōtra ppriā aiam suā: q: tādiu differendo vult potiꝰ habere aiam malā q̄ bonā: z se ipm seruū q̄ liberū: in statu latronis q̄ in statu regis: z inutilē q̄ multū valentem. pctm em facit in hoie hec oia. Tertio ē oēm creaturā: q: vt Aug. dr: Offenso creatore offendit ois creatura: sicut rege i facie pcusso oēs serui fideles offendunt. Et q: sepe deꝰ pp̄ter impenitentiā hoim punit etiā creaturas alias. Nā pp̄ter pctā pmoꝛuꝫ parentū terra fuit maledicta a do. Item pp̄ter peccata hoim totꝰ mūdus diluuio deletus est. Itē pp̄ter peccata iudeorū chrm crucifigentiū sol obscuratꝰ est zc. O ḡ pctōres expgiscimi z festinare ad penitentiā. ¶ Ut aūt cōuersionis grām hō a deo obtinere possit: multū valꝫ seruitus deuotiōis beate matris dei. Sicut legitur exemplū de hoc in libro apum. z in Spe. exem. li.x. dist. v. q iuuenis quidam mortuis parētibꝰ hereditatē totā in ludis et tabernis dissipauit z vagabūdus ferebatur: nec patrui sui monitiones curabat: nec deuꝫ: nec pniam suscipe volebat. Cui tandē semel patruꝰ dixit: Chare frater: facere ne aliqd p me: Cui ille Unicq: At ille: Uolo vt gliosam virginē Mariā salutes q̄tidie. l. Aue Maria dicēdo. Cui cachinādo rñdit: Hoc semel tm̄modo faciā z nō oī die. Patruꝰ instītit z vix illū induxit vt oi die facerꝫ salutē festo q̄ tenetur ire ad ecclīam. Et post annū visus est statum muratꝰ a vecoꝛdia z vanitatū seq̄la. Tandem patruꝰ instītit vt duplicaret salutationes. Quo facto magis factꝰ est stabilitꝰ Et tandē induxit vt triplicaret dicēdo.d. Aue maria. Cōsentit ille iuuenis z factꝰ est oino stabilis in bono. Patruꝰ ḡ spōsaꝫ illi copulauit: Et dū vicinis z amicis due mētibꝰ sederēt in mēsa spōsus z sponsa: iuuenis recoꝛdatꝰ est q illo die nō psoluissꝫ salutationes beate Marie: Et surgēs de mensa intrauit thalamuꝫ: z cepit oꝛare. Et ecce apparuit illi gliosa virgo lucidioꝛ sole ostendens tres togas.i. pallia: aureis litteris ↄscriptas di. Ecce salutatiōes tue cōscpte sūt quibꝰ me hoꝛasti: scito q tertia die venies ad me in celū. Et sic dispatuit virgo. Iuuenis ḡ intrās ad cōuiuiuꝫ letabat. Tandē tertia die dū alij epularētur: iuuenis iste febꝛe coꝛreptus lectū ascēdit: z qd sibi ↄtigerat: cōuocatis patruo: sponsa: z aliq̄bus narrauit: cōfessusq̄ sacerdoti cōicauit: z beate virgini se cōmēdans feliciter migrauit. Sponsa vo eius in sancta virginitate ppetuo mansit. Ecce ḡ ptꝫ q̄ bonū est seruire virgini. Rogemꝰ ḡ dominū Jesum chrm zc.

Dñica pma q̄dragesime in mane Sermo q̄rtus ḡ ad pcedentes .s. de penitētie valoꝛe saluberrimo.

Ductus est iesus in desertū a spū Matt. iiij. et in euā.g. hod.

Dñs iesus volens nobis exemplū pbere salutis: ductꝰ ē a spūscrō in desertū ad faciendū penitētiā maximā ieiunādo: vigilādo: oꝛando: sine lecto in nuda terra doꝛmiēdo: estui: ventis z pluuijs se sine cella exponēdo: inter scoꝛpiones: serpentes: z feras q̄ in illo deserto abundant iacēdo: q̄tūs eius exēplo aiaremur nos ad pnie opa. Et ad hec oia ductus dr: a spūscrō fm Nicola. de Lyra. et oēs expositoꝛes: q: vt scribit Roma. viij. Quicūq spū dei agunt: hi filij di sūt. Sꝫ qm diabolꝰ ē oē bonū tētatoꝛ stati adest vt impediat. Ideo Eccl. ij. Fili accedens ad seruitutē dei sta in timoꝛe z ppara aiaꝫ tuā ad tentatiōeꝫ. Propterea z chrs tētatus est: sed vicit vt nobis exemplū z virtutē vincēdi daret: vt patꝫ in euāgelio.

Textū z expositiōeꝫ euāgelij z q̄stiōes circa eā vide alibi: hic em ptranseo ob breuitatē: quia latius tractabo deo dante in alio quadragesimali: sermōe de tentatiōe.

Itaq̄ ergo chrs suo exemplo penitēdo in deserto inuitat ad penitentiā faciendaꝫ. Idcirco de ipa tria mysteria notabimus in hoc sermone agētes .s. de sacre pnie saluberrimo valoꝛe.

Primū d: diuine acceptatiōis.
Scōm d: diffinitiue cognitiōis
Tertiū d: mirifice opatiōis. V

Circa primū d acceptatione pnie apd deū ingrendū est z declarandū q̄lib: signis ondi possit q de9 bndictus multū acceptat et amat pctōz hoim pniam. Ad qd rndendo notem9 plura sig dilectiōis d: ad penitentē. Primū signū pdicatiōis chri z pme monitiōis: q: dei filius veniēs in mūduz p salute hoim: pmo oim incepit pdicare de pnia Matth.iiij. Cepit iesus pdicare z dicere: pniam agite appropinq. em. regnū zc. Ecce charissimi q̄ntū amat chrs pniam hois: q: pmo oim ad eā monet pdicādo z p ea regnū celoz pmittit d:. Appropinqbit em regnū celoz.
Scōm signū apt'ōis. s. ianue celestis: q: de9 nulli hoim celū apire voluit anteq filius dei dñs iesus pniam durissimā egit p pctis hoim. Per zrariū ad oia pctā. s. z fugbiam hois se humiliādo: ad sustinēdā mortē turpissimā crucis: z abiectā. Itē z auariciā: nudus pependit z vestimēta sua crucifixorib: diuidēda reliqt. Itē zra luxuriā: in virgineo corpe de plāta pedis vsq verticē: vulnerib: z dolorib: plenus extitit. Itē z irā: p crucifixorib: orauit. Contra gulā: felle cibat9 z aceto potatus est. Cōtra inuidiā: manus expādit ad amplexandū: caput inclinauit ad osculanduz: et cor vulnerari pmisit ad cordialē amorem erga oēs penitētes ostēdendū fm Bern. Itē zra acediā: vsq ad mortē in cruce pseuerauit fortit. O q homo z tu exemplo chri age pniam vt ameris a chro z obtineas celū. Tertiū signū miseratiōis: quia plus facit misc̄diam de9 ad vnicā verā penitentiā q faceret ad intercessiōes oim sctoz. Nā si vnus hō in pctō mortali exñs nollet penitere: tali de9 pctā nō dimitteret etiāsi oēs sancti z btā virgo p illo intercederēt: s3 si penitet: etiā null9 sctōz p eo intercedat statim de9 pctā misericordit dimittit. Ezech. xviij. Quacūq hora ingemuerit hō nō reminiscor oim iniqtatuz eius dicit dñs. Quartū signū amicatiōnis: q: si vnus hō totius mūdi pctā fecisset z esset q̄ntūcunq maxim9 dei inimic9: sic est diabol9: talis si penitet: mor de9 bndictus ipm in amiciciā recipit z grām ei dat in pnti: z pseuerāti gliam in futuro. Exemplū de latrone in cruce pus chrm blasphemāte z cōuiciāte: put habet Matth. xxvij. z Mar. xv. S3 postea visa chri pnia: vt dicit Lyra: penituit: z chrs ei dixit: Hodie mecū eris in paradiso. Luc. xxiij. Quintuz signū inimicatiōis. s. hois a pnia declināt: q: hō q̄ntūcūq deo dilect9 sit z amic9: si a pnia declinauerit in pctm mortale: statim de9 habebit euz p inimico z subtrahit ab eo grām suā. Nā etiāsi apls aliqs vel beatus p impossibile peccaret in celo: statim inimic9 dei fieret: sicut z Lucifer peccauit z a deo eiect9 ē cū oib: suis cōplicib:. O q chriane aduerte q̄ntū te ds diligit si pniaz egeris: z q̄ntuz odit si nō egeris.

Circa scōm de diffinitione pnie vt cognoscam9 qd sit pnia q̄ do est tāaccepta z gratissima ac nobis salutifera. Aduertendū q q̄uis varie dent de ea diffinitiōes: tn̄ magistralis z potissima est quā ponit Mgr in. iiij. dis. xiiij. vbi dt sic: Penitētia est virtus vl grā q̄ cōmissa mala cū emēdatiōis pposito plangim9 z odimus z plāgenda iter cōmittere nolum9. Et cōsimilit diffiniūt pniaz Greg. z Ambro. de pe. di. iij. §. j. in pncipio. Ex q̄ diffinitione dant nobis pcipua qnq documēta de sacra pnia. Primū: q penitēs d3 de cōmissis pctis suis dolere. Jō dt: q̄ cōmissa mala plāgim9 z odim9. hoc est fm Scotū: peccasse nolle: vl displicere q peccauit: siue pctm detestari. Vn̄ nō sūt penitētes q̄ delectātur in pctis vl placet eis q peccauerūt: l3 tales zfiteant. Scōm est q penitēs d3 pctā velle punire sicq emendare. Jō addit: cū emēdatōis pposito: vt idez Scot9 dicit eadē dist. Vn̄ Isid. lib. Etymol. ait: Penitētia appellat quasi punientia: eo q homo in se penitendo punit quod male admisit. Unde illi qui etsi doleant de peccatis: tamē nolūt emēdare p zfessionē verā et satisfactionē debitā vl restitutionē ablatoz: nō dicunt penitentes.
Tertiū est q penitēs debet ppositū cauendi de cetero habere. Jdo addit: z plāgenda. s. peccata mortalia iter cōmittere

nolum⁹. Uñ illi q̇ adhuc aliqñ voluũt pec
care nõ sunt penitẽtes. Exemplũ: Si tibi
morbido vel intoxicato darek aliq̃ medici
na q̃ morbũ vel venenũ expelleret euomẽ-
do ꝛc̃. tñ naturã nõ caueret a morte stati
vel de pximo subseq̃nti inutilis sic essꝫ me
dicina talis. Sic lꝫ hõ doleat peccata sua
ꝛ confiteat: tñ si nõ vult cauere: nõ sufficit
ad euadendũ mortẽ eternã. Quartũ est
ꝙ penitẽs debet p̄dicta facere ex electiõe ꝛ
nõ coacte sed voluntarie. Ideo penitẽtia
ð: in diffinitiõe: virtus: qꝛ est actus virtu
tis meritori⁹ vite eterne. Uñ Phus. viij.
Ethic. dicit. ꝙ p̄ncipale in virtute morali
est electio. Ideo ad verã penitentiã req̃ri
tur motus liberi arbitrij cũ gratia concor
dans. Unde q̇ coacte penitẽt vel penitẽn-
tiã aut penã ꝑ pctis inflictam nõ sufferũt
patiẽter: nõ sunt penitẽtes veracit: vt patꝫ
ꝑ Scotũ sup̄. Quintũ est: ꝙ penitẽs ve
re habet gratiã dei possidere. iõ dicit ꝙ pe
nitentia est gratia. Et hoc fm Alexan. de
Ales: intelligendũ est nõ essentialit: qꝛ pe
nitẽtia ꝛ grã nõ sunt idem essentialit: sꝫ in
telligendũ est causatiue. qꝛ sicut grã habꝫ
iustificare ꝛ gratũ deo reddere peccatorẽ
Sic ꝛ penitẽtia eosdẽ effectus habet in
hoie causare. y Unde aduertenduꝫ:
ꝙ pnia melior est ꝛ maior multiplici grã.

Primo eñ p̄ualet q̃ grã ꝓphetie: quia
ꝓphetare põt etiã reprobi: vt Caiphas fe
cit ꝛ Balaã ꝓpheta. Et etiã diabol⁹ mul
ta occulta põt p̄dicere: vt Aug⁹. dicit. ij. su
ꝑ Genes. et incãtatores ꝛ hmõi. Sed ve-
ra pnia est bonoꝝ ꝛ salutis signũ: in q̃ q̇s
moriẽs nõ põt dãnari. g ꝛc̃. O g tu homo
plus debes pniam appetere q̃ ꝓphetare.

Scdo pnia p̄ualꝫ gratiã eiciẽdi demo
nes. qꝛ hoc etiã mali xp̄ianí pñt facere ꝑ
noiẽ xp̄i: vt patꝫ de Iuda: ꝛ de quodaꝫ
Mar. ix. ꝛ alijs. Sed pniam agere veraꝫ
nõ põt q̇s nisi deo gratus. Tertio pnia
p̄ualet etiã vnica q̃ facere queq̃ miracl̃a:
mortuos suscitare: infirmos curare: et q̃-
q̃ hmõi. qꝛ hec nõ faciũt deo gratũ. Unð
Matth. vij. xp̄s dicit: Multi dicẽt mi-
hi in illa die: Dñe nõne in noie tuo ꝓphe-
tauimus ꝛ demonia eiecimus ꝛ virtutes
multas, i. miracula fecim⁹. et tũc ꝯfitebor
illis: quia nõ noui vos: discedite a me ꝛc̃.

Sed pnia gratũ facit deo ꝛ eternã salutẽ
tribuit. O g hõ noli q̃rere gratiã miracu-
loꝝ sꝫ potius pniaꝫ: qꝛ vna ꝯtritio vl' vna
ꝯfessio ꝛ satisfactio p̄ualet oia illa. O g sa-
cra pnia q̃ntũ te debemus amplecti sine q̃
nec etiã alia sacramẽta: puta baptism⁹ ꝯ
firma. io: ordo: eucharistia: matrimoniũꝫ:
vnctioq̃ extrema valẽt ad salutẽ. ꝑ

Circa tertiuꝫ de penitẽ

tie mira opatione cõsiderandũ est: ꝙ pnia
mlta ꝛ maxima mirabilia põt efficere ad
salutẽ. ideo est diligenda.

Primo quidẽ in hoie impio.
Scdo in hoie iustificato.
Tertio in mortis termino.
Quarto in purgatorio.
Quinto in inferno.
Sexto in celo.
Septimo in ip̄o deo altissimo.

Primũ quidẽ in impio: qꝛ pnia impiũ vel
pctõreꝫ iustificat. Aug. aũt sup Ioã. dꝫ ꝙ
mai⁹ est vnũ iustificare impiũ q̃ ð nihilo
creasse mundũ. Ratio: qꝛ in creãdo mun-
dum de⁹ nulluꝫ habuit adiutoriũ. sed tm̃
dixit: ꝛ facta sunt oia q̃ voluit: vt dicit ps̃.
Sed in iustificãdo impiũ req̃rit de⁹ liberꝝ
arbitriũ ꝯsentiẽs hoĩs. Nã q̇ creauit te
sine te: nõ iustificabit te sine te. vt Augus.
vbi s̃. dicit. Itẽ quia in iustificãdo nõ suf-
fecit vt de⁹ dicat: sed ꝛ oportuit dei filium
incarnari ꝛ multa pati: vt sic sanguine et
morte iustificaret impios. Scdo in hoie
iustificato: qꝛ pl⁹ facit pnia mereri in vni-
ca hora q̃ peccator possit mereri mille an
nis. Nimirꝝ queri potest: Utrꝝ pnia sit po
tens ad oia: vtpote infinite virtutis. Rñ-
detur: ꝙ pnia est infinite potestatis vl' vir-
tutis: qð ostendit fm Tho. in. iiij. dist. xv.
ar. ij. Et etiã Bonauẽ. ꝛc̃. qꝛ culpa cõtra
deũ cõmissa est infinita inq̃ntum est ꝯtra
deũ infinite maiestatꝭ. ꝛ etiã inq̃ntũ obli-
gat ad penã gehẽne q̃ ẽ infinita a pte post:
vtpote ꝑpetua: ꝛ tñ pnia satisfacere põt ꝑ
pctis infinite grauitatꝭ ex infinita dei mi
sericordia acceptãte: adeo ꝙ etiãsi q̇s oia
scelera toti⁹ mũdi cõmisissꝫ: ꝑ verã pniaꝫ
sibi remitterẽtur: g pt oia q̃ sũt ad saluteꝫ
necãria. Exceptis aliq̇bꝫ q̃ nõ licꝫ redire
ꝑ pniaꝫ: qꝛ nec sũt saluti necessaria: tñ i al

quo equalenti pōt ꝛ illa abundant lucrari
hō. Primū est ꝙ ꝟginitatē ꝑditā nō po
test recupare. tm̄ hō ꝓ hoc pōt pnīa essen-
tialia maiora adqrere. vt patȝ de magda-
lena q̄ ꝑ pniam sublimari meruit ꝑ multꝭ
ꝟginib. Secundū est ꝙ tp̄s ꝑditū non
pōt restituere. tm̄ pōt ꝓ eo abūdanti⁹ satis-
facere. vn̄ lȝ senex nō possit iuuenescere: tm̄
pōt penitere ꝛ satisfacere de iuuentute ma
le ꝑdita. Tertiū est ꝙ aīas finali snīa a
deo damnatas nō pōt eripe ex inferno. tm̄
pnīa pōt in vita ista ꝓseruādo eripe ne dā
nent talis. Ex istis patet mira virtus sacre
pnīe. ꝛ Tertio in mortꝭ termino pnīa
facit mira. qꝛ siq̄s a p̄ncipio mūdi vsqꝫ finē
semꝑ in pct̄is vixisset ꝛ in termino mortis
verā pniaȝ faceret: statim ꝑ pniaȝ mereret
gratiam ꝛ salutem eternaȝ. Sed forte di.
Quare ḡ volo penitere ante terminū mor
tis: cum in mortꝭ hora possim lucrari salu
tē eternaȝ. Ad id rn̄det ꝙ festinare debes
nunc ad pniam. qꝛ vt Aug⁹ ait. Qui veni
am ꝓmisit. s. deus: diē crastinā nō spopon-
dit. Vn̄ nescis qn̄ morieris. Et sic in pct̄is
morte ꝑuent⁹ in eternū ꝑibis. Exemplū
cape ex lege ciuili. ff. Arboꝝ furtim cesaꝝ.
l. Si plures. in. ff. nouo casus notat ꝛ iudi
ciū dat: q. s. arbor sit illius in cui⁹ horto vi
uit ꝛ radices habet. ꝛ non illi⁹ ꝟsus cuius
terram declinat qn̄ scindit. Sic est iustum
dei iudiciū de hoīe ꝙ qui in p̄nti vita viuit
in terra diaboli per pct̄m̄ ꝛ ibi sp̄ fixit radi
ces amoris ꝛ cordis sui: talis ꝛsi in scissiōe
mortꝭ declinet ad dei terram penitēdo s̄m
signa exteriora tm̄ ex timore mortꝭ: vtiqꝫ
adiudicabit diabolo: nō deo. nisi tunc vere
penituerit ex dei amore: ꝛ sic radicē illuc fi
xerit. quod solus deus facit: ꝛ in rarꝭ: ꝛc.
Quarto i purgatorio facit mira. qm̄ pe
nitentia pōt esse tāta ꝙ totū reatū purga
torij delet. vt patebit in alijs sermonibus
Quinto in inferno. qꝛ ꝑpetuā penā ibi
debitā pct̄ō siq̄s penitet in p̄nti vita sibi cō
uertit in tꝑalem: ꝛ vna hora pro illa satis-
facere pōt. Sexto in celo qꝛ oēs ange-
los ꝛ btōs miro mō letificat. Lu. xv. Gau
diū ē angelis ꝛc. Septimo in deo. Vn̄
Bern. O felix lachryma penitētiū tu infer
ni ignē hoīb extinguis: tu celū reseras: tu
btōs vino cōuiuij letificas. ꝛ qd̄ supremū
est: tu vincꝭ deū inuincibilē ꝛ ligas oīpotē
tē. Hec ille. Nā de⁹ dr̄ ligari ꝛ vinci ꝑ peni
tentiā. qꝛ ex liberali ꝓmissione q̄si cogitur
parcere penitēti ꝛ snīam mutare. vt patȝ i
exēplo de Niniuitꝭ. Itē de Achab humilia-
to ꝛ Manase. Imo vt legit i historia san
cti Martini ꝙ si etiā diabol⁹ veraciter pos
set penitere ꝛ deo humiliter dicere culpā suā
deus ei miscdiam faceret. O ḡ sacra pnīa
q̄ȝ amabilis es: q̄ȝ virtuosa ꝛc. Rogem⁹ ḡ
chr̄m vt det ꝛc.

Dn̄ica eadē post prādiū Ser. VI. scȝ
de pnīe obligatione ꝛ eius qualitate veri-
tatis discernēda.

Ecce nunc tem

e pus acceptabile: ecce nunc dies
salutis. ij. Corinthiorum. vj. et
in epl̄a hod. Verba sūt sc̄ti apl̄i. In quib
sc̄tā eccl̄ia canen̄. hortat nos ad pniam fa-
ciendā istꝭ dieb. Nā isti dies sacre q̄drage
sime cōmendant ꝓ pnīa ex trib q̄ in episto
la notant hodierna. Primo quia his dieb
oratio est magis exaudibilis. Vn̄ dicitur
in epistola. Fratres hortamur vos ne i va
cuum gratiam dei recipiatꝭ. Ly. In vacu-
um gr̄a recipit qn̄ quis in ea nō viuit bene
vt deberet facere chr̄ianus in gratia bapti
smali. qꝛ nō ꝯsequit gl̄iam nisi bene viuat
Sicut ḡ medicina dr̄ i vanū accepta q̄ nō
sanat: sic in ꝓposito. Et subdit. Ait em̄. s. de
us Esa. xlix. Tēpore accepto exaudiui te.
Ex quo patet ꝙ hoc tp̄e accepto de⁹ ma-
gis exaudit orōnes fidelium penitentiuȝ.
qꝛ orō in hoc tp̄e habet duas alas quibus
volare ad conspectum dei melius potest. s.
ieiunium ꝛ deuotionē passionis christi q̄
potissime hoc tp̄e recolunt. Secundo q̄ꝛ
hoc tp̄e homo est magꝭ deo acceptabilis
ꝓpter penitentiam solitam pro hoc tempo
re a fidelib. Tertio quia hoc tp̄s precipue
dr̄ esse tp̄s ꝛ dies salutis. quia ab eccl̄ia in-
stitutum est ꝓ salute specialius adquirēda
per confessionē: eucharistiam: ꝛ huiusmo-
di. O ḡ charissimi viri ꝛ femie cognoscite
hoc temp⁹ ꝛ ꝯuertimini ad pniaȝ: audien̄
quia ecce nunc hoc tempus acceptabile ꝛc.
Itaqꝫ de penitentia quam precipue facere

debemus hoc tpe vt sim⁹ accepti deo⁊ sal uemur: notem⁹ tria mysteria ꝑ isto s̄mone

Primū d᷑ obligationis.
Scdm d᷑ distinctionis.
Tertiū d᷑ discretiōis.

Thema aliud habes intra s̄monē.

A Circa primū de obligatione

A Circa primū de obli- gatione pnie q̄ri pōt: vtrū omnis hō pec- cator obliget̄ ad pniam: ⁊ q̄libꝫ legibꝫ obli gat̄ ad eā. Rn̄det̄ recolligēdo ex doctorū dictꝫ ꝙ sic. Et prio ex lege nature, qd ostē dit̄ clare Primo in pmo hoie Gen̄. iij. qui postq̄ peccauit: dn̄s dixit eidē. Adā vbi es? Ubi glo. ⁊ Aug. dicūt ꝙ hec vox ē re- uocantꝫ ⁊ ad pniam reducentꝫ. Propt̄ qd (vt doctores dicūt) si adā tūc ꝯfessus fuis- set penitēdo: de⁹ pepcisset. Scdo i sancto Job sub lege nature testāte c. xxj. Audite sermones meos ⁊ agite pniam. qm̄ in diez ꝑditionis seruat̄ malus. ⁊ hoc pōt etiā po ni ꝑ themate. Tertio ōndit̄ ex naturali ra tione. q꞉ vt Tulli⁹ ait li. de officijs c. j. Ge neri animātiū oim est a natura tributū vt se: vitā corpusqꝫ tueant̄: ⁊ declinet ea q̄ no citura videant̄: oia aūt q̄ ad viuendū necessa ria sunt inq̄rat ⁊ paret. Hec Tulli⁹. Sed incompabiliter magꝫ tenet̄ hō ad vitā aie que p̄cellit oē corp⁹: vt eius mortē deuitet ꝑ pniam: g̃ ⁊c̄. Heu heu mi deus videm⁹ coruos ⁊ lupos cauere ꝑicula sua i laq̄s q̄ cognouerint: ⁊ tn̄ hō non cauet sed potius currit ꝑ pctā se p̄cipitare in talia. Scdo ex lege scp̄ture. hoc idem ōndit̄ ꝙ hō obli gat̄ ad pniam. q꞉ ois scp̄tura hoc testatur. vicz diuinalis legis q̄ p̄cipit scificari sab- bata penitēdo d̄ pctis: vt volūt doctores. ⁊ ꝓphetalis: ⁊ sapientialis: insuꝑ scriptura euāgelicalis: vt patet. ⁊ apostolicalis. ⁊ iu ris canonicalis: ac ciuilis legis. Quaꝝ di- cta singllatim eloq̄ nō caperet tempus: ꝯō breuitatꝫ amore ꝑtranseo. B Tertio obligamur vl̄ induci ⁊ incitari ad pniaz vi demur ex lege exempli ois creature. q꞉ vt Hugo de arca noe. li. ij. c. iij. dicit. Ois cre atura nob̄ loquit̄ ⁊ clamat vt fugiam⁹ sup pliciū eternum. s. ꝑ pniam. Et hoc ostēdit̄ s̄m Bonauē. li. similitudinū: aliosqꝫ in mul- tis creaturꝫ ⁊ eoꝝ exemplis. Primo in ter restribꝫ videm⁹ ꝙ oia terrenascētia crescūt sursum: ⁊ in hyeme arefacta iteꝝ tpe veris renascunt̄ ⁊ reuirescūt. Sic ⁊ nos debem⁹ ad pniam exurgere ⁊ reuiuiscē ꝑ grāz. Se cūdo in aialibꝫ irrōnalibꝫ videm⁹ ꝙ aues capti laq̄o: piscesqꝫ in sagena: ⁊ mures in musapula nō pñt q̄escere: sꝫ laborāt exire toto posse. Itē asin⁹: bos: equ⁹: et oē anial si ceciderit in lutū: surgere curat. Elephas si ceciderit fortit̄ barrit lugēs donec vni cornis auxilio subleuat̄. Sic debet hō exi re de laq̄is diaboli ⁊ lugendo ad deū cla- mare: q̄tinus eius auxilio possit surgere ꝑ pniam. Tertio in aq̄s ⁊ fluminibꝫ q̄ oīa ad mare tendūt tāq̄ ad fontale p̄ncipiuz suū. Quarto in aere ⁊ ignibꝫ que si ad ima p̄mant̄: nihilomin⁹ sursū se ferunt̄ ad sua loca. Sic ad ꝓpositū applica. Quīto in ce- lestibꝫ. q꞉ sidera ⁊ si occidant. m̄ ad ortū ꝓ- perare nō desistūt. Debꝫ g̃ ⁊ hō a casu pec cati surgere. Ultio in hūanis corꝑibꝫ q̄ si vulnerant̄. vel infirmitatē incurrūt: nonne ꝓperāt ad medicinā. Jdo Aug⁹ suꝑ Ps̄. l. di. Sūt multi q̄s peccare non pudet: age- re aūt pniam pudet. O crudel̄ insania: de vulnere ip̄o nō erubescꝫ: ⁊ de ligatura vul nerꝫ erubescꝫ: nōne vuln⁹ fedi⁹ ⁊ putridi⁹ est. Cōfuge g̃ ad medicū ⁊ age pniaz. Hec ille. O g̃ charissimi ecce ex istꝫ possumus ꝑ documēto hřē ꝙ pctōr q̄ non vult penitere peior est oi creatura mūdi ⁊ oi bestia. Nā ⁊ Arist. vij. Eth̄. Hō bestialis centiesmil lesies peior est oi bestia. Insuꝑ nō solū be stialis d᷑: sꝫ ⁊ diabolic⁹. q꞉ Chrys̄. li. d̄ cō punctiōe cordis d᷑. Peccare hūanū est: sꝫ ꝑmanere in pctis diabolicū est. Exemplū de Juda de q̄ chr̄s dixit. Un⁹ ex vob̄ dia bolus est ⁊c̄.

C Circa scdm de mysterio distinctionis

C Circa scdm de myste- rio distinctionis. s. pnie. Notandū ꝙ s̄m ca nonistas doctores pnia generalr̄ distingui tur sic ꝙ quedā est pnia vera. quedam au tē falsa: vt patz de pe. di. iij. §. Siue autez q̄s ⁊c̄. ꝑ verba Gratiani. Et de his regule tres p̄cipue tradunt̄ ibidem scꝫ generales

Prima regula ꝙ false pnie nunq̄ indul gentia ꝓmittit̄. Un̄ Eficius de pe. ibidez etiam dicit: ꝙ sicut vera penitentia veniaz ꝓmeret̄: ita falsa penitētia ⁊ simulata deuz irritat. s. ad iram ⁊ vindictā. Secūda re

gula q vere pnie nunq̃ venia a deo negat. Nam ibide p diuersa capitula scribit q de us nunq̃ spnit pniaȝ verā: etiāsi qs ad sũ mũ maloꝝ perueniat. sed q̃ntacunq pniam ꝛ q̃ntocũq paruo tpe facram: si tamē fuerit vera de⁹ respicit: acceptat: ꝛ peccata remittit. sicut patȝ ibi p doc. plures. Tertia regula q multo plurimi hoies faciunt falsam pniaȝ q̃ verā ꝛ congruā. ꝛ sic dampnant. Hanc regulā ibidem tangit Amb. circa pncipiũ eodē. §. di. q facilius ē inuenire q̃ recte seruauit innocentiā q̃ qui congrue egerit pniam. Hec ibi. Sed quō hoc intelligendũ sit: glo. ibidē dicit inter cetera q de pnia pfectissima: q̃ non solũ delet peccata: sed etiam peccandi affectionē: qō est difficillimũ: ergo rarissimũ. O ergo hō caue a falsa penitentia ne pereas. sicut exemplũ legitur li. Kilil. de lupo penitēte in cuculla monachali ꝛ veniam petente ab ouibus ꝛ bob⁹ de pda facta. cui pepercerũt et gauisi sunt: sed postea lupus vbicũq solitarium pecus reperiebat deuorabat dicēs Non possum mendicare nec laborare. ergo viuere de preda oportet. sed occiderũt hoies illum.

B Circa tertiũ de pnie discretione Notandũ q fm Aug. qdā discernitur eē penitētia sana. s. in homie sano debite facta. Quedam infirma ꝛpore dubia. s. q̃ fit tm̃ i mortis hora. Quedā oīno mortua: vt in homib⁹ post mortē. Sȝ vera pnia salutifica discernit a falsa pcipue p decē signa que notem⁹ iuxta lrās huius dictiois Penitentia. Primũ signũ accipit iuxta lrām P. ꝛ dicit punitio pctis. Nam Aug. de pe. dist. iij. c. Penitētia (inquit) est queda dolentis vindicta puniēs in se quod dolet cōmisisse. Penitere ei est penam tenere vt semp puniat in se vlcisce do. s. dolore habituali fm glo. qō cōmisit peccādo. Hec ibi. Unde ꝛ fm glosam ibi dem Siqs ieiunat p aliũ ꝛ nō vult p se ieiunare cum bene posset: non vere penitere videt. Hinc ioānes os aurei. e. di. iij. ō pe. c. Perfecta (inqt) pnia cogit petōrem oia libenter sufferre. Et infra. In corde ei⁹ contritio: in ore eius confessio: in ope tota humilitas. hec est fructifera penitētia. Hec ibi. O ḡ hō disce sic vere penitere. Secũdum signũ iuxta E. dicit emēdatio. s. ī statum vite melioꝝ. Nam Isiō. de pe. di. iij. c. Irrisor (ait) ē ꝛ nō penitēs q̃ adhuc agit qō penitet. Item ibideȝ c. Ille pniaȝ agit digne ꝛc̄. Smaragdus dt. Qui plāgit peccatum ꝛ iteꝝ admittit pctm̃: quasi quis lauet laterem crudũ: quem q̃nto magis abluit tanto magis lutum facit. Tertiũ signum iuxta N. dicit negatio vicȝ occasiōis peccandi ꝛ trangressionis. qꝫ vt Greg. de pe. dist. v. Falsas. ꝛ Innocen. ibidē. c. Fratres. d. Falsa penitentia est cuȝ penitēs ab officio vel a curiali negocio quod sine peccatis agi non potest non recedit. Similiē si qs a mala societate mulieꝝ. s. tenēdo meretricē per quā trahitur ad peccatum non vult separi. et sic de alijs. Quartũ iuxta I. dicitur indulsio. vicȝ iniurie fratris ꝛ dilectionis. Nā chr̄s ait Matth. vj. Si non dimiseritis hominib⁹ peccata eoꝝ: nec pater vester celestis dimittet vobis peccata: Unde Innocē. vbi s̄. dicit. Falsa est penitentia cum quis odium in corde gesserit: aut si offendenti offensus nō idulgeat: aut si offenso cuilibet non satisfaciat ꝛc̄. E Exemplũ de Esau de quo apl's dt Hebre. xij. q non inuenit locum penitentie q̃s q̃cum lacbrymis inqsiuisset eam. hoc ppt odium fraternum. Quintũ iuxta T. dicitur tentio. s. iuste ꝛ nō inique possessiōis Unde Gregoī. vbi s̄. c. Falsas. inquit sic. Qui bona alteri⁹ iniuste detinet recognoscat se veram pniaȝ non posse pagere qua ad eternā vitā perueniat: nisi bona que iniuste abstulit restituat. Ad idem Aug. xiiij. q. vj. Si res. Peccatũ non dimittit nisi restituatur ablatum Sextum iuxta E. dicit erroꝝ exclusio. s. heresis omnis. qꝫ Hebre. xj. Sine fide vera ipossibile est placere deo q̃ntũcunq asperam talis faciat penitentiam: ꝛ quecunq bona agat. vt patet per Aug. extra de hereticis. c. Firmissime ꝛc̄. Unde nec idolatre: nec incantatores: nec scismatici: nec alij heretici: siue errēt ō peccatoꝝ remissione: siue de alijs fidei articulis: penitere possint vere: nisi credant q̃cunq credit ecclesia ꝛ eidem obediant.

Septimũ signũ iuxta N. ōr nolitio. hoc est displicentia pcti preteriti ꝛ futuri mortal

vt pʒ ex diffinitione penitẽtie: de qua sermone ꝓcedẽti X. Vñ falsa est pnĩa qñ homo vel nõ vult detestari pctã ꝓterita mortalia: vel nõ habet ꝓpositũ cauẽdi de cetero futura ꝛc. Octauũ signũ iuxta C. dꝛ ꝯfessio. Nã vt volũt oẽs doc. sup. iiij. Confessio est pars vere pnĩe. Qui ḡ licʒ doleat: tñ si ꝯfiteri nõ vult pctm̃: false penitet. qꝛ ꝓ- ceptũ trãsgredit ꝛc. Nonũ iuxta J. dicit integratio. s. penitẽtie de malis cunctis: vt. s. integraliter de omnibꝫ peniteat hõ ꝛ cõfiteatur: nullo pctõ mortali ꝓtermisso sine pnĩa quod menti occurrent. Unde Jnnocenti⁹ papa de pe. dist. v. Fratres. dꝛ. Falsam pnĩam esse constat cum spretꝫ pluribꝫ: de vno solo pnĩa agit. aut cuʒ sic agitur de vno vt nõ discedat ab alio. Exemplum de his qui aliqua ꝓcepta decalogi obseruant: aliqua nõ: vel ꝓcepta sãcte ecclesie scienter nõ seruant ꝛc. Decimũ iuxta lr̃aʒ A. dꝛ amatio. s. diuinalis. Nam si hec omnia ꝓ- dicta facit hõ ex amore dei: vera est pnĩa. Si aũt non: sed ex solo timore seruili: falsa pnĩa est. Jdeo Aug⁹ vt allegat Magr̃ in iiij. di. xx. dꝛ. Arbitrij libertatẽ querit de⁹ vt deleri possint cõmissa: nõ necessitatẽ: sʒ charitatẽ: nõ tm̃ timorẽ. quia sine charitate nemo salu⁹ esse põt. Hec ꝛ plura ibidẽ. O ḡ chꝛiane penitere stude: puniẽdo pctã ꝛ vitã emendando: occasiones pcti deuitãdo: proximis indulgendo: aliena restituendo: errores cauendo: ꝓpositum non peccandi tenendo: integre confitendo: dei amore hec omnia faciẽdo vt salueris ꝛ nõ pereas in eternum. F Pro exemplo finali ad terrorẽ pctõꝝ ponitur quod narratur in Speculo exemploꝝ dis. ix. exemplo. cclxiij. ꝛ ex vitaspatꝝ: ꝙ quidã vsurari⁹ vel fenerator habuit duos filios. Unus in ꝓdicatione vbi dei compunctus dixit patri ꝛ frĩ Reddamus vnicuiqꝫ quod abstulim⁹. qꝛ sic moriendo damnabimur. Jlli indignanter riserunt. Nonne tu debes esse ꝯfessor noster: vade si nobiscum nõ vis mori: nos tenebimus bona nostra. Jlle ḡ iuit in heremũ seruiens chꝛo. Tandem cum mortẽ patris sui ꝛ fratrꝭ sui audisset: orauit deuʒ vt reuelaretur sibi stat⁹ illoꝝ. Et ecce angelus euʒ manu tenens: duxit ad quendã montem ꝛ vidit vallem sub illo monte fumigantẽ: ꝛ voces mirabiles lugentium. ꝛ primo vidit patrem suum ꝙ in magna olla bullienti in igne coq̄bat feruentissime: q̄ exclamauit di. Ve ve ve maledicta hora in qua conceptus ꝛ natus sũ ꝛc. Cui heremita. O infelix pater: nonne tu es h: Respõdit. Ego sum. Ecce ego maledict⁹ quõ perij: quia penitere ꝛ restituere nolui. Tãdem ecce vidit fratrẽ suũ venire in alia olla bulliẽtẽ: ꝛ cepit dicere ille patri i penis. Maledictus es tu pꝛ mi in eternum. quia iniusta bona sup me hereditasti: ꝛ me dãnasti. Cui pater respondebat. Maledict⁹ sis tu fili: qꝛ ꝓpter te talia adquisiui iniuste ꝛ retinui: ꝛ ꝓpterea impenitẽs damnatus sum. Heremita ait illꝭ. Dicite si possint vos aliq̃ suffragia iuuare. Responderunt. Nõ Et mox cum magno eiulatu di. Ve nobis ve et ve: in profundum inferni descenderunt. Tunc heremita rediit ad se: et maiorem de cetero pnĩam egit. Rogemus ergo chꝛm ꝛc.

Jtem ex q̃ in hac ꝓma dñica de ieiunio chꝛi specialius agit: ideo pro istis diebꝫ libet sermones fieri de ieiunio nostro faciẽdo ad exemplũ chꝛi.

Feria scda post primã dñicã Quadragesime Ser. VII. scʒ de ieiunij sacri q̃litate ꝛ cõmendatione.

e Suriui et dedistis mihi mãducare: sitiui et dedistꝭ mihi bibere Mat. xxv ꝛ in euangelio hodierno. Verba hec loquntur saluator noster dominus Jesus ꝙ. s. in iudicio finali talia dicturus ẽ electꝭ. B

Circa qꝺ aduertendum ꝙ ex euãgelio cõperimus chꝛm dñm esuriuisse ꝛ sitiuisse pluries. Primo q̃dẽ in puericia. ꝛ tunc dedit ei mãducare ꝛ bibere beata ꝟgo Maria q̃ lactauit eũ ꝟgineo lacte: ꝛ ꝓuidit oĩa ei necessaria. Scdo in deserto Matth. iiij Cũ ieiunasset q̄draginta diebꝫ ꝛ q̄draginta noctib⁹: postea esuriit. Qꝺ põt poni ꝓ alio themate. Et vt ibidẽ h: Accesserunt angeli ꝛ ministrabãt ei vt putam⁹ cibum ꝛ potum afferẽdo ꝛc. Tertio sitiuit ꝛ esuriit semper spũaliter hoim salutem desiderans

do. Vñ z in cruce clamauit. Sitio. scz sa- lutē hoim fm Bern. Et nos charissimi si offerim⁹ chr̄o castitatē cū maria. obedien tiā cū angelis. ꝯtritionē z ꝯfessionē z ieiu niū z bona opa z diligent' pcuram⁹ nram salutē. tūc dam⁹ chr̄o passo cibū z potū de sideratissimū fz Chrys. Itē qrto chr̄s esu rit z sitit in mēbris. h' ē in paupib⁹. z de hoc iudicabit in fine discep tādo de his q̄ fece rūt miscdiā z paupib⁹ z q̄ nō. z illis dabit re gnū celeste. istis aūt. s. imisericordib⁹ da- bit supplicia: vt patz in euāge. Itaqꝫ vt chr̄o esurienti z nos cōpatiamur esuriēdo z ieiunādo. z sic cibū bonoꝝ opeꝝ nroꝝ de- mus eidē: tria mysteria declarem⁹ de ieiu nio in h' fmone.

Primū dr̄ distinctiōis.
Scdm dr̄ moderationis.
Tertiū dr̄ cōmendatiōis. H

Circa primuz de distin ctione ieiunij vtile ē scire vt sciam⁹ discer- nere. Pro q̄ notandū ꝙ vt colligit' ex dictꝭ Alexā. in. iiij. volumie sūme z Rich. in. iiij. di. xv. ieiunū est pcipue q̄druplex scz.

Primū naturale.
Scdm spūale.
Tertiū virtuale.
Quartū irrōnabile z nō laudabile

Primū naturale. s. ieiuniū est cū qs non co medit aliqd nec bibit q̄cqd a media nocte talis diei vsqꝫ viget necessitas. z tale ieiu niū reqrit' ad eucharistię sumptionē i hoie sano de pcepto. sed tale ieiuniū cōiter non est meritoriū. q2 pter ea q̄ insunt nobis a natura nec laudamur nec vituperamur. ij Eth. Et q2 nō comedere: eo ꝙ nō appetis naturale est. g̃ nec meritorium nec demeri toriū. Scdm est ieiuniū spūale: qd ē absti nere a viciis. Vñ Aug. de ꝯfe. dist. v. c. ie- iuniū (inqt) magnū z generale est abstine re ab iniqtatib⁹ z ab illicitꝭ voluptatib⁹ sę- culi. Nam ibidez c. nihil. Pius papa dicit Nihil prodest homini ieiunare et orare et alia bona religionis agere nisi mēs ab ini quitate z ab obtrectationibus lingua co- hibeat'. Et glo. ibi dr̄. ꝙ intelligendū est ꝙ nil pdest ad vitam ęternā pmiandō: tamē valet ad alia multa ieiunare z bona agere etiam in peccato mortali: vt de h' sermone

x. A patebit. Proinde z Grego. in hom. q̄ dragesime dicit. Incassum caro atteritur si a puis voluptatib⁹ animus nō refrenat' zc. I Tertium ieiuniū est virtuale qd pro virtutis exercitiō instituit ecclesia te- nendum in corporali abstinētia. z hoc Ale xan. in. iiij. volumie diffinit sic. Ieiuniū est abstinentia a cibo z potu fm formā ecclię intuitu satisfaciendi vel vitandi peccatum vel adquirendi vitam ęternam. Et q̄ diffi nitiōe habetur quare debeat fieri ieiuniū quia non p vana glia vel in hypocrisi aut aliqua intentione sinistra. Et de hoc vsus Abstinet eger egens cupidus gula simia virtus. Expone. Abstinet eger. vel q2 nō pōt comedere vel pter medicinā. Egens quia nō habet. Cupidus quia nō vult ex- pendere. Gula vt postea auidius comedat Simia. id est hypocrita vt laudet'. Virt⁹ id est virtuosus vt mereat'. Et hac sola vl tima intētione. s. bona virtutis ieiuniū est scdm z britudinis meritoriū zc. Quartū ieiuniū est irrōnabile qñ scz excedit modū virtutis z discretiōis z h' non est laudabi- le. Iō Ber. ponit vsus. Oib⁹ adde modū mod⁹ est pulcerrima virtus. ꝟ Oē qd est nimiū vertit' in viciū. Et de h' in subseqnti articulo patebit. K

Circa scdm de modera- mine ieiunij. ad qd hortat' apl's Rom. xij. dicens sic. Obsecro vos itaqꝫ fratres per miscdiam dei vt exhibeatis corpa vr̄a ho stiam viuentem sanctam deo placentem rationabile sit obsequium vestrum. Sed iuxta hoc queritur quomodo debeat ho- mo suum ieiunium moderare vt sit deo ac ceptabile z laudabile. Ad quod respondet' recolligēdo fm Richar. iiij. di. xv. z Tho. ac alios. ꝙ ex quo ieiuniū est virtutis act⁹. Virtus autem in medio consistit semp. ij Ethicoꝝ. Ideo ieiunium debet modera- ri mediū tenendo inter duo extrema fz ra tionem videlicet ꝙ nec abstinentia sit ni- mia: nec comestio vel potatio sit nimia. Proinde nota ꝙ plures sunt casus in qui- bus ieiuniū non est laudabile quoꝝ tres primi ponunt' p Richar. vbi s. et Thom. Alij aūt supaddunt' p simplicium instru- ctione. Primo quādo id quod est neces

sariū vite sibi negat. Nā nō licebit sic ieiunare sicut nec scipm iterficere vel infatuare licʒ. Ideo Hieroñ. ad nepotianū dicit. Tantū tibi ieiunioꝝ impone quantū ferre potes ꝛc. Sed hoc raro fit: qꝛ vt Boeci⁹ ait. ij. de ꝯsola. Natura paucis minimisqꝫ ꝯtenta est. Idē ꝛ Seneca. Secundo qñ id qd est necessariū quo ad officiū vl' societate subtrahit. h qñ quis sic ieiunat q sibi necessaria ſm ea que incumbunt facienda ex officio vl' ex societate coꝝ: cum quibus cōuiuit: subtrahit sibi ꝑpi. puta si est pdicatoꝛ vl' cantoꝛ in choꝛo. ꝛ tantū ieiunaret q nō posset pdicare. vel cantare. vel si plat⁹ deficeret ex ieiunio ab executiōe sui officij vl' subditus tantū ieiunaret q pꝛe defectu non posset cōmunē vitam fratrū quibꝫ conuiuit tenere. ꝛ sic de alijs. tales offerrēt d rapina holocaustū. Vñ dicit Hiero. d cōse. distin. v. c. nō mediocriter. Q, de pꝛeda fert holocaustū q ciboꝝ nimia egestate vl' somni penuria coꝛpus suū imoderate affligit ꝛc. Tertio quando qs p ieiuniū nimiū ab opibꝫ vtilioꝛibꝫ ipedit vicʒ ab operibus charitatis a vigilijs oppoꝛtunis ꝛc. ad que licʒ nō teneat. tamen indiscretū est ꝛ nō laudabile tale ieiuniū. Vñ Hieroñ. dicto ca. nō mediocriter. inquit. Illi maiori bono ꝑferunt minus bonū. qui ieiuniū charitati aut vigilias ꝑferunt sensus integritati. Hec ille. Quartus casus addit in quo nō est ieiuniū laudabile quādo qs ex suo voto ad nimiaʒ coꝛpoꝛis macerationē p ieiuniū astringit. ꝛ hoc rōnibꝫ dictis.

L Unde querit vtrum liceat homi vouere nimiā carnis macerationē. Respondetur ſm Tho. ij. ij. q. lxxxviij. q si ipa maceratio coꝛpoꝛis p ieiuniū ex voto ꝑmissū ꝛ hmōi. sic fiat q natura nō nimis grauetur sed rōnabiliter votum tale impleatur bñ licet. Si aūt magnū grauamen immineret nō debet homo votū tale seruare. sʒ ſm arbitrium superioꝝ vel confessoꝛū mutare.

Quinto ꝛ vltimo. ieiuniū nō est laudabile quando in comedendo et bibendo ob ieiuniū nimis excedit. Naʒ sunt plurimi p̄sertim magnates qui pꝛo die ieiunij magꝭ exquisita cibaria ꝛ epulas abundanti⁹ faciunt q alijs diebus cōmunibꝫ. ꝛ se gula et ebrietate plus ingurgitāt sine moderamine. alijs aūt diebus parci⁹ comedunt licet plures. Et tale ieiuniū non est laudabile: vt dicit Rich. supra. qꝛ ieiuniū oꝛdinatū ē ad refrenandū carnē. Isti aūt ecōtra. sigt taliter poti⁹ carnales voluptates augēt et excitāt. Hec ille. Sed di. tñ vt dis. xlj. non cogant. Aug. dt. Nō cogant diuites cibis paupeꝝ vesci: sʒ vtant ꝯsuetudine infirmitatis sue. Hec ille. Cur ḡ nō liceat eis pdicto modo ieiunare: aut qd debeant facere. De hoc rñdet q q̄uis possint vti diuites cibis lautioꝛibꝫ: vt dt Rich. vbi s. ꝛ nō artant ad cibos paupeꝝ. verūtamen tenent a gula moꝛtali se oēs cauere: qꝛ per h frangit ieiuniū generale. Hec ſm Rich. xv. di. quarti. Deniqꝫ ꝛ Aug. dicto. c. nō cogant. docet qd faciāt diuites ꝑter cibos lautiores sibi ꝯcessos di. Doleāt aliter se nō posse ieiunare: dēt iopibꝫ necessaria: vtantur pciosis sed dent paupibꝫ vilia. Hec ille. Et sic patʒ quō diuites possunt ieiunia subleuare. O diues obserua hec

Circa tertiū notanduʒ

q cōmendat ieiuniuʒ ab omnibꝫ generibꝫ hoīm semꝑ a pncipio mūdi. Pꝛimo dictis ꝛ exēplis phoꝝ. qꝛ vt Hiero. ꝯ Iouinianū ait in libro antiq̄tatū. Dicearchus laudat aurea secula saturni. qñ cū tūc oīa humus funderet null⁹ comedebat carnes sed vniuersi viuebant pomis ꝛ herbis que terra sponte gignebat. Et hoc a pꝛincipio mundi vsqꝫ diluuiū. Itē Tullius de tusc. q̄stio. dt q lacedemonij magꝭ parsimonia q cibis delectant. hui⁹ testes sunt Xenophon Theophꝛastus ꝛ pene oēs greci scriptoꝛes. Hec d phis sufficiāt. Scdo ex ēplis ꝛ verbis sanctoꝝ patriarchaꝝ ꝛ ꝓphetaꝝ. Nā sctūs Dauid in ps. dt. Humiliabam in ieiunio aiaʒ meā. Itē niniuite ieiunio placauerūt deū ꝛ oꝛone. sic ꝛ omes patres vete. test. vt patʒ in biblia. Tertio cōmendat ex vbis ꝛ exemplis chꝛi ac eius discipuloꝝ. Naʒ chꝛistus docuit ieiunare Matt. vj. Et ipse ieiunauit quadraginta diebus ꝛ noctibꝫ. Et apl'i ac discipuli ieiunauerūt etiā in dñicis diebꝫ: vt ait Hiero. lxxvj. di. vtinā. Quarto ex vbis sctōꝝ et exemplis scʒ martyrum ꝯfessoꝝ sctī baptiste. sancti Nicolai q etiam in cunabulo

q̄rtā ꝛ sextā ferias ieiunauit. Itē Anachoritarū in heremo. erant eni mira ieiunia bi/ne aut trine hebdomade. Itē exēplis sanctarū ꝟginū ꝛ viduarū ac ꝯiugatorū. de qbꝫ dicere nō suffiam⁹ ꝑ singula. Deniq ꝟltimo sup oīa dicam⁹ ꝙ altissim⁹ deus cōmēdauit nob ieiuniū in ꝑmis parētibꝫ i paradiso. q: voluit nō simplr oī cibo vti in paradiso homīes. sed ab aliq̄. s. a vetito abstinere: vt ex abstinētia ampli⁹ mererent. Gen. iij. O ḡ sacꝝ: o cōmēdabile ieiuniū: dignū est vt te amem⁹: ꝛ cū sctis te obsuantes do ad celū ꝑueniam⁹ ꝑstāte cħo.

Feria tertia post ꝑmā dn̄icā q̄dragesime, Ser. viij. scꝫ de ieiunij obligatōe ꝛ ordinationis fractione.

Cum intrasset iesus hierosolymā cōmota ē vniuersa ciuitas Mat. xxi. ꝛ in euāg hod. Sicut Aug⁹ dt de doctrina chr̄iana. Ois chr̄i actio ē nr̄a instructio. ido ꝑ hec ꝟba mystice docemur ꝙ cū chr̄s dn̄s intrauerit aīaꝫ ꝑ grām tāq̄ hierosolymā pacificā q̄ dr̄ ciuitas dei sūmi et habitaculū sp̄ussctī: vt docet apl̄s. tūc vniuersa in suis viribꝫ cōmouet. s. volūtas ad dei amorē: intellect⁹ ad dei cognitionē ꝑ fidē: memoria ad bn̄ficiorū dei ꝛ passiōis recordationē: ꝛ vires exteriores ad bōa opa ꝛ ad corpis castigationeꝫ vt sp̄ui subijciat ꝑ ieiuniaꝫ hmōi. Proinde cogitem⁹ ꝙ chr̄s dn̄s intrat ꝑ grāꝫ in cordis nr̄i ciuitatē vt cōmoueamur ad dei laudē ꝛ bona opa: ꝑsertim ad ieiunia nunc exercēda. sic̄ ꝛ dr̄ in themate: ꝙ Cū intrasset iesus ꝛc̄. patet in euangelio. Itaq ex q̄ ꝑ his diebꝫ ō sacro ieiunio cepim⁹ ꝑsequi. idcirco tria mysteria subseq̄nt notem⁹ ꝑ h̄ s̄mone declarāda.

Primū dr̄ obligatiōis.
Scd̄m dr̄ ordinationis
Tertiū dr̄ violationis.

N Circa primū de obligatione ieiunij Notandum est ꝙ ieiuniuꝫ cadit sub p̄cepto: vt patꝫ ꝑ Rich. in. iiij. di. xv. Et h̄ primo ꝑpter ecclie mādatū: q: statuit sub p̄cepto fidelibꝫ certis tpibꝫ ieiunanꝫ dū. Iđo. xliij. q. j. c. Quisquis. Aug. dicēs, Quisqs p̄ceptꝫ nō obtēpat re⁹ est ꝛ debitor pene. Hec ꝛ plā ibi. Sed qbꝫ diebꝫ instituit ecclia ieiunādū fidelibꝫ sub p̄cepto: satis ꝯstare poterit ex plebano ꝑ singulis hebdomadis denūciatiōe. iō h̄ ꝑtranseo cā breuitatꝫ. Scd̄o q tenet hō ieiunare ꝑpter emissum votum qd̄ obligat. puta siq̄s vouit ob passionē chr̄i ieiunare feria q̄rta vel sexta Vl ob deuotionē btē ꝟginis sabbato. ꝛ sic de alijs. De hmōi Aug⁹. Vouere voluntatꝫ ē. sed reddere necessitatꝫ. Sibr siqs ex ꝑfessiōe regule sue tenet ad certa ieiunia. Tertio tenet ꝑpter pnie iniunctionē ad satisfaciendū: q: fm Sco. tenet hō obedire licito ꝯfessoris p̄cepto.

O Circa scd̄m de ordinatione sūt aliq̄ dubia ꝑtractāda: vt sciam⁹ q̄liter ecclia ordinauit obsuari ieiunia: ad q̄. s. ex p̄cepto nos obligauit.

Primo q̄rit de cibi ꝛ pot⁹ q̄litate.
Scd̄o de sumptionis tp̄alitate.
Tertio de numeri ei⁹ q̄ntitate.

Primo inquā Querit qualibꝫ cibis debet hō ieiunare fm ordinationē ecclie: Ad qd̄ rn̄det fm Rich. ꝛ cōiter doc. Carnes ꝓhibent ꝑncipalius. q: esus carniū fouet cōcupiscētiā carnalem a q̄ ecclia intēdit abstrahere ieiunādo. Vn̄ esus carniū semꝑ frangit ieiuniū. Oua aūt ꝛ lacticinia interdicūtur inq̄tū sūt orta ab aīalibꝫ carnes habētibus. dist. iiij. Deniq ꝛ ab istis debēt abstinere ieiunantes fm consuetudinē patrie q: vt Hiero. lxxvj. dist. Utinā. dr̄. Unaq̄ ꝙ ꝓuincia abūdat in suo sensu vt morē obseruet in ieiunijs. Et fm Innocē. ꝓpter penuriā pisciū in aliqbꝫ ꝓuincijs cōcessus est vsus lacticiniorū ꝛ ouorū: excepto ieiunio q̄dragesime: vt dicit Frater Ang. Rich. autē dicit etiam in q̄dragesima vti posse talibus vbi est consuetudo. Sed pisces comedere ieiunantibꝫ conceditur, quia sunt frigidi vt plīmū. ideo minus fouent ꝯcupiscētiā carnis. Item q: pisces ex aqua viuūt. aīalia aūt ex terra. Aqua aūt nō fuit maledicta a deo: sed terra que ꝓducit fructus quem homo comedēdo peccauit: ergo ꝛc̄. Item fructus et legumina conceduntur fm Alexan. ideo p̄sertim. quia in illis domiat

aqua et terra que sūt ambe frigide nature et sic nō sunt incētiua. P Sed di. Vinū potius sup omnia accendit ad luxuriam Prouerb. xx. Luxuriosa res vinum. Et ad Eph. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Quare ergo nō phibetur ieiunantibus potus vini: Rūdet fm Alexand. in. iiij. volu. summe et Rich. quod hoc factū est Primo propter piculū vitandū transgressionis. Multi enim fuissent tal' pcepti trasgressores. Secūdo propter letificationē. quia ieiuniū sepe tristiciam excitat. Vinū aūt letificat cor hominis vt dicit Ps. id eo pcedit. Tertio propter necessitatē digestiōis. Multi enim habēt stomachū debilē quibus necessari' ē vsus vini ad digestionē pficiēdā. Vñ fm Tho. q. ij. q. cxlix. arti. iiij. Null' potus illicitus ē ieiunantibus: nisi p accidens in certis casibus. Primo ex voto: cuius qs se obligauit voto ad ieiunandū aqua tm: vel ad non bibendū vinum. Scdo ex excessu. s. quando propter potus excessum pcipit se hō inebriari: tunc tenet abstinere vel moderare ne periculo se exponat Tertio ex scādalo. s. qn alij ex hoc scandalizant Ro. xiiij Noli cibo tuo illum pdere. p quo chrs mortu' est. Propterea phibitū ē epis: clericis: et religiosis tabernas igredi: nisi cā necessitatis in peregrinatiōe ꝑ. liiij. dist. Nō oportet. et duobus se. c. ibidem Et sic patz ad quesitū Q Scdo qrit que tps hora sit assignata. s. ad comedendū in ieiunij obseruantia. Rūdet breuiter fm Alexan. de Ales. Rich. et concor. d. Archi. in. c. Solent. de pse. di. j. aliosque: quod cōmunis psuetudo sequenda est que cōmuniter tenet horam nonā. Sed hoc nō est i pcepto vel necessitatis. quia hora nona habet magnā latitudinē determiatā fz grossam extimationē. s. post sextam postque satis paruo residuo tempore Nona occurrit dicenda: in qua cibus fm institutionē ecclie sumēdus est. s. die ieiunij. vt dicit Frat An gelus de Clauas. Et hec hora nona cōueniēter determinat ieiunantibus: vt sic d alijs diebus aliquam afflictionē sentiētes: christo compatiant. Nam chri passio completa fuit hora nona quando inclinato capite emisit spūm. Unde fm Alexan. et fratrem Angelum. Siqs ante statutā horā comedit in die ieiunij: etiāsi p spaciū notabile pueniat: non frangit ieiunum: non peccat mortaliter: nisi faceret in fraudem ieiunij. Si aūt ex causa rōnabili faceret: nullū peccatum esset. puta vt causa itiner aggrediendi. vt qnque religiosi ita mane surrexerūt et adeo fatigati sunt quod oportet anticipare horā. quod siqs differret comedere i die ieiunij post meridiē: augeret meritū superogādo. Nam apud nos consuetudo cōis tenet circa meridiē: ergo etc. R Tertio querit quotiens licitū sit comedere vel bibere in ieiunali die: Ad qd cōiter p regula ponūt doctores: quod semel tm̄modo in die comedēdum est. sed pluries bibere in die quēcūque potū vel aquā licitū est. Rō Alex. et Tho. q. ij. q. cxlvij. et in. iiij. quia pot' sumit magis ad alterationē corporis et digestionē ciborū quam ad nutritionē: lz aliqn mō nutriat. propterea quis imoderate bibentes: sicut etiam imoderate comedētes in vnica refectione: possunt peccare et meritū ieiunij pdere: tn ecclesia non phibet pluries extra horā comestionis etiam bibere. Sed quoniā ecclesia non potuit determinare qntatē ponderis vel molis in sumēdo cibo. quia qd vni ē multū: alteri homi est modicū. et ecōuerso. ideo determinauit quantitatē vicissitudis. h est semel in die ieiunij comedere. Cū vt sic ieiunans differat ab alijs non ieiunantibus qui pluries comedere solēt in die. Tum quia sic chriana religio differre oñditur et pcellere ritū paganismi. Nam Aug' li. de vera religione dicit. Omnis religio: omnis secta habz sua sacrificia: suos sacerdotes: suaque ieiunia: sed sacrificia religionis chriane pcellunt omnia alia. ergo et ieiunia debent pcellere ieiunia aliarum sectarum. Exēpli gratia Saraceni et turci huiusmodi ieiunāt vsque ad sero quo viderint stellam. et tandem in nocte tota ingurgitant se et plura carnalia faciunt. Deniqz sic statutum est Tum etiam quia in die vel nocte pluries comedere: ad brutalē naturā accedit magis quam ad rationalem. sicut et in paradiso homo semel saltem in die comedisset: ergo etc. Exemplum narratur ad id quod quidam in heremo cum pluries comederet d radicibus et herbis vel pane in die quotienscunque sibi placeret: venit ad eum angelus et salutauit eū dicens sic. Aue brutum: et disparuit. Ille

p̄terita. Tertio ex v̄tute obediētie: vic3 ip̄ius penitentis. Nā fm̄ Bonauen. lib. de p̄fectu religiōis. omne bonū qd̄ fit ex obedientia est meritoriū dupl'r. sc3 ex ip̄o ope r insup ex obedientie v̄tute: que vt dicitur j. Reg. xv. melior est obedientia inquit q̄ victime ip̄e Sequit̄ ergo q̄ talis ex obedientia ecclesie r ꝯfessoris faciens bona opa plus expiat peccata. r sic patet ꝓpositum.

Unde ꝑ documēto tradit̄ in Angelica sūma q̄ ꝯfessor laudabiliter r bn̄ facit qn̄ post iniunctam pniam penitenti dicit sicvi del3. Oia bona q̄ facis vel que intendis facere: r etiā quicqd mali passus fueris oia sint in remissione peccatoꝝ tuoꝝ. Et additur ibidē q̄ hec imponi debent a ꝯfessore penitenti ita q̄ intelligant r nō secrete, put aliqui ꝯfessores faciūt p modū absolutiōis hec dicendo. q2 sic nō valet nisi ex vi opis. Sed si imponit̄ h̄ intelligibiliter plus valet vt dictū est. sc3 faciendo bona opa ex iniunctione r c. Hec ex Angelica. ❡ Exemplū legit̄ in histori js romanoꝝ gestis ca. xviij. q̄ qdā Julianus nobilis iuuenis die quadā venationi insistēs ceruū p̄sequi cepit. Cui dixit ceru' miraculose. Tu me insequris q̄ patris r matris tue occisor eris. Hoc ille vehement' extimuit. r ne forte sic ꝯtingeret relictis oibus clam remot' fugit. vbi p̄ncipi seruiens cōplacuit adeo vt castellanam quandā viduā ei in coniugem traderet r castellum ꝓ dote sibi donaret. Tūc ip̄i parentes Juliani eū requireñ. vagabundi puenerunt tandē ad idē castellū Juliano tūc absente. Quos vxor benigne suscepit audiens q̄ essent parētes viri sui r in lectū ꝓpriū reclinari fecit. Mane illa ad eccl'iam transeunte interim Julian' rediēs: r in thalamo illos dormientes vidēs suspicatus q̄ alidis cum sua vxore eēt silenter ambos interemit gladio. Tandem redeunte vxore de eccl'ia dum hec didicisset fleuit amare di. Heu heu mihi ecce impletum est qd̄ ceruus mihi p̄dixerat. Unde ad ꝯfessionem cucurrit r talem penitentiā iniunctā acceptauit vt iuxta quedā fluuiū vbi multi piclitabant̄ hospitale statueret r omnes qui volebāt trans fluuiū duceret. r hospitio recipet. Post multū tp̄is q̄dam nocte media frigidissima audiuit quendā voce lugubri: Julianū vt traduceret aduocantē. Concit' de lecto surgēs illū i domū duxit r i lectū ꝓpriū cooptū calefecit. Post paululū intuēs in illū leprosū viderūt Julian' r vxor ei' q̄ cū splendore nimio in celū ascendit: r dixit eis dn̄s q̄ pniam eoꝝ acceptauit de'. Et ambo in breui in celū migrarēt p̄mia laboꝝ accepturi. Et sic factū est. Rogem' ḡ chr̄m r c.

Feria tertia post dn̄icam palmaꝝ Ser. xlviij. de partibꝰ satisfactiōis r de ꝑualore caꝝ ac dispensatione.

Ego quasi agnus mansuet' q̄ portat̄ ad victimā. Uerba sūt Hiere. ca. xj. in ꝑsona chr̄isti p̄nunciata r canunt̄ i epistola hodierna. quibꝰ isinuat̄ q̄ dn̄s iesus quasi agnus mansuet' voluit occidi et imolari ꝑ nobis vt satisfaceret deo pro pctis nr̄is. Et cum h̄ exemplū nob' daret q̄ten' ꝑ pctis nr̄is satisfacere studeam' in cruce vere pnie r sic imolemus deo aiam r corp' ac sanguinē attediando ꝑ opa pnie Un̄. j. Petri. iiij. hortatur ad id scriptura dicēs sic. Dominū chr̄istum sanctificate in cordibꝰ vestris: parati semper ad satisfactionem. Et hoc pōt poni ꝑ alio themate in h̄ s̄mone. Et ibidem paulo infra beat' Petrus dicit. Christus semel ꝑ peccatis nr̄is mortuus est: iustus ꝑ iniustis vt nos offerret deo mortificatos carne: viuificatos āt spiritu r c. Idcirco charissimi discam' exemplo chr̄i pniā agere r satisfacere ꝑ peccatis. Itaq̄ de satisfactiōe p̄ter ea q̄ dicta sūt in p̄cedentibꝰ restāt adhuc tria mysteria declarāda.

Primū de satisfactiōis integratione.
Scōm de valoris ꝑponderatione
Tertiū de solutiōis dispensatiōe.

❡ Circa primū de integratione ꝑtiū satisfactiōis siue ꝯstitutione aliq̄ querunt̄.

Primo de p̄ncipalibus partibus satisfactionis.
Scd̄o de ali js opibꝰ secundari js
Tertio de flagellis r aduersis.

nem faciat exéplo q̄druplici. Primū exemplū: Si q̄s vellet p̄ciosissimū balsamū infundere vasi vel malmaticū ⁊ hm̄oi: ip̄s vas vidēs imundū fore: nō lauaret antea sed postea q̄ ex illo vase ebibit iam malmaticū vel euacuatiōi est. primū tūc velit lauare: stultū vtiq̄ esset. Sic q̄ volunt facere ieiunia ⁊ alia bona facere sine p̄cedēti ɔtritiōe. Scḋm exemplū: Si q̄s p totā q̄dragesimā vellet laborare in vinea: ⁊ q̄libet die p̄ p̄cio accipe monetas malas nil vel parū valētes vellet: sed tm̄modo in vltima hebdomada vellʒ bonas accipe: nōne stultus esset. Sic in p̄posito. Tertiū exemplū: Si q̄s fedata manu p stercora cū rege in mensa comederet ⁊ nō nisi in fine prandij se lauaret: stultus esset. Applica sic in p̄posito. Quartū de thesauris: quia ⁊ chrs dn̄s in euāgelio p̄me diei quadragesime admonuit nos dicēs. Thesaurizate vobis thesauros in celo. Matt. vj. Sed dato q̄ aliquis condens thesauros reponere quolibet die centum aureos in capsa: ⁊ fur q̄tidie totidē ex eadē capsa tolleret: ⁊ cū vltimo die vel citra oibus furatis thesaurꝫ iā vacue capse seras ⁊ vectes apponeret: nōne stulte fecisset q̄ sciens p̄us apponere neglexisset. Sic in p̄posito applica. O q̄ charissimi rogem⁹ dn̄m ⁊c̄.

Sabbato post Cinerꝫ. Sermo quart⁹ scꝫ de penitētie dilatione piculosa: ⁊ q̄ fatuū sit differre ⁊ iniquū.

Quotquot tā

gebant eum scꝫ Jesum salui fiebant Marc̄. vj. ⁊ in euangelio hodierno. Spiritualiter: q̄tquot tangunt Jesum: salui fiunt. s. tangēdo corde in vere penitētie dolore ⁊ amore. Nā vt Ber. dicit: Duo sunt inq̄t brachia quib⁹ amplexamur chr̄m iesum. s. timore reuerētiali: ⁊ amore filiali. Sed timor incitat peccatorem ad dolendū de peccatis: ⁊ amor verā penitentiā ɔsūmat tanq̄ finis p̄cepti q̄ est charitas: vt patꝫ. j. Tim. j. Nam ideo penitentiā agere debem⁹ vt deū diligamus Unde optime dicim⁹: q̄ quotq̄t fideles tangunt Jesum scꝫ p vere penitētie grām salui fiunt. vt dicit hoc euangeliū. Ex quo aūt sunt multi q̄ nolunt chr̄m p penitētiā tangere cū possent: sed differunt de die in diē: et sic a diabolo decepti pibunt: nec salui fiunt. Jdarco de dilatiōe facre pnie in hoc sermone ageñ. tria mysteria notabi⁹.

Aliud thema si placet habes intra sermonem.

Primū dicit̄ piculositatis.
Scḋm dicit̄ fatuitatis.
Tertiū dicit̄ iniquitatis. P

Circa primū de periculositate

Notandū: q̄ q̄uis vt mgr̄ in. iiij. di. xx. dic̄: melior sit penitētia sera q̄ nulla: tm̄ vtiq̄ summe piculosum est pniam differre tm̄modo ad extremū vite ⁊ nolle penitere in tp̄e sanitatis. Quapropter scribitur Ecc̄i. v. Ne tardes ɔuerti ad dn̄m: et ne differas d̄ die i diē: subito ei vēiet ira illi⁹. Et hoc pōt esse thema. Sunt aūt p̄cipua tria picula dilate pnie.

Primū est difficultatis.
Scḋm est dānositatis
Tertiū est dubietatis.

Primū piculum difficultatis: q̄r vt Magister vbi sup̄ ca. j. dicit: Timendū est de penitēte sero: maxime cū filij q̄s illicite dilexit sunt p̄sentes ⁊ vxor ⁊ mundus ad se vocet. Periculosuꝫ itaq̄ est ⁊ interitui vicinū ad mortē ptrahere penitētie remediū. Difficile eñ est vt sit vera penitentia tūc quādo cruciatus membra ligat ⁊ dolor sensum opprimit vt vix bō aliq̄d cogitare valeat. Hec ibi. Ratio huius est: q̄a vt Aug⁹. sermone de innocētib⁹ dicit: Justo dei iudicio hac aiaduersione peccatores pcutiuntur: vt moriēs obliuiscat̄ sui: qui dū viueret oblitus est dei. Et Ciprianus de peni. dist. vij. §. Hoc aūt. dicit: q̄ iusto dei iudicio nō est dignus in morte accipe solacium qui se in vita nō cogitauit moriturū. O durū dictum. Sed hec vt magr̄ vbi s̄. ostendit sic intelligenda sunt: q̄ q̄uis in fine vere penitere sit difficile: si tm̄ ex dei misericordia inspirat̄ alicui: tūc vera penitētia hominē liberat: lꝫ p multos ignes vel penas: ⁊ exemplūꝫ ponit de latrone iuxta christum. Secundū periculū dānositatis. Certū est eñ q̄ talis multa dāna me

ritorũ incurrit: multa bona interim que scz in gratia fecisset vel facere potuisset ad premia vite eterne. ¶ Sicut em cuz aliqs est excõicatus nil pcipiet de puentibus suorũ beneficiorũ qdiu manet excõicatus. Exemplũ de appellationib ca. Pastoralis. Sic peccator de bñficijs dei et ecclesie suffragijs ac meritis passionis cbrĩ nil pcipit qdiu stat in pctõ mortali tanqz a deo excõicatus. Iuxta illud Ps. Maledicti q declinãt a mãdatis tuis. Tertiuz piculum dubietatis: q: penitẽtia solũ in extremis est dubia: videt coacta timore pene: et p ões falsa: nec salutifera. Nimirũ vt dicit Aug. Penitẽtia in morte raro vera Nec inuenit in scptura canonica nisi vnus scz latro qui in fine vere penituit. Ille vt nullus desperet: Solus: vt null psumat: quia in sano homie penitentia est sana: in infirmo infirma: in mortuo mortua rc. Unde put idem Aug. allegat a Mgro vbi sup. et etiã de pe. di. vij. in pncipio dr: Siqs posit in vltima necessitate sue egritudinis voluerit accipe pniam et accipit: et mox recõciliatur et vadit hinc: fateor vob: non illi negamus qd petit: sed nõ psumimus q bene hinc exit: si secur hinc exierit ego nescio: pniam dare possumus: securitatẽ no dare nõ possumus. Nunqd dico dãnabitur: sed nec dico liberabit. Uis ẽ a dubio liberari: age pniam dum sanus es: quia pniam egisti eo tpe quo peccare potuisti. Si vis agere pniam qñ iam peccare nõ potes: peccata te dimiserũt: nõ tu illa. Irẽ due res sunt: Aut ignoscit tibi: aut nõ: quid horũ sit tibi futurũ: nescio. ergo tene certũ: dimitte incertũ. Hec Aug. ¶ ergo homo peccator noli differre penitere ne in dubio pereas.

B Circa scdm de fatuitate eorũ q differũt penitere. Et p hoc nota q tres pcipue triplici fatuitate laborãt

Prima dr abbreuiatiõis.
Scda dr ruinationis.
Tertia dr cessationis.

Prima fatuitas: quia sicut fatuus est qui scz quadragita aut qnquaginta annis iacere vellet mortali languore infirmitatis et nolle sanari: sed hora tm̃modo mortis vita sana fungi: et tam breui tẽpore scz diel vel hore: aut aliqt dierum paucorũ: et iterũ mori sub dubio perpetue mortis. Sic fatuus est qui vult in languore mortali ani me iacere toto tpe: et breui tm̃modo tẽpore in extremis viuere et sic mori. Nam peccatũ mortale est anime mors Rom. vj. Stipendia peccati mors. et Ezech. xviij. Aia que peccauerit ipa morieт. Sed penitentia est grã viuificans aniam. Secunda fatuitas ruinatiõis. q: vt Grego. dr: Peccatũ qd citius p penitentiã deletũ nõ fuerit: mox suo pondere ad aliud trahit et ruere facit. Stultus ẽ reputat aliquis si sciens se comburendũ: sibi sarcinã lignorũ accumulat et supaddit. Sic i pposito. Exẽplum de visione sancti Arsenij in Uitaspatrũ. s. de eo qui ligna secabat et in sarcinã alligabat: tentabat leuare et portare et nõ poterat: et adhuc plã ligna supalligabat: et totiens hoc fecit q omnino corruit sub onere. Et angelus exposuit suo modo de peccatorib sibi ad inferni ignẽ peccata superaddentib. Tertia fatuitas dr cessatõnis: quia peccatorũ stulta cogitatio subito cessat: et morte insperata quicqd pmeditatur de longa. s. vita: de domo palacij: de filijs: de diuitijs: cessat. vt patet Luc. xij. de diuite qui cogitabat ampliare horrea: cõgregare multa: comedere et bibere et reqescere: et tamẽ illa nocte dictũ est sibi insperato: Stulte hac nocte repetent a te aniam tuam et que congregasti: cuius erũt Ue ergo talibus. *cartusij Romane*

S Circa tertiũ de iniquitate dilationis penitẽre Notanduz: q peccator differens pniam iniquus dr esse triplici pcipue iniquitate *1571*.

Primo ɔtra deũ et celestẽ curiã
Scdo ɔtra ppriam aiam
Tertio ɔtra oẽm creaturã

Primo inqz ɔtra deũ et celestẽ curiã. Naz differẽs pniam ad senectutẽ vel mortis horã: deteriorẽ ptẽ vite sue. i. senectutẽ et finẽ vite deo reseruãs: dat et immolat diabolo meliorẽ. s. iuuẽtutẽ. ideoqz iniqu est ɔ deum: imo et maledict. Malach. j. ca. Maledictus dolosus q in grege suo habz masculũ. i. aial bonũ: et forte et aptũ imolatõi:

et immolat debile dicit dñs. Deniq3 ex͂ toti celesti curie gaudiū est sup vno peccatore pniam agete Lu.xv. talis agit iniq cōtra chīm z btām virginē Mariā z cōtra oēs angelos ac btōs: q̄ qñtū in se est nō auget illoꝝ gl̄am z gaudiū3 accidētale de se: qd̄ fieret penitēdo. Scdo iniqu⁹ est talis cōtra ꝓpriā aiam suā: q2 tādiu differendo vult poti⁹ habere aiam malā q̄3 bonā: z se ēē seruū q̄3 liberꝝ: in statu latronis q̄3 in statu regis: z inutilē q̄3 multū valentem. pctm̄ em̄ facit in hoie hec oia. Tertio ꝯ oēm creaturā: q2 vt Aug. dt: Offenso creatore offendit ois creatura: sicut rege i facie pcusso oēs serui fideles offendunt. Et q2 sepe de⁹ ꝓpter impenitentiā hoim puniit etiā creaturas alias. Nā ꝓpter pctā pmoꝝ parentū terra fuit maledicta a do. Item ꝓpter peccata hoim tot⁹ mūdus diluuio deletus est. Itē ꝓpter peccata iudeorū chīm crucifigentiū sol obscurat⁹ est zc. O g̃ pctōres expgiscimi z festinate ad penitentiā. ¶ Ut aūt cōuersionis grām hō a deo obtinere possit: multū valz seruitus deuotiōis beate matris dei. Sicut legitur exemplū de hoc in libro apum. z in Spe.exem.li. x. dist. v. q̄ iuuenis quidam mortuis parētib⁹ hereditatē totā in ludis et tabernis dissipauit z vagabūdus ferebatur: nec patrui sui monitiones curabat: nec deū3: nec pniam suscipe volebat. Cui tandē semel patru⁹ dixit: Chare frater: faceres ne aliqd ꝓ me: Cui ille Utiq3: At ille: Uolo vt gl̄osam virginē Mariā salutes q̃tidie. I. Aue Maria dicēdo. Cui cachinādo rn̄dit: Hoc semel tm̄modo faciā z nō omi die. Patru⁹ institit z vix illū induxit vt oi die facer3 saltē festo q̄ tenet ire ad ecctiam. Et post annū visus est statum mutat⁹ a vecordia z vanitatū seqla. Tandem patru⁹ institit vt duplicaret salutationes. Quo facto magis fact⁹ est stabilit⁹ Et tandē induxit vt triplicaret dicēdo .cl. Aue maria. Cōsentit ille iuuenis z fact⁹ est oino stabilis in bono. Patru⁹ g̃ spōsā3 illi copulauit: Et dū vicinis z amicis ꝯuenientib⁹ sederēt in mēsa spōsus z sponsa: iuuenis recordat⁹ est q̄ illo die nō psoluiss3 salutationes beate Marie: Et surgēs de mensa intrauit thalamu3: z cepit orare. Et ecce apparuit illi gl̄osa virgo lucidior sole ostendens tres togas. i. pallia: aureis litteris ꝯscriptas di. Ecce salutatōes tue cōscripte sūt quib⁹ me honorasti: scito q̄ tertia die venies ad me in celū. Et sic dispa ruit virgo. Juuenis g̃ intrās ad cōuiuiu3 letabat. Tandē tertia die dū alij epularetur: iuuenis iste febre correptus lectū ascēdit: z qd̄ sibi ꝯtigerat: cōuocatis patruo: sponsa: z aliquibus narrauit: cōfessusq3 sacerdoti cōicauit: z beate virgini se cōmēdans feliciter migrauit. Sponsa ꝟo eius in sancta virginitate ꝑpetuo mansit. Ecce g̃ ꝓz q̄3 bonū est seruire virgini. Rogem⁹ g̃ dominū Jesum chīm zc.

Dñica pma q̄dragesime in mane Sermo q̄ntus q̄ ad pcedentes .s. de penitētie valore saluberrimo.

Dictus est iesus in desertū a spū Matt. iiij. et in euāg. hod. Dñs iesus volens nobis exemplū pbere salutis: duct⁹ ē a spūsctō in desertū ad faciendū penitētiā maximā ieiunādo: vigilādo: orando: sine lecto in nuda terra dormiēdo: estui: vento z pluuijs se sine cella exponēdo: inter scorpiones: serpentes: z feras q̄ in illo deserto abundant iacēdo: qtūs eius exēplo aiaremur nos ad pnie opa. Et ad hec oia ductus dr̄ a spūsctō fm̄ Nicola. de Lyra. et oēs expositores: q2 vt scribit Roma. viij. Quicūq3 spū dei agunt: hi filij dī sūt. Sz q̄m diabol⁹ ꝯ oē bonū tētator stati adest vt impediat. Ideo Ecci. ij. Fili accedens ad seruitutē dei sta in timore z ꝑpara aiā3 tuā ad tentatiōe3. Propterea z chīs tētatus est: sed vicit vt nobis exemplū z virtutē vincēdi daret: vt pa3 in euāgelio

Textū z expositiōes euāgelij z q̄stiōes circa eā vide alibi: hic em̄ ptranseo ob breuitatē: quia latius tractabo deo dante in alio quadragesimali: sermōe de tentatiōe

Itaq3 ex͂ chīs suo exemplo penitēdo in deserto inuitat ad penitentiā faciendā3. Idcirco de ipa tria mysteria notabimus in hoc sermone agētes .s. de sacre pnie saluberrimo valore.

Primũ dr diuine acceptationis.
Scdm dr diffinitiue cognitionis
Tertiũ dr mirifice operationis. ¶

Circa primũ d accepta

tione pnie apd deũ inquirendũ est z decla-
randũ qlibz signis ondi possit q de9 bndi
ctus multũ acceptat et amat pctoz hoim
pniam. Ad qd rndendo notem9 plura sig
dilectionis di ad penitentẽ Primũ signũ
pdicationis chri z pme monitionis: qz dei fi
lius veniẽs in mũdũ p salute hoim: pmo
oim incepit pdicare de pnia Matth. iiij.
Cepit iesus pdicare z dicere: pniam agite
appropinq. em regnũ zc. Ecce charissimi
qntũ amat chs pniam hois: qz pmo oim
ad eã monet pdicãdo z p ea regnũ celoz
pmittit di. Appropinqbit em regnũ celoz
Scdm signũ apertionis. s. ianue celestis: qz
de9 nulli hoim celũ aprire voluit anteq fi
lius dei dns iesus pniam durissimã egit p
pctis hoim. Per otrariũ ad oia pctã. s. o
superbiam hois se humiliãdo: ad sustinẽdã
mortẽ turpissimã crucis: z abiectã. Itẽ o
auariciã: nudus pependit z vestimẽta sua
crucifixoribz diuidẽda reliqt. Itẽ otra lu
xuriã: in virgineo corpe de plãta pedis vsq
vertice: vulneribz z doloribz plenus exti
tit. Itẽ o irã: p crucifixoribz orauit. Con-
tra gulã: felle cibat9 z aceto potatus est.
Cõtra inuidiã: manus expãdit ad ample
xandũ: caput inclinauit ad osculandũ: et
cor vulnerari pmisit ad cordialẽ amorem
erga oẽs penitẽtes ostẽdẽdũ fm Bern.
Itẽ otra acidiã: vsq ad mortẽ in cruce p
seuerauit fortit. O g homo z tu exemplo
chri age pniam vt ameris a chro z obtine
as celũ. Tertiũ signũ miserationis: quia
plus facit miscdiam de9 ad vnicã verã pe
nitentiã q faceret ad intercessiões oim sã
ctoz. Nã si vnus hõ in pctõ mortali exñs
nollet penitere: tali de9 pctã nõ dimitte-
ret etiasi omẽs sancti z btã virgo p illo in
tercederẽt: sz si peniteret: etiã null9 sctoz p
eo intercedat statim de9 pctã misericordit
dimittit. Ezech. xviij. Quacũq hora in-
gemuerit hõ nõ reminiscor oim iniqtatũ
eius dicit dñs. Quartũ signũ amicatio
nis: qz si vnus hõ totius mũdi pctã fecisset
et esset qntucũq maxim9 dei inimic9: sic
est diabol9: talis si peniteret: mox de9 bndi-
ctus ipm in amiciciã recipit z grãm ei dat
in pnti: z pseuerãti gliam in futuro. Exem
de latrone in cruce pus chrm blasphemã-
te z cõuiciãte: put habet Matth. xxvij. z
Mar. xv. Sz postea visa chri pnia: vt dic
Lyra: penituit: z chs ei dixit: Hodie me
cũ eris in paradiso. Luc. xxiij. Quintũ
signũ inimicationis. s. hois a pnia declinãtis
qz hõ qntucũq deo dilect9 sit z amic9: si a
pnia declinauerit in pctm mortale: statim
de9 habebit eũ p inimico z subtrahit ab
eo grãm suã. Nã etiasi apls aliqs vel bea
tus p impossibile peccaret in celo: statim
inimic9 dei fieret: sicut z Lucifer peccauit
z a deo eiect9 ẽ cũ oibz suis cõplicibz. O g
chriane aduerte qntũ te ds diligit si pniaz
egeris: z qntũ odit si nõ egeris.

X Circa scdm de diffin

tione pnie vt cognoscam9 qd sit pnia q dõ
est tã accepta z gratissima ac nobis salutifi
ca. Aduertendũ q qquis varie dent de ea
diffinitiões: tñ magistralis z potissima est
quã ponit Mgr in. iiij. dis. xiiij. vbi dr sic:
Penitẽtia est virtus vl grã q cõmissa ma
la cũ emẽdationis pposito plangim9 z odi
mus z plãgenda itez cõmittere nolum9.
Et cõsimilit diffiniũt pniaz Greg. z Am
bro. de pe. di. iij. §. j. in pncipio. Ex q diffi-
nitione danf nobis pcipua qnq documẽ-
ta de sacra pnia Primũ: q penitẽs dz de
cõmissis pctis suis dolere. Idõ dr: q com-
missa mala plãgim9 z odim9. hoc est fm
Scotũ: peccasse nolle: vl displicere q pec-
cauit: siue pctm detestari. Vñ nõ sũt peni
tẽtes q delectãtur in pctis vl placet eis q
peccauerũt: lz tales ofiteanf. Scdm est
q penitẽs dz pctã velle punire sicq emen
dare. Idõ addif: cũ emẽdationis pposito: vt
idez Scot9 dicit eadẽ dist. Vñ Isid. lib.
Etymol. ait: Penitẽtia appellaf quasi pu-
nientia: eo q homo in se penitendo punit
quod male admisit. Vnde illi qui etsi do-
leant de peccatis: tamẽ nolũt emẽdare p
ofessionẽ verã et satisfactionẽ debitã vl re
stitutionẽ ablatoz: nõ dicunf penitentes.
Tertiũ est q penitẽs debet ppositũ ca-
uendi de cetero habere. Idõ addif: z plã-
genda. i. peccata mortalia itez cõmittere

nolum⁹. Un̄ illi q̄ adhuc aliq̄n volūt pec care nō sunt penitētes. Exemplū: Si tibi mo:bido vel intoxicato darēt al'q̄ medici na q̄ mo:bū vel venenū expelleret cuomē do zc̄. tn̄ naturā nō caueret a mo:te stati vel de p̄ximo subseq̄nti anutilis sic eēt̄ me dicina talis. Sic lz hō doleat peccata sua z confiteaf: tn̄ si nō vult cauere: nō sufficit ad cuadendū mo:tē eternā. Quartū est q̄ penitēs debet p̄dicta facere ex electiōe z nō coacte sed voluntarie. Ideo penitētia d: in diffinitiōe: virtus: q: est actus virtu tis meritori⁹ vite eterne. Un̄ Phus. viij. Ethic. dicit. q̄ p̄ncipale in virtute morali est electio. Ideo ad verā penitentiā req̄ri tur motus liberi arbitrij cū gratia concor dans. Unde q̄ coacte penitēt vel penitent tiā aut penā p̄ pctis inflictam nō sufferūt patiēter: nō sunt penitētes veracif: vt patz p̄ Scotū sup̄. Quintū est: q̄ penitēs ve re habet gratiā dei possidere. io dicif q̄ pe nitentia est gratia. Et hoc s̄m Alexan. de Ales: intelligendū est nō essentialif: q: pe nitētia z gr̄a nō sunt idem essentialif: sz in telligendū est causatiue. q: sicut gr̄a habz iustificare z gratū deo reddere peccatorē Sic z penitētia eosdē effectus habet in hoīe causare. y Unde aduertenduz: q̄ pnia melio: est z maio: multiplici gr̄a.

Primo em̄ p̄ualet q̄ gr̄a p̄phetie: quia p̄phetare pōt etiā rep:obi: vt Caiphas fe cit z Balaā p̄pheta. Et etiā diabol⁹ mul ta occulta pōt p̄dicere: vt Aug⁹. dicit. ij. su p̄ Genes. et incātato:es z hm̄oi. Sed ve ra pnia est bono: z salutis signū: in q̄ q̄s mo:iēs nō pōt dānari. ḡ zc̄. O ḡ tu homo plus debes pniam appetere q̄ p̄phetare.

Scd̄o pnia p̄ualz gratiā ejiciēdi demo nes. q: hoc etiā mali ch:iani pn̄t facere p̄ nomē ch:i: vt patz de Juda: z de quodaz Mar. ix. z alijs. Sed pniam agere veraz nō pōt q̄s nisi deo gratus. Tertio pnia p̄ualet etiā vnica q̄ facere quecq̄ miracla: mo:tuos suscitare: infirmos curare: et q̄ q̄ hm̄oi. q: hec nō faciūt deo gratū. Un̄ Matth. vij. ch:s dicit: Multi dicēt mi hi in illa die: Dñe nōne in noīe tuo p̄phe tauimus z demonia eiecimus z virtutes multas. i. miracula fecim⁹. et tūc p̄fitebo: illis: quia nō noui vos: discedite a me zc̄.

Sed pnia gratū facit deo z eternā salutē tribuit. O ḡ hō noli q̄rere gratiā miracu lo: sz potius pniaz: q: vna p̄tritio vl' vna p̄fessio z satisfactio p̄ualet oia illa. O ḡ sa cra pnia q̄ntū te debemus amplecti sine q̄ nec etiā alia sacramēta: puta baptism⁹. p̄o firma. io: o:do: eucharistia: matrimoniū z: vnctioq̄ extrema valēt ad salutē.

Circa tertiū de penitē

tie mira opatione cōsiderandū est: q̄ pnia mlta z maxima mirabilia pōt efficere ad salutē. ideo est diligenda.

Primo quidē in hoīe impio.
Scd̄o in hoīe iustificato.
Tertio in mo:tis termino.
Quarto in purgato:io.
Quinto in inferno.
Sexto in celo.
Septimo in ip̄o deo altissimo.

Primū quidē in impio: q: pnia impiū vel pctō:ez iustificat. Aug. aūt sup̄ Joā. dē q̄ maī⁹ est vnū iustificare impiū q̄ d̄ nihilo creasse mundū. Ratio: q: in creādo mun dum de⁹ nullū habuit adiuto:iū. sed tm̄ dixit: z facta sunt oia q̄ voluit: vt dicit ps̄. Sed in iustificādo impiū req̄rit de⁹ liberū arbitriū p̄sentiēs homis. Nā q̄ creauit te sine te: nō iustificabit te sine te. vt Augus. vbi s̄. dicit. Itē quia in iustificādo nō suf fecit vt de⁹ dicat: sed: opo:tuit dei filium incarnari z multa pati: vt sic sanguine et mo:te iustificaret ipios. Scd̄o in hoīe iustificato: q: pl⁹ facit pnia mereri in vni ca ho:a q̄ peccato: possit mereri mille an nis. Nimirū queri potest: Utrū pnia sit po tens ad oia: vtpote infinite virtutis. Rn̄ detur: q̄ pnia est infinite potestatis vl' vir tutis: q̄d ostendif s̄m Tho. in. iiij. dist. xv. ar. ij. Et etiā Bonauē. zc̄. q: culpa cōtra deū cōmissa est infinita inq̄ntum est p̄tra deū infinite maiestatē. z etiā inq̄ntū obli gat ad penā gehēne q̄ ē infinita a p̄te post: vtpote p̄petua: z m̄ pnia satisfacere pōt p̄ pctis infinite grauitatē ex infinita dei mi serico:dia acceptāte: adeo q̄ etiāsi q̄s oia scelera toti⁹ mūdi cōmisisset: p̄ verā pniaz sibi remitterētur: ḡ p̄t oia q̄ sūt ad salutē necēaria. Exceptis aliq̄b9q̄ nō licz redire p̄ pniaz: q: nec sūt saluti necessaria: tn̄ i al

quo equalenti pōt ⁊ illa abundant lucrari hō. Primū est q virginitatē pditā nō potest recuperare. tñ hō p hoc pōt pnia essentialia maiora adqrere. vt patz de magdalena q p pniam sublimari meruit p multis virginib. Secundū est q tps pditū non pōt restituere. tñ pōt p eo abūdanti9 satisfacere. vñ lz senex nō possit iuuenescere: tñ pōt penitere ⁊ satisfacere de iuuentute male pdita. Tertiū est q aïas finali sñia a deo damnatas nō pōt eripe ex inferno. tñ pnia pōt in vita ista pseruādo eripe ne dānet talis. Ex istis patet mira virtus sacre pnie. ⁊ Tertio in mortis termino pnia facit mira. qz siqs a pncipio mūdi vsqz finē semp in pctis vixisset ⁊ in termino mortis verā pniaz faceret: statim p pniaz mereret gratiam ⁊ salutem eternaz. Sed forte di. Quare ḡ volo penitere ante terminū mortis: cum in mortis hora possim lucrari salutē eternaz: Ad id rñdet q festinare debes nunc ad pniam. qz vt Aug9 ait. Qui veniam pmisit. s. deus: diē crastinā nō spopondit. Vñ nescis qñ morieris Et sic in pctis morte pueni9 in eternū peribis. Exemplū cape ex lege ciuili. ff. Arbor furtim cesar. l Si plures. in. ff. nouo casus notat ⁊ iudiciū dat: q. s. arbor sit illius in cui9 horto viuit ⁊ radices habet. ⁊ non illi9 versus cuius terram declinat qñ scindit. Sic est iustum dei iudiciū de hoīe q qui in pñti vita viuit in terra diaboli per pctm ⁊ ibi sp figit radices amoris ⁊ cordis sui: talis ⁊si in scissiōe mortis declinet ad dei terram penitēdo fm signa exteriora tñ ex timore mortis: vtiqz adiudicabit diabolo: nō deo. nisi tunc vere penituerit ex dei amore: ⁊ sic radicē illuc fixerit. quod solus deus facit: ⁊ in raris: ⁊c.

Quarto i purgatorio facit mira. qm penitentia pōt esse tāta q totū reatū purgatorij delet. vt patebit in alijs sermonibus

Quinto in inferno. qz ppetuā penā ibi debitā pctō siqs penitet in pñti vita sibi cōuertit in tpalem: ⁊ vna hora pro illa satisfacere pōt. Sexto in celo qz oēs angelos ⁊ btōs miro mō letificat. Lu. xv. Gaudiū ē angelis ⁊c. Septimo in deo. Vnde Bern. O felix lachryma penitētiū tu inferni ignē hoīb extinguis: tu celū reseras: tu btōs viuo cōuiuij letificas. ⁊ qd supremū est: tu vincis deū inuincibilē ⁊ ligas oīpotētē. Hec ille. Nā de9 dr ligari ⁊ vinci p penitentiā. qz ex liberali pmissione qsi cogitur parcere penitēti ⁊ sñiam mutare. vt patz i exēplo de Niniuitis. Itē de Achab humiliato ⁊ Manase. Imo vt legit i historia sancti Martini q si etiā diabol9 veraciter posset penitere ⁊ deo humiliter dicere culpā suā deus ei misericordiam faceret. O ḡ sacra pnia q̄ amabilis es: q̄ virtuosa ⁊c. Rogem9 ḡ chrim vt det ⁊c.

Dñica eadē post prādiū Ser. VI. scz de pnie obligatione ⁊ eius qualitate veritatis discernēda.

Ecce nunc tempus acceptabile

pus acceptabile: ecce nunc dies salutis .ij. Corinthiorum. vj. et in epl'a hod. Verba sūt scti apli. In quib scta eccl'ia canen. hortat nos ad pniam faciendā istis dieb Nā isti dies sacre qdragesime cōmendant p pnia ex trib q in epistola notant hodierna. Primo quia his dieb oratio est magis exaudibilis. Vñ dicitur in epistola. Fratres hortamur vos ne i vacuum gratiam dei recipiatis. Ly. In vacuum gr̃a recipit qñ quis in ea nō viuit bene vt deberet facere christianus in gratia baptismali. qz nō consequit gl'iam nisi bene viuat Sicut ḡ medicina dr i vanū accepta q nō sanat: sic in pposito Et subdit. Ait em. s. deus Esa. xlix. Tēpore accepto exaudiui te. Ex quo patet q hoc tpe accepto de9 magis exaudit orones fidelium penitentiū. qz orō in hoc tpe habet duas alas quibus volare ad conspectum dei melius potest. s. ieiunium ⁊ deuotionez passionis christi q potissime hoc tpe recolunt. Secundo q̄z hoc tpe homo est magis deo acceptabilis pter penitentiam solitam pro hoc tempore a fidelib Tertio quia hoc tps precipue dr esse tps ⁊ dies salutis. quia ab eccl'ia institutum est p salute specialius adquirēda per confessionē: eucharistiam: ⁊ huiusmodi. O ḡ charissimi viri ⁊ femie cognoscite hoc temp9 ⁊ conuertimini ad pniaz: audientes quia ecce nunc hoc tempus acceptabile ⁊c. Itaqz de penitentia quam precipue facere

debemus hoc tpe vt sim⁹ accepti deo⁊ sal
uemur: notem⁹ tria mysteria p isto smone
Primū dr obligationis.
Scdm dr distinctionis.
Tertiū dr discretiõis.
Thema aliud habes intra smonē.

A Circa primū de obli-
gatione pnie q̄ri pōt: vtrū omnis hō pec-
cator obliget ad pniam: ⁊ qlibꝫ legibꝫ obli
gat ad eā: Rñdet recolligēdo ex doctorū
dict[is] q sic. Et prio ex lege nature. qḋ ostē
dit clare Primo in pmo hoie Gen. iij. qui
postq̄ peccauit: dñs dixit eidē. Adā vbi
es: Ubi glo. ⁊ Aug. dicūt q hec vox ē re-
uocant[is] ⁊ ad pniam reducent[is] Propt qḋ
(vt doctores dicūt) si adā tūc ꝯfessus fuis
set penitēdo: de⁹ pepcisset. Scdo i sancto
Job sub lege nature testāte c. xxj. Audite
sermones meos ⁊ agite pniam. qm̄ in diē
pditionis seruat malus. ⁊ hoc pōt etiā po
ni p themate. Tertio oñdit ex naturali ra
tione. qꝛ vt Tulli⁹ ait li. de officijs c. j. Ge
neri animātiū oīm est a natura tributū vt
se: vitā corpusq̄ tueant: ⁊ declinet ea q̄ no
citura videnť: oīa aūt q̄ ad viuendū necessa
ria sunt inq̄rat ⁊ paret. Hec Tulli⁹. Sed
incompabiliter mag[is] tenet hō ad vitā aīe
que pcellit oē corp⁹: vt eius mortē deuitet
p pniam: g̃ ⁊c̄. Heu heu mi deus videm⁹
coruos ⁊ lupos cauere picula sua i laq̄is q̄
cognouerint: ⁊ tñ hō non cauet sed potius
currit p pctā se papitare in talia. Scdo
ex lege scptture. hoc idem oñdit q hō obli
gat ad pniam. qꝛ oīs scptura hoc testatur.
vicꝫ diuinalis legis q̄ pcipit sctificari sab-
bata penitēdo d pctis: vt volūt doctores.
⁊ pphetalis: ⁊ sapientialis: insup scriptura
euagelicalis: vt patet. ⁊ apostolicalis. ⁊ iu
ris canonicalis: ac ciuilis legis. Quarꝫ di-
cta singillatim eloq̄ nō caperet tempus: nō
breuitat[is] amore ptranseo. B Tertio
obligamur vl induci ⁊ incitari ad pniā: vi
demur ex lege exempli oīs creature. qꝛ vt
Hugo de arca noe. li. ij. c. iij. dicit. Oīs cre
atura nob loquit ⁊ clamat vt fugiam⁹ sup
pliciū eternum. s. p pniam. Et hoc ostēdit
sm Bonauē. li. similitudinū: aliosq̄ in mul-
tis creatur[is] ⁊ eorꝫ exemplis. Primo in ter
restribꝫ videm⁹ q oīa terrenascētia crescūt
sursum: ⁊ in hyeme arefacta itez tpe veris
renascunť ⁊ reuirescūt. Sic ⁊ nos debem⁹
ad pniam exurgere ⁊ reuiuiscere p grāz. Se
cūdo in aīalibꝫ irrōnalibꝫ videm⁹ q aues
capti laq̄o: piscesq̄ in sagena: ⁊ mures in
musapula nō pñt q̄escere: sꝫ laborāt exire
toto posse. Itē asin⁹: bos: equ⁹: et oē aīal
si ceciderit in lutū: surgere curat. Elephas
si ceciderit forti barrbit lugēs donec vni
cornis auxilio subleuat. Sic debet hō exi
re de laq̄is diaboli ⁊ lugendo ad deū cla-
mare: q̄tinus eius auxilio possit surgere p
pniam. Tertio in aq̄s ⁊ fluminibꝫ q oīa
ad mare tendūt tāq̄ ad fontale pncipiuꝫ
suū. Quarto in aere ⁊ ignibꝫ que si ad ima
pmant: nihilomin⁹ sursuꝫ sp ferunť ad sua
loca. Sic ad ppositū applica. Quito in ce-
lestibꝫ. qꝛ sidera ⁊ si occidant. tñ ad ortū p-
perare nō desistūt. Debꝫ g̃ ⁊ hō a casu pec
cati surgere. Ultio in hūanis corpibꝫ q̄ si
vulnerant. vel infirmitatē incurrūt: nonne
ꝑperāt ad medicinā. Ideo Aug⁹ sup Ps. l.
di. Sūt multi q̄s peccare non pudet: age-
re aūt pniam pudet. O crudel insania: de
vulnere ipo nō erubescis: ⁊ de ligatura vul
ner[is] erubescis: nōne vuln⁹ fedi⁹ ⁊ putridi⁹
est. Cōfuge g̃ ad medicū ⁊ age pniā Hec
ille. O g̃ charissimi ecce ex ist[is] possumus p
documeto hīe q pctōr q̄ non vult penitere
peior est oī creatura mūdi ⁊ oī bestia. Nā
⁊ Arist. vij. Eth. Hō bestialis centiesmil
lesies peior est oī bestia. Insup nō solū be
stialis dr: sꝫ ⁊ diabolic⁹. qꝛ Chryſ. li. d cō
punctiōe cordis dt. Peccare hūanū est: sꝫ
pmanere in pctis diabolicū est. Exemplū
de Juda de q̄ chrīs dixit. Un⁹ ex vob dia
bolus est ⁊c̄.

C Circa scdm de myste-
rio distinctionis. s. pnie Notandū q sm ca
nonistas doctores pnia generalr distingui
tur sic q quedā est pnia vera. quedam au
tē falsa: vt patꝫ de pe. di. iij. §. Siue autē
q̄s ⁊c̄. p verba Gratiani. Et de his regule
tres pcipue traduntur ibidem scꝫ generales
Prima regula q false pnie nunq̄ indul
gentia pmittit. Un̄ Elicius de pe. ibidē
etiam dicit: q sicut vera penitentia veniā
pmeret: ita falsa penitētia ⁊ simulata deuꝫ
irritat. s. ad irā ⁊ vindictā. Secūda re

gula q vere pnie nunq venia a deo negaf. Nam ibidē p diuersa capitula scribit q de his nunq̄ sequit pniaʒ verā: etiāsi ds ad sūmū maloꝝ pueniat. sed q̄ntācunq̄ pniam ꝛ q̄ntocūq̄ paruo tpe factam: si tamē fuerit vera de⁹ respicit: acceptat: ꝛ peccata remittit. sicut patʒ ibi p doc. plures. Tertia regula q multo plurimi hoies faciunt falsam pniaʒ q̄ verā ꝛ congruā. ꝛ sic dampnanf. Hanc regulā ibidem tangit Amb. circa pncipiū eodē. §. di. q facilius ē inuenire q recte seruauit innocentiā q̄ qui congrue egerit pniam. Hec ibi. Sed quō hoc intelligendū sit: glo. ibidē dicit inter cetera q de pnia pfectissima: q non solū dolet peccata: sed etiam peccandi affectionē: qd est difficillimū: ergo rarissimū. O ergo hō caue a falsa penitentia ne pereas. sicut exemplū legitur li. Kilil. de lupo penitēte in cuculla monachali ꝛ veniam petente ab ouibus ꝛ bob⁹ de pda facta. cui pepercerūt et gauisi sunt: sed postea lupus vbicūq̄ solitarium pecus reperiebat deuorabat dicēs Non possum mendicare nec laborare. ergo viuere de preda oportet. sed occiderūt hoies illum.

B Circa tertiū de pnie discretione Notandū q sm Aug. qdā dicernitur eē penitētia sana. s. in homie sano debite facta. Quedam infirma vtpote dubia. s. q̄ fit tm̄ i mortis hora. Quedā oino mortua: vt in homib⁹ post mortē. Sʒ vera pnia salutifica discernif a falsa pcipue p decē signa que notem⁹ iuxta lrās huius dictionis Penitentia. Primū signū accipif iuxta lrām P. ꝛ dicf punitio pctis. Nam Aug. de pe. dist. iij. c. Penitētia (inquit) est quedā dolentis vindicta puniēs in se quod dolet cōmisisse. Penitere ei est penam tenere vt semp puniat in se vlciscēdo. s. dolore habituali sm glos. qd cōmisit peccādo. Hec ibi. Unde ꝛ sm glosam ibidem Si qs ieiunat p aliū ꝛ nō vult p se ieiunare cum bene posset: non vere penitere videf. Hinc ioānes os aureū. e. di. iij. ō pe. c. Perfecta (inqt) pnia cogit petōrem oia libenter sufferre. Et infra. In corde ei⁹ contritio: in ore eius confessio: in ope tota humilitas. hec est fructifera penitētia. Hec ibi. O q̄ bō disce sic vere penitere. Secūdum signū iuxta E. dicif emēdatio. s. ī statum vite melioꝝ. Nam Isid. de pe. di. iij. c. Irrisor (ait) ē ꝛ nō penitēs q adhuc agit qd penitet. Item ibidē ꝛ c. Ille pniaʒ agit digne ꝛc. Smaragdus dt. Qui plāgit peccatum ꝛ iterū admittit petm̄: quasi quis lauet laterem crudū: quem q̄nto magis abluit tanto magis lutum facit. Tertiū signum iuxta N. dicif negatio vicʒ occasiōis peccandi ꝛ trangressionis. q: vt Greg. de pe. dist. v. Falsas. ꝛ Innocen. ibidē. c. Fratres. d. Falsa penitentia est cuʒ penitēs ab officio vel a curiali negocio quod sine peccatis agi non potest non recedit. Similiē si qs a mala societate mulieꝝ. s. tenēdo meretricē per quā trahitur ad peccatum non vult separi. et sic de alijs. Quartū iuxta J. dicitur indulsio. vicʒ iniurie fratris ꝛ dilectionis. Nā xp̄s ait Matth. vj. Si non dimiseritis hominib⁹ peccata eoꝝ: nec pater vester celestis dimittet vobis peccata: Unde Innocēn. vbi s̄. dicit. Falsa est penitentia cum quis odium in corde gesserit: aut si offendenti offensus nō idulgeat: aut si offenso cuilibet non satisfaciat ꝛc. E Exemplū de Esau de quo apl's dt Hebre. xij. q non inuenit locum penitentie q̄ꝛ q̄ cum lacrymis inqsiuisset eam. hoc ppt odium fraternum. Quintū iuxta T. dicitur tentio. s. iuste ꝛ nō inique possessiōis Unde Gregor. vbi s̄. c. Falsas. inquit sic. Qui bona alteri⁹ iniuste detinet recognoscat se veram pniaʒ non posse pagere qua ad eternā vitā pueniat: nisi bona que iniuste abstulit restituat. Ad idem Aug. xiiij. q. vj. Si res. Peccatū non dimittif nisi restituatur ablatum Sextum iuxta E. dicif erroꝝ exclusio. s. heresis omnis. q: Hebre. xj. Sine fide vera ipossibile est placere deo q̄ntūcunq̄ asperam talis faciat penitentiam: ꝛ quecunq̄ bona agat. vt patet per Aug. extra de hereticis. c. Firmissime ꝛc. Unde nec idolatre: nec incantatores: nec scismatici: nec alij heretici: siue errēt ō peccatoꝝ remissione: siue de alijs fidei articulis: penitere possunt vere: nisi credant q̄cunq̄ credit ecclesia ꝛ eidem obediant.

Septimū signū iuxta N. dʒ nolitio. hoc est displicentia peti pteriti ꝛ futuri mortal

vt pꝫ ex diffinitione penitẽtie:de qua ser mone pcedẽti X. Vñ falsa est pnia qñ hõ mo vel nõ vult detestari petã ptenta mortalia: vel nõ habet ꝓpositũ cauẽdi de cetero futura ꝛc. Octauũ signũ iuxta C. ẽ ꝯfessio. Nã vt volũt oẽs doc. sup. iiij. Confessio est pars vere pnie. Qui ĝ licꝫ doleat: tñ si ꝯfiteri nõ vult petm̃: false penitet. q: p ceptũ trãsgredit ꝛc. Nonũ iuxta J. dicit integratio. s. penitẽtie de malis cunctis: vt s. integraliter de omnibꝫ peniteat hõ: ꝯ cõfiteatur: nullo petõ mortali ptermisso sine pnia quod menti occurrent. Unde Innocenti papa de pe. dist. v. Fratres. ẽ. Falsam pniam esse constat cum spretꝫ pluribꝫ: de vno solo pnia agit. aut cuꝫ sic agitur de vno vt nõ discedat ab alio. Exemplum de his qui aliqua pcepta decalogi obseruant: aliqua nõ: vel pcepta saltẽ ecclesie scienter nõ seruant ꝛc. Decimũ iuxta lrãꝫ A. ẽ amatio. s. diuinalis. Nam si hec omnia pdicta facit hõ ex amore dei: vera est pnia. Si aũt non: sed ex solo timore seruili: falsa pnia est. Ideo Aug. vt allegat Magr in iiij. di. xx. ẽ. Arbitrij libertatẽ querit de vt deleri possint cõmissa: nõ necessitatẽ: sꝫ charitatẽ: nõ tm̃ timorẽ. quia sine charitate nemo salu esse põt. Hec ꝛ plura ibidẽ. O ĝ christiane penitere stude: puniẽdo petã ꝛ vitã emendando: occasiones peti deuitãdo: proximis indulgendo: aliena restituendo: errores cauendo: ꝓpositum non peccandi tenendo: integre confitendo: dei amore hec omnia faciẽdo vt salueris ꝛ nõ pereas n eternum. ¶ Pro exemplo finali ad terrores petõꝝ ponitur quod narratur in Speculo exemploꝝ dis. ix. exemplo. cxxiij. ꝛ ex vitaspatꝝ: ꝙ quidã vsurari vel fenerator habuit duos filios. Unus in pdicatione ẽbi dei compunctus dixit patri ꝛ fri Reddamus vnicuiqꝫ quod abstulim. qꝛ sic moriendo damnabimur. Illi indignanter riderunt. Nonne tu debes esse ꝯfessor noster: vade si nobiscum nõ vis mori: nos tenebimus bona nostra. Ille ĝ iuit in heremũ seruiens chro. Tandem cum mortẽ patris sui ꝛ fratrꝫ sui audiuisset: orauit deuꝫ vt reuelaretur sibi stat illoꝝ. Et ecce angelus euꝫ manu tenens: duxit ad quendã montem ꝛ vidit vallem sub illo monte fulmigantẽ: ꝛ voces mirabiles lugentium. ꝛ pmo vidit patrem suum ꝙ in magna olla bullienti in igne coqbat feruentissime: q exclamauit di. Ue ve ve maledicta hora in qua conceptus ꝛ natus fui ꝛc. Cui heremita. O infelix pater: nonne tu es h: Respõdit. Ego sum. Ecce ego maledict quo perij: quia penitere ꝛ restituere nolui. Tãdem ecce vidit fratrẽ suũ venire in alia olla bulliẽte: ꝛ cepit dicere ille patri i penis. Maledictus es tu pr mi in eternum. quia iniusta bona sup me hereditasti: ꝛ me dãnasti. Cui pater respondebat. Maledict sis tu fili: q: ꝓpter te talia adquisiui iniuste ꝛ retinui: ꝛ ꝓpterea impenitẽs damnatus sum. Heremita ait ill. Dicite si possint vos aliqꝫ suffragia iuuare. Responderunt. Nõ Et mox cum magno eiulatu di. Ue nobis ve et ve: in profundum inferni descenderunt. Tunc heremita redijt ad se: et maiorem de cetero pniam egit. Rogemus ergo chrm̃ ꝛc.

Item ex q in hac pma dñica de ieiunio chri specialius agit: adeo pro istis diebꝫ libet sermones fieri de ieiunio nostro faciẽdo ad exemplũ chri.

¶ Feria scda post primã dñicã Quadragesime Ser. VII. scꝫ de ieiunij sacri qlitate ꝛ cõmendatione.

Esuriui et dedistis mihi mãducare: sitiui et dedistꝫ mihi bibere Mat. xxv ꝛ in euangelio hodierno. Uerba hec loquitur saluator noster dominus Jesus q. s. in iudicio finali talia dicturus ẽ electꝫ. ¶

Circa qð aduertendum ꝙ ex euãgelio cõperimus chrm̃ dñm esuriuisse ꝛ sitiuisse pluries. Primo qdẽ in puericia. ꝛ tunc dedit ei mãducare ꝛ bibere beata ṽgo Maria q lactauit eũ ṽgineo lacte: ꝛ puidit oia ei necessaria. Scdo in deserto Matth. iiij Cũ ieiunasset qdraginta diebꝫ ꝛ qdraginta noctibꝫ: postea esurijt. Qð põt poni p alio themate. Et vt ibidẽ h: Accesserunt angeli ꝛ ministrabãt ei vt putã cibum ꝛ potum afferẽdo ꝛc. Tertio sitiuit ꝛ esurijt semper spũaliter hoim salutem desideran

do. Un͂ ꝛ in cruce clamauit. Sitio. scꝫ sa-lutē hoim ſm Bern. Et nos charissimi si offerim⁹ chr̄o castitatē cū maria. obedientiā cū angelis. ꝯtritionē ꝛ ꝯfessionē ꝛ ieiuniū ꝛ bona opa ꝛ diligent̄ ꝓcuram⁹ nr̄am salutē. tūc dam⁹ chr̄o passo cibū ꝛ potū desideratissimū ſꝫ Chrys. Itē q̄rto chr̄s esurit ꝛ sitit in mēbris. h̄ ē in paupib⁹. ꝛ de hoc iudicabit in fine disceptādo de his q̄ fecerūt misc̄dia ꝫ paupib⁹ ꝛ q̄ nō. ꝛ illis dabit regnū celeste. istis aūt. s. imisericordib⁹ dabit supplicia: vt patꝫ in euāge. Itaq̄ vt chr̄o esurienti ꝛ nos cōpatiamur esuriēdo ꝛ ieiunādo. ꝛ sic cibū bonoꝝ opeꝝ nr̄oꝝ demus eidē: tria mysteria declarem⁹ de ieiunio in h̄ ſmone.

Primū dr̄ distinctiōis.
Scdm dr̄ moderationis.
Tertiū dr̄ cōmendatiōis. H

Circa primuꝫ de distinctione ieiunij vtile ē scire vt sciam⁹ discernere. Pro q̄ notandū q̄ vt colligit̄ ex dictꝭ Alexa. in. iiij. volumie sūme ꝛ Rich. in. iiij. di. xv. ieiuniū est p̄cipue q̄druplex scꝫ.

Primū naturale.
Scdm spūale.
Tertiū virtuale.
Quartū irrōnabile ꝛ nō laudabile

Primū naturale. s. ieiuniū est cū qs non comedit aliq̄d nec bibit q̄cq̄d a media nocte talis dici vsq̄ q̄ vrget necessitas. ꝛ tale ieiuniū req̄rit̄ ad eucharistię sumptionē i hoie sano de p̄cepto. sed tale ieiuniū cōiter non est meritoriū. q꞉ ꝓpter ea q̄ insunt nobis a natura nec laudamur nec vituperamur. ij Eth. Et q꞉ nō comedere: eo q̄ nō appetis naturale est. ḡ nec meritorium nec demeritoriū. Scdm est ieiuniū spūale: qd̄ ē abstinere a vicijs. Un͂ Aug. de ꝯse. dist. v. c. ieiuniū (inq̄t) Magnū ꝛ generale est abstinere ab iniq̄tatib⁹ ꝛ ab illicitꝭ voluptatib⁹ seculi. Nam ibidēꝫ. c. nihil. Pius papa dicit Nihil prodest homini ieiunare et orare et alia bona religionis agere nisi mēs ab iniquitate ꝛ ab obtrectationibus lingua cohibeat̄. Et glo. ibi dr̄. q̄ intelligendū est q̄ nil ꝓdest ad vitam eternā p̄miando: tamē valet ad alia multa ieiunare ꝛ bona agere etiam in peccato mortali: vt de h̄ sermone

.A. patebit. Proinde ꝛ Grego. in hom̄. q̄dragesime dicit. Incassum caro atteritur si a puis voluptatib⁹ animus nō refrenat̄ ꝛc̄. I Tertium ieiuniū est virtuale qd̄ pro virtutis exercitiō instituit ecclesia tenendum in corporali abstinētia. ꝛ hoc Alexan. in. iiij. volumie diffinit sic. Ieiuniū est abstinentia a cibo ꝛ potu ſm formā ecclie instituti satisfaciendi vel vitandi peccatum vel adquirendi vitam eternam. Et q̄ diffinitiōe habetur quare debeat fieri ieiuniū quia non ꝓ vana glīa vel in hypocrisi aut aliqua intentione sinistra. Et de hoc ꝟsus. Abstinet eger egens cupidus gula simia virtus. Expone. Abstinet eger. vel q꞉ nō pōt comedere vel ꝓpter medicinā. Egens quia nō habet. Cupidus quia nō vult expendere. Gula vt postea auidius comedat Simia. id est hypocrita vt laudet̄. Virt⁹ id est virtuosus vt mereat̄. Et hac sola vltima intētione. s. bona virtutis ieiuniū est scm̄ ꝛ britudinis meritoriū ꝛc̄. Quartū ieiuniū est irrōnabile qn̄ scꝫ excedit modū virtutis ꝛ discretiōis ꝛ h̄ non est laudabile. Iō Ber. ponit ꝟsus. Oib⁹ adde modū mod⁹ est pulcerrima virtus. ꝟ Oē qd̄ est nimiū vertit̄ in viciū. Et de h̄ in subseq̄nti articulo patebit. K

Circa scdm de moderamine ieiunij. ad qd̄ hortat̄ apl̄s Rom̄. xij. dicens sic. Obsecro vos itaq̄ fratres per misc̄diam dei vt exhibeatis corpa v̄ra hostiam viuentem sanctam deo placentem rationabile sit obsequium vestrum. Sed iuxta hoc queritur quomodo debeat homo suum ieiunium moderare vt sit deo acceptabile ꝛ laudabile. Ad quod respondet̄ recolligēdo ſm Richar. iiij. di. xv. ꝛ Tho. ac alios. q̄ ex quo ieiuniū est virtutis act⁹. Virtus autem in medio consistit semp. ij Ethicoꝝ. Ideo ieiunium debet moderari mediū tenendo inter duo extrema ſꝫ rationem videlicet q̄ nec abstinentia sit nimia: nec comestio vel potatio sit numia. Proinde nota q̄ plures sunt casus in quibus ieiuniuꝫ non est laudabile quoꝝ tres primi ponunt̄ p Richar. vbi s̄. et Thom. Alij aūt supaddunt̄ ꝓ simplicium instructione. Primo quādo id quod est neces

sanũ vite sibi negat. Nã nõ licebit sic ieiunare sicut nec seipm iterficere vel infatuare licz. Ideo Hieroñ. ad nepotianũ dicit. Tantũ tibi ieiuniorũ impone quantũ ferre potes rc. Sed hoc raro fit: q vt Boeti⁹ ait. ij. de ɔsola. Natura paucis minimisqꝫ ɔtenta est. Idẽ r Seneca Secundo qñ id qd est necessariũ quo ad officiũ vl' societate subtrahit. h qñ quis sic ieiunat q sibi necessaria fm ea que incumbunt facienda ex officio vl' ex societate eorũ: cum quibus cõuiuit: subtrahit sibypi. puta si est pdicatoꝛ vl' cantoꝛ in choꝛo. r tantũ ieiunaret q nõ posset pdicare. vel cantare. vel si plat⁹ deficeret ex ieiunio ab executiõe sui officij vl' subditus tantũ ieiunaret q pꝛe defectu non posset cõmunẽ vitam fratrũ quib⁹ conuiuit tenere. r sic de alijs. tales offerrẽt d rapina holocaustũ. Vñ dicit Hiero. d cõse. distin. v. c. nõ mediocriter. O, de preda fert holocaustũ q cibo⁊ nimia egestate vl' somni penuria coꝛpus suũ imoderate affligit rc. Tertio quando qs p ieiuniũ nimiũ ab opib⁹ vtilioꝛib⁹ ipedit vicz ab opeꝛibus charitatis a vigilijs oportunis rc. ad que licz nõ teneat. tamen indiscretũ est r nõ laudabile tale ieiuniũ. Vñ Hieroñ. dicto ca. nõ mediocriter. inquit. Illi maioꝛi bono pferunt minus bonũ. qui ieiuniũ charitati aut vigilias pferunt sensus integritati. Hec ille. Quartus casus addit in quo nõ est ieiuniũ laudabile quãdo qs ex suo voto ad nimiaz coꝛpoꝛis maceratiõẽ p ieiuniũ astringit. r hoc rõnib⁹ dictis. ⁋ Unde querit vtrum liceat homi vouere nimiã carnis macerationẽ. Respondetur fm Tho. ij. ij. q. lxxxviij. q si ipa maceratio coꝛpoꝛis p ieiuniũ ex voto pmissũ r hmõi. sic fiat q natura nõ nimis grauetur sed rõnabiliter votum tale impleatur bñ licet. Si aũt magnũ grauamen immineret nõ debet homo votũ tale seruare. sꝫ fm arbitrium supioꝛũ vel confessoꝛũ mutare. Quinto r vltimo. ieiuniũ nõ est laudabile quando in comedendo et bibendo ob ieiuniũ nimis excedit. Naz sunt plurimi p̃sertim magnates qui pꝛo die ieiunij magis exquisita cibaria r epulas abundanti⁹ faciunt q̃ alijs diebus cõmunib⁹. r se gula et ebrietate plus ingurgitãt sine moderamine. alijs aũt diebus parci⁹ comedunt licet pluries. Et tale ieiuniũ non est laudabile: vt dicit Rich. supꝛa. q ieiuniũ oꝛdinatũ ẽ ad refrenandũ carnẽ. Isti aũt ecõtra. igit taliter poti⁹ carnales voluptates augẽt et excitãt. Hec ille. Sed di. tñ vt dis. xlj. non cogant. Aug. dt. Nõ cogant diuites cibis paupe⁊ vesci: sꝫ vtant ɔsuetudine infirmitatis sue. Hec ille. Cur g nõ liceat eis pdicto modo ieiunare: aut qd debeant facere. De hoc rñdet q q̃uis possint vti diuites cibis lautioꝛib⁹: vt dt Rich. vbi s. r nõ artant ad cibos paupe⁊. verũtamen tenent a gula moꝛtali se oĩo cauere: q per h frangit ieiuniũ generale. Hec fm Rich. xv. di. quarti. Deniqꝫ r Aug. dicto. c. nõ cogant. docet qd faciãt diuites pter cibos lautioꝛes sibi ɔcessos di. Dolcãt aliter se nõ posse ieiunare: dẽt iopib⁹ necessaria: vtantur pciosis sed dent paupib⁹ vilia. Hec ille. Et sic patꝫ quõ diuites possunt ieiunia sublevare. O diues obserua hec

Circa tertiũ notanduꝫ

q cõmendat ieiuniuꝫ ab omnib⁹ generib⁹ hoim semp a pncipio mũdi. Pmo dictis r exẽplis pho⁊. q vt Hiero. ɔ Iouinianũ ait in libꝛo antiqtatũ. Dicearchus laudat aurea secula saturni. qñ cũ tũc oĩa humus funderet null⁹ comedebat carnes sed vniuersi viuebant pomis r herbis que terra sponte gignebat. Et hoc a pncipio mundi vsqꝫ diluuiũ. Itẽ Tullius de tusc. q̃stio. dt q lacedemonij magis parsimonia q̃ cibis delectant. hui⁹ testes sunt Xenophon Theophꝛastus r pene oẽs greci scriptoꝛes. Hec d phis sufficiãt. Scdo exẽplis r verbis sancto⁊ patriarcha⁊ r pphecta⁊. Nã sctũs Dauid in ps̃. dt. Humiliabam in ieiunio aiaꝫ meã. Itẽ niniuite ieiunio placauerũt deũ r oꝛone. sic r omes patres vete. test. vt patꝫ in biblia. Tertio cõmendat ex dbis r exemplis chꝛi ac eius discipulo⁊. Naz chꝛistus docuit ieiunare Matt. vj. Et ipse ieiunauit quadraginta diebus r noctib⁹. Et apli ac discipuli ieiunauerũt etiã in diuicis dieb⁹: vt ait Hiero. lxxvj. di. vtinã. Quarto ex dbis sctõ⁊ et exemplis scꝫ martyrum ɔfesso⁊ q̃ scti baptiste. sancti Nicolai q etiam in cunabulo

q̄rtā ꝛ sextā ferias ieiunauit. Itē Anachoritarū in heremo. erant eni mira ieiunia bine aut trine hebdomade. Itē exēplis sanctarū ꝟginū ꝛ viduarū ac ꝯiugatorū. de qb⁹ dicere nō sufficiam⁹ ꝑ singula. Deniq̄ vltimo sup oia dicam⁹ ꝙ altissim⁹ deus cōmedauit nob ieiuniū in ꝑmis parētib⁹ i paradiso. q: voluit nō simplr oi cibo vti in paradiso homies, sed ab aliq̄. s. a vetito abstinere: vt ex abstinētia amplꝰ mererent. Genes. iij. O q̄ sacꝝ: o cōmēdabile ieiuniū: dignū est vt te amem⁹: ꝛ cū sctis te obseruando ad celū ꝑueniam⁹ pstāte chro.

Feria tertia post ꝑmā dñicā q̄dragesime, Ser. viij. scʒ de ieiunij obligatiōe ꝛ ordinationis fractione.

Cum intrasset iesus hierosolymā cōmota ē vniuersa ciuitas Mat. xxj. ꝛ in euāg hod. Sicut Aug⁹ dr de doctrina chr̄iana. Ois chr̄i actio ē nr̄a instructio. ideo ꝑ hec ꝟba mystice docemur ꝙ cū chr̄s dñs intrauerit aiaʒ ꝑ grām tāq̄ hierosolymā pacificā q̄ dr ciuitas dei sūmi et habitaculū spūsscti: vt docet apl's. tūc vniuersa in suis virib⁹ cōmouet. s. volūtas ad dei amorē: intellectꝰ ad dei cognitionē ꝑ fidē: memoria ad bñficiorū dei ꝛ passiōis recordationē: ꝛ vires exteriores ad bōa opa ꝛ ad corpis castigationeʒ vt spūi subijciat ꝑ ieiuniarū hmōi. Proinde cogitem⁹ ꝙ chr̄s dñs intrat ꝑ grāʒ in cordis nr̄i ciuitatē vt cōmoueamur ad dei laudē ꝛ bona opa: pꝰsertim ad ieiunia nunc exercēda. sic ꝛ dr in themate: ꝙ Cū intrasset iesus ꝛc. patet in euangelio. Itaq̄ ex hꝑ his dieb⁹ ĩ sacro ieiunio cepim⁹ ꝑseq̄. idcirco tria mysteria subseq̄nt notem⁹ ꝑ h̄ ſmone declarāda.

Primū dr obligatiōis.
Scdm dr ordinationis
Tertiū dr violationis.

A Circa primū de obligatione ieiunij Notandum est ꝙ ieiuniuʒ cadit sub ꝑcepto: vt patʒ ꝑ Rich. in. iiij. di. xv. Et h̄ primo ꝑter eccl'e mādatū: q̄ statuit sub ꝑcepto fidelib⁹ certꝭ tꝑib⁹ ieiunandū. Jdo. xiiij. q. j. c. Quisquis. Aug. dicit. Quisqs precepꝭ nō obtēpat reꝰ est ꝛ debitor pene. Hec ꝛ plā ibi. Sed qb⁹ dieb⁹ instituit eccl'a ieiunādū fidelib⁹ sub ꝑcepto: satꝭ ꝯstare poterit ex plebano ꝑ singulis hebdomadis denūciatiōe. ió h̄ ptrāseo cū breuitatꝭ. Scdo q̄ tenet hō ieiunare ꝑpter emissum votum qd obligat. puta sicqs vouit ob passionē chr̄i ieiunare feria q̄rta vel sexta Vl' ob deuotionē btē ꝟginis sabbato. ꝛ sic de alijs. De hmōi Aug⁹. Vouere voluntatꝭ ē. sed reddere necessitatꝭ. Silr sicqs ex ꝑfessiōe regule sue tenet ad certa ieiunia. Tertio tenet ꝑpter pnie iniunctionē ad satisfaciendū: q: sm Sco. tenet hō obedire licito ꝯfessoris ꝑcepto.

O Circa scdm de ordinatione sūt aliq̄ dubia ptractāda: vt sciam⁹ q̄liter eccl'a ordinauit obseruari ieiunia: ad q̄. s. ex ꝑcepto nos obligauit.

Primo q̄rit de cibi ꝛ pot⁹ q̄litate.
Scdo de sumptionis tꝑalitate.
Tertio de numeri eiꝰ q̄ntitate.

Primo inq̄ Querit qualib⁹ cibis debet hō ieiunare sm ordinationē eccl'e: Ad qd rūdet sm Rich. ꝛ cōiter doc. Carnes ꝑhibent ꝑncipalius. q: esus carniū souet cōcupiscētiā carnalem a q̄ eccl'a intēdit abstrahere ieiunādo. Vñ esus carniū semꝑ frangit ieiuniū. Oua aūt ꝛ lacticinia interdicūtur inq̄tū sūt orta ab aialib⁹ carnes habētibus. dist. iiij. Deniq̄ ꝛ ab istis debēt abstinere ieiunantes sm consuetudinē patrie q: vt Hiero. lxxvj. dist. Utinā. dr. Vnaq̄q̄ ꝑuincia abūdat in suo sensu vt morē obseruet in ieiunijs. Et sm Innocē. ꝑpt penuriā pisciū in aliqb⁹ ꝑuincijs cōcessus est vsus lacticiniorū ꝛ ouorū: excepto ieiunio q̄dragesime: vt dicit Frater Ang. Rich. autē dicit etiam in q̄dragesima vti posse talibus vbi est consuetudo. Sed pisces comedere ieiunantib⁹ conceditur. quia sunt frigidi vt plimū. ideo minus souent ꝯcupiscētiā carnis. Item q: pisces ex aqua viuūt. aialia aūt ex terra. Aqua aūt nō fuit maledicta a deo: sed terra que ꝑduxit fructuʒ. quem homo comedēdo peccauit: ergo ꝛc. Item fructus et legumina conceduntur sm Alexan. ideo ꝑsertim. quia in illis domiatur

preteritā. Tertio ex virtute obedientie: vices ipsius penitentis. Nā sm Bonauen. lib. de pfectu religiōis. omne bonū qd fit ex obedientia est meritoriū dupli. scz ex ipo ope et insup ex obedientie virtute: que vt dicitur j. Reg. xv. melior est obedientia inquit q̄ victime ipe Sequit ergo q talis ex obedientia ecclesie et 9fessoris faciens bona opa plus expiat peccata. et sic patet ppositum.

Unde p documēto tradit in Angelica sūma q 9fessor laudabiliter et bn facit qn post iniunctam pniam penitenti dicit sic vel deliz. Oia bona q facis vel que intendis facere: et etiā quicqd mali passus fueris oia sint in remissione peccatoz tuoz. Et additur ibidē q hec imponi debent a 9fessore penitenti ita q intelligant et nō secrete, put aliqui 9fessores faciūt p modū absolutiōis hec dicendo. q sic nō valet nisi ex vi ogis. Sed si imponit h intelligibiliter plus valet vt dictū est. scz faciendo bona opa ex iniunctione etc. Hec ex Angelica. Exemplū legit in histories romanoz gestis ca. xviij. q qdā Julianus nobilis iuuenis die quadā venationi insistēs ceruū psequi cepit. Cui dixit ceru9 miraculose. Tu me inseqris q patris et matris tue occisor eris. Hoc ille vehement extimuit. et ne forte sic 9tingeret relictis oibus clam remoti9 fugit. vbi pncipi seruiens cōplacuit adeo vt castellanam quandā viduā ei in coniugem traderet et castellum p dote sibi donaret. Tūc ipi parentes Juliani eū requirēn. vagabundi peruenerunt tandē ad idē castellū Juliano tūc absente. Quos vxor benigne suscepit audiens q essent parētes viri sui et in lectuz pprium reclinari fecit. Mane illa ad ecclam transeunte interim Julian9 rediēs: et in thalamo illos dormiētes vidēs suspicatus q aliqs cum sua vxore eēt silenter ambos interemit gladio. Tandem redeunte vxore de ecclia dum hec didicisset fleuit amare di. Heu heu mihi ecce impletum est qd ceruus mihi pdixerat. Unde ad 9fessionem cucurrit et talem penitentiā iniunctā acceptauit vt iuxta quedā fluuiū vbi multi piclitabant hospitale statueret et omnes qui volebāt trans fluuiū duceret. et hospitio reciperet. Post multū tpis qdam nocte media frigidissima audiuit quendā voce lugubri: Julianū vt traduceret aduocantē. Concit9 de lecto surgēs illū i domū duxit et i lectū pprium coopertū calefecit. Post paululū intuēs in illū leprosū viderūt Julian9 et vxor ei9 q cū splendore nimio in celū ascendit: et dixit eis dñs q pniam eoz acceptauit de9. Et ambo in breui in celū migrarēt pmia laboz accepturi. Et sic factū est. Rogem9 g cbim etc.

Feria tertia post dñicam palmaz Ser. xlviij. de partibus satisfactiōis et de ualore caz ac dispensatione.

Ego quasi agnus mansuet9 q portat ad victimā. Uerba sūt Hiere. ca. xj. in psona christi pnunciata et canunt i epistola hodierna. quibs isinuat q dñs iesus quasi agnus mansuet9 voluit occidi et imolari p nobis vt satisfaceret deo pro pctis nris. Et cum h exemplū nob daret qten9 p pctis nris satisfacere studeam9 in cruce vere pnie et sic imolemus deo aiam et corp9 ac sanguinē attediando p opa pnie Unn. j. Petri. iiij. hortatur ad id scriptura dicēs sic. Dominū christum sanctificate in cordibs vestris: parati semper ad satisfactionem. Et hoc pōt poni p alio themate in h smone. Et ibidem Paulo infra beat9 Petrus dicit. Christus semel p peccatis nris mortuus est: iustus p iniustis vt nos offerret deo mortificatos carne: viuificatos āt spiritu etc. Idcirco charissimi discam9 exemplo chri pniaz agere et satisfacere p peccatis. Itaqs de satisfactiōe pter ea q dicta sūt in pcedentibs restāt adhuc tria mysteria declarāda.

Primū de satisfactiōis integratione.
Scdm de valoris pponderatione
Tertiū de solutiōis dispensatiōe.

Circa primū de integratione ptiū satisfactiōis siue 9stitutione aliq̄ querunt.

Primo de pncipalibus partibus satisfactionis.
Scdo de aliis opibs secundariis
Tertio de flagellis et aduersis.

Prima questio que sūt partes satisfactionis. vel in qbꝫ opibus cōsistit satisfactio. Ad qđ rńdetur fm Bonauen.in.iiij.dist. xv.ꝙ pncipales ꝛ primarie ptes satisfactionis sunt tres.s.oratio ieiuniumꝛ elemosyna:vt ꝯcorditer dicunt oēs doctores theologi ꝛ canoniste. Et assignatur talis ratio pcipua Quia tres sunt radices oim peccatoꝝ.vt scribit.j.Joā.ij.ca.Omne qđ est in mundo aut est ꝯcupiscentia carnis:aut concupiscentia oculoꝝ:aut superbia vite. Ideo tres debent esse ptes satisfactionis que militant ꝯtra illas. scꝫ Contra concupiscentiā carnis ē ieiuniū. Cōtra ꝯcupiscētiam oculoꝝ.id est auariciā est elemosyna Contra superbiā vite ē oratio q̄ debꝫ esse humilis. De istis ptibꝫ satisfactionis dr Tobie.xij.Bona est oro cum ieiunio ꝛ elemosyna. Uere bona ē qꝛ bene ordinat bō p ista tria scꝫ p orōnem quo ad deū. per ieiuniū in seipo.ꝛ p elemosynam ad pximuꝫ ꝛ sic patet ad primū quesitū. ¶ Secundo querit. Nunquid alia pter hec opa sunt etiā satisfactoria. Rńdet fm eosdē doctores.ꝙ sunt pter tria illa etiā alie ptes secūdarie vel opera satisfactoria. Sed illa oia reducunt ad tria illa pncipalia. exempli gratia. oēs afflictiones carnis reducunt ad ieiuniū sicut sunt vigilie. ciliciū. disciplina peregrinationes.et similia. Item oia opa misericordie reducunt ad elemosynam vt sunt visitare infirmos.cibare.potare.tegere ꝛc. Item omnia opera spiritualia reducuntur ad orationē.vt sunt lectio meditatio.doctrina salubris.consiliuꝫ.consolatio tribulatoꝝ.ꝛ hmōi.vel aliqua hoꝝ ad elemosynā reducunt ¶ Tertio q̄rit Utrꝫ flagella ꝛ aduersa a deo imissa.vel etiā ab hoibꝫ illata sint satisfactoria Rńdetur fm Rich.in.iiij.dis.xv.ꝙ flagella pōt qs sustinere tribꝫ modis Uno mō impatienter remurmurādo.ꝛ sic nō hñt rōnem satisfactionis sed vindicatiōis. Alio modo potest qs ea sustinere patienter tolerādo.ꝛ vt sic inq̄ntuꝫ est tantūmō patiens si talis est in charitate vl sine peccato mortali meretur grām ꝛ glīam.sed nō satisfaciunt directe p modū meriti.quia actiuū pncipium meriti est voluntas illius hominis qui meret. Uolūtas autē patientis put est tantūmō patiens non opatur ad flagella p modum satisfactiōis pro peccatis nisi id intendat. Uñ tertio modo pōt quis flagella sustinere patient volūtarie acceptādo vel sustinere reuolēdo intentiōe remissiōis pene debite p peccatis.ꝛ sic flagella vel aduersa q̄cunq̄ sunt satisfactoria. O ergo iesu bone tibi lausꝛ grāractio:quia facis vt diligentibus te omnia cooperent in bonum taꝫ flagella q̄ opera. S

Circa scđm de pponderatione valoris. Querit q̄ pars satisfactionis int hec tria pdicta pualeat satisfacere p petōꝝ pena ꝛ pponderet fore magꝭ satisfactoria. Ad qđ aliqs posset arguere ꝙ pcellat oro.qꝛ p alijs in ipa mens plus eleuat i deum ꝛ quasi psens deo loquitur. Itē alius posset arguere ꝙ plus satisfacit ieiunium.qꝛ est p alijs penalius opus.penalitas aūt debet esse in ope satisfactorio. sed his obuiat ꝙ scriptura p ceteris appropriat satisfactionē elemosyne. qꝛ postq̄ Tob.xij. dictū est. Bona est oratio cū ieiunio ꝛ elemosyna. statim simpliciter de elemosyna subiungit dicens ꝙ elemosyna a morte liberat:ꝛ ipa est que purgat peccata ꝛ facit inuenire vitam eternā.hec ibi. Et fm Lyram ibidē est ratio. qꝛ per ieiunū sanātur pestes corporis.sed per orationem pestes mentis.sed p elemosynā simul vtriusq̄ pestes sanantur.ergo videt ꝙ sit plus satisfactoria Rńdetur ergo ad hec recolligendo ex Rich.in.iiij.di.xv.alijsq̄ doctoꝝ dictis ꝙ tria sunt in satisfactione. Primuꝫ est vitatio culpe. et ad hanc maxime valet orō. Secūdū est augmētatio gratie ad quod elemosyna pualet. Tertiū est solutio pene ꝛ hoc est infimū in satisfactiōe ¶ Ad hoc aūt plꝰ valet ieiunium.quia per penalitātē magis exoluit culpe penaꝫ. Subdit Rich.di.ꝙ exquo augmentū gratie nobilius est q̄ vitatio culpe.quia nō vitat malū nisi pter bonum scꝫ ad conseruandum bonum gratie ꝛ augendū. Finis autem melior est ordinatis in finē.j.physicoꝝ. Jō elemosyna vtilior est ad satisfaciendū q̄ oratio.ꝛ oratio q̄ ieiuniū inter partes satisfactionis.nam quodlibet istoꝛuꝫ scꝫ tam augmētatio grē q̄ etiā vitatio culpe melius

est q̃ solutio penę: ideoq3 (vt ptractum est) scriptura plus attribuit elemosyne p̃ alijs ipam satisfactõez p pctis. Et hoc p3 etiã p Apl'm. j. Tim. iiij. di. Corpalis exercitatio admodũ vtilis est: pietas at̃ valet ad om̃ia, pmissionē habēs vite p̃sentis z future. V Unde documentũ ex dictis accipiam⁹ triplex. Primũ fm Rich. ē. q q̃uis oratõ fm suã essentiã sit dignior q̃ elemosyna: q2 oratio plus eleuat mentē hominis in deũ p contẽplationē q̃si p̃sentialiter deo loq̃tur: tñ q̃ntũ ad vsum satisfactiõis vtilius est dare elemosynã q̃ orare sicut exẽpli gr̃a: q̃uis aur3 sit pciosius z dignius aqua: tñ aqua vtilior est ad abluendũ q̃ aur3: sed elemosyna est vt aqua extigues ignē pcti Eccl. iij. vñ z elemosyna d̃r ab eli qd̃ est de⁹: z mois aqua: q̃i aqua dei. Scd̃m documentũ q confessor p penitẽtia debet ceteris paribus ei q̃ pōt iniūgere elemosynã magis q̃ orões vel ieiuniũ p satisfactiõe nisi cā aliud reqrat in tali iniũctione pnie. Rõ: q2 elemosyna in se includit v̄tutē orõnis z etiã ieiunij tanq̃ vniuersalis medicina pcti plus q̃ alia. Propterea dl'⁹ indicit Lu. xj. Date elynã z oĩa mũda sũt vob. z Dan. iiij. Pctã tua elem. redime. Et fm doct. rõ ponit: Quia elyna in se includit v̄tutez orõnis z ieiunij pter duo. s. pter q̃ plus merett augmentũ gr̃e. Primo q2 constituit eũ cui dat debitorē ad orandũ p eo cui dedit. Ité q2 elyna est q̃i oblatio deo facta z exorãs deum: vt pat3 Eccl. xxix. et sic duplr̃ habet vim orõnis. Deniq3 elemosyna habet v̄tutē ieiunij: q2 bona sibi subtrahẽdo z alijs largiẽdo tũc pprio corpi minus satisfacit: z sic maceratt corp⁹. vñ pat3 q elemosyna cõpleti⁹ hab3 vim satisfactõis. Tertiũ q q̃uis ieiunium sit penalius simplr̃ q̃ elemosynã dare tñ in satisfactõe pl⁹ attẽdenda est bonitas opis q̃ penalitas: q2 m pl⁹ val3 vtilitas elemosyne q̃ ieiuniũ. Hec ex Ric. O q̃ cbã ana anima disce hec. X

Circa tertiũ de dispensatiõe pnie q̃ritur:

Utrũ vn⁹ confessor possit relaxare vel dispẽsare aut cõmutare penitentiã satisfactoriã quã alter iposuit. Rñdetur. breuit' in Angel. p certa documẽta. Primũ est: q si talis confessor hab3 autoritatẽ absoluẽdi a tali pctõ. s. pter qd̃ fuit illi iposita pnia sacralis: pt dispẽsare vel cõmutare confitẽti talē. s. pniã: etiãsi ille q̃ imposuit esset supior. vñ glo. xxvj. q. vij. c. tẽpora. tenet: q eps pōt diminuere pniã quã papa imposuit: intelligẽdo qñ nõ pōt habere recursus ad supiorē cõmode: z ex causa presertim si euidens sit penitentem nõ posse ferre iniunctã pnitẽtiam: al's nõ Et hec etiã tenet Aluar⁹. y Excepto tñ qñ alicui in pnia fuisset impositũ vt iret ad terrã sctãm: q2 tũc sine autoritate pape nõ posset cõmutari si iniũctum esset vt iret in subsidiũ terre scte: al's posset: vt p3 in Angel. Scd̃m documentũ: q si confessor nõ hab3 autoritatẽ absoluẽdi a tali peccato pter qd̃ fuit pnia imposita nõ poterit ea3 relaxare nec cõmutare nisi necc̃itas vrgeat vel pietas suadeat. Piũ eñ tũc ẽẽt interp̃tari q supior in hmõi casibus acceptet dispensatiõẽz: fm Rodo. Tertiũ documẽtũ: q q̃ncunq3 confessor vult facere cõmutatiõnẽ vel dispensatiõez pnie quã alter imposuit deb3 examinare causam, pter quã fuit pnia imposita (vt d̃r Ray.) in confess. ē sc3 noua generali vel pticulari: vt discrete sciat relaxare l' cõmutare z nõ nisi ex cã debita relaxet. z sic pat3 X Exemplũ finale legit in Spe. exem. di. iij. exẽ. xxiiij. q quidã post m'lta pctã religionē intrauit et continuas lachrymas p pctis fundebat ieiunia: vigilias: orões z magna opa penitẽtie faciebat. Ecce aũt nocte quadã vidit dñm iesum q̃si indutũ sacerdotalibus indumẽtis missa3 celebrantē: z q̃tiens iuxta ritũ misse ad ppl'm se cõuertebat: manibus calicē videndũ offerebat cũctis q̃ aderãt. Cui frater ait: Obsecro dñe vt qd oñdis nobis calicē istũ: Rñdit iesus: Ut videãt (indit) et sciãt vniuersi q̃ntũ mihi placẽt cõtritiõis fletus et penitẽtia: Nã in hoc calice sũt lachrymẽ qs fudit Maria magdalena secus pedes meos penitens. In hoc ostenditt q libent' debem⁹ penitẽtiam facere z flere p peccatis: z q est hoc sacrifici um pnie acceptabile adeo q satisfacit pro sanguine cbri fuso q̃ consecratt in calice. Et sic frater ille hoc viso p'la opa pnie z luct⁹ cepit facere. Rogem⁹ q̃ cbrm zc.

Feria q̄rta post p̄hicam Palmaꝝ Sermo q̄dragesimusnonus ꝺ sacratissimis indulgentijs q̄s facit eccl'ia in remissiōe3 pene peccatoꝝ.

Ipse aūt. f.

chr̄s vulneratus est ꝓpter iniq̄tates n̄ras: attrit⁹ est ꝓpt' scelera n̄ra Esa.liij. et in ep'la hodier. Olim Esaias hec de chr̄o ꝑdixerat: q̄bus ondit: ꝙ passio chr̄i ess3 nobis valde fructuosa. Nā nō est passus xp̄s ꝑ pctis ꝓprijs q̄ pctm̄ nō fecit neq̄ inuēt⁹ est dol⁹ in ore ei⁹: sed passus ē ꝑ pctis nostris expiādis. ꝛ attritus.i. afflictus ē pro satisfactione nostroꝝ pctōꝝ: vt hec ꝑ ep'le hui⁹ patet passus. Vn̄ ex ꝗ dn̄s iesus clemētissime nobis ꝓuidit ꝛ disposuit vt de thesauro meritoꝝ passiōis ꝛ sanguis ei⁹ ministri eccl'e pctōrib⁹ dispēsarēt indulgētias ad penaꝝ pctōꝝ remissiōe3 ꝛ purgatoriꝫ acerbissimi euasiōez: nā ip̄is eccl'e ꝓlatis dedit in h̄ ptātem Joā.xx.di. Quoꝝ remiseritis pctā remittunf eis. Et h̄ pōt poni ꝑ alio themate hui⁹ s̄monis. Et q̄m ꝑ istis sacris dieb⁹ cene dn̄i ꝛ subseq̄ntib⁹ certis eccl'ijs idulgētie ꝯcesse ꝓmulgātur visitātib⁹ fidelib⁹ vt claꝝ est. Jō de indulgentijs ꝯuenit hodie facere sermonē in q̄ mysteria tria declarabim⁹

Primū de indulgentiaꝝ vigore.
Scd̄m de eaꝝ valore.
Tertiū de indulgentiaꝝ ꝯsecutiōe. A

Circa primū ꝺ indulgētiaꝝ vigore q̄runf p̄cipue tria ꝓ simplicibus vtilia. Primo q̄ritur q̄d sit indulgētia. Ad qđ breuif r̄ndef s̄m Fran. de may. tractatu de indulgētijs ꝛ etiā in Angelica sum. ꝙ accipiēdo ꝑ indulgētijs q̄ danf in eccl'ijs diffinif sic. Indulgētia est q̄da3 remissio pene debite ꝑ pctis post ꝯtritiōem habitā de eis. Et q̄ pat3 ꝙ ista remissio ē pene tp̄alis ad quā pctōr remanet obligatus post remissiōe3 culpe ꝛ pene eterne factam in ꝯtritione. Na3 in ip̄a ꝯtritiōe remittif culpa q̄ ad penā eternā s3 nō remittitur tota pena nisi esset ꝯtritio feruētissima sufficiēs delere totā: remanet itaq̄ obligatus pctōr sepe ad satisfaciendū tp̄alit ꝑ residuo pene quā ꝯtritio nō sufficit expiare: ꝛ debet soluere vel hic ꝑ opa ꝛ idulgentias vel in purgatorio. B Scd̄o q̄rit: vn̄ assumūtur indulgētie ꝛ habent vigorē liberādi anīas a purgatorij penis debit3. R̄ndent cōiter doct. in.iiij.di.xx. ꝙ ex abūdantia meritoꝝ oim sctōꝝ p̄sertim beate Marie ꝟginis: ꝛ maxime chr̄i et eius passiōis: s̄m Francis. may. Nā młta superogauerunt scti vltra mensurā debitoꝝ suoꝝ. quoꝝ merita tanq̄ thesauri ecclesie: ꝛ ꝓmaxime chr̄i merita sunt in tāta abundātia ꝙ oia pctā hoim q̄ sunt: fuerūt et erunt nil sunt respectu illius cū minima gutta sanguinis vel sudoris chr̄i sufficere3 ad expiandū oia. Nā chr̄s ꝙ de⁹ est ꝛ hō infiniti meriti est. Et hec patent extra de sum. trini. c. damnam⁹. circa finē. ꝛ de celebra. mis. ca. cū marthe. sed q̄m hui⁹ thesauri dispensatio tradita est p̄latis eccl'e sup terrā q̄ habēt potestatē et curā sup fidelib⁹ militib⁹ chr̄i. Vn̄ Matth. xvj. dic̄ chr̄s Petro: Tibi dabo claues regni celorū: q̄dcūq̄ soluer3 sup terrā erit solutū ꝛc̄. Ideo ex hoc papa habet ptātem plenarie indulgētie vniuersalr vbiq̄ ꝛ in oēs vt dispenset meritoꝝ chr̄i thesauꝝ ꝑ necītate ꝛ vtilitate filioꝝ eccl'e. Alij aūt p̄lati inferiores habēt ptātem limitatā. Vn̄ pt3 ꝙ indulgētie valent non solū in foro eccl'e sed etiā in foro dei: s̄m doct. C Tertio q̄ritur: q̄lr modo indulgētie habēt liberare a penis debitis in purgatorio cū ad illas obligat homo ꝙ diuina iusticia: mir ꝗ ē ꝙ inferior deo minister: hoc est p̄latus ecclesie possit facere indulgētie remissiōem de obligatione penaꝝ ad q̄s superior.i. de⁹ hoiem ligauit. q̄m dicit. xxj. di. ca. Inferior (inq̄t) sedes nō pōt absoluere potiorem. R̄ndetur s̄m Rich. in. iiij. di. xx. ꝛ Tho. ꝙ iferior.s. sedes vel iudex: a pena imposta a superiore bn̄ pōt absoluere autoritate superioris sibi cōcessa. Et sic q̄n p̄latus habens auctoritatē a chr̄o ꝯcessam dat indulgētias ꝛ homo suscipit talē: nō simpliciter absoluit p̄latus a debita pena: sed sic ꝙ de thesauro eccl'e sc3 de meritis passionis chr̄i pro eo p̄latus soluit q̄ntum debet. ꝛ sic liberaf ille ꝑ solutiōe3 alteri⁹ pro ip̄o.

nis etiã: vel fructus: aut amygdala: nuces et quicqd aliud hmõi qd sumit p moduz medicine p euitãdo nocumẽto potus: nõ frangeret ieiuniũ. qr ecclesia nõ intẽdit talia phibere. Tertia qstio: Utrũ qs talia pdicta sumẽs ad delectationẽ frangat ieiuniũ: Rñdetur fm doct. q quis possz meritũ ieiunij minorare: nõ tñ pceptũ ecclesie de ieiunãdo frangeret moderate sumptũ intentiõe bona vel medicine: nisi sumeret in fraudẽ ieiunij vl' statuti ecclesie. s. in magna qntitate ad extinguendũ famẽ in toto vel in pte: tũc frangeret ieiuniũ sanctũ. Hec patẽt ex dictaminib Tho. Richar. Petri de pal. Quarta qstio Utrũ ebrietas frangat sctm ieiuniũ: Rñdet fm Richar. vbi s. q qñ est pctm mortale: frãgit eo modo q sup dictũ est de gula: z põt hõ plus peccare seipm inebriãdo q̃ si frãgeret tm simpliciter ieiuniũ. Hec Rich.

E Circa tertiũ de fructibus

sacri ieiunij Aduertendũ: q sacruz ieiuniũ cõfert hoi fruct⁹ salubres mltiplices qs breuiter tãgens Grego. in pfatiõe dicit. Qui corpali ieiunio vicia cõprimis: mentẽ eleuas: vtutẽ largiris z pmia: per chrm dñm nrm: Ut aũt clari⁹ hec psequamur notabim⁹ sacri ieiunij fruct⁹ pcipue septẽ Prim⁹ fructus dr pteritor pctõrũ satisfactio. Nã fm doct. in. iiij. ieiuniuz ponit vna ps satisfactiõis. Scõs dr viciorz repssio: vt dr Grego. sup Exẽplũ de Eua: q q̃diu abstinẽs fuit in padiso pmãsit in vginali innocẽtia: sed dũ ɔsensit gule: pctm incurrit. Terti⁹ dr futuror peccator pseruatio: qr p ieiuniũ corp⁹ domat z spũi subijcit: z sic a pctis cauet. j. Cor. ix Castigo corp⁹ meũ z in seruitutẽ redigo nerẽ. O q̃ multi dicũt: Nõ possum cauere pctm ɔsuetũ. Sed tales aduertãt q nõ ẽ castrũ tã forte q expugnari nõ possit si victualia eidẽ subtrahãtur. Sic si hõ corpi gulã subtrahit: expugnabit z vincet illõ ieiunio: Jõ Amb. Nullũ est tã grande peccatũ qd ieiunio nõ expurget Quartus dicit infirmitatũ sanificatio. Ecci. xxxvij. In multis escis nõ deerit infirmitas. qui vo abstinẽs est adijciat vitã. Galien⁹ etiã dicit: Abstinẽtia est summa medicina. F

Exemplũ in vitaspa. de qdam diuite q nõ poterat curari medicina: sed postq̃ factus est monach⁹ sanat⁹ est. Interrogatusq̃ a qdã amico qs eũ curasset: rñdit: fames z faba. Quitus dr mẽtis illuminatio: vt dr Greg. in pfa. s. Un Moyses ieiunãdo meruit accipe legẽ illũinãtẽ pplm Et sic ieiunãtib discipul' z orantib misit spm sctm illuminãtez. Sext⁹ dr demonũ effugatio Matth. xvij. Hoc genus demonior nõ eycit nisi in orõe z ieiunio. Nã sicut fames expellit lupũ de nemore: sic ieiuniũ diabolũ. Septim⁹ dr oper mirãdor in oibus ppetratio. Un Amb. lib. de ieiunio. Magna est ieiunij vtus. Helias ieiun⁹ clausit celũ: ieiun⁹ filiũ vidue ab infers resuscitauit: ieiun⁹ pluuias deposuit: ieiun⁹ ignẽ de celo eduxit: ieiun⁹ rapt⁹ ẽ i padisuz: z tãto pl⁹ meruit qnto ampli⁹ ieiunauit. Hec z plã ibi. O g charissimi aduertam⁹ q̃ bonũ ẽ ieiunare: tã ad bona corporalia q̃ spũalia: ad meritaq̃ grẽ i pñti z glie in futuro p pmio etno. Roge⁹ g zc.

Feria sexta post primã dominicã Sermo. xj. de penitẽtie impedimẽtis tribus z remedijs.

E Cce sanus factus es:

iã noli peccare ne deterius tibi aliqd cõtingat. Jo. v. et in euãge. hod. Hec vba dixit chrs dñs hoi q. xxxviij. annis fuerat infirm⁹ quẽ sanauit dñs iuxta pbaticã piscinã inter multos languidos iacentẽ. In quib vbis docet oẽs penitẽtes vt caueãt a recidiuo peccati postq̃ sunt p pniaz sanati: qr pter ingratitudinẽ grauiorẽ penã demerent recidiuãtes: vt accipit ex ipis verb chri i euãg. iõ Ecci xxj. Fili peccasti: ne adijcias iter: sz õ pstinis depcare vt dimittãt. Qõ põt ẽẽ aliõ thema. Erg aũt diabol⁹ mltos solet ipedire z retrahere a pnia varijs modis z ipedimẽtis: iõ i h fmõe agem⁹ õ trib ipedimẽtis qb pmarie solz retrahere multos a pnia: z sic tria mysteria notabi⁹ fme
Primũ dr error seductõis (dia applicãdo
Scõm dr timor satisfactiõis.
Tertiũ dr fauor exẽplificatiõis.

G Circa primū de erro-
re seductionis aduertendū est: q diabol⁹
seducat mētes hoim multoꝝ ꝑ erro:ez va
nū de predestinatōne diuina: ꝛ recidiuati-
one in pcc̄m ↄsuetudinarie. Nā multi dia
bolico instinctu seducti dicunt sic. Quare
debeo penitere cū de⁹ me ꝑordinauit vel
ad vitā: vł ad damnationē. nec pt alit fie-
ri q̄ꝫ put de⁹ ꝑuidit. ꝗō si sū ordinat⁹ ad vi
tā etnā: dabit de⁹ grāz penitendi qñ vult:
saltem in hora mortis. Si aūt sum de nu-
mero reproborū: vtiqꝫ finalit̄ damnabor:
ꝗō frustra pniaz nūc ago: ex q̄ finalit̄ sim ca
surus. Item qꝛ inquiūt tales etiā sic: Ego
scio ex ↄsuetudine mea q nō possū cauere
a recidiuo peccati: qa adeo assuetus suz q
ↄcupiscentia mala statim vincet me: nōne
ḡ melius est mihi: non penitere q̄ꝫ post pe
nitentiā recidiuādo ḡuius scꝫ damnari: iu
xta illō ꝑmissū in themate dictū chr̄i: Ne
tibi deterius ↄtingat ꝛc̄. Sꝫ ad hec repel
lēda pro remedio sūt ↄsiderationes tres,
Prima ex dei ordiatōe: qꝛ diuia ꝑdestina
tio ita ē a deo ꝑdisposita vt electi ad eam
nō nisi merēdo. s. ꝑ pniaz ꝛ opa ac ꝑcibꝫ ꝑ-
ueniāt: vt dic̄ Grego. xxiij. q. iiij. c. Obtine
ri. Vñ ↄsidera q in ꝑordinatione dei due
sunt sn̄ie late vel ꝑuise. Vna q peccator si
penituerit saluet̄. Alia q si peccator nō pe-
nituerit damnet̄. Stultus est ḡ qui sn̄iam
mortis extreme damnationis cū nūc pos-
set: nō vult mutare penitēdo. s. in sn̄iaz vi-
te etne ꝛ salutꝫ. Nā ibid Aug⁹ dic̄ Nouit
de⁹ mutare sn̄iam. s. damnationis: si tu no
ueris mutare delictū. Ad id exemplūꝫ
ponit̄ fm eundē Aug⁹. xxiij. q. iiij. c. Nabu
chodonosor. §. Itē q ꝑ ꝓphetā. q sic scim⁹
neminē vltra terminū sibi a deo ꝑfixū eē
victurū: tñ si contingat languor: oibus lan
guentibꝫ nō incongrue medicinā exhibe-
mus: ita lꝫ scimus q soli ꝑdestinati saluā-
tur: tñ oibus peccātibꝫ adhibenda ē corre
ctio et pnia. Et sic pꝫ q homo debꝫ depo
nere talez errorē diabolicū ꝛ festinant̄ pe-
nitere. Scḋa ↄsideratio: de pn̄ie acce-
lerare valore. qꝛ q̄nto q̄s festinat (pluries
etiam cadens) resurgere pluries: tāto ex h̄
diabolus debilitatur ne hominez illū sub
iectum tenere possit in seruum perpetuūz:
tanto etiā magis de⁹ ꝑuocat̄ vt confortet
illū ꝑ gratiā suā: ꝛ tanto plus iustificat̄ sal
tem in hora mortis ex habitu penitētie cre
bre adq̄sito. Vñ Hiero. ad Rusticū mo-
nachū. de pe. dis. iij. §. q aūt. dic̄: Septies
cadit iust⁹ et resurgit. Si cadit: quō iust⁹
Si iustus quō cadit: Sed iusti vocabulū
nō amittit q ꝑ pniaz semꝑ resurgit. Et nō
solū septies sed septuagiesseptie delinq̄n
ti si cōuertat̄ ad pniaz pctā donātur. Hec
ibi. O ḡ peccator resurgere festina q̄tiens
cadis. Tertia cōsideratio ꝺ ꝑiculosa in
pctō mansione ꝛ cōsuetudinis assidua ag-
grauatiōe: qꝛ quisq̄s q̄nto pluries ꝛ q̄ties
peccat: tanto sibi penas plures accumu-
lat. Vñ Job. xx. Pluet dñs suꝑ eos vim
furoris sui Glo. dicit: Quot sunt gutte in
pluuia: tot dabit dñs impio tormēta. s. iux
xta oīa ꝛ singła opa eius. Reuera stult⁹
est q sibi q̄tidie vellet augere cruciat⁹. Et
de hoc exemplū ponem⁹ in fine hui⁹ ser-
monis. H Sed di. Tamē scꝑtura ex-
presse dicit. ij. P. ij. q refugiētes coinq̄na-
tiones. s. peccatoꝝ: his rursum implicati:
facta sunt eis posteriora (inq̄t) deteriora ꝑ
oribus. Et sequit̄: Meli⁹ eñ erat illis nō
cognoscere viā iusticie q̄ꝫ post agnitōꝫ re-
trorsuz ↄuerti ab eo qȯ traditū est sancto
mādato. Hec ibi. Videt̄ ḡ meli⁹ hoi sta-
re in pctō q̄ꝫ penitere: nisi sic peniteret q
postea nō recidiuet in pctm̄. qꝛ ingratitu-
do aggrauat pctm̄ recidiuātis. Sed cum
sciā me ex ↄsuetudine recidiuare: q̄re de-
beo penitere? Ad hoc rn̄detur fm sn̄iam
Scoti in. iiij. di. xxij. alioq̄: q nō est ꝓpter
ea in pctis manendū: sed meli⁹ est sepius
resurgere: qꝛ q̄ꝫuis pctm̄ subseq̄ns in reci-
diuante sit grauiori pena puniendū ꝓpter
ingratitudinē respectu peccati ꝑus comis
si. Et hoc mō intelligendū est q posterio-
ra facta sunt deteriora ꝑoribꝫ pctis cōpan
do adinuicē ipa peccata: nihilomin⁹ tamē
peius est in peccato stare rationibꝫ suꝑdi-
ctis in respectu q ad hoiez penitentē: nec
consurgit etiaz semꝑ tantus reatus ex in-
gratitudine recidiuatiōis q̄ntus fuit rea-
tus ꝑteritoꝝ pctōꝝ: vt patet ꝑ Scotū su
pra. Unde autoritas Petri ꝑdicta intelli
genda est faciendo cōparationē pcti posteri
oris ad pctm̄ prius in eodē genere peccati

vel specie:z nõ q̃ ad hoĩs statũ: qꝛ melius est cognoscere viã iusticie p fidẽ z penitẽtiã q̃ oĩno nõ cognoscere: z mel9 est ex luto pcti crebꝛo exurgere q̃ in ipo cõtinuo iacere. Uñ Chꝛyſ. de cõpũctiõe dr:ꝙ huꝰmanũ est peccare:sed diabolicũ est in pctõ pseuerare. Et sic ptꝫ. O q̃ pctõꝛ: o peccatrix nolĩ negligere:noli in pctõ doꝛmitare sed festina celeri9 resurgere vt possis dãnationẽ ppetuã euadere. I

Circa scðm ð timoꝛe satisfactionis. Nã mlti erroꝛe diabolico decepti dicũt: Ego nõ possum de pctis satisfacere tanto laboꝛe q̃ debere cũ sint peccata mea mlta z magna. z sic iuxta Ps. Illic trepidauerũt timoꝛe vbi nõ erat timoꝛ Sicꝰ leonibꝫ: q̃ vt dr timet gallũ albũ eo ꝙ putãt in eo esse q̃ndaꝫ lapidẽ noĩe albeston. Et similes etiã elephãtꝰ q̃ timẽt mures: vt hec patẽt in Hexa. Amb. sicq̃ tales nõ penitẽt. Sed ꝯtra hmõi remedia sunt ꝯsideratiões triplices. Prima cõsideratõ dr penitẽtialis facilitatꝰ. Nã si q̃raꝛ: Utꝝ possit hõ facilĩ p pniam de oĩbꝫ pctis satisfacere? Rñdeꝛ fm Tho. in.iiij. di.xv. ꝙ plus de9 nõ exigit ab hoĩe pctõꝛe equalens vel eq̃le: hoc est vt q̃ntuꝫ malũ p pctm̃ nocuit z q̃ntuꝫ bonũ pdidit: intãtuꝫ satisfaciat: qꝛ h̃ ẽ ipossibile. Uñ phs.viij. Eth. dr:ꝙ in his honoꝛibꝫ q̃ sunt ad deũ z ad parẽtes nõ teneꝛ hõ ad equalens: sꝫ ad possibile. Uñ nõ exigit de9 in penitentia ab hoĩe nisi ꝙ est fm suã possibilitatẽ: qꝛ ad impossibile nemo obligaꝛ. ff. de reg. iu. l. impossibiliũ. Ideoq̃ hõ q̃ntũcũq̃ sit magn9 pctõꝛ poterit facilĩ satisfacere faciẽdo qd̃ in se ẽ z q̃ntum põt. z virt9 passionis chꝛi supplet qd̃ deest. Nã Ber. dr: ꝙ vna gutta sanguis chꝛi ppõderaꝛ sup oĩa pctã totius mũdi. Scða ꝯsideratio dr penalis modicitatis. Nã si bene aduertimus: oĩs pena p̃ntis vite modica est: z q̃si nihil respectu pene future. vt dicit Aug9. sicut extrahere capillũ vnũ de capite minimus doloꝛ est respectu crurifragij aut assatiõis. Tertia ꝯsideratio ꝯsolabilis suauitatis: qꝛ de9 magna ꝯsolatiõe delectatiõnẽ infundit penitẽtibus: sicut pmisit chꝛs Matth. xj. di. Uenite ad me oẽs q̃ laboꝛatꝰ scꝫ in mũdialibꝫ: et onerati estꝰ scꝫ peccatis: z ego reficiã vos. Tollite iugũ meũ sup vos. s. iugũ penitẽtie. Jugum enĩ meũ suaue est z onus meũ leue: Chꝛyſ. dicit: O hõ penitẽtiã times: nihil in ea durum est: sed delectationẽ habet: cũ gustaueris tunc psenties q̃ suauis est sapoꝛ ei9.

Ik Circa tertiuꝫ de fauore exemplificatõis. Nã mltos retinet z impedit a penitẽtia fauoꝛ exẽpli mltoꝝ q̃s vident tã cleros q̃ seculares maioꝛes z minores hoĩm p abꝛupta vicioꝝ currere: z dicũt: Si illis licet: q̃re nõ mihi: Si illi sperant saluari: quare ego dãnaboꝛ: et sic exẽplo illoꝝ a penitentia retrahunꝰ. Sed ad hec repellenda notem9 tria remedia cõsiderationis. Prima cõsideratio de multoꝝ dãnatiõe: qꝛ vt chꝛs dicit Matth. vij. Lata via q̃ ducit ad perditionẽ: multi ambulãt p eã. Uñ si tu vides multos currere ad dãnatiõnẽ: nõ debes post eos currere ad ignẽ gehenne: sed teipm̃ saluare. Sicut stult9 esset q̃ vidẽs ꝙ alij occidũt se pcipitãdo in ignẽ: ipe sil̃r faceret L Secũda de infernali ardoꝛe. Nã si q̃raꝛ: Utꝝ q̃nto plures erũt in inferno: tãto dãnati habeãt ampliorẽ ꝯsolatiões ex mltitudie societatis. iuxta illõ pūerbiũ cõe Gaudiũ est miseris socios habere penaꝝ. Ad hec rñdet Aug9. omel. de pnia. z habeꝛ. ij. q. j. ca. Multi. Ubi dicit sic: Nõ q̃rant hoĩes sibi comites ad supplicia nec gaudeant: qꝛ plures inueniũt sibi similes in culpa. Naꝫ nõ pterea minus ardebũt: qꝛ cũ mltis ardebũt. Hec ibi. Et sic in dãnatis fallit pūerbiũ supdictũ: vt dicit Aureol. Tertia ꝯsideratio de chꝛi passione. Nam ideo chꝛs p nobis sanguinẽ fudit: doloꝛes sustinuit: crucẽ baiulauit: z in ea moꝛtu9 est: vt nobis exemplũ z incitamentũ daret penitentie: seq̃mur ergo chꝛm̃ plus q̃ alios.

Exemplũ ad supdicta p finali ponam9 ex Uitaspatꝝ: de sctõ Arsenio: q̃ oꝛauit vt sibi opa hoĩm reuelaret deus. Tũc apparuit angel9 di. Egredere ð cella. Egressus vidit ethiopẽ ligna cedentẽ z facientẽ sarcinã grandem quã tentabat leuare nec poterat. Et ille iterꝝ plura ligna cedẽs sup peraddebat: iterꝝ tentabat leuare. Et tã

diu plura supaddidit q corruit et oppress⁹ est sb onere. Vñ angel⁹ exposuit Arsenio dicēs: Sic faciūt pctōres pctā pctis accumulando: et sic penas inferni augēdo sibi. Item vidit aliū stantē sup lacū et aquam hauriēdo fundentē in canale pforatū subtus et effluebat aqua: et cū vellet vas illud implere sic nō poterat. Et angel⁹ ait: Sic sunt mlti q lz bona opentur: tñ qz a malo nō desistūt vere penitēdo euacuāt merita Hec sufficiāt. Rogem⁹ g dñm iesum etc.

Sabbato post primā dominicā Sermo. xij. de alijs impedimentis penitentie et remedijs.

Audiētes discipuli ceciderūt in faciē suā et timuerūt valde Matt. xvij. et

in euāge. hodierno. Sicut dicit Remigi⁹ dñs Jesus gliam sue claritatis in trāsfiguratione ostensur⁹ duxit illos in montez excelsum seorsuz vt significaret q q volūt chrm in glia celesti videre nō debet stare in infimis viciosis voluptatib mūdi: sed amore supnoz erigant ad celestes mōtes p penitentiā et virtutes. Vñ et in hui⁹ mysteriū quādo discipuli viderunt sibi gliam transfigurationis: audiētes vocē dei patris chrō suo filio testimoniū phibētis: mox ceciderūt in faciē suā: qz sancti penitētes et deū timētes in faciē cadere dicunt: quasi se ante deū ad penitentiā faciendā psternentes: sed impij retrorsum fugiētes deū: per peccatū cadūt in infernū. Hec sm Remi. Et nos g charissimi vere penitēdo audiamus chrm deūq patrē vocantē ad penitentiā et psternamur cadētes in faciē ne in morte cadam⁹ in infernū impenitētes: iō dicit euangeliū: q audiētes discipuli etc.

Itaq de alijs adhuc impedimētis penitentie psequēdo cū remedijs tria mysteria in hoc sermone post pdicta declarabi⁹

Primū dr impedimentū pudoris.
Scdm dr psumptionis.
Tertiū dr desperatiōis.

Circa primū de pudore

penitēdi. Nā plurimi confundunt pudore verecundātes penitere et confiteri peccata: et sic retrahūtur a penitētia. Tales sūt pcipue superbi et hypocrite qui volunt videri boni cum sint omni spurcicia pleni: et sic verecundant veraciter confiteri vel se humiliare ad penitentiā. Vñ de pe. dis. iij. §. inter hec hircū. dr Adamātius. Pigra et verecunda est penitētia que psentiū pudore premit. Glo. i. reprimit. Itē sūt heu mlti q omittūt facere penitentiā et alia bona ne irrideant a malis vel alijs hominibus Certū est em q displicet malis vita bonorū. Prouer. xxix. Abominātur impij eos qui in recta via sunt. veruntñ valde fatui sunt q ne irrideant a malis: ppterea in malo pseuerāt: nec pniam aggredi curāt. Vñ tales p remedio aie tria dnt psiderare

Primo assimilationē exemplarē.
Scdo rationē naturalē.
Tertio futurā confusionē finalē

Primo inq assimilationē exemplarē. Nā tu hō qñ pcipis q mali vel quicq homies irrident te p eo q bonitatē facis: psidera q simile est hoc acsi ceci irriderēt eū q bñ videt: aut claudi irriderēt eos q recte ambulant: aut si laceratis vestib induti irriderēt eos qui regio habitu fulgent: aut in stercore iacētes irriderēt eos qui mūdos se a stercoz feditatib seruauerūt vel resurgunt ex talibus et se mundāt. Sed dic mihi o hō: Nōne stultus essz qui taliū et tales irrisiones curaret intantū vt sibi oculos erueret ne a cecis irrideret: aut claudū se faceret: aut amictū regiuz pijceret: aut se mūdare nollet ob hmōi irrisiones. Sic in pposito. Scdo cōsidra rationē naturale. Nā ratio naturalis dictat: q si nō erubuisti facere turpe et inhonestū: sicut ē peccare mortalit: nō debes erubescere id qd est honestū et vtile. Vñ Bern. O insania hoim nimia pudet ablui et nō pudet inquinari: abstergit caliga et cōtemnit aia. Hec ille. O hō dic mihi: si tu latrocinū vel furtū cōmisisses et in eo crimine dephensus: nōne erubesceres? certū est q sic. nōne petere tibi remitti a iudice penā mortis: erubesceres? certū est q nō. Sic in pposito: nō debes erubescere petendo remissiōez peti a deo petere. Tertio psidera pfusionē fi-

nale: q: si tu nūc in pnia nō vis erubescen/tiā sufferre corā vno pbro in ɔfessione facienda: heu heu q̄maximā ɔfusionē oportebit te sustinere in finali iudicio coraʒ toto mūdo: q: dñs dic̄ Naū.iij. Reuelabo pu/dēda tua ꝛ ostendā gētib' nuditatē tuā et regnis ignīminiā tuā. Ve tibi miser pctōr: q: tūc nō poterit tibi fieri aliq̄ remissio p illā ɔfusionē Nūc aūt erubescētia ē saluti/fera i sacra pnia. Elige ḡ tibi qd̄ vis: q: vt hic vel in futuro verecundiā de pctīs tuis oportebit te sustinere. Hec ḡ cogita

N Circa scd̄m de impe/dimēto p̄sumptionis Notandū est: q mlti a pnia retrahunt ꝛ decipiūt p vane spei p̄sumptionē triplicē

Primo p spem diutius supuiuendi
Scd̄o p spem miscd̄iam ɔseq̄ndi
Tertio p spem bñ moriendi.

Primo inq̄uā p spem diutius supuiuēdi. Nā vt inq̄t Cicero li. de senect. Nemo est tā senex q̄ se nō putet annū viuere. Et Hierony. ad Gerūciā: Nemo est tā fractis viribus ꝛ tā decrepite senectutꝫ vt nō se putet adhuc annū posse supuiuere. vnd̄ surrepit obliuio ɔditōis sue Verūm p remedio tu hō ɔsidera: q̄m q̄cq̄d q̄s cogitet: vita nr̄a breuis ē ꝛ icerta: nec pōt eē diuturna Iac. iiij. Que ē vita nr̄a: vapor ad modicū pa/rēs ꝛ deide exterminabit: ideo festinemus ad pniam. Exēplū Lu. xij. de diuite cogi/tāte in copia bonoꝝ epulari ꝛ gaudere i annos p̄limos. Cui dictū ē: Stulte hac no/cte repetēt a te aiam tuā ꝛ q̄ cōgregasti c' erunt? Scd̄o retrahunt a pnia hoies ꝛ decipiunt p spem ɔseq̄ndi miscd̄iam a deo ex sola magnitudie miscd̄ie: cū tñ male viuāt. Sed ɔ hoc p remedio ɔsidera: q: ds non minus iustus est q̄ misericors: vt ait Chry. Ideo q̄ scribit Eccī. v. De ppitiatu pctōꝝ noli eē sine metu. Et ne dicas: Mi/seratio dñi magna est: multitudinis pec/catoꝝ meoꝝ miserebit: Miscd̄ia em̄ ꝛ ira ab illo cito approximat: ne ḡ tardes ɔuerti ad dñm. Hec ibi. Aug'. In sacra scptura canonica nō inuenit nisi vn' sol' q̄ in fine vere penituerit. s. latro in cruce. Ille vt null' desper: Sol': vt null' p̄sumat. Hec ille. Tertio mlti a pnia retrahunt p spem

bene moriēdi penitēdo in fine: et tota vi/ta male viuūt. tales sine meritis opeꝝ bonoꝝ sperāt saluari. Sed p remedio ɔside rādū ē: q vt Aug. ſmone de innocētib' dī Hac aiaduersione pcutit pctōr vt moriēs obliuiscat sui: q̄ dū viueret oblit' est dei. Itē Hiero. de trāsitu dī: Vix de centūmilib' hoim quoꝝ mala fuit vita repit vnus q̄ in morte mereat indulgētiā iuenire. hec ille: q: talis nō videt veracit penitere: sed mortꝫ timore. vt ō h̄ lati' dixim' ser. iiij. Exemplū legit de q̄dā pniam pcrastināte q̄ veniēs ad extremū dixit eiulādo O cras cras q̄lōgā restē fec̄ q̄ suspēdar. s. i iferno.

O Circa tertiū de impedimēto despatiōis. Nimiꝝ diabol' sic solet pctōrem decipe q anteq̄ hō peccauit psuadet sibi q pctm̄ sit remissibile per des miscd̄iam: ideoq̄ faciat illō ꝛ postea poterit miscd̄iaꝫ ɔsequi penitēdo. Sed postq̄ homo peccauit pluries: tūc instigat vt hō desperet de dei miscd̄ia. Tū pter pctōꝝ magnitudinē. Tū pter vicissitudinē. Tū pter multitudinē. Sed ɔtra tria p re/medio sunt ɔsideranda Primo chri pas sio cui' vnica gutta sanguinis pponderat pctīs totius mūdi ad satisfaciendū: vt dic̄ Bern. Vñ glo. sup illud Iob. vj. Utinaꝫ appēderent pctā mea in statera: Dicit crucis passio ꝛ mors chr̄i plus pōderat q̄ mltitudo peccatoꝝ sup numeꝝ arene maris

Scd̄o miscd̄ie dei magnitudo que est infinita adeo q oīs etiā ex inferno si vel/let posset liberare: infundendo eis penitē/tiam: sicut infundit peccatori p̄mā gra/tiam mere gratis. vt pbat hec Richar. in iiij. Tertio consideranda est desperatio/nis grauis offensio: quia vt dicit Hieron. et Isido. Super omnia alia peccata gra/uius peccatū est desperatio ꝛ plus punitur in inferno. Nam et Iudas grauius pecca uit desperādo q̄ chr̄m tradēdo. Hec ibi. Proinde etiāsi putares te a deo reproba/tū ꝛ dānandū: adhuc nō debes desperare etiā in hora mortis. P Sed querit p instructiōe quō debeat homo spem ha/bere: et hoc etiā in extrema hora mortis. Ad hoc respōdet Greg. li. xxxiij. mora. di/cens: In homis pectore incessant debē

spes: fiducia ⁊ timor simul cōiungi: q2 incas sum misericordiam qs sperat si nō etiā iusticiā formidat. ⁊ incassum iusticiā metuit si nō etiā de misericordia ꝯfidit. Oportet ergo de nr̄a infirmitate formidare ⁊ de dei miseratiōe cōfidere. Hec Gre. Exemplū In castro forti existēti in ꝯfinibꝫ inimicorum: quis ꝯfidas de fortitudine castri: nunq̄ tñ sic debes p̄sumere q̄n custodes adhibeas Sic in ꝯposito nos q̄ cōtinue versamur in ꝯfinibꝫ demonū volentiū castrum anime nr̄e occupare: debemꝰ custodie chr̄i ⁊ btē Marie nos cōmēdare ⁊ i nr̄is viribꝫ minime ꝯfidere. nā Aug. dicit q̄ nēo a deo firmat nisi q̄ ex seipso infirmū se recognoscat. Sicut legimꝰ ad hec Exemplū in li. apū ⁊ Speculo exēplo. di. v. exem. cviij. q̄ quidā deuotꝰ dū in hora mortis nimis cōfidens in suis meritis exultaret q̄ secure trāsiret ad celū. Ecce i agone cepit flere. Interrogatꝰ rñdit: q̄. s. btā virgo sibi apparuit ⁊ ammonuit q̄ fiduciam spei cū moderamine timoris haberet et sic deberet vltimū diē excipe. Et sic cōpūctus a fratribꝫ astātibꝫ orōes petiuit vt hec noxa sibi dimitteret a dō. De hoc miraculo habet sermōe de tpe. xxvj. G. post Pente. Rogemꝰ ergo dñm iesū vt det ⁊c.

Dñica scda Quadragesime in mane Sermo decimustertiꝰ de Cōtritiōe. Et aduertendū q̄ sm ordinariū curie Romanū in hac dñica legit euāgeliū dici hesterni. i. sabbati qd̄ est de trāsfiguratiōe chr̄i. Sed in ecclesijs seculariū sacerdotū legit euangeliū p̄cedētis q̄nte ferie. s. de muliere chananea. Ideo thema p̄t de vtroq̄ p̄dicto rū euāgelio, accipi sicut placuerit p̄dicatori.

Ccessit iesus

et tetigit eos: dixitq̄ eis: Surgite nolite timere ⁊c. Matt. xvij. ⁊ in euāge. hod. Sicut docet Bern. Dns iesus qd̄ semel ⁊ in vno loco corporaliter fecit: h̄ spūaliter q̄tidie ad salutē nr̄am p̄ grām facere nō desistit. Sicut ergo in trāsfiguratiōe ex voce p̄ris celestis territos et ꝓstratos nō deseruit in timore: sed pie ad eos accessit ⁊ etiā tetigit manu ac cōfortauit ei. Surgite nolite timere. q. d. nō ē timendū vob: q2 ego salꝰ eterna sū vobiscū. Sic spūaliter benignꝰ iesus ⁊ nūc accedit ad cor pctōris q̄n. s. ad vocē dei inuitātis cōuertit ⁊ ad penitēdū ꝓsternit corā Iesu veniā petēdo ⁊ se hūiliādo. Nā teste Esa. lvij. dñs habitās est cū ꝯtrito ⁊ hūili spū: vt viuificet spm̄ hūiliū ⁊ cor ꝯtritorum. Hec ibi. O q̄ mira chr̄i hec dilectō. Itē chr̄s dñs iesus nō solū accedit ad peccatorē: sz etiā manu misericordie illū tāgit adiuuādo vt surgat a pctis: ⁊ ꝯfortādo sua ꝓmissiōe vt nō timeat: q2 vere penitētibꝫ ꝓmisit chr̄s regna celorum. Mat. iiij. O ergo charissimi audiamꝰ qd̄ dic̄ euāgeliū. s. Accessit iesus ⁊c.

Itē ex euāgelio alio thema accipe Miserere mei dñe fili Dauid: filia mea male a demonio vexat Mat. xv. ⁊ in euāg. In q̄bus verbis nos exēplo huiꝰ mlieris chananee docemur quō pctōr cōtritꝰ debeat misericordiam dei inuocare: q2 p̄mo ꝯsiderando et allegādo chr̄i diuinā misericordiam magnā cui ꝓpriū est misereri: sm Ber. Ideo dicit Miserere mei dñe. s. deꝰ. Scdo allegando vel cōfitēdo chr̄i incarnatiōez vel humanationez. Ideo addit: Fili Dauid. Tertio pctōrum suorum ꝯfessionē verā. ido addit: Filia mea a demonio vexat. sm Rab. hoc est cōsciētia pctō grauat. Hec ex euāgelio qd̄ legit in ecclesijs seculariū. Itaq̄ postq̄ egimꝰ de pnia in generali: iam agendū restat de eius p̄ma pte q̄ est Cōtritio: de q̄ tria mysteria declarabimꝰ pro hoc sermone.

Primū dr realis notificatiōis.
Scdm dr regularis modificatiōis.
Tertiū dr salutaris reiteratiōis.

Circa primū de reali notificatiōe Notandū q̄ valde necessariū est nobis h̄ nosse qd̄ sit realiter vera cōtritio: q2 ipa est ps p̄ma pnie: q̄ si nō valuerit: nil valebūt pnie cetere ptes. s. cōfessio et satisfactio. Sicut si alicuiꝰ structure fūdamētū male fuerit iactū: nil valebit supedificata in eo structura: sed corruet. Vñ Mgr̄ in. iiij. di. xvj. ca. j. dicit: In pfectiōe pnie tria sunt ꝯsiderāda. s. ꝯtritio cordis vel cōpunctio: ꝯfessio oris: satisfactio operis. Hec est inquit fructifera penitētia: vt

sicut trib⁹ modis deū offendimus: corde: ore: z ope: ita tribus modis satisfaciam⁹. Hec mgr ibi. Quapropter discam⁹ agno scere qd sit realit̄ cōtritio. Ad qd rñdetur fm Bonauen. dis. xvj. li. iiij. et Richar. ac Tho. e. li. iiij. dis. xvij. ar. j. q. j. z ɔcorditer alios doc. ꝙ Contritio ē dolor volūtarie assumpt⁹ ꝑ pctis cū ꝓposito confitendi z sa tisfaciendi. Sed vt hec diffinitio magis innotescat simplicib⁹: h̄ querit. Quare tal' dolor penitentialis. s. pro peccatis nominat̄ contritio. nā hoc vocabulū q̄re habet? Ad hoc Nota fm eosdē p̄dictos doc. vbi s. ꝙ sicut in materialib⁹ dup̄ dr illud qd nō ced dit tactui ꝑ Phm. iiij. Meteoroꝝ. Frangi aūt dr aliqd dum diuidit̄ in partes ma gnas. Sed dr cōminui vel cōteri qñ redi git in ptes paruas z minutas vt q̄si anni hiles. Sic metaphorice cor homis dup̄ di cit esse qñ diuine inspirationi q̄si manui tā genti nō cedit: sed obuiat. hoc est dū in af fectu peccādi dure ꝑmanet. Sed qñ hois cor resipiscere incipit a pctis: frāgi dr per attritionē. Qñ aūt intātum qs ɔterit in se affectū pcti: ita vt voluntas peccādi in eo perfecte z totalr destruat̄ z ab eo recedat: tūc cōtritio dr. Et sic patet fm Fran. Ma ro. z alios: ꝙ attritio differt ab ipa ɔtritio ne. q: attritio est dolor impfect⁹: z q: ē si ne gra gratūfaciente. Cōtritio ꝟo ē dolor pfect⁹ z cū gra gratūfaciēte. lz contritio et attritio materialiter idē sint. Sicut ei lux auroze incipit mane: sic in hoie attritio: q crescendo fit ɔtritio q̄si lux ipa meridiei z pfecte diei: lz materialiter sint idē. Exēpli gratia. Vn⁹ magnus pctōr deo inspirante incipit se recognoscere ō pctis z dolere: s₃ nondū hab₃ pfectū ꝓpositū deserēdi pctm: talis attritus est. Qñ aūt talis pfect⁹ do let: adeo ꝙ oino vult abstinere a pctō: con fiteri: z causas pctōꝝ excidere: puta mere tricem a se abijcere: aliena restituere: iram deponere: z hmōi. iam contrit⁹ est. Ex qb⁹ patet ꝙ ad veram contritionem q̄ttuor re q̄runt̄: quoꝝ si vnū tm̄modo defuerit: ve ra ɔtritio nō erit.

Primū est dolor p̄teriti pcti.
Scdm est ꝓpositū de cetero cauēdi.
Tertiū est ꝓpositū vere ɔfitēdi.
Quartū est ꝓpositū iuxta posse satisfa ciendi. Et de his clari⁹ agem⁹ in seq̄ntib⁹.

CIrca secundnm de regulari modo ɔtritiōis notande sunt q̄t tuor regule p̄cipue.

Prima de mō nō volendi.
Scda de mō detestandi.
Tertia de mō dolendi.
Quarta de mō ꝓpositū habendi.

Prima regula ꝙ homo ɔtrit⁹ vere debet velle pctm̄ non fecisse: z ꝙ fecit displicere: vt ponit̄ fm Scotū z doctores. Sed d. Quō pōt hoi displicere z nolle qd iam p̄ teritū est: cū illud nō pōt nō esse. Nā prete ritū nō esse p̄teritū implicat cōtradictionē fm Phm. vj ethi. her. Stultū em̄ est nolle qd nō pōt non esse. Sed ad hec rñdet̄ fm Tho. in. iiij. dist. xiiij. ar. j. q. vj. in sol. argu menti: ꝙ q̄uis volūtas cōpleta in ipso pe nitēte non sit absolute ō impossibili: est tn̄ de ipso z debet fieri voluntas ɔditionata Vellem⁹ em̄ si esset possibile ꝙ hoc nō fu isset. z hoc sufficit. Hec ibi. Scda regu la ꝙ hoi contrito vere si nō pōt dolere de hoc qd fecit: sufficit detestari ꝙ illud inor dinate ɔ̄ legem dei fecit z offendit. S

Nā querere posses. Quō hō q̄ non pōt pctm̄ dolere eo ꝙ exinde vtilitatem habuit vel ɔsecutus est possit esse in statu salut₃? Exempli gra. Ideo nō dolet q: ex adulte rio filiū generauit q̄ magn⁹ z potēs vel sci entificus ꝑ tota ꝓuincia vl' ecclesia postea vtilis effect⁹ ē. Vel siqs ex rapina ditat⁹ ē q̄stum faciendo per rapta bona z iam re stituere pōt: z se ac suos sustētare: z nō do let ꝙ rapuerat: qm̄ ex h̄ ditat⁹ est. Rñdet̄ fm Henri. de Gandauo in q̄libeto: ꝙ cir ca pctm̄ pñt ɔsiderari tria. Primo substā tia act⁹ pcti. Scdo aliqd bonū qd euenit ex pctō: puta filiu₃ generauit ex adulterio vt dictū est: z hmōi. Tertio inordiatio act⁹ ipi⁹. s. ꝙ ɔ̄ legē dei factū est tale. Nō autē tenet̄ dolere solū de inordinatiōe act⁹: eo ꝙ deū offendit: ɔ̄ ei⁹ legem faciendo. Ideo ꝙ l₃ hō nō possit dolere ō delectatiōe quā habuit in actu peccati vl' de substātia illi⁹ actus: aut etiam de bono secuto: puta de filio generato: z hmōi. Nihilo min⁹ talis potest saluari si doleat ꝙ talē delectatiōe₃ z filiū seu aliā vtilitatē habuit ex inordia

lex nature inducit nos ad ꝯfitēdū oblig͡a
do a pncipio ⁊ arbitro a deo cōstituto.i.
sacerdoti. Ad hec ex dictꝫ Rich.ā. exēplū
Siquis hꝫ vuln⁹ i corꝑe i pte ihonesta: na
tura cōpellit vt onďat illō medico cā me
dēdi: licꝫ de h verecūdet nimis: sic a fortio
ri vulnera aie turpia sūt i ꝯfessiōe vera me
dico spūali.i.sacerdoti manifestanda. Bo
etius.j.de ꝯsol. Si opam medicantꝫ expe
ctas oportet vt vuln⁹ detegas. O ꝗ hō q
nō vis ꝯfiteri ecce natura tua ꝯ̄ te clamat
ad dānationē

H Circa scdm de diuio

ture q̄rit. vtꝝ ꝯfessio sit d iure diuio veterꝫ
legꝫ iniuncta: Rn̄r fm Sco.i.iiij dis.xvij.
q.vnica. ꝙ sic. ⁊ ꝓbat rōne triplici fm doc.
Primo rōne pcepti diuine dilectiōis.
Scdo rōne legalis pfiguratiōis
Tertio rōne scpt
ure multiplicꝫ.
Primo fm Scotū sic. q: qlibet tenet diuino
iure recuꝑare grāꝫ dei ꝑditā ꝑ viā facilio
rē ⁊ certiorē. ⁊ h ex pcepto diuino q dr Di
liges dn̄m deū tuū. Aliter em̄ videt cōte
nere deū ⁊ ꝓpriā salutē. Sꝫ h nō pt fieri cer
ti⁹ ⁊ facili⁹ nisi ꝑ ꝯfessionē. ꝗ qlibꝫ tenet ad
cōfessionē. Sꝫ di. Q.iō ꝓbat ꝙ hec via scꝫ
cōfessiōis sit sūme facilior ⁊ certior ad recu
perādū grām: Rn̄r ꝙ ꝓbat fm eūdē Sco.
sic q: attritus confitēs ꝗuis non habeat
actū talē scꝫ cōtritiōis q sufficiat ad meri
tū de ꝯgruo tn̄ hn̄s voluntatē suscipiēdi sa
cramentū ecclie ⁊ sine obice pcti mortalis
actualiter sibi facto vel in voluntate ihere
tis: recipit nō ex merito sꝫ ex pacto diuino
effectū isti⁹ sacri in vltimo instāti ꝓlatio
nis in q est vis hui⁹ sacri. ⁊ sic paꝫ attrit⁹
attritione q nō meret remissionē pcti si cō
fitet sine obice pcti recipit grāꝫ pnialem ⁊
remissionē pcti non ex merito vt dixi. q: n
erat. sꝫ ex pacto dei assistentis sacro suo ad
effectū illū vtute clauiū. alioqn nō appare
ret quō sacrm pnie esset secūda tabula fm
Hiero. si nunꝗ ꝑ ipm vt sacrm est posset
recuꝑari scda grā amissa. sed tn̄ ꝑ attritio
nē dispositiuā ⁊ ꝯtritionē cōpletiuā Ista
ponit Sco.in.iiij di.xiiij.q.vi. ⁊ h idē tenꝫ
scūs Tho.in.iiij qōli.q.x. ⁊ Heri. d gan.
in qōli.q.xxiij. I Ex istis pꝫ ꝙ nō est
alia via facilior ad inueniēdū grāꝫ dei ꝗ
ꝑ cōfessionē. q: in confessiōe n̄ reqrit aliud
nisi ꝙ hō n̄ ponat obicē grē. qd ē mlto mi
nus ꝗ hr̄e attritionē q ꝑ modū meriti de
congruo sufficiat ad iustificationē. Item
nō est etiā via certior. q: magis pt hō esse
cert⁹ ꝙ n̄ ponat obicē scꝫ actualr peccādo
ꝗ ꝙ habeat attritionē. ⁊ sic pꝫ. Scdo ꝓ
bat ꝙ cōfessio sit diuia lege pcepta rōne pfi
gurationis i lege. vbi sacerdoti facienda
confessio ⁊ sacralis ē pfigurata i h ꝙ sacer
dotib⁹ data erat ptās discernēdi int leprā
⁊ n̄ leprā. ⁊ i sacrificijs ꝓ pctis offerēdis ꝑ
sacerdotes. ⁊ sic ope cōfitebāt pctā sua ho
mines. Tertio ꝓbat rōne scpture mltipli
cis q: ois scptura tā legꝫ ꝗ ꝓphaꝝ ⁊ libroꝝ
sapientialiū testat ꝙ tenet hoies cōfiteri. pꝫ
ītuēti. ⁊ vide ser.xxx. Si q̄ras. Cur ꝗ n̄ est
expsse istituta cōfessio sacralis iveteri lege
sꝫ tm̄mō i figura. Rn̄det Bon. ꝙ q: cōfes
sionē oportuit istitui ꝓpt māifestationē pec
cati ⁊ ꝓpt recōciliationē faciēdā dor ecclie
ꝑ arbitrū ⁊ iudicē mediatorē.i.constitutū
int deū ⁊ hoiē: vt possit apponere manū in
vtrūqꝫ.s.deū ad miscdiaꝫ iclinādo: et pctā
hois redarguēdo. Tal' arbit' aūt n̄ potuit
eē ꝗusqꝫ de⁹ fact⁹ ē homo q sol⁹ potuit sa
tisfaciēdo ꝑ sāguinē deū reconciliare pctō
ri: ⁊ autoritatē absoluēdi vtute sue passio
nis concedere sacerdotib⁹. Ido i sola lege
noua confessio sacralis expsse debuit insti
tui ꝑ chr̄m deū

K Circa tertiū de pcepto

legꝫ euāgelice ad confitēdū q̄rit. vbi ⁊ qn̄
chr̄s dn̄s i euāgelio pcepit homib⁹ facere
confessionē d peccato. Et fm oēs theolo
gos maxie Rich.i.iiij. dis.xvij. rn̄r. ꝙ chr̄s
dn̄s h pcepit iplicite ⁊ explicite Nā iplicite
i figura pcepit cum dixit leproso mūdato
Mat.viij. Uade oňde te sacerdotib⁹. Sꝫ
explicite sine figura precepit quando disci
pulis dedit ptatem iudicandi conscientie
Nam Petro dixit Matth.xvj. Tibi da
bo claues regni celorum. qdcunqꝫ soluerꝫ
⁊c. Et tandem post resurrectionem oibus
expresse dedit hanc potestatē Joā.xxij.di.
Accipite spiritūsanctum quoꝝ remiseritꝫ
peccata ⁊c. Sed sacerdotes non possūt re
mittere nisi confitētib⁹ sibi. ergo confessio
pcipit. Nimiꝝ papa est successor petri. epi

aūt sūt successores aplor̄. Ceteri vero sacerdotes sunt successores. lxxij. disciplor̄ fm Sco. ꝛ Rich. ꝛ alios. Et h̄ idem hr̄ in decretꝫ. xxj. di. c. In nouo. ꝛ pluribꝰ. Proinde ecclia sacrꝫ canonibꝰ p̄cepit oibꝰ fidelibꝰ facere ꝯfessionē. de q̄. s. eccle p̄cepto patebit ser. xxix. ¶ Sꝫ di. Amb. de pe. di. j. circa p̄ncipiū dr̄. q̄ petrꝰ doluit ꝛ fleuit. qꝛ errauit vt hō. nō iuenit aūt qd dixerit. glo. id ē si ꝯfessus est vel cui ꝯfiteref cū oēs a fide recessissent. hec ibi. Rn̄det Rich. ē. q̄ mlta sūt facta q̄ nō sūt scpta. Vn̄ frat Ange. dicit nō esse credēdū q̄ apli ꝛ ecclia tale iugū piculosū hoibꝰ iposuissent nisi chr̄s v̄ba lit aplis h̄ p̄cepisset: q̄ ꝛc. Vn̄ exēplū legit i chronicꝫ minor̄ q̄ parisius qdā clericus phica scia p̄clarꝰ. sꝫ lubricꝰ ifirmitatē icurrit: a socijs monitꝰ vt ꝯfitereť. vocatū ꝯfessorē frēꝫ minorē repulit vt despatꝰ. vn̄ frat iste p illo orauit. Et ecce infirmꝰ vidit iuxta lectū aptū puteū d̄ q̄ ascēdebat draco ingēs ore apto spirās flāmā sulphureā volēs ifirmū deuorare. Tūc ille timore pcussus ocul' in celū leuatꝫ vidit iesum veluti cruci affixū in aere. s. sanguinē fūdētē. ac p̄dictū frēm vidit ad pedes chr̄i orātē vt infirmo misereref. Ait iesus. Cōfiteaťꝛ non negabo veniā (vt i euāgelio. s. p̄cepi ꝛ pmisi) Ille q̄ ad se reuersus mox p dicto fratre mittit: ꝛ plene ꝯfessus ē. tandē dei nutu cōualuit ꝛ ordinē minor̄ itrauit ꝛ scte vixit. O q̄ charissimi ꝯfiteami vt a crucifixo detur gr̄a. ꝛ venia Amen.

Sabbato post dn̄icā tertiā Ser. xxviij scꝫ de ꝯfessore eligendo ꝓprio sacerdote et peccator̄ inq̄sitione.

Dixit ei iesus

nec ego te ꝯdēnabo. vade ꝛ iā amplꝰ noli peccare. Joā. viij. ꝛ in euāg. ho. Sic Augꝫ. dr̄. dn̄s iesus volēs ondere q̄ venit pctōres penitētes saluare: n̄ ꝯdēnare. Jō mlieri quā in adulterio dep̄hensā adduxerāt iudei ad ipm dixit hec v̄ba. Nec ego te ꝯdēnabo. vade et amplꝰ noli peccare. Quibꝰ v̄bis p̄mo confutauit iudeor̄ malignitatē volētiū eū capere i s̄mōe vt accusarēt si diceret eā nō lapidari debere ꝯ legē moysi tāq̄ legꝫ transgressorē. Si āt diceret eā lapidādā rep̄hēderēt eū dicere ꝯ suā p̄dicationē d̄ pietate ac miscōia. Sꝫ chr̄s dn̄s ondit scribeñ. in tra q̄ illi eēnt maiores pctōres ꝛ iō iepti ad legꝫ penā exeqndā vtpote ipi potius digni pena p pctis. Scd̄o his v̄bis docuit i mysterio etiā ꝯfessores q̄ ipi iponāt pniā fm ꝯditionē pctōrꝫ ꝛ pcti ꝛ tale potꝰ misicordie iniūgere curēt q̄ caueaf culpa d̄ cetro q̄ penitētē pctōrē nimis exasperet crudeli et idiscreta pniā vt dr̄ Chry. xxvj. q. vij. c. Alligāt. Itē ꝯfitētes docꝫ etiā chr̄s oi studio conari aplꝰ cauere vt pcꝫ i themate ī euāgelio. Et q̄ q̄ i v̄bis his mystice docēť ꝯfessor ꝛ ꝯfitēs Idcirco d̄ ꝯfiteter ꝯfessore sit tria mysteria declarabimꝰ i h̄ s̄mone

Primū de eligēdo idoneo cōfessore.

Scd̄m de reqrendo ꝓprio sacerdote.

Tertiū d̄ inqrēdo pctō a ꝯfitēte pctōre

M Circa p̄mū d̄ eligendo idoneo cōfessore qlē debeat vnusq̄sq̄ sibi cōfessorē eligere p salute. Ad qd̄ rn̄r cōiter fm doc. q̄ qlibꝫ cōfitēs debꝫ qrere sibi ꝛ eligere sacerdotē talē p ꝯfessore q̄ p̄cipue tres conditiōes videť hr̄e.

Prima est conscie vel vite sctitas.

Scd̄a conditio est scie claritas.

Tertia ē absolutiōis conferēde ptās

Prio inq̄ i cōfessore reqriť vite vel conscie sctitas vel bonitas. Vn̄ Aug. de pe. dis. j. ca. Que penitet. v̄sus fi. dr̄. Qui vult cōfiteri sacerdoti meliori q̄ pt cōfiteaf. Et. j. di. vj. c. Qui vult. idē Aug. dr̄. Sacerdos cui offerť pctōr i nllo eor̄ sit iudicandꝰ q̄ i alio iudicat. Judicās ei aliū de eo d̄ q̄ ipe est iudicandꝰ: seipm condēnat Hec Aug. Et idē pbaf rōne. qꝛ fm Bonauen. in. iiij. di. xix. ꝛ cōcor. Durā. Ray. ac Tho. sup. iiij Quicūq̄ sacerdos i mortali pctō existens absoluit penitētē vel executionē alicuiꝰ ordinis opaf: mortalr peccat: nisi prius peniteat de sua mortali culpa. q̄ confessor non debet esse in mortali. Sꝫ qd de illo q̄ cōfiteť tali cōfessori quē scit eē i pctō mortali Rn̄r fm docť. p̄cipue frēm Ange. q̄ ad id si sciens iducit illū mortalr peccat. Et ido si p̄t hr̄e aliū cōfessorē dꝫ alteri cōfiteri. si āt paratꝰ ē ille audire cōfessiōes: ꝛ ipe sacer-

quirit necessario. sed est ad pnie pfectionē vnde sine ea est salus. Nec pōt hō semp fle re: sed sufficit volūtari⁹ dolor hois quem pōt semp hrē ad grām dei adquirendam.

C Rō est fm Rich. in. iiij. dis. xvij. q2 de us ex sua ineffabili miscdia oi faciēti qd in se est attrito: nec obicē grē ponēti ordiauit z pmisit se daturū grām Luc. xj. Omnis qui petit accipit z qui querit inuenit. Et. ij. Paral. vi. Tu dñe fm bonitatē tuam pmi sisti pniam remissiōis pctōꝝ. Jdo qꝫ neces sariū est aliq̃ mō a deo dari grām gratūfa cientē pctōri dū facit qd i se est attrit⁹ nec ponit obicē grē. z hoc est necessariū nō ne cessitate coactiōis vl' imutabilitatꝫ absolu te. q2 de⁹ nulli debitor est. sed nēcitatē imu tabilitatꝫ ex pmissiōe liberali q̃ de⁹ sic or dinauit z pmisit. Exēplū ad id ponit petr⁹ de pal. sup. iiij. q in ciuitate Lugdunen̄ re ptū est a fodientibꝫ fundamētū cuiusdā pa latij testudo in q̃ erat vnuz caput hñs os: linguā: z labia ac dentes viua z recentia. z audierūt ab eo vocē dicētē Vocate Epm Jlli admirātes cucurrerūt nūciātes epo. Qui veniēs interrogauit qs eēt z qd vel let. rñdit. Ego fui iudex legū: gentil' fui sꝫ vtuose vixi put cognoui debere: nil iniuste iu dicaui: neminē iniuste lesi: in fine vite dō oi bus pctis dolui: sed absqꝫ fide chri discessi q̃ ad me n̄ puenit. pter qd de⁹ misericors in hoc capite aiam meā reseruauit. Nūc ḡ da mihi sacrū baptisma z aia mea volabit in celū. z p signo vitatꝫ h̄ caput mox redi get in pulueres. Epūs ḡ baptizauit. z sic fa ctū ē vt dixit. O ḡ mira dei miscdia. o pec cator chriane age pniam.

D Circa secundū de se rie ptritionis formande q̃rit p practica in formatiōe vtiliter Quali serie z modo de beat ptritionē formare sibi pctōr hō: Ad qd fm theologos doc. sup. iiij. Scotum z alios recolligēdo rñdet: q ad habendā cō tritionē charitate formatā z pctā morta lia dolentē ac bñ circūstantionataꝫ: pgruit talē seriē in ptritione formāda tenere fm q ad talē verā ptritionē reqrunt hec Pri mo reqrit examinatio pscientie z districta oim mortaliū recogitatio cū suis circūstā tijs in aliud genus vel speciem trahentibꝫ.

Secundo singuloꝝ mortalium detesta tio z omniū nolitio. Nā sanctus Thom. in. iiij. dis. xvij. dicit: q nō sufficit contritio generalis. Verbi gratia Siqs dicat gene raliter sic. Ego doleo oīa pctā mea. h nō sufficit q̄trum ad pncipium ptritionis: vt latius dicet sermone. xxiiij. O. Sed opor tet q sit specialis dolor saltem attritionis de singulis de quibus nondū penituit: ta men quo ad terminū contritionis q̃ ē do lor gratia informatus sufficit vna general' detestatio de omnibus. quia agit in virtu te omniuꝫ. Pro exēplo consolatorio ad excitandū narrat' q quidam pastor vidēs leporeꝫ iacere sub rubo: gauisus cogitauit capere illum: et vendeñ de precio diuitias plures successiue adqrere. z tandē q sic di ceret exclamādo. Uxor: porta de optimo vino. Ad hāc autem eius exclamationē le pus mox aufugit. Et sic pastor frustratus est tali cogitatione sua. Unde mlto mag' debet homo sollicite p se cogitare de peni tentia pro singulis peccatꝫ vt ditetur cele stibꝫ bonis in eterna beatitudine. E

Sed quid de illis qui nō habent oppor tunitatem temporis z sufficientiā: vt. s. pos sint de singulis recogitare: puta in articu lo accelerate mortis: Respōdetur fm do ctores modernos z frēm Angelū de Cla uas. in sua summa: q q̄ntum adest oppor tunitas pportionata fragilitati hūane te net' homo specialiter de q̃libet mortali co gitare vt peniteat: aliter nō remittunt' pec cata mortalia de cōmuni lege que sūt cog nita. Secus de ignoratis et oblitis. Q, si non adest opportunitas tpis vel status aut hmōi: vt in bello constitutis: aut graui in firmitate preuentis: aut subito in mari vel alibi periclitantibus: vel i articulo mortꝫ: tunc sufficeret generalis contritio omniū peccatoꝝ siue optatiua. vtputa Utinaꝫ in nullo peccasset. siue implicitum ppositum confitendi z satisfaciendi. hoc est: q lꝫ non actualiter ppone ret confiteri: haberet tñ displicentiam talem q si ibi cogitaret hoc q de his pfessio est faciēda faceret si ad esset tempus z copia sacerdotis. F

Exemplum ad id legitur i sermonibꝫ et in Speculo exemploꝝ dis. ix. exemplo. xlj. q quidam nobilis sceleratus quodam tpe

ab inimicis captus:cum statim vellent eū
occidere:dixit ad illos. Rogo ꝓpter deum
differte mortē ad modicū quo͡ꝗ confitear
sacerdoti. Illi noluerūt. sed pceperūt vt pro-
sternat se ad decollandū. Tunc ille dixit h
verbū. Deus tu scis volūtatē meā:en ani-
mā meā ꝟginis filio chr̄o cōmēdo. Sicq
decollat⁹ est. Erat aūt q̄dā obsessus a de
mone i ciuitate:cui cū diceret ꝙ de tā faci-
noroso occiso gaudiū magnū cōplices sui
in inferno haberēt. Rn̄dit demon. Nequaq̄
Unū eni verbū dū mori debuit ꝓtulit pro-
pter qđ saluat⁹ est. Et sic patet ꝓpositum.
O ergo magna dei pietas. Tertio ad verā
contritionē formandā requirit ignoratorū
pctōꝝ ⁊ oblitoꝝ generalis ꝯtritio. Quar
to ꝓpositū cauēdi oim mortaliū de cetero.
Quinto ꝓpositū confitēdi ⁊ satisfaciendi
tpe oportuno ⁊ loco. Sexto liberi arbi-
trij in deū mot⁹ ⁊ intentio:vt.s. oia hec fa
ciat ꝑncipali⁹ ꝓpter dei amorē. Ultimo
vna vniuersal' oim pctōꝝ detestatio Nimi
rū physici dicūt ꝙ qn̄ i infirmo ē sudor vni
uersalis.i. in oibꝫ partibꝫ corporis:signum ē
ꝙ talis in proximo sanabit. Sed qn̄ vnū
mēbrū sudat ⁊ aliud non sudat:signū ē ꝙ
nō ꝯualescit. Sic spūaliter qn̄ hō vniuer-
saliter de oibꝫ peccatis formata ꝯtritione
dolet:signū est salutꝫ eterne. Si aūt nō de
omnibꝫ:signū est dānatiōis. O ergo hō disce
ꝯteri p̄dicto mō.

G Circa tertium de sin
gularitate contritionis q̄rit Utrū ꝯtritio
singularit ⁊ se sola sine ꝯfessione ⁊ satisfa-
ctione sufficiat ꝓ pcti remissiōe. De hoc ꝑ
magrm in.iiij.di.xvij. varie adducunt au-
toritates ꝓ et ꝯtra:tū in hoc ꝯcorditer di-
cūt oēs doc. theologi ⁊ canoniste ꝙ dūmō
hō ꝯtrit⁹ habeat volūtatē ꝯfitēdi ⁊ satis-
faciendi:statim in cordis ꝯtritione an̄ fa-
ctā actu ꝯfessionē ⁊ satisfactionē pctm̄ di-
mittit. Probat Primo autoritate Ps. Di
xi ꝯfitebor aduersum me iniusticiaꝫ meaꝫ
dn̄o:⁊ tu remisisti impietatē pcti mei: Ps
xxxj. Ubi Cassiodo. Dixi.i. deliberaui in
corde ꝙ confitebor aduersū me ⁊c̄.⁊ tu re-
misisti pctm̄. Sed d. Quare ergo debeo cō
fiteri cum remissum sit ante in contritiōe:
Respondet ꝙ ꝓpter satisfaciendū p̄cepto.
Nā deus q̄ p̄cepit ꝯtritionē:precepit etiā
facere confessionē homini dum potest: et
satisfactionē.⁊ cum hoc ꝓpter ecclie recōci
liationem que fit ꝑ absolutionē sacramen
talē fm Scotū. Secundo probat rōne
quia vera ꝯtritio non potest esse que tol-
lat pctm̄ nisi sit cū ꝓposito confitendi et sa
tisfaciēdi. sup̄ sermone.xiij.Q. Voluntas
aūt ꝓ facto capit. Proinde si q̄s in articulo
mortꝫ nō p̄t ꝯfiteri:qꝛ ommutescit. vel qꝛ
nō habet sacerdotē: saluat ꝑ ꝯtritionē ha
bendo ꝓpositū confitendi. Si autem nol-
let ꝯfiteri ⁊ satisfacere:nō esset eius ꝯtritio
salubris. H Tertio probat exemplifi
catione. Narrat eni Jacobus de vitriaco
ꝙ mulier q̄dā mortuo viro viduata facta
est occulte meretrix:que cuꝫ esset antiq̄ta:
ab amatoribꝫ contempta:in paupertate ma
gna desꝑata diabolo se daturaꝫ iurauit si
eam ditaret. Tunc diabolus iniunxit sibi
pmo ꝙ omnia peccata q̄ posset facere non
desisteret. Scđo ꝙ nullam misericordiā i
paupes exhiberet. Tertio ꝙ nunq̄ penite
ret nec ꝯfiteret. Ditata ergo cepit hec oia
obseruare. Tandē cum mortis hora adue
nisset:monet a filio ꝓprio ad pniam: q̄ di-
xit sibi nil valere:nec posse penitere. sed cū
a filio cum lachrymis peteret vt confitere
tur victa illi⁹ ꝟbis ⁊ lachrymis:cepit ipsa
flēdo reuelare quomō confederata sit cuꝫ
diabolo. Ad illius autem instantiā docen
tis veniam penitentie repromissam:muli-
er ait. Uoca sacerdotem:parata sum face
re quod hortaris. Filio abeūte post sacer
dotem:ecce demones irruerūt super eam:
quoꝝ timore cōcussa:mortua est in gratia
contritionis cum ꝓposito confitendi ante-
q̄ aduenisset sacerdos. Tunc ei⁹ filius sibi
predicta peccata reuelata sacerdoti confes
sus est:⁊ magnam penitētiā pro matre fe-
cit. Cumq̄ septimo anno oraret ꝓ ea: ap-
paruit sibi mater gratias agens ꝓ libera-
tione. O ergo penitentia felix ⁊ benedicta
O sacra contritio ⁊c̄. Rogemus christum
dn̄m vt ⁊c̄.

Feria secunda post dominicā secundaꝫ
Quadragesime Sermo. XV de contriti-
one preteritorum peccatorum futurorum
⁊ alienoꝝ.

Si non crediderítis q: ego sũ moriemi in pctō vro Joan. viij. ⁊ in euãge. ho. Uerba sunt saluatoris nři: q̃ vt ondẽret q̃ graue malũ sit esse in statu peccati pluries replicauit ꝑ eadẽ v̓ba ⁊ per eandẽ sñiaȝ loques iudeis peccatoribus sc; q̃ in pctis morere nř: q̃tenus omnes pctores cognito periculo pctōꝝ sollicite q̃rerent sibi medicinã salutis ꝑ verã ꝯtritionem ⁊ pniam. Proinde ipe chr̃s dñs dicit. Si nõ crediderítis sc; fide formata per charitatẽ dei veram vel grãm: q̃ vtiq; pctōri infũdit in ꝯtritione. Quia ego sũ sc; chr̃s de⁹ tollens pctã hoim ⁊ saluãs eos ꝑ passionem. Moriemi in pctō. q. d. fm Origenis expositionẽ ꝑ ꝯtrũ hortãdo. Si ḡ credit; quia ego sum: non moriemi in pctō: s; viuet; ꝑ fidẽ ⁊ grãȝ vere pnie. Et de his v̓bis chr̃i loquit euãgeliũ. Itaq; de ipa ꝯtritione prosequeñ. notem⁹ tria mysteria preter p̄dicta in hoc s̄mone.

Primũ de contritione peccatorum preteritorum.

Secundũ de emendatione peccatoruȝ futurorum.

Tertiũ de dolore pctōꝝ alienoꝝ. I

Circa primũ de contritione p̄teritoꝝ pctōꝝ ꝑ istructione occurrunt vtiles q̃stiuncule. Prima q̃stio vtruȝ vere ꝯtrit⁹ debeat dolere de pctō originali ac penaꝝ iflictiõe. Rñr fm Petꝝ de tharañ. in. iiij. di. xiiij. q̃ pnia nõ est ꝓprie nisi d aliq̃ actu volũtario: vñ non req̃rit ꝯtritio de pctō originali. q: nõ est in nobis volũtariũ ꝓpriũ: tñ req̃rit in adulto displicẽtia cũ ꝯsiderat illd. Itẽ fm Tho. di. xvij. Contritio ꝓprie nõ est etiã de penis s; de culpis: vt patet ex ꝯtritiõis diffinitiõe sup̄ sermone. xiiij. Q. Nã nec debem⁹ de penis ꝯterí vel emẽdare s; patient tolerare: vt sic ꝑ eas meritũ ⁊ pmiũ valeam⁹ addere: vez tñ de malis pene siue origĩal culpe: vt sũt fames: sitis: labores anxietas: infirmitas: mors ⁊ hmõi: siue etiã d penis culpe actualis: vt sunt iudiciales pene iuste inflicte pōt hō dolere nõ rõne pene s; rõne pctōꝝ q̃bꝰ demeruim⁹ tales penas. Et sic accipiẽdũ est dictũ Aug. li. de pnia sc;. Nemo vitã eternã desiderat nisi eũ hui⁹ vite mortalis peniteat. hec ille Intelligẽdo sc; q̃ d mortalitate vite q̃ est qdã pena. ⁊ sic etiaȝ de alijs penis debemus penitere nõ rõne sui s; rõne pctōꝝ. K

Scda q̃ō: vtrum vere ꝯtritus debeat dolere etiã d amissione vel ꝑuatiõe v̓tutis per pctm̃ ꝑdite. Rñdet fm Tho. in. iiij. di. xvij. q̃ dolor de priuatione v̓tutis nõ est de essentia ꝯtritiõis expsse. Uñ sine tali dolore pōt esse vera cõtritio de pctis: tñ talis dolor ꝑtinet ad pncipiũ vere ꝯtritiõis sicut aliquis mouetur ad dolendũ de aliq̃ facto ꝓpter malũ q̃d inde secutum est. puta dolet se ludum fecisse. q: multa ibi ꝑdidit. Proinde bonũ ē dolere de meritoꝝ oim ⁊ v̓tutum ac opeꝝ bonoꝝ a puericia adquisitoꝝ ꝑditione facta ꝑ pctm̃. Insup de meritoꝝ passionis chr̃i ac celestium bonoꝝ ꝑpetuoꝝ ⁊ tot⁹ eccl̃ie oratiõnũ ⁊ suffragioꝝ amissiõe. q: oia ꝑ pctm̃ mortale amittunt vt ꝑ tant; dãnis acri⁹ doleat de pctis ꝑ q̃ talia ꝑdidit. Unde Aug⁹ dicit. Penitens debet dolere etiam de hoc q̃ v̓tute se ꝑuauit. Exemplũ. Cõiugata debet dolere nõ solũ q̃ adulteriũ cõmisit. s; etiã q: bonũ matrimonij sc; fideȝ ⁊ sacrm̃ lesit ⁊ fregit ⁊ fructũ tricesimũ ꝑdidit. vidua sili d h̄ q̃ peccauit ⁊ q̃ fructũ sexagesimũ perdidit. ⁊ v̓go de h̄ q̃ tantuȝ thesauꝝ ⁊ fructum centesimũ perdidit. O ergo pctor: o peccatrix cogita ⁊ dole de tãtis damnis. L

Circa scdm querit vtrũ ꝯtrit⁹ dolere debeat nõ solũ de preteritis pctis: s; etiã de futuris. Rñdet fm Tho. in iiij. di. xvij. q̃ ꝯtritio ꝑncipali actu respicit pctm̃ p̄teritũ vl̓ cõmissũ: s; ex ꝯñti respicit etiã pctm̃ futuꝝ. ⁊ h̄ pmo nõ q̃dẽ ad dolẽdũ de pctō futuro q̃d nõdũ ē: s; ad cauẽdũ ab illo. Scdo ad pctī futuꝝ effectũ cõsequendũ. Nã q̃nq; pctm̃ aggrauat ex effectu futuro ꝯseq̃ndo. Nã. xj. q. iij. precipue Greg. dicit. Tot mortib⁹ quisq; dign⁹ est quot prauitatis exẽpla in posteros relĩqt. Et ꝓpterea Aug⁹ dicit. q̃ pena arrij nondum est determinata. quia plures heresim eius sequunt q̃tidie. Sic est ⁊ de alijs inuẽtoribus heresum ⁊ nouitatũ mortaliũ pctōꝝ.

Proinde vere contritus tanto plus debz dolere quanto putat quod plures ipsum imitabuntur in tali peccato quibus ipse causam vel occasionem dedit sequendi. Nam et talibus in inferno totiens augetur pena accidentalis. Sic ergo dicendum quod contritio proprie debet fieri de peccatis preteritis: tamen cum hoc de futuris debet fieri cavendi propositum et satisfactio vel emendatio quantum talis bono potest cohibendo ne sequantur ex suo peccato in futurum plura mala. O quam bono christiane disce ex predictis conteri de tuis peccatis. Nam de similibus idem est iudicium: vt de huiusmodi casibus patebit articulo sequenti.

Circa tertium de contritione alienorum peccatorum queritur: vtrum vere contritus debeat dolere de peccatis non solum propriis sed et alienis: Ad quod respondetur secundum Tho. in iiij. dist. xvij. et alios. quod licet contritio necessaria non sit proprie loquendo nisi de peccatis propriis. nihilominus vere contritus debet de peccatis aliorum: et tenetur exhibere dolorem precipue in tribus casibus videlicet. Primo in casu fraterne dilectionis et correctionis. quia tenemur proximum diligere sicut nosipsos. Ideoque tenentur presertim prelati et alij homines pro suo modulo qui possunt a peccatis cohibere vel retrahere et dolere quod peccant. Claret de ecclesie prelatis. Item de principibus. Item de iudicibus. Item de patrefamilias et huiusmodi qui tenentur dolere de increscentibus peccatis: et corrigere vt possunt. Nam ca. culpam vel facientis. lxxxvj. dist. Joannes Chrysostomus ait. Culpam proculdubio facientis habet qui quod potest negligit emendare. Exemplum scripture habetur de Heli summo sacerdote. j. lib. Regum: qui pro iniquitate filiorum damnatus est: vt dicit Hiero. et male mortuus est. Secundo in casu date occasionis. Nam scribitur extra de iniurijs et dam. dato capi. Si culpa. Qui occasionem damni dat: damnum dedisse videtur. Sicut exempli gratia. Qui fodit foveam in publica platea in quam cadunt boves et animalia tenetur dominis illorum ad restitutionem damni. Sic qui occasionem damni dat ad peccandum: ipse reus est animarum peccantium. Propterea et christus dominus ait Matth. xviij. Ve illi per quem scandalum venit. Unde talis peccatorum dans scandalum et occasionem peccandi alijs: tenetur penitere de peccatis aliorum. Exemplum de mulieribus se ornantibus ad concupiscentiam pravam. Item de sacerdotibus et religiosis male vite alios scandalizantibus. Item de seducentibus virgines vel mulieres ad peccatum. ¶ Tertio in casu male communicationis. Unde Psal. orat dicens. Ab alienis parce servo tuo. quia sepe quis peccat in communicando alienis peccatis. et sic tenetur conteri etiam de alienis quibus consensit communicando. Et hoc fieri potest novem modis iuxta versus. Jussio consilium consensus palpo recursus. Participans tacens: non obstans non manifestans. In istis peccatis alienis contritio est formanda. Exemplum habemus de Salomone: qui cum multis mulieribus peccavit et occasionem ac exemplum peccandi multis prestitit. Nam singulis suis vxoribus idola deorum suorum erexit. Dicunt autem quidam doctores quod salvatus sit finaliter eo quod penitentiam egerit. Sed Lyra dicit hoc esse valde dubium eo quod idola non destruxit que erexit cum teneretur et poterat auctoritate regia facere. Ideo quod videtur quod veram penitentiam non fecit etiam si penituit exterior omissione: sed reliquit in futurum occasionem peccandi multis. O quam si talis sapientissimus rex et deo acceptissimus antea adeo vt sibi deus apparuerit. Si inquam tantus et talis damnatus est propter falsam penitentiam: quid fiet de miseris communibus hominibus peccatoribus enormia crimina committentibus. Rogemus ergo christum vt det etc.

Feria tertia post dominicam secundam Sermo. XVI. de contritionis necessitate generali et medicamine.

Qui se humiliat exaltabitur. Matth. xxiij. et in evangelio hodierno. Verba hec dixit salvator noster docens discipulos suos verbo et exemplo. evitare superbiam et maliciam scribarum et phariseorum et humilitatem tenere in omnibus. quia inquit. Qui se exaltaverit scilicet in presenti superbiendo et divinis preceptis se non subdendo humil

abitur. s. in futuro ꝑ gehenne penaꝫ. Et q̄ se humiliat: vicꝫ in pn̄ti ad verā et humile penitentiā: exaltabit: scꝫ ad celestē gl̄iam. Vn̄ Bern. sup Can. sermone. xxxv. Qui puehendus est ad maxima scꝫ celestia bona: hūilitate meret. Jdeo chr̄s dicit: Qui se humiliat exaltabit ⁊c̄. vt ptꝫ in euāgelio. Jtaqꝫ de humili ɔtritione ꝑ quā homo exaltat in gratia ⁊ gl̄ia notemus tria mysteria ꝑ hoc sermone

Primū de ɔtritiōis necessitate.
Scd̄m de obligatiōis generalitate.
Tertiū de ɔtriti cordis sanitate.

Circa primū de necessitate

ɔtritiōis querit: Vtrū cōtritio sit ad salutē pctōꝝ hoīm necessaria. Ad qd̄ ex doctoꝝ theologoꝝ ⁊ canonistaꝝ sentētia recolligendo ponit talis conclusio: vicꝫ q̄ cōtritio vera ad salutē pctōꝝ hoīm adeo est necessaria: q̄ nec cōfessio nec absolutio nec satisfactio nec queciūqꝫ pnie opa valēt ad salutē sine ipa. Et hoc ꝓbatur p̄cipue tripliciter

Primo autoritatibꝫ.
Scd̄o rationibus.
Tertio exemplis ⁊ reuelatiōibꝫ.

Primo inqꝫ autoritatibꝫ. Nā ps̄. dic: Sacrificiū deo spūs cōtribulatꝰ ⁊c̄. Vbi glo. dicit. Cōtritio cordis est sacrificiū in quo peccata soluūtur. g̃ sine ea nō est salꝰ. Jtē q̄ qn̄tūcunqꝫ assint alia sine cordis cōtritōne nullū pctm̄ dimittit hoi. Aug. ⁊ Gratianus de pe. di. j. §. Ecōtra. ⁊ ea po testant Jtē. xxiij. q. j. ca. Vbi idem Augꝰ. dicit: q̄ vbi charitas nō est: non pōt esse iusticia Deniqꝫ Rom. vj. Apl̄s ait. Stipēdia peccati mors: gratia āt dei vita eterna. Sed qui nō est vere contritus de pctō mortali nō est in charitate nec in gratia: ⁊ ꝑ ɔn̄s i morte pcti manet: ꝓpterea nl̄la ei alia opa valent ad premiuꝫ celeste. Scd̄o ꝓbat rōnibꝫ. Nam Leo papa. xxiiij. q. j. c. Manet inquit petri priuilegiū vbicūqꝫ ex equitate fertur iudiciū. vbi glo. dicit: q̄ hoc dicitur de sentētia qua quis ligat q̄ ad deuꝫ Est ergo ratio talis: q̄ nunqꝫ inferior iudex potest absoluere quē supior tenet ligatū. Sed in absolutione deus est autor pncipalis ⁊ supior iudex: ⁊ sacerdos est minister dei: et sic inferior. Cū ergo aliqs nō est vere cōtritus corā deo: tenet ligatꝰ in peccato: ergo nō pōt absolui a sacerdote. Etsi sacerdos talē sciēter absoluat: peccat ac ille nullo modo est absolutus. Nō eniꝫ tenet ꝓtunc sacerdotalis absolutionis priuilegiū Petro datū. quia non ex equitate fertur iudiciū in tali casu. Sententia eīm iniuste lata nō tenet. extra de senten. excō. ca. Per tuas. Alia ratio theologica. quia ad iustificationē impij requirit vera ɔtritio: vt tenet ꝑ cōmuni regula apud omes doctores theologos sup. iiij. sentē. Jdō nō potest peccator iustificari: ⁊ ꝑ ɔseqns nec saluari sine vera contritione etiāsi confiteatur ⁊ operet satisfactoria. Sed tn̄ ꝓptea non debet desistere a confessione ⁊ bonis operibꝫ: quia nihilominꝰ valēt ad alia ꝓut opa in mortali facta. ¶ Tertio ꝓbatur exemplis ⁊ reuelationibꝫ. Nam in Specu. exemploꝝ distin. ix. exemplo. xxx. scribit: qd̄ refert magister Jacobꝰ carthusien. in lib. de peccatis mortalibꝫ: q̄ romanus quidam pontifex fini vite appropinquans: capellano suo autoritatē apostolicam contulit: vt scꝫ absolueret se plenaria remissione: sicut solet fieri in anno iubileo Capellanus papam absoluit: ⁊ sic obijt. nō multo post morteꝫ ipi capellano papa apparuit tristis et dixit se eterne morti adiudicatū. Jlle interrogauit: Quare: cum plenaria autoritate te absoluerim? Respōdit: quia summus iudex absolutionē illaꝫ nō habuit ratam. Hoc ideo: quia vere cōtritus nō fuit: ⁊ sic disparuit: ergo patꝫ ⁊c̄.

Jtem simile narrat etiā de quodā fratre apostolici absoluto. Propterea narratur etiā q̄ quidam cardinalis pape charꝰ cum morti appropinquasset: papa eidē absolutionē plenariā liberaliter obtulit. Cui ille ait: Sanctissime pater da potius mihi contritionē si potes. O q̄ sancta ⁊ virtuosa cōtritio vtinā te pctōres agnoscerent.

Circa scd̄m de obligatione

generali querit. Vtrū generaliter obliget necessario ois peccator homo ad contritionē vt consequtur peccati remissionem. Ad quod respōdet Scotus sup. iiij. dist. xiiij. q. j. q̄ quis deus posset remittere

re peccatū sine omni actu hominis illi⁹ cui remittit: sicut facit sanctificatꝫ in vtero remittendo peccatū originale sine sacramēto. Deniqꝫ posset etiaꝫ remittere peccata homini ꝑ aliquē feruentē motū dilectionis in deum absqꝫ actu cōtritionis sub ꝓpria ratiōe: vtpote in actu feruorꝫ ad martyriū statim sustinendū: vbi forte nō esset cogitatio de aliquo peccato mortali pri⁹ cōmisso. Nam talis saluaref. qd̓ ꝓbat idē Scotus sic: quia inq̄t nullus excluditur a regno celoꝝ qui facit illud quod simpliciter est necessariū. sed possibile est aliquē vsqꝫ ad instans. A. existentem in peccato mortali. ab instanti. A. hoc est ab isto pūcto hore necessitari tā vehementer a toto corde insistendū circa actus martyrij distrahētes a cogitatiōe de peccato cōmisso. vtpote statim exposito martyrio artissimo. Verbi grā: ꝑcipitādo repente in ignē vel in aquā summergendo ꝛ huiusmodi. Sed quādo deus sic remitteret tali peccata mortalia: hoc faceret ex speciali lege et nō lege cōmuni regulariter. Regulariꝰ em̄ dicif hoc fieri qd̓ fit fm regl̓as determinatas a sapiētia diuina. R Quaꝝ inquit hec est vna scꝫ generalis regula: ꝙ peccatū cōmissum nō deleaf sine displicētia de peccato cōmisso. ꝛ hoc fit ꝑ verā cōtritionē. Hec Scotus. Sed d. Quare sic ordinasse cōgruit. Rn̄det idē Sco. ibidē: ꝙ rōnabile multū hoc apparet vt sicut peccatū auertit a fine: hoc est a deo: ꝛ cōuertit hominē ad creaturā: ita rōnabile est ꝙ nō deleaf peccatū nisi ꝑ motū oppositū. s. auertendo a creatura vel peccato ꝛ cōuertendo ad deū. Hec Scotus. O ergo peccator cōuertere ad deū ꝑ contritionē. Ex his claret ꝙ benedict⁹ deus de cōmuni lege sic statuit ꝛ obligauit homies vt nō remittanf eis peccata nisi ꝑ contritionē veram generaliter q̄ ad oēs adultos ꝛ sane mentis vel rationis cōpotes: de peccatis memorari valentes. Itaqꝫ ab hac generali obligatiōe excipiunf tria genera hominū. Primo pueri nōdum doli capaces: ꝛ similif adulti vsu rōnis carētes: vt fatui et amentes quos ignorātia inuincibilis excusat sicut a peccato: ita ꝛ a contritionis obligatione. xv. q. j. c. Si quis insaniēs. Secundo excipiuntur: peccata aliqua omnino obliuioni tradentes nec recordari potentes. Nam ad impossibile nemo obligatur. Si tamē aliquādo in memoriā venīant tenenf. Tertio: peccato mortali actuali ꝑ dei gratiā carentes. Nam de veniali nō est necessaria specialis cōtritio: sed sufficit generalis ꝛ implicita: tamē de venialibus ꝯteri specialiter est ꝑfectionis: vt legimus de sancto Augustino ꝛ Francisco ꝛc. qui etiā de minimis cōfitebanf cū dolore. S

Circa tertiū de sanitate

vel medela cōtritionis siue contriti cordis: Aduertendū ꝙ anime humāe vl̓ cordis medela in scriptura sup omnia attribuitur cōtritioni. Unde in veteri testamēto Esa. lxj. chr̄s dei filius dicit sic: Spūs dn̄i sup me: fm Lyrā: humanitas christi dicit hec. sequif. ad annūciandū misit me: vt mederer cōtritis corde. Hec ibi Vn̄ si queraf: Que est medicina in toto mūdo optima. Rn̄det Aug⁹. lib. de penitētia: di. Nil est qd̓ medicamētum penitētie ꝑcellere possit: nā sine ea nil valent oia alia Ipā aūt sola valet ad eterna cōseq̄nda vl̓ te premia. Reuera si tot legerenf misse q̄t sunt celi stelle: ꝛ maris arene: nō ꝓdessent homini existēti sine vera ꝯtritione ꝛ penitentia. Proinde queri potest: Quare scriptura potius attribuit cōtritioni medelā anime. Rn̄detur: ꝙ ꝑmo fm Lyrā ibideꝫ quia ꝯtritio habet sanare omnia ꝯsciētie vulnera. Scd̓o: quia ipā est q̄si confectio amara absinthiaca: de q̄ Diascorides dr̓: ꝙ cōfectio facta arte apothecarioꝝ de absinthio cū zuccaro valet ꝑcipue ad q̄tuor. Primo epati et interioribꝫ visceribꝫ subuenit. Secundo stomachū confortat. Tertio appetitū excitat. Quarto ebrietati resistit. Hec ille. Spūaliter absinthiuꝫ significat ꝯtritionē amarā que si cōficiaf cū zuccaro diuini amoris dulcissimi: subuenit Primo interioribꝫ. i. affectionibꝫ deuotis. Secundo cōfortat stomachū anie i suscipiēdo verbo dei. Tertio excitat appetitū anie ad desideriū celestiū. Quarto resistit ebrietati scꝫ mūdialiū bonoꝝ cupiditati. O q̄ charissimi hāc medicinam salu

brem accipite. Rogem⁹ ꝙ chřm ꝛc.

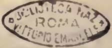
Feria q̃rta post dñicaꝫ ſcðam Ser. xvij de cõtritiõe lachꝛymoſa ꝛ eꝰ virtuoſitate

Filius hois tradet̃ pncipibꝫ ſacerdotũ ꝛ ſcribis: ꝛ ɔdẽnabũt eũ morte. Mat xx. ꝛ in euãge. hoð. Sicut Rabanus ſup hoc euãgelio dicit: Dñs ieſus idcirco in hoc mũdo noluit pſperari: ſꝫ gratiã pati vt oſtẽderet nobis viã pnie: qꝛ ꝗbus nos ḡ p delectatiõeꝫ culpe cecidimꝰ: ſcire mus cũ qua amaritudine redire. ſcꝫ ad patriã celeſtẽ debeamꝰ. Propterea chřs ipe dñs voluit cõdẽnari morte vt nos p pniaꝫ diſcerem⁹ euadere dãnatiõeꝫ eterne mortis. ꝛ nos mortui peccatis viuere chꝛiſto. Itẽ tradi voluit chřs ad illudẽdũ: vt exẽplo ſui tradamꝰ nos ad ɔtemptũ munda noꝝ: nec curemꝰ illuſiões hoim. Itẽ flagellari voluit ꝛ crucifigi. vt nos exẽplo eꝰ corpus flagellemꝰ in pnie auſteritatibꝫ: et vicia ac ɔcupiſcẽtias crucifigamꝰ in nob. Gal. v. Qui chři ſunt carnẽ ſuã crucifixerunt cũ vicijs ꝛ ɔcupiſcẽtijs. Vñ ꝛ diſcipulis ſuis chřs paſſiões iſtas pdixit. Et cũ mater filioꝝ Zebedei p filijs gl̃iam regni peteret: de hmõi ſeq̃la illos interrogauit di. Poteſtis bibere calicẽ quẽ ego bibiturꝰ ſum: Et tandẽ humilitatẽ docuit eſſe neceſſariã ad ɔſeq̃nduꝫ regnũ celeſte ſuo exẽplo: vt ptꝫ in euãge. Itaqꝫ de penitẽtiali ɔtritiõe q̃ debemꝰ chřm dñm p nobis paſſum ꝛ mortuũ imitari: tria myſteria (pter pmiſſa) in h̃ ſmõe declaremꝰ

Pꝛimũ de intellectuali dolore.
Scðm de ſenſuali lachꝛymatiõe.
Tertiũ de lachꝛymali pponderatiõe.

I. Circa pꝛimuꝫ de intellectuali dolore ſiue volũtario vł cordia ſi q̃rit: Qualẽ dolorẽ exigit vł reqrit ds in pe ɔtrito petõre p petõꝝ remiſſiõe: Ad qð rñr ſm Rich. ꝛ Petrũ de Tharañ. ſup. iiij. di. xvij. ꝙ duplex eſt dolor de petiſ Vnus eſt intellectualis ſiue rõnis dolor: qñ hõ ex electõe delibera ta petm̃ deteſtat̃ ita ꝙ nolit peccaſſe: ꝛ velit nunꝗ̃ de cetero mortaliter peccare: ꝛ talẽ dolorẽ deus exigit neceſſario in vere cõtrito: vt iã plurib⁹ alijs ſermonibꝫ etiã tactũ eſt. Aliꝰ ẽ dolor ſenſualis ꝗ. ſ. excitat̃ ex pdicto dolore intellectuali. qñ vicꝫ hõ intantũ dolet de petis: ꝙ ſenſibiliter eius cor amaricat̃ vł etiã ad fletũ cõpungit̃. Et de hmõi dolore tria documẽta tradunt̃. Pꝛimũ eſt ꝙ ſenſualit̃ dolere de petis nõ reqritur neceſſario in ɔtritione: qꝛ ſine hmõi dolore ſufficit intellectual̃ dolor p peti remiſſiõe Rõ huiꝰ ẽ: quia gñalis regula iurꝫ dictat ꝛ eſt dictũ Chꝛyſo. qð ponit̃ extra de reg. iuris. cap. j. Omnis res p q̃ſcunqꝫ cauſas naſcit̃: p eaſdẽ diſſoluit̃: ſꝫ petm̃ omne ſufficient̃ p actũ ſoliꝰ volũtatꝫ pt naſci: ꝟ ſufficienter etiã p ſolũ volũtatis actũ cõtrarium poteſt tolli. h̃ ẽ p diſplicẽtiam ꝛ dolorẽ rõnis q̃ntum ẽ ex pte noſtra: ꝛ ſic ɔcurrẽte pncipalius gr̃a dei petm̃ dimittit̃. Secundũ documetuꝫ: ꝙ hõ qñ nõ põt dolere de peccatis ſenſibilit̃ dolere: nõ dꝫ ex hoc timere quaſi nõ dimitteretur ſibi petm̃: ſi tñ habeat dolorẽ in volũtate. Nã miſericors deꝰ nõ reqrit ab homie pluſqꝫ põt. Tertiũ ꝙ hõ quãdo poteſt etiã ſenſibilẽ dolorẽ ð petis habere: multũ debꝫ de hoc deo gratias agere: qꝛ hoc ẽ ſumme vtile ꝛ ſignuꝫ pnie pfecte: vt patebit articło ſeq̃nti

II. Circa ſcðm ð lachꝛymis cõtritiõis Notandũ eſt: ꝙ lachꝛymarũ effuſio in cõtritiõe eſt mirabilis ꝛ indubitabilis virtutis ꝛ potẽtie. Vñ eam habere eſt ſumme vtile. Et hoc declarat̃ ſic. Nã ſi q̃ratur: Que ſunt in toto mũdo ſup oia fortiſſima vł potentiſſima: Ad id rñdet magnus Albertꝰ ſup Miſſus eſt: pbando ex ſcripturis: ꝙ pcipua fortiſſima ſꝫ tria Pꝛimũ eſt mors que oia mortalia pmit ꝛ mordet ac necat. ij. Reg. xiiij. Oẽs moꝛimur: ꝛ q̃ſi aq̃ dilabi. in terrã. Vñ Aug. in hyponoſticon. rñſione. j. dic: ꝙ mors h̃ vocabulũ accepit: eo ꝙ morſu venenoſi ſpentis. i. diaboli in hoies introducta oẽs mordeat tã potẽtes reges ꝗ̃ oẽs alios. Secũdũ fortiſſimũ eſt diabolꝰ. Iob. xlj. Nõ eſt ptãs que cõpetur ei ſup terrã. et loquitur de diabolo. Tertium ſup omĩa pdicta eſt

sup̄ in diffinitiōe: pctōꝝ suoꝝ ꝓpꝛioꝝ de-claratio F Sed iuxta hoc qrit̄: Utrꝝ liceat in confessiōe noiare ꝑsonā cū q̄ quis peccauit. Rn̄detur ſm Rich.i.iiij.di.xvij. ꝙ si noiatio ꝑsone est necessaria ad peccati speciē exꝓmēdam: puta qꝛ peccauit cū so-roꝛe in ꝓmo gradu vel ꝯsanguinea: vel qꝛ cū marito ꝓpꝛio ꝯtra naturā: ⁊ sic de alijs tūc opoꝛtꝫ noiare. Silr̄ ꝓpter consiliū dā-dum ⁊ pniam imponēdā a ꝯfessoꝛe oꝑtet noiare. Si aūt noiatio nō ꝑtinet ad exꝓs-sionē speciei pcti. Uel etiā qn̄ pōt sufficiē-ter exꝓmere spēm sine noiatiōe ꝑsone. pu-ta dicēdo: peccaui cū quodā cōpatre vl' cō-matre aut ꝓsbytero q̄dam: tūc tenet̄ tace-re de ꝑsona ne illū noiet: alioqn vt dic̄ san-ctus Bonauē. peccat moꝛtali pctō detra-ctōis si ꝑsonā noiat. Silr̄ peccat ⁊ ꝯfessoꝛ d̄ noie inq̄ren̄. l' ꝯfetien̄. ſꝫ eūd̄. Boa.i.iiij di.xxj.par.ij.ar.j.q.iij. ⁊ in Angeli. Ter-tio req̄ritur ad sacramētalē ꝯfessionē effi-ciens causa: hoc est cui debeat fieri cōfes-sio: ⁊ q̄s habeat absoluere: ⁊ hic est sacer-dos q̄ habet claues absoluēdi in ꝯfessiōe sacramētali: iō d̄ꝛ: coꝛā sacerdote Quar-to req̄ritur foꝛma ṽboꝝ sine q̄ nō est sacra-mentalis ꝯfessio ⁊ legitima. G Sed que sit foꝛma Notandū: ꝙ coiter ſm theo-logos ⁊ canonistas: ꝓsertim Tho. ⁊ Al-ber. foꝛma absolutiōis essentialit̄ ꝯsistit in hoc vicꝫ cū dicit sacerdos: Ego te absol-uo: lꝫ ly ego nō sit de necessitate sacramēti tamē peccaret q̄ omitteret. Un̄ qui mu-tant foꝛmā istā: puta dicēdo sic: Autoꝛita-te dn̄i Jesu ⁊ aploꝝ Petri ⁊ Pauli sis ab-solutus in noie p̄ris ⁊ filij ⁊c̄. non absoluūt sacramētaliter. Itē de foꝛma ista Joānes gerson dicit: ꝙ nō debet addi ly contritis. dicēdo sic: Ego absoluo te a pctis ꝯtritis ⁊c̄. quia potest esse ꝙ ꝯfitens nō sit ꝯtrit⁹ sed solū attrit⁹: ⁊ tn̄ ṽtute clauiū absoluit̄: ſm Sco. vt patuit sup̄ sermone .xxvij. H ideo nocet addere ly cōtritis. Hec ⁊ pl'a i Gerson. Unde alia documēta plura tra-dunt docto. de foꝛma absolutiōis que ad confessoꝛes ꝑtinet scire: i. do dimitto. qꝛ cō-muni ꝓplo nō sunt necessaria. Sed pꝛacti-ce notem⁹ ꝓ instructiōe simpliciū ꝙ vicꝫ debeat cōfitēs tali foꝛma confiteri coꝛam sacerdote. Pꝛimo ꝓmittat dicendo: si scit solitam confessionē cōmunē. Cōfiteoꝛ d̄o oipotenti ⁊c̄. vsq; ibi Mea culpa. Scd̄o quoq; ad singl'a moꝛtalia dicat sic. Dico deo meā culpā: in sup̄bia sic ⁊ sic peccaui. Simil' ⁊ de auaricia: ⁊ sic de alijs moꝛta-libus. Itē de p̄ceptoꝝ singuloꝝ transgres-sione. Itē de alienis peccatis. Itē de qn̄-q; etiā sensib⁹. Item de opeꝝ misc̄die ne-gligentia: et de articulis fidei si errauit in aliquo. Tertio tandē de venialib⁹ ⁊ oblitꝭ dicat sic: In multis alijs scio vl' credo me peccasse: ideo de oibus dico Meā culpā: vel Cōfiteoꝛ d̄oꝛ tibi p̄r: ⁊ cōcludens di-cat in fine: Ideo rogo beatissimā virginē Mariā ⁊ om̄es sanctos ⁊c̄. oꝛare pꝛo ⁊c̄. Rogem⁹ ḡ dn̄m iesum vt det nobis ⁊c̄.

Feria scd̄a post dn̄icam quartā Qua-dragesime Sermo.xxxj. scꝫ de confitēdis pctoꝛum circūstantijs.

Ipse Jesus non credebat semetip̄m eis: eo ꝙ ip̄e nosset omnes. Joā. ij. ⁊ in euāgelio hod̄. In hoc euāgelio charissimi hoc vnū mysteriū in-ter alia miꝝ videt̄: vt dicit Aug⁹. ꝙ multi credebāt in noie Jesu videntes signa que faciebat: sed tn̄ dn̄s iesus nō credebat se-ip̄m eis eo ꝙ ip̄e nosset om̄es. Exemplū ponit idē Aug⁹. dicen̄: Plus em̄ nouit ar-tifex q̄d esset in oꝑe suo: q̄ꝫ. s. nouerit ip̄m opus q̄d esset in semetip̄o. Sic ch̄r̄s deus plus nouit q̄d esset in hoie ⁊c̄. Et ſm Ori-genē: multi credētes in ch̄r̄m quib⁹ tamē se nō credit ch̄r̄s: designāt ch̄r̄ianos min⁹ bonos: q̄ lꝫ fide credāt in noie ch̄r̄i: tn̄ no-lunt oꝑe ꝑficere que tenent̄ ⁊ incedere per artam viā penitētie. talib⁹ ch̄r̄s se nō cre-dit dando seip̄m eis ꝑ gratiā ⁊ gloꝛiā: q̄a nouit omnes tales foꝛe indignos: vtpote qui cōfitentur se nosse deū: factis aūt ne-gant. Pꝛoinde charissimi agam⁹ peniten-tiā ⁊ cōfiteamur de pctis: vt ch̄r̄s credat se nobis ad salutē: vide euangeliū. Ita-q; de cōfessione faciēda vt se ch̄r̄s credat nobis hic ꝑ grām ⁊ in futuro ꝑ gl'iam tria mysteria notabimus.

Pꝛimū de moꝛtaliū pctōꝝ exꝓssione.

Scđm de circũstantiaꝝ correquisitiõe
Tertiũ de circũstãtiaꝝ declaratiõe

H Circa primũ de mortaliũ peccatoꝝ ꝯfessione.s. expssa qrit: Quõ tenet qs necario expsse ꝯfiteri de mortali peccato: nõne sufficiat in generali ꝯfiteri talia scȝ mortalia: sicut loqtur Aug. in psona taliu dicẽs. sic: Ego peccator (inqt) dñe sacerdos peccaui peierãdo: fornicãdo: adulterãdo. hoiem occidẽdo: sacrilegiũ cõmittẽdo: furãdo: rapiẽdo: hec oia cõmisi ope vł volũtate ꝛc. Opus est ḡ scire quõ ꝯfiteri debeam⁹. Ad hãc qstionẽ rñdetur fȝ doctores cõiter: ꝙ oia peccata mortalia de qbꝫ haberi põt mẽoria necario sunt ꝯfitẽda singillatim in specie vltima ꝛ specialissima. Rõ fm Alex. ꝛ Tho. in. iiij. dis. xxj. Quia p qdlibet pctm̃ mortale auertit hõ a deo: ꝛ cõuertit ad creaturã: ac obligat ad penã eternã fm speciẽ ꝛ qntitatẽ pcti: qꝛ ipa cõuersio ad creaturã trahit pctm̃ in speciez. Et fm diuersitatẽ specierũ diuersis penis obligat peccator in inferno: vbi reddet vnicuiqꝫ fm culpaꝝ mẽsurã. Deut. xxv. sed qꝛ cõfessio fit rõne pene remittẽde ꝛ p sacerdotẽ iniũgẽde: vt cõiter pena eterna in tpalẽ Sacerdos aũt nõ põt taxare qntitatẽ pene nisi sibi innotuerit p ꝯfessionẽ qntitas culpe: nec qntitas culpe põt innotescere sibi nisi fiat ꝯfessio particlarit de singul' pctis mortalibꝫ in specie vltima. ḡ. ꝛc. Et ponamus exemplũ in tribꝫ. Primũ exemplũ in physicalibꝫ. Siqs habȝ vulnera mortifera plura: vnũ in gutture: alteꝝ in capite tertiũ in pectore vel corde: ꝛ sic de aliis: nõ sufficit generaliter medico dicere habere plura vulnera: sed singla oportȝ detegere et alligare. Sic in pposito. Vñ Ber. Oẽ qd remordet ꝯsciẽtiam confiteri oportet pure ꝛ fideliter. Hec ille sup Can. Idẽ sentit ꝛ Magr in. iiij. di. xxj. Scđm in opibus. Nõ sufficit dicere: peccaui in luxuria multipliciter: sed oportȝ exprimere speciẽ pcti vltimã: hoc est: si peccauit cũ cõiugata: qꝛ sic est adulteriũ: vel si cũ vgine: sic est stuprũ: vel si cũ vidua voto obligata: qꝛ sic ẽ sacrilegiũ: ꝛ sic de aliis speciebꝫ. Similit dicere: peccaui in auaricia nõ sufficit: sȝ exprimere speciẽ oportȝ: ꝛ sic in aliis generibꝫ pcti. Tertiũ exemplũ in cogitatiõibus. Quia vt etiã dicit Anton. in sum ꝯfes. nõ sufficit dicere: Ego cogitaui deliberato cõsensu cogitatiões luxuriosas pficere opere: lȝ nequi: qꝛ hoc põt esse multipliciter in diuersis speciebꝫ: sed oportȝ exprimere species: quas. s. cogitatio accipit ab obiecto: vt si deliberauit tale pctm̃ cõmittere cũ soluta ipe solutus: fornicatio est: si cũ cõiugata: adulteriũ: si cũ consanguinea: incestus Similit si deliberauit de speciebꝫ aliorum peccatorum. I

Circa scđm de circũstãtijs cõfitendis qrit: Vtrum correqrat necessario ad cõfessionẽ peccatoꝝ mortaliũ ꝯfessio eorũdem circũstantiaꝝ. Rñdet fm Bona. aliosqꝫ docto. in. iiij. di. xvij. distinguẽdo.

Nã pmo circũstãtie sunt qdam pctm̃ alleuiãtes: ꝛ tales ꝯfiteri lȝ nõ sit pctm̃: ad pfectionẽ ꝯfessiõis tñ nõ cõfert nisi sit pter hoc vt satisfaciat inqsitiõi cõfessoris: vel qꝛ timet scandalũ accipe ex h: vel pturbari illũ cõfessorẽ. Exẽpli gra: Siqs fecit malũ ex ignorãtia vel bona intẽtiõe: talẽ circũstantiã cõfiteri est impfectiõis. Similr siqs peccasset cũ mliere ab ipa tẽtatus et puocat⁹ ꝛ hmõi. ꝛ hoc p gnali tenẽdũ est ꝙ qñ circũstantia aliq̃ alleuiat pctm̃: vt sit fm suũ gen⁹ veniale aut nullũ: tũc illa circũstantia nõ debet cõfiteri: sicut comedere carnes in qdragesima pter infirmitatẽ: in tali casu cõfiteat hõ peccatũ: sed nõ circũstantiã: scȝ ꝙ fecit pter infirmitatem qꝛ habet se accusare: nõ excusare: nisi pter confessorẽ: vt dictũ est. Silr supbire pter honestatẽ: diuitias cumulare pter vtilitatẽ publicã: mulieꝝ familiaritatẽ habuisse pter dei charitatẽ: inuidie stimulũ pati pter psperitatẽ illius quẽ scio malũ. ꝛ hmõi. Nã hmõi circũstantias confiteri est impfectiõis: fm Petꝝ de pal. ꝛ Antoniñ.

Scđo qdam circũstantie sunt pctm̃ aggrauãtes: sȝ i eadẽ specie: nec in aliã spẽȝ trahentes: vt siqs lusisset ad taxillos nimis libenter: vel fuisset fornicat⁹ cũ mlta delectatiõe: vel si cõmisissȝ aliqd pctm̃ ex ppa malicia nulla pcedẽte tẽtatiõe. ꝛ hmõi: tales circũstãtias cõfiteri congruũ est: tñ nõ est necitas. Hoc excepto fm Pe. de Pal.

nimie ſufficeret ad ſatiſfaciendū de culpa ⁊ pena totali: ⁊ ſic ſtatim euolarent in celum. Proinde patꝫ: ꝙ dolor penitentie ibi non eſt meritorius: ſed tm̄modo ſatiſfactorius. et ſic dicit ch̄ris ꝙ in futuro fit remiſſio peccati. ſ. in purgatorio ſm̄ Grego. Tertō in contritione eſt efficacia. ſ. remiſſionis ꝑ dolorem gratia informatuꝫ. Sed qꝛ hm̄oi remiſſio nō poteſt eſſe in damnatis. Jdō lꝫ habeāt dolorē penitētie Sap. v. Penitentiam inquit ageñ. ⁊ p̄ anguſtia gemeñ. et hoc ꝓpter penā quā ſuſtinēt ꝑ peccatis: nō ꝓpter culpā inq̄ntum eſt cōtra deū: nec dolent amore dei vt placent ip̄m. ergo penitentia ibi eſt ſine gratia ⁊ ſine fructu venie. O itaqꝫ fatui ⁊ decepti tales q̄ in futurum differunt penitere: ve eis. Sed ſapientes hic penitendo vitam eternā adquirunt. Exemplū habemus in phenice aue regia: de q̄ Ariſt. lib. animalium. ⁊ etiā Ambro. in hexam. di. ꝙ ſine pare viuit vſqꝫ ad q̄ngentos annos quādoqꝫ: que auis cū ſibi finē vite aduertit: facit nidum ex lignis aromaticis. ſ. myrrhe ⁊ hm̄oi multū ſiccꝫ: ⁊ flante vento calidiſſimo in eſtate illū intrat ⁊ verberando alarꝫ flatu accendit ⁊ incineratur inter illa ardentia ligna: ex quo cinere infra triduū quidā vermiculus naſcatur qui paulatim plumas recipit creſcētibus alis: et fit phenix auis noua. Spiritualiter debet ſic peccator in p̄ſenti ante finem vite in ligno crucis ch̄ri ꝑ amorēꝫ ſe ſuccēdere in corde ⁊ in cinerē penitētie redigere: ⁊ ꝑ triduū. i. tres partes vere penitentie. ſ. contritionē: confeſſionē: et ſatiſfactionē reuiuificari. Rogem⁹ ḡ ch̄m ⁊c̄.

Feria ſexta poſt dominicā ſcdam Sermo. xix. de tp̄e obligatiōis ad cōterenduꝫ de peccatis ⁊ de deletiōe reatus.

Aufferetur a vobis regnū dei ⁊ dabit̄ genti facienti fructus eius Mathei. xxj. et in euāgelio hodierno. Verba ſunt ſaluatoris contra iudeos obduratos ſic ⁊ contra peccatores obſtinatos penitere nolentes. Nam hanc parabolam de vinea agricolis locata Moraliter exponendo Rabanus dicit: ꝙ vinea ſignificat animam bonis opibus excolendā. Serui miſſi p̄mo ſc̄ lex. Scdo pſalmi. Tertio ꝓphetia. Heres eſt ch̄ri euāgeliū. Jſti cedunt̄ occidunt̄ dū ſermones illoꝝ a peccatorib⁹ contēnunt̄. Vn̄ a illib⁹ vt dicit ch̄ris in themate auferetur regnuꝫ dei: ⁊ vinea dabit̄ alijs quādo dona gratie ⁊ glorie que mali ꝑdiderunt dabunt̄ vere penitentib⁹. Et ſic patꝫ euangeliū. Jtaqꝫ de cōtritione in qua p̄cipue cōſiſtit fructus adq̄ſitiōis regni dei tria myſteria notabim⁹

Primū de cōtritiōis q̄litate.
Scdm de eius virtutis poteſtate.
Tertiū de renouatiōis exēplaritate

F Circa primū queritur

Vtrꝫ homo cōmiſſo mortali peccato teneat̄ cōteri ſtatim de facto: aut q̄nto tēpore poſſit differri eius cōtritō: Ad qd̄ rn̄dēdo ſm̄ Alexan. de ales in. iiij. par. Jtē Petrū de pal. ⁊ Angel. de clauaſ. alioſqꝫ recolligiēdo ponem⁹ tria documēta. Primū documentū: ꝙ cōteri de pctō eſt de p̄cepto affirmatiuo. Generalis āt reḡla eſt ꝙ p̄cepta affirmatiua obligāt ſemꝑ: ſꝫ nō ad ſemꝑ: niſi ſolū qn̄ materia occurrit pro loco ⁊ tp̄e. Verbi grā: Preceptū diligēdi deū vel honorādi parētes: obligat quidē ſemꝑ ne cōtrariuꝫ faciā: ſed nō obligat ad ſemꝑ actu diligendū vel honorandū: niſi qn̄ materia occurrit practice in caſu q̄ deberem actu diligere deū. ſ. cum conſiderat̄ deus vt diligēdus: tūc teneor diligere: et cum deberē actu exhibere honorē parentibus: tūc teneor. Sic etiā pctm̄ mortale cōmiſſum lꝫ ſit ſemꝑ deteſtandū: qꝛ ſemꝑ debet diſplicere homi peccatū. Tn̄ actu cōteri vel deteſtari nō tenet̄ q̄s niſi ꝑ loco et tp̄e oꝑꝑortunis. ſ. qn̄ menti occurrit practice recogitādo peccata ſua: tūc tenet̄ vt nō delectet̄ in eis: ſed deteſtet̄ illa. G

Sed quādo ſpecialit̄ tenet̄ recogitare: Scdm ad id documentū ponit̄: ꝙ recogitare peccata ⁊ cōteri de eis tenet̄ hō ſpecialiter in die feſto colēdo. quia ſm̄ Scotuꝫ in. iiij. di. xxvij. Tēpus oportunū ad ſactificandū ꝑ pn̄iam videt̄ eſſe dies dn̄ica. iuxta illud p̄ceptum Exod. xx. Memento vt diem ſabbati ſanctifices. Et idem eſt

de alijs festis colendis sm canonistas: qr nimirum vt Sco. ibidē dr: tenet hō die dnica ex debito vacare deo vel deū recogiscere etsi nō tota illa die: saltē in aliq̄ hora illi⁹ diei: et ptūc tenet hre actū aliquē illi⁹ pcepti.s. ad diligendū deū gratuite ⁊ ad fugiendū oppositū me.s. insit act⁹ odij: h̄ ē pcc̄ȝ mortale: aliter peccat mortalit in hoc: q̄r n̄ scrificat festū. Tertiū g documentū: q̄ quicunq̄ est in mortali pctō tenet pteri saltem die dnico vel festo ne peccet mortalit de nuo festū nō scrificādo: ⁊ ad id tenet hora oportuna: psertim cū dr missa. Nā ⁊ ob h̄ eccl̄ia pcepit cuilibȝ audire missaȝ die festo.de 9se.di.j.Missas. Ex his g sequit: q̄ hō exns in pctō mortli q̄rq̄t festa ⁊ dnicas sine 9tritiōe trāsigit: toties mortalit peccat: ⁊ debet 9fiteri. O g ch̄iane disce obseruare pdicta.

Circa scōm d virtute

9tritiōis ⁊ ptāte q̄rit: Utrum 9tritio sit tāte virtutis vt possit tollere totū reatū pctōrū hois? Ad qd̄ r̄ndet sm Rich. ⁊ Petrum de Tharan.sup.iiij.di.xvij. Thom. alios ep 9clusionē: q̄ sacra 9tritio pōt intēdi intantū q̄ tollat totū reatū pctōr̄. Et hoc pōt fieri tripliciter.

Uno modo ex pte charitatis.

Alio mō ex pte doloris.

Tertio mō ex pte freq̄ntatiōis.

Primo mō ex pte charitatis. Nā vt dr.j. Pe.ca.iiij. Charitas opit m̄ltitudinē peccatorū. et Prouer.x. Uniuersa delicta operit charitas. Proīde tāta pōt esse charitas i hoie q̄ causat displicētiā pcti q̄ tollat totū reatū: ita q̄ in morte statiȝ euolat sine igne purgatorij. Exemplū habem⁹ i Magdalena de q̄ dr̄is Lu.vij. ait. Remittūt ei pctā m̄lta qm̄ dilexit multū. Secūdo mō ex pte doloris q̄ in sensitiua pte tantū pōt excitari q̄ tot⁹ reat⁹ pene remittat: sic legim⁹ de btō Francis. q̄ tāto dolore deplorauit pctā adolescētie sue vt sibi dn̄s reuelauerit q̄ oīa pctā sua sibi forēt remissa vsq̄ ad nouissimū q̄drantē. ¶ Sed di. Quid g de illis q̄ multū intēso dolore defleuerūt pctā adeo vt credāt illa sibi fore remissa totalr: nunqd adhuc tenent 9fiteri illa ⁊ pniam iniūctā iplere? Rūdet sm pdictos doc.⁊ Rich.di.xiiij. q̄ nihilominus req̄rit facieda 9fessio ⁊ pnie iniūcte p viribus ipletio. Tū pter pceptū cōfessiōis Tū vt recōcilient eccle. Tū pter incertitudinē: q̄r nō est q̄s cert⁹ q̄ sua 9tritio sit sufficiēs ad tollendū totū reatū. Tertio mō 9tritio pt eē tāta q̄ tollat totū reatū pctōr̄ ex freq̄ntatōe. Nā tāmltis vicibus freq̄nter pt hō sua pctā deflere ⁊ cōfiteri q̄ satisfacit d totali reatu successiue. Unn̄ Alexan. de ales dr: q̄ si dolere de pctis est bonū: g freq̄nti⁹ dolere est magis bonū: ⁊ sp dolere ē optimū ⁊ btm̄. iuxta illō Mat.v. Beati q̄ lugēt qm̄ ipī 9sola. Ubi glo. dic: Luct⁹ p pctō 9solatōeȝ meret. g freq̄nti⁹ lugere maiorē 9solatiōȝ meret. Exem̄ de hoc habem⁹ in Petro aplō q̄ cōmēdat in legēda de h̄ q̄.s. q̄n culpā negatōis ad gallicantū recordabat vbertim flebat 9suetudinarie adeo vt facies e⁹ tota adusta lachrymis videbat. Unn̄ in sinu sp sudariuȝ portabat q̄ crebro fluētes lachrymas tergeret. O g pctōr fac simil̄r.

Circa tertiū de renouatiōis exēplo notādū ē:

q̄ pnialis 9tritio renouat hoiem: vt ptȝ p Aug. de pe. di.j.§.Ea po.⁊ c. Tres sūt actōes. vbi in glo.dr. q̄ pnia de hoie vetusto.i.q̄ habuit pus culpe vetustateȝ: facit nouū hoiem.i. grē nouitatē habentē. Et hoc ad pn̄s bre uiter sufficiat ostendi in exēplis.

Primo exēplo canonico.

Scdo simul theologico.

Tertio philosophico.

Primo inq̄ exēplo canonico. hoc est ex iure canonico accepto. nā d pe.di.j.c. Quāobrē. text⁹ Hiero. cū glo. ponūt exēplū de Nabuchodonosor. Itē scdo idē exemplū est etiā theologicū in li. Dan̄.iiij.c. q̄ Nabuchodonosor p supbiā elat⁹ dei iudicio mente v'r rōnis vsuȝ pdidit: ⁊ bestijs ac feris sociat⁹ est: fenū vt bos comedit donec capilli ⁊ vngues in silitudinē aq̄laꝝ ⁊ auium cresceret: ⁊ sic a regia dignitate eiect⁹ fuit: sed postea cū penituit: deū ⁊ pctm̄ suū recognouit: sensus ei denuo restitut⁹ ē: figuraq̄ faciei reuersa ē ad eū. ⁊ sic tot⁹ renouat⁹: i regnū ⁊ regiā magnificētiā r̄stitut⁹ ē: ⁊ deū laudauit. sic spūalr pctōr p pniaȝ ⁊

gr̃am renouatur in aīa mente mutata i me
lius ad cognitionē sui z dei. z de statu be-
stiali fit denuo dignus celesti regno facies
q̄ eius glosa in baptismo adq̄sita redit ei-
dem. ¶ Tertio ondit̄ exemplo philo
sophico. Nā videmus z testat̄ glo. sup psal.
xlij. ac Orosius sup Cañ. Ceruus senio g̃
uatus pilis z cornibus crescentibus s̄pentē na
ribus haurit: z veneno estuans fontē ad
bibēdū ardent̄ desiderat. q̄ hausto cornua
z pilos deponit vetustos. z visum nouum
cornuaq̄ noua z pilos renouat. Itē aq̄la
p̄ū senio g̃uat̄ rostro crescēte cibū cape nō
pōt. g̃uat̄ in alis. caligat̄ ocul̄. p̄pterea s̄pen-
tes comedit: quoꝝ venena calore coq̄t in-
terno. deīde ascendit in altū vt ex calore ae
ris z labore volatus fortius calescat. z sic po
ris apertis z pēnis relaxatis subito descēdit
in fontē: inmutat plumas: z renouat̄ i ocu-
lis. rostrū etiā ad petrā excutit: z sic iuue-
nescit. vt hec dicūt recolligēdo Amb. Pli
nius z glo. Ps. cij. Spūaliter. pctōr g̃uatus
vetustate pctōꝝ debꝫ deuorare pcti vene-
nū occidēdo z in se decoq̄ndo ignito calo
re v̄bi dei z amoris diuini ꝯsumēdo. q̄ in-
calescens currat ad fontē viuū. s. ad sāgui-
nis chr̄i in cruce effusionē recordādo: cui
se totū imergat p deuotā cogitationē: imo
rando. z rostrū. i. onus pctōruꝫ excutiat ad
petrā chr̄m passum. z sic renouabit̄ in pre-
senti p gr̃am in ocul̄ mentis. z pilis vel plu
mis meritoꝝ ac cornibus z rostro. i. viribus
anime. Ac tandem renouabit̄ vt aquile iu
uentus in futura resurrectiōe. Rogemus er
go dn̄m iesum zc̄.

Sabbato post dn̄icam scd̄am Ser. xx.
de ꝯtritionis multiplici vtilitate.

Pater pecca

ui in celū z corā te nā nō sum
dignus vocari filius tuus. Lu.
xv. z in euāgelio hodierno. Charissimi ho
die nobis p̄ponit̄ exemplū penitentie in fi-
lio prodigo: qui hec v̄ba dixit patri suo. Nā
per hunc filiū prodigū designat̄ peccator:
q̄ bꝫ quidē p̄rem. s. deū q̄ est p̄r oim creati
one z redemptione. Pctōr q̄ppe tanq̄ p̄di
gus ille filius elongat̄ ab hoc p̄re per pec
catū. q2 teste ps. Lōge a pctōribus salus. Itē
oia bona sua dissipat viuēdo luxuriose cuꝫ
meretricibus q̄n bona corporis et nature ac
etiā fortune expendit in prauas ꝯcupiscē-
tias carnis z mūdi tanq̄ in meretrices. q̄
bus adheret seq̄ndo illas. Iōq̄ fame spi-
ritualium bonoꝝ egēs adheret vni ciui re
gionis illius. hoc est diabolo: cuius porcos
pascit. i. vicioꝝ multitudinē fouet i se. Sꝫ
tandem p dei gr̃am recognoscit suam mi
seriam z spūalem egestatem dicēs. Quā-
ti mercenarij. hoc est serui dei. mercedē ce
lestem expectañ. in domo patris mei. i. i ec
clesia dei abundant panibus. s. gr̃e. Surgā
ergo. s. ad penitentiā faciendā. z ibo ad pa
trem. i. deū p ꝯtritionem q̄ hō appropinq̄t
deo. z dicam. s. in ꝯfessione pctōꝝ. p̄r pecca
ui coram te zc̄. vt patꝫ in themate z euan-
gelio. Unde d ꝯtritione q̄ pctōr recogno
scit z confitet̄ peccasse corā deo notabimus
tria mysteria.

Primū d ꝯtritōis vtilitate q̄ ad icipiētes
Scd̄m d eiusdē vtilitate q̄ ad p̄ficiētes
Tertiū de ipsius salubritate q̄ ad dece-
dentes. M

Circa primū de vtilita

te ꝯtritionis q̄ ad incipiētes. i. q̄ incipiunt
p̄mo ad deū ꝯuerti Notandū q̄ talibus cō-
tritio ꝯfert tres vtilitates. Primo aīaꝫ reui
uificat. Scd̄o culpā expiat. Tertio ꝯscien
tiam rectificat. Pria vtilitas est aīe reui
uificatio. Hanc ondo primo autoritate tā
veteris q̄ etiā noui testamēti. Nā Ezech.
xviij. dicit dn̄s. Si impius egerit peniten-
tiā ab omnibus peccatis suis vita viuet zc̄.
Deniq̄ Ioā. v. chr̄s ait. Amen amen dico
vobis: q2 venit hora z nunc ē q̄n mortui. s.
pctis audient vocē filij dei. et q̄ audierint
viuēt. s. i aīa q̄ nūc viuit p gr̃am. Scd̄o rō
ne: q2 in ꝯtritiōe infundit̄ gr̃a spūs sc̄i q̄ vi
uificat aīaꝫ Rom. vj. Stipēdia pcti mors
gr̃a aūt dei vita eterna. Et hoc clarius de
clarat̄. Si eñ q̄ras. q̄lit̄ morit̄ vel viuifica
tur aīa: Rñdet Aug. de pe. di. j. §. Si aūt
q̄. z sup ps. lxij. dicens. Deus est vita anie.
z anīa ē vita corpis. Sicut corpus viuere
nō pōt nisi p̄sente aīa: ita nō nisi deo p̄nte
aīa viuere valet. Hec ibi. Sed q2 p ꝯtriti
onē deus est p̄sentialit̄ inhabitans aīamꝫ

Esa. lvij. Hec dicit dns in scto habitãs: z
cũ ɔtrito z hũili spũ vt viuificet cor ɔtrito
rũ. Ecce g ptz. Tertio ostdo exẽplifica-
tiõe in pabola hui⁹ euãgelij: vbi chrs d fi
lio pdigo dicit. Mortu⁹ erat. s. pctõr reui
xit. s. p pniaz. Item p exẽplo philosophico
ad idem exprimur q cor hũanũ ẽ pmũ vi-
uens z vltimũ moriẽs. fm Phm li. d vita
z morte. Quãuis aũt oia mẽbra hois emor-
tua videant: tñ si aia psens ẽ i corde hõ ad
huc viuit: z põt totũ corp⁹ reuiuificari. sec⁹
cus si aia e corde egressa est. Sic spũalit
qdiu gra ɔtritiõis manet i aia viuit. sz se
parata vel deficiẽte ipa gra morit. O g hõ
obsua hec. ¶ Scda vtilitas est pctõ
rum oim expiatio. Si em qrat: qlit et per
qd tollit z totalit expiat culpa z eius pena
debita: an p solã internã ɔtritionem: an p
actũ exteriorẽ: Rñr fm Rich. i. iiij di. xiiij
arti. vij. q. ij. q per actum interiorem. Naz
actus exterior nõ acceptat nisi pp̃ter actuz
interiorẽ. Nam Glo. sup Gen. iiij. vbi dr.
Respexit dns ad Abel z ad munera eius:
dicit. Deus attendit offerentis mentẽ nõ
oblationẽ q placet ex mundicia offerentis
Cum aũt per actum exteriorẽ pnie possit
remitti tota pena pctõ debita: multo forti
us h põt fieri p solũ actũ pnie interiorẽ. q
tantũ põt intẽdi q expiat culpã z etiaz pe
nã purgatorij. Hec Rich. Tertia vtili-
tas ẽ ɔscie rectificatio z sanatio. Quero nã
qz quõ rectificari põt ɔscia i homie: Audi
qd rñdet Hugo d sanc. vic. z ɔsilr Bern.
di. Puni pterita pctã: fuge futura. z si pec-
cati sentis nõ ɔsctias. z sic erit pura z bo
na ɔscia. Exemplũ ad hec. Si vis scabies
manuuz sanare aq salsa calida sepe laua et
ɔfert. Et si vis carnes pseruare a fetore z
putredie: sale ɔdi. Itẽ medicia amara pl⁹
cõfert expurgatiõi qz dulcs fm Cõstan. pz
i pill. Sic salsa aq lachrymarũ vere cõtriti
onis multũ confert aie purgatiõi: sanitati
z pseruationi. O

Circa secundum de ali-

is vtilitatib⁹ eiusdẽ. s. q ad pficiẽtes i vita
bona. Nã tria facit. Pmo pdita bõa recu-
perat. Scdo amorẽ dei dulcificat. Tertio
qz merita conseruat. Pma g vtilitas dr
recupationis. Querit, nãqz. vtr p pniaz vl

contritionẽ recupet hõ oia bona per pctm
amissa. s. virtutes: oẽmqz grãm z merita p-
stina. Rñr fm Rich. in. iiij. di. xiiij. ar. viij.
q. j. et Tho. z alios p cõclusionẽ affirmati
ua. Et pbat autoritate: rõne: z exẽplis Pri
mo autoritate. Nã i h euãgelio legit q ius
sit pater seruis di. Cito pferte pmã stolã:
z induite illũ. s. filiũ pdigũ. z date anulũ in
manu: z calciamẽta in pedes: z occidite vi
tulum. Nimirz fm Aug. de qstio. euãge. z
doctores p stolã pmã signat dignitas pri-
ma quã habuit in virtutuz meritis. Item p
anulũ in manu fm Bedã significat opera
tio bona in fide z gratia. Itẽ p calciamen
ta terrenorz contẽpt⁹: fm Aug. ã. Et p vi
tulũ occisum passionis christi meritũ: qd
cõmunicat penitẽti. Et sic ptz q oia recu-
perant: vt hoc idẽ pbat Rich. p glo. Esa.
lij. z sic ptz cõclusio. Scdo probat rõne
qz p contritionẽ remittunt pctã. z talis re-
missio eẽ nõ põt sine charitate z infusione
gre per quam peccator iustificat. sed cum
gratia z charitate simul infundunt omẽs
virtutes necessarie ad rectitudinẽ vite spi
ritualis. Intelligendo hoc de virtutib⁹ q
habent p infusionẽ: scz fide spe z charitate
que virtutes connexe sibi sũt. z sic fit homi
nis iustificatio. Iusticia aũt generalis q quis
dr iustificari cõphẽdit oẽs virtutes. ergo
zc̃. Tertio pbat silitudie z exemplis. Nã
videm⁹ q nubes aufert nobis lumen sol.
sed qñ p ventũ tollit nubes: totalit lumen
solis in splẽdore calore z pulcritudine pri-
us habita restituit. Sic facit z penitẽtia:
ita q si tu homo in charitate meruisti tan
tũ q esses de tertio vel vltimo ordine an-
gelorz. z hoc peccato postea iteruemente
pdidisses. iam quoqz ad pniam redires:
eimdẽ statũ meriti recupares in quo pri⁹
eras anteqz caderes per pctm: puta si erat
in merito pueniẽdi ad tertiũ ordinẽ beato
ruz angelorz: iã nũc penitẽs eũdẽ ordinẽ
recupas. O g dei clemẽtia. Exempla ad
idẽ ponunt. di. l. c. Si p⁹ ordinationẽ. Int
alia de Dauid: q post adulteriũ z homici
diũ spm pphetie reaccepit. z in pmo gra-
du pmansit. Itẽ d Achab qui post pctm
p pniam humiliatus regia in sede remãsit.
Itẽ Petrus post negationẽ chri in aplorz
pncipatu remansit: et sic de aliis. O g ho

vide bonũ pnię. Scđa vtilitas: q2 amorẽ dei excitat ꝛ dulcificat. q2 vt Hugo đ arca Noe. c. j. dı̇t. Amor dei ab amaritudie. ſ. cõtritiõis incipit. ſ3 vltia ei⁹ dulcedine plena ſũt. ꝓpť qđ ꝛ pš. dı̇t. Scđm multitudinem doloꝝ meoꝝ conſolatio. tue leti. ani. me. Tertia vtilitaſ. q2 merita ꝯſuatꝛ accumulat. Sic ei arma ꝯſeruãt in bello ꝓtegẽdo corp⁹ a vulneribꝫ ꝛ hoſtes fugãt: ſic ꝯtritio freq̃ntata aiaꝫ ꝯſeruat alioq̃n vt Grego. dı̇t. pctm̃ qđ ꝑ pniaꝫ citi⁹ nõ delet moꝝ ſuo põdere ad aliđ trahit. ꝛ ſic vuln⁹ infligit. vñ aſſilat carbũculo de q̃ Diaſcorides dı̇t. q carbũcul⁹ vincit canes ꝛ fugat tenebras. Sic ꝯtritio vicit demones tãq̃ canes ꝛ fugat tenebras ꝛ lapſũ pctõꝝ. P

Circa tertiũ de vtilitate ꝯtritõis i fine. ſ. q̃ ad decedẽtes notãdũ q ꝯtritio ẽt ſera valꝫ dũmõ ſit vera: vt dı̇t Aug. ꝛ h̃ ad tres vtilitates. Pᷓio q2 i morte etiã ſubitanea ꝛ iopinata aſſecurat. qm̃ vere peniteti venia nũq̃ negat: vtꝫ ꝑ Auguſ. ꝛ Gratianũ đ pe. di. iij. §. ſiue ãt q̃s dicat. Scđo q2 ab ęterna dãnatiõe liberat vt ptꝫ ex p̃dictꝭ in h̃ ꝛ alijs ſmonibꝫ. Tertio q2 regnũ celoꝝ ꝯſeq̃ fac̃ ꝛ beatificat. iuxta chꝭ̃i ꝓmiſſione. Mat. iiij. Pniam agite ap. reg. ce. Exẽplũ finale ponam⁹ quod narraſ ex Apiario. c. lxxviij. q quidã nobilis vidit i ſilua ſol⁹ q̃ndã plagꝭ ꝛ vulneribꝫ atrocit cruẽtatũ damãtẽ. ꝛ territ⁹ mandauit ex ꝑte dei vt loq̃ret et diceret q̃s eſſet. Rñdit: Ego fui pctõr imũdiſſim⁹ luxurię dedit⁹ tandẽ i hora mortꝭ nõ ꝯfeſſus nec eucharistia munit⁹ õmunui. ſ3 tñ miſcđia dei ꝑuent⁹ valida ꝯtritiõe ꝑmot⁹ lachrymas excuſſi. loq̃ tñ nõ poterã ſ3 corde deũ ꝛ btãm ꝟginẽ cũ lachrymis iuocãs (vt tales putam⁹ q̃nq̃ poſſe) Ecce inq̃t deo ꝓpitiante ſic vitã t̃minaui. Vñ l3 tradit⁹ ſim demõibꝫ vſq̃ in diẽ iudicij cruciand⁹: tñ ꝑ dei miſcđiaꝫ: eo q lachrymas pnię i morte fudi ſaluatuꝝ me i die iudicij ſpero. Ordinãte aũt deo tibi appui vt in me miſero exẽplũ ſumaſ penitẽdi O ꝗ pctõr age penitẽtiã iuoca chꝭ̃m ꝛ btãꝫ mariã vt ñ ꝑeas i ętnũ. Rogem⁹ ꝗ chꝭ̃m ꝛc̃.

Dñica. iij. q̃dragesime mane. Sermo. XXI. ſ. de ꝯtritionis intenſo dolore cum flet⁹ ablutione.

Erat ieſus eijciẽs demoniũ ꝛ illđ erat mutũ Lu. xj. ꝛ i euãg. ho. Sicut Alexan. de ales in poſtilla ſuꝑ hęc ꝟba dı̇t. Demoniũ ẽ pctm̃ eo q p̃mo a demõe fuit inuẽtũ ꝑ qđ hoiẽꝫ tãq̃ ſuũ pec⁹ ſubiectũ ptãti poſſidet. Et q2 naturaľ ꝓprietas demonũ ẽ: vt p⁹q̃ hoiẽꝫ iduxerit ad pctm̃ inducat ad celandũ illđ ne ꝯfiteaſ ſicut fecit p̃mis parẽtibꝫ i ꝑadiſo Gen. iij. Idcirco demoniũ dı̇ mutũ ab effectu q2 facit hoiẽꝫ mutũ a ꝯfeſſiõe. Dicit aũt Hiero. in home. q in hoc vno hoĩe tria ſigna ꝑpetrata ſũt ſiľ eo q mut⁹ iſte erat ꝛ cec⁹ ſm̃ Mattheũ. Vñ cecus vidit ꝛ mut⁹ locutus eſt. ꝛ demoniac⁹ a demone eſt liberat⁹ ad ſignificãdũ q expulſo a credentibꝫ demone. i. pctõ: tũc hõ videt ꝑ fidei lumẽ ip̃m deũ ꝛ ſe ac loquiſ in ꝯfeſſiõe Sed phariſei hoc chꝭ̃i miraculum demonio beelzebub attribuerũt Cõtra q̃s chꝭ̃s plures rõnes ponit probañ. q ꝟtute diuia id fecerit: vt patet in euangelio. Itaq̃ de ꝯtritiõe adhuc plura myſteria tractan. poſſumus pro alio themate ponere illud pš xciiij. Plorem⁹ corã dño q̃ fecit nos q2 ip̃e eſt dñs de⁹ nr̃. Et hec ꝟba poſſunt accipi ſiue de ploratu interiori ꝯtritiõis: ſiue đ exteriori Proinde tria myſteria libeat declarari in h̃ ſmone.

Primũ de doloris itenſione.
Scđm de meroris exp̃ſſiõe.
Tertiũ de crimis ablutione. Q

Circa primũ de intẽſo dolore ꝯtritiõis q̃riſ. Vtꝝ vere ꝯtritiõis dolor debeat eſſe intẽſior q̃ ois ali⁹ dolor ꝓ q̃runcunq̃ tꝑaliũ damno. Et ratio huius q̃ſtionis eſt. q2 allegat magiſter in. iiij di. xv. ca. penľ. Aug. li. de pnia dicenteꝫ ſic. Satis dur⁹ eſt cuius mentis dolorẽ oculi non declarant. ſ. per lachrymas. ſed ſciat ſe culpabiliter duruꝫ q̃ deflet dãna tꝑis vľ mortem amici. ꝛ dolorem peccati non oñdit lachrymis. Hec Auguſtin⁹. ibi. Sed ſi ſic intenſis dolor requiriſ in contritione

ꝗs carnaliū ⁊ mūdanoꝝ hoīm vere penite
tēt qm̄ rarissimi sunt qui fortius fleant de
pctis q̄ȝ de morte filij sui vl' amici: aut q̄ȝ ꝺ
damno mille aureoꝝ. ⁊ hmōi. Ad qōnē ꝯ
r̄ndeo ſm Bonauē. in. iiij. Thomāq; ⁊ ali
oſ doc. theologos ⁊ canonistas recolligē-
do tres ꝟitates.

Pria ē obiectiōis solutiua
Scda ē qōnis respōsiua.
Tertia ē ex dict; corollaria.

Prima ꝟitas ꝙ dolor sensualis in contri-
to hoīe nō requirit ꝙ sit intēsior in oīȝ do
loꝝ alioꝝ cōꝑatiōe. Nā ſm omnes doc.
theologos ex quo dolor ꝯtritionis est du-
plex. Un⁹ est in voluntate rōnis hoc ē vel-
le nō peccasse. ⁊ in hoc tota ꝯsistit essentia
contritionis. Alius aūt est dolor in sensua
litate: vt lachrymari de peccatis ⁊ ꝯtrista-
ri. ⁊ hmōi dolor est ꝑfectiōis ⁊ nō necessi-
tatis. Ideoq; ꝟbum August. supra in ob-
iectiōe adductū intelligendū est vt Tho. i
iiij. dicit. ꝙ qn̄ in homine esset defectus la
chrymaꝝ exterioꝝ ex hoc: qꝛ in eo foret de
fectus doloris mētalis. i. defectus displicē
tie peccatoꝝ ⁊ detestatiōis volūtarij. Tūc
eīn talis damnabiliter dur⁹ est al's qn̄ do-
lor vel fletus interior in voluntate bn̄ ordi
natus est. etiā talis si plus defleat sensibi-
liter tēꝑalia q̄ȝ peccata. nō ergo damna
tur. R Scda ꝟitas ꝙ q̄ȝuis nō sit ne
cesse sensibiliter dolere: tn̄ dolor q̄ ē i volū
tate. i. displicētia culpe debȝ eē intensior et
maxim⁹ in genere in oīm alioꝝ doloꝝ cō-
paratione. Rō ꝑma est scȝ diuine dilectio
nis. Regula eīn general' est in theologia ꝙ
de⁹ dȝ diligi suꝑ oīa. ꝯ ei⁹ charitatꝫ ꝯriū
scȝ pctm̄ mortale suꝑ oīa est detestādū: ita
ꝙ nullo casu dȝ ꝓ euitāda q̄cunq; pena q̄s
peccare vel peccasse velle. Un̄ Augu. suꝑ
Io. dicit. Melius est deo dilecto mori q̄ȝ
ipo offenso viuere. Exēplū philosophicū
ad idem Albertus magn⁹ li. ꝺ anialib' dt
ꝙ auis q̄dam noie arpya habitat in deser
to i terra serapades vocata. iuxta mare io
niū q̄ habet faciē q̄si hoīs. ⁊ est multū fe-
rox adeo ꝙ stimulante fame hoīeȝ iuadit
⁊ occidit. q̄ dū sitit vadit ad aquā vt bibat
ibiq; imaginē sue faciei in aqua intuēs re
colit sibi similē. i. hoīem occidisse. Ex ꝓpter
eā tantū dolet ⁊ plangit ꝙ ex dolore morit'

Exēplo hoc docemur ꝙ hō rationalis de-
bet intēse dolere in voluntate super oīa
mala de hoc ꝙ aīam silem deo occidit ꝑ
pctm̄ mortale seꝑando a dei grāꝛ charita
te quē diligere est vita eterna. Scda rō
infinite offensionis. qꝛ deuȝ offendere vel
offendisse ꝑ pctm̄ mortale ē malū infinituȝ
ex oī ꝑte. s. ex ꝑte dei. qꝛ offensa ē ꝯ deū ifi-
nite bonitatꝫ ⁊ maiestatꝫ. Item ex ꝑte bo-
ni ꝑditi. qꝛ ꝑpetuū regnū celeste ꝑdit'. Et
deniq; ex ꝑte penalis mali. qꝛ ꝑ pctm̄ icur
rit' obligatio ad ꝑpetuuȝ suppliciū inferni.
Alia aūt queq; mala tēꝑalia vel corꝑa-
lia finita sunt. ꝯ de pctō plus debet hō i vo
luntate dolere. qꝛ finiti ad infinitū ꝓportio
nulla. viij. physicoꝝ. Tertia rō recte ꝑe-
lectiōis. qꝛ q̄libet recta rōne ꝑeligere debȝ
minus ꝑiculū q̄ȝ maius. qꝛ inter duo ma-
la minus malū est ꝑeligendū. iij. Topicoꝝ.
Sed bona aīe sūt optima bona. vij. Po-
liticoꝝ. ⁊ ꝑiculū ꝟtutis vel aīe est sūmuȝ
suꝑ oīa alia ꝑicula. qꝛ vt Bern. et Aug. di
cūt. Tot⁹ mund⁹ corpore⁹ vni⁹ anime pre
cio cōparari nō pōt. ꝯ de ei⁹ ꝑiculo pl⁹ do
lendū est. S Tertia veritas ꝙ contri
tus vere debet velle omne maluȝ pati. q̄ȝ
peccando aīam ledere. qꝛ vt chr̄s Matt.
xvj. dicit. Quid ꝓdest homini si vniuersū
mūdū lucret'. aīe ꝟo sue det'. pati. aut quaȝ
dabit hō cō. ꝓ a. ⁊c̄. Item ad idem etiam
phs. iij. Eth. dt. ꝙ melius est mori q̄ȝ face
re ꝯtra bonū ꝟtutis. Deniq; etiam lex. ff.
qd̄ metus cā. l. Isti q̄dem dictat. ꝙ scȝ bo
nus hō plus debet timere pctm̄ q̄ȝ mortē.

Insuꝑ exemplū habem⁹ in sctis mar-
tyrib' q̄ mori voluerūt poti⁹ q̄ȝ vnico pec-
cato ꝯsensisse. Hōc Ans. li. silitudinū dic̄
magnū q̄d. sic. Si hinc peccati pudorē: et
illinc cernerē inferni horrorē: ⁊ necessario
vni eoꝝ imergi haberē ꝑus me in infernū
demergerē q̄ȝ pctm̄ admitterē. ⁊ hoc intel
ligendū est ſm Alex. ꝯsiderata pena infer
ni vt sustinēda sine demerito culpe. ⁊ vt nō
infligēda a deo. qꝛ peius est pctm̄ q̄ȝ pena
sine pctō. Sȝ di. Quid ꝯ de infirmis ⁊ fra
gilib' hoīb' q̄ putāt se nō posse taliter vel-
le ⁊ ꝑeligere. R̄nr ſm Thom. in q̄ōlibe. et
Durādū. ꝙ null⁹ ꝯtrit⁹ tenet' apud se ta-
lē cōꝑationē facere: nec debȝ q̄s seipsū ꝺ
ħ tētare descenden̄. in speciali ad hanc vel

illā penā ꝑeligendā:imo stulte facit ꝑsterit ifirm⁹ nesciēs regere affect⁹ suos si seipm de h sollicitat. Sed si qs fecerit talē cōpa-tionē tenet ꝑeligere quācūqꝫ penā q̄ꝫ pec-care vt ꝑdictū est. O ḡ pctōr stude volūta tem firmare ꝯ pctm̄. vt velis sup oia dete stari q̄ꝫuis sensualit dolere vel deflere neq̄ as. tn̄ si potes multū valet.

Circa secundū de exp̄ssione meroris. h̄ ē de exteriori fletu ꝯtriti-onis querunt tria.

Primo de magnis peccatoribꝫ breui tē pore penitentibꝫ.

Scdo de sanis iuuenibꝫ pctā deflere ad mortē tardantibꝫ.

Tertio de excessiuis fletibꝫ in certis ho-minibꝫ ꝓ pctis lugentibꝫ

Questio ꝑma est. vtrꝫ hō q̄ntūcūqꝫ despe-rat⁹ ꝛ pctis oibꝫ ad sūmū plen⁹ obtineat ve niā pctōꝝ fletibꝫ ꝑ qōcūqꝫ breue tp̄s: Ad hāc r̄ndet Johes Chrys. ō repatione la-psi. ꝛ hꝫ de pe. di. iij. §. ecce. c. talis. sic. Ta lis mihi crede: tal ē erga hoiēs pietas dei q̄ nūq̄ꝫ spernit pniā si ei sincere ꝛ simplici ter offerat: etiāsi ad sūmū qs ꝑueniat ma loꝝ: ꝛ inde tn̄ velit reuerti ad ꝑrut viā: su scipit. Glo. s. de⁹ eū libent amplectit. facit oia q̄tin⁹ ad ꝑorē reuocet statū. Et qd est adhuc ꝑstanti⁹ ꝛ eminēti⁹: etiāsi nō potue rit qs explere in ꝑnti satisfaciēdi ordinez: q̄ntulācūqꝫ tn̄ ꝛ q̄ntūlibet breui tp̄e gestaz nō respuit pniam. glo. i. satisfactionē. Su-scipit etiā ipam nec patit q̄ꝫuis exigue con uersionis ꝑdere mercedē. Hec ibi. Sꝫ h̄ i tellige q̄ntū ad remissionē culpe ꝛ euasiō-nē dānationis eterne. Ad hec eñ suffic q̄n tūcunqꝫ breuis tp̄is ꝛ modic⁹ fletus exte-rior: dū vera fuerit in volūtate ꝯtritio. sed q̄ntū ad penā totam remittendā nō suffi-cit: sed qd deest opꝫt ꝑsolui: vel in ꝑnti sa tisfaciendo. vel i purgatorio: vel saltem ꝑ indulgentias expiādo fm theologos do-ctores. Scda q̄stio Quid de sanis iu-uenibꝫ q solū in hora mortis volūt pecca-ta deflere: R̄ndetur q̄ licꝫ tales stulte dif-ferant ꝛ piculose: tamen adhuc nō debent desꝑare: sed in dei misc̄dia confidētes de-fleant saltem in extremis peccata. qꝛ pnia q̄ntūcūqꝫ sera melior est q̄ꝫ nulla. vt dicit Magr in. iiij. di. xx. melius est ergo i sanita te penitere. qꝛ Aug. dt. q̄ in sano hoie pe-nitētia est sana: i infirmo infirma: sꝫ i mor-tuo mortua. V Nimirꝫ tales sunt in casu ꝯsili. sic si vnus hō haberet vnā ma-nū ꝑalyticā ꝛ aliā sanā. iste ꝯdēnat ꝑ iudi-cem ꝓpt delictū ad amputationē vni⁹ ma-n⁹ sue: ip̄e vult q̄ amputet man⁹ ꝑalytica. An ḡ sic fieri debeat: argui pōt q̄ sic. quia pene sunt poti⁹ emolliēde q̄ꝫ exasꝑande. ex tra de regu. iu. li. vj. Itē de pe disti. j. Hec aūt. et. ff. de penis. l. vlti. Sꝫ ꝯ. Man⁹ ari-da non ē man⁹: sic nec reproba pecunia dr pecunia. ff. de pigneraticia actōe. l. elegant Et hoc tenet ꝓ vero. Iudex ḡ fm iusticiā potest illum punire in manu sana nisi velit misc̄diam facere puniēdo in manu arida Sic sp̄ualiter hō habet duo tp̄a vite qua si duas manus. s. sanitatis ꝛ infirmitatis. ꝛ deus iudex iuste illum punire vult pro pctis i sanitate ꝑ pniam. q̄ si in infirmita-te velit sibi misericorditer pnie gratiam i-fundere: magne pietatis est. Sicut etiā si ꝯuictus fores ꝓ birsagio soluere bouem ꝛ pecuniā. ꝛ iudex misericordit acciperet debi lem ꝛ falsam monetā. X Tertia q̄stio Quid de illis qui excessiuū dolorē ꝛ fletū assumūt pro pctis: Respondet fm Bona uen. in. iiij. et Rich. di. xvij. q̄ dolor volun tatis non potest esse excessiuus. quia talis est peccati contra deum commissi displicē tia causata ex charitatis dei dilectione q̄ nimis intendi nō potest: cum deus sit dili gibilis in infinitū. ꝛ sic pctm̄ ē detestabile indicibiliter. sed dolor sensualitatis ē pas-sio ꝛ potest nimis intendi. Vñ si aduertat homo sibi esse in detrimentū corꝑis debet tꝑare ne perimat naturam. Rom. xij. Ra-tionabile obsequiū vestꝝ. Si autem nō ad uertit: ꝛ ideo nō tempat non peccat. qꝛ da bat opam rei licite. Vñ et Holkoth sup li. Sap. dicit. q̄ si penitens ex vehementis simo amore ꝛ dolore moreret: esset dolor virtuosus ꝛ perfecte pnie opus. h̄ tn̄ suppo sito q̄ voluntas penitentis nō ferret dire cte in istam passionē causandā ꝓpter mor-tē ꝯsequendā: sed propter displicentiā pec-cati inq̄ntū offendit deū. ꝛ sic legim⁹ ꝑles fore cōmendatos de ꝑfectione ꝯtritiōis ꝛ amoris cor scindentis. y

Circa tertiũ de criminũ ablutiõe p ɔtritionẽ Notãdũ q lachrymę ɔtritiõis sup omia hñt abluere sordes criminis. Nã si quaẽ. Quid sit meli⁹ ad anime emendationẽ a pctis: an lachrymas fundere ɔtritõis. an facere longioris tpis pniaz in ope satisfactiõis. s. pegrinatiõis: ieiunij elemosyne multe: orõis, pluri tpis. ⁊ hmõi Ad h rñdet Hiero. de pe. di. j. c. mensurã. di. sic. Apud deũ nõ tantũ valet mẽsura tẽporis q̃ntũ doloris. nec abstinẽtia tãtũ ciborũ q̃ mortificatio viciorũ. hec ille. Rõ q: alia oia opa sine vera cõtritiõe ñ valent ad salutẽ: eo q charitas ⁊ gr̃a p cõtritionẽ primo acqrit: sine q̃ nõ pt hõ iustificari: vt dictũ ẽ ĩmonib⁹ pcedentib⁹ ⁊ h̃ ppositũ.

Ad idẽ pbandũ ponit exẽplũ de petro scz aplo. de q Amb. sup Lu. de pe. dist. j. circa pn. dicit sic. Petr⁹ doluit ⁊ fleuit q: errauit vt hõ. non inuenio quid dixerit: scio q fleuit. lachrymas ei⁹ lego: satisfactionẽ nõ lego. Sed ꝑ ca. seqnti. Lachryme lauãt delictũ. Hec ibi. Et glos. exponẽs dic. q non inuenit q̃d dixerit si forte cõfessus ẽ vel cui cõfiteret: cũ oẽs a fide recessissẽt. Nec satisfactionẽ exteriorẽ fecisse legit: sed tñ fleuisse amare. ⁊ tñ h pl⁹ sibi valuit. q̃ ⁊c. Uerũtñ cõfessus ẽ postea lz nõ legat: vt dt Alber. Vñ ⁊ Aug. dt. q pl⁹ valet vnt⁹ lachryme cõtritio q̃ toti⁹ mõi pegriatio: scz sine cõtritione. vel intelligẽdo q ad p̃miũ essentiale qd debet charitati. q̃ fm Chryſ. plus intendit i contritione q̃ pegrinatione: ceteris parib⁹. ¶ Exẽplũ finale legit i speculo hist. ⁊ speclo ex. lvij. exẽ. dis. iiij. q ãno dñi. Mcciij. qdam cleric⁹ apud Lugdunũ vidit q̃ndam vallẽ sub monte q̃ ciuitas pulcerrima sita videbat: i visione adeo delectabil' aspectui q de eius aspectu satiari nullus posset. Laborabat q̃ quõ ad illam intrare posset. Intea vidit fluuiũ sub pede montis currentẽ: quẽ duz circũiret querẽs qua arte trãsmearet illũ: ecce vidit sup ripam flumis pauperes lauãtes i flumine tunicas suas. Inter quos erat qdã veste candidissima indutus: q iuuabat illos in ablutiõe. quoꝝ vnusq̃sq postq̃ eẽt tunica abluta itrat in illã ciuitatẽ. Tũc cleric⁹ interrogauit illum adiuuantẽ quid forent hec. Et ille rñdit. Illi sũt hũiles penitentes ⁊ se i flumie lachrymaꝝ a pctis lauãtes. et ego sũ fili⁹ dei iesus christus. Ciuitas hec. pulcra celestis padisus vbi ego maneo. ⁊ q̃s q̃s lauerit tunicã suã. i. vitã. fluuio lachrymaꝝ auxilio meo: vicz i sanguie passionis mee lot⁹: itrabit i celuz. Hec ẽ via q̃ ducit ad pãam. Nã de latere meo trãsfixo i cruce sãguis ⁊ aq̃ effluxit ad abluẽdũ pctõres Cleric⁹ expergiscẽs mirari cepit. ⁊ oib⁹ relictis claustꝝ intrauit. vbi videbat sibi q illi fres erãt q̃s ipe in visione viderat lauãtes tunicas suas lachrymis. ⁊ ipe silr faciens saluat⁹ est. O q̃ pctõr accede ⁊ tu ad sanguinẽ ⁊ aquã fluẽtẽ de cruce chr̃i ⁊ lauare Rogem⁹ chr̃m ⁊c.

Dñica tertia Quadragesime p⁹ p̃ndiũ Ser. XXII. de cõpunctiõis dilectõe apd deũ ⁊ duratiõis valore.

Beati qui nunc fletis: q: ridebitis. Luc. vj. ⁊ pro ĩmone hodierno Uerba sunt nr̃i saluatoris: in q̃b⁹ btõs fore pdicat oẽs eos q̃ deflent in p̃nti pctã penitendo. Et aduertendũ q vt Chry. sup hec chr̃i v̄ba dicit. Magnũ q̃d bm̃ est fm deum tristari de pctis ⁊ flere. Prĩo q̃dẽ q: eternã btitudinẽ ɔsequit. Jo notant chr̃is dt. Bti. s. in spe future felicitatis. Scdo q: casus dãnatiõis euitat. Qui lugent (inquit idem) pro pctis ppriis vel etiã alienis: nõ facile labetur in scel⁹. Et subdit di. Nõ dissoluamur leticia in hac breui vita: ne fleam⁹ in futura vita infinita. Vñ chr̃is notant dt. q̃ nũc fletis. q. d. Nũc breue ẽ tp̃s qd meli⁹ est i fletibus expẽdere q̃ eternũ fletũ in futuro i currere. Gre. Melius est sufferre modicã amaritudinẽ in fauci⁹ q̃ eternũ tormentũ invisceribus. Tertio deniq̃ talis chr̃o cõformat q̃tin⁹ cũ eo gaudere i futuro valeat. Jõq; idẽ Chrys. subdit ibidẽ. Dñm se pius replemus lugentẽ: ridentẽ nunq̃. Eũ q̃ imitemur q̃ fleuit sepe p pctis nr̃is: non solũ lachrymas sz qd maximũ ẽ sanguinẽ fundẽdo ⁊ aiam i morte tradẽdo: vt cum eodẽ sil' i btitudie ɔsolemur. Nã ⁊ Mat. v. ipeidẽ chr̃s ait. Bti q̃ lugent qm̃ ipi cõsolabunt. Lyra. i. sil' cũ chr̃o deo ⁊ angelis.

solatiabunt. ij. Co. j. Sicut socij passionum estis: sic eritis et consolationis. Idcirco addit christus. quia ridebitis. O quam charissimi defleamus peccata vt dignissimus beatitudini et dicat nobis christus. Beati vos qui nunc fletis etc. Itaque de contritionis fletu pro peccatis tria mysteria declare-mus in hoc sermone.

Primum de diuiali compunctionis desideratione.
Secundum de tpali contritionis duratione.
Tertium de pamabili compunctionis ap-plicatione. A

Circa primum de compunctionis amore apud deum vel desiderio quaeritur vtrum deus misericors summe desideret quod peccator de suis peccatis fleat. Ad hoc rndet precipue Chrys. sup Mat. vt allegatur lib. origi. di. sic Nil ita conglutinat et vnit deo. s. per amorem ipsum peccatorem sicut penitentis lachryme. Propterea etiam Augu. li. soliloq. sic orabat di. Da mihi domine in hoc exilio panem dolorum et lachrymarum quem esurio. i. desideras sup omnem copiam deliciarum. Ex quibus daret quod christus dominus summo desiderio optat quod homo peccator sua peccata defleat. Sed quibus signis hoc euidentius ostendatur quatenus ex illis peccator magis ad penitentiam et compunctionem moueatur: quamuis in sermone. v. declarauimus pluribus signis quod deus amat penitentiam tamen hic specialius de compunctionis et vere contritionis fletu agemus. Desiderari namque a christo talem fletum in peccatoribus ostenditur clare pluribus signis secundum scripturas et doct.

Primum signum dr attractionis. Nam si quaeratur Quomodo possit homo peccator attrahere in suum cor christum dominum quem suis peccatis elongauit a se. Dico quod per fletum vere penitentie. Unde Matth. iiij. ipse christus ait. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. in quo caput est christus. Et circa hoc nota tria precipua

Primum quod christus intantum desiderat penitentie fletum quod mox inclinatur et attrahitur ad peccatoris hominis amplexum et osculum: prout edocetur in parabola Lu. xv. de filio prodigo. qui cum luxuriose viuendo dissipasset omnia bona sua: tandem se recognoscens venit ad patrem suum: pater autem accurrens cecidit sup collum illius scz amplexando: et osculatus est eum. Sic facit christus deus penitenti. O qualis et quam magna gratia hec. Nam magna dementia dei ut quod christus incarnari voluit et se permisit a virgine matre Maria balneari: amplexari et osculari. Nec minor gratie clementia est quod a peccatore permittit se spiritualiter amplexari: osculari et in aquis lachrymarum balneari. Exemplum patet de Magdalene peccatrici permisit pedes lachrymis lauari: amplexandoque osculari. in signum huius. Secundum quod est maius vicz quod christus dominus non tantummodo osculari se permittit homini peccata deflenti. sed etiam vinci et vinculari. Ber. O felix lachryma penitentie tu vincis inuincibilem et ligas omnipotentem Et sic patet signum desiderij. Tertium quod scz christus intantum desiderat fletum penitentie vt sine penitentia nullum velit acceptare sacrificium. Unde Isido. li. de summo bono dicit. quod deus in lege prohibuit sacrificium sale non conditum. ad designandum quod lectio: oratio: et quecumque operatio vel sacrificatio non est accepta deo sine salsedine lachrymarum penitentie. Unde nec misse sacrificium est deo placitum a peccatore qui non vere penitet. Secundum signum dr beatificationis. quia christus beatos fore predicauit lugentes pro peccatis vt patet Matth. v. et Luc. vj. et in themate s. et illis consolationem beatificam repromisit. B Sed di. Quid: siquis defleat etiam peccata aliorum hominum: Rndet Chrys. et conformiter glo. super. j. Esdre. di. Beati qui sua propria peccata lugent, quia accepta remissione consolantur. Sed beatiores qui aliena peccata deflent: quales conuenit esse prelatos et doctores. Hec ibi. Tertium signum dicitur condonationis. quia homini deflenti peccata multo plus condonat christus quam ipse homo putaret. Exemplum habemus in latrone pendente in cruce qui hoc solum petiuit di. Memento mei in regno tuo. Christus autem dedit paradisum statim eodem die. Nam doctores communiter tenent sup. iiij. quod tantus potest esse contritionis fletus quod etiamsi nequiret confessionem actu facere: sufficeret coram deo ad remissionem tam culpe quam pene purgatorij totalem. Denique vt Aug. dt. Minima gutta lachryme in peniti effusa ex vero corde sufficit decem annorum penas in purgatorio debitas delere. sic allegat hec Ludol. prte. ij. c. lxxxvij. li. vite christi. Quid ergo erit de guttis multis: O ergo peccator audi Ambro. super Luc. li. iiij. hortantem sic. Abluere o homo lachrymis lauare fletibus, si tu ipse te fleueris: in futuro non flebis. Sed quare sic large christus condo

nat penitēti nisi p signo desiderij vt oībus
pctōrib⁹ sit ꝯfidētia qꝛ chꝛis desiderat oēs
saluare. sic ait apls. j. Timo. ij. Vñ i signū
hui⁹ cū latroni in cruce pendēti pmisisset
padisum p ipi⁹ pnia: postea damauit. Si
tio .i. salutē pctōꝝ desidero. s. p pniam. O
ḡ tu pctōꝛ pensa hec ꝛ p chꝛi passione plo-
ra sup pctis tuis vt habeas padisuz sic il-
le latro: alioqn pibis cū latrone altero.

C Quartū signū dꝛ delectatiōis. Nam
chꝛs ꝛ oēs eius angeli btī delectant ꝛ gau
dēt sup pnie fletu Luc. xv. Gaudiū ē ange
lis dei sup vno pctōre pe. agē. Vñ Bern.
sup Cañ. Angeli gaudēt in ꝯuersiōe ꝛ pe-
nitētia pctōꝝ salutē hoīz sitiētes. Lachry
me ei penitētiū sūt vina angeloꝝ: sic ꝛ chꝛi
ꝛ tot⁹ trinitatꝫ. Nā sic vinū letificat coꝛ
hois. teste ps. sic flet⁹ letificat celestes bea
tos. Sed q̄re de⁹ ꝛ angeli gaudēt de fletu
pnie. Ludol. li. de medita. vite chꝛi. dat ta
lē rōnē. qꝛ lachꝛyme ebulliūt ꝛ emanāt ex
corde vbi est fons sanguinis ꝛ amoꝛis. Jō
sicut sacrificiū sanguinis p chꝛo effusi pla
cet deo ꝛ angel. sic effusio lachꝛymaꝝ pro
pctis ē placitū sacrificiū Ps. Sacrificium
deo spūs ꝯtribulat⁹ coꝛ ꝯtri. ꝛc. Alia rō. qꝛ
p hoīes penitētes repat ruina celestꝫ. Ter
tia: qꝛ chꝛi desideriū i hoīe p hoc iplet: qꝛ
hō sacrificat chꝛo. D Quintū signum
dꝛ efficacꝫ btutꝫ qꝛ de⁹ dedit ipis lachꝛy-
mis infinitā btutē expiādi soꝛdes anie pl⁹
q̄ꝫ facere possent oēs aq̄ mūdi. Nam malū
culpe moꝛtalis qḋ ē infinitū abluūt penam
infinitā. s. ppetuā gehēne extinguūt. ꝛ infi-
nitā btitudinē merent. Vñ Eccl. j. Arenā
maris ꝛ pluuie guttas ꝛ dies seculi qs di-
numerauit: altitudinē celi. latitudinē ter-
re ꝛ pfundū abyssi qs dimēsus ē: q. d. nul-
lus scit hec nisi sol⁹ de⁹. Spūalr p arenā
q̄ ē pōderosa: gutas pcti significat. p plu-
uiā de celo veniētē lachꝛymaꝝ vtilitas. p
dies lux grē. p altitudinē celi btitudo. per
latitudinē terre charitatꝫ latitudo. p abys
sum gehēna. Hoꝝ q̄ntitatē sol⁹ de⁹ nouit
certa mēsura. Cū ḡ talē btutē indicibilem
chꝛs dedit lachꝛymis. ptꝫ ꝙ diligit ꝛ desi
derat in hoīe sic thesauꝝ saluificū E

Circa scōm de duratio

nē ꝯtritiōis siue ꝯtinuatiōe q̄rit. Vtꝝ hō
sit vere ꝯtrit⁹ d pctō ꝯtrito vel remisso de
beat sp vita durāte ꝯteri de cetero ꝯtinuā
do vel aliqñ repetendo ꝯtritionē de eodē
pctō: Rō q̄ōnis est. qꝛ Aug. de pe. dist. iij.
circa pncipiū dt. Semp pctōꝛ doleat ꝛ de
doloꝛe gaudeat qꝛ vbi finit pnia nil rema
net de venia. Hec ille. Sed in ꝯtrariū ē.
qꝛ postq̄ꝫ hō curauit vuln⁹ nō reqrit vt am
pli⁹ vtat medicina curatiua. sꝫ sufficit me
dicina sanitatis ꝯseruatiua. Sic in ꝓposi-
to. Ad hec rñr ſm Rich. sup. iiij. disti. xiiij.
ar. ix. q. j. ꝯcoꝛ. Tho. iij. pte et Pe. de tha.
aliosq̄ꝫ recolligēdo. ꝙ pnia distinguit esse
duplex. Vna exterioꝛ q̄ ꝯsistit in ieiunio oꝛ
oꝛone elemosyna ꝛ fletu. Alia est interioꝛ
q̄ ꝯsistit i coꝛdis doloꝛe ꝛ ꝯtritiōe. Et hec
etiā ꝯsiderat tripłr. s. vel ſm actuꝫ. vel ſm
habitū habilitantē hoīem ad penitenduꝫ
vel ſm ꝓpositū. Et notant iuxta hec q̄nqꝫ
documēta. Primū est ꝙ pnia exterioꝛ nō
reqrit esse ꝯtinuanda. tum qꝛ nō ē hoc pos
sibile ſm statū p̄sentis vite. tū qꝛ nō tenet
homo exterioꝛem pniam facere ampli⁹ de
peccato semel remisso ꝛ curato. sic etiā de
vulnere. F Scōm documentuꝫ est ꝙ
pnia iterioꝛꝫ ꝯtritiōis ſm actū ampli⁹ faci
enda nō reqrit necessario nisi in duob⁹ ca-
sib⁹ ſm Rich. Primo qñ nō adest pbabi-
lis ꝯiectura de remissiōe pcti. s. qꝛ nō vere
ꝯtrit⁹ fuit vł nō vere ꝯfessus ꝛ hmōi. Se
cūdo qñ actu recogitat deliberate de pctō
suo: tūc eī tenet illud detestari. qꝛ si place
ret peccasse deliberate stati rūperet fedus
diuine amicicie: q̄m delectaret in h̄ qḋ fuit
int ipm ꝛ deū cā inimicicie. Exceptis his
casib⁹. Sicut nō tenet hō ad ampli⁹ q̄ꝫ. s.
sel ꝯfitendū qḋ rite ꝯfessus est vel satisfa
ciēdū qḋ soluit. ita nec ad ampli⁹ actu cō-
terēdū qḋ sel rite ꝯtritū est. Tertiū do
cumentū ꝙ pnia vel ꝯtritio interioꝛ h̄ est
pcti displicētia debet esse ſm habitū ppe-
tua qꝛ vt Hugo de san. vic. dt. Cū de⁹ ab
soluit aliquē a pctō ligat eum vinculo ppe
tue detestatiōis. Et sic etiā intelligit illud
Aug. ꝙ vbi finit pnia. s. habitualis: nil re-
manet de venia. Secus de actuali pnia.
Quartū ꝙ pnia ſm ꝓpositū cauēdi a moꝛ
tali culpa debet esse sempiterna. alꝛs nō es
set vera ꝯtritio si haberet ꝓpositū peccādi
in futuꝝ. Vltimū ꝙ pnia tāto pl⁹ ē me

ritoria q̄nto q̄s lachrymaſ pluries ꝛ diu-
tius: p petis tota sua vita. Patz ex p̄dictꝭ.
Vn̄ ps. dr: Scd̄z mltitudinē doloꝝ meo-
rū ꝯsolatiōes tue do. let. ani. me. O sacer
flet⁹ ꝛc. G Sz mlti sūt heu alleuiātes
sua petā grauiora nec curāt deflere: lz alie
na ponderēt. Sicut fabulose narraſ: ꝙ leo
ꝛ lup⁹ cū asino dū vellēt trāsire fluuiū ascē
derūt in nauiculā in ripa herentē terre. q̄
cū fixa maneret: dixerūt ꝙ ꝓpter culpā ali
cui⁹ illoꝝ hoc foret: ídeoq̄ deberēt facinora
ꝯfiteri. Vn̄ leo ꝯfessus est quō inter besti
as silue pinguiorē deuorauerit. Lup⁹ alle
uiauit di. Hoc nil est: qꝛ fames te coegit.
Itē lup⁹ ꝯfessus ē ꝙ porcā cū oib⁹ suis su
cullis deuorauit. Leo dixit: Nō magnū ē: p̄
fame fecisti: Asin⁹ ꝯfess⁹ dixit. Nescio aliō
fecisse nisi ꝙ semel nimis fatigat⁹ sub one
re ꝛ famescēs vidi stramis vnā festucā ex
calciamētꝭ dn̄i mei laceratꝭ extra pēdere ꝛ
illam comedi. Ad qd̄ leo ꝛ lup⁹ dixerūt:
Hoc maximū ē petm̄ ꝛ infidelitatꝭ ꝯ dn̄z
tuū: dign⁹ ẽs es morte. et sic deuorauerunt
asinū. Hmōi exem̄ idcirco inserui vt dor-
mitās ꝑp̄ls in sermōe post prādiū expgi-
scaſ ad audiēdū tali consolatiōe. H

Circa tertiū̄ de p̄amabi

li p̄ciositate inq̄rendū ē: quō possit q̄s effi
cere vt cōpūctiōis lachryme red dātur do
p̄ciosiores ꝛ p̄amabiliores. Ad qd̄ fm̄ di
cta doc. notandū: ꝙ ad p̄ualorē cōpūctōis
corā deo faciūt p̄sertim q̄nq̄

Primo dolor detestatiōis.
Scd̄o amor diuine dilectiōis
Tertio ꝓpositū firmū cautiōis.
Quarto cōpassio crucꝭ chr̄i ꝛ passiōis
Quito obsecratio ei⁹ lachrymatiōis

Primū est dolor detestatōis: qꝛ lachryme
q̄nto ex intensiori dolore cordis ꝓcedūt de-
testādo petā: tāto sſ deo amabiliores. Au
g⁹. li. de pnia dr: Comes pnie dolor ē: la-
chryme aūt sūt testes doloris: ꝛ ꝑ ꝯn̄s do
grate: qꝛ testimoniū ꝓferſ ꝙ cor deo ꝑ pe-
nitentia sacrificaſ. Et de⁹ infundēs hoi la
chrymas testaſ ꝙ illū diligit ꝛ pniam ei⁹
acceptat tāto pl⁹ q̄nto intēsi⁹ dolere ꝓbaſ
Scd̄m est amor diuie dilectiōis. Nā. j.
Petri, iiij. Charitas opit mltitudinē pec
catoꝝ: ergo maior charitaſ excitās lachry
mas magꝭ opit: ꝛ sic deo ḡtiorez facit: vt
patz in magdalena. Tertiū est ꝓpositū
firmū cautiōis: qd̄ q̄nto firmaſ in charita
te: tāto facit deo acceptiorē: vt ptz ex p̄di-
ctis. J Quartū est cōpassio crucꝭ xp̄i
ꝛ passiōis. Quereret̄ hic: an deo pl⁹ place-
at flet⁹ de petis: an flet⁹ cōpassiōis super
chr̄i passiōe. Rn̄det Ber. sup Can. s̄mōe
xij. di. sic: Bonū ē ꝯtritiōis vnguentū qd̄
de recordatiōe petōꝝ ꝯficiſ: qꝛ cor contri
tū ꝛ humiliatū de⁹ n̄ despicit. Lōge āt me
lius est id qd̄ dr̄ deuotiōis: factū de recor
datiōe bn̄ficioꝝ dei. s. incarnatōis ꝛ passi
onis. Hec ille. Sed hoc intelligen dū est
p̄missa vera cōtritiōe q̄ est necessaria salu-
ti: alꝭ sine illa flet⁹ compassiōis nō valet.
Sicut siq̄s hoim esset in veste deaurata:
sordidat⁹ tn̄ stercorib⁹ fedis: nō foret pla
cidū sedere talit in mēsa regꝭ. Sic in ꝓpo
sito. Nā aq̄ necessaria ē ad abluēdū sordeſ
sed auꝝ p̄ciosi⁹ ē aq̄. Proide aqua cōpū-
ctiōis ad abluendū aiam p̄missa: si p̄ciosū
auꝝ cōpassionis sanguis chr̄i applicet̄ erit
p̄ciosior. Quintū ad idē facit obsecratio
lachrymaꝝ chr̄i spēaliter. Exem̄ legiſ in
sermonib⁹ magr̄i Weffret: ꝙ mlier q̄daz
lachrymas chr̄i q̄tidie deuote honorādo
obsecratiōes faciebat vt dn̄s iesus daret
sibi lachrymas vere cōpunctionis: ꝛ dedit
chr̄s sibi tātas ꝙ totā penā purgatorij si-
bi deleuit. Deniq̄z legiſ in Speclo exem.
di. ix. exem. clix. ꝙ q̄daz grauiſ ferēs oga
pnie ꝛ fletū: ecce chr̄s sibi apparuit cū vul
nerib⁹ sanguine fluentib⁹ di. Intinge in la
tus ꝛ sanguinē meū panē tuū ꝛ dulcescet.
qd̄ ille fecit ꝛ oia dulcescebāt. O ẽs homo
et tu vnge oculos tuos sanguine chr̄i: cor
iunge cordi chr̄i: osculare ei⁹ vulnera: cō-
sidera singulas eius passiōes: ꝛ sic animā
tuā balnea in sanguine chr̄i ꝛ dulce erit pe
nitere. Rogem⁹ ẽs chr̄m ꝛc.

Postq̄ in p̄cedētib⁹ egim⁹ de p̄ma pte
pnie. s. de ꝯtritiōe: iā agem⁹ de cōfessione.

Feria. ij. post dn̄icam tertiā Quadra-
gesime Sermo. xxiij. seq̄tur de p̄paratiōe
debita ante confessionē recogitando pec-
cata amarissime.

Clausũ est ce

lũ annis trib⁊ mẽsib sex. Lu
ce.iiij.⁊ in euãg.hod. Verba
sũt nr̃i saluatoꝝ q̃b cõminãdo nos admo
net q̃ sic̃ i dieb helie ꝓpt pctã clausũ fuit
celũ annis trib⁊ sex mẽsib ne plueret sup
terrã ⁊ facta ẽ fames magna. Sic timen-
dũ est nobis ne spũalit̃ claudat̃ celũ ꝓpter
pctã nr̃a ne pluat nobis a deo gr̃a celestis
⁊ famẽ incurram⁹ oĩs penurie infernalis.
Et notant̃ d̃r chr̃us: Trib inq̃t annis: q̃r
ꝓpter defectũ pñie hñtis tres ptes.s. ꝯtri
tionẽ: ꝯfessionẽ: ⁊ satisfactiõez celũ nobis
claudit̃. Si aũt illas implem⁹ apitur: q̃a
pñia celũ apit q̃d clp̃a claudit: vt d̃r Ber.
Itẽ addit: Et mensib sex. quib fcant̃ sex
opa miscdie. De q̃b v̾sus. Visito cibo po
to redimo tego colligo condo. Cib eñi et
pot⁹ sub eodẽ reducunt̃. Hic Aug. in ser.
dedicationis d̃r: Laborem⁹ fr̃es charissi-
mi vt nobis bonoꝝ opeꝝ clauib ianuã re
gni celestis apire possim⁹. Sicut eñi vite
nobis ianua malis opib q̃si q̃busdã seris
ac vectib claudit̃: ita absq̃ dubio bonis
opibus apit̃. Hec ille. Itaq̃ de ꝯfessiõis
p̄paratione p quã celũ clausũ apit̃ nobis: vt
dictũ est tria mysteria declarem⁹ h̄ ser.

Primũ d̃r admonitiõis:
Scd̃m d̃r p̄cogitatiõis.
Tertiũ d̃r amaricatiõis.

K Circa primũ d̃ admo-

nitiõe notandũ q̃ ad p̄pãtiõz faciendã añ
ꝯfessionẽ admonẽt nos plã ꝓpter q̃ opoꝛꝫ
diligent̃ p̄parari ad illã

Primo sc̃ptura sacra autẽtica.
Scd̃o rõ theologica.
Tertio rõ canonica.
Quarto exẽpla plurima.

Primo sc̃ptura. Ps. Meditat⁹ sũ eñi cũ
corde meo ⁊ exercitabar ⁊ scopebã spi. meũ
Ps. lxxvj. Lyra. Meditat⁹ sũ nocte cum
corde meo.s. recolẽdo culpã meã ⁊ diuinã
iusticiã. ⁊ exercitabar.s. p̄pãdo me in tali
bus meditatõib ad pñiam. ⁊ scopebã spi
ritũ meũ.s. ꝯfitẽdo: ⁊ sic expurgãdo. Itez
Eccl. xviij. Añ iudiciũ. Lyra.s. mortis: in
terroga teipm.s. p diligentẽ ꝯscie discussi-
onẽ. sit̃ ⁊ añ ꝯfessionẽ. Iõ subdit: Humilia
te. Lyra: Corã sacerdote ⁊ in tpe infirmi-
tatis.s. spũalis: ondẽ ꝯuersationẽ tuã.s. p
apertã ꝯfessiõz. Deniq̃ Esa. xxxviij. Eze-
chias in psona pctõꝝ dixit: Recogitabo ti
bi oẽs annos me. in ama. a. mee. Scd̃o
admonet rõ theologica. q̃r ad ꝯfessionez
deo gratuitã req̃rit̃ vera ꝯtritio vt sit bõ
in charitate sine q̃ nil valent queq̃ opa. j.
Coꝛ. xiij. Sed vera ꝯtritio req̃rit pctõꝝ
mortaliũ singloꝝ recognitiõez. ⁊ sic ꝯscie
examinatiõez: saltẽ q̃ ad p̄ncipiũ ꝯtritõis
vel dolorẽ attritiõis: fm Tho. in. iiij. dist.
xvij. vt fmone. xiiij. D E. tactũ fuit nisi in
articulo mortis excuset̃. g̃ añ cõfessiõz de-
bita vt cõiter p̄pãtio req̃rit̃ Tertio ad-
monet rõ canonica. q̃r Ray. in glo. de pe. ⁊
re. §. Itẽ circa p̄ncipes.s. sup ca. Ois vtri
usq̃. Siq̃s ex ignorãtia siue obliuiõe pce-
dẽte a ꝓpria ⁊ notabili culpa omittit cõfite
ri vnũ pctm̃ mortale aut eius circũstãtiaz
ad ꝯfessionẽ necessariã: nõ excusat̃ nec v̾e
ꝯfessus d̃r. Iõq̃ siq̃s ex culpa sua ignorat
q̃ deb3 ꝯfiteri seu oblit⁹ est pctã ꝯfitẽda:
debet de hmõi negligẽtia penitere: vt no-
tatur in sum. cõfes. li. iij. titul. xxxiiij. q. xix.
Vñ etiã cõfessor si aliquẽ imparatũ inue-
nerit ad cõfessionẽ accessisse deb3 ipm mo
nere vt cũ p̄pãtiõe veniat examinãdo sal-
tem d̃ p̄ceptis ⁊ pctis capitalib ⁊ fidei ar
ticulis. Ex his pꝫ q̃mmale ⁊ piculose faci-
unt heu multi q̃ imparati ad ꝯfitendũ ac-
cedũt sine oi p̄cogitatiõe: ⁊ q̃d dicãt cõfes-
sori nesciunt: sed dicũt Interroga pater q̃
fecerim. ⁊ dicã de talib ser. xxviij. R. Itez
alij dicũt: Pater audi me: in duob verbis
statim expediã ꝯfessionẽ meã: cũ tñ a toto
anno sine cõfessione pctã m̃ltiplicãt q̃tidie
L Quarto admonẽt exẽpla: ⁊ p̄mũ exẽ-
plũ habem⁹ in negociatorib. Si eñi vt vi
dem⁹ mercatores ratiocinijs q̃q̃ obliga-
ti sũma diligẽtia discutiũt sua registra: q̃n
to magis pctõr deb3 ꝯsciam ꝓpriã exami-
nare: p q̃nto aia melior est oi pecunia: ⁊ q̃
pdit eã plus pdit q̃ oẽs mũdi diuitias: p
ut dicit Ber. ⁊ chr̃s dñs Matth. xvj. ca.
Quã dabit hõ cõmutatiõez p aia sua. q̃s
di. nullã. Scd̃m exẽplũ ad idẽ in philoso
phicalib. Nã Seneca de ira dei li. iij. dic:
Qui q̃tidie ad rõem reddendã vocãd⁹ ẽ:
sez p mortẽ: ⁊ nescit q̃ hora vocãdus est:

faciat inqt h qđ Sext⁹. q̄ cōsumato die cū se ad nocturnā qetē recepisset: interrogabat aim suū di. Qđ hodie malū tuū sanasti: cui vicio obstitisti: q̄ pte melior es ꝛc̄ Sic chrīanus dʒ in his trib⁹ se examiare multo forti⁹. s. Primo q̄ pctā sua sanauerit p pniam vera. Scđo cui vicio in tētatione succubuerit. Tertio q̄ntum a bonis morib⁹ defecit: ꝛ sic q̄nta bona pdidit grē ꝛ glie: ac q̄nta mala pene p pctm̄ incurrit ꝛc̄. Tertiū exem̄ i iudicialib⁹. qꝛ qcūqꝫ vadit ad iudiciū: diligēter disponit p̄cogitādo qđ pponat vel qđ rn̄deat: q̄nto magis faciēdū est in iudicio aie: in q̄ si hō ꝯuict⁹ fuerit: eterna morte pibit. Ad id habes ēt exēplū pulcrū infra ser. xxix. y. D

Circa scđm de p̄cogitatione pctōꝝ q̄rit:

q̄liter hō volēs se ppare ad ꝯfessionē debeat p̄cogitare pctā sua ad ꝯsciē examinatiōꝫ. Ad h notādū: q̄ edocet nos scptura Esa. xxxviij. c. vbi Ezechias scpsit in Cātico di. sic Recogitabo tibi oēs annos meos i amaritu. aie mee. Quibus docemur q̄ debeam⁹ p̄cogitare modis q̄ttuor Primo cōpensatiue. s. h pec catoꝝ mltitudine ꝛ ingratitudine ad bn̄ficia dei respectiue. Jō dr: Recogitabo tibi. s. dn̄o deo q̄t pctis ꝯ immēsa tua beneficia ingrat⁹ te offenderi. Recogitabo inq̄t. i. iteꝝ atꝫ iteꝝ cogitabo quō in ꝯfessiōe vera aperiā. Nā Greg. i mora. docꝫ: q̄ debet vnusq̄sqꝫ sollicite discutere et pensare q̄ a deo bona pcepit: ꝛ q̄ mala bonis illi⁹ pu̇erse viuēdo rn̄dit. Quia nimiꝝ cū omni momēto tp̄is de⁹ nob̄ bn̄ficia p̄stet multimoda vel saltē ꝯseruatiōis vite ꝛc̄. ꝛ tn̄ vt idē Greg. subdit: Nemo inqt sufficiēter extimare poterit q̄nta mala p singla momēta cōmittim⁹: qꝛ sicut nō sentim⁹ q̄ntum crescūt mēbra: vngues: capilli ꝛ hmōi immutātur in caniciē ꝛc̄. ita mens nr̄a p momēta viuēdi pmutat̄. s. vicijs succrescētib⁹ Propterea vigilāti studio nr̄os defectus pfectusqꝫ pensem⁹ vt pniam de mal' agamus ꝛ in bono pficiam⁹. Juxta illō Pythagore dictū: q̄ sapiētib⁹ duoꝝ inqt tempoꝝ cura habēda ē: mane qđ acturi sim⁹: sero qđ fecerim⁹. Jdēqꝫ Gerson dr: Singulis dieb⁹ mane ppone. s. bene facere: ꝛ sero discute. s. qđ ꝯtigit te peccasse. Secūdo debem⁹ recogitare integre. ideo dr: Oēs. s. culpas singlas mortales ꝛ circūstantias ꝯfitēdas: ita q̄ nullū pctm̄ negligamus q̄ntum est nob̄ possibile. Tertio seriose: iō dr: Annos meos: qꝛ de anno in annū: ꝛ de mēse in mensem debꝫ recogitare fm̄ diuersitatē etatꝫ. s. puericie: adolescētie: ꝛ sic de alijs. Jtē officioꝝ: societatū locoꝝ ꝛc̄. Et in singul' pt seriose cogitare h ordine. Pri° cogitādo de pctis capitalib⁹ mortalib⁹. Scđo de p̄ceptis decalogi que trāsgressus ē. Tertio de q̄nqꝫ sensuū excessibus. Quarto de pctis alienis. Quito de pctis in spm̄sctm̄. Sexto de opeꝝ miscđie neglectiōe. Septio de fidei articul' ꝛ sacrametis. Quarto debem⁹ recogitare amaricate: iō dr: Jn amaritudie anie mee. Et de hoc seq̄nti articl'o patebit. N

Circa tertiū de amaricatiōe recogitatiōis pctōꝝ

Notandū ē fʒ Bona. q̄ pctōr dū recogitat de pctis carnalib⁹: debꝫ cauere ne nimis morose talia excogitet pp̄ter pic'lm̄ delectatiōis euitādū: sed dʒ cor pctōris amaricari ne dlectetur. Nā Eccl̄i. xiij. Qui tangit picē inq̄nabitur ab ea. Sed quō pctōr recogitando pctā sua possit amaricari nota: q̄ p̄mo dʒ recogitare mortis sue amaritudine ꝛ icertitudinē. Scđo pctōꝝ dānificatiōeꝫ ab oī bono grē ꝛ glie. Tertio eternaliū penarū indicibilē cruciatiōꝫ q̄ sibi debet̄. Quarto dʒ adhibere corpis castigatiōeꝫ ad mortificatiōeꝫ. Quito passiōis chr̄i acerbitatē. Hec ei tacꝫ salis amara ꝯdimēta cor peccatoris amaricāt ne delectet̄ in pctis: sed detestet̄ illa. Exem̄ legit̄ in vitaspa. q̄ qdam dū tētaret̄ de carnali vicio stati digitū igni applicabat di. Si hūc ignē sufferre nō potes: quō sufferres ignē inferni: ꝛ sic vincebat tentatiōeꝫ. Aliō exm̄ de q̄daꝫ cui ꝯfessor ꝯsuluit vt q̄tiēs de pctō tētaretur: sctistro suā carnē nudā forti' fricaret: aut vnguib⁹ dilaceraret: ꝛ sic vinceret recogitādo chr̄i passiōeꝫ. Rogem⁹ ꝛc̄.

Feria tertia post dn̄icā tertiā Quadragesime. Ser. xxiiij. s. de regl'is correq̄sitis p p̄paratiōe confessionis.

Quecūq3 sol q. ueritis sup terrā: erūt soluta z in celo. Mat. xviij. z in euā. hodierno. Verba sunt saluatoris nr̄i qb⁹ insinuat q̄ sacerdotib⁹ maximā dedit ptātē scz soluēdi pctā in cōfessiōe: vel ligādi incorrigibilē pctōrez: etiā snia excōicatiōis. Nā talē absolutiōez vel alligationē de⁹ in celo approbat: dū tn̄ sacerdos n̄ errauerit in iudicio cōsciētie. Nā Leo papa. xxiiij. q.j.c. Manet inqt Petri. i. sacerdotij pui legiū: si ex eqtate ferf iudiciū. Chr̄s itaq3 docet nos de correctiōe fraterna in occultorū: qn̄ pctā sunt secreta: vt sic illu3 saluare possim⁹ cū integritate fame: q̄ si corrigi n̄ vult: testes sunt adhibēdi. Et si nec sic corrigit: dic inqt eccl'e: h̄ est plato: q̄ pt ligare p censurā ecclasticā vl soluere cōfitētez vt pz in euāgelio. z de absolutiōe in p̄bis thematis. O Vn̄ etiā in themate notatur mysteriū confessiōis z absolutiōis: ideo de pparatione ad cōfitendū tria mysteria p̄ter andicta notabim⁹ fm tres regulas correqsitas.

Prima regula de peccatoꝝ mortalium recognitione.

Scda regl'a de venialiū deletione

Tertia regula de oblitoꝝ exqsitione

Circa primu3 de mortaliū

recognitiōe p regula gñali tenendū est q̄ de pctis mortalib⁹ non sufficit recognitio generalis: sed reqrit de singul' recordatio z cōtritio spēalis vel distinct⁹ dolor saltē attritiōis iuxta possibilitatē hūane fragilitatis. Et hec regula pbaf plib⁹ modis

Primo rōne theologica.

Scdo scriptura autentica.

Tertio silitudine phyca.

Quarto psuasione iuridica.

Primo rōe theologica fm Sco. in. iiij. di. xvij. sic: q: p̄ceptū eccl'e de cōfitēdo obligat: sic q̄ ōme pctm̄ mortale teneaf qs cōfiteri de q̄ haberi pōt memoria: pmissa diligēti inqsitiōe fm possibilitatē hōis. q̄ de singul' d3 recordari: z se p cōtritionē vl attritionē pparare. Hāc rōez ponit etiā Tho. Confirmaf fm Pe. e. di. qrti. q: in oi pctō mortali voluntas hōis actualit' auertif a deo ad pctm̄: z q: cōtraria cōtrarijs curāt: oportz q̄ q̄ ab oi pctō mortali mēs cōuertatur ad deū. Et sic pz ppositū. Scdo pbaf scriptura autētica. Nā ps. dt: Lauabo p singlas noc. lec. meū la. m. stratū meū rigabo. Vbi glo. dt: q̄ p singlas noctes intelligi dn̄t singl'a pctā lauāda lachrymis. Itē Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos zc. Omes dt. vt nullū excipiat pctm̄. Vn̄ et Aug. li. de pnia dt: Dñs Jesus legionē ejcies ā hoie Lu. viij. neminē reliqt de oib⁹ demonib⁹ q̄ libatu3 possideret. ostēdens q̄ si etiā pctā sint mille optet de oibus penitere. Hec ille. Tertio pbaf silitudine phyca: q: physici tradūt et expiētia docz: diuersoꝝ morboꝝ diuersas fore necessario medicinas. Nā Hiero. dt. et certū est q̄ nō sanat ocl'm medicia q̄ sanat calcaneū. Sic z in medēdis spūaliter vulnerib⁹ vicioꝝ z morbis nō sanat pnia auariciā q̄ sanat superbiā vel luxuriā. Nā auaricia sanaf elemosyne largitate: Superbia aūt hūili orōne. Luxuria ieiunio z carnis mortificatiōe. In aliqb⁹ etiā pctis nō pōt fieri sanatio nisi assit restitutio famę vel rei Jdeoq3 sicut de singlis medicina ē necessaria. sic in pposito. Quarto pbaf psuasione iuridica. Nā de pe. di. j. c. Porro. Prosper dt: q̄ q̄ pctā sua emēdare noluerit: deū hn̄t testē z habituri sūt ipm vltorē Et qd pdest eis vitare hūanū iudiciū scz pctm̄ suū occultādo z penitere neglīgēdo: cū sic ituri sūt i eternū suppliciu3. Nā z. ff. de re militari. l. desertorē. §. miles. i. ff. nouo. Miles q̄ in bello arma necessaria abijcit l illicite amisit: capite punif. Arma milītie chr̄ane 5 diabolū pugnātis sl'lachryme. s. pnie. fm q̄ dic Amb. xxiij. q. viij. cōuenior. Qui eas abijcit vl' tenere nō curat: eterna morte iuste punif a deo. O q̄ pctōr stude debite recognoscere oia. P

Circa scdm̄ d̄ venialiū

deletiōe p rl'a tenēdū ē: q̄ pctm̄ qdcūq3 veniale manēte i eo fixa volūtate n̄ tollif ab hoie q̄uis n̄ sit dānabile. Et hec rl'a h̄r ex dict' Rich. z Tho. in. iiij. di. xvj. Rō eius dē ē: q: nō pt tolli culpa nisi reordinef voluntas: q̄ recordari nō pōt q̄diu manet in deordinatiōe ad volendū pctm̄: alis essent

duo opposita simul. ideoq3 nullu veniale pt dimitti q̄diu ad illud volūtas manet fixa. Uerūtñ petm̄ veniale nō dampnat hominē in gehennā: sed expiat in purgatorio saltē si hic nō tollit. Iuxta hec ḡ notanda sunt q̄ttuor p̄cipua documēta. Primū q nō est simpliciter necessaria ꝯtritio z absolute de pctis venialibꝫ sicut necessaria ē de mortalibꝫ: s3 tm̄ pfectiōis est vt venialia tollant in hac vita vel dimittāt. Et oñditur fm Tho. vbi sup̄ tali rōne inter cetera: q2 ꝓpter sola pctā venialia hō nō incurrit dānationē ppetuā: nec p ea tollit amicicia dei. Ergo sequitur: q si qs nō sit spēalit ꝯtritus d̄ venialibꝫ z sic decedit saluꝰ erit t3 p ignē: vt dicit glo. sup. j. Cor. iij. S3 si di. Ego vellē saluari sine igne. Iō Secūdum documētū ad id est: q ad tollēdu3 petm̄ veniale in pñti vt qs possit trāsire sine igne purgatoriis reqrit displicētia ꝯtritiōis. Rō fm eundē Tho. ibidē. q q̄diu fixa manet volūtas: nō dimittit petm̄ etiā veniale: vt dictū est: Sed volūtatē retrahere a pctō qd pꝰs volebat: est displicere sibi qd voluit. Et talis displicētia qñ ē gr̄a informata dr dolor ꝯtritiōis. Iōq3 veniale in pñti sine aliq̄ ꝯtritiōe nō delet: q̄uis nō sit dānabile. Sed posset q̄ri q̄lis ꝯtritio reqrat ad ea. Tertiū ḡ documētū ē: q ad tollendū petm̄ veniale nō reqrit necessario distincta recogitatio in pticulari de vnoq3q3 sicut reqrit ad mortalia delenda: sed sufficit explicita ꝯtritio in gñali de oibus venialibꝫ: vl' saltē ꝯtritio implicita: qñ. s. in ỷtute actus quē hō agit sequeretur displicentia explicita peti venialis si cogitatio ad illd ferret. p talē eīm actū dimitti pñt venialia: vtputa p gñalem ꝯfessionē: p aque benedicte aspsionē: p epalem benedictionē: p deuotā orōem dñicam z hmōi. Hec ex Tho. Quartū documētu3 est: q ad tollendū petm̄ veniale nō reqrit necessario ꝓpositū cauēdi singl'a in futurū: sicut hoc reqrit ad tollendū mortalia: sed sufficit ꝓpositū minuēdi p posse: z aliq̄ cauēdi specialit q̄ essent occasiones alioꝝ. O ergo hō obserua hec.

Circa tertiū de oblitorū pctōꝝ inq̄sitiōe p regl'a gñali tenēdum est: q q̄libet pctōr adhibere oēm diligētiā tenet vt de oibꝫ oblitis mortalibꝫ recordet: alioq̄n de eis nō excusat: q2 ignorātia crassa vl' supina nō excusat: vt pz etiā p Aug. xxxij. q. vij. Queadmodū. Uñ nota documēta Primū: si q̄rit ḡ: q̄nta diligētia in hmōi inq̄sitiōe reqrit? Rñdet Sco. in. iiij. di. xvij. q tantā d3 hō adhibere diligētia3 iuxta possibilitatē fragilitatis hūane q̄ntā qs adhiberet circa qdcūq3 multū arduū. Iō Aug. dicit: Cū gaudio deb3 facere im mortalis futurꝰ q̄cunq3 faceret p differēda morte moriturꝰ. Hec ille Scdm: q bonū est vt pctōr registret secreto sua peccata vl' lapill' aut pūcturis numeret: vl' alio mō ne obliuiscat. Tertiū documētū: q d̄ oblitis d̄ qbꝫ etiā nullo mō pt hō recordari vel scire se peccasse d3 ꝯteri in gñali: vt dictū est de venialibꝫ. Quartū: q qñcunq3 etiā post cōfessionē factā: petm̄ mortle oblitū ad memoriā reuocat: de eo spēalit hō ꝯteri z ꝯfiteri tenet. Plura sermōe. xxxiiij p totū. R Exem̄ finale legit in Spe. exem. di. ix. ex. c. clvij. q duo scholares intrauerūt claustꝝ: vnꝰ segnꝰ se agēs in recognitiōe z emēdatiōe pctōꝝ z ꝯfessiōe ac alijs zc. Tētatus a diabolo victꝰ ē vt ad seclm rediret. Qd socio suo manifestauit. Illeq3 dixit eidē: Ueniāꝰ āboāñ altare fugis ꝫ cā salutēꝰ: z sic tādē recedas si ñ vis manere. Iste aūt socꝰ suꝰ feruēs erat: deplorās sepe in recordatiōe pctā sua oīa. Orātibꝫ illis vidit in spū ille tētatus btā3 virginē manā pallio suo lachrymas socij sui illius flētis colligentē z filio cbrō Iesu offerentē di. O dulcissime fili has lachrymas serui tui suscipe z quod petit ꝯcede. Chrs rñdit: Fiat mat charissima vt vis. Tūc ille tētatus ꝓcidens ad pedes huiꝰ fris di. Hodie meritis lachrymaꝝ tuaꝝ sum liberatꝰ. seruiamꝰ ḡ iam feruētiꝰ beate virgini z sic pseuerauit. Ex hoc z nos spare possumꝰ q si feruent z lachrymose de pctis pniam agimꝰ btā maria offeret chrō zc. Rogemꝰ ḡ chrm̄ zc.

Exemplum

Feria q̄rta post dñicam tertiā. Ser. xxv. s. de sctē confessionis veritate z puritate ac charitate.

Ue proce/ q dũt de ore de corde exeũt & ea coinqnant hoiem Mat. xv. & in euãge. hod. Verba sunt nři salua toris q̃ in h̃ euãgelio redarguit iudeos q̃ de suis traditõib⁹ pl⁹ curabãt seruare q̃ d diuis p̃cept: & intẽdebãt false hypocrisi & simulatiõi. Nã ad h̃ q̃ essent in reuerẽtia i pplo oñdebant sctitatẽ in ṽbis & exteriori ꝯuersatiõe: & mũdicia in manuũ ablutiõi bus cũ mãducarẽt: in oblatiõib⁹ q̃s facien dis docẽ. q̃ offerrẽt hoies in tẽplũ sacer dotib⁹ munera q̃ deberẽt exhibere in parẽ tes: & hmõi sub ptextu diuini cult⁹ indu/ cẽdo: cũ tñ essent hypocrisi & intentiõe ac auaricia corrupti. Vñ xp̃s dñs eos redar guit vt doceret redarguẽdos mltos etiã chrĩanos hoies q̃ male simulant sepe scti/ tatẽ in opib⁹ bonis: & qd̃ pei⁹ etiã in ꝯfessi one pctõꝝ. Et sic ṽificaẽ in talib⁹ h̃ verbũ chr̃i in themate: q̃ ṽba illoꝝ q̃ pcedũt de ore: de corde. s. malo exeũt: & sic ea coinq/ nãt hoiem poti⁹ q̃ mũdent tali ficta ꝯfes sione. Itaq̃ de confessiõe oris sctissima tria mysteria declarem⁹ in h̃ s̃mone

Primũ de sctã oris veritate.
Scdm̃ de sctã cordis puritate.
Tertiũ de sctã amoris charitate.

Circa primũ de sctã veritate

ꝯfessiõis in ore Notandũ ẽ: q̃ hec ẽ vna potissima ꝯditio correq̃sita ad ꝯfessi onis sctitatẽ q̃ sit ṽitate plena sine oi mẽ/ dacio. q̃rit̃ ĝ: vtꝝ aliq̃ cã saltẽ hũilitatis liceat alicui falsum dicere vel mentiri in ꝯfessione oris? Ad h̃ r̃ndetur s̃m Alexã. pte. iiij. & Rich. in. iiij. di. xxj. ac alios the ologos & canonistas: q̃ nec hũilitat̃ nec deuotiõis vl̃ alteri⁹ cã mẽtiendũ est in cõ fessione. Et hoc pbaẽ tripliciter

Primo ex autoritate canonica.
Scdo ex rõne theologica.
Tertio ex silitudine ciuilica

Primo ex autoritate. q. xxij. q. ij. c. Cũ hu militat̃. Aug⁹. dicit sic: Cũ hũilitatis cã mẽtiris: si nõ eras pctõr añq̃ mẽtireris: mẽ tiendo pctõr efficieris. Hec & plã ibi. Et cã breuitat̃ sufficiat. Scdo pbaẽ rõne theologica: q: s̃m theologos: q̃ in ꝯfessio ne mentiẽ. mortaliẽ peccat. Et dupliciẽ s3 Rich. sup. Tũ q: ꝯsciam suã sacerdoti nõ vere manifestat: & sic p̃cepto ꝯfessiõis est inobediẽs: occultãdo ꝯsciẽtie ṽitatẽ. Tũ q: mentiẽ: qd̃ sine aliq̃ pctõ esse nõ põt: vt dicit magr̃ ea. di. Sed di. Nunq̃d ĝ oẽ mendaciũ dictũ in cõfessiõe sit pec/ catũ mortale. R̃ndet frater Ange. in sum ma q̃ nõ: sed solũ illd̃ mendaciũ est morta le qd̃ est pnicto suũ: sicut mẽtiri ꝯtra famã suã ꝓpriã vel alteri⁹: aut ꝯtra id qd̃ neces/ sario deberet ꝯfiteri. Vñ si taceret vel ne garet aliqd̃ pctm̃ mortale qd̃ fecit & de q̃ nõ est ꝯfessus legitime: peccaret mortaliẽ Hoc tñ excepto q̃ si q̃s forte timeret pba biliter de reuelatiõe ꝯfessionis: vl̃ qd̃ solli citaret eũ ad malũ talis ꝯfessor: nec poss3 aliũ habere ꝯfessorem. In tali casu tacẽs vel negãs mendaciẽ: nõ peccaret mortaliẽ sed venialiter: vt claret ex capitlo: Primũ est. xxij. q. ij. ac notatis ibi in glosa. Verun tamẽ talis in hmõi casu meli⁹ faceret cu3 verbis palliatis vtendo taliẽ q̃ mendaciũ nõ dicat. Hec in angelica. Tertio pbaẽ similitudine ciuilica: q: s̃m leges non tm̃/ mõ ciuiles: sed etiã oẽs alias nemini licet ferre falsum testimoniũ ꝯtra ꝓximũ in q̃/ cũq̃ iudicio: al's puniẽ falsus testis: vt p3 ff. de testib⁹. A simili: sic forti⁹ nõ lic3 ꝯtra se ferre falsum testimoniũ alicui in iudicio ꝯsciẽtie. Vñ & dicit Aug. j. de ciui. dei. c. xxj. Testimoniũ inq̃t falsum nõ min⁹ re⁹ est q̃ de seipo falsu3 fateẽ q̃ si aduersus ꝓ/ ximũ hoc facer3. Hec ille. Et sic p3 q̃ cõ fessio deb3 esse sctã in ore absq̃ oi menda/ cio. Sed di. Tamẽ Greg. di. v. Ad ei⁹. dicit: q̃ bonaꝝ mentiũ est agnoscere culpã vbi culpa non ẽ. ĝ cur non liceat ꝯfiteri se culpabilẽ in q̃ non peccat. R̃ndeẽ s3 Ric. sup. q̃ agnoscere ibi intelligendũ est ꝓ for midare ne forte defecerit in aliq̃ ex pte sua al's hoc esset errãtis & nõ bone mẽtis cog noscere peccasse se in eo in q̃ nõ peccauit. O ĝ pctõr veraciter confitere.

Circa scdm̃ de sctã puritate

ꝯfessionis Nota: q̃ hec est scda cõ/ dicio potissima vere & sctẽ confessionis vt sit pura in cordis intẽtione: hoc est vt fiat pure ꝓpter amorẽ dei: & vt deo satisfaciat quẽ offendit: & etiã eccle reconcilieẽ: & vt

de pctis suis veniā ꝯseqtur. Ad hec ei cōfessio sacramētal' est ordinata. Vñ siqs cōfessionē faciat ꝓpter aliū sinistꝝ finē intendendū: peccat mortalit. Rō autē hui⁹: qꝛ general' reg'a est ſm Henri. de Ganda. i qdli. j. q. xxxiiij. ꝙ qcunqꝫ vtit aliq̄ pncipaliter ad id ad qđ illđ nō est ordinatū a do in qdeū ꝯtēnit: peccat mortalit. Sicut exempli grā: Siqs pncipali fine ordinaret pdicationē facere ad vanā gl'iam: vel alia virtutis opa ad hmōi. Gra hui⁹ aliq̄ hic q̄runtur de sacra ꝯfessione.

Primo đ intentione vane glie.
Scđo de intentiōe infamie vitāde.
Tertio de coacta confessione.

Prima q̄stio: Utꝝ homo confitēs ꝓpter vanā gl'iam pncipalit vel etiā ꝓpter quencūqꝫ malū finē: peccet mortalit. Ad qđ ex dictis rñdet ſꝫ fratrē angelū in sum. ꝙ talis peccat mortalit: qꝛ ꝑuertit finē sacri: imo nec sacramētū suscipit. qꝛ ps essentialis hui⁹ sacramēti q̄ consistit in actu suscipiētis est actus interior. Vñ sine eo non ē sacramentū susceptū. Sicut nō esset sacramentū matrimonij ꝯtractū siqs ꝯtrahendo nō intēderet nisi in carnalē copulā ad tēpus. Sic in ꝓposito. Vñ ꝛ homo talis tenet confessionē iterare in casu q̄ sermōe xxxvj. Q. Hec in Angelica. Vñ siqs cōfitetur intentiōe cuiuscūqꝫ pctī: siue ꝓpter superbiā: vt glietur de factis malis: siue ꝓpt auariciā: vt ei dētur tpalia ꝓ visa scitate freqntis ꝯfessionis: siue ꝓpter carnalē familiaritatē ꝯtrahēdi. siue ꝓpter vindictam a deo p hoc obtinēdā: ꝛ sic de alijs mal' intentiōib⁹ ſp peccat mortalit: sed debꝫ hō intendere in cōfessione finē debitū ordinatū: vt sup̄ dictū est. X Scđa q̄stio: qđ de illo q nō ꝓpter vanā gl'iam cōfitet: ſꝫ solūmodo ne reddat notat⁹ in ꝑplo. Rñdet ſm frēm Ange. in sum. ꝙ si ibi constituit finis pncipalit: nō valet: imo tenet iterū cōfiteri. ꝛ tūc cōstituit ibi finis pncipalit qñ nullo modo cōfiteret si nō timeret de infamia. Secus qñ nō cōstituit ibi finis pncipaliter: puta qꝛ confitetur pncipali⁹ ꝓpter deū vel ꝓpter pctōꝝ remissionē. inductus tñ ad id ex pudore vl' tiore ꝛ hmōi. Tertia q̄stio: Quid đ illis q coguntur confiteri a superiorib⁹ suis vel p̄latis. Rñdet frat' Angelus: ꝙ idē est dicendū de talib⁹: sicut dictū est in prima q̄stione: vicꝫ ꝙ si talis nullo modo vellet confiteri nisi cogeret: non valet ei⁹ confessio coacta. Secus si confitet ꝓpter deū pncipali⁹: lꝫ timore coact⁹.

Y Circa tertiū de charitate notandū: ꝙ ad hoc vt confessio sit meritoria reqritur ꝙ fiat in charitate. s. dei ꝛ primi. qꝛ scribit Eccl. xvij. A mortuo q̄si nihil perit cōfessio. hoc est: a mortuo. i. ab hoie existēte sine vita grē vel charitate: que est vita aie: vt dicit Aug⁹. q̄si nihil perit confessio: qꝛ nullū fructū meritoriū vite eterne pcipit. Aug⁹. Si charitas vera nō adest non implet p̄ceptū sed fingit. Hec ille. Sꝫ quib⁹ signis hoc cognoscat: Rñdet ꝙ trib⁹ p̄cipuis. Primo siqs nō coacte ſꝫ voluntarie cōfitet. Scđo: si hoc amore dei facit scā intētione: vt patuit. Tertio si oia dolet ꝛ ꝓponit cauere. Sed di. Quid si qs non vult pctā sua dolere vel relinqre. Rñdetur ſm Alex. de Ales: ꝙ talis si cōfiteat ꝓpt' hoc ne statutū ecclie trāsgrediatur nō peccat mortalit in h̄ ꝙ cōfitet manens in pctō mortali: imo bene facit satisfaciēdo p̄cepto ecclie: qđ si ꝯtēneret peccaret denuo: tñ talis nō adqrit pctōꝝ remissionē: nec meritū vite eterne: sed alia bona tpalia sicut adqrit p q̄cunqꝫ bona opa in mortali pctō facta. Z Exemplū ad hec narrat Cesa. ꝙ in Brabātia qdā demō i puella homi pctā oia nō ꝯfessa iproperabat. Tūc vir qdam voluit videre: ſꝫ timēs ne sua pctā turpia reuelaret: ꝯfessus ē sacerdoti: volūtate peccādi retēta. Quē vidēs demō ait: Amice veni huc vel: certe te bñ dealbasti: ꝛ stati oia pctā illi⁹ in faciē improperans. cōfudit illū nimis corā hoibus. Tristis ille in se redijt ad sacerdotē: ꝛ vera ꝯtritiōe ac ꝓposito cauēdi oia pctā confessus est: ꝛ reuersus ad demonē: dixerūt qdā circūstātes demoni: Ecce amic⁹ tu⁹ iterū venit. Demō rñdit: Quis est: Ille in quem cui turpia pctā improperasti. Rñdit Ego isti nihil iproperaui: neqꝫ de isto aliqd mali scio: ꝛ sic illi extimauerūt demonē mentitū fuisse. Sicqꝫ ille p confessionē verā euasit notā cōfusionis maxime. O q̄ sācta ꝯfessio q pctā abluis. Rogem⁹ g̃ ꝛc.

Feria qnta post dñicā tertiā Ser. xxvj. de cōfessionis sacre cōditionibꝰ sedecim a theologis positis.

Affirmos va

rijs languoribꝰ ducebāt ad ieſu: At ille ſingulꝭ manꝰ iponēs curabat eos Lu. iiij. ꝛ in euāg. hod. In q̄ clare ōndit ꝯfeſſiōis myſteriū: q꞉ dñs Ieſus miracłoſe tactu manuū curabat infirmos: ad fcandū ꝙ p manuū ſacerdotaliū impoſitiōes vel ꝯſignationē ſigno crucis in q̄ cruce chꝛs manꝰ extendens pependit: ſanari deberēt oēs languores pctō꞉uꝫ ꝯfitentiū: ꝛ demonia vicioꝝ exirēt ab hoibus. Vn̄ Cirillꝰ ibidē dt꞉ꝙ chꝛs q̄ ſolo vbo potuit (vt deꝰ) curare: tñ manu tangebat: ad fcandū ꝙ ſicut vas eneū appoſitū igni: ab igne prītē calefaciēdi in tāgētes ſumit. ſic manꝰ chꝛi vnite deitati ab ea poteſtatē babuerūt ſanādi vtute diuia. Sic etiā ſignū crucꝭ ꝛ manꝰ ſacerdotū in pſōa chꝛi tāgēdo i ꝯfeſſiōe ſanāt aīas ꝯfitētiū. O ḡ chariſſimi oremꝰ chꝛm vt tangat et nos vt ſanemur ꝛ a demonū ptāte liberemur i ꝯfeſſiōe. Hec Ciril. in ſnia. ꝛ de h̄ i euāg. Iuxta hec de ꝯfeſſiōe i q̄ curāꝭ languores aiaꝝ tria myſteria p h̄ ſ. notabiꝰ.

Primū de ꝯfeſſionis q̄lificatione.
Scōm de offenſionis declaratione.
Tertiū de reuelationis exēplificatione.

A Circa primū ḋ q̄lificatiōe q̄rit꞉ q̄liꝭ ꝯfeſſio ſit faciēda vt ſit legitima ꝛ pctōꝝ remiſſiua. Ad qō notādum ꝙ fm theolo. coīꝭ m. iiij. di. xvij. tradunꝭ ſedecim ꝯditiōes q̄s dꝫ h̄re ſacra ꝯfeſſio q̄ ꝯtinenꝭ hꝭ vſibꝰ: Sit ſimplex hūilis ꝯfeſſio pura fideꝭ. Atqꝫ freq̄ns nuda diſcreta libēs vecūda. Integra ſecreta lachꝛymabilis accelerata. Fortis ꝛ accuſans ꝛ ſit parere parata. Has Rich. in. iiij. di. xvij. ar. iij. q. vl. exponit ſic: Sit ſimplex. i. vt nihil admiſceaꝭ qō nō faciat ad pcti q̄ntitatē. ſ. expmendā. Hūilis. ſ. tā in vbo q̄ i ſigno. Pura. i. recta ītētiōe facta ꝛ nō mala. Fidelis. i. vera vt nil de falſitate admiſceaꝭ. Freq̄ns. ſ. q꞉ freq̄nꝭ ꝯfiteri ē valde vtile. Nuda. i. non obuoluta vboꝝ obſcuritate. Diſcreta. ſ. vt maiora cuꝫ maiori ḡuitate dicat. Libēs. i. nō necītate coactiōis: ſꝫ libera volūtate. Verecūda: ḡ ñ cū iactātiā dicat. Integ. ſ. vt nullū pctm̄ retineat q̄d ꝯfiteaꝭ. Secreta. i. ñ publica. Lachꝛymabilis. ſ. ex dolore cordis. Accelerata ne nimis differaꝭ ḋ die i diē. Fortꝭ: ne vecūdia victꝰ dimittat aliqḋ pctm̄ ꝯfiteri. Accuſans. ſ. ſeipm̄ nō alios. Parere pata. ſ. ad obediētiā ꝯfeſſoꝛꝭ. Sꝫ dı. Nūqd iſte ꝯditiōes oēs ſūt de necītate ꝯfeſſiōis: Rn̄deꝭ fm Rich. ḋ. ꝯcordiꝭ Tho. ꝙ nō oēs: ſed q̄dā req̄runꝭ ad ꝯfeſſiōeꝫ de necītate: q̄daꝫ aūt eaꝝ ſunt de cōgruitate. Et de h̄ clariꝰ dicemꝰ in ſeq̄ntibꝰ. O ḡ hō diſce bñ cōfiteri vt merearis vitā eternā. B

Circa ſcōm de offenſiōne cōfeſſiōis Notādū: ꝙ iuxta pmiſſas cōditiōes req̄ſitas ad cōfeſſiōeꝫ pñt poni mlꝭti modi qbꝰ pt q̄s offendere ꝛ peccare i cōfeſſione. Primo ꝯ ſimplicitate peccaꝭ q̄s culpā leuādo ꝛ alios incuſando. ſ. iponēdo diabolo vł ſue cōplexiōis fragilitati: vł fato: ſicut fecit Adā ꝛ eua. et tales peccāt grauiꝭ. Vn̄ Augꝰ. li. de vera ꝛ falſa pnia: dicit: Non velit hō ſe excuſare ne augeat crimē vt Adam: cui nō ſuffecit peccaſſe ſꝫ ampliabat crimen culpādo vxorē: ꝛ culpā trāfferens in deū. Nō itaqꝫ peccātes dicamus: Non potuí aliud niſi vt furarer vel raperēꝫ: quia deus fecit me pauperē. Nec mirū ꝙ fornicatꝰ ſum: quia nature fragilis creatus ſum: fragilitas mea cogit me multa pctā cōmittere. Errat qui ſic fallit. Natura em̄ talis eſt vt poſſit q̄ſqꝫ reſiſtere malo ſi velit. Hec Aug. Itē idē Aug. li. I. omelꝭ. omelia. xx. dicit. ꝙ in ꝯfeſſiōe mlꝭti diabolū accuſant. ſi dı eis: Quare hoc feciſti: Rn̄dent: q꞉ diabolus fecit: vt hoc facerē. Nō eſt vnde plus gaudeat diabolus niſi q̄n homo hoc dicit: diabolus fecit vt peccarē: ꝛ ſic nō ſe accuſat. ꝛ dum peccata ſua diſſimulat confiteri: indulgentiā non meretur accipere. Diabolus em̄ ſuadere pōt: cogere omnino nō poteſt. Hec ille. Heu heu q̄multi ſic peccant: precipue coniugati in alterutrū retorquendo culpam dicentes: Coniunx mihi non ſeruat fidem ꝛ debitum: ergo nec ego ſibi ſeruo.

Irē iracundi dī. Ille mihi ꝯuicia dixit.ergo z ego sibi. Sed tu bone chr̄iane ꝯfiteri stude simplicit̄ accusan̄ teipm vt venia tibi det. ¶ Scdo ꝯ hūilitatē peccat q̄s supbiendo z pompose se tenēdo. Proinde q̄rit̄ Utrū ad ꝯfessionē requirat̄ q̄ fiat genu flexo: capite discoopto: z hmōi: Rn̄det frater Ange. q̄ nō req̄rit̄ de necessitate: sz de cōgruitate z bn̄ esse. Nā cordis hūilitatē req̄rit de⁹ poti⁹. xiij. q. v. Si qd̄ Tn̄ humiliatione corpali meremur. ideo debem⁹ hūiliari corā sacerdote tenēte i ꝯfessiōe vicē dei: vt docet Bonauē. fm̄ illō Eccī. iiij Pbro hūilia aīam tuā Tertio ꝯ puritatē peccat q̄s nō recta intētiōe ꝯfitēdo. sz p vana glīa z hmōi. De hoc s̄mone p̄cedēti.

Quarto ꝯ fidelitatē vel v̄itatez peccat mentiēdo. vt patuit ser. p̄cedēti. Quinto ꝯ freq̄ntiā peccat nimis negligēdo: p̄sertī si ad min⁹ semel i anno q̄s non ꝯfitet̄ peccat mortalr̄. de pe. z re. c. Ois Sexto ꝯ nudā aptionē peccat q̄s obscuris v̄bis obuoluēdo ita q̄ ꝯfessor plene nō intelligat. z talis ꝯfessio non valet. Prouerb. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō diriget̄ Isid. Sicut nullum medicamētū valet vulneri q̄diu ferrū infixū nō educit̄: sic nulla opano valet q̄diu pctm̄ in confessione celat̄

¶ Sed dī. Quid de turpibus pctis q̄ horret hō apte dicere: Rn̄det frat̄ Ange. q̄ ꝯfitens debet q̄dem loq̄ de pctis p̄ v̄ba pudica z cū honestate q̄ntū p̄t: dū tn̄ sufficiēter exp̄mat factū: vt confessor itelligat q̄le sit pctm̄ illud. Sed qd̄ de illo q̄ dū confitet̄ sacerdos interim obdormit: aut eū n̄ intelligit: Rn̄det idē frater Ang. q̄ scient̄ tali ꝯfessus tenet̄ iterato cōfiteri pctm̄ si ē mortale. z sacerdos debet eidē dicere. Rō q̄ ꝯfessio importat pctōꝝ reuelationē q̄ n̄ pōt fieri nisi confessor dictū ꝯfitentis pcipiat. quo deficiēte nō ē ꝯfessio. Sec⁹ ꝺ pctō veniali. Septimo ꝯtra discretionē peccat generalit̄ soluz se peccatorē fatēdo: nec in speciali exp̄mēdo: puta dī. Ego sum magn⁹ pctōr: peccaui in oīb⁹ capitalib⁹ peccatis. vel ꝯ oia dei p̄cepta feci. z hmōi Nā h̄ nō sufficit sed oportet confiteri de singulis mortalib⁹ i specie ei⁹ specialissima. z singula iuxta grauitatē pōderan̄. vt lati⁹ patebit ser. xxxj. ¶ Octauo ꝯ libent̄ confiteri peccat coacte z nō alit̄ confiteri volēdo: vt de hoc ser. p̄cedēti X. patuit. Nono ꝯ verecundationē peccat q̄s nō per seipm̄ sz p aliū vl̄ p scp̄tū ꝯfessionē faciēdo p ruborē vitādo. Contra tales Aug⁹ d̄t. Per vos peccastis: p vos erubescatis. Erubescētia eī maxīa ps ē satisfactiōis. Decio ꝯ integritatē peccat q̄s ꝯfessionē diuidēdo. s. alī q̄ pctā vni: alia alīi ꝯfitēdo. qd̄ ē mortale. z tenet̄ iterare totū. ¶ Undecimo ꝯ secretū peccat q̄s pctā ꝯfessa reuelādo. qd̄ est mortale. quia ꝯ charitatē p̄dit et infamat seipm̄. Deniq̄ aliq̄ incaute publicāt pniam sibi in ꝯfessiōe iniūctā p quā denotant̄ de pctō graui: z tales peccant etiā grauit̄. q̄ Aug. xij. q. j. c. Uolo. dī. Duo sūt nob̄ necessaria: ꝯscia: z fama. Crudel̄ ē q̄ famā negligit. Preterea pb̄r reuelan̄ ꝯfessionē: peccat sup oia grauissime Duodecimo ꝯtra lachrymabilitatē peccat. internas lachrymas ꝯtritiōis vl̄ attritiōis nō curando vl̄ respuēdo. Lachryme aūt exterior: es nō sunt necessarie: sed de bn̄ esse. z patet s̄ de ꝯtritiōe Tredecimo ꝯ accelerationē peccat nimis tardādo. z p̄sertim i casu mortis ꝯfiteri nolēdo: ē dānabile. Quartodecimo ꝯ fortitudinē peccat q̄s v̄ecūdie cedēdo z nō ꝯfitēdo. Decioq̄nto ꝯ accusationē sui peccat alteꝝ īfamiādo z in crimie nominādo: qd̄ ē ꝯ charitatē. ideo mortale

Decimosexto ꝯtra vltimū peccat q̄s: in licitis z rōnabilib⁹ p̄ceptis ꝯfessoris nō obediendo: qd̄ ē mortale fm̄ Scotū. Hec breuiter tacta h̄ sufficiāt. q̄ latius de plerisq̄ istoꝝ agem⁹ in seq̄ntib⁹.

¶ Circa tertium de reuelationis

exemplo amore breuitatis sufficiat ponere h̄ vnū exemplū qd̄ scribit̄ in Speclo exēploꝝ. dist. ix. ca. cxlviij. Quidā inq̄t fili⁹ p suo pr̄e iam an̄ defuncto. xxxij. annis q̄tidie specialr̄ orauit. Cui tandē pr̄ apparuit dicēs se i magnis penis fore. quē fili⁹ interrogauit. Et ille r̄ndit se nō eē dānatū: sed in purgatorio: a q̄ nō posset liberari donec satisfaceret vsq̄ ad q̄drantem nouissimū. Ad quē fili⁹ ait. Tot annis oraui p te: cur n̄ p̄sūt tibi orōnes mee: Rn̄dit pr̄. q̄ sp̄ p tantū tp̄s in pctō mortali fuisti Cui filius. Quomō h̄: cum singul̄ annis

Exemplum.

cōfessus cōicaui Rūdit pr.q3 idigne semp cōicasti.q3 cōtritio tua z cōfessio nō fuit vera Tū q3 nō ex charitate pcessit:s3 ex cōsuetudine vl' pvitāda confusione. Tū q3 distulisti aliqn vsq3 ad vltimā septimanā qdragesime. z sic d aliis cōditionibus pdict' irellīgēdū. Tū q3 i nullo te emēdare pposuisti. ido tibi de' nullum pctm̄ idulsit tāto tpe. Ad hec fili' ille compūct' vereq3 contrit' z p oia rite confessus: vanitates mōi sprcuit: z tot' do fuiēn. p pie orauit z in breui illū de purgatorio liberauit. hec ibi. Rogemus chrm̄ zc.

Feria sexta post dñicam tertiā Sermo xxvij. de confessionis pcepto diuina lege et naturali obligante.

Spiritus est

s de', z eos q adorāt eū in spū z vitate oportet adorare Joan. iiij. z i euāge. ho. Uerba sūt saluatoris nri qbus docz nos ad pcipua duo. Prio qdē vt spūales eē studeam', z sic deo nos i spū conformem' pure z scte viuendo: z carnis desideria nō seqndo Un̄ Ro. viij. Frēs spūi debitores sum': nō carni vt sm carnē viuamus. Quicūq3 ei spū dei agunf: hi filij dei. sūt. Propterea chrs dr. Spūs ē de'. q. d. s3 q exponit Orig. gt vos debet' eē spūales vt āgeli mūdi: z deo conformes. Scdo docet chris vt i oibus z pcipue i confessione veraces sim', z sic deū i vitate chriana adorem' vt optet. Jō Theophil' sup hec vba z Orige. di. Quia em̄ de' spūs est: spūales adoratores qrit: z victimas spūales ac oblationes diligit. Et q3 vitas est de'. g veros orātes z confitētes reqrit. Ex qbus pt3 q de' diligit sacrificiū cordis vere contriti z fidei. amor' q3 diuini ac deuotionis atq3 vere confessionis peccatoz. pt3 i euangelio Un̄ de sacra confessione: pter predicta: tria adhuc mysteria declarem'.

Pmū de leg' naturalis indictione vel coartatione.

Scdm̄ de leg' diuinal' iniūctione.

Tertiū de leg' euāgelicalis pceptione. Ex istis pt3 vñ orta z istituta ē confessio

G Circa pmū d indictione confessionis p legē nature qrif Utrū lex nature a pncipio mōi obligauit hoies ad pctoz pfessionē sub necessitate salutis? Ad qd sm theologos poni p pclōne: q a pncipio mōi etiā in lege naturali nūq3 qs potuit h're remissionē pcti nisi pfessioe sal tē mētali. Declaraf sm tres doc. sit collīgēdo. s. Bonauē. z Alexan. in. iiij. p. z Ric. in. iiij. Nā Bonauē. lucide. in. iiij. dist. xvij declarat sic. q pfessio pctoz ē duplex. s. mētalis z vocalis. Cōfessio mental' ē recognitio pcti z offense dei. z hec ē de dictamine legis nature i speciali. Nā cogscere culpaz est de dictamie nature hūane p se sm q ē rōnal. S3 cogscere offensam dei est de dictamie nature adiute aliq mō p fidē Quō aūt scit hō offendisse deū quē nō videt nisi p fidē h cogscat: Cū g deū cogscit hō p puaricationem ibono: z affe: natura dictat q ab ipo deo miscdia ē hūilit' petēda. z h nūq̄ ē nisi recogscaf culpa. Uocal' aūt pfessio pōt fieri duplr. Uno mō deo. Alio mō hoi. Uocalis confiteri deo nō dictauit natura simplr. s3 i casu qn de' exegit. Sicut exēpli gfa qn exegit ab adā z a cain Gen̄. iij di. Adam vbi es: Ubi glos. dicit. Uerba sunt vocantis z ad pniam ac pfessionē inducent'. Itē Gen̄. iiij. dixit dns ad Cain. Ubi est abel frater tu': De qbus de pe. di. j. c. Voluissent. §. Denuq3. scribif: q nemi nē sine pfessiōe a pctō mūdari ab ipi' hūani generis pncipio indt sumam' exordiuz. sequif. Pctō trāsgressiōis pmi pentes corrupti: a deo sunt reqsiti de culpa vt pfitendo deleret. Cain q3 d culpa fratricidij reqsit' pctm̄ sup hus confiteri noluit. s3 mēdacit deuz fallere conat' di. Nunqd custos fris mei sū ego: Jdo idign' venia iudicat' est. Significat g eos q pctm̄ nō pfiten. misericordiā dei nō merenf. Hec ibi in snia h'enarata. Et sic pt3. Sed vocalit' cōfiteri hoi nō erat necesse in lege nature: sm Alerā. vbi s. eo q de' nōdū erat fact' hō. Tm̄ Bonauē. dt q vocal' pfiteri hoi l3 nō dictat natura in speciali: sic dictat in speali hono: a' re parētes. ve3tm̄ dictat i generali. Dictat ei oibus modis recōciliari oprere deo qbus ipe statuit. Jdoq3 natura dictat q si de' arbitrū pstitueret int' se z pctōrem q ipi essz culpa reuelāda. z ita dictat i generali. Un̄

peccatū sequēs mortificat ⁊ reddit insuffi
ciens ad vitam eternā. Et bene sic dicitur
inanis eo ꝙ erit sine fructu penitentie vere
perseuerantis in gratia: cuius fructus ē vi
tatio gehenne ⁊ adeptio glorie. Hec pa-
tent in glo. ibi. Secundum documē-
tum ꝺ huiusmodi penitētie equalitate. ꝙ
scꝫ pctōr ꝯsuetudinarie recidiuans pōt ite
ratis vicibus semꝑ velle nō peccasse ⁊ ꝓpo
situꝫ habere non peccādi: licet putet se nō
impleturꝫ hoc ꝓpositū: sed iterꝫ casuruꝫ ex
fragilitate vel praua consuetudine. Et hoc
sufficit ad verā ꝯtritionē scꝫ habere ꝓposi
tum: vt patuit ex supradicta regula. iiij. ar
ti. p̄cedenti. Nam vt Aug⁹ lib. retractati-
onū. j. ca. xviij. dicit. Nullus scelerat⁹ q̄n-
tūcunq̄ pessimus q̄diu in hac vita est cō
stitutus debet vel habet desperare. q꞉ sꝑ
quotiensc̄uq̄ cadit potest resurgere ad ve-
ram pniam p̄dicto modo. O ergo dei mi
sericordia maxima. X Tertium docu
mentum de excusationis falsitate. ꝙ vide-
licꝫ illi q̄ se excusant ꝑ ꝯsuetudinem dicen
tes ꝙ iō nō possunt veraciter penitere. q꞉
sciunt se iteruꝫ ꝓlapsuros in peccatum: fal
sum dicunt. Primo quia nesciunt si forsitā
moriant̄ anteq̄ꝫ iterato peccabūt: ideo ha
beant nūc ꝓpositum ⁊ sufficit. Secūdo q꞉
forsitan deus dabit sibi virtutē perseuerā
di vt de cetero nō peccet. sic̄ multꝭ facit ex
misericordia deus. Tertio quia tali occasione
non resurgere fatuuꝫ est. Sicut exēpli grā
Si tu scires ex certa dei reuelatione ꝙ in
de transiens anteq̄ꝫ peruenias ad domuꝫ
tuam ter es casurus in lutum. Dum ergo
prima vice vel secunda cecideris si nō vis
resurgere eo ꝙ adhuc habebis pluries ca
dere: stult⁹ es. Sic in ē ꝓposito ꝺ casu pec
cati. O ergo homo exurge de fecibus pec-
cati quotiensc̄uq̄ cadis. Quartum do-
cumentum de iterate ⁊ crebre̅rime ꝯtriti-
onis salubritate. ꝙ videlicet multuꝫ valet
ad salutem homini crebro cadenti: crebro
⁊ statim ꝑ contritionem resurgere. y

Ad qḋ docet nos Primo scriptura taꝫ
sacra q̄ꝫ canonica. Nam Hiero. ad Rusti-
cum monachum de pe. dist. iij. §. ꝙ aūt di
cit. Septies in die cadit iustus ⁊ resurgit.
Si iustus quō cadit. si cadit quō iustus.
Sed iusti vocabulū nō amittit qui per pe
nitentiā semꝑ resurgit. Et non soluꝫ septi
es sed etiaꝫ septuagiesiesseptieꝭ delinquē
ti si conuertat̄ ad penitentiā peccata donā
tur. Hec ille. Scđo exemplū ⁊ rō ex le-
ge p̄bica pariter ⁊ ciuilica Nam ois homo
naturaliter optaret q̄tiensc̄unq̄ occideret̄
si possibile foret semꝑ reuiuificari ⁊ a mor
te resurgere. quanto magis debꝫ a morte
anie ꝑ verā ꝯtritionē statim reuiuificari ⁊
resurgere. Nimirum. ff. de legib. l. Ex his
in. ff. veteri glosa querit: vtrū resuscitat⁹ si
cut lazar⁹ debeat rehabere possessiōes q̄s
prius tenuit an filius qui statim intrauit
patre mortuo. Et videt̄ magis tenere cuꝫ
patre. Et bn̄. quia princeps q̄ concessit illi
p̄ncipale scꝫ vitam: intelligit̄ etiā cōcessisse
accessoria. extra de regulis iuris. li. vj. tex.
cū glo. Sic quem deus resuscitat ad vitā
gratie quotiensc̄uq̄ semꝑ reddit ei omia
bona spūalia ⁊ merita operꝫ q̄ habuit an-
teq̄ꝫ peccasset. X Tertio pro finali pona
mus miraculum ex historia. Nam Cesari
us i dial. narrat ꝙ quidā iuuenis horrēda
peccata cōmisit q̄ confiteri nulli sacerdoti
poterat. Sꝫ post tempora multa extimu-
it dei iudicium ⁊ compunctus est: venitq̄ꝫ
ad sanctum Victorem priorem ⁊ cepit cō
fiteri tot lachrymis ⁊ singultibꝰ vt loq̄ nō
posset: iterum atq̄ꝫ iterū incipiēs confessi-
onē loqui nō poterat pre fletu. Tūc prior
dixit ei. Vade scribe peccata tua in scedu
la ⁊ defer ad me. Et fecit sic Iterū volens
verbis confiteri defecit. sed scedulaꝫ por-
rexit cuꝫ rugitu. Prior perlecta scedula di
xit. Non sufficio tibi consilium dare. sed si
vis presentabo scedulaꝫ abbati ⁊ consiliū
requiram. Iuuenis licentiauit eum. Ve-
nit prior ad abbatem ⁊ narrauit sibi ⁊ por
rexit scedulā. Et ecce tota illa scriptura in-
uenta est fore deleta in signum ꝙ deus di-
miserit sibi oīa peccata. Ad quod obstu
puerunt ⁊ iuueni scedulaꝫ ostenderūt. Il-
leq̄ꝫ summo gaudio repletus deo gratias
egit ⁊ de cetero semꝑ contritionē ⁊ confes-
sionē frequenter iterādo bene vixit. Roge
mus christum ⁊c̄.

Dominica eadē post prandiū Sermo
xiiij. de contritionis salubris formatione
⁊ sufficientia.

dos non ē notoriꝰ nec excōicatꝰ vl' ꝑcisus
z huiusmodi. tali licz confiteri: ꝓserti cū ali
um hr̄e n̄ possis. Caueāt ḡ q̄ confiteri vo-
lūt ne fiāt confessoꝝ iudices curiosi. sz suffi
ciat eis q̄ n̄ videāt expsse in ill' malā vitam.
Ad hec exēplū hr̄ in euāge. hod. vbi chr̄s
iudeis dixit. Qui sine peccato ē vr̄m ꝑmꝰ
i eā lapidē mittat. Quo docet vt Aug. vbi
s̄. c. Qui vult. dr̄: q̄ q̄ vult alios corrigere
ꝑus debz se mūdare. Jdē dicit Greg. j. q. j. c.
Necesse ē (inq̄t) vt mūda sit manꝰ q̄ dilue-
re sordes curat ne tacta inq̄net. ¶ Se
cūdo debz q̄rere q̄libet confessorē haben-
tē sufficientez sciaz ne sibi accidat incidere
in foueā. Nā teste chr̄o Mat. xv. Cecus si
ceco ducatū prestet: ambo i foueaz cadūt.
Sic in ꝓposito. Sed q̄ntam sciaz debeat
hr̄e confessor necessario. Rn̄det fm sanctū
Bonau. i. iiij. di. xvij. z elicit ex. c. Nulli sa-
cerdotū. di. xxxviij. vt ponit frater Ange. h̄
tenendū: q̄uis diuersa super h̄ dicta sint a
diuersis Et dicendū q̄ confessor tenet hr̄e
saltez ad minꝰ sciam tātā q̄ sciat discerne
re i pct̄is cōmūibꝫ qd veniale z qd mor-
tale sit. z q̄ sciat ad q̄ pct̄ā sua ptās se pt̄ ex
tendere Ratio. q̄r alia pn̄ia ꝓ mortali. alia
ꝓ veniali pct̄o ē imponēda Etsi ptātē extē
deret ad aliqd pct̄i genus ad qd nō possz
absolueā. ꝑiculū aīe esset sibi et ꝯfitētibꝰ
Vnd hoīes q̄ hoc cogscūt debēt ꝯsulere
discretos z scientificos. Deniq̄ ꝯfessor nō
tenetur de singulis q̄ in confessione audi-
uit determinare si sunt mortalia vel ne. z ma
xime nō dz asserere mortale id de q̄ nō est
certꝰ ne iniiciat laq̄os alteri. sed sufficit sci
re q̄ sūt mortalia illa de q̄bꝫ est claꝝ cōit.
nō aūt de q̄bꝫ sūt varie opiniones. Unde
optimū est ꝯfessori vt saltē sciat dubitare
semꝑ in casibꝫ in q̄bꝫ nō ē certus se legisse
decisionē: z de nouo studere vl' peritos cō
sulere. vl' si non pōt: saltē confitēti dicat q̄
ꝑitos ꝯsulat: nec absoluat nisi q̄ntū sua au
toritas se extendit. Hec in angelica. ¶
Sed q̄d si q̄s ꝯfitetur sacerdoti ignaro:
Rn̄r fm Anton. floren. q̄ dūmō talis con
fessor non sit nimis imꝑitꝰ: excusat tā con
fessor q̄ ipse ꝯfitens in trībꝫ casibꝫ. Primꝰ
q̄n ꝑiculum mortis iminet ꝯfitenti: nec ali
us ꝯfessor posset haberi. tunc q̄libet sacer
dos pōt z debet audire ꝓpter efficaciaz sa
cramenti ne ea ꝑueat. Secundꝰ est q̄n cōfi
tens est sufficient ꝑitꝰ ita q̄ doceat confes
sorem. Tertiꝰ q̄n ꝯfitēs spūalit' viuit z cre
bro ꝯfitet q̄ nō consueuit hr̄e nisi venialia
alīs pter hos casus mortaliter peccat vter
q̄ ꝑiculo aīe exponēdo seipm̄ z aliū. Ecci.
iij. Qui amat ꝑiculū: ꝑibit in illo. Ter-
tio debet q̄rere q̄s ꝯfessorē talem q̄ habe-
at. s. absoluēdi ptātem: z iste est ꝓpriꝰ sacer
dos. de q̄ i seq̄nti.

¶ Circa scd̄m de ꝓprio

sacerdote querit Utrum q̄libet teneat so
li ꝓprio sacerdoti ꝯfiteri: Rn̄det cōiter fm
oēs doc. theologos z canonistas: q̄ loq̄n
do de ꝯfessione ꝓut est sacramētalis z de
p̄cepto iuris diuini z eccl'ie: facīēda ē ꝓprio
sacerdoti soli. vt patz de pe. z re. c. Ois. Ni
si in certis casibꝫ fm Thom. in. iiij. dist. xvij
Primꝰ: si talis sacerdos esset excōicatꝰ vl'
hereticꝰ aut scismaticus z hmōi. Secūdꝰ:
si sollicitaret ad malū illū qui ei cōfiteret.
Tertiꝰ si ꝓbabiliter videt q̄ sit ꝓnꝰ ad re
uelandā confessionē. Quartus si pct̄m de q̄
q̄s confiteri debet cōmissum sit ꝯtra illuz
Jn his z silibꝫ in q̄bꝫ ꝓbabiliter timet cō-
fitens ex confessione ꝑiculum sibi vl' sacer
doti iminere: nō debet cōfiteri. sed licētia
petita alteri sacerdoti. quā si nō dat. s. licē-
tiam: recurrere pōt ad supiorem ꝓ licentia
vel confiteat alteri si nō potest recurrere vl'
mittere zc̄. Nec in hoc transgredit p̄ceptū
eccl'ie. q̄r p̄cepta iuris nō se extēdūt vltra vl'
ꝯ charitatem. ¶ Sed q̄s dicat ꝓpriꝰ
sacerdos. Rn̄det fm Rich. in. iiij. di. xvij
z concor. theol'. z canon. et summā Ange.
Primo papa est ꝓpriꝰ sacerdos i toto mū
do. Scd̄o legatus in tota sua prouincia.
Tertio penitētiarius deputatꝰ ab eisdez.
Quarto archieps̄ vel ep̄us in sua diocesi.
Quinto coꝝ vicariꝰ generalis ep̄i. Sexto
parochialis pbr̄ in sua parochia. Septio
oēs hn̄tes licentiā ab aliq̄ p̄dictoꝝ. Octa-
uo ex ꝑuilegiis z indultis fratres Miores
z p̄dicatores. Nono ex cōmuni concessiōe
iuris sunt multi de quibus habet in sūmu
lis: q̄s ob breuitatis amore ptrāseo. Sic etiā
in articulo mortis quilibet sacerdos quan
do non potest ꝓpriū habere potest abso-
uere. z sic ē ꝓpriꝰ sacerdos illꝰ Patz. xxvj

dos non ē notoriꝰ nec excōicatꝰ vł ꝑcissus
ꝛ huiusmodi. tali licz confiteri: ꝓserti cū ali
um hēre ñ possis. Caueāt ḡ q̄ confiteri vo/
lūt ne fiāt confessorꝫ iudices curiosi. sz suffi
ciat eis ꝙ ñ vidēt expssse in ill' malā vitam.
Ad hec exēplū hī in euāge. hod. vbi chr̄s
iudeis dixit. Qui sine peccato ē vr̄m ꝑmꝰ
i eā lapidē mittat. Quo docet vt Aug. vbi
s. c. Qui vult. dī: ꝙ q̄ vult alios corrigere
ꝑus debz se mūdare. Idē docz Greg. j. q. j. c.
Necesse ē (inq̄t) vt mūda sit manꝰ q̄ dilue/
re sordes curat ne tacta inq̄net. ¶ Se
cūdo debz q̄rere q̄libet confessorē haben/
tē sufficientē sciaz ne sibi accidat incidere
in foueā. Nā teste chr̄o Mat. xv. Cecus si
ceco ducatū prestet: ambo i foueaz cadūt.
Sic in ꝓposito. Sed q̄ntam sciaz debeat
hēre confessor necessario. Rñdet fm sanctū
Bonau. i. iiij. di. xvij. ꝛ elicit ex. c. Nulli sa/
cerdotū. di. xxxviij. vt ponit frater Ange. h
tenendū: q̄uis diuersa super h dicta sint a
diuersis Et dicendū ꝙ confessor tenet hēre
saltez ad minꝰ sciam tātā ꝙ sciat discerne
re i pctis communibꝫ qd veniale ꝛ qd mor/
tale sit. ꝛ ꝙ sciat ad q̄ pctā sua ptāl se ꝑt ex
tendere Ratio. qꝛ alia pnia ꝓ mortali. alia
ꝓ veniali pctō ē imponēda Etsi ptātē extē
deret ad aliqd pcti genus ad qd nō possz
absoluen. ꝑiculū aie esset sibi et ꝯfitētibꝰ
Vnd hoies q̄ hoc cognoscūt debēt ꝯsulere
discretos ꝛ scientificos. Denicz ꝯfessor nō
tenetur de singulis q̄ in confessione audi/
uit determinare si sunt mortalia vel ne. ꝛ ma
xime nō dz asserere mortale id de q̄ nō est
certꝰ ne iniiciat laq̄os alteri. sed sufficit sci
re ꝙ sūt mortalia illa de q̄bꝫ est clarꝫ cōit.
nō aūt de q̄bꝫ sūt varie opiniones. Vnde
optimū est ꝯfessori vt saltē sciat dubitare
semꝑ in casibꝫ in q̄bꝫ nō ē certus se legisse
decisionē: ꝛ de nouo studere vł peritos cō
sulere. vł si non pōt: saltē confitenti dicat ꝙ
ꝑitos ꝯsulat nec absoluat nisi q̄ntū sua au
toritas se extendit. Hec in angelica. ¶
Sed q̄d si q̄s ꝯfitetur sacerdoti ignaro:
Rñr fm Anton. floren. ꝙ dūmō talis con
fessor non sit nimis imꝑitꝰ: excusat tā con
fessor q̄ ipse ꝯfitens in tribꝫ casibꝫ. Primꝰ
q̄n ꝑiculum mortis iminet ꝯfitenti: nec ali
us ꝯfessor posset haberi. tunc q̄libet sacer
dos pōt ꝛ debet audire ꝓpter efficaciā sa
cramenti ne ea ꝑuet. Secundꝰ est q̄n cōfi
tens est sufficient ꝑitꝰ: ita ꝙ doceat confes
sorem. Tertiꝰ q̄n ꝯfitēs spūalit' viuit ꝛ cre
bro ꝯfitet q̄ nō consueuit hēre nisi venialia
al's pter hos casus mortaliter peccat vter
q̄z ꝑiculo aie exponēdo seipm ꝛ aliū. Eccl.
iij. Qui amat ꝑiculū: ꝑibit in illo. Ter/
tio debet q̄rere q̄s ꝯfessorē talem q̄ habe/
at. s. absoluēdi ptātem: ꝛ iste est ꝓpriꝰ sacer
dos. de q̄ i seq̄nti.

¶ Circa scdm de ꝓprio
sacerdote querit Vtrum q̄libet teneat so
li ꝓprio sacerdoti ꝯfiteri: Rñdet cōiter fm
oēs doc. theologos ꝛ canonistas: ꝙ loq̄n
do de ꝯfessione put est sacramētalis ꝛ de
ꝑcepto iurꝫ diuini ꝛ eccłie: faciēda ē ꝓprio
sacerdoti soli. vt patz de pe. ꝛ re. c. Ois. Ni
si in certꝫ casibꝫ fm Thom. in. iiij. dist. xvij
Primꝰ: si talis sacerdos esset excōicatꝰ vł
hereticꝰ aut scismaticus ꝛ hmōi. Secūdꝰ:
si sollicitaret ad malū illū qui ei cōfiteret.
Tertiꝰ si ꝓbabiliter videt ꝙ sit ꝓnꝰ ad re
uelandā confessionē. Quartus si pctm̄ d q̄
q̄s confiteri debet cōmissum sit ꝯtra illuz
In his ꝛ silibꝫ in q̄bꝫ ꝓbabiliter timet cō/
fitens ex confessione ꝑiculum sibi vł sacer
doti iminere: nō debet cōfiteri. sed licētia
petita alteri sacerdoti. quā si nō dat. s. licē/
tiam: recurrere pōt ad suꝑiorem ꝓ licentia
vel confiteat alteri si nō potest recurrere vł
mittere ꝛc. Nec in hoc transgredit ꝑceptū
eccłie. qꝛ ꝑcepta iurꝫ nō se extēdūt vltra vł
ꝯ charitatem. ¶ Sed q̄s dicat ꝓpriꝰ
sacerdos. Rñdet fm Rich. in. iiij. di. xvij
ꝛ concor. theol'. ꝛ canoñ. et summā Ange.
Primo papa est ꝓpriꝰ sacerdos i toto mū
do. Scdo legatus in tota sua prouincia.
Tertio penitētiarius deputatꝰ ab eisdez.
Quarto archieps vel eps in sua diocesi.
Quinto eorꝫ vicariꝰ generalis epi. Sexto
parochialis pbr in sua parochia. Septīo
oēs hñtes licentiā ab aliq̄ ꝑdictorꝫ. Octa/
uo ex ꝑuilegiis ꝛ indultis fratres Miores
ꝛ ꝑdicatores. Nono ex cōmuni concessiōe
iuris sunt multi de quibus habet in sūmu
lis: vbo breuitatꝫ amore ptrāseo. Sic etiā
in articulo mortis quilibet sacerdos quan
do non potest ꝓprium habere potest abso l
uere. ꝛ sic ē ꝓpriꝰ sacerdos illꝰ Patz. xxvj

q.vj. Si pbr.et.c.seqn. Itaqꝫ qui confitetur alicui pdictoꝝ: ꝓprio confitetur.

R Circa tertiū de inquirendo a confitente de pctō cōmisso Notādū ꝙ hoc est valde necessariū vt ꝯfessor diligenter inquirat ꝛ iterroget ꝯfitentē: tamē discrete: ne in particulari de carnalibꝫ q̄rēdo pctm̄ ꝯfitens addiscat qd an̄ nesciuit.

Questio nāqꝫ versatur An hō q̄ sic cōfitetur et rn̄det sacerdoti ad interrogata satisfaciat pcepto de confessione: Et rn̄det Rodo. ꝙ sic: q̄ntum ad ea de quibꝫ iterrogatur. Item sitr satisfacit q̄ rogat ꝯfessorē ꝙ eū interroget: vt sic sciat plenius ꝯfiteri. Verūtn̄ si tal' dimitteret confiteri potius q̄ᷓ ore ꝓprio ꝯfiteretur suū pctm̄: talis esset damnabil'. q: de supbia ꝛ hypocrisi ꝓuenit. de pe. di. v. c. j. ꝑ Aug. q̄ qdē est pctm mortale. Vn̄ prudēs ꝯfessor qn̄ h̄ ꝑpendit: faciat illū rectificare ꝯsciam ꝛ dolere de tali indispositiōe. Hec i Angelica Proinde Aug. d pe. di. vj. Qui vult. dt. Sacerdos diligēs inq̄sitor ꝛ subtilis iuestigator sapienter ꝛ q̄si astute iterroget a pctōre qd forsitan ignorat vl' ex verecundia velit occultare. Hec ꝛ plura ibidē.

Pro finali ḡ Exemplū legitur ꝙ q̄dā habuit dubitationes de fide eucharistie. ꝛ sic incarnatiōis diuine ex v̄gine. Cōfessus ē autē cuidā sacerdoti. sꝫ sacerdos negligēs, sine inq̄sitiōe ꝛ doctrina eundē titubantē reliq̄t. Mortuus ē hō ille ꝛ post mortē eidem sacerdoti terribiliter apparuit di. O male dicte cōfessor tu me ꝑdidisti. Ve mihi et ve: q: dānatus sum. Si me docuisses diligēter ego saluatus fuissem in vera fide. Et voluit interficere sacerdotē di. Vere te statiꝫ occiderē si ꝑmitterer. s. a chr̄o ꝛ v̄gine maria. Et sacerdos vix euasit ꝛ pniaꝫ egit. h̄ tō forte. q: btē v̄gini seruierat ꝛ sibi supplicauit. Illaqꝫ aīa dānata cū mag̃ strepitu ꝛ clamore discessit. Rogemus ḡ chr̄m ꝛc̄.

Dn̄ica q̄rta q̄dragesime in mane Ser. xxix. scilicꝫ de obligatione ꝯfessionis ꝛ aliq̄rū excusatione ꝑ impotentia.

Abiit Jesus trans mare galilee qd ē tyberiadis ꝛ seq̄batur eū multitudo magna. Joan. vj. ꝛ in euangelio ho. Dn̄s Jesus in h̄ euangelio docet nos ad pniaꝫ pluribꝫ mysterijs. Primo q̄dē, in hoc ꝙ abijt trans mare galilee. Et sic nomiatur a puincia galilee circūiacētē. ꝛ tyberiadis dr̄ ꝓpter ciuitatē adiacētē: vt dt Alchuinus: q tyberiades appellata fuit eoꝙ in honorē Tyberij cesaris erat edificata. Et mare h̄ fm̄ Beda est lacus magnus longitudis. xxiiij. miliariū Q, ḡ chr̄s dn̄s dr̄ abijsse vltra h̄ mare cū discipulis ꝛ magna m̄titudine sequen̄. voluit docere ꝙ chr̄m dn̄m sequamur ꝑ amaritudinē pnie ꝛ aq̄s lachrymaꝝ si volumus ad celeste conuiuiū vbi ꝑ chr̄m im plebimur satietate oīm bonorum ꝑuenire Jdeoqꝫ post transitū huius maris conuiuiū hoc saturitatꝫ ꝓstitit. Scd̄o docet in h̄ ꝙ q̄nqꝫ panes hordeaceos et pisces duos m̄tiplicauit. Vn̄ dr̄. Accepit iesus panes ꝛ cum g̃ras egisset distribuit discūbentibꝫ Et hoc potest poni ꝑ alio themate sermonis. Nimirū q̄ri potest quare christus multiplicando panes non mutauit substātiā vt fierēt triticei sapidi: cū eēnt hordeacei insipidi: Rn̄detur fm̄ Chrys. Ne videretur deseruire gule Et etiam vt doceret ꝙ in p̄senti vita amara pnia debemus aīas nr̄as cibare cū pisce. i. passiōe christi recordan̄. q̄ scꝫ chr̄s tanq̄ᷓ piscꝫ assatus fuit in veru ligneo crucꝫ: toto sanguie ꝛ humoribꝫ naturalibus effusis arefactus. Et sic cibati satiabimur a chr̄o dulcedine ꝯsolationis celestis Ps̄. fm̄ multitudinē doloꝝ meoꝝ. s. penitētialium: ꝯsolatiōes tue letifica. ani. m. Nā sic panes isti fm̄ Alb. mag. erant optimi nō simplr̄ sꝫ i specie panū hordeaceorū ꝛ sic quodāmō amari: tn̄ dulcorē saporꝫ acipiebant a piscꝫ pinguedine. sic penitētia amara sapit in chr̄i passionis dulci memoria. Et de istis vide euangelium Jtaqꝫ de pniali confessione quā docet chr̄s pluribus mysterijs euāgelicꝫ tria mysteria notemus ꝑ hoc s̄mone.

Primū de ꝯfessionis obligatiōe.

Scd̄m de obligatiōis huius excusatiōe.

Tertiū de v̄ecundatiōis supatione.

S Circa p̄mū d confessionis obligatione q̄ritur Vtrū oēs hoies

huius mūdi obligent generalit sub neces-sitate salutꝫ ꝯfiteri pctā sua sacerdoti. Cū eīm omnes peccatores teneant penitere et confessio est ps pncipalis penitētie q̄ sez cōfessio est de iure diuino. ergo q̄re non obligarent omnes. Et hoc etiā in hoc euangelio videt mystice chr̄s isinuasse cū tūc hordeaceo pane oēs nō solum bonos pauit sꝫ etiā incredulos qui erant in multitudie illa. Sꝫ ꝛ quare eis vinū bibere nō dedit cū tñ illud creare potuit vel ex aqua mutare sic in nuptijs fecit. Respondent aliqui di. ꝙ tum ꝓpter ebrietatem vitandam in tanta multitudine. Tum ꝓpter significandum penitētie mysteriū. q2 vt dicit Ps. Vinum letificat cor hoīs. ꝛ sic tāta multitudo fecisset dissolutiones leticie ꝛ cantus ꝛ hmōi. q̄ ꝯtrariant statui pnie lachrymabilis. Tum etiam q2 vinum pſertim in copia sumptum linguā a loquela recta impedit. ꝛ hoc ē cōtra pnie mysteriū. q2 debꝫ loqui recte. id ē vere in ꝯfessione peccatoꝝ. ergo ꝛc. Sꝫ ḡ Ad q̄stionē r̄ndetur fm Bonauen. et Richar. in. iiij. di. xvij. aliosq̄ simul colligēdo ꝙ dupliciter obligantur homines ad ꝯfessionē. Uno modo ex lege ꝛ institutione ꝑmaria hoc est diuina. ꝛ sic omēs hoīes tā fideles q̄ȝ etiā infideles regulariter tenēt ad ꝯfessionē faciendam sacerdoti christiano ita ꝙ non confitens peccatū mortale cōmissum tam ante baptismum q̄ȝ post: si habeat copiā confessoris ꝛ peccati memoriam ꝛ loquelā ad ꝯfitendum oino dānabit. Et ꝓ hoc ꝙ noluit confiteri specialem penā in inferno habebit. Ratio est. quia cōfiteri sacerdoti est p̄ceptū dei ꝛ chr̄i iesu filij dei vt dictum est sermone. xxvij. ꝛ ido omēs obligat. q2 deus qui habꝫ plenitudinē potestatis vniuersaliter sup omnes hoc preceptū vniuersaliter dedit. ergo oēs tam fideles q̄ȝ infideles tenent confiteri. ¶ Secūdo modo obligant homines ad confessionem ex institutiōe ecclastica. hoc ē: ex p̄cepto ecclie in generali concilio. Precepit nāq̄ȝ generale ꝯciliū sancte ecclie extra d̄ pe ni. ꝛ re. c. omis. fi. Omnis vtriusq̄ sex⁹ fidelis postq̄ȝ ad annos discretiōis puenerit oia sua solus peccata saltē semel i anno fideliter ꝯfiteatur ꝓprio sacerdoti. ꝛ iniunctam sibi penitentia ꝓvirib⁹ studeat adimplere: suscipiens reuerent ad min⁹ i pasca eucharistie sacramentū. nisi forte de ꝓprij sacerdotis ꝯsilio ob aliquā rationabilem causā ad tps ab hmōi perceptione duxerit abstinendū. Alioqn ꝛ viuēs ab igressu ecclie arceatur ꝛ moriēs chr̄iana careat sepultura. Hec ibi. Et q̄tū ad hoc p̄ceptum ecclie nō tenent illi q̄ sacramētū baptismi nunq̄ȝ susceperunt vt sunt pagani. Sꝫ obligant omēs q̄ baptizati sunt ad confessionē saltē semel i anno. siue boni chr̄iani sint siue mali ꝛ heretici. Nam vniuersalit ponitur p̄ceptū di. Ois vtriusq̄ sexus ꝛc. Qui aūt dicit ois nihil excludit vel excipit: fm philosophū. Et patet etiam. xix. di. c. Si romanoꝝ. §. Dicendo. cum glos. Ratio horum est. quia vt Richar. supra. dicit. vicario christi non fuit potestas directe concessa sup illos qui baptismi sacramētū nō susceperūt qd̄ est ianua qua intrat ad ecclesiam militantem. Ideo infideles vel pagani nondum baptizati non obligant precepto ecclesie sed tantūmodo p̄cepto iuris diuini ad confessionē. j. Cor. v. Quid mihi de his qui foris sunt. id est extra ecclaꝫ iudicare. Lyra. quasi di. non ptinet ad me quia sunt extra forum ecclesie Nam eos q̄ foris sunt iudicat deus. Hec apl̄s. Precepto autē ecclesie ꝛ sedis aplice omnes baptizati obligant tanq̄ȝ ipsi⁹ petri diuina voce firmato di. xix. Sic omēs. ergo baptizati boni ꝛ mali ꝛ heretici confiteri obligant saltem semel in anno. quia omnib⁹ p̄cipit ecclia. ¶ Si ergo queritur an papa possit dispēsare obligationē hmōi relaxando alicui ne teneat confiteri. Respondet Rich. supra. ꝛ ꝯcor. Tho. ꝙ q̄tum ad essentiam put obligat ex vi sacramēti: non potest papa cum aliq̄ dispensare. quia contra ius diuinum vel contra euangeliū papa non pt dispensare. xxv. q. j. Sunt quidam. Unde non pt papa dispensare ꝙ aliquis nullatenus teneat ꝯfiteri. imo etiā ipe papa obligat ꝯfiteri iure diuino ꝛ euangelico. Sed q̄tū ad circūstātiā fm ꝙ obligat ex precepto ecclie pt cum aliq̄ dispensare sez vt possit diui⁹ ꝯfessionē differre. puta vltra annum. O ergo quanto periculo stant q̄ non confitentur duobus aut tribus aut plib⁹ annis. O pessima christianoꝝ taliū mali

cia. Ve ve talib⁹ quia digni sunt damnati
one eterna

V

Circa scd̄m de excusati

one ab obligatiõe hm̄oi q̄rit. Quales ho-
mines pñt excusari ne teneant̄ ꝯfiteri i ca
su hm̄oi. Ad qd̄ notandū est ꝙ ꝑ generali
regula tenet̄ ꝙ nemo obligat̄ ad ipossibile
ff. de regu. iu. l. Impossibilium. Ideoq̄ ab
obligatione faciende ꝯfessionis excusant̄
aliq̄ ex ipossibilitate rõnabili. Et isti sunt
sex gener̄ hoies

Primo pueri nondū dolicapaces
Scd̄o amētes ⁊ rõne carētes.
Tertio muti loq̄ non potētes.
Quarto idioma nesciētes.
Quinto sacerdotē hr̄e nõ valētes
Sexto inocētes nullū petm̄ hn̄tes.

Isti ꝓ q̄b⁹ modis excusent̄ ⁊ q̄b⁹ nõ: ꝓse-
quemur de singulis. Primo inq̄ā pue-
ri nondū dolicapaces excusant̄. Ideo in p̄-
dicta decretali notant̄ addit̄. postq̄ ad an-
nos discretiõis ꝑuenerint ⁊c̄. Sed quis sit
iste annus discretionis glo. ibidē. ⁊ sup. c. j
de delict̄ pueror̄ dicit. ꝙ puer ⁊ puella se-
ptē annor̄ dolicapaces sūt. ⁊ sic obligant̄.
⁊ ad ꝯfessionē ꝑ parētes debēt idua. Alij
dicūt ꝙ nõ tenent̄ nisi tp̄e q̄ sunt dolicapa-
ces vt tenēt Rich. ⁊ Hostieñ. q̄ hm̄oi tē-
pus discretiõis citius acceleratur in puero
vno q̄ in alio. Idoq̄ de hoc debēt aduer-
tere parētes i illis. q̄ ꝑire possūt. Sicut ex
plum habem⁹ in libro dialo. de puero q̄n-
q̄ annor̄ blasphemāte deū quē demones
violent̄ rapuerūt. Sz quō possit agnosci
puer dolicapax fore Nota f̄m Scotū i. iiij
di. xvij. ⁊ cõmuniter doct. ꝙ q̄n puer facit
ista q̄ sequunt̄ vel aliquod hor̄. obligatur
ꝯfiteri ⁊ induci debet a parētib⁹ etiā cogē-
do ad ꝯfessionē ante septenniū Primo q̄n
puer interrogatur ⁊ respondet ad interro
gationes ordiatas ordiate ad ꝓpositū. vt
exēpli grā. interrogando. qd̄ est primū qd̄
scd̄m scz in digitis vel in numeris vel i lu-
dis ⁊ hm̄oi. vel in globulis dū ab eo aufe-
runt̄ vel dant̄ plures vl̄ pauciores si ꝑcipit
⁊ dolet fraudari. ⁊ sic de alijs. Secūdo q̄n
vadens ad eccliaz facit signa discretionis
⁊ deuotionis discooperiēdo caput ⁊ hm̄oi
Tertio q̄n verecūdat̄ de malo alijs vidē-
tib⁹. Nā vt dr̄ Prouer. xx. Ex studijs suis
agnoscat̄ puer. Et sic pz ꝙ parētes debēt
pueros instruere ⁊ ad ꝯfitendum iducere
etiā añ septēniū. si ꝑceperit eos fore dolica
paces. q̄ oēs tales obligant̄ ad ꝯfessionez
al's mortalr̄ peccāt. Q, si q̄s dicat tales nõ
posse peccare i carnalib⁹ pctis. cogitet q̄
saltē mendacijs: vituperijs ⁊ hm̄oi plena ē
etas puerił. iō tutius ē ꝯfiteri debere. Vñ
etiā d̄ns Antoñ. floren. ꝑte. ij. ti. ix. c. viij.
dt. ꝙ puer vt in plurib⁹ nõ habz vsum rõ-
nis nisi circa decē annos. iōq̄ de necessita-
te non obligat̄ antea ꝯfiteri sicut nec cõica
re Tñ piū inq̄t ⁊ laudabile ē p̄dicare vt pa
rētes assuefaciāt ꝯfiteri filios septennes ⁊
q̄nq̄nnes. Hec ille. Scd̄o amētes excu
sant̄ a ꝯfessione. q̄ nec mereri nec demere
ri possūt. sz sunt in statu saluationis vel dā
nationis ꝓut erant q̄n perdiderūt sensum
⁊ in eodem statu ꝑseuerant. extra de bapti
smo ⁊ eius effectu. c. maiores. obligant̄ tñ
tales ad ꝯfessionē q̄n habent lucida inter-
ualla. Tertio excusant̄ muti: q̄m nõ pos
sunt loquendo ꝯfiteri. Quarto idioma
ignorātes eadē rõne. X Sed de vents
q̄ Rich. sup̄ dicit ꝙ nihilomin⁹ tenent̄ ta
les ꝯfiteri signo vel nutu eo modo q̄ pñt.
xxvj. q. vj. Qui recedunt. Sed di. Nun
quid ignorātes idioma tenentur confiteri
ꝑ interpretē vl̄ ꝑ scriptū. Rñdet̄ f̄m Sco.
in. iiij. di. xvij. et Rich. ꝙ licz aliqui dixerint
ꝙ sic tamen verius dicendū est ꝙ non te-
nent̄ confiteri nisi ꝑ signū vt muti. quia nul
lo iure nec diuino nec positiuo est constitu
tum vt quis ꝑ interpretē confiteat̄. nec vi-
detur tutū plus artare aliquē ad cõfessio
nē q̄ artet̄ per ipa iura. Deniq̄ nec ꝑ scri-
ptum deb3 confiteri. quia est contra ratio-
nem sacramenti qd̄ requirit confessionem
verbo oris. Ideo nullo modo deb3 facere
confessionē ꝑ scriptum. sed sufficit confite-
ri per signum. Hec f̄m Sco. ⁊ in angelica.
Quinto excusant̄ sacerdotem non habē
tes. sed sufficit deo ꝯfiteri Unde si que
ratur An ꝯfessio faciēda sit laico quando
non potest haberi sacerdos. Rñdetur f̄m
Scotū. Richar. Pe. et cõmuniter theolo.
in. iiij. di. xvij. ꝙ licz magister ⁊ Aug. d̄ pe.
dist. j. Quē penitet. ⁊ alij dixerint ꝙ debet
saltem in articulo mortis confessio fieri lai

co absente sacerdote: tñ veri⁹ dicendũ: q̄ nõ req̄rit̄ de necẽitate: sed de cõgruo ꝓpter meritũ hũilitatis licʒ ↄfiteri laico solũ in articlo mortis: tñ nõ est necesse: al's aũt ñ licʒ: q: sine vtilitate ꝑderet tal' seipm̃ ei q̄ nõ pot absoluere. Sexto excusant̄ innocẽtes nullũ pct̃m hñtes. Sed qm̃ Bonauen. dt: q̄ vix possibile est ſm statũ viatoris vt aliq̄s vnũ diẽ vel septimanã trãseat sine remorsu venialis pcti: ⁊ a fortiori q̄ trãseat annũ est impossibile: nec credi põt in aliq̄ hoc donũ fore nisi in chr̃o ⁊ ei⁹ matre: ideo vnusq̄sq; debʒ habere ↄsciam saltẽ de venialib⁹ ⁊ ↄfiteri. Vel saltẽ ſm Richar. tenẽtur tales (vt satisfaciant p̄cepto eccl'ie) se rep̄sentare sacerdoti dicẽtes se nõ habere ↄsciam pcti mortal. O g̃ pctõres expgiscimini ⁊ cõfitemi ⁊c. y

Circa tertiũ de superatione verecũdatiõis. Etẽ diabol⁹ nitit̄ mł tos a ↄfessione retrahere p verecũdatiõʒ pudoris de pctõ: maxime supbos: hypocritas ⁊ mlieres: idcirco hic opus est subiũgere q̄liter q̄libet hõ possit supare verecũdatiõis tentatiõeʒ vt fortit̄ currat ad ↄfessionẽ. Et p hoc nota ↄsideratiões tres mł tũ valere Prima diuinalis intuitionis. Nã ↄsiderare debes o tu pctõr q̄ q̄tũcũq; celes pct̃m tuũ: de⁹ bñ videt ⁊ punit: ideo confitere vt remittat. Amb. lib. ij. de pnia ca. viij. Quid vereris cõfiteri pctã tua nouit oia deus: sed expectat vocẽ tuã vt tibi ignoscat. Exemplũ ad id est qđ narrat̄ in gestis romanoꝝ: q̄ rex quidaʒ vidẽs in suo regno multos fore malefactores. talẽ legẽ statuit: vt saltẽ aliq̄bus fierʒ misc̃dia q̄ vicʒ q̄cunq; morti iudicat⁹ posset dicere tres veritates tales: vt null⁹ eis obijcere posset: mortẽ illa vice euaderet. Accidit aũt inter mltos quendã dep̄hendi de latrocinio: ⁊ morti est ille adiudicat⁹. Ille aũt cogitãs q: omnes scirent suã maliciã ⁊ iam deberet occidi: dixit tres veritates se fateri. Primã dixit: A p̄ncipio sp mal⁹ fui ⁊ mala feci. Rñdit iudex ⁊ q̄ illũ nouerant: Verũ dicis: ideo nũc mori iuste debes. Scđam veritatẽ ait: Mihi displicet valde q̄ in ista forma mori me oportʒ. Responderũt oẽs: Credim⁹ hoc. Tertiã veritatẽ dixit: Si hac vice euasero nũq̄ ego ad istũ locũ iudicij ⁊ formã huius mortis volũtarie veniã. Omes respõderũt Credimus. Et sic liberat⁹ est ab illa morte iuxta decretũ regis. Sic de⁹ statuit q̄ hõ q̄ confitet̄ pctã: que lʒ nouit deus iudex ⁊ angeli: ⁊ si eidẽ pct̃m displicet ⁊ cauere de cetero ꝓponit: liberet̄ a morte eterna ✠

Scđa consideratio in iudicio final' cõfusionis. Vñ Aug. de visitatiõe infirmoꝝ sermone. ij. dicit. Heu cur erubescis o hõ confiteri qđ facere nõ erubuisti. Lautius est corã vno confessore aliq̄ntulum ruboris suscipe q̄ in die iudicij corã tot milib⁹ hoim mũdi graui notatu erubescere. hec ille. Et de talib⁹ hoibus exẽplũ sumamus ex snia Amb. li. ij. de apologia. q̄ in hora extremi iudicij omis qui celauit pctã sua: clamabit dicen. Ve mihi infelici: ve mihi maledicto pctõri: latere cupiui ⁊ latere ñ potui. Sed ecce in faciʒ meã nudant̄ oia pctã mea corã toto mũdo: ergo ve mihi. O si confessus fuissem: nõ cõfunderer nec damnarer: nũc aũt ↄfusus de omnib⁹ eternalit̄ cruciabor. Tertia cõsideratio crucis chr̃i ⁊ passionis. Nam si tu o hõ cogitas q̄ magna tibi verecũdia est confiteri peccata scʒ tua: considera q̄ntam erubescẽtiam p te sustinuit manifeste chr̃s domin⁹ quia inter latrones crucifigi: denudari: et vilipendi voluit: ergo eius amore sustine tuam erubescentiã. Si graue tibi videtur humiliari: cogita caput eius spinis coronatũ ⁊ inclinatũ in cruce. Si graue est tibi confiteri turpia vicia: cogita q̄t ⁊ q̄lia p te suscepit chr̃s vulnera in suo toto corpe virgineo: quõ plorauit p tuis peccatis vt ⁊ tu plores: afflictus est vt tu in penitẽtia te castiges. Exemplũ legit̄ in Speculo exemploꝝ de plurib⁹: sicut ⁊ de Alexan. de ales: q̄ cũ graue reputarẽt onus pnie i ordine sufferre: apparuit eis chr̃s dñs q̄ sanguinolentus crucẽ trahens in dorso. ⁊ q̄si talia illis dicen. Ecce ego qui multo te delicatior fui: vtpote virginis filius: multo te honorabilior ⁊ dignior: vtpote rex regũ et deus: et sic nobilior ⁊ sapiẽtior ⁊ omni bono p̄clarior q̄ntam penitẽtiã sustinui in cruce p peccatis tuis. q̄ntum sanguinẽ fudi: q̄ntam cõfusionẽ ⁊ verecũdiã ptuli: ⁊

cetera hmōi. O ꝙ tu miser pctōr disce amore cħri ꝛ tu pniam agere ꝛ verecūdiaꝫ ꝯfessionis suscipe: vt euadas tormēta gehenne: ꝛ ꝯsequi pmia vite eterne. Rogemus ergo cħrm dñm ꝛc̄.

Dñica eadē post prandiū Sermo. xxx scꝫ de confessionis diuina acceptatione et qualitate sacramētali.

Qui abscon

derit scelera sua nō dirigeť: q̇ aūt confessus fuerit et reliq̄rit ea miscđiam ꝯseq̄tur. Prouer.xxviij. A

In quibꝫ doceť ꝙ deus multū odit nō confitētes: ꝛ summe diligit confessionē: qꝛ sicut Augꝰ de pe.di.j.ca. Quē penitet. dic̄ Justicia dei dānat.s.pctōreꝫ impenitentē sed dignꝰ est miscđia: q̇ spūali labore.s. penitētie petit grām. Laborat eīm mens patiendo in ꝯfessione erubescentiā: qm̄ verecūdia magna est pena: sed q̇ erubescit pro cħo s.ꝯfitendo: fit dignus miscđia. Hec ille. Pro exēplo videmꝰ sicut docꝫ Joannicius in lib. de organizatiōe corpis humani: ꝙ in cūctis pxime morituriꝫ aut mortuis tria fieri solēt. Unū ꝙ pectꝰ solito altius eleuať. qꝛ ob fluxuꝫ sanguinis ad cor vt ipm adiuuare possit pectus altiꝰ intumescit. Scđm fit ꝙ visus frangiť ꝛ introrsum decidit oculus aliq̄ntuluꝫ. Tertiū fit ꝙ os apitur: ꝛ hoc ꝓpter difficultatē respirationis.s.trās gutturis regionē. Jsta fiūt in hoīs agone: p quo tpe debꝫ se hō ad misericordiā ꝯseq̄ndaꝫ p̄pare. Sic spūaliter oīs aīa q̄ pctō mortali mortua est: vt dicit Ezech.xviij. Aīa q̄ peccauerit morieť in pctō suo. sed si vult se p̄pare ad miscđiam a deo conseq̄ndam debet pmo pectꝰ suuꝫ eleuare ad spem in deo ponendā: qꝛ Ps. teste Sperātē in dño miscđia circūdabit. Scđo debet oculū frangere ad fletū pnie. Tertio debet os suū apire in pctōꝝ ꝯfessione. Proinde Prouer. vbi sup̄ scribitur: Qui abscōdent sce. nō diriget ad saluteꝫ: qui aūt cōfessus fu.ꝛc̄ Itaq3 de sacra cōfessione tria mysteria p ser. declarabimꝰ

Primū de ꝯtēnentiū diuīa detestatiōe

Scđm de ꝯfitentiū diuina dilectiōe

Tertiū de ꝯfessionis ꝓpria diffinitiōe

Itē si placet potes ponere aliud thema ex autoritatibꝫ subscriptis

Circa pmū de ꝯtēptu ꝯfessionis: quia opposita iuxta se lucent ampliꝰ. B

Circa scđm ergo similr ꝛ

de cōfessionis diuina dilectiōe Notandū: ꝙ bñdictus deus oī lege oñdit ꝙ vicꝫ multū odit ꝛ dānat eos q̇ nolūt cōfiteri: ac summe diligit hoīes pctā sua libēter ꝯfitētes

Primo ostēdit lege paradisica.

Scđo lege nature intrinseca.

Tertio lege diuina ꝛ ꝓphetica.

Quarto lege euāgelica.

Quinto lege aplica.

Sexto lege canonica.

Septimo lege phica.

Ultimo lege ciuilica.

Primo lege paradisi. Nā deꝰ Geñ.ij. p̄cepit hoī ne comederet de ligno vetito: ne mortis necessitatē incurreret: sed hō deceptus a serpēte trāsgressus est preceptum. Uolens aūt deꝰ hoīem ad pniam ꝛ ꝯfessionē inducere dixit eidē: Adā vbi es. vbi glosa dicit: Uerba sunt vocātis.s. ad penitentiā: ꝛ ad ꝯfessionē inducētis. Hec glo. Sed q̄re hoc nisi qꝛ amauit: ideo optauit confessionē deus: quā qꝛ homo facere renuit sed pctm̄ excusauit in mulierē retorq̄ndo: ꝛ mulier in serpentē: ꝛ conseq̄nter in deū: ideo deus illos de paradiso expulit p signo odij: q̄s si confessi fuissent ex amore pnie nō expulisset: fm docto. Proinde de pe.dist.j.§.deniq3. Gratianꝰ tacitā q̄stionem mouet.s. q̄re pmi parētes a dño de culpa sunt req̄siti in paradiso: serpens aūt nō est req̄sitꝰ. Rñdet ꝙ ideo: Quia deus volebat vt pmi parētes pctm̄ quod transgrediendo cōmiserāt: confitēdo delerent. serpens aūt: Glos.i. diabolꝰ in serpēte loquens de culpa req̄situs nō est: quia p confessionē nō reuocabať ad veniā. Hec ille. Ecce ergo patꝫ ꝙ deus intantū diligit cōfessionē hoīs ꝙ nō solū veniā pctōꝝ p̄stat: sed insup paradisum celestē dat confitēti. et nō confitētes odit adeo ꝙ de paradiso eijcit ꝛ damnat. O homo q̄re nūc pateris oēs miserias huiꝰ vite: famē: sitim: infirmitates ꝛ mortē: nisi qꝛ pmi parētes no

ftri nō sunt confessi: q̄nto magis punieris
in inferno si nō ɔfitēberis. Scđo osten
dit lege nature in Cain an̄ diluuiū: cui di
xit Geñ. iiij. Ubi est Abel frat̄ tuus. Qui
vt Gracian⁹ dicto. §. Deniq̃. dr: Ex q̄ su-
perbus peccatū confiteri noluit. s. fratrici-
dij: sed potius mendacit̄ negādo dn̄m fal
lere conatus est di. Nescio: Nunqd custos
fratris mei sum ego: venia indig⁹ extitit:
et desperat⁹: vagus ꝛ pfug⁹. Et in signū
maximi odij deus eū maledixit di. Nunc
ergo maledict⁹ eris sup terrā: ꝛ posuit in
eo signū. Lyra. hoc est: tremorē horribilē
oim membroꝝ: vt abominabil̄ deo ꝛ oib⁊
hoib⁊ redderet̄. Et ꝑ hec significātur oēs
q̄ pctm̄ suū confiteri dissimulāt: vt dr Gra
tianus sup̄. Itē post diluuiū ondit in ver-
bis Iob. x. dicētis: Loquar in amaritudi
ne anime me dicā deo: noli me cōdēnare.
q. d. Si loquar cōfitēdo in amaritudie pe
nitētie nō cōdēnabis me. Et iteꝝ. xxxj. dic̄
Si abscondi q̄si hō peccatū meū. Lyra. i.
put mihi hoies solent. Infra seqtur: Quis
mihi tribuat vt desideriū meū audiat oi-
potens: q. di. nō q̄ ꝛc̄. Tertio ostēdit de
us lege diuina ꝛ ꝓphetica q̄ diligit ɔfiten
tes ꝛ odit nō cōfitentes. q̄ Leuit̄. xxvj. dr
dn̄s: Propter pctā affligunt̄ donec cōfite-
antur iniqtates suas q̄bus p̄uaricati sunt
in me: tūc orabūt ꝛ recordabor federꝫ mei
ꝛc̄. Ex q̄ patꝫ ꝓpositū. Itē ꝓpha Ps. xxxj.
Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam
meā dn̄o: ꝛ tu remisisti impietatē pcti mei
Itē Prouer. vbi sup̄ in themate expsse h̄
patꝫ. Et Eccl̄i. iiij. Pro hūilia aiam tuā
nō cōfundaris cōfiteri pctā tua. Et c. xvij
Ante mortē cōfitere pectā tua. Itē Esai.
xliij. Narra siqd habes vt iustificerꝫ. Ex
q̄bus ptꝫ q̄ scptur̄e sacre ideo monēt nos
multiplicit̄ ad cōfessionē q̄a deus amat il
lam. Quarto ostendit lege euangelica:
q̄ in signū amoris chr̄s p̄cepit cōfessionē
et ꝑ ɔn̄s damnat non cōfitentes: et patuit
ser. xxvij. R. Quinto lege aplica. Nam
Iaco. v. scribit̄ sic: Infirmat̄ q̄s ex vobis
inducat pbros ecclie et orēt. Et infra. Cō
fitemini q̄ alteruttꝫ pctā vestra ꝛ orate ꝓ
inuicē vt saluemini. Hec ibi. Sup q̄ Ri-
char. dr: q̄ ostendit̄ cōfessio faciēda sacer-
doti: ideo p̄mittit: pbros ecclie: et sub ne-

cessitate salutis. ideo addit: vt saluemini.
Et sm Scotū: apli nunq̄ hoc p̄ceptū fo-
re ꝓpalassent hoibus nisi chr̄s expsse mā-
dasset: ꝛ sic sciuerūt q̄ hoc chr̄s diligit: et
contēptores huius p̄cepti odit ꝛ eternali
ter damnat. ¶ Gratia hoꝝ queritur
Quod hoꝝ deo plus displicet ꝛ odio ha-
bet̄: An p̄cepti dei trāsgressio: vl̄ pctm̄ cō-
missum: an confitendi contēptus: Ad qđ
r̄ndetur sm Ludol. Carthus. de vita chr̄i
q̄ contēptus cōfessionis multo detestabi
lius est deo. Chrys. in sermōe. Peius est
nolle cōfiteri q̄ legē contēnere. Sicut exē
pli grā: Grauius indignat̄ rex de hoc q̄ ser
uus su⁹ eius grām petere ɔtēnit q̄ q̄ an̄
offendit. Et sic ptꝫ. Nā Aug. li. de vera et
fal. pnia. ꝛ etiā Chrys. sup Matth. cōcor.
dicūt: q̄ humanū est peccasse: chrianū ē pe
nitere ꝛ a pctō desistere: sed diabolicū est
in pctō ꝑseuerare cōtemnēdo penitere. et
sic ptꝫ Sexto lege canonica. q̄ spiritus-
sctus voluit ꝑ decreta canonica sancire:
vt. s. nullus possit iustificari a pctō nisi pec
catū an̄ fuerit confessus: vt dicit Amb. de
pe. di. j. c. Nō pōt. Et q̄ ipa cōfessio a mor
te liberet ꝛ paradisum apiat. ibidē. §. Ec-
ce. et sic canūt oēs sacri canones. ti. de pe.
Deniq̃ de pe. ꝛ re. ca. Ois. statuere volu
it: q̄ cōtemnētes semel in anno ɔfiteri ca-
reant ecclesiastica sepultura: in signū dete
statiōis et dānatiōis. Septimo ostēdit
lege phica in exemplis naturaliū creatu-
rarū. Nā elephas cū sit maxim animaliū:
cū ceciderit nō veret̄ barrhire vt subleuet̄
Itē leones legunt̄ q̄ ostenderūt suas pla
gas homini vt sanarent̄: sicut patꝫ in Le-
genda sc̄ti Hiero. ¶ Itē legit̄ in vi-
ta sc̄ti Francisci: q̄ cū hoies indigne circa
heremitoriū Grecij a deo punirent̄ annua
tēpestate: grandine: ꝛ lupoꝝ rapaciū mul-
titudine qui et bruta ꝛ hoies deuorabant
et multis malis ꝓpter peccata nō cōfessa
grauarent̄: sanctus Franciscus in p̄dica-
tione ꝓmisit eis q̄ si confiterent̄ ꝛ penite-
rent: omnia mala cessarēt. Qđ cū fecissent
oīa cessauerūt: imo cū vicinos grādo ꝑ-
uaderet istoꝝ terminis appropinq̄ns termi
minabat̄: aut diuertebat: vt dr Bonauē.
Ultio lege ciuilica: q̄ solꝫ i ciuitatib⁊ bone
policie punire eos q̄ nō cōfitent̄ sc̄i in an-

no:mācipādo illos corā foribꝫ ecclie i cyp/
pum:ne.s.ira dei descēdat in ciuitatē ne/
gligentē. Sed qm̄ hodie ē dn̄ica Letare:
ponamꝰ exemplū letificatiuū ꝑ excitatiōe
dormitantiū. Legit in gestis rhom̄.c.dxiij
ꝙ filiꝰ cuiusdā Alexandri imparoris noie
Celestinꝰ magr̄i norme traditꝰ ad discē/
dū. Exeuñ. spaciatū:viderunt oues duas
breui chorda colligatas comedere herbas
ꝑpe q̄ndam equū scabiosum iacentez i pra
to:q̄ oues in pastu vna ad dexterā: alia ad
sinistrā equi trāsierūt:sic ꝙ chorda media
ꝑ dorsum equi ascendēs:scabiē lesit:ꝓpter
qḋ equꝰ repēte surrexit. Oues ꝗ ille oues
depēdentes calcitrare ceperūt. Vn̄ equꝰ
ex pondere grauatꝰ.ꝛ lesus calcitrās furi/
ose cucurrit in domū molēdini iuxta exi/
stentē apta ianua in q̄ ardebat ignis: vbi
calcibꝫ dispargēdo ignē: secū oībꝫ ꝛ do/
mo cōbussit. Tūc magr̄ ille ait filio impe
ratoris: Ecce vidisti gesta hec: fac sup hac
re ꝟsus:ꝛ qs hoꝝ debeat dāna ista solue/
re:al's flagellaberis. At ille cū nesciret re
cte ꝟsus cōponere ꝛ timeret ꝟberari:ꝯtri
stat mltū: Cui cū eēt (absente mgr̄o) soli/
tariꝰ: apparuit diabolꝰ di. Promitte ꝙ eris
seruꝰ meꝰ fidel' ꝛ faciā optimos ꝟsus. Ce
lestino ꝯsētiēte diabolꝰ edidit istos.s.ꝟ.

Rexꝰ ouē binā ꝑ spinā traxit equinā .ꝟ
Lesus surgit equꝰ pēdet vtrūꝗ pecꝰ .ꝟ
Ad molendinū pōdꝰ portabat eq̄nū .ꝟ
Dispergēdo focū se cremat atꝫ locū. ꝟ.
Custodes aberāt singli dāna ferāt.

Cūꝗ attulisset hos ꝟsus mgr̄o miratꝰ ē
et inq̄siuit eū. Et tandē Celestinꝰ puer re
tulit quō se diabolo obligauerit pro his.
Vn̄ mgr̄ ꝯtristatꝰ: ipm̄ induxit vt cōfite/
ret cū ꝯtritiōe magna ac diabolo abrenū/
ciaret. Et post hoc factus est bō sctūs vt
scribunt hec lib. eodē. Et sic habet. O er/
go pctōr:o peccatrix: pensa ex istis in q̄nto
dei odio ꝛ maledictiōe ꝑmanes si nō vis
cōfiteri tua pctā:ꝛ tādiu in prāte stas dia/
boli. O xp̄iana tu aia festina ad ꝯfessiōꝫ:
vt sis dilecta xp̄o:cuiꝰ sāguie es redēpta

E Circa tertiū de ꝓpria
diffinitiōe.s.confessionis q̄ritur: Quid est
confessio sacramētalis: Rn̄detur breuiter
sm̄ Raym̄.ꝛ Hosti.ꝙ diffinit sic: Est legi

tima corā sacerdote pctōꝝ suoꝝ declara
tio. Vn̄ sm̄ directoriū: confessio dicit a cō
qḋ est simł:seu ex toto vel vndiꝗ fassio.s.
ꝓprioꝝ pctōꝝ. Ex ista diffinitiōe Notan
dū est:ꝙ ad verā ꝛ sacramētalē confessiōꝫ
vt sit deo grata ꝛ placita ac homi merito
ria eterne salutis req̄runt q̄ttuor essentia
lia sm̄ causas q̄ttuor

Primo actio fine debito regulata
Scḋo materia debita.
Tertio efficiens causa.
Quarto forma correq̄sita.

Primo inꝗ actio debito fine reglata. Jō
dicit legitima declaratio. Nā ad hoc ꝙ sit
sacramētalis confessio req̄ritur Primo ꝙ
ipa actio.i.manifestatō pcti sit expssa. Se
cūdo ꝙ sit ꝑ fine debito:h̄ est: ꝑ venia spe
randa. Propterea Augꝰ sic ꝯfessionē diffi
finit. Cōfessio est ꝑ quā morbꝰ latens spe
venie apitur. Alioq̄n siqs confiteat pecca
ta sua quocūꝗ fine indebito:nō est sacra/
mētalis confessio. Tertio ꝙ sit modo de/
terminato: ꝓprio.s. ore sui accusatiuo: ꝛ h̄
fit in actu loq̄ndi ꝓprio. Proinde q̄runt
doctores Vtrꝝ confessio possit fieri ꝑ in/
terpositā personaz vel ꝑ scriptū: Rn̄dent:
ꝙ nō:loq̄ndo de ꝯfessione put est sacramē
tū:vt cōiter tenēt theologi. Facit ad id de
pe.di.j.ca. Quē penitet.q: qui peccauit te
netur se ore accusare ꝓprio sacerdoti. Sco
tus sup.iiij.di.xvij. dicit:ꝙ potest sic confi
teri ꝑ scriptū.s. si sacerdos est p̄sens ꝛ ipe
pctōr legit ꝓprio ore quod scripsit. Si aūt
sacerdos nō ē p̄sens: nō est necessitatis vt
dirigat in scriptis ad sacerdotē pctā se ac/
cusando: sm̄ Rich.in.iiij.di.xvij. Sacra/
mentū eī̄ penitētie est in iudicio secreto:
in quo sacerdos tenet penitentē diligēter
examinare de peccatis ꝛ peccatoꝝ circun
stantijs vt sciat p̄bere remediuz. extra de
pe.ꝛ remis.ca. Omnis. Cōfitendo autē ꝑ
scriptū esset defectus in hmōi examinatō
ne:et etiā immineret ꝑiculum:q: littere fu
aliter possent perdi vel apiri: aut ꝑ mali/
ciam sacerdotis prodi absꝗ h̄ ꝙ posset in
iudicio hois defēdi.ꝫ ꝛc. Vn̄ nō est cō
fitēdū ꝑ scriptū. vt patuit smo.p̄cedēti. X
Scḋo ad ꝯfessionē sacramētalē req̄rit
materia debita. hoc ē: peccatū de q̄ debet
fieri ꝯfessio. et pctm̄ ꝓpriū:nō alienū: io di

cōtriti sursum in oculos. Sine eni ista alie parum valent: hoc est sine ɔtritiōe vera ꝛc. Rogemus ergo dñm vt ꝛc.

Feria quinta post dñicā3 scd'am Sermo xviij. de remissione pctōꝝ ꝑ ɔtritioē3. ꝛ ď erroribꝰ circa hoc refutandis.

Si quis ex mortuis ierit ad eos penitentiā agēt Lu. xvj. et in euāg. hod. In hoc sacro euāgelio dñs Iesus ponit terribilē pabolā: vl' fm aliqs narrat factā historiā de dānatiōe diuitꝫ epulōis q Lazaro paupi micas panis negauit: et cū esset post mortē in tormētꝫ petiuit guttā aque ꝓ refrigerio ꝛ nō obtinuit. Itē petiuit vt Lazarus mitteret ad suos fratres qnqꝫ in hac vita vt moneret illos ad penitentiā ne dānarent dicen. verba istiꝰ thematis pmissi. Siqs ex mortuis ierit ad eos pniā3 agēt. Et Abraā rñdit: Si moysen ꝛ ꝓphas nō audiūt: neqꝫ siqs ex mortuis resurrexerit credēt. Et hoc patuit ď iudeis ꝑ effectū: qꝛ Lazaro resurgēti nō crediderūt: sed eū interficere voluerūt Ioā. xij. Et nos ğ charissimi agamꝰ pniam ne cū illo diuite dānemur ꝛ torqamur ppetuo: vt dr in euangelio. Itaqꝫ de ɔtritione adhuc tria mysteria declarabimꝰ

Primū de pctōꝝ remissione.
Scōm de erroꝝ refutatiōe.
Tertiū de pnie post mortē dilatiōe.

A Circa primū3 de remissione pctī ꝑ ɔtritiōe3 qritur: Utrū possit esse pctm tāgraue ꝛ totiēs iteratū ꝙ ꝑ ɔtritionē nō remittat. Ad qd possꝫ argui sic: qꝛ pt hō maria pctā qsi innūerabilit facere ꝛ iterare qtidie tota sua vita vt possit cū ps. dicere: Peccaui sup numeꝝ arene maris. Qxꝫ ğ videt ꝙ ꝑ ɔtritiōe3 oia et tāinnūerabilia a deo dimittat. Sed ad hec rñdet ꝑ ɔclusionē: ꝙ nullū pōt eē peccatū tāgraue ꝛ tāmltiplicit iteratū a pncipio mūdi qtidie vsqꝫ ad finē qn ꝑ verā cōtritionē hoi remittat. Et pbat
Primo autoritate.
Scdo ratione.
Tertio exemplificatiōe.

Primo inqꝫ autoritate Ezec. xviij. Si impius egerit pniam ab oibus peccatis suis q opatus est ꝛ custodierit oia pcepta mea ꝛc. omniū iniqtatū eius qs opatus est nō recordabor. Itē Augꝰ de sum. trini. ꝛ fid. cath. ca. Firmiter. dicit: Si post susceptionem baptismi quisqꝫ ꝓlapsus fuerit i peccatum: ꝑ verā semꝑ pniam poterit repari. Idē lib. j. retractationū ca. xviij. dr: ꝙ nemini qnrumcūqꝫ pessimo in hac vita constituto est desperandū et sic ptꝫ. Scdo ꝓbatur rōne. Nā fm Bonauē. in. iiij. dist. xiiij. Pessimus est error ꝛ crudelissimꝰ dicere ꝙ penitētiā nō possit qtiēscūqꝫ reiterari ꝛ pctm tolli homi in hac vita ɔstituto: qꝛ claudit viscera diuine miscdie: cum sic omes peccatores cogeret despare. B

Nam qre pctm nō possit tolli qtiēscūqꝫ: Si dicas ꝙ ideo: qꝛ homo nō posset ď peccato suo penitere. sicut est in demonibꝰ ꝛ dānatis. hoc falsum ꝛ erroneū est: quia homo qdiu viuit habet semꝑ flexibile liberūarbitriū siue ad bonū siue ad malū. Et ğ dicere ꝙ aliqd peccatū sit de q quis in hac vita penitere nō possit: erroneū est. Tū quia tolleret libeꝝarbitriū. Tum qꝛ ꝑ hoc derogaret efficacie gratie dei q pōt moueri cor cuiuscūqꝫ pctōris ad penitendū. Iuxta illud Prouer. xxj. Cor regis in manu dñi quocunqꝫ voluerit vertet illud. Sic etiā cor ois hominis in manu dei. Itē si dicas ꝙ pctm freqntissime iteratū non tollit ꝓpterea quia etsi hō possit penitere: tn deus dedignat tāmultotiēs iterata dimittere. Sed hoc est impossibile: quia sic pctm hominis excederet dei miscdiam infinitam: qd est impossibile. quia ois creatura finite est mensure siue in malitia siue in bonitate. sed deus infinite bonitatis est et miscdie: sed finiti ad infinitū ꝓportio nulla. vij phyś. ergo ꝛc. Itē si dicas: ꝙ pctm est infinite malicie inqntum est ɔtra deū infinite bonitatis. penitētia aūt hois parui valoris est et finite bonitatis. ergo non pōt delere peccatū. Ad hoc dicendū est fm Rich. in. iiij. ꝙ qūis nostre penitētie bonitas sit finita: tamē virtus meriti passionis chri ac sanguinis est infinita qui. s.

et Aureo. plīmosq3 alios vt cōīs tenet: q tutū est cōfiteri tales circūstātias cū no
tabiliter aggrauāt in eadē specie. Sic exē
pli grā: Furari centū flo:enos mlto grauꝰ
est q̄ furari vnū. Nō sufficit ǧ tali dicere:
Furtū feci: nisi exp̄mat q̄ntitatē: q2 forte
ille ⁊ oēs sui filij ex hoc depaupati sunt: et
iste tantū furatꝰ tenet ampliꝰ ad restitu-
tionē. Tertio q̄dā sūt circūstātie ad aliā
speciē vl' genꝰ trahētes: ⁊ tales necīario sīt
cōfitēde: q2 q̄nq3 circūstātia grauiꝰ facit
pctm̄ q̄ esset in seipo genꝰ pcti: puta pec-
care cū ɔsanguinea grauiꝰ est q̄ peccare
in simplici fornicatiōe: ǧ sequtur: si pctm̄ f3
genꝰ est cōfitendū: a fortiori eiꝰ circūstā-
tia. Jō Aug. de pe. di. v. ca j. dr: Cōside-
ret q̄litatē crimis i loco: in tp̄e: in varieta
te psone: in mltiplici executiōe. Et infra:
Ois ista varietas cōfitēda est ⁊ deflenda.
Hec ille. Sed q̄lis circūstātia trahit pec
catū in aliā speciē vel in aliō genꝰ Notā-
dū fm Scotū in. iiij. di. xvij. ar. ij. ⁊ docto.
p gnāli regla: q oīs circūstātia pcti q̄ aliq̄
p̄cepto speali diuīe leg ꝓhibet vel ɔriat:
trahit ip̄m pctm̄ ad aliō genꝰ vel speciē
sicut pt3 in exēplo fm Ly. sup Exod. Pec
catū mortale supbie vl' ire vl' luxurie. ⁊ sic
de alijs: si fiat in die festo: trahit i aliā spe
ciem. s. violatōis festi: q2 ꝓhibet p̄cepto sā
ctificatiōis festi oē opus seruile: sed opus
pcti est opus seruile plusq̄ manuale: ǧ il-
la circūstātia est confitēda. Itē furtū est
pctm̄ ɔ illud p̄ceptū Nō furtū facies: s3 si
fiat i loco sacro: iā ɔriatur etiā alteri p̄ce-
pto. s. de veneratiōe sacroꝝ. ⁊ sic est noua
species: ⁊ sic de alijs.

K Circa tertiū de circū

stātiaꝝ declaratōe q̄rit: Quot ⁊ q̄les sunt
circūstātie pctōꝝ: ⁊ qn̄ aggrauāt pctm̄: sic
q necesse sit illas circūstātias cōfiteri: Ad
qō fm Ray. ⁊ Antonīn. rn̄det: q sūt octo
circūstātie: q̄ ɔtinētur in h̄ vsu: Quis: q̄d:
vbi: p q̄s: q̄tiēs: cur: quō: qn̄. Et de singlis
qn̄ ⁊ q̄ntū aggrauāt declarat sic Prima
dr q̄s: h̄ est q̄s in psona ⁊ cū q̄li psona pec-
cauit vl' ɔ quā psonā. Hec em̄ ɔfitēda sūt
necīario: q2 alia spēs pcti est peccare solu-
tū cū soluta psona. ⁊ aliō cū cōiugata: aliō
cū v̄gine. Itē aliō est pcutere laicū: aliud
sacerdotē: ⁊ sic de alijs. Itē aliō est p̄latū
vel religiosum peccare: ꝓpter ingratitudi
nē maiorē ⁊ scandalū. Scda dr q̄d: hoc
est q̄d mali fecit: an mortale vel veniale: ⁊
que pctā ɔsecuta sunt in vno pctō: puta in
vna luxuria cōcurrūt mēdacia vl' piuria:
deceptiōes: furta: ⁊ silia: q̄ sunt ɔfitēda: q2
alie spēs. Tertio dr vbi: h̄ est: an in loco
sacro: qō est ɔfitendū. Quarta p q̄s: h̄ ē
si nō solū ip̄e peccauit: sed etiā alios pecca
re fecit inducēdo: cōsulendo: fauēdo: p̄cipi
endo: vel occasionē dādo L Quita dr
q̄tiens. Nota de nūero: q q̄tiens hō pec-
cat toties distincta. s. ⁊ plura pctā morta-
lia cōmittit: iō tenet cōfiteri q̄ntū recorda
ri pōt de numero: fm Tho. ⁊ Antonīn. in
sūmula cōfes. Nō q̄uis em̄ nūerus pctōꝝ
sit eiusdē speciei: tn̄ q2 multū nō sūt vnum
mortale: sed q̄lib3 vice nouū pctm̄ morta-
le cōmittit: ꝓpterea opz exp̄mere numeꝝ
quē pōt q̄s extimare v̄isimilr: q2 si nō pōt
extimet saltē q̄nto tp̄e vel q̄t annis in pec
cato stetit: ⁊ q̄ freq̄nter i die vl' hebdoma
da vl' mēse peccauit. ⁊ sic tenet cōiter. Q.
si nō p̄t recordari q̄s de istꝭ: tūc vt Archi.
⁊ directoria dr: sufficit dicere se multotiēs
peccasse. ⁊ d3 dolere ⁊ ɔfiteri q ex ꝓp̄a cul
pa nō pōt recordari. Sexta dr cur: h̄ est
ex q̄ cā peccauit: an ex ignorātia: vel elatō
ne: vel q̄li intētiōe: q2 mortalia ⁊ etiā de ge
nere venialia sepe trahūt speciē a fine: iō
confitendū est. Septima dr quō: h̄ est
an naturali mō vel ɔ naturā peccauerit ēt
cū ꝓpria vxore: sic em̄ est alia species. ǧ ⁊c.
Octaua dr quādo: q2 si in die festo pec
cauit duplex est pctm̄ mortale: vt sup ta-
ctū est. Idem de tp̄e ieiunij. de conse. dist.
v. ca. nil pdest. Exēplū a fidedigno frē mi-
nore circa annū dn̄i. M. cccc xcv. accepi: q
quedā vetula in Hūgaria ciuitate Strī-
gonien. duas filias innuptas habēs: acci-
dit illas pestꝭ morbo ifectas vno die mor
te decedere. Cūq3 confessor vocatus ad-
uenisset: vnā earum p̄us andiuit ⁊ post-
ea alterā. ⁊ istis cōionem dedit. Postq̄ sa
cerdos recessisset: vna illaꝝ deuote mor-
tua est. post horā altera illaꝝ in agone cō-
stituta ait matri. O mater scito q2 soror
mea migrauit ad chr̄m: cui i morte vidi assi-
stere āgelos i specie auiū cādidissimaꝝ. co-

ꝙ purissimã fecit ꝯfessionẽ: sed ego miserrima nõ bonã feci confessionẽ de pctis: sꝫ peccatũ ꝑ verecũdia tacui: ideo ecce aduenerũt demones in specie horrẽdoꝝ coruoꝝ q̄ ducẽt aiaꝫ meã in infernũ: sicq̄ statim expirauit. Rogemus ꝗ cħꝛm ꝛc.

Feria tertia post dñicam q̄rtam Sermo.xxxj. de cõfitendis publicis peccatis: ꝛ radicibus: ac tẽtationibꝫ pctõꝝ.

Otũ hoĩem

sanũ feci in sabbato. Uerba sunt nostri saluatoris. Joã. vij. et in euãgelio hodierno. Sicut Augꝰ. de pe. di. iij. c. Sũt plẽs. dꝛ: Dñs iesus nunq̄ aliquẽ sanauit quẽ oino nõ liberauit. Totũ em̃ hoiēꝫ sanauit i sabbato: qꝛ ꝛ corpus ab infirmitate: ꝛ animã ab oi cõtagione liberauit: indicãs penitẽtes oportere sit̃ dolere de oi crimine orto in aia ꝛ i corpe. Glos. i. ministerio corpis. Hec ibi. Sed qꝛ dñs hũc paralyticũ iuxta piscinã ꝓbaticã sanauit ꝑfecte in die sabbati ꝛ ei ꝑcepit di. Tolle grabatũ tuũ ꝛ ambula: in signũ ꝑfecte sanitatꝫ. Judei maligni imponebãt cħꝛo ꝙ violaret sabbatũ: ꝛ q̄rebãt eũ interficere. ꝓpterea cħꝛs õndit ꝑ rõem ex lege ꝙ ipe totũ hoiem sanãdo solo ṽbo in sabbato: nõ solueret sabbatũ: redarguẽs illos de irrõnabili iudicio: vt pꝫ in hoc euãg. Ex q̄ ista total' sanatio designat ꝑferti aie curatiõeꝫ totalẽ. i. ab oibꝫ pctis: vt dixit vbi s̄. Aug. Que q̄deꝫ fieri hꝫ ꝑ pniam ꝛ ꝯfessiõꝫ oim. Jdcirco de cõfessiõe ꝑter ea q̄ dicta sũt tria mysteria hic notabimus

Primũ de publicoꝝ pctõꝝ accusatiõe.
Scdm de vicioꝝ ꝯfitẽda radice.
Tertiũ de pctõꝝ agienda tentatiõe.

AB Circa primũ de publicoꝝ pctõꝝ accusatione q̄rit̃ Utꝝ pctã etiã publica ꝛ sacerdoti bñ manifesta sint necaria i ꝯfessiõe accusanda: Rõ q̄stiõis est: qꝛ Aug. cõfessionẽ diffiniẽs dꝛ: Est ꝑ quã morbꝫ latẽs spe venie agitur. Jõ non videt̃ rõ q̄re sit cõfitendũ id qđ nõ latet. Jtẽ extra de accusatiõibꝫ ꝛ inq̄sitiõibꝫ. ca. Euidẽtia: dꝛ: Euidẽtia patrati scelerꝫ nõ indiget clamore accusatorꝫ. ꝗ ꝛc. Ad hec videt̃ sꝫ Alex. de Al. Bona. in. iiij. di. xvij Rich. ibid. ꝛ Tho. ꝙ oia pctã nõ solũ occulta sed ꝛ publica sunt in ꝯfessiõe accusãda sꝰ necessitate salutꝫ obligatoria. ꝛ hec ꝯclo õnditur tripl'r ad ꝓpositũ

Primo ꝑ distinctioem theologicã.
Scdo ꝑ rõem iuridicã.
Tertio ꝑ q̄stionẽ practicã.

Primo ꝑ theologicã distinctiõeꝫ. Nã sm theol. tribꝫ modis p̄t q̄s accusare pctã sua Primo in foro iusticie Scdo in foro ꝯsciẽ Tertio in foro pnie. Et sm hec triplex distinguit̃ ꝯfessio. s. pctõꝝ Prima ꝯfessio est q̄ fit in foro iusticie. s. iudiciarie ꝛ mundane curie: ꝛ hec differt multũ a scramẽtali ꝯfessione: qꝛ q̄ pctm̃ suũ in iudicio ꝯfitet̃ ꝑ cõuicto habet̃. xv. q. v. Ple. ꝛ statim taliter in penã cõdemnat̃. Sed in curia vel foro iudicij dei ꝛ ꝯfessione sacr̃ali ꝯtrariũ est: vbi q̄ ꝯfitet̃ suũ pctm̃ totalit̃: liberatur statim. ꝓpterea in ꝯfessione morbꝫ latens spe venie agitur: sm Aug. q̄nto magis dꝫ agiri morbꝫ. i. pctm̃ patens spe venie. Jõ ꝙ sm Rich. illa autoritas iuris ꝑdicta: q. scꝫ euidẽtia patrati scelerꝫ: hoc est q̄n crimẽ est notoriũ in foro iudiciali: est intelligẽda ꝙ vicꝫ nõ indiget ibi clamore testiũ vel inq̄sitiõe: qꝛ ibi sufficit euidẽtia vl' cõfessio ad ꝯuincẽdũ vel ad cõdẽnãdũ. Nõ est aũt sic itelligendũ de foro pnie: in q̄ ex ꝯfessionis ꝓprie euidẽtia nõ ꝑcedit̃ ad cõdẽnandũ: sed ad deo recõciliãdũ ꝛ iustificandũ. Et sic pꝫ solutio obiectoꝝ Secũda ꝯfessio ẽ in foro ꝯsciẽ q̄ hõ deo se accusat in ꝯscia Tertia q̄ꝫ cõfessio ẽ in foro pnie: q̄ hõ se accusat nõ solũ deo: sꝫ eiꝰ vicario. i. sacerdoti. Et vtraq̄ haꝝ fit in spe venie ad recõciliãdũ deo ꝛ iustificãdũ. ꝗ dꝫ fieri de oibꝫ pctis etiã publicꝫ. Sed q̄re publica pctã debeo dicere. ¶ Nota ꝗ ꝙ scdo õndit̃ dicta ꝯclo ꝑ rõem iuridicã Quia general' regl'a iuridica est: ꝙ iudex debet iudicare sm allegata ꝛ ꝓbata: put patꝫ. iij. q. vij. c. Judicet. ꝑ dicta Ambro. Proinde nõ sufficit ad iudicandũ aliquid notũ esse iudici nisi sit notũ eidẽ in forma iudicij. Nã Euaristꝰ papa. ij. q. j. c. Deꝰ oipotẽs. dꝛ: ꝙ q̄n crim̃ notũ ẽ iudici ꝛ alijs

veluti fidis in ꝯspectu iudicis ꝛ alioꝝ inter fec hoïez. ꝛ tal' se reũ negat. sine examiatio ne iudicij feriri nõ pt. hec ibi. Ubi glo. dt. ꝙ intelligendũ est qñ iudex nõ sederet pro tribunali. q: si iudex ꝑ tribunali sederet et ꝯtigeret aliqd ibi te facere posses stati pu niri: acsi ꝓbaref ꝑ testes corã eo. Melꝰ ei ꝓbaf aliqd ꝑ ipm factũ ꝙ̃ ꝑ testes. ff de fe riis. l. ij. Hec glo. Ad ꝓpositũ. Erḡ con fessoꝛ est iudex in foro pnie. lõ ꝗuis pctm̃ sibi sit manifestum aliunde. q: tñ non ẽ no tum sibi in foro ꝯfessionis: iõ opoꝛtet ꝯfi/ teri. ꝛ ñ tm̃ i generali diceñ. Pẽ scit ꝙd fe cerim ſ3 in speciali. ❡ Tertio ostẽdif ꝯclusio pdicta ꝑ q̃stione pctica. Queritur nãcꝫ an ꝯfessoꝛ q̃ aliũde audiuit vel scit vl' ꝓbabilit' opinaf de ꝯfitẽte aliq̃d pctm̃ cõ/ misisse q̃d tñ nõ ꝯfitef pctoꝛ ꝺ se: teneaf ſi bi ad meoꝛiaꝫ reducere: ꝯsciam ponere: Rñr fm Guill'. ꝙ sic: q: timere põt ne. s. cõ fitens sup ħ crassam habeat ignoꝛantiaꝫ: vel ꝙ non adhibuerit debitã diligentiam ad recolenda sua pctã: ideoꝗ non excusaf Unñ in sũma Angelica dicif: ꝙ in tali casu si ꝯfessoꝛ nõ faceret interrogatiões a confi tente moꝛtaliter peccaret ꝑ negligẽtiã Ex quib⁹ patet ꝙ publica peccata ꝛ nota sunt confitenda.

Circa scđm de radi/

cibus pctoꝝ: que sũt ignoꝛantia: ifirmitas maliciaꝗ ꝛc̃. querif vtrũ radices pctoꝝ necessario sũt ꝯfitẽde: Rñdef fm Alex. de ales ꝑ ꝯclonẽ ꝙ radices pctoꝝ nõ sunt ne cessario cõfitende nisi q̃tinus sunt volũta rie. tũc de necessitate sunt ꝯfitende. Exem pli grã. qñ in aliq̃ hoïe ẽ ignoꝛãtia affecta/ ta vel crassa: supina ꝛc̃. Itẽ qñ infirmitas vel fragilitas complacet: vt ex his habeaf licẽtia q̃dam peccadi. tũc q̃dãmõ sunt vo/ lũtarie. iõ de necessitate sunt cõfitẽde. Un Aug. li. ij. q̃stionũ noui ꝛ vete. testa. q. lxx vij. dt. Illi a culpa nõ excusanf. nec eis cul pa ignoscif q̃ habẽtes a q̃ discerẽt operam nõ dederunt. Hec ille. Sed de pctõ ex ma licia nota fm sũmã Angelicã ꝙ dupl'r põt q̃s peccare ex malicia Uno mõ ex malicia id ẽ ex electiõe mali ꝑꝑt inclinationẽ habi/ tus viciosi. ꝛ sic non est pctm̃ in spm̃sanctũ. Et vt sic sufficit homini ꝯfiteri peccatum q̃d fecit. puta blasphemiã vel luxuriam et hmõi. sine ħ ꝙ dicat fecisse ex malicia: vt dt Alexã. ſ. Alio mõ peccat q̃s ex malicia id ẽ ex ꝯtẽptu. ꝛ sic põt eẽ pctm̃ i spm̃scm̃. ideo vt sic necessario ẽ ꝯfitenda. ❡

Circa tertiũ de pctoꝝ

tentatiõe q̃rif. vtrum tentationes sint ne/ cessario aperiẽde in ꝯfessiõe. Rñr fm doc. ꝑ ꝯsilem ꝯclonẽ sicᵭ de radicib⁹ ꝙ tentatio nes nõ sunt necessario ꝯfitẽde nisi q̃tinꝰ. s. sunt voluntarie Rõ q: nõ sunt pctã nec cir cunstantie illoꝝ sed resistẽtib⁹ sunt meri/ toꝛie. Bern. Quotiens resistꝫ totiẽs coꝛo naberꝫ. Si ãt q̃raf qñ tentatões reputanf eẽ voluntarie: ꝛ per ꝯñs ꝯfitende necessa rio. Rñr ꝙ trib⁹ modis. Primo qñ sine re sistẽtia tentationẽ q̃s admittit. q: sic ẽ vo luntaria interpretatiue q̃si serpentẽ in grẽ miũ ascendentẽ admittere. nec aliq̃tenus ꝓhibere. s. malas cogitationes. Scđo qñ q̃s occasionib⁹ tentationum se exponit. vt spectãdo mulieres: ꝛ familiarif cũ eis se ha bẽdo. Tertio qñ q̃s sine vlla tentatiõe pre uia volũtatẽ vltro ad peccandũ offert ꝛ i/ gerit. Ue ve talib⁹. Nam nisi penituerint pibunt in pctis: vt Aug. dicit de pe. di. v. c. Consideret. Iõo tentatiões hmõi sunt ꝯfitende. R Pro exẽplo finali legif i chꝛonicꝭ minoꝝ: ꝛ i speculo exẽploꝝ. di. vij exẽ. xxiiij. ꝙ fr Rufinꝰ a diabolo tentabaf deħ ꝙ esse p̃scitus ad dãnationẽ. ꝛ appa/ ruit sibi diabolꝰ in specie crucifixi di. Noli credere Francisco sed mihi. scito ꝑ certo ꝙ es de numero dãnãdoꝝ in ꝑpetuũ. ꝛ ipe Franciscus ꝛ pẽ eiꝰ ꝛ tu dãnabimi. ꝛ q̃ seq̃ mini illũ decepti estꝭ. Frater rufinꝰ ꝯtrista tus de cetero noluit ire ad scm̃ Franciscũ: nec ꝯfiteri volebat suã tentationẽ: nec oꝛa re ꝛ hmõi. Sꝫ in spũsctõ cognouit hec san ctus Franciscus. et vocato illo ad se oẽm tentationẽ quã habuerat in coꝛde ꝛ extrã sibi dixit ꝛ edocuit ꝙ ẽ diabolica tentatio. Et ait. Uade fili ꝯfitearis: ꝛ solitas oꝛo/ nes nõ dimittas: ꝛ si venerit diabolus ad te: dic illi, Aperi os tuũ ꝛ ibi ponã stercus Cũꝗ ille rediẽs ad cellã oꝛaret: iterꝫ venit diabolꝰ. ꝛ frat' Rufinꝰ dixit ei pdicta. Tũc idignatus diabolꝰ recessit cum tanto stre pitu vt lapidea montꝭ discinderent. ꝛ saxa

se collidēdo ignē emitteret in vallem pcipitata: ita q adhuc hodie apparet ibi lapidū ruina. Un fr Rufinꝰ culpā recognoscēs ꝯfessus est ꝛ tentationē. ꝛ cum lachrymis tandē orāti apparuit chrs eidē d. Bn fecisti q credidisti Frācisco ꝛ ꝯfessus es. ꝛ scito me esse chrm qui te beatificabo. hoc signo certo q donec eris in mūdo nūq̄ de cetero tristis eris timore dānationis: sꝫ dulcedine spūs ꝛ gaudio diuini amoris replebe ris in spe salutis eterne. Un sanctus Franciscus sepe fratribꝫ dicebat. Frater Rufinus iam in celo est canonizatus. ꝛ hec oia impleta sunt. O ergo Iesu bone da nobis grām ꝯfitendi: Amen

Feria qrta post dñicā quartā Sermo. xxxiij. de ꝯfessione venialiū peccatorum in casibꝫ oportuna.

Ille hō qui dicit iesus lutū fecit et vnxit oculos meos. ꝛ dixit mihi. vade ꝛ laua ꝛc. Jo. ix. ꝛ in euāg. hod. Sicut exponit Chrys. Dñs iesus cecū a natiuitate curādo ꝓpter mysteria voluit sic agere. vicꝫ Pº expuit i terrā ꝛ fecit lutū ex sputo. nō ex aq̄ ne ascribatur miraculū ꝟtuti aq̄: sꝫ ꝟtuti oris eius q̄ expuit. Nec terre de q̄ fecit lutū. qꝛ lutū solet magis oculos excecare q̄ illumiare. Et hec i mysterio: vt doceret qꝛ ipe ē q̄ formauit pmū hoiem de limo: vt etiā Lyra dt. Nā fm Bedā p hūc cecū significat genus hūanū a natiuitate cecū: qꝛ in pctō originali ignorans nascit: sꝫ p fidē chri illumiatur. Scdo chrs lutū factū liniuit sup oculos ceci: ad significandū q hō debet se oculo mētis aspicere recognoscēdo qꝛ tota eiꝰ vita luto ꝛ sordibꝫ terrenis p pctm̄ ē sordidata. Tertio pcepit dī. Uade ꝛ laua in natatoria siloe: qd interptat missus: ad designādū mysteriū chri missi ad salutē hoiꝫ. cuiꝰ natatoria q̄ abluit aia hūana ē lachrymosa pnia ꝛ ꝯfessio quā chrs pcepit. et sic illuminat ad videndū spūalia ꝛ celestia: ac poterit cum isto ceco dicere hec vba. Ille hō ꝛc. ptꝫ in euāgelio. Itaq; de ꝯfessione in q̄ abluit aia pter ea q̄ dicta sunt notabimus in hoc sermone tria mysteria.

Pⁱmū venialiū ꝯfiteri tentione.

Scdm de casuū certoꝝ necessitatione.

Tertium de venialium multoꝝ aggrauatione.

Circa pmū d veniali um pctoꝝ ꝯfessione qrit. vtꝝ hō d pctō veniali teneat necario ꝯfiteri? Et posses arguere q sic. qꝛ d oi eo necessaria ē pnia qd sit stare nō pōt cū glia celesti ꝛ impedit ab ea. sed sic est de pctō veniali: qd lꝫ nō guaret obligando ad morte eternā vl gehēnā: tn̄ ad gliam nō pt hō cū veniali itrare: nisi pnitēdo satisfaciat: vel in pñti vel i purgatorio. g necessaria est de eo pnia. sꝫ pnie integral pars ē ꝯfessio g tenet ꝛc. Sꝫ ad hec. rn̄r fm Rich. i. iiij. di. xvj. ꝛ Bonauē. Petrūq; de tharā. ꝛ alios recolligēdo documēta breuit tria. Pⁱmū q ꝯfiteri venialia nō est pceptū. nec de p se pniam agere de venialibꝫ in spēali ē necessariū. Ro. qꝛ venialia pctā sit possunt stare cum gra. in cuiꝰ ꝟtute cū ea detestat volūtas. s. i generali: post mortē in purgatorio remittunt. Nam ꝛ sctī hoies in gra existentes ꝛ pmanētes de lege cōmuni veniali pctō oino carere nequeūt. iuxta illd. j. Jo. j. Si dixerimus qm pctm̄ nō habemꝰ ꝟitas in nobis nō est. Scdm documentū q ad delenda venialia in pñti sufficit generalr ꝯfiteri et penitere explicite vel implicite. hoc ē qñ in ꝟtute actꝰ quē facit sequeret displicētia explicite pcti venialis si cogitatio ad illd ferret. Unde absq; ꝯfessione multiplici actu venialia remittunt q̄ ad hoc q hō conseqtur celestē gliam cū qua nō pōt simul stare qntūcunq; leue peccatū. vt patuit in obiectione. Remittunt ei per aq̄ bñdicte aspsionē. p episcopalē bñdictione. p cōmunem ꝯfessionē. p elemosynas ꝛ bona opa. Tertiū documētū q q̄uis cōfiteri venialia de p se nō sit necessariū: tn̄ d p accidens: vicꝫ i certis casibꝫ ꝯfiteri ē obligatoriū. eo q i illis casibꝫ actꝰ veniales de se fiunt p accidens mortales: iō necessario sunt tūc cōfitendi. Sed q̄ sint hmōi casus: articulo. ij. prosequemur.

Circa scdm de casibus

q̄bꝰ nc̄ario ꝯfitēda sūt venialia pctā. notā-
dū ꝙ ex doctoribꝰ p̄dictis recolligēdo sex
sūt casus sp̄ales in qbꝰ tenet qs necessario
confiteri venialia.

Primus casus rōne dubitatiōis.
Scd̄s rōne affectꝰ ꝑiclitantꝭ.
Tertiꝰ rōne conscie dictantꝭ
Quartꝰ rōne institutiōis.
Quintꝰ rōne consuetudis.
Sextꝰ rōne intentionis

Primꝰ inquā rōne dubitatiōis. hoc est qñ
dubitat an illa pctā cōmissa sint venialia
vel mortalia. Vñ p regula generali ponit
fm Bonauen. ꝙ omnis dubitans de aliq̄
peccato an sit veniale vł mortale tenet illō
confiteri ne exponat se discrimini. al's mor-
taliter peccat. concor. Tho. Scd̄s rōne
affectus periclitantis quando vicꝫ ꝓpen-
dit homo aliquam affectionem deordina-
tam venialē tantū in ip̄o intendi ꝙ ꝓbabi-
liter coniecturat ꝙ nisi ip̄am ꝑ pniam vel
confessionem abijciat trahet ip̄m in pctm̄
mortale. Hec Rich. ¶ Proinde Bo-
nauē. ī. di. xvj. distinguit tria genera veni-
aliū. Quoddā em̄ est veniale ex surreptio-
ne ⁊ ex indeliberatione. ⁊ de tali non tene-
mur penitere nisi de ꝯgruo. Quoddā ē ex
cogitatione morosa: sine tm̄ opis consensu.
Verbi gr̄a. Cum hō sentit turpē in se co-
gitationē carnalem ⁊ conseq̄ntem delecta-
tionem. ⁊ voluntas nō sufficienter se oppo-
nit sꝫ negligent in anio morari ꝑmittit q̄uis
in opus nō ꝯsensit. ⁊ de talibꝰ tenemur
penitere p̄sertim qñ delectatio intantū ē ꝑ-
ducta ꝙ nisi se hō ab ea auertat traheret i
mortale. Tertio q̄ddam est veniale ex vo-
luntate pleno consensu. sicut mendaciū io-
cosum. ⁊ de talibꝰ quādo nimis multipli-
cantur vt vergant in periculū ꝑiurij tenet
homo confiteri. Tertius rōne conscien-
tie dictantis. quando. s. aliquē actū venia-
lē conscia dictat esse peccatuꝫ mortale: tūc
tenet cōfiteri. qꝛ Aug. p generali reg'a po-
nit. ꝙ om̄e qđ fit ꝯ consciaꝫ edificat ad ge-
hennā. xxviij. q. j. ca. Ois. §. ex his. Exem-
plum. Si conscientia mea dictat ꝙ secare
ligna ad ignem die festo est cōtra illud p̄-
ceptum Sabbata sanctifices. ⁊ sic d' alijs.
Quartus casus ratione institutiōis. qñ
de scꝫ homo non habet peccatum nisi ve-
niale cū tenet semel in anno confiteri ex in-
stitutione ecclie debet illud cōfiteri vt sta-
tuto vel p̄cepto ecclesie satisfaciat ⁊ hoc ē
tutiꝰ ¶ Quintꝰ rōne cōsuetudinis. qñ
scꝫ qs scienter in consuetudinē ducit veni-
alia. qꝛ fm fm Rich. in q̄dlibe. talis inter
p̄tatiuo contēptu contēnit venialia. Sed
vt de pe. di. j. c. Tres sūt Glos. dt. ꝙ si qs
contēnit venialia ꝑ' contēptuꝫ constituit
dignꝰ morte eterna. Vñ ⁊ Ber. d' p̄cepto
⁊ dispensatione. c. xxiiij. dt. Aliq̄ stultiloq̄a
⁊ ociose dicta: factaꝫ cogitata sunt pctā ve-
nialia. ⁊ tm̄ cū ꝑ contēptū vertunt in vsuꝫ ⁊
consuetudinē: criminalia reputant. Hec il-
le. Ad idē facit dictū Aug. xxv. dis. §. Alo
aūt ea demū. Sextꝰ casus ratione inten-
tionis scꝫ mortalis culpe. Nā qñ qs ꝑ ali-
quē actum venialis peccati: puta ꝑ iocosa
v̄ba vel aspectū vel ꝑ tactū manuū ⁊ hu-
iusmodi intendit mulierē inducere ad lu-
xuriā. tunc fit peccatū mortale. ideo oportꝫ
confiteri. Vñ Matth. v. Qui viderit mu-
lierem ad concupiscendū eam iā mechatꝰ
est in corde. O ergo chr̄iane disce confiteri
venialia. ¶

Circa tertiū de aggra-
uatione venialiū multoꝝ q̄rit Vtrꝫ multa
pctā venialia aggrauēt hominē intantuꝫ
sicut vnū mortale: Ideoqꝫ confiteri de il-
lis multꝭ sit necesse. Huius ratio est. quia
magister in. iiij. di. xvj. et Aug. de pe. dist. j
ca. Tres sunt. dicūt. sic. Illa que humana
fragilitate q̄uis parua. id est venialia: ta-
men crebro surrepunt si collecta ꝯ nos fu-
erint: ita nos grauabunt ⁊ opprimēt sicut
vnum aliquod grande pctm̄. Et ponit ibi-
deꝫ exemplū dicens. Quid em̄ interest ad
naufragium vtrum vno grandi fluctu na-
uis obruatur: an paulatim surrepēs aqua
in sentinam ꝑ negligentiā ⁊ derelicta im-
pleat nauem atqꝫ summergatur. Hec ibi.
Videt ergo ꝙ sic ⁊c̄. Sed respondet fm
Rich. sup eadem di. ꝙ ex istis dictꝭ nō est
intelligendum ꝙ multa venialia equiuale-
ant vni mortali. quia deordinatio vnius
peccati mortalis plus ponderat q̄ꝫ deordi-
nationes centūmilium peccatoꝝ veniali-
um simul. Nam peccatū mortale ⁊ veniale
differūt in infinituꝫ. qꝛ mortali debet pena

eterna ꝛ sic infinita a pte post. veniali aūt pena finita. et sic ꝓportio nulla. Uñ venialia nō grauabūt nos intantū vt mortale nisi dispositiue. qꝛ multiplicata disponūt ad casum mortalis pcti pſertim modis in casibꝰ dictis sup. Propterea Aug. dicit. Uitasti grādia vide ne obruarꝭ arena scꝫ minuta. Et ex his pꝫ ꝙ sufficit ea ꝯfiteri in generali: sed in pdictis casibꝰ in speciali sunt ꝯfitēda. X Exēplū finale narraꝝ i speculo exem. xlv. dist. vij. ꝙ in puincia Longobardie qdam frater ordinis Predicatorū vita etna ꝛ fama pclarꝰ: cū erat adhuc nouitius tpe btī Dominici ꝯfessionē fecit purā scꝫ oim mortaliū pctoꝝ suoꝝ. postea aūt cū añ altare orās paululū obdormiuisset: audiuit vocē dicētē sibi Uade ꝛ iteꝝ caput tuū rade. q eīglās intellexit ꝙ iterū melius moneret ꝯfiteri omes circūstātias scꝫ etiā venialia pctā q sibi mente occurrerent. vnde accessit ad beatū Dominicū se psterneñ. ꝛ ꝯfessus ē meliori attētione oia ꝗ pus ꝯfessus fuerat. Cunqꝫ postea recepisset se ad qetem vidit angelū dei descendentem de celo ꝛ portantē sibi coronā auream miro mō ornataꝫ ac posuit in capite eiꝰ. eīglās frater ille se multū ꝯsolatū inuenit: ꝛ grās deo egit. ꝛ tandeꝫ in gfa crevit. Rogemꝰ ꝗ chꝛm.

Feria qnta post dñicā quartā Sermo. xxxiij. de ꝯfessione generali oblitoꝝ mortaliū ꝛ regulis debitꝭ.

Esedit qui erat mortuus ꝛ cepit loqui. Luc. vij. ꝛ in euāgelio hodi. Dñs iesus resuscitans mortuū voluit vt resideret ꝛ loqueret. Primo vt p hec pbaret: qm vere foret resuscitatꝰ: vt dicit Titꝰ. Scdo quoqꝫ vt doceret nos moralr in mysterio. ꝙ qcunqꝫ vera penitentia a morte pcti mortal' vult resurgere ad vitam gratie necesse habet surgere a peccatis p detestationē ac loqui in confessione. Nam de pe. di. j. c. Non potest. Ambro. dicit. Non potest qs grām dei celestē accipere nisi prius purgatꝰ fuerit ab omni sorde peccati p pnie confessionē vel p donum baptismi salutaris scꝫ q ad infantes. Hec ibi. Jō dicit ꝙ cepit loqi ꝛ patet i euāgelio. Itaqꝫ de ꝯfessione pter pdicta declarabimus adhuc tria mysteria in hoc sermone.

Primū de oblitorum cōmuni ꝯfessione.

Secundum de eorum diligenti recordatione.

Tertium de illorum regulari obseruatione. A

Circa primū de oblitoꝝ ꝯfessione cōi qrit Rich. vtꝝ p ꝯfessionem generalē deleant mortalia oblita. Et rationes possunt accipi de hac qstione ex eodē Rich. in iiij. di. xxj. ar. iij. q. j. et. iij. sic. Primo qꝛ p solā cōfessionē generalē factā sine ꝯtritione nō possūt remitti venialia vt claret qꝛ qcunqꝫ confessio sine ꝯtritione non sufficit ad salutē. de pe. dist. j. §. Ecōtra ea. Sꝫ de venialibꝰ debet hō i generali ꝯtritionem hīe. ꝛ sic generalr ꝯfiteri vt sibi remittanꝝ in pñti vita ꝗ ꝛ multo fortiꝰ nō videt ꝙ remittanꝝ mortalia oblita p generalem ꝯfessionē sed p ꝯtritionē. Confirmat. qꝛ regula iurꝭ ꝛ iusticie ē. extra de re. iurꝭ. Nꝫ scꝫ ꝙ de sua negligētia vł dolo cōmodū reportare nullꝰ debꝫ. Et patꝫ extra de eo q duxit i mřimoniū quā polluit. ca. ꝓpositū. vbi hoc dr clare. Sed si hō purgaret p generalē ꝯfessionē ō pctis ex negligētia sua oblitꝭ talis cōmodū reportaret nō ꝯfitendo in speciali ꝓpter obliuionē. ꝗ hꝫ ꝓpositū. Sed ad qōne ꝛ obiectiones hmōi respondet fm Rich. ibidē aliosqꝫ docto. recolligendo documenta tria. B Primū est ꝙ ꝯfessio generalis ē duplex. Quedā est sacramētalis q fit sacerdoti in occulto Quedā nō sacramētalis que fit in Prima ꝛ completorio in publico. Jlla prima ē cū hō de peccatis venialibꝰ sacerdoti confitetur in occulto de generibꝰ singuloꝝ nō de singulis generum. Et p hanc remittūtur venialia dupliciter. scilicꝫ Uno modo per modum meriti inqntum excitat motū voluntatis ꝛ feruorem charitatis per que fit venialium remissio. Alio modo ex vi sacramenti scilꝫ p absolutionem sacerdotꝭ. Jlla autem scđa confessio scilꝫ communis

que fit in prima vel in missa nō facit venia
liū remissionē ex vi sacri. sed tātmmō p mo-
dū meriti. qd pncipalr consistit in ɔtritio
ne. ad quā habendā iuuat hō p tale confes
sionē generalē et p orōnem sacerdotalem.
Hec Rich. Ex quib9 ɔñr idem Rich. di-
cit. q venialia hñt remitti pncipalius p cō
tritionē generalem q̄ per confessionē ge-
neralem vt concludit ratio prima s̄ posita
Tamen cōfessio generalis iuuat ad illam
contritionē habendā et ad augendū iā ha
bitā. Hec ille. Et suo modo intelligendū
est de remissione oblitoꝝ in obliuione ma
nentiū vt sic. Sic et de coopatione actuum
qui faciūt ad venialiū scz remissionē. s. aq
benedicte aspersio et oratio dominica et hu
iusmodi. qr vicz per contritionē pncipali9
fit remissio. sed ista iuuant etc. ¶ Se-
cundū documentū q ex obliuione peccati
non adqrit homo sibi cōmodū sed potius
detrimētū. et p hoc soluit cōfirmatio supra
posita. Declarat sic fm eundē Rich. quia
qñ homo aliqua pctā tradit obliuioni. scz
mortalia si hoc fit p suam negligentiā aut
dolum malicie. hoc sibi imputat in pctm. et
sic pena grauiori damnat. Sed si de illis
in speciali homo contereret et confiteret fa
cilius obtineret remissionē p erubescentiā
et maioris ptis pene relaxationē vtute cla-
uiū. Et sic patet ppositū. O q̄ ɋstulti sunt
q p fecundia ɔfessionis cōplacentiam ha
bent de h q pctā sunt oblita sicut qui gau
dent de furto abscondito ad tempus. de q
postea. s. in morte ɔuicti suspendent. et pro
pter absconsionē speciali pena. s. excoriatio
nis vel hmōi punient. Tertiū documē
tum fm Rich. supra. q ad oblitoꝝ pctōrū
mortaliū remissionē nō sufficit generalis cō
fessio nō sacramētalis: si homo habeat co
piam sacerdotis et facultatē ɔfitēdi: qr his
habitis tenet de mortalib9 oblitis genera
liter confiteri. et a sacerdote recipe absolu-
tionē. Hec Rich. Sz quō possit de talib9
confiteri q hō nō pōt scire vel recolere de-
clarabit in articul seqntib9 hui9 fmonis

B Circa scdm de oblito

rū recordatione qrit. quō de oblitis pctis
mortalib9 tenet hō diligent recordari et cō-
fiteri. Ad qd notandū fm Pe. de thará. et
Tho. aliosq3 recolligēdo q obliuio d aliq
pctō mortali pt fieri tripłr. s. Prio ñ totalr
sz ita q partim a mēoria exciderit: partim
maneat: sic cū recolo me audiuisse vł egis-
se aliqd i gñali. sz ñ occurrit mihi q̄le illd
fuerit in spēali. Et tūc tenet hō oi diligen
tia laborare ad recordandū in spēali. et te-
net ɔteri et ɔfiteri in speciali: put sana ɔsci
entia dictat vel putat se peccasse. Scdo
totalr. ita q sic a memoria exciderit q nul
lo modo recordat: q̄uis ɔscia sufficienter
discutiat. et tūc sufficit de hmōi ɔteri et ɔfi
teri in generali. Nā fm Rich. di. xxj. qrti. et
etiā Tho. p confessionē gñalem cū genera
li ɔtritione remittunt mortalia oblita et ve
nialia ex q̄ttuor q̄tum ad culpā vel penā.
vel in toto vł in parte. Primo ex contritio
ne ɔfitentis. Scdo ex humilitate confessio
nis. Tertio ex orōne sacerdotis. Quarto
ex vi clauiū. Et hoc intelligendū est d con
fessione generali sacramētali. vt patuit p-
mo articło. Tertio pōt eē obliuio negli
genter. ita vicz q non sufficient q̄ntum de
buit homo discussit consciaz laborando vt
omnia ad memoriā reuocet mortalia com
missa in spēali. Et talis nō excusat de obli
tis sed damnat. Rō fm Richard. supra et
Sco. qr quilibz homo necessario tenet fa-
cere qd in se est fm q humana patit fragi
litas. vt oia pctā in spēali ad memoriam
reuocet et conterat ac confiteat. ergo etc. et
sic patet

C Circa tertiū de regula-

ri obseruatiōe in confitēdo oblita morta-
lia Nota tres regulas collectas ex docto-
rib9. Prima est q de pctis oblitis debz qs
ɔfiteri in generali. et cū hoc de negligentia
q fuit causa illi9 obliuionis tenet in spēali
confiteri. Ratio. quia ibi duplex pctm acci
dit. Unū negligentia obliuionis. aliud se-
quens omissio ɔfessionis. Hec ex Alexā.
Proinde etiā Bonauen. dt. q tenet talis
ɔteri non solum de peccatis illis oblitis:
sed etiā de obliuione illoꝝ ex negligentia
Nā si placeret obliuio pcti mortalis mor-
taliter peccaret hoc ipō. Scda regula ē
q nullū pctm mortale oblitū in ɔfessione
generali absoluitur: nisi sic q si postea ad
memoriā reuocat ɔfiteri vicz in spēali te-

tneatur. Hoc fm Richar.in.iiij.di.xxj. ar. tij.q.iij.7 Cancel.parisien. pbat.q: de oblitis mortalibus quare nō tenet hō in speciali ɔfiteri:nisi q: nō potest recordari.de⁹ aūt non requirit ab homine vltra id quod potest:cū non obligat ad impossibile vt dicit Hiero. Si ergo cessat talis impotentia.s. cum peccatū ad memoriā redit:iam tenet illud conteri 7 confiteri in speciali. Si dicas. Nunqd sacerdos absoluit me de oblitis aliquo mō: Rndet Rich. dist.xvij. ar. ij.q.vj ꝙ sic absolutio sacerdotis de oblitis debet intelligi sub hac conditione.vt.s.qn reducunt ad memoriā teneant confiteri.et sic non nisi ꝗdiu stant in obliuione sūt absoluta.ita ꝙ homo non damnabit si fecit diligentiā recordandi. Utrum aūt teneat ꝗs eidē ɔfessori recolitū ɔfiteri cui⁹ añea fuit ɔfessus:ob breuitatē hic transeo. vide fmone.xxviij.E. F Tertia regula ꝙ penitēs de pctis oblitis nō debz simpliciter omnino sub ɔditione pteri 7 ɔfiteri in generali:dicens: si peccaui. sed recognitione verisimiliter pbabili.ita ꝙ videat sibi probabile ꝙ de ceteris sit oblit⁹ q̄ deberet cōfiteri. Nam qlibet potest 7 debz verisimiliter extimare: q: in multis offendim⁹ oēs quoꝝ nō recordamur.7 sic ex tali extimatione dolere debet vere acsi certus eēt i credendo.7 sic ɔfiteat se peccasse vt credit in multis. Et sic dimittent sibi illa ꝟtute absolutiōis que debet fieri absolute non sub conditione.quia conditio nil ponit. Hanc regulā ponit Bonauen. et sufficiat ꝓ breuitate. Pro exemplo finali Narrat Cesarius in dial. ꝙ iuuenis qdam in qdragesima cepit sacerdoti ɔfiteri nimis enormia ad q̄ multos induxit. Cui sacerdos ait: Fili si esses mille annoꝝ adhuc multū eēz tibi tot 7 talia fecisse. Rndit: Ampli⁹ ꝗ mille annoꝝ sum.nā demon sum. 7 innumera feci:sed confiteri volo.q: vidi ꝙ pctōres ꝑ confessionē pulcrificant:7 eis vita ꝓmittit eterna. Sacerdos dixit. Age ergo penitē tiam. Rndit demon. Faciā quicquid mihi impones dūmodo sit illud mihi tolerabile. Tunc sacerdos ait. Uade 7 tribus vicibus humiliter pstratus dic. Dñe de⁹ creator me⁹ peccaui tibi:ignosce mihi. Respōdit demon. Non possum me intantū hūiliare:7 euanuit. Sic faciunt multi q̄ nolunt se deo ꝑ omia humiliare in ɔfessione:atq; multa volūt obliuisci ne erubescant.iō cuꝫ diabolo ꝑibunt.nec misc̄diam ɔsequent a deo. Rogem⁹ ꝗ cbrim 7c̄.

Feria sexta post dñicā qrtā. Ser.xxv. de confessione frequenter facienda ꝓ gratia amplianda

Dicit ei Iesus. Ego sum resurrectio et vita:q̄ credit i me etiāsi mortuus fuerit viuet. Jo.xj. 7 in euāg.ho. In qb⁹ saluator docet tria. Primo ꝙ ipse sit verus de⁹ 7 dñs vite 7 mortꝭ di. Ego sū res. 7c̄. Scdo ꝙ qcunq; hoim in ipm credit habꝫ vitā aie. Jō dicit. Qui credit i me viuet. Aug.q: vita aie fides ē.q: iust⁹ ex fide viuit. Rom.j. scꝫ in chro. Tertio docet ꝙ hō in chrm credens:etiāsi mortu⁹ fuerit pctō mortali:viuificat a chro 7 resuscitat ꝑ pniam verā 7 ɔfessionē ad vitā eternam. In cui⁹ signū Lazaꝝ mortuū dominus iesus lachrymando 7 fortiter clamando dicens. Lazare veni foras resuscitauit: significans ꝙ q̄ vult a morte pcti resurgere debet lachrymari in contritione 7 clamare corā sacerdote in ɔfessione. Un̄ Amb. de pe.di.j.c. Ecce nunc.dicit. Cōfessio animā a morte liberat 7 spem saluādi tribuit 7c̄. Et de ista resuscitatiōe lazari loquit h̄ euangeliū. Itaq; de ɔfessione preter ea que dicta sunt adhuc tria mysteria declarabim⁹ in hoc fmone.

Primū de ɔfitendi freqntatiōe.
Scdm de obligandi determiatione.
Tertiū de freqntandi ꝗtificatiōe. G

Circa primū de freqntatione Notādū est: ꝙuis ecclia statuerit. s. ad minus semel ɔfiteri i anno sub pcepto: nihilominꝰ tn̄ cuilibꝫ chr̄iano multū valet 7 expedit freqnti⁹ ɔfiteri et sepi⁹. Et h̄ pbat pluribꝫ rōnibꝫ q̄ notant i summa con fes. li.iij.ti.xxxiij.q.lxv.

Primo ꝓpter incertitudinē tpis
Scdo ꝓpter accumulationē criminis.
Tertio ꝓpt difficultationē ɔfessionis

Quarto ꝓpᷤ indignationē iudicꝫ
Ultio ꝓpᷤ euitationē picali obliuionis
Primo inq̃ ꝓpter incertitudinē tp̃is. Naꝫ
tp̃s nostre mortis est incertū Luc.xij. Ue
niet dñs serui illius qñ nõ sperat scꝫ malus
seruus. ꝛ hora qua nescit: ꝛ diuidet eū. Ly
ra.s. animā a corpe sepando in morte. par-
temq̃ eius cū infidelibꝰ ponet.i.cum dam
natis. Ideo quãdo cõmode possumus cõ
fiteamur. ne preoccupati die mortis q̃ra-
mus spacium penitentie ꝛ ꝯfessionis nec i-
uenire possimus. Scd̃o ꝓpter accumu-
latione criminis. Nam q̃nto quis maiori
tpe manet in pctis sine ꝯfessione: tãto plu-
ra ꝛ maiora pctã accumulat ꝛ amplius ru
it. quia vnum peccatum causa est dispositi
ua alteriꝰ. Un̄ Greg. Pctm̄ qd̃ per pniaꝫ
citius non diluitᷣ mox suo pondere ad aliud
trahit. Exemplū. Quanto diutius manet
vas eneum non bene mundatuꝫ: tanto plꝰ
sordescit ꝛ rubiginatᷣ. Propterea Apocalᷣ.
vlti. Qui in sordibus est sordescat adhuc
Lyra.i. sordescit ampliꝰ: ponendo optati-
uū p indicatiuo Tertio ꝓpter difficulta
tionem ꝯfessionis. Nã q̃uto q̃s tardat cõ-
fiteri tanto difficiliꝰ ꝯuertitᷣ ꝛ ꝯfitetᷣ. Ouid
dius. Qui nõ est hodie: cras minꝰ aptus
erit. Ex freq̃nti aũt actu ꝯfessionis habi-
tus generatᷣ. ꝛ sic facilitatᷣ. Quarto ꝓpter
indignationē iudicis. Nam tanto deꝰ am-
plius indignatᷣ q̃nto diutius q̃s in peccatꝫ
stat nec curat ꝯfiteri Ps̃. Cor ꝯtritum et
humiliatū scꝫ ad ꝯfitendū deꝰ nõ despici-
et s̃ p ꝯ̃trium despiciet negligentē. Ul-
timo ꝓpᷤ euitationē piculi obliuionis. quia
q̃nto q̃s tardiꝰ confitetᷣ: tanto plus incurre
re põt piculū obliuionis scꝫ pcti mortalis
ꝛ eius circūstantiaꝝ q̃ tenetᷣ ꝯfiteri. Nam
vt in p̃cedenti sermone dictum est obliuio
peccati mortalᷣ cõmissi si fit ex negligentia
ꝛ a fortiori si fit ex dolo damnabilis est s̃
ꝛc̃. Unde plurimū laudabile est ꝛ tutū fre
q̃uēter ꝯfiteri. ꝛ satis piculosū ē in foro cõ
scientie tantummõ semel in anno cõfiteri
q̃uis ex precepto ecclesie nõ nisi semel in
anno obligetᷣ. O ergo homo attende tibi
et saltem ad festa maiora scilꝫ natiuitatis
dñi: ꝛ Penteco. ac bt̃e v̾ginis ꝯfiteri stude
vt sic grãm dei ꝛ amorē consequaris ꝛ pe-
riculum euites. D

Circa scd̃m de obligãdi
determinatiõe q̃ritᷣ Quare eccl̃ia scta det̃
minauit tm̃ semel in anno obligari chr̃ianos
ad faciēdã ꝯfessionē. cū enĩ vt p̃dictū ē tu-
tius ꝛ meliꝰ eēt freq̃ntare. q̃re s̃ nõ nisi ad
semel obligauit eccl̃ia. Ad hec rñdetᷣ q̃ h-
gpue q̃nq̃ sūt rõnes q̃ꝝ aliq̃ ponuntur de
h q̃re vicꝫ ad semel i anno obligauit. Alie
aũt q̃re nõ pluries cõfiteri p̃cepit. Prio
nãq̃ ad semel ꝯfitendū obligauit omnes
ꝓpᷤ indigētiã vniuersalē. q: oẽs hoies pec
cant ꝛ egent grã dei. Ideo debet q̃libet re
cognoscere se q̃ deū offendit ꝛ eius miseri
cordia indiget. ac sic deū glorificare p con-
fessionem. Un̄ Jos. vij. Fili da gl̃am deo
ꝛ ꝯfitere q̃d feceris. Scd̃o ꝓpter reue-
rendã cõionē quam omnes tenentᷣ eodem
p̃cepto semel in anno scꝫ in pascate: cõmu-
nicare tã perfecti q̃ȝ impfecti. ideo munda
ri debent chr̃iani p confessionez sub p̃cepti
necessitate. Tertio ꝓpter hereticoꝝ i gre
ge dñi discretionē. ne lupi.i. heretici late-
rēt in grege q̃ deuorarēt agnos.i. christia
nos simplices Ideo saltē semel oẽs chr̃ia
ni debēt ex p̃cepto se ostendere sacerdoti p
prio vt discernantᷣ. Sed heu plures nõ cõ
fitentᷣ vsq̃ ad decem annos. ꝛ hmõi pseq̃n
di sunt. Quarto deniq̃ q̃re non obliga-
uit ad pluries ꝯfitendum est ꝓpter maio-
ris piculi euitandã trãsgressionem. Quia
ex q̃ ꝯfessio oim peccatoꝝ ꝛ circūstantiarū
est mltū ardua: mlti nõ implerēt hmõi p̃-
ceptū frequentiꝰ. cum experimur q̃m vix ꝛ
difficulter semel in anno confiteantur. Et
vt in pluribꝰ minus pure ꝛ infidelitᷣ fieret
confessio ꝛc̃. Quinto ꝓpter cõmendãdã
bonoꝝ deuotionez. Nam nimis durus est
christianus qui nil plus vult facere nisi ad
qd̃ p̃cepto obligatur Cõmendabilᷣ est aũt
deuotio eoꝝ q̃ plus faciūt scꝫ pluries i an-
no ꝯfitentur ꝛ pluries cõicant. Proinde o
hõ si tu in hora mortꝫ excusare te vclis di.
Non sum pluries q̃ȝ semel confessus q: ec
clesia nõ p̃cepit. timendū est ne forte deꝰ di
cat. Etsi nõ pluries tenebaris cõfiteri: tñ
p illo semel debebas cõfiteri oĩa pctã illo
anno cõmissa vt eodē precepto hr̃. Sꝫ tu
multa nõ es cõfessus q̃ oblitus es a tanto
tpe anni. Tu respondebis. Dñe non potui

ola recordari. Tūc deus dicet tibi. Cur ḡ non fecisti qđ potuisses cōmode: ꝯfitendo pluries. ⁊ sic euasisses illa. ⁊ q2 neglexisti salutē: dānaberis. Vñ Aug. sup Cañ. hom. x. ait. Dic deo o hō q̄s es ꝯfitēdo. q2 si nō dixeris: dānat deꝰ qđ inuenit i te. Nōvis vt ille dānet te: tu dāna te in ꝯfessiōe. Et cū cōfessus fueris oia delicta tua. ex oibꝫ purgabit te. hec ille. O ḡ chrīane accusa te i ꝯfessione freq̄nter vt saluet te deꝰ ꝛc. J

Circa tertiū de frequentia ꝯfessiōis ⁊ ḡtificatiōe q̄rit Quales gratias ꝯfert deꝰ boi ꝯfessionē freq̄ntāti. Ad qđ r̄ndet q2 freq̄ntatio ꝯfessiōis multas ḡtias ꝓmeret a dō ampliꝰ q̄ ꝯfessio illa fit in anno debita ex ꝑcepto. ⁊ h ceteris paribꝫ

Primo quidē sanitatē celeriorē. Vñ Isido. de sūmo bono dt. Cito corrigit culpa q̄ cito cognoscit. Tardiꝰ aūt sanat vulnus cui iā putrescētibꝫ mēbris longo post tpe curatio adhibet. Hec ille. Scđo penarū pluriū liberationē. q2 pluries ⁊ frequentiꝰ erubescentiā talis suscipit. de qua Aug. de pe. di. j. Quem penitet. dicit. Erubescētia magnā habet ptē remissiōis q̄nto pluribus erubescit ꝑ christo. Hec ibi. Proinde Tho. i iiij. di. xvij. dt. q2 q̄nto q̄s pluribꝫ sacerdotibꝫ ꝯfitetur tanto plus ei de pena remittit. tū ex erubescētia. tū ex vi clauiū. vñ totiens pōt ꝯfiteri q2 ab omni pena liberatur

Tertio aie assecurationē ampliorē scilꝫ ꝑfe ꝯscie serenitatē. q2 nō tā bꝫ timere de obliuiōis negligētia vt iā ē dictum ē. Sicē exēpli grā. Siqs accipit ad vsurā ⁊ freq̄ntius ꝑsoluit: securior est. q̄nto autē magis ꝓrogat solutionē: tanto se onerat. K

Quarto indulgentiā ꝑmptiorē. Hugo de sacra. li. ij. Si voluntas scꝫ ꝯfitendi pigra non fuerit: indulgētia tarda non erit. ergo plus de facto. Quinto mortē salubriorē scꝫ cum meritis ⁊ pmijs accumulatis. Exēplū legit in Specu. exem. dist. x. exem. j. q2 erant frēs duo vterini in studio parisieñ. Junior fuit deū timēs et deuotus. senior pestilentis morbus ⁊ totus carnalis. Junior ergo hunc sepe monebat ad penitentiam ⁊ ꝯfessionē. sed nō curauit. Tandem cū senior foret infirmatꝰ ⁊ morti ꝓximꝰ vidit chrīm sibi apparentē spinis coronatū. ⁊ crucem humeris ferentē: de vulneribꝫ sanguine fundentē ⁊ dicētē sibi. Ecce q̄nta sum passus ꝑ te. Sꝫ q2 tu ifelix tātis bñficijs mei immemor fuisti. Accipe ḡ in ꝯfusionē tuam sanguinē meū ꝓciosum. Et his dictis cruorē de latere ꝓfluentē manu cōprehensum: in vultū infirmi ꝓiecit. ⁊ sic disparuit Tūc miser ille tremēs vocauit frēm suū et ei oia q̄ viderat narrauit. Cui ille cū fiducia ait. Noli frater desperare sꝫ ꝓpone emēdam et dole de pctis ac ꝯfitere sacerdoti pctā ꝛc. Vocato ergo sacerdote cum ingēti gemitu ⁊ lachrymis ꝯfessus est. Et spiritussanctus eidē apparēs in specie viri habentis in dextera scapula columbā candidissimā ꝓmisit sibi veniā et ꝑdixit q2 post triduū migraret. ⁊ sic factū ē. Frater autē iunior in iusticia ⁊ sanctitate ꝓfecit ad premia ꝑcelsa ꝑpetuo possidenda Rogemꝰ ḡ christum ꝛc.

Sabbato post dñicā q̄rtā. Ser. xxxvj. de ꝯfessiōis verecūdatiōe ⁊ solitudine. ⁊ de ꝯfitentis indispositiōe.

Ego sum lux mūdi q̄ sequit me nō ābulat in tenebris Jo. viij. ⁊ in euāgelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri iesu: in quibꝫ ostendit q2 ipse sit verꝰ deus q̄ ē lux ꝑ essentiā illuminās oēm hoiem venientē in hunc mundū. Nam ab ipo deriuat omnis noticia anie. Est ergo chrūs nō lux corꝑalis vel visibilis vt sol scꝫ materialis. sed spūalis q̄ mens hoīs illuminat ad cognoscendū deū ⁊ quecūqꝫ necessaria ad salutem. Ideo subdit dñs dicens. Qui sequitur me. Lyra. scꝫ ꝑ fidem formatā charitate: non ambulat in tenebris scilꝫ ignorantie ⁊ culpe Proinde omnis bonꝰ christianus debet christum sequi per fidem sic q2 tenebras culparum abijciat penitendo ⁊ confitendo ꝛc. ⁊ in luce gratie christi ambulet ad vitam eternam vt dicit in euāgelio. Itaqꝫ de confessione peccatoꝝ qua abijcimus tenebras viciorū tria mysteria declaremus.

Primū de ꝯfessionis verecūdatione

Scõm de solitudinis ꝯditiõe.
Tertiũ de cõfitẽtis indispositiõe ꝛ

Circa primũ de verecũdatiõe ꝯfessiõis q̄rit: Utrũ hõ debeat verecũde pctã sua ꝯfiteri ꝛ q̄li erubescẽtia. Ad qð rñdetur ſm doc. ꝙ hõ debet cõfiteri ỽecunde. Rõ: qꝛ deũ offendim⁹ inuerecũde nec erubuim⁹ ei⁹ maiestatẽ vultũ ꝛ oculos cernẽtis cũcta nr̄a opa. iõ cõfundi debem⁹ ꝛ verecũde cõfiteri: vt ꝑ ỽecũdiã deo satisfaciam⁹. O hõ aduerte tuã demẽtiã in peccãdo: nõne erubesceres luxuriaꝫ facere corã aliq̄b⁹ hoib⁹: ꝛ plus corã iudice ꝛ ciuib⁹: ꝛ adhuc ampli⁹ corã rege ꝛ militib⁹ ac ṗncipib⁹: sic a fortiori debes erubescere corã deo ꝛ angelis cernẽtib⁹. Sed qꝛ nõ erubuisti offendere: iõ debes erubescendo satisfacere. Uñ Aug⁹. de pe. dis. j. ca. quẽ penitet. ait: Qui ꝑ vos peccastiꝫ: ꝑ vos erubescatis. Erubescẽtia eñ ipa ꝑteꝫ habet remissiõis. Multũ eñ satisfactiõis obtulit q̄ erubescẽte dominãs nil cõfessori negauit. Justicia eñ dãnat pctã: sed dignus est miſcðia q̄ spũali labore petit gratiã. Laborat eñ mens patiẽdo erubescentiã. Et qm̃ verecũdia est magna pena: qui erubescit ꝓ chrõ fit dign⁹ miſcðia. Unð patꝫ ꝙ q̄nto plurib⁹ cõfitebiꝛ turpitudinẽ criminis: tãto facili⁹ consequitur grãm remissiõis. Hec ibi Aug. Sed nota ꝙ ista erubescẽtia vel ỽecũdia debet esse de peccatis: nõ de confessiõe: qꝛ natura dictat ꝙ sicut hõ nõ erubuit peccare: similiꝛ ꝛ a fortiori nõ erubescat peccata ꝯfiteri deo et eius vicario. Sed heu heu multi decepti a diabolo ecõtrario faciũt. s. ꝙ non erubescũt peccare corã deo ꝛ angelis: ꝛ tñ erubescũt cõfiteri: ꝛ hmõi q̄stulte ꝛ dãnabiliter agant: trib⁹ rõnib⁹ ptꝫ ℳ Primo qꝛ stultus est q̄ in lutũ caderet ꝛ oĩa vestimẽta fedata nõ erubescit: sed erubescit surgere de luto ꝛ emũdare. Sic diabol⁹ talem stulticiã ꝑsuadet hoi vt caderet ꝛ de casu nõ resurgat ꝑ confessiõeꝫ: sicut fecit ṗmis parẽtib⁹: put dicit Aug. li. l. omel. Secundo qꝛ stult⁹ est q̄ nõ ỽecũdaꝛ de re cõfusibili viciosa ꝛ dãnabili q̄le est pctm̃: sed ỽecũdari vult de virtute honorabili ꝛ gloriosa q̄lis est cõfessio. Exẽpli grã: Siq̄s ũ erubescit de hoc ꝙ vnus latric⁹ cui posset resistere eũ stercorizat ꝛ occidit: ſꝫ erubescit de h̄ ꝙ illũ vincit: flagellat ꝛ expellit triũphãs: tanq̄ miles de hoste: ꝓ q̄ triũpho coronaꝛ a rege. Uñ Aug⁹. li. de pnia dr: Facil⁹ a diabolo nõ vincamur ꝛ fedamur nisi cũ supbiẽdo illum imitamur: nec vehemẽti⁹ eũ ꝓsternim⁹: nec acriores ei dolores infligim⁹: q̄ cũ pctõꝝ plagas cõfitemur. Hec ille. Uñ legiꝛ: ꝙ cuidã diabol⁹ mltimode vulnerat⁹ apparuit. Qui interrogauit q̄s sibi hec fecerit. Et rñdit: Tu inq̄t: qꝛ q̄ciẽs cõfessus es totiẽs cultꝝ mihi infixisti ꝛc. Tertio qꝛ stult⁹ ẽ q̄ nõ erubescit se stercore ꝓprio fedasse: sed erubescit abluere. Uñ Ber. exclamat di. O insania pessima pudet ablui ꝛ nõ pudꝫ inq̄nari: abstergiꝛ caliga ꝛ nõ abluiꝛ aĩa. O q̄ð stult⁹ q̄ cũ diabolo velle iacere i pctis ꝛ in ceno cũ porcis poti⁹ q̄ velle iuxta regẽ sedere in mũdicia vestiũ ad mẽsaꝫ delitijs plenã aureis fulgẽtib⁹. A

Circa scðm de cõditione solitaria: qꝛ de⁹ sic voluit ꝛ eccl̃ia sic instituit ꝙ sol⁹ confitẽs soli cõfessori in secreto cõfiteaꝛ. vt ptꝫ de pe. ꝛ re. c. Ois vtriusq̄. Sed circa hoc q̄runꝛ tria

Primo de cã huius ꝛ rõne.
Scðo de ei⁹ necessitatiõe.
Tertio de eius ꝑlificatione.

Primo q̄riꝛ: q̄re bñdict⁹ de⁹ voluit cõfessionẽ sic fieri. s. a solo cõfitẽte soli sacerdoti. Ad id rñdet Aug⁹. de pe. di. j. ca. quẽ penitet. dicẽs sic: Ex miſcðia eñ hoc ṗcepit dñs vt neminẽ peniteret in occulto: ſꝫ erubescentiã vinceret cũ ꝑ seipm sacerdoti dicit. Hec ibi. Scðo q̄riꝛ Utrũ confessio sit faciẽda necessario soli sacerdoti ꝛ a solo. Rñdeꝛ ſm fratrẽ Angelũ in sum. ꝙ sic ꝛ de necẽitate ṗcepti eccl̃ie dicto ca. Ois. de pe. ꝛ re. O Ex hoc documẽta duo accipiunꝛ: q̄noꝝ. s. vnũ est: ꝙ sacerdos q̄ plures q̄nq̄ pueros ad confitẽduꝫ obligatos et a fortiori adultos insimꝛ facit confiteri vtrosq̄ simꝛ audiẽdo. vnũ. s. dextera: aliũ aure sinistra: nisi cogeret articul⁹ mortis nõ euadit mortale: qꝛ sic facit contra ṗceptũ eccl̃ie. Scðm documẽtũ ꝙ. s. vt Rich. dicit: in articulo necessitatis q̃ñ mors im

minet de ppinq̄:ita q̄ vnus post aliū nō pōt expectari ad confitendū:tūc lz plures simul audire in confessiōe:nec p hoc euacuatur virtus sacramēti. Tertio q̄ritur Utrū cōfessio facta plibus sil sacerdotibus sit confessio sacr̄alis:Ad hoc Sco.dicit q̄ nō:q2 vnus chr̄s est quē sacerdos repñsentat.verūtn̄ fm Rich. si q̄s vellet cōfiteri duobus simul sacerdotibus pp̄ter h̄ vt certius consiliū haberet: vel pp̄ter feruorē z vt sit magis tranq̄lla eius conscia: illi possunt sine peccato audire z absoluere:al's aūt peccarent:q2 facerent cōtra p̄ceptū eccl'e. P

Circa tertiū de indispo sito cōfitente q̄ritur: Utrū confessio sit acceptanda z aliq̄d valeat qñ cōfitēs est indispositus ad grē susceptionē. hoc est:quando manet in volūtate adhuc peccādi: vel nō vult satisfacere qd̄ tenet: vel qñ ex mala intentiōe confitet: z hmōi. Ad qd̄ rn̄detur fm fratrē Ange.in sum.z docto.p tria documēta recolligēdo. Primū q̄dez documentū qd̄ notat docto.in ca. q̄ quidaz. de pe.z re.vicz. q̄ licz pnia z ɔfessio taliuz sit acceptāda z salubribus monitis eis penitentia indicēda: tn̄ absolutio nō est talibus impendēda. Rō:q2 tales nō sunt capaces absolutiōis z remissionis peccati Secundū q̄ valet talis ɔfessio ad mlt'a: sicut valēt alia bona opa in pctō mortali facta sed nō valet.s. directe ad vitā eternā z ad celestē glīam merendā:sed ad illā indirecte valet q̄ntum disponit ad conuersionē.

Exemplū legit lib. de dono timoris:q̄ miles quidā taliter cōfessus est cui in penitentia iniunctū est: q̄ qñcunq̄ anulū i manu videret: de morte z penis inferni mēor esset. Quod cū pluries fecisset emollitus est ad vere penitendū. Q Tertiū documentū q̄.s.tutius tenendū est q̄ talis in casu hmōi tenet confessionē iterare: q2 sic tenet cōior opinio theologoz: vt dicit sctūs Bonauen.parz in Angelica. Et hoc verū est q̄ oino tenet iterare qñ mutat confessorē. Secus si ad eundē confessorē redeat.z iste adhuc in memoria habeat peccata que confessus fuit sibi:vel saltē scit quā niam imposuerat p eis:fm Petr. d̄ palude:nam sic sufficeret implicite ɔfitendo dicere: De illis etiā pctis q̄ al's vobis confessus fui dico meā culpā. Et sufficit q̄ cōfessor idem recordet in genere de pctis cōfessis z de q̄litate vite eius:lz nō recordet de pctis in numero vel specie. alioq̄n tenetur iterare. Hec in Angelica. Exemplum finale narrat Arnoldus:q̄ quidam vir multū honorabat beatā Mariā:attn̄ q̄ddam suū graue pctm̄ p̄ pudore nō confitebat alijs confessis.tandē in secreto deo confitebat d. Deus ppitius esto mihi peccatori. Quadā vice sic confitēti apparuit sibi diabolus in forma sacerdotis di. Ecce misit me deus ad te vt cōfitearis h̄ vnū. Et statim confessus est illi. Ait diabolus Iniungo tibi vt hoc peccatuz nunq̄ amplius alicui ɔfitearis: scito tibi esse remissum. Cumq̄ iste hō venisset ad extremam horā vidit q̄ angeli cū demonibus cōtendebant de aīa. Demones dixerūt: In mortali nō ɔfesso decessit: ḡ nostra est: z rapuerūt eam ducen̄.ad infernuz. Sed subito btā virgo Maria occurrit dicen̄. Dolose hūc decepistis ne ɔfiteret:iō p̄cipio p tremendū iudiciū vt aīam ad corpus suū reducatis: et sic ille reuixit z ɔfessus est sacerdoti de oibus z de hoc retēto: z sic pniaz egit. Rogemus ḡ chr̄m zc̄.

Dn̄ica de passione in mane Ser. xxxvij de confessione retardanda vel accelerāda in casibus.

Amen amen dico vobis: si q̄s sermonem meū seruauerit mortē nō videbit in eternū. Uerba sunt saluatoris nostri Ioan.viij. z in euangel. hod. In quibus ip̄e deus nr̄ mirabilē erga nos amorē insinuat tripliciter. Primo cū dicit Amen amē dico vobis. Lyra.i.fideliter.z duplicat ad maiorē certitudinē.hec Lyra. Nā in hoc maxima charitas ostenditur:q̄ deus ip̄e tante maiestatis infinite q̄ nulli tenet: z tn̄ ex charitate dignat iuramento se nobis obligare. O q̄nta charitas tantū regē tāmiseris peccatoribus q̄bus in nullo eget iurando se promittere. Scd̄o charitatē ostendit cū subdit: Si

q̃z sermonẽ meũ seruauerit mortẽ nõ vi-
debit. qꝛ pmittit vitã que est summe ama
bilis. Nam fm Phm. ij. de anĩa. Oĩa esse
z viuere appetũt. O ꝙ pctõres q̃ horretis
mortẽ seruate sermones chꝛĩ z viuetis.
Tertio charitatez insinuat: cũ addit: in
eternũ: qꝛ eterna vita ẽ summe amabilis
sup oĩa ad quã creati sum⁹. O ꝙ dulcissi-
mũ: o charitate plenũ verbũ Jesu p̃dictũ
o pctõres auscultate vi. Amẽ amen dico
zc. patz in euãgelio. Ex q̃ aũt inter christi
sermões q̃s debem⁹ suare vt eternã mor
tem euadam⁹ est p̃cipua confessio z pnia.
iõ de ipa p̃ter ea q̃ p̃dicta sunt tria myste-
ria notem⁹ in hoc sermõe declarãda

Primũ de tpali retardatione
Scdm de casuali acceleratiõe.
Tertiũ de salutari ei⁹ liberatiõe. R

Circa primũ de retarda

tione tpali q̃rit: Utrũ hõ pctõr cõmisso
mortali pctõ possit licite retardare vl' dif
ferre confessionẽ vsq̃ ad tps q̃ obligat cõ
fiteri semel in anno. Ad qd nota: ꝙ hec q̃
stio magna z difficil' ventilat' inter docto.
Nã Sco. in. iiij. di. xvij. ar. iij. dr: ꝙ dubiuz
est: alijs dicẽtib⁹ ꝙ sic: alijs ꝙ nõ. Et pmo
Archidi. z Inno. de pe. z re. c. Oĩs vtriusq̃.
dixerũt ꝯfessiõez differri nõ debere: ha
bita oportunitate cõfitendi post lapsuz in
mortale: alioqn differẽdo nouũ pctm̃ icur
ret homo: quia lz ecclia statuerit dictũ ca.
Oĩs vtriusq̃. semel in anno cõfitendũ: tñ
illa cõstitutio nõ intẽdit artare ad tps: iõ
ibidẽ dr: Saltẽ sel' in anno z ad minus. Sed
hec ꝯstitutio punit negligentiaz hoim: q̃
nollet semel ꝯfiteri in anno. Sed hec opi
nio cõiter nõ tenet'. Scdo q̃z tutior ẽ opi-
nio Bona. in. iiij. di. xvij. s. ꝙ religiosi ha-
bita oportunitate idonei cõfessoris nõ pos
sunt differre: sed tenent' sine mora cõfiteri:
qꝛ eorũ vita tota est et esse debet pnie tps.
De clericis aũt secularib⁹ nõ audet affir-
mare: sed de puris laicis secl'aribus dr: ꝙ
si differũt ꝓpter maiorẽ oportunitatẽ te-
poris z ꝯfessoris vsq̃ ad q̃dragesimã ex-
cusant': si ꝓ talẽ oportunitatẽ haberẽt: ita
ꝙ maiorẽ nõ sperãt habere anno illo: tũc
nõ possunt differre vsq̃ ad annũ. Ter
tio p̃inde notandũ fm theol. docto. colli-
gendo. ꝙ votũ siue ꝓpositũ ꝯfitẽdi omnes
tã laici q̃z clerici z religiosi tenẽt' post pec
catũ habere statim cũ tenetur ꝯtritionez
formare: hoc est qñ excitant' a gr̃a dei: fm
Alex. vt patuit sermõe. xix. F. Sed cõfes-
sionẽ actu faciendã post lapsũ pctĩ. s. mor-
talis differre vel retardare põt esse licituz
z illicitũ: sicut dilatio baptismi actu susci-
piẽdi põt fieri bñ vl' male ex cã ex qua fit:
sic et confessiõis dilatio põt fieri tripl'r

Primo ex causa meritoria
Scdo ex causa viciosa.
Tertio ex causa nimis p̃iculosa. S

Primo inq̃ ex meritoria causa: scz qñ q̃s
rõnabiliter confessionẽ differt ex causa bo
na. que fm wilh. parisieñ. potest fieri licite
Primo ratione confessoris: hoc est: si quis
ꝓpterea differt vt meliorẽ vel prudentio-
rem confessorẽ habere possit qui sibi me-
lius consulere valeat. Scdo ratõne ma-
ioris recordatiõis de suis peccatis. Ter
tio rõne maioris deuotiõis z ꝓcurande cõ
tritionis amplioris ꝓ sacro tpe zc. In ca
sibus hmõi differre confessionẽ nõ est pec
catũ sed meritoriũ. Scdo potest differ
ri ex causa viciosa. s. ex negligẽtia. Si quis
eñ in casib⁹ in quib⁹ necesse est confiteri
statim (de quib⁹ infra dicem⁹) negligit vel
omitttit confiteri mortaliter peccat talis.

Tertio cõfessio põt differri ex causa ni-
mis p̃iculosa. s. quãdo q̃s differt ex contẽ
ptu: quod est grauissimũ. Sed diceres
Qualiter reputat' quis ex contemptu dif-
ferre confessionẽ? Respõdetur: ꝙ hoc iu-
dicatur pmo ratione culpe: cum idcirco
differt vt interim liberius p̃ccata iteret.
Sicut exemplũ de tenentib⁹ meretrices:
vel aliena bona: z sic de alijs qui differũt
confiteri ne conuincant' z cogant' relinq̃re
Scdo rõne obstinate malicie: qñ dei gra
tia holem efficaciter moueret ad confessi
onẽ: z tñ obstinata mente cõtradicit: ita ꝙ
si etiã putaret esse mortale adhuc differre
vellet. Ex istis oĩbus p̃dictis patz fz Ri
char. in. iiij. di. xvij. cõcorditerq̃z Alexand.
Sco. Tho. cũ quib⁹ cõiter ꝯcurrunt theo
logi: vicz ꝙ ꝯfiteri pluries q̃z semel in an-
no nõ est p̃cepti sed consilij: sicut z eucha-
ristiam sumere christiano ꝓpl'o pluries q̃z
semel. s. in pasca nõ est p̃cepti sed ꝯsilij. nã

eodẽ decreto vtrũq₃ p̃cipit: q̃re sequit̃: q̃ siq̃s differt vl' retardat confessionẽ nõ pec cat mortalit̃: etiã si differat habita oportu nitate cõfessionis. Exceptis tñ casib' qui arti. ij. subseq̃ntur. q: i illis tenet̃ nõ retar dare confessionẽ sed statim facere. Et etiã excepto q̃ dilatiões nõ faciat ex cã mala. s. ɔtẽnendo: s₃ ex cã bona: vt p̃dictũ ẽ. Sic tñ q̃ habeat ꝓpositũ ɔfitendi tp̃e statuto ab ecclia. Et sic soluũtur oẽs obiectões h̃ fiẽde q̃s p̃tereo: q: nõ est necesse ꝓplo p̃di care illas. O g̃ chr̃iane disce hec vt plies ɔ̃fitearis q̃₃ sex: nec differas nisi cã legitia.

Circa scdm de casua

li acceleratõe q̃rit̃: Qualib' in casib' tenet̃ q̃s necessario accelerare ɔfessionez actu: ita q̃ nõ possit differre ꝓtunc sine mortali pctõ. Ad qd̃ nota q̃ pl'es sũt hmõi casus q̃s. s. p̃sertim ex Rich. sup. iiij. di. xvij. arti. iij. q. vj. et alijs recolligim' in q̃bus tenet̃ homo statim confiteri: habita oportuni tate fm doctores cõcor.

Prim' casus rõne sacr̃i suscipiẽdi
Scds rõne ministrãdi sacr̃m alteri.
Terti' rõne actus solẽnis eccliastici
Quartus rõne dubij.
Quintus rõne instituti.
Sextus rõne stimuli.
Septimus rõne p̃iculi.
Vltim' rõne articuli.

Quõ aũt isti casus obligẽt ad acceleran dũ de necessitate: ꝛ qñq₃ de cõgruitate ꝛc̃. declarabim' ꝓseq̃ndo de singl'is iuxta do ctor₄ dicta Prim' casus rõne sacr̃i susci piendi: vic₃ qn̄ q̃s vult cõicare vel missam celebrare: tũc eñ habita oportunitate te netur oĩno nõ solũ ɔteri sed etiã confiteri: nisi excuset̃ ꝓpter scandalum vel p̃sone vel ꝓplũ: puta q: iam indut' recolit de aliq̃ pec cato mortali: ꝛ sine scãdalo nõ põt dimit ti vel ɔfessio bene fieri: tũc sufficeret ɔtri tio cũ ꝓposito cõfitendi. pat₃ in Angelica Simil'r laic' cũ in cõicando recolit iuxta altare existẽs: q: tũc nõ põt sine scandalo dimitti ꝛc̃. al's tenet̃ fm Scotuz ꝛ cõiter docto. Itẽ Antoniñ. floren. p̃te. ij. ti. ix. ca. xiij. §. iiij dicit: q̃ Petr' de palud. extẽdit hc etiã ad oẽ sacr̃m suscipiendũ vt sit neces saria p̃us confessio de mortali nondũ con fesso: excepto baptismi sacr̃o. Hec in. iiij. pat₃ in Antonina sup̃. Vñ ꝛ q̃nto q̃s ha bet suscipe sacr̃ ordinẽ tenet̃ cõfiteri habi ta oportunitate: vt vult Petrus d̃ tharã. in. iiij. di. xvij. ꝛ Tho. in. j. q̃dlibe. q. vj. et Joan. Nea. Ideo ꝛ de alijs sacramentis suscipiẽdis ɔ̃similiter videt̃. s. de ɔfirma tione ꝛ matrimonio: ꝛ extrema vnctione, cũ nõ videat̃ rõ diuersitatis; q: de similib' idẽ est iudiciũ. Vñ fm Bonauẽ. in Ange lica d̃r: q̃ extrema vnctio tñ debet dari in firmis q̃ in mortali ñ st̃. Propt̃ dicta tuti' videt̃ vt hõ si habita oportũitate ꝛ cõmo de põt faciat cõfessionẽ añ sacr̃i susceptõ₃ ꝛ h̃ p̃sertim qñ est peccatũ eius manifestũ quia Glos. in p̃nci. de pe. di. v. dicit: q̃ qñ peccatũ mortale est manifestũ statim ho mo tenet̃ confiteri. Et fm fratrẽ Angeluz limitat̃ in casu ratõne sacramẽti suscipien di vel ministrãdi: vel actus solennis in ec clesia ꝛc̃. Si aũt ꝓtũc nõ põt cõmode con fiteri: vel quia q̃s de ꝓpinquo expectat ali um cui deuotius at₃ securi' cõfiteri se cre dat: sic lic₃ fm Rich. possit confessionẽ dif ferre: tñ cũ vera contritiõe ꝛ ꝓposito cõfi tendi tenet̃ sacr̃m suscipe. Scds casus rõne ministrãdi. s. sacr̃m quodcũq₃ alteri. Nã ꝓ generali regula. j. q. j. ca. oĩa sacra menta. ponit Aug'. dicẽs sic: Omnia sa cramẽta obsunt indigne tractãtib': ꝓsunt tamẽ p̃ eos digne sumẽtib'. Ergo tenet̃ in hoc casu sicut ꝛ in p̃mo casu iam dictũ est et pat₃ in Angeli. ¶ Tertius casus ratione actus solennis ecclesiastici. Nam Landulphus sup. iiij. di. xvij. q. ij. ꝛ ponit̃ in Angelica. dicit: q̃ qñ quis d₃ admini strare sacramẽta vel aliquẽ actũ solennez in ecclia exercere: puta legere euangeliũ ꝛ hmõi: q̃ tũc tenet̃ cõfiteri. Et hoc p̃sertim si peccatũ cõmissum est manifestũ: vt in p̃ mo casu patuit. Idẽ tenet sctũs Bernar dinus in suo q̃dragesimali de ep̃la solenni ter in ecclia canẽda. Idem etiã videt̃ de p̃ dicatiõe facienda: vt pat₃ p̃ glo. sup ca. oĩa sacr̃a. j. q. j. Vñ Antoniñ. Floren. in Con fessionali dicit: q̃ q̃tiens q̃s in mortali exi stens p̃dicat scient̃: totiens mortalit̃ pec cat. Idẽ etiã de illis qui scient̃ in mortali existes ɔfessiões audiũt ꝛ absoluũt. Deni q₃ iste casus p̃t extẽdi et ad illos q̃ solẽnit̃

ter in eccl'ia habēt aliquē tenere ad bapti-
smū vel confirmatiōez: vt cōpatres: q2 est
actus solēnis in eccl'ia. Idcirco idē iudici
um qđ de p̄cedētib9: vt vicз cū cōscia pcti
mortalis sine ꝯtritiōe p̄uia tales act9 nō
exerceāt ꝛ debēt ꝯfiteri saltē de congruo.

Ad pbandū p̄missa est talis rō quā po
nit Tho. in. iiij. di. xxiiij. q. Utꝝ qs in pec-
cato mortali exñs possit sine pctō vti or-
dine suo ꝛc. Quia lex (inqt) p̄cipit vt hō ea
q̄ iusta sunt iuste exeq̄tur. Deute. xvj. Et
addit: ꝙ ius nature ē indispēsabile. Hoc
est aūt de iure naturali vt homo scā scē
ptractet: qcūq3 aūt in pctō mortali aliqđ
sacꝝ officiū ptractat: nō est dubiū qn indi
gne ꝛ nō scē illđ faciat. Cōcludit ḡ ꝙ qcū
q3 in pctō mortali exñs sciēter: exhibet se
in aliquo actu: vt minister eccl'ie: totiens
mortaliter peccat q̄tiens hmōi actū facit.
Proinde ꝛ Amb. dicit: Melius est diuia
sacramentalia oino dimittere q̄3 indigne
tractare. Exemplū legit̄ in Specu. dis. ix.
exem. cx. ꝙ magn9 Karolus quadā die fe
stiuitatis dū missam audiret: diacon9 qui
nocte illa peccauerat cū muliere nec peni-
tens euangeliū canebat: Et ecce dei iudi-
cio aranea desup in caput eius filando de
scendens in aspectu impatoris caput illi9
ppupugit: ac sine mora illū miseꝝ extinxit.
O dei iudiciū. Quartus casus rōe du-
bij: hoc est qñ qs pbabilit̄ videt vel dubi
tat ꝙ ampli9 illo anno copiā idonei cōfes-
soris habere nō poterit q. s. ipm possit ab-
soluere saltē p tpe ab eccl'ia statuto. Exē-
pli grā: Si qs tale pctm̄ habet ꝙ ad papā
vel legatū absolutio ptinet ꝛ nūc habet co
piā ꝯfessoris a q̄ pōt absolui tenet̄ cōfiteri
si dubitat ꝙ postea nō habebit. X Sз
heu aliq̄ cauillātes dicūt: Quid mihi de
obseruādis casib9 hmōi: sufficit mihi ec-
clesie p̄ceptū simplicit̄ tenēdū ꝙ tm̄ semel
in anno ꝯfitear. Sed p exēplo ad subleua
tionē mentiū ponat̄: ꝙ Petr9 accepit a iu
dice vineā excolendā p salario cōpetēti: q̄
mercede accepta cū vineaз colere cepisset
inuenit multas labruscas. i. siluestres vi-
neās: spinas: ꝛ vepres q̄ꝝ tedio affectus
vult vineaз deserere ꝛ salarium retinere:
Querit̄ ḡ an possit hoc. ip̄e Petr9 arguit
sic: ꝙ de labruscis ꝛ spinis nihil fuit cogi-
tatū vel actuз in paciscendo: sed de vinea
tm̄ fructifera. ḡ ab hoc pacto nō est rece-
dendū. ff. de legatis ꝛ fideicōmis. l. nō alit̄
Sed iudex ꝯtra hoc dic̄: Absq3 hmōi vi-
nee cultura nullā habebit vtilitatē nec fru
ctuū redditionē. ḡ hoc fuit subintellectū.
argu. ff. ad legē aq. l. illđ. ergo opus est cō
plendū oino vt pactū teneat nociua aufe-
rendo: al's salariū pdat: q2 pactū nō tenu-
it. et hoc est veꝝ ac snia sic fertur. Spūalr
sic homo in vita pñti accepit a deo aiam
tanq̄3 vineā excolendā virtutib9 ꝛ penitē-
tie opib9: eradicādo oēs spinas vicioꝝ et
eijciēdo p ꝯtritionē ꝛ confessionē: qđ si fi-
deliter nō fecerit pdet mercedē eterne bti
tudinis. O ḡ pctōr disce fideliter ꝯfiteri.

Quitus casus rōne instituti. hoc est: qñ
institutiōe speciali qs est obligat9 ad plu
ries ꝯfitendū: ꝛ statutū obligat sub p̄ce-
pto: sicut sunt religiosi habētes statutum
bis in hebdomada cōfiteri vl' semel: tunc
tenet̄ ꝯfiteri die statuta habita oportuni-
tate. Sext9 rōne stimuli. s. ꝯscie dictātꝫ
ꝙ statim teneat̄ ꝯfiteri. q2 Aug. xxviij. q.
j. ca. Omnes. §. ex his. dicit: Ome qđ fit ꝯ
ꝯsciam edificat ad gehennaз. y Se
ptimus rōe pciuli. hoc est: qñ qs debз ex-
ponere sei p̄m piculo mortꝫ: vtputa intrat
bellū vel iter latronū piculis plenū: vl' pe
stilentie terrā ꝛ alias piculosas infirmita
tes incurrit. Nā generalis regl'a est sз Pe
trū de pal. ꝙ semp tūc est piculum mortꝫ
cū qs est in tali casu in q̄ freq̄nter homies
moriunt̄. Hec in Angelica. Ex quo pз ꝙ
mulieres in partu cōstitute sunt in piculo
mortis: ideo añ tenent̄ ꝯfiteri de ppinquo

Octau9 casus est rōne articuli. s. mortꝫ
q2 tūc q̄libet tenet̄ se p̄parare p confessiōз
et penitentiā verā ad dei misc'diam cōseq̄n
dam in iudicio tūc imminēti. Unđ sctūs
Aug9. in sua legenda dixisse legit̄ in hora
mortꝫ: ꝙ nullus hoim q̄ntūcūq3 excellētis
meriti sine ꝯfessione ꝛ eucharistia debeat
mori O ergo charissimi nolitē pdere aias
vestras: sed ꝯfitemini put tenemini in casi
bus p̄dictis saltē pp̄ter vtilitatē ꝯfessiōis.

Z Circa tertiū de salu-
bri liberatiōe. s. a morte p cōfessionē. Ex q̄
chris dñs in hodierno euāgelio iuxta the-

ma p̄acceptum iurādo ꝑmittit dī. Amen
amen dico vobis ſi q̄s sermōez meū ſerua
uerit morte nō videbit in eternū. Et inter
oēs chr̄ī ſermones obſeruādos p̄cipue
ſermo de faciēda ɔfeſſione habet hoīem
liberare ſalubrit a morte: ſm ꝙ teſtat Am
bro. in ſermōe q̄dragesime. ꝛ de pe. di. j. c.
ecce nūc. di. Confeſſio aīam a morte libe-
rat. Jō breuitatꝭ amore finē ponēdo huic
ſermoni ſufficiat notare q̄m ɔfeſſio libat
a morte triplici. vicꝫ q: p̄mo a morte aīe:
q̄ fit ꝑ pctm: a q̄ liberat excludēdo. Scdo
a morte nature: a q̄ ſepe miracl'oſe liberat
Tertio q̄ꝫ a morte gehēne: p̄cauēdo. Hec
oñdit de⁹ ꝑ tale exemplū miracl'oſum qͦ
narrat Ceſari⁹ in Dialo. dī. ꝙ in ciuitate
Barbacen. clericus quidā depaupat⁹ ha
bens ſororē dixit cuidā aurifabro. Appor-
ta ad domū meā vaſa aurea ꝛ argētea: eſt
eñ quidā mercator apud me q̄ vult talia
emere. Aurifaber lucꝝ deſiderās accepit
plurima vaſa hmōi ꝛ venit. Quē videns
cleric⁹ eſſe ſolū in domo occidit ꝓpter ha-
bendū theſauꝝ illū: ꝛ cū ſorore adiuuāte i
cloacā ꝓiecit. Cūqꝫ aurifaber nō rediret
domū altera die: familia inq̄rere cepit illū
Tandē ſuſpicione mota cleric⁹ ille atꝫ ſo-
ror captiuant: ſed crimē negāt. Poſtea cō
uicti ꝑ aliq̄ indicia res innotuit ꝛ morti ad
iudicant ambo. Tūc ſoror dixit fratri: Cō
fiteamur pctā noſtra vt ſi morimur in cor
pore: nō moriamur eterna morte gehenne
.ſ. iuxta chr̄ī ꝓmiſſum ſup̄dictum. Sꝫ cle
ric⁹ induratus noluit cōfiteri. Puella aūt
confeſſa eſt cū maxia cōtritōe ꝛ lachrymis
multis ſacerdoti. Deinō colligati ſimul ad
ɔcrem ādū: igne magno accenſo: clericus
mox ɔſumit: puella ꝓ virtute confeſſiōis
vinculis cōbuſtis nō aliter ſenſit ignis ar
dorē q̄ꝫ ventū roris flantē. Quo viſo mira
culo oēs q̄ ibi aſtabant deū laudauerūt:
et multi ɔfeſſionē freq̄ntare ceperūt. O ḡ
chr̄iane penſa valorē ɔfeſſionis. de q̄ ſub-
ſeq̄nti ſermōe plura alia dicem⁹. Rogem⁹
ergo chr̄m ꝛc̄.

Dñica de paſſione poſt prandiū Ser-
mo. xxxviij. de ɔfeſſiōis fructib᷑ ꝛ reitera
tione neceſſaria.

Preoccupe
mus faciē dñi in cōfeſſione
Pš. xciiij. Sctūs pſal. in ſpi
ritu ſctō inſtruit nos verbis in p̄miſſis: vt
p̄occupem⁹ faciē dñi dei nr̄i in cōfeſſione.
Sed q̄m iuxta ſcpturas p̄mo q̄dā ē ɔfeſ-
ſio diuie laudis: ꝛ hāc debem⁹ nos p̄occu
pare: ſm Ly. ſic intelligēdo: ꝙ tētatiōez dı
aboli a tali ɔfeſſiōe impedire conātis de-
beam⁹ anticipare: qͦ faciam⁹ q̄n a peccatꝭ
ad deū diligendū ꝛ laudāduꝫ ɔuertimur.
Nā Ecci. xv. Non eſt ſpecioſa laus in ore
pctōris. Scdo q̄daꝫ eſt ɔfeſſio pctōꝝ ꝛ ac
cuſatiōis. ꝛ in hac debem⁹ deū iudicē p̄oc
cupare i pñīa faciēdo. Nā i exēplo videm⁹
ꝙ q̄n quis extimat a iudice ſniam mortis
cōtra ſe ferendā iuſto iudicio: tūc feſtinat
p̄occupare faciē iudicꝭ anteq̄ꝫ ſnia lata ſit ꝛ
ꝓlata: vt negocia ſua ɔponat āteq̄ꝫ ſniaꝫ
dānatiōis excipiat. Sic ſpūalit debemus
chariſſimi ꝛ nos anteq̄ꝫ in hora mortis iu
dex chr̄s ferat dānatiōis ſniam vt pona-
mus cū chr̄o p̄occupādo ꝛ p̄ueniēdo tp̄s
iudicij ꝛ ſnie in ɔfeſſiōe pctōꝝ ne ſnia eter
ne dānatōis feriamur. Proide Ecci. xvij.
Ante mortē ɔfitere: a mortuo q̄ſi nihil pe
rit confeſſio. qͦ pōt poni ꝑ alio themate.
Et ſm Lyrā exponit: q: ɔfeſſio pctōꝝ añ
mortē valꝫ ad ſalutē multiplicit: ſed poſt
morteꝫ inutilis eſt ſibi. O ḡ chariſſimi: o
viri: o mulieres: o ſenes: o iuuenes: o diui
tes: o paup̄es: o p̄ncipes: o omnes cōiter
homies: hortor vos ꝛ me iuxta p̄miſſum
thema: p̄occupem⁹ faciē dñi in cōfeſſione.
Jtaqꝫ de cōfeſſione adhuc tria myſteria
ꝑ hoc ſermone declarabim⁹ p̄ter ea q̄ ta-
cta ſunt in p̄cedentib᷑.

Prim de ɔfeſſiōis ſaluifica iteratiōe.
Scdꝫ ꝺ reiteratiōis nc̄aria obligatiōe.
Tertiū ꝺ omiſſiōis duriſſima dānatōe

A Circa primū de cōfeſ
ſiōis reiteratiōe q̄rit: vtꝝ ɔfeſſionē factaꝫ
reſpectu eorūdē pctōꝝ debeat hō reitera
re. Rñdet ſm Ric. i. iiij. di. xvij. ꝛ cōit doc.
ꝙ vere ꝛ legitime ɔfeſſus nō tenet de ne-
ceſſitate de eiſdē pctīs ɔfeſſiōeꝫ reiterare
Notāter dr: ꝟe ꝛ legitie ɔfeſſus: q: i certꝭ
caſib᷑ quib᷑ confeſſio non fit rite vel legi-

time tenet necessario ɔfessionē pctōꝝ ite-
rare vt fiat legitima cōfessio: de quibꝫ pa-
tebit art. ij. Als nō tenet qs obedire etiā
ɔfessori pcipienti sibi vt iterꝫ eadē pctā cō-
fiteat ꝺ quibꝫ rite cōfessus est: fm Petꝝ ꝺ
pal. Rō Rich. est: qꝛ nō est rōnabile vt ꝑ
eadē causa necesse sit hoiem bis iudicari i
eodē foro. Si tn̄ qs ex bono consilio velit
iterare ɔfessionē de eisdē pctis laudabile
est ꝛ meritoriū. de pe. di. j. mēsurā. Hec in
Angel. B Proinde Alex. de Ales in
iiij. nō tn̄ ꝑ necessitate: sed q̄dam cōgruita
te laudat illos q̄ sepius iterꝫ cōfitent pctā
et statim asserens freq̄ntem ɔfessionē va-
lere ad ples vtilitates.

Prima est culpe cognitio.
Scda erubescētie satisfactio.
Tertia mētis securatio.
Quarta pene diminutio.
Quinta intercessorꝫ multiplicatio
Sexta gratie augmētatio.
Septima remissiōis ɔsecutio.
Octaua offensionis euitatio.
Nona dei glorificatio ꝛ demonū ɔfusio

Prima vtilitas dicit culpe cognitio: qꝛ sa-
cerdos instruere debet ɔfitentē: ꝛ ei ostē-
dere peccatorꝫ grauitatē: si est mortale vl
veniale: vt sciat se cauere: ꝛ sic sepe cōfiten
do clari⁹ cognoscit pctā sua: ꝛ ɔsciam sat
rectificare. Scda ꝺ erubescētie satisfa
ctio. Aug. de pe. di. j. quē penitet. dic̄: Eru
bescentia magna pars est satisfactionis.
Tertia ꝺ mentꝫ securatio: q̄ fit ex cogi
tatione venie accepte. Quarta pene di
minutio: que fit ex vi clauiū. Quīta iter
cessorꝫ mltiplicatio: qꝛ cōfessores tenētur
orare ꝑ illis q̄ sibi ɔfitent: ꝛ sic plibus ɔfi
tendo plificant orātes Sexta gratie au
gmentatio. qꝛ q̄libet cōfessiōe grā addit.
Septima remissionis cōsecutio. Unde
Mgr in. iiij. di. xvij. c. iiij. dicit: Quāto plu
bus cōfitebit qs in spe venie turpitudinē
criminis tāto facili⁹ cōsequtur grām remis
sionis. Octaua dicit offensiōis euitatō
quia de⁹ auget grām vt possit cauere pec
cata. Nona dei glificatio ꝛ demonū deie
ctio: qꝛ totiēs de⁹ ꝑ humilitatē cōfitentis
glificatur ꝛ diabol⁹ ɔfundit ꝛ deijcit C
Un̄ Aug. li. de penitētia dic̄. Nec vehe
mentius diabolū ꝓsternim⁹ q̄ꝫ cū humili
tatē seq̄mur: nec acriores ei dolores infli-
gimus q̄ꝫ cū pctōꝝ nrōꝝ plagas ɔfitēdo
sanamus. Hec ille. Exemplū narrat Cesa
rius in dial. ꝛ in Spe. exem. di. vj. exēplo
lxxxiij. ꝙ quidā mgr Thomas theolog⁹
cū in castro quodā moritur⁹ esset vidit di
abolū stantē in angulo. cui dixit Quid hic
stas cruenta bestia: adiuro te ꝑ deū viuū
dic mihi q̄d vobis maxie noceat. Ad qꝺ
demon rn̄dit. Nihil nobis tantū nocet et
virtutes nr̄as sic eneruat q̄ntū freq̄ns cō-
fessio. Quo audito doctor ille letus expi-
rauit. O ḡ christiane disce confessionē freq̄n
tare. Sed vt ꝑ cōsolatiōe aliqꝺ inseraꝫ
exemplū ad excitandū a somno nolite con
fiteri ficte: vt narrat de quodam q̄ iuit ad
macellū: volēs vicꝫ carnes astute rapere: et
ꝑus intrauit ecclīam: viditqꝫ ibi sacerdo
tē confessiones audientē. Accessit qꝫ ꝛ se-
creto q̄si ficta confessione dixit eidē. Dn̄e
habeo q̄ndā sociū pessimū q̄ nō est cōfes-
sus a multis annis: nunc induxi eundē vt
cōfiteat: audite ḡ eundē ꝛ corrigite dure:
qꝛ auar⁹ est: ꝛ de pecunia vobis poti⁹ loq
tur q̄ꝫ de alijs. Sacerdos ait: Adduc illū
ad me. Tūc ille in macello acceptis carni
bus dixit carnifici: Mitte seruū tuū me-
cū ꝛ illi ꝓsoluā in hospitio. Quē adduxit
ad sacerdotē: Cui susurrādo dixit Iste est
homo de q̄ dixi vob. Sacerdos simplex
nesciēs dolum dixit illi seruo carnificis:
Expecta fili q̄usqꝫ ꝓficiā iā isti⁹ ɔfessiōeꝫ
.s. quē audire cepi: ꝛ postea disponem⁹. H
iste de soluēdo putauit. Ille aūt cū carni-
bus interi abscessit. Postea ḡ sacerdos di
xit illi seruo. Cōfitere fili pctā tua. At ille
Quid mihi ꝺ cōfessiōe: ꝓsolue p̄ciū ꝑ car
nibꝫ. Sacerdos dixit: Miser audiui ꝺ te
qꝛ tot⁹ es auarus ꝛ sꝑ pecuniā somnias:
scito qꝛ nūc te ɔfiteri oportꝫ q̄ nō es ɔfes-
sus a mltis annis: vt dixit mihi soci⁹ tu⁹.
Sicqꝫ altercatōe mota mag̃ rixa ē int eos
exorta. Sꝫ iā ɔuertamur ad s̄monē. D

Circa scdm de reiteran

di obligatione q̄ritur: in q̄bꝫ casibꝫ nece sit
iterare ɔfessionē de eisdē pctis factā. Ad
qꝺ rn̄r fm doc. ꝙ mlti sūt hmōi casus. Ex
q̄bus tm̄ nō illos q̄ cōmuni⁹ approbātur
et tutius videt teneri hic ꝓseq̄mur.

Primū ē q̄ qn̄cūq̄ ꝯfessor iniūgit idiscre-
tā pniam:nō tenet̄ ꝯfitens illā acceptare
nec explere. Rō.q: taliter iniūgens pniā
scȝ indiscretā ꝯfessor abutit̄ claue sua.vicȝ
claue scie ⁊ ptātis.ꝗ̄rc. Scdm̄ docume
tū q̄ qn̄ sacerdos iniūgit pniam discretā ⁊
rōnabilē:penitēs tenet̄ ⁊ debȝ eā recipe et
ꝓviribꝫ adimplere. Rō.q: pniam imponē
do discretaȝ sacerdos recte vtit̄ clauibus.
Quilibet aūt tenet̄ fm̄ iudicis iustā sniam
suare. Vn̄ si penitēs talē pniaȝ scienter ⁊ ex
deliberatiōe omiserit implere:mortaliter
peccat cū facit absq̄ legitima cā. ¶ Sȝ
di. Ex q̄ p q̄libet pctō mortali pōt sacerdos
īponere pniaȝ septennē regularit̄ vt p Ho
stien̄.patȝ de pe.⁊ re. Ex.xxxiij.q.ij.c.Hoc
ipm.et.§.sequiti.et.xxij.q.j.Predicanduȝ.
Si ḡ tenet̄ accipere tantā pniam hō p sin
gulis pctis:q̄s pōt saluari.cū vix inueniat̄
q̄ taliter peniteat. Ad hec rn̄r q̄ q̄uis re-
gulariter deberet septēnis pnia fm̄ cano-
nes antiq̄tus factos imponi.tn̄ hodie pe-
nitētie sunt arbitrarie vt tenet̄ cōiter fm̄
doc.de pe.⁊ re.c.Deꝰq̄.⁊ de pe.di.j.Mē-
surā. Ita q̄ Joan.andree extra de empti-
one ⁊ venditiōe.c.Vt mēsure.tenet q̄ ca-
nones pniales hodie de nihilo fuiūt nisi q̄
bonū ē vt sacerdos sciat fm̄ eos se cparet
pctōri inotescere q̄d meret̄. Idcirco sacer-
dos pt recedere a dictꝭ canonibꝫ:imponē-
do pniam quā vult ꝑpter fragilitatē hoiȝ.
⁊ ex cā dispensare:vt ptȝ in Angelica. Imo
fm̄ Hostien̄. de pe.⁊ re.§. Ad q̄d valent.
Et q̄ deus est largus dimittēdo peniten-
ti penā eternā.seruus.i.sacerdos nō debet
esse parcus in mitigādo penitentiā tpalē
quia melius est ꝑpter mīcdiaȝ reddere ra
tionē q̄ȝ ꝑpter seueritatem.vt dicit Chrys.
xxvj.q.vij.ca.Alligāt. Vn̄ cōfessor discre
tus debet esse vt imponat talē penitentiaȝ
qualē verisimiliter pt cōfitens portare ne
deterius eidē cōtingat postea non implen̄.
Etsi videt illū non inclinatū ad penitenti
am magnā.imponat q̄ntūcūq̄ paruā pe-
nitentiā quā sponte velit. vt si nō pt gau-
dere de oimoda illꝰ purgatiōe in pn̄ti:sal
tē gaudeat illū liberatū a gehēna ad pur-
gatoriū trāsmittere. Caueat tn̄ confessor
vt sic arbitret̄:ne vilescat scȝ ecclie autori-
tas:⁊ ne contemnat̄ potestas clauiuȝ:atq̄
ne venie facilitas prebeat incentiuū culpe.
Ad id di.l.Absit. ¶ Tertium docu-
mentū fm̄ Rich.ē.q̄ si penitēs sentiat pe-
nitentiā sibi iniunctā fore nimis grauem ⁊
ad obseruandū periculosam:debet ad eun
dē ꝯfessorem vel ad alium si illum nō pōt
habere:recurrere.⁊ alleuiationē vel cōmu
tationē petere.⁊ ꝯfessor debȝ concedere.

Sed quid:si confessor non concederet.
Respondet̄ fm̄ Monal. et Angelicam.q̄
confessor tenet̄ ex rōne charitatis(ne peri-
culo illum exponat)talē penitentiā cōmu-
tare ⁊ talem imponere quā sine murmure
ille velit portare.⁊ ꝯcedere vt ieiunia ipo-
sita possit redimere. Unde p regula est fȝ
Innocen.⁊ Scotum.di.xv.Q, nullo mo
do confessor debet ꝑmittere peccatoreȝ a
se desperatū recedere.etiamsi nollet alie-
na restituere vel in futuꝝ a peccatis absti-
nere. Sed debet eidem ꝯsilium dare ⁊ pe
nitentiā iniūgere ⁊ hortari vt non desistat
bn̄facere q̄cquid pōt ⁊ illuminabit eū do-
minus. Et valent ad multa bona fm̄ doc.
de pe.⁊ re.Qō quidaȝ. Tamen talem qui
non vult abstinere vel restituere non debȝ
absoluere:als mortaliter peccaret tam ab
soluens q̄ȝ penitens fm̄ Richar.in.iiij.di.
xvij. Hec in angelica. Exemplum nar-
ratur in historijs fore q̄ quidam ebriosus
cōfessus est:cui confessor imponere voluit
vt nō biberet vinū. Ille nō acceptauit pe-
nitentiā. Cui confessor. Quid ergo vis p
penitētia facere: Respōdit Impone mihi
nunq̄ȝ aquā bibere ⁊ h̄ implebo. Quo im-
posito:ille suscepit. Tandem cum longam
viā quodā tpe iret nimis sitiuit. Et cū fon
tes ꝓpe viam reꝑpisset noluit aquā bibe
re ꝑpter pniam:licȝ in tali articulo nō tene
ret. Ex q̄ accidit q̄ infirmatꝰ ē ⁊ mortuus
p vera pnie obseruatione ⁊ saluatꝰ est. Ro
gemus ḡ dn̄m ⁊c.

Feria tertia post dn̄icam de passione
Ser.XLI.de restitutione alienoꝝ neces
sario debita.

q

Quidā dice

bāt q: bonꝰ ē. Alij aūt dice-

bāt nō ſ3 ſeducit turbas. Jo. vij. ꝛ in euangelio hodierno. Scdm Chryſ. multitudo ꝑlī dicebat de dño ieſu q2 bon⁹ eſt. Sed pncipes ſacerdotū ꝛ pbariſei inuidia moti ipm infamabāt di. eſſe petōrē ꝛ ſeductorē. Sic ꝛ mō vnuſqſq3 de altero loqꝛ fm ꝙ afficiꝛ Nā q diligit laudat. Qui aūt odit ꝛ inuidet detrahit ꝛ vitupat ꝑximū ꝛ iſamat Et taleſ detrahētes ſūt i piculo maximo. q2 ñ ſolū mortalr peccāt ſ3 etiā tenēꝛ ad reſtitutionē fame. alioqn ñ verē penitēt. Nā ſ3 Sco. i. liij. di. xv. ꝛ Ricħ. ibidē añ oē3 pnie ptē reqrit reſtitutio: vl volūtate ſiue ꝓpoſito vl actu. qđ ē valde rarū ꝛ difficile. Jdō Mificator dr Diffamare caue nā reuocare graue. Vñ pbariſei ꝛ ſacerdotes iudeorū ebro detrahen demeruerit cadere in mai⁹ pctm̄ ſc3 homicidij inocentꝭ. ꝛ tādē obſtinati pdiderūt regnū ꝛ vitam ꝛ incurrerūt eternā dānatione ꝛ ſic qꝛ nō reſtituere famā cħri ſ3 extinguere voluerūt: iā in inferno obligati ſꝑ penas reſtituūt ꝛ nūq̄ pſoluunt ſ3 in ꝑpetuū cruciant. De qb⁹ euāgeliū ħ ꝛ thema loqꝛ. Jtaq3 de reſtitutiōe ad quā ꝑ oi dāno obligant hoies declarabim⁹ tria myſteria ħ ſmone (Et ꝑ ħ aliđ thema poterit aſſumi ex autoritatib⁹ ſubſcriptis)

- Primū de legali obligatione.
- Scdm de dānabili neglectione
- Tertiū de exēplari oſtenſione. P

Circa pmū đ legali obligatiōe ſc3 ad reſtitutionē i quis dāno illato generalr. ſiue fame ſiue rei ſiue pſone vel ꝯſcie ꝛc. Notandū ꝙ ois lex obligat ad reſtitutionē vniuerſalr oim alienoꝝ.

Primo lex diuina ꝛ ꝓphetica.
Scdo lex euāgelica ꝛ aplica.
Tertio lex canonica ꝛ ciuilica.
Quarto lex intrinſeca ꝛ phica.

Primo inq̄3 lex diuina ve. teſt. ꝛ ꝓphica. q2 ſcribiꝛ pceptū duplex i decalogo Vnū ſc3 Nō furtū facies. Quo fm Aug. ꝛ doc. phibeꝛ ois vſurpatio rei aliene cuiuſcūq3. Aliud ē. Nō ꝯcupiſces rē ꝓximi tui. q phibeꝛ retētio ꝛ affectio illicita. Deniq3 Exo. xxij pcepit de⁹ di. Si qs furat⁹ fuerit bouē aut ouē ꝛ occiderit vl vēdiderit. qnq3 boues ꝑ vno reſtituet. ꝛ quattuor oues ꝑ vna oue

hec ibi. Et fm doct. Nota pcipue fm Rayne. i ſūma ꝙ ꝑ hec dſignaꝛ reſtitutio facieda i oi dāno ꝓximi. Quare nāq3 qnq3 boues ꝑ vno reddi pcepit niſi ad recōpenſandū dānū illatū Nā bos vtił eſt ad qnq3 q2 imolaꝛ: carnib⁹ paſcit. lac dat. coriū diuerſis vſib⁹ miſtrat. ꝛ arat. S3 ouis vtił ē ad q̄ttuor ꝑnia dicta. ꝛ nō arat. ꝫ ꝛc. Jte3 Leui. xxiiij. ꝛ Deut. xix. lex mādat di. Qui irrogauerit maculā Lyra. deformitatē notabilē in mēbro mutilādo: cuiliber ciuiū ſuorū. ſic fecit: ſic fiet ei. fracturā ꝑ fractura oculū ꝑ oculo: dentē ꝑ dēte reſtituet. Qui ꝑcuſſit iumentū reddat aliđ. q occidit hominē morieꝛ ꝛc. Jtē Tobie. iiij. Quicūq3 aliqd tibi opat⁹ fuerit ſtatim ei mercede3 reſtitue. Alias autoritates cauſa breuitatis trāſeo. Scdo obligat ad reſtitutionē lex euāgelica et etiā aplica Mat. xxij. Reddite q ſūt ceſarꝭ ceſari ꝛ q ſūt dei deo. et Lu. xix. Stās aūt Zacheus dixit. Dñe ecce dimidiū bonoꝝ me. do pau. ꝛ ſi qđ ali. defrau. reddo q̄drupluꝫ. Dixit āt ieſus. Hodie ſal⁹ huic domui facta ē. Per qđ iſinuat cħs ꝙ ad ſalutē reqꝛit alienoꝝ reſtitutio. Vtinā moderni redderēt ſim plū cū ille reddidit q̄druplū Jtē aplꝰ Ro. xiij. dr. Reddite oib⁹ debita. Cui tributū tributū: cui vectigal vect. cui timorē timo. cui honorē honorē ꝛc. Jtē Jac. v. ca. Ecce merces operarioꝝ voꝝ q fraudata ē a vob damat. ſc3 vos accuſando vt exponit Lyra. ꝛ ibi notat quattuor pctā clamātia ad deū ꝯ peccatorē accuſando ꝛ vindictā petēn. Primū ſanguinis innocentꝭ effuſio. Scdm viciū ꝯ naturā. Tertiū pauperum oppreſſio Quarto mercenarioꝝ defraudatio. vñ pt3 ꝓpoſitū. Tertio lex canonica ꝛ ciuilica. Nam vt Aug. ait. xiiij. q. vj. Si res inqt ꝓpꝛ quā pctm̄ ꝯtractū ē reddi poſſit ꝛ nō reddiꝛ: pnia nō agiꝛ ſ3 ſimulaꝛ. non eni remittiꝛ pctm̄ niſi reſtituaꝛ ablatū. Jtē extra de vſurꝭ. c. Cū tu. et c. Tua nos. ad reſtitutionē tenenꝛ etiā heredes Et. xxiiij q. v. c. Forte. Aug. dr. Multi ſūt q dicunt Auferā a diuite ꝛ paupib⁹ dabo. ſ3 ħ diaboli calliditate ſuggeriꝛ. q2 ſi etiā totū pauperi tribuat quod abſtulerat: auget poti⁹ pctm̄ ꝙ minuat. hec ille. Plura alia ptrāſeo ꝑ breuitate. Jte3 ex lege ciuilica ſiue

tur in iferno etiā de qb9 ɔfessus ē interim.

...ali z politica vbi habet q non liberat ds a debito rei male ablate si scit cui ē restituenda: ꝗuis det paupib9 vel indulgētias. rijs. sꝫ insup pctm̄ auget. qꝛ ille q scienter recipit: furtū cōmittit. ff. de furtꝭ. l. Falsas Et hoc est intelligendū nisi ver9 creditor ratū habeat. Item puniāꝫ agūt in corpore sed pctm̄ detinēt in aia q volunt de rebus male adqsitis facere ecclesias vel elemosynas z nolūt restituere. ff. Quib9 modis pignus vel hypotheca soluit. l. Iter liberat §. ij. Quarto lex intrinseca z phica. Naꝫ lex nature dictat vt quod tibi nō vis fieri: alijs non fac. sed nemo vult suū ꝓꝑiū ipso inuito detineri. ergo zc. Vñ Policrates li. iij. ca. iij. dicit. Philosophi gētiū iusticiam q politica dr̄ informātes viuū quecꝫ suis rebus z studijs voluerunt esse ɔtentū. Nam manu9 nō vsurpat id qd̄ est pedis. i. ambulare. etsi ex cā vsurpauerit: statim cessante causa: illd̄ restituit pedi. qd̄ si restituere nō pōt: qꝛ forte pes nō pōt ambulare: sō manibus reptat: tamē semꝑ affectat vt restituat. O ꝗ peccator: q non restituis: scito qꝛ verā pniam non agis. O infelix pro rebus aiam pdis

Quartū lesionis crudelis. qꝛ talis crudeliter ledit nō solū ꝓꝑiam aiam dānādo sed etiam vxorem z filios z cōsanguineos quib9 dat occasionem succedēdi in alienis z sic piculum eis infert dānationis. qꝛ oēs scienter tenentes damnant etiā heredes z succedentes: vt dictum est s. Secus si nesciunt. O ꝗ cbr̄iane ptimesce talia picula z noli perire.

R Circa scd̄m de dānabili neglectione. s. restitutiōis Notandū q restituere nolens ē in multiplici piculo dānatiōis. ideo ꝗton9 debet hō aliena restituere z nō differre. Primū piculum diabolice captiuitatꝭ. qꝛ vt Aug. dr̄. Quādiu tenes alienū: tādiu teneris a diabolo. Secundū ire dei z maledictiōis. Nā qꝛ scp̄tū est ꝑ Ps. Maledicti q declināt a mādatꝭ tuis. Tenēs aūt alienū facit ɔ̄ pceptū dei triplex. ideo triplici maledictiōi subiacet. Nā pmo facit ɔ̄ illud pceptū Diliges pximū tuū sicut teipm̄. qꝛ cū se nolit dānificari: tn̄ pximū dānificat. Scd̄o ɔ̄ illud pceptū Non furtū facies. Tertio ɔ̄ illud Nō concupisces rem pximi tui: vt supra dictū est de istꝭ. Vñ expsse de9 maledixit talib9 Deute. xxvij. di. Maledict9 qui transfert terminos pximi sui. Lyra. vt sic partē terre illius habeat z teneat Tertiū piculū punitiōis multiplicꝭ. qꝛ ex q nullū peccatū remittit ꝗdiu alienū nō restituit: vt sup dictū est ꝑ Aug. Ideo p oib9 z singul' punie

S Circa tertiū de exemplari ostensiōe Notādū q plurib9 exēplis ostendit q hō obligat ad restitutionem faciendā: alioqn dānabit. Primū exemplū legitur in veteri testamento de dauid qui adulteriū cū Bersabee z homicidiū Vrie faciēs redargut9 a deo ꝑ ꝓpheta Nathan parabola ꝓposita q diues tulerit paupers ouem vnicam. Dauid sniam tulit di. Fili9 mortis est vir q hoc fecit: z ouem reddet in q̄druplū. ij. Re. xij. Et sic factū ē q diuino iudicio q̄ttuor filios ex hoc amisit. s. filium paruulū de Bersabee natuꝫ. z Amnō z Absalon z Adoniā. Scd̄m exemplū de diuite epulone Lu. xvj. Tertiū qꝫ ō finali iudicio Matt. xxv. In q cbr̄s iudex dicturus est sniam damnatiōis cōtra eos qui ꝓpria non dederunt paupib9. Proinde si diues epulo z alij reprobi tradunt cū diabolo igni ppetuo eo q non dederūt ꝓpria paupib9: q̄nto magis dānabit qui non dat alteri illud quod de iure illius est. Quartum exemplū de Iuda traditore discipło: de quo dr̄ Matt. xxvij. q retulit triginta argenteos quib9 vēdiderat chr̄m z se suspēdit. z in hoc q reddidit melior ē vsurario eo q nihil reddit qd̄ male adqsiuit. Si ergo iudas damnat9 est: ergo male retinens aliena peius damnatur ꝗ Iudas. peior ē enim talis: diabolo z inferno qui scto̅s q̄s detinebat in limbo: chr̄isto iubente reddidit. Iste autem non reddit aliena ad chr̄i preceptū. Ve ergo z ve talib9. Unde rogemus dn̄m iesum zc.

Feria q̄rta post dn̄icam de passiōe Sermo. xlj. de restitutiōe qñ z cui debeat fieri. z qd̄ de impotente.

Oues mee

vocē meā audiunt: ego cognosco eas: τ vitā ęternā do eis. Joan.x. τ in euāgelio hod. Uerba sūt saluatoris nr̄i in quibus edocet q̄les chr̄ianos eligit ad vitam ęternā. Ideo dicit. Oues mee. i. chr̄iani q̄ debēt esse tanq̄ oues simplices τ innocentes q̄ a chr̄o bono pastore pascunt̄ corpe τ sanguine suo p̄cioso. Isti inquā vocē christi debēt audire. Un̄ Alchuin⁹ exponēdo dic. Oues mee vocē meā audiūt. i. p̄ceptis meis ex aīo obediunt. Et ego cognosco eas id est eligo approbādo τ ad vitā ęternā introducēdo. Et patet in euāgelio. Sed qm̄ inter oīa p̄cepta chr̄i q̄ debem⁹ audire vt p̄ueniam⁹ ad vitā eternā: est vox penitentie vere: τ p̄ ɔn̄s satisfactiōis τ restitutionis: sine q̄ nō habebit vita eterna: vt patuit p̄cedenti s̄mone. Proinde de restitutiōe declarem⁹ in h̄ s̄mone tria mysteria.

Primū de tp̄e q̄ tenemur restituere.

Scd̄m de hoie cui debem⁹ p̄soluere.

Tertiū de impotēte q̄ nō valet reddere

Aliud thema Mat.v. Nō exibis inde donec reddas nouissimū quadrantē.

Circa primū de tēpore

q̄ fiat restitutio Notandū s̄m Scotū in iiij. di.xv. τ doc. p̄ regula generali tenēdum q̄ restitutio facienda est sine tp̄is dilatiōe q̄cito⁹ poterit fieri cōmode. Ratio. q: tenere alienū est peccatum mortale ɔ̄ dei p̄ceptū: vt dictū est p̄cedenti s̄mone. Sed p̄ nullā morā tp̄is licz in pctō p̄manere. ergo τc̄. Uerūm s̄m eundē Sco. τ alios doc. excipiunt̄ aliq̄ casus in q̄b⁹ pōt differri restitutio cū p̄posito tali: q̄ restituet q̄cito⁹ poterit i futuro. Prim⁹ casus ex p̄te dn̄i cui debet̄ si vicz ille dn̄s rei: voluntarie facit dilationē vel relaxationē: vt p̄z i Angel. Secus si h̄ fieret p̄ metū aut p̄ fraudem vl' desperationē: h̄ est qn̄ dn̄s rei relaxauit q: timuit ne incurreret indignationē isti⁹ q̄ tenet. Uel q: desp̄auit se hr̄e posse aliq̄d ab isto vel paruū. Ul' q: iste p̄ fraudē obtinuit ab illo relaxationē aut dilationē: tūc tenet̄ reddere citi⁹. Secūdus casus ex p̄te incōmodi q̄d sequeret̄ videlicz quia statim reddēn̄ noceret illi dn̄o. Sicut exēpli gratia. Si redderē ei gladiū statī occideret. infurna aliquē vl' aliud malū seq̄ret̄ cōtra eū vel alicui p̄sone: tunc potest differri ad tp̄s restitutio. Terti⁹ casus ex p̄te restituētis q̄ obligat̄ vicz qn̄ statim restituēdo incurreret magnū dānū aīe vl' corp̄is aut fame τ hmōi. Nā restitutio sic potest differri q̄diu cessent hmōi p̄icula. Rō. q: ordie charitatis aīa τ corp⁹ et fama debēt p̄pon̄ reb⁹ tp̄alib⁹. Un̄ fur occult⁹ n̄ tenet̄ seip̄m p̄dere: sz tp̄e ɔgruo τ oportuno pōt p̄ aliū caute restituere. excipitur extrema necessitas. Quart⁹ casus ex vtraq̄ p̄te colligit̄ vicz qn̄ statim restituere eēt ipsi restituenti nimis damnosum τ onerosum: ac cū h̄ dilatio nō eēt multū damnosa dn̄o rei cui debet̄. tūc sufficit statim affectu vl' in p̄posito reddere τ postea etiā actu cessante impedimēto. vt hec patēt etiā ex Angel. Ul

Documētū ex istis ibidem tradit̄ q̄ ɔfessor in hmōi sibi formare consciam nō debz dūmō intēdat negociū vtiliter gerere p̄ creditore: eo q̄ non ita cito vel ita cōmode vel nunq̄ posset rē suam recup̄are. Un̄ sic dare p̄t absolutionē pctōri: dūmō bona fide p̄mittat satisfacere certo die: vl' aliā cautionem faciat. nec debet iuramētū exigere nisi in casib⁹ iure exp̄ssis. Hec p̄bant̄ in Angelica. Ultim⁹ casus est rōne impotētie sed d̄ h̄ articulo tertio patebit. Questio g̊ h̄ orit̄ Utrū ille q̄ posset: sz tn̄ restituere non vult: attn̄ heredib⁹ vel successorib⁹ vt restituāt post mortē imponit: sit i statu salutis: R̄n̄r s̄m frem Ange. τ communiter doc. q̄ per hoc non est i statu salutis. sz si sic morit̄ oino dānat̄. si m̄ ob h̄ imponeret heredi restitutionē q: meli⁹ p̄ heredes poterit fieri q̄ p̄ seip̄m. dū tn̄ p̄poneret p̄ seip̄m facere si sic posset: ita erit in statu salutis. Hec in Ange. O g̊ peccator disce citi⁹ restituere ne p̄eas in eternū.

Circa scd̄m de eo cui

debet restitui queritur Utrū res aliena sit sp̄ dn̄o vero restituēda: Ad h̄ s̄m Sco. in iiij. di.xv. ɔcor Tho. ij. ij. q.lxij. Itē s̄m iura.iiij.q.j. Reintegrāda. Et extra de restitutione spoliator̄ q̄si p̄ totū. atq̄ s̄m Rayne. τ communit̄ doc. r̄n̄r: q̄ restitutio regu

lariter sp facienda est dño a quo fuit alienata vel iniuste accepta. Ratio. quia hoc iusticie equitas reqrit. Et fm Tho. ibi. Sic accipere rem alienam est contra iusticiã: ita et detinere ac nõ restituere ei cuius est. Unde de restitutione spoliato. ca. Sepe contingit dr. Non multũ interest quo ad periculum aie. iniuste detinere ac inuadere alienũ. et sic patz ppositũ. Excipiunt tñ pcipue sex casus fm doc. pdictos.

Prim° rõne nociue sequele
Scđs rõne inboneste cause.
Terti° rõne ignote psone
Quart° rõne psone remote.
Quint° rõne indigne
Sext° rõne mortue y

Casus prim° qñ res illi dño fieret nociua sicut gladium reddere furioso tunc non illi sed tutori vel curatori debet restitui.

Secundus casus quando non ex causa honesta res illi itererat: puta quia furat° erat vel rapuerat ille rem istam ab alio tũc non illi debet restitui furi: sed illi a quo rapuit. si tamen illius fuit iuste. als debet restitui ei cuius erat iuste vel causa honesta

Tertius casus quando persona ẽ ignota et etiã heredes vel consanguinei sũt ignoti. tunc premissa diligenti inqsitione scz proclamari faciendo. si sciantur heredes eius vel psona: reddi debz eidẽ: vel heredibus dum nescit psona ipa: alioqn furtum committit. Si aũt nec psona nec heredes sciri possunt: faciẽda est nihilo min° restitutio in pias causas vt pbatur clarius in Angelica. Quartus casus qñ persona est remota. tunc si res est minoris valoris qȝ sũptus sine quib° non potest transmitti tũc potest reddi consanguineis ppe existentibus qui si nesciunt: et ille cui debet est abũdans tunc fm Rodonẽ. posset dari pauperib° p anima illius. Si vero res est magni valoris debet transmitti eidem etiam sumptibus huius qui causa damni fuit si non põt aliter reddi. Quint° casus quando persona est idigna scz recipere. sicut ille qui simoniace dedit nõ põt rehabere nec q accepit retinere potest: sed debet in pios vsus erogari. Similiter qñdo meretrices et huiusmodi ab ecclasticis psonis aliquid acceperunt debent in vtilitatẽ ecclie expẽdi. vel si ecclia satis abũdat dabit paupiorib° fm Hostiẽ. et Mo. Sext° casus qñ persona est mortua. tũc debet reddi heredib° nisi dñs in testamẽto legasset i vsus pios. tũc dz i illos dari. Si aũt heredes n sciũt debet dari paupib° p illi° salute consilio confessoris. et sic patz. z

Circa tertiũ de impotẽte

restituere qrit quõ dãnificãs aliũ et non hũs vnde possit restituere. possit vere penitere et ad salutẽ eternam puenire. Ad qđ fm Rich. in. iiij. dis. xv. ar. v. q. iiij. atqȝ fm Scotũ. et docto. recolligendo respondet. q tenet talis hec quinqȝ obsuare. Primũ tenet de hmõi ex corde dolere. cõfiteri. ac firmũ ppositũ restituẽdi hẽre: als non est in statu salutis. Scđo quantũ potest tenetur qȝ totius reddere commode cũ pposito plenarie restituẽdi cũ puenerit scz ad pinguiorẽ fortunã. Vñ fm Joan. de Neapol. in qolibet. ix. q. xxij. si põt annuatim aliqd restituere: tenet. Si aũt est oino impotes excusat. Non eñ ad pl° qȝ qđ põt tenet. ff. De cessione bonorum. l. iij. Et hec faciat caute p se vel per alium. nec debet pdere se ipm. patz ex dictis. Tertio q a supfluis i victu et amictu fm. s. decentiã sue psone et familie tenet cauere vt possit restituere. qz nõ ẽ licitũ de alieno viuere cũ sectari bonorẽ fm Rich. et i Angel. Quarto q debz nõ solũ de sua sz et de illius necessitate cui tenet considerare: sic q si ille cui tenerȝ ẽ abundãs et tu eges: ita q nõ potes restituere nisi cũ magno tuo dãno tpali. s. q oporteret te vẽdere artȝ istrumẽta vl libros vl capitale ex quib° victũ qris tibi et familie tue. tũc nõ teneris stati restituere et te ac familiã tuã ad mendicitatẽ ponere sz deberes dilationẽ petere vl p te vel p aliũ si pt fieri sine piculo. Nã nõ solũ extrema: sz etiã alia magna necessitas hominem excusat a statim restituẽdo vt s patuit. Sz tñ si ille cui tenerȝ ita eget sicut et tu. nec põt cõpetent transigere vitã sine eo qđ sibi debet. tũc teneris qȝ toti° cõmode restituere. qz nõ licz cũ incomodo alieno facere meũ comodum de alieno. qm ordinata charitas incipit a seipo. lxxxvj. di. Non satȝ. nisi is cui tenerȝ liberaliter relaxaret. Ultimo tenet q si

ipse in vita non potuit satisfacere debet in testamento restitutionē legare et heredibus iubere ne et illi damnentur. Hec in Angelica. Exemplū de quodam. legitur i Speculo exemp. dist. ix. exē. cxcij. Quē quia nō restituit nec penituit pdictis modis vidit i visione quidā frater quod iacebat in pfundo inferni et ex eius ventre i alta arbore p ramos illius suspēsi oēs de illius genealogia q scienter retinuerūt successiue torquebantur p flāmā pcedētem ex illo patre eorum. Rogemus ergo dñm etc.

Feria quinta post dñicam de passiōe Sermo. xlij. de Restitutione debita in damno aie et castitatis ac damno corporis

Duo debito

res erāt cuidā feneratori. vnus debebat denarios quingētos. et alius quinquaginta Lu. vij. et in euangelio hodierno. Verba sūt saluatoris parabolice dicta. quibus dare isinuat quod hō debitor ad restitutionē tenetur fm varietatē debiti maioris vel minoris. et quanto alicui plus de debito donatur a feneratore: tāto plus illū diligere tenetur Sic et respectu dei: quanto plura pctā alicui deus remittit: tāto deū diligere talis tenetur. vt patz i euāgelio de magdalena et simōe. Vñ de restitutione i dāno aie erit sermo iste. Et pt poni aliud thema. ex. iij. Reg. xx. H. Si lapsus fuerit erit aia tua p aia eius. i. obligata ad restituēdū. Et circa h tria mysteria declarabimus.

Primū de restitutiōe in damno pscie
Scōm d restitutiōe i dāno castimonie.
Tertiū de restitutiōe p dāno i corpore.

A Circa pmū d restitutiōe i dāno pscie notādū p generali regula q dānū i aia vel pscia alicuius iferre: ē sup alia dāna grauissimū. ideo de h obligatur fieri restitutio. Nā phs. vij. politicorum dicit q bonū aie ē optimū bonū sup alia bona.

Nūc g quaeritur d dāno aie qre obligatur vicz qs restitutionē facere d dāno aie vel pscie cū h videatur ipossibile. sz nullus obligatur ad ipossibile ff. d re. iur. l. ipossibiliū. Sz manifeste patz oppositū: q vicz cū hō teneatur restituere bona rerum tpaliū q sunt mlto minora mlto plus tenetur restituere bona aie q sūt pciosa vt dr Gre. c. vj. q. j. c. Sūt plurimi. Ad hec rndetur: tria documēta recolligēdo fm Rich. in. iiij. dis. xv. ar. v. q. iij. et Sco. ea. di. q. ij. et alios:

Primū de aie lesione.
Scōm de modificatione.
Tertiū de satisfactione.

Primū documentū q aia pōt ledi duplr. Vno mō in naturalibus bonis indirecte: puta fm Bonauē. in. ij. di. xxv. ar. j. vsu rōnis quando sic sibi poculū daret: vel alio mō q amentē redderet aliquē. Alio mō lederē pōt qs aiam in bonis accidentalibus vt sunt bona grē et vtutū ac mor. et h indirecte vel dispositiue scz inducendo ad pctm.

Scōm documentū q mltis modis pt qs alterius ledere in anima indirecte vel dispositiue. Nam licz nemo pōt directe alterius aiam ledere nisi ille velit. q pctm esse nō pōt nisi sit voluntariū. xv. q. j. Nō est. p Aug. Tamen dispositiue et indirecte pōt corrumpere aliū pctō: vel suadendo ad peccandū: vel pcipiendo: vel adulando: vel exēplo malo inducēdo: scandalizando: retrahēdo et hmōi. Tertiū documentū q ledēs aiam alterius quis satisfacere vel restituere nō pt dignā recōpēsationē faciēdo: cū h sit ipossibile vt tactū ē in obiectione. qm bona aie sunt incōmutabilia bona pciosissima. nihilominus tn arbitrio boni viri. i. cōfessoris satisfacere tenetur q̄ntū pōt. nec liberatur qn nō teneatur satisfacere saltē q̄ntum pōt fm Scotū. Vñ ad arbitriū boni viri tenetur petere veniā p se si pt vel p interpositā psonā et deinde satisfaciat fm posse de dānis etiā q sequuntur leso. s. ex tali lesione et etiā alijs suis. ppterea tenetur psuasione: doctrina auxilio: psilio orōne: et hmōi q̄ntū pt et in se est p seipm et per alios (dūmo pctm non pandat si ē occultū ipi leso) ipm ad bonum reducere. Unde et p regula traditur a doctoribus vt notat Rich. vbi supra. q quandocūq res male ablata non potest i seipa restitui. restitutio fiat in equiualenti si est possibile. quādo autem restitutio nō potest fieri in equiualēti fm damnū datū tunc arbitrio boni viri relinquatur. Hec pbātur in sūma angelica: etiā per iura: Sz

qm̄ p̄cipuū bonū anie est inter alia casti/
tas ꝛ ꝯtinētia virtuosa. Nā scribit Ecc̄i.
xxvj. Oīnis ponderatio nō est digna cōti
nentis anie Qḋ etiā pōt poni ꝑ themate
huius sermōis. Prouide circa bona anie
restituēda de h̄ ꝯñter agem⁹. B

Circa scōm ergo princi
pale.s. de restitutiōe faciēda in dāno casti
monie:eo ꝙ heu multi in talib⁹ peccant et
ꝯsciaꝫ ꝑdunt tā suā ꝗ̄ alioꝝ: q̄ritur: Quō
tenet̄ restituere q̄ stuprauit v̄ginē. Rñdet̄
in summa Angel. fm̄ Alexan.ij.ij. tractꝫ.
de stupro. ꝛ Sco.in.iiij.di.xv. ac Rich.et
alios. Itē fm̄ Panor.in c.j. de adulterijs
ꝑ tria p̄cipua pūcta recolligēdo Primū
est:ꝙ si seduxit eā vel decepit eā:tenet̄ do
tare eā ꝛ vltra dotatiōeꝫ accip̄e eā in vxo
rē si pater voluerit eā sibi dare. Vnḋ sola
ꝯstitutio dotis nō liberat eū fm̄ Panor.ḡ̄
si parentes volūt eam sibi dare:ꝙ si nolūt
dare saltē ad dotatiōeꝫ tenet̄ etiā in ꝯscia
nisi fm̄ Rodo. cōponeret cū ea vel illa si/
bi remitteret. Scōm est ꝙ ꝯfessor non
debet absoluere illos qui sub deceptione
accipiendi in vxorē puellas decipiūt alit̄
ꝗ̄ p̄dictū est: q꞉ tales ex q̄ acceperunt eas
vel ꝓmiserūt accip̄e in vxores ꝛ sic habue
runt copulā carnalē: tenent̄ eas de necessi
tate accip̄e: lꝫ tūc habuerūt animū decipi
endi ip̄as et habēdi copulā. Q, si ꝯtraxe
runt matrimoniū cū alia:vl' pater nō vult
eā sibi dare saltē in tenet̄ ad doteꝫ: nisi fm̄
Tho. esset tāta ineq̄litas ꝙ potius decipi
se finxit ꝗ̄ sit decepta. Vñ aliter absolui
nō possūt anteꝗ̄ ꝯtrahāt cū alia veꝝ ma
trimoniū: si parētes volūt eā sibi dare nisi
vere eā accipiat in vxorē ꝛ faciat dotē: ni/
si ip̄a dotē sibi remiserit. Tertiū pūctū
est: ꝙ si nō seduxit eā sed spōte illa adq̄e/
uit in pctm̄: sufficit in foro ꝯscie ꝙ q̄rat eā
in bonū statū reducere q̄ntuꝫ in ip̄o est: vt
ꝓbant̄ hec in Angel. Vñ debꝫ opam da/
re vt aliq̄s accipiat illā: vel saltē v̄bo ꝛc̄.
auxilio inducere ne oīno exponat se ad pu
blicū meretriciū: qḋ heu sepe fit in hmōi.
O ḡ pctōr: o peccatrix stude vere penite/
re ne ꝑeas in eternū. C

Circa tertiū de restitu/
tione damni corꝑis q̄rit̄: Quō tenet̄ ad re
stitutiōeꝫ ledens aliqueꝫ in corꝑe. Ad qḋ
fm̄ Sco.in.iiij.di.xv. ꝛ Rich. ꝛ Landul.
ac in sum. Angel. colligēdo rñdet̄ ꝑ tria p̄/
cipua documēta vel pūcta notabilia. Pri/
mū est: ꝙ homicida tenet̄ totā vitā suā ex
pendere cōtra infideles vel hereticos in
satisfactiōeꝫ occisi. Vel si nō pōt: vel non
vult: tenet̄ in oratiōib⁹: ieiunijs ꝛ hmōi to
ta vita faciēdis. Vel saltē ad aliquā resti/
tutionē arbitrio boni viri tenetur: ꝛ vltra
hec tenet̄ placare lesum q̄ntū pōt. Secū
dū documentū ꝙ si occisus aliq̄s sustēta/
bat: puta patrē vel matrē: pauꝑes vel fili
os ꝛc̄. tenet̄ vltra p̄missa illis etiā ad tātā
satisfactiōeꝫ q̄ntam vtilitatē siue lucꝝ oc/
cisus illis dedisset: ꝛ extimabit̄ fm̄ tp̄s q̄
v̄isilr̄ fuisset victurus opatur⁹: sicut exti/
mat. l. hereditatū cōputatiōeꝫ. ff. ad legē
falcidiā. ꝛ. l. cū hi. §. de trāsactiōib⁹. Cōsi/
derabit̄ ḡ ars quā faciebat: q̄litas ꝑsone:
etas ꝛ lucꝝ qḋ adq̄rebat: ꝛ hmōi: vt fiat
digna restitutio. Et hec documēta limitā
tur intelligēda fore vera: nisi q̄s aliquē oc/
cidisset qui eum aggressus est et occidis/
set causa sue defensionis lꝫ aliqualit̄ mo/
dū excessisset: q꞉ talis nō sic stricte teneret̄
quia difficillimū ē iustū tp̄are dolorē. Ex/
cipitur etiā nisi q̄s ordine iusticie occidis/
set: q꞉ talis nō tenet̄ restituere. Et sic patꝫ.
D Tertiū documentū ꝙ de vulnerāte
idem est iudiciū. vicꝫ ꝙ si vulnerauit irre/
mediabiliter. puta abscindēdo mēbꝝ vel
mutilādo: tenet̄ nō solū ad placatiōeꝫ lesi ꝛ
expensas in medicos: sed etiā ad oē lucruꝫ
qḋ potuisset adq̄rere. si aūt vulnerauit re
mediabilit̄: nō tenet̄ nisi ad placatiōꝫ ꝛ ad
expensas: ad lucꝝ aūt oē non tenet̄ sed ad
solū lucꝝ qḋ ꝑdidit tp̄e infirmitatꝫ hmōi
si fuisset lucratur⁹. Hec in Angel. Exē
plum habem⁹ de Cōstantino imperatore
qui cū multā stragē martyꝝ dedisset ꝛ plu
rima mala fecissꝫ a deo lepra ꝑcussus est:
et cū horruisset sanguinē innocentiū fun/
dere misc̄diam ꝛ gratiā baptismi ꝓmeru
it: et restitutiōeꝫ fecit eccliam chr̄ianam ex
altando: vt habet̄ in legēda sancti Silue
stri. Aliud q̄ꝫ exemplū in legenda habe
tur: ꝙ sancte Beatricis virginis predium
Lucretius prefectus ambiens fecit eam

teneri: quā noctu fecit pvocari. Post hoc Lucretius prediū intrauit ipm: vbi facto consilio cū amicis ecce infantulus qdam in gremio matris lactēs ibidē cūctis audientibꝰ miraculose exclamauit dicēs. Audi Lucreci occidisti ⁊ inuasisti: ecce datus es in possessionē inimici. Moxqȝ Lucretius a demone vexatus p tres horas mortuꝰ est ibidē. Qd videtes q aderant conuersi sunt ad chrm. Rogemꝰ ḡ ⁊c.

Feria sexta post dnicaz de passiōe Sermo.xliij. de restitutiōe rex qui tenenť restituere cū fructibꝰ.

Collegerunt pontifices ⁊ pharisei ꝯcilium aduersus iesum. Joan.xj. et in euangelio hodi. Dominꝰ iesus postqȝ suscitauit Lazaꝝ a mortuis pontifices et pharisei collegerūt ꝯcilium aduersus eū: dicentes: ⁊ dicebāt. Quid facimus qz hic homo multa signa facit: si dimittimꝰ eū: sic oēs credēt in eū: ⁊ venient romani ⁊ tollent nostꝝ locū ⁊ gentez. Augꝰ. Isti pditi hoies plꝰ cogitabāt quō nocerent chro qȝ quō sibijpis ꝯsulerent ne pirent. s. in chrm credēdo: nec tñ dicebāt: credamꝰ. Timebant ḡ tpalia pdere. s. locū ⁊ templū ⁊ gētem: et vitā eternā pdere nō cogitauerūt. ⁊ sic vtrūqȝ pdiderut. Nā postqȝ chrm occiderūt romani tulerūt eis locū ⁊ gentē expugnādo ⁊ trāsferendo. Hec Augꝰ. Sic multi chriani mali timēt pdere res male adqsitas nec volūt reddere: ⁊ nō timēt pdere vitā eternā p eas retinēdo: ⁊ sic i morte vtrūqȝ pdunt. Tales colligūt sepe ꝯcilium in sua mēte cogitañ. tenere aliēa: qd est ꝯtra iesum: sicut cōtra eū collegisse iudeos dicit euāgeliū. Itaqȝ de alienaꝝ reꝝ restitutiōe: de q mlti malo ꝯsilio decepti pibūt negligēdo tria mysteria hoc sermone declarabimus

Primū de illis q tenenť restituere.
Scdm de emēte an teneať reddere.
Tertiū de fructu rei an quis teneť satisfacere.

Circa primū queritur. Qui ⁊ qles hoies teneť ad faciendā restitutionē. Ad qd fm docto. cōiter theologos ⁊ canonistas rndetur p ꝯclonem: qȝ nō solū pncipales sedetiā causam dantes in damnis efficacem tenenť ad faciendum restitutionē. Rō: Quia famosissima regula est q habeť extra de iniurijs et damno dato. ca. Si culpa. ⁊ ff. ad. l. aquil. l. qui occidit. ac pluribꝰ alijs: qȝ qui occasionem damni dat: damnū dedisse videť: puta si equus te instigāte recalcitrauit ⁊ aliquē lesit: vel siqs lapidē pyciat vbi hoies transeunt: ⁊ hmōi. Sed q sint intelligēdi causam dantes sic qȝ teneanť ad restitutionem vel in toto vel in parte. fm Tho. ij. ij. q. lxij. Alb. ⁊ Guilh. ⁊ alios ponūtur ꝟ.
Iussio consiliū consensus palpo recursus
Participās mutus nō obstans nō manifestans. Primo teneť iubens. ideo dicit in ꝟsu: iussio. Talis eñ teneť ad restitutiōez de omni dāmno quādo ex hoc secuta ē ablatio rei iniusta: etiāsi nil vtilitatꝭ inde habuit. Simili tenetur etiā exeqūes furtuz vel rapinā: vt in Angel. Secūdo consilium prebens. s. quādo nō aliter nisi ex suo ꝯsilio creditur pbabiliter tale damnū secutum: alr nō teneť. In pdictis casibꝰ teneť qlibet insolidū. Tertio teneť consentiens fm Rich. in. iiij. di. xv. ⁊ in Angelic. intelligendū est si consensit expsse consensu suo. quo consensu nō fuisset factū dānuz tale tūc teneť: alr consentiēdo mortaliter peccat: sed restituere nō teneť. Quarto palpans. i. adulatorie laudans vel blandiens qȝ ipse actor strenue ⁊ bene hoc facit: qȝ vel ille est dignus dānificatiōe vel spoliatione ⁊ hmōi: talis teneť insolidū fm Richar. vbi sup. si credit pbabiliter qȝ ex tali adulatiōe motus est ille ad dānificandꝰz proximū iniuste: alr nō teneť inqntum: ex damno adqsiuit. Quinto recursus. i. receptās recurrētes ad se malefactores tuendo vel celando rem: ita qȝ si p hoc impeditur restitutio: teneť insolidū: si fecit scienter. Sexto participās. s. in crimine furti vel rapine sociando eos: ita qȝ ille vl illi sine isto nō fecissent tale furtū vl dānū tenetur soluere insolidū: alr teneť p portione sua. Simili participās comedēdo vl bibēdo: ⁊ hmōi scienť faciēdo teneť ad re

stitutióez iniquitum participauit: nisi i casu extreme necessitatis: secus si ignorāter.

Septimo mut⁹.i. dolose tacēs cū posset impedire ne fieret tale furtuz. Etsi ex officio obligaē ad h̄: tenet restituere. si aūt ex officio nō obligat: non tenet. Octauo nō obstans.i. q̄ posset obsistere ꝛ nō facit. Et de hoc eodē modo dicēdū sicut de muto patuit. Ex his claret ꝙ in periclo sunt pncipes q̄ pmittūt p vsuras nimis grauari paupes cū possent ꝓhibere: simil̄r iudices iudicañ reddi vsuras. F Nam timere habēt ꝙ fiet eis sicut accidit cuidaz de q̄ exemplū terribile legit̄ ꝯtra hmōi in Apiario ꝛ in Specul. exem. di. v. exē. xlix. ꝙ quidā vsuris p se ꝛ alios mltos paupes spoliauerat sup̄ modū: petebat freq̄nt religiosos q̄si cū lachrymis orari ꝓ se: sed in nullo se penit⁹ correxit nec cessauit: q̄uis sepius redargut⁹ fuisset. Accidit ḡ vt repentina infirmitate corept⁹ ad exitū appropinq̄ret: ꝛ ecce subito duo canes magni tenebraꝝ: hoc est demōes: lectū iacētis circūitib⁹ ambiebāt. Ipe v̄o ꝓtracta lingua prope ad longitudinē pedis: ꝛ hoc in penā: quia tacuit ꝓhibere: sic dehiscēs expirauit: ꝛ sic demonib⁹ traditus est in damnationez eternā. Ve ergo talib⁹. Nono tenet restituere nō manifestans. id est qui scit vbi res furata vel rapta est ꝛ non manifestat requisitus in iudicio vel extra cum potest dicere sine periculo ꝓprie psone et etiā alterius psone: quia tenet insolidū nisi sciret hoc in confessione. Similiter tenetur dicere veritatē quādo producit̄ in testem: al's tenet insolidū ad restitutionez. Hec fm doct. ꝛ in Angel. O ergo christiane obserua hec.

G Circa scd̄m de ementе rem querit̄ Vtrū emēs rem raptaz aut quōcunq; male ablatā teneat vero domino restituere. R̄ndetur fm doct. recolligēdo p tria pcipua documēta: fm ꝙ potest quis emere trib⁹ modis talia.s. aut bona fide: aut sciēter: aut recta intentiōe. Primū documentū: ꝙ si q̄s emit talem rem bona fide.s. quia credidit nō esse raptā vel furatam aut male ablatā: nō tenet restituere bona fide durante. Si autē postea compe rit rem fore furatam vel raptam aut vi elisam: tenet restituere ei cuius erat. Et q̄z ipe ꝓus bona fide emit hoc cōfert sibi q̄n q̄z: vt patz in Angelica. Primū: si durāte bona fide periit res ipa: nō tenet quicq̄ ꝓ ea restituere. Secundū: ꝙ scz expensas quas interim sub bona fide fecit circa rem conseruandam vel meliorādam: retinere sibi potest. Tertiuz quia fructus consumptos bona fide durante: non tenetur restituere. Quartū: ꝙ fruct⁹ qui nō sunt adhuc consumpti sed extant: ex q̄ incipit habere malā fidem: tenet quidē restituere sed non rem ipsam: si iam alienauit vendeñ. vel alio modo: nec preciū vel aliud pro re tenet nisi lucruz quod extat: vel aliquod ex quo factus est locupletior.

Quintū: ꝙ agere poterit in iudicio contra venditorē si ipe rē ipsam coactus fuerit restituere. Hec probantur in Angelica

H Secundū documentū: ꝙ si q̄s emit rem male ablatam scienter: siue sit pmus emptor siue secundus: et quicūq; alius in infinitum: tenetur restituere. Et in hoc tenetur ad quinq; Primo si non periit tenetur omnino eam reddere. Secundo si periit vel aliquo modo alienata est: q̄litercunq; amisit etiam violenter eam: tenetur precium eius restituere fm optimū statū rei.s. q̄ntum valuit quādo emit eam Ratō: quia furtū cōmisit: rem alienā inuito domino cōtrectādo cum scienter emit. ff. de furtis. l. j. Tertio pcium nō poterit petere a domino rei: nec etiam a venditore in foro contentioso: secus in foro cōscientie: q̄z bene pōt a venditore pcium recipere et rem eidem restituere: q̄z potest potius sibi consulere q̄z alteri. fm Alex. de Ales in. iiij. nisi ex officio teneret rē domino vero reddere. Quarto fructus pceptos et que pcipi potuerūt intermedio tēpore: restituere tenetur: vt infra patebit.

Quinto expensas voluntarias pdit: secus de expēsis q̄s fecit ad cōseruandā rē. vt pascendo equū: ꝛ hmōi. vel ad opportunam meliorationē: vt curādo anial morbosum: vel impinguando porcum ꝛ huius modi. quia tales expense etiam a male fidei possessore deducunt̄ fz leges ꝛ in foro ꝯscie etiā fm Donald. titu. vsura. v. Et

pbanł hec in Angel. Et sic patz. Tertiū documentū: q sidS emit rem male ab/latā recta intentiōe.s.vt retineat ad reddē dū dño vero: qui al's nō posset tā bene re/habere ipam: pōt licite pciuz q̄d emit a dño repetere: fm Hosti. z Io. q: vtilit gessit negociū eius.s.cui9 res erat: simulr z expē sas moderatas. Hec in Angel.

J Circa tertiū ꝺ fructu rei restituēdo q̄ritur Utr̄ bō q̄ mala fide possidz rem teneaŧ restituere nō solū ipaz rem sedetiā fructus rei. Rñdetur fm do ctores theologos z canonistas p tria do/cumēta recolligēdo. Primū est: q si res de sui natura nō est lucrosa: sicut sunt de/narij: frumentū: vinū: oleū: z silia: tūc non tenetur qs restituere lucꝝ: sed sufficit resti tuere pncipale acceptū: z hoc in foro ꝯscie est tenendū: vt ptz p Sco. z Rich. in.iiij. di.xv. nisi in casu si directe dedit damnuz. puta q: ꝑpter carentiā talis rei necesse fu/it illius rei dño possessiones distrahere p minori pcio: vel accipe sub vsuris ab alio z hmōi: tūc de damno teneŧ satisfacere

Scōm documentū est: q si res est de sui natura lucrosa vel fructuosa: tūc teneŧ restituere nō solū rem sedetiā eius fructū vel ꝓuentū quē pcepit ex eadē: z etiā fru/ctus qs ipe dñs pcepisset interi si eā posse disset. Exempli gra. Sicut dom9 est lu/crosa locando: z vinee: agri: z ville: z silia fructū vel prouentū faciunt. Itē equus et bos z hmōi p labore lucrū faciūt. Hec in Angel. Tertiū documentū: q q̄ aliena pdictis modis nō vult restituere: est i sta tu dānationis ppetue. Exempluz legiŧ in Apiario z in Speculo exem.di.v.exē. cxxij. q mulier sancta nomine Maria de Ognies cū lachrymis petebat deū vt de sua matre iam ante mortua redderet eam certam. Unde die quadā missam audiēti apparuit tenebrosus spiritus stans ꝓpe se: interrogatus respondit: Ego sum anima tue matris eternaliter damnata: eo q vi/xi in his que p iniusta mercimonia z vsu/ras adquisita fuerunt: nec restituere cura ui: arguentē me de eis spreui: ideo preces tue me nō iuuāt: z sic disparuit. Rogem9 ergo christum zc.

Sabbato post dñicā de passione Ser/mo.xliiij. de restitutiōis legitima actiōe tentione: et inductione.

Cogitauerūt principes sacerdotū vt et La/zarū interficerēt: quia mlti p/pter illū abibāt ex iudeis: z credebāt in ie sum Ioā.xij. z in euangelio hodierno. Si cut August. dicit: Ex miraculū dñi i La zari resuscitatione tanta euidētia erat dif famatū vt nō posset occultari vel negari: cogitauerūt vt interficerent z Lazaꝝ: O ceca seuicia quasi dñs qui suscitare potuit mortuū nō possit suscitare occisū. Ecce q̄ dñs vtrūqꝫ fecit z Lazaꝝ mortuū: z seipz suscitauit occisuz. Hec ille. Mystice p La zarū significanŧ hi q̄ a morte peccati surre xerunt ad penitentiā: vt dicit Alduin9. Sed heu multi ex malicia crucifigentes iesum in seipis p peccatū: vt dicit Aplus ad Heb.vj. volunt sepe Lazaꝝ quoqꝫ cū hoc interficere in seipis quādo ꝓpositum restituēdi z satisfaciēdi omittēdo ꝑimunt animā suscitatā a peccatis in cōtritione et confessione: quia multi confitētes cū ꝓpo/sito restituendi postea nō implent restitu/tionē facto, et: sic Lazaꝝ volūt inficere.i. penitentiā mortificare ne credant fide for mata charitate in Iesum. De hoc q̄ loq/tur mysteriū euāgelij. Proinde de resti tutione debita post pdicta restant adhuc tria mysteria declarāda h̄ fmone

Primū de restitutionis legitima exe/cutione.

Secundū de restitutōnis multimoda tentione

Tertiū ꝺ restitutōis iductiua monitōe

K Circa primū de iu/sta z legitima executione querunŧ aliqua edificatoria p ꝓplo. Primuz est: vtrū is q̄ nō pōt rehabere rem suā p viam rectam iusticie: poterit sibiꝑi restitutiōz facere vł p occultū furtū soluere. Ad hoc respōdet Henric9 de Gand. in q̄dli. z alij: q fm re/gulā cōmunē debet q̄libet recupare debi tū suū p viā rectā iuris z iusticie publicaz Nam Augusti.xliiij.q.v.ca. Non sane. dic:

Non sane quicqd ab inuito sumit iniurio-
se aufertur: nec qð ab inuito accipiūt ꝑ in
iniuriā: iuste accipiūt. Hec ſ. le. Si aūt nō
pōt ꝑ iusticiā publicā rehabere tūc ꝯside-
randa sunt tria ꝑcipua ſm doct. Prim
si suū debitū potest bono modo sine omi
periculo recipe in occulto. ꝛ sic potest sibi
satisfacere in duob. ſ. casib. Primo qñ re
rum ipsius debitoris efficit dispensator: et
sic bono modo potest suū debitū recipere
sine scitu illius dñi. si tamē aduertit ꝙ do
minus nō vult vnꝗ̄ sibi restituere: al's si
restituet nō debꝫ accipe: cū iam sibi plene
ipsemet satisfecit. Scðo casu quādo res
aliqua debitoris ad ipm ꝑ aliā viam licite
deuenit pōt retinere sibiipi. Scðm debet
considerare ꝙ siqs non pōt debitū suū si-
ne piculo sibi furtiue restituere nullatenꝰ
debet sic satisfacere vel recipe. L Sūt
aūt q̄ttuor pericl'a que possunt occurrere
in hmōi. Primū est scandalū sui vel proxi
mi innocētis quia potest pro furto impo-
ni sibi vel proximo cui erat res cōmenda-
ta. Secundū piculum est in fama: quia qs
fur potest credi de facili. Tertiū est picu-
lum lesionis in corpe vel mortis in torq̄n
do talem ex suspitione: vel quia si ꝑ testes
pbaretur: iuste puniret. Quartū est picu-
lum anie peierando: quia possꝫ sibi impo-
ni vt iuret se nō abstulisse nec scire qs abs-
tulisset: et sic de facili periuriū incurreret
in anie piculum. Unde in talib teneť ho-
mo suū debitū nō accipe etiāsi posset: ne i
talibus piculis se exponat. imo si etiā suū
debitū occulte accepisset: et immineret ta
le piculum aliquod ꝑdictoꝝ teneť restitu
ere ſm iusticiam naturalē: qm̄ cōtra eā es-
set retinere sic in piculum sui ꝛ pximi vel
fame ꝓprie: vite q̄ꝫ ꝛ anie. vñ teneť hec ca-
uere. Tertiū debet considerare: ꝙ si cla
rum est hoc ꝙ debeat suū debitū rehabe-
re: potest predictis modis sibi satisfacere.
Si aūt est dubiū nō debet facere: quia in
dubio se periculo exponeret: qð est pctm̄.
M Scðo q̄ritur: Quare nō licꝫ vnicui
ꝗ suū debitū extorq̄re quōcūꝗ potest ac-
cipere. Rñdetur ꝙ ideo: quia statutū est:
ꝙ nemo sibi debet iusticiā facere in causa
ꝓpria. C. Ne qs in causa ꝓpria. l. j. nisi ſm
Inno. qñ quis nō habet copiā sui supioꝝ

tūc eñ potest ꝓpria autoritate sibi ius di-
cere: vt ptꝫ di. j. §. ius gentiū. in glo. Hoc
aūt iustū est plurib ratōib. Primo ne ra
ptor vel fur quilibet dicat: Ego rapui id
qð mihi debebať. sed iudiceť ab aliis qð
iustum est. Secundo neqs plus debito su
um extimaret de facili: ꝛ sic peccaret im-
moderate plus accipiendo ꝗ̄ deberet.

Tertio q̄ritur Quid si qs hec predicta
non cōsiderans sibiipi soluit. Rñdetur: ꝙ
peccauit mortaliter furando nisi (vt in q̄-
stione ꝑma supdicto ꝑmo modo faceret)
sed restituere non teneť: quia sibi debebať
qð accepit: nisi plus debito accepit. N

Circa scðm ð multimo

da tentione restitutiōis Notandū: ꝙ mul
ti sunt casus et modi in quib teneť homo
restitutioneꝫ facere in particulari: ergo de
singulis hic agere nō possumꝰ: sed sufficit
at ꝑ breuitate aliqs modos gñalit' tange-
re. Nā ꝑmo (vt in ꝑcedentib actū est) te-
netur hō restituere ð oibus dānis anime
rōnalis. Item scðo de oibus dānis corpo
ris ꝛ effusiōis sanguinis: vt patuit supra.
Tertio q̄ꝫ de oibus damnis rei tpalis: vt
etiā patuit. Quarto de oibus damnis fa-
me exterioris. Et de hoc restat q̄stio: vtꝝ
infamās aliū minus iuste teneat famā re-
stituere: Ad qð rñdetur ſm docto. vt ptꝫ
etiā in Angelica: elicīēdo plura documēta

Primū est ꝙ quicūꝗ aliū iniuste infa-
mauit teneť de necessitate restituere. Rō:
Quia ex q̄ necesse est restituere rem tpaleꝫ
iniuste ablatā: vt ptꝫ ex ꝑcedētib sermo-
nibus: mlto fortiꝰ teneť qs famaꝫ iniuste
ablatā vel denigratā siue ꝑ cōtumeliā vel
conuiciū aut vituperiū siue ꝑ detractiōeꝫ
q2 fama est tāte dignitatis vt oib bonis
tpalib ꝑstet. Prouer. xxij. Meliꝰ ē nomē
bonū ꝗ̄ diuitie mlte. O Sed di. Quid
si veꝝ crimē de ꝓrio qs dixit. Ad h scðm
ꝗ documentū est: ꝙ si qs infamauit aliū ð
vero crimie imponēdo nō seruatꝫ ordineꝫ
modo debitis. ſ. id qð occultū erat mani-
festādo: tal'lꝫ grauit' peccet: tm̄ nō teneť di
cere ꝙ falsum dixit: q2 sic mentireť: qð est
pctm̄: ꝛ nō sunt faciēda mala vt eueniant
bona. Rom. iij. sed teneť aliquo modo li-
cito reddere famā sic dicēdo: Nō credatꝫ

hūc hoiem esse talē: q2 male dixi vel fatue
dixi. Uel dicat sic: No reputetꝫ eū esse ma
lū: bonus est eñ. Rō: q2 ɋlibet p̄sumēdus
est eē bonꝰ donec ꝓbet̄ ɔtͫū extra de scru-
tinio in ordine faciēdo. c. vnico. excepto. s.
nisi tale vez dixerit cā iusta vt ꝑsit. Itē ꝺ
detractore latiꝰ tractabit̄ in alio q̄drage-
simali sermone de detractiōe. Tertium
documentū ꝙ siqͥs infamauit: sciens impo
nēdo falsum crimē: etiāsi remaneret ex fa-
me restitutiōe faciēda infamatꝰ: tenet̄ re-
tractare ꝛ famā reddere. s. dicēdo se men-
dacē vel nō vez dixisse corā illis q̄bus di-
xit: ꝛ sicut dixit in publico vel in occulto.
Rō est: q2 magis tenet̄ famā iuste seruare
ꝓximo suo q̄ȝ iniuste sibi: excepto si maius
ꝑiclm̄ infamie illiꝰ ꝓximi ex hmōi restitu-
tione vel pc̄ti mortalis: vel mortis corꝑal'
seq̄retur: vel qñ dixit talia q̄ nō sunt infa-
matoria de sui natura. s. vt esse iracunduz
vel auaꝝ ꝛ hmōi. Aliqͥs etiaȝ casibꝫ certis
exceptis: de quibꝫ in alio q̄dragesimali vi
de sermonē de detractiōe. Quartū do-
cumentū ꝙ siqͥs nō pōt reddere famā infa
mato tenet̄ reddere aliq̄d equalens in re-
bus ad arbitriū boni viri: sꝫ Ric. ꝛ Tho.
in. iiij. di. xv. ꝛ in Angelica ꝓ

Circa tertiū de inducti

one restitutiōis notandū est vobis o pec
catores: ꝙ ois scriptura: oēs p̄dicatoꝝ vo-
ces: ꝛ in ꝑsona oim̄ ego indignꝰ moneo ꝛ
exhortor sicut illi monēt. Nolite decipi a
diabolo aliud suggerente: sed cōsiderate
ꝑmo vt restituatis aliena si vultis habere
vestꝝ deū in aīa. Scd̄o moneo: restituite
aliena si vultis vt nō ꝑeat aīa vr̄a ꝓpria:
sꝫ restituat̄ ad celestia gaudia. Tertio mo
neo: restituite aliena vt vobis restituatur
gr̄a ꝛ oia merita q̄ fec̄ ab infantia. Quar-
to: restituite aliena vt restituāt̄ vobis oia
passionis chr̄i ꝛ sanguinis p̄mia in celesti
glīa Ad hec exemplū legit̄ in specu. exē.
di. ix. exem. ij. ꝙ quidā puer noue annoruȝ
satis facetus cecidit in infirmitatē ꝛ obijt
Post mortē matri sue apparuit lamētabi-
liter dicēs se in maxis penis esse adeo ꝙ si
oēs carbones totiꝰ mūdi a ꝑncipio i vno
cumulo arderēt: et tu (inq̄t) o mater in me
dio arderes: tātī ignis nō sentires tantas
penas sicut ego in purgatorio. Mater in
terrogauit diceñ. Unde tu fili hec deme-
ruisti cū libent̄ (vt videbā) orabas: nec ma
ledicus eras: nec iurās ꝛ hmōi. Puer rn̄-
dit: Ego ɔsueuerā accōmodare d̄narios
a familia ꝛ inde emi pira ꝛ fructꝰ: ꝛ hospi
tibꝰ aduemētibꝫ dabant̄ sepe mihi ab eis
denarij: q̄s retinēs nō ꝑsoluebam familie
plenarie accōmodata: iō talē penam susti
neo: Si ergo talia debita exolueres ꝓ me
liberarer: ꝛ sic disparuit. Mater aūt voca
uit familiā ꝛ inq̄siuit ac oibus cōputatis
repperit ꝙ puer tenebat̄ nouē denarijs et
mater statim ꝓ eo ꝑsoluit: ac eodē die pu-
er matri secūdario apparuit di. O mater
gr̄as tibi ago q2 ꝓ me restituisti: ꝛ sic me
a purgatorio liberasti: ecce iā celos intro-
bo ꝛ ꝓ te ac ꝓ cōsanguineis deū exorabo.
Hec ibi. Si ergo ꝓ nouē denarijs hallē-
sibus tātū cruciatū sustinuit puer vsq3 ad
restitutiōis tp̄s: q̄ntuȝ patiet̄ q̄s ꝓ multis
debitis: ꝛ insuꝑ ꝓ dāno i fama ꝓximi illa-
to: cū fama p̄stet diuitijs. Rogemꝰ ḡ do-
minū iesum vt det nobis gr̄am vere pnīe
et restitutionis Amen.

Itē de restitutiōe: hec p̄dicta expedien
tia ꝓ sermonibꝫ sufficiāt: ꝓ alijs ꝑticulari-
bus casibꝫ occurrentibꝫ recurrendum est
ad summas editas.

Dñica in ramispalmaꝝ Sermo .xlv.
in mane. s. de satisfactiōis necessitate ꝑ se
vel ꝑ aliū implende.

Osanna filio

David: benedictus q̄ venit i
nomine dñi. Itē aliud thema.
Ecce rex tuus venit tibi mā̄suetus sedēs
suꝑ asinā ꝛc. Uerba hec scribunt̄ Math.
xxj. ꝛ in euāgelio hod̄. Charissimi domi-
nus nr̄ rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū. s. dn̄s Ie-
sus veniēs in hūc mundū mira hūilitate
sedēs suꝑ asinā intrādo hierlm̄ ad passio
nē: sic laudari voluit vt dicerēt: osanna: qͦd
sm̄ Hy. hebraicū est cōpositū ex osi. i. salua
ꝛ anna. i. vtinā vel obsecro salua nos. Sꝫ
ꝛ letis cātibꝫ tristia q̄daȝ miscuit amara:
q2 vidēs ciuitatē fleuit eiꝰ futurā destru-

ctionē. Etq2 a sacerdotib9 z pharīseis in/
iuriā ɔtradictiōis z insidiaꝝ ꝑtulit patiē
ter. Etq2 ad mortē parat9 vltro se obtulit
ascendēdo in eā ciuitatē vbi se occisuꝝ p̄/
uidit z an̄ p̄dixit. Jōq3 hodie ecclīa duas
ꝓcessiōes recolit.s. vnā letā de chr̄i susce/
ptiōe z in hierlm deductiōe cū laudib9 di
uinis: ramoꝝ z vestimētoꝝ stratu in via.
Aliā tristē z flebilē q̄ facta est feria sexta i
chr̄i eductiōe ad crucifigendū. ꝓpterea ho
die legit passiō3: z sic hodie ꝓponit duo cō
traria.s. gl'iam diuitatis: z ignominiā pas/
sionis. hoc iō s3 Ber. voluit chr̄s ꝓ amo
re nr̄o: qt̄us ex p̄cedēte honore amarior fi
eret passio ig̃minie ꝓ nob' suscepte. O chr̄i
sanguine redēpti chr̄iani cogitate quō xp̄s
dn̄s ꝓ nobis voluit ignominia3 pati i oib9
honorib9 suis. Nā hodie ip̄m vt regē sus/
ceperūt in hierlm: sed feria. vj. magna eū/
dē vt latronē crucifixerūt. Hodie ip̄m re/
gē cecinerūt: feria sexta negauerūt: di. Nō
habem9 regē nisi cesarē. Jtē hodie dixe/
rūt saluatorē: postea dixerūt seductorem.
hodie bn̄dictū: postea maledictum. hodie
vestimēta sua strauerūt: postea vestimēt3
ꝓprijs spoliauerunt. hodie ramos in via
ponebāt: postea spinas in capite posuerūt.
Ecce q̄m multiplr dn̄s satisfecit ꝓ pctis no
stris: qt̄us exēplo suo discam9 nos satisfa
cere ꝓ pctis nr̄is ꝓprijs. Jtaq3 ex q̄ chr̄s
dn̄s ꝑ gr̄am penitētialis satisfactiōis sal/
uat z venit in nos: z iō de satisfactiōe tria
mysteria hic notabimus

Primū ꝺ satisfactiōis necāria obligatiōe
Scd̄m ꝺ satisfactiōis aliena adimpletiōe.
Tertiū ꝺ satisfactiōis sic alt'utra libatiōe

Circa primū de necessitate

sitate satisfactionis q̄rit: Vtꝝ satisfactio
sit adeo necāria vt sine aliq̄ satisfactione
nulli velit de9 pctm̄ remittere: Ad qd̄ rn̄r
s̄m Rich. in. iiij. di. xv. z alios: q̄ de remis/
sione pcti possum9 loq duplicit'. Vno mō
de lege cōi. Alio modo de p̄uilegio speci/
ali. Et s̄m hec elicim9 tres ɔclōnes doctri
nales ꝓ ꝓp'lo vtiles: vt. s. tales pn̄iam sciāt
agere. Prima ɔclō: q̄ de lege cōi nō pōt
dimitti actuale pctm̄ mortale sine aliq̄ sa
tisfactiōe: vt tenēt oēs doct'. q2 sp̄ ad h̄ vt
pctm̄ remittat' req̄rit' actus penitendi in q̄
p̄ncipalior ps satisfactiōis ɔsistit. Vnde
peccatū sine aliq̄ satisfactiōe vel interna. s.
contritiōis vere: vel externa: vel in p̄senti
vel in futuro. s. in purgatorio: dimitti non
pōt. Rō: q2 vt Ans. li. j. Cur de9 hō. ca. x.
dicit: Jn deo q̄dlibet paruū incōueniens
est impossibile. Et postea ca. xij. dicit: q̄ n̄
decet deū dimittere peccatū impunitū: q2
sic dedec9 culpe remaneret sine decore iu/
sticie: z dimitteret' pctm̄ sola dei misc̄dia
sine omī iusticia: qd̄ est incōueniēs z im/
possibile. Ad id est verbū Grego. in mo/
ralib. sup illud Job. ix. Verebar oīa opa
mea sciens q̄ non parceres delinq̄nti. vbi
Grego. dicit: Delinq̄nti nequaq̄ parcit':
q2 pctm̄ sine omī vltione nunq̄ deserit': s3
aut homo penitēdo in se punit: aut deus
hic vel in futuro ferit. R Scd̄a ɔclu/
sio: q̄ de lege seu p̄uilegio speciali bn̄ de9
posset dimittere pctm̄ mortale si vellet si
ne omī satisfactiōe. q2 hoc nō derogat sue
iusticie alicui ex p̄uilegio speciali facere: et
hoc rarissime: qd̄ tn̄ cōiter facere deroga/
ret: vt ꝓbat Rich. vbi sup. Et ponit exem
plū di. Sicut qn̄ rex vt ostendat sue potē/
tie plenitudine z benignitate3 misc̄die vt
magis timeat' z diligat': parcit aliqn̄ homi
scelerato: hoc non derogat iusto regimini
regni sui: imo confert quādoq3: qd̄ tamen
sepe multis factu3 vel iteratū derogaret.
qn̄q3 etiā in casu iuste pōt facere filio scele
rato cuius pater voluntarie mortē susti/
nuit ꝓ vtilitate regni. Sic z deus potest
ad ondendū suā bonitatē z misc̄dia3 z po
tentiā aliquādo dimittere alicui peccatu3
sine satisfactiōe: sicut z fecit mulieri i adul
terio dep̄hense: nil aliud iniungendo nisi
Vade et amplius noli peccare. Joā. viij.
Sic fecit etia3 Paulo: qui cū esset in actu
ꝑsequendi deus ip̄m iustificauit. Actu. ix.
Et hoc ex p̄uilegio speciali: vel forte tunc
deus immisit illi gratiā ꝑfecte penitentie.
Quando aūt sic facit de9 nō relinq̄t pecca
tū totaliter impunitu3: sed iusticie satisfit
ex merito passiōis chr̄i: q2 chr̄s nō tm̄ pro
nostro pctō originali s3 etiā ꝓ pctis hoim
actualib9 z p̄teritis z seq̄ntib9 mortē susti/
nuit. Hec Rich. Sed qm̄ p̄uilegia pauco
rum nō faciūt legē cōmunē. xxv. q. j. c. vlti
mo. Jdeo nobis de hoc nō est ɔfidendu3

Tertia ꝙ ↄdusio ponit: ꝙ simplr de⁹ pec-catū nō vult dimittere sine aliq̄ satisfactōe et idō satisfactio necessaria est ꝓ salute: cuius sit vna ps vere pnie. Vñ scriptura p̄cipit Lu.iij. Facite dignos fruct⁹ pnie. S

Sed di. ex quo ꝑ ↄtritiōē ⁊ ↄfessionē suffi-cienter delet pctm: ⁊ in his est exteno: sic cū infino dolore pnia: cur req̄rit amplio: satisfactio ꝓ pnia: Rñdetur ꝙ req̄rit Pri-mo ꝓpter integritatē agere pnie: q: deus p̄cipit pniam integrā agere. Pnia aūt integrat ex istis trib⁹.s. ↄtritiōe: ↄfessiōe: ⁊ satisfactōe fm oēs theolo. ⁊ canonistas. Scdo ꝓpter remissiōē pene. q: ↄtritio ⁊ ↄfessio sepe n̄ sufficiūt ad remissionē totalē reat⁹ vl pe-ne pctoꝝ: ideo satisfacere opoꝫ vel i p̄nti ꝑ bona opa ⁊ indulgētias: vl saltē qd de-erit in purgatorio soluet: fm doct. Tertio ꝓpter p̄ceptū ecclie: qd hr de pe. ⁊ re.cap. Ois vtriusq̄. Nā Hosti. ibi. §. Ad qd va-lent. dicit tenēdū: ꝙ vicꝫ ꝑ q̄libet pctō mor-tali duplex pena debet. Una eterna q̄ per ↄtritiōeꝫ dimittit. Alia tpalis q̄ ꝑ ecclīaꝫ imponit ⁊ remouet.s. in ↄfessione. Proinde vnusq̄sq̄ pctō: debꝫ satisfacere vt pōt de pctis: vicꝫ a ↄfessore rōnabilr impositā et susceptā pniam implēdo ¶ Exemplū ad id ex lege ciuili. Ponat casus: ꝙ Petr⁹ telo vulnerat⁹ ferro infixo ↄueniat cū me-dico vt ipm sanet ꝓ certa mercede: is bñ curari nō pt nisi ferꝝ extrahat pus: ad qd req̄ritur vulneꝝ ⁊ carnis incisio. sed Pe-trus dolorē incisiōis nō admittat: medi-cusq̄ ipm vulnus sanat ferro int⁹ manēte Si post sanitatē peiorē infirmitatē icidat Querit an ille medic⁹ ꝓ eodē salario te-netur ipm curare iteꝝ: Rñdetur ex.ff. de regulis iur.l. Siqs ex culpa sua: ꝙ ꝑ gnāli lege habet.s. ꝙ qñ ex culpa infirmi redit infirmitas: medic⁹ nō obligat eundē cura re nisi ꝓ noua mercede ⁊ nouo pacto. alio-qn si redit ex culpa medici: tenet. Et sic pꝫ ad ꝓpositū ꝙ nō tenet: q: Petr⁹ fuit i cul-pa. Spūalr si pctō: nō admittit nec fac̄ p̄cepta medici.i. ↄfessoris explēdo satisfa ctiōeꝫ: q̄si ferro pcti reatu manēte: sibi im putabit acerbio: pena i futuro. Ad qd tol lendū opoꝫ de nouo pniam suscipe a cō-fessore si oblitus est illā pus iniūctā pniaꝫ. vt patuit sermōe.xxxviij. F

¶ Circa scdm de alie na impletiōe satisfactiōis querit: Utruꝫ vn⁹ hō possit ꝓ alio satisfacere: vl imposi-tā alteri satisfactiōeꝫ adiplere. Ad qd rñ detur fm doct. cōiter Bona. in.iiij. di.xx. ibidē Rich. ⁊ Sco.ea. di. Duran. Tho. aliosq̄: ꝙ duplex est.s. satisfactiōis effect⁹: Un⁹ est excidere causas pctoꝝ futuroꝝ: ⁊ sic p̄seruare a futuris culpis. Ali⁹ est recō pēsatio iniurie illate. h est: soluere debituꝫ pctoꝝ. Et sic satisfactio accipit varijs mo dis: fm q̄s tria p̄cipua documēta tradūt breuit h. qm cogit hodie breuiare fmoneꝫ ꝓlixitas passionis ⁊ cerimonie misse.

Primū est ꝙ satisfactiōeꝫ intelligēdo ꝓ p̄seruatiōe ⁊ cautela culpe future: vel pro cause pctoꝝ excisiōe. sic vn⁹ ꝓ alio nō pōt satisfacere. Rō: q: ꝑ ieiuniū isti⁹ nō doma tur caro alteri⁹: nec affligit corp⁹ alteri⁹ vt viuat caste Nec ꝑ h ꝙ iste dat elynaꝫ ꝓ illo: ille assuescit sua largiri: nec isto orāte ille orat: nisi forte ꝑ bonū hui⁹ exemū ille in duceret ad silia faciēda: vel nisi iste mere-retur augmētū grē ꝑ talia illi: vt facili⁹ il-le euitet pctm ex grā dei adiuuāte. Se-cundū documētū ꝙ satisfactiōeꝫ intelligē do ꝓ recōpēsatiōe illate iniurie ꝓterite: hñ pōt vn⁹ ꝓ alio satisfacere: sicut hoi cui in-iuriā fecit pōt alius ꝓ isto recōpensare. sic etiā ⁊ deo pōt vn⁹ satisfacere ꝓ iniuria il-lata ꝑ aliū peccātē: dūmō ille q̄ ↄmisit pec catū sit vere ↄtrit⁹ de pctō: als nō. Et sic sctī dei suis orōnib⁹ ⁊ merit̄ꝫ ꝓ nobis pla cant deū ⁊ satisfaciūt dūmō nos sum⁹ cō-triti. ¶ Tertiū documentū: ꝙ satisfactiō nē accipiēdo ꝓ pnia a ↄfessore iniūcta: te-netur q̄libet ꝑ seipm satisfacere si est po-tens: sicut etiā tenet ꝑ se ↄfiteri ⁊ conteri. Etsi nō pōt adhuc tenet habere paratuꝫ animū ad satisfaciēdū ꝓ seipo ipemet: ali-oqn satisfactio alteri⁹ sibi nō ꝓdesset dire cte ad vitā eternā: si nollet ꝓ se satisfacere etiāsi posset. Ratio. Quia ad satisfacien-dū ꝓ viribus ꝑ seipm tenet q̄libet ex p̄cepto de pe. ⁊ re.ca. Ois vtriusq̄ ⁊c. Necesse est enī vt penitens recognoscat peccatū suum ꝑ aliq̄ actū satisfactiōis: vt patꝫ ꝑ Au-gustinū de penitētia di.j. nō sufficit: ergo tenet ꝑ se si potest: qui si nō pōt iuuari po-

test p alterum z satisfacere sicut pro his q sunt in purgatorio impotentes p se satisfacere: satisfaciunt alij viui. z hoc maxime potest p alterum scz satisfacere qn cû interuenit autoritas confessoris que in h pôt dispensare cum eo qui per seipm non pot satisfacere. hec etiã in Angelica. O ergo homo christiane disce ex dictis q si non potes per te ipm pniam implere pcipue in mortis hora dispone ex tuis bonis vt alter faciat p te.

Circa tertiũ pncipale de alterutra liberatiõe. s. vni z alteri vel ambor p satisfactionẽ ab alio iplẽdã. Primo qrit de pncipali Utrũ ille cui satisfactionẽ pnie alter suscepit in se: si statim moriatur libere euolabit in celũ. Ad hoc rñr in Angelica fm Bonauẽ. in. iiij. di. xx. q. j. q nõ. sed oportet q prius iste q suscepit satisfactionẽ impleat. qr nemo padisum ingredit nisi sit extra ome debitũ. ita q nec ipse nec alius p eo sit debitor. O Jesu bone vere formidanda est tua pctõribus iustitia.

Scdo querit de suscipiẽte. Utrũ talis suscipiẽs satisfactionẽ alteri liberet. s. p h q satisfaciat etiã p seipo cũ implet p altero Rñr vbi. s. fm Rich. di. xx. qrti. q licet alij aliter sint opinati. tamen satisfactorium ẽ etiã p seipo. nõ quidẽ ex debito fm rigorẽ iustitie: qua eadẽ solutio non parit duas liberatiões. sed p diuinã misericordiã q magis attendit charitatẽ q opus. Et etiã p modũ meriti de cõgruo. Nam fm Bon. in. iiij di. xv. Credendũ est q diuine misericordie benignitas tanta est q acceptat totum pter charitatem qsi p se fieret: z qsi p nihilo saluat nos. hec vbi. s. Tertio q exemplum finale subiungam qd legit in speculo exemplor dist. viij. exemplo. ij. q sanctus Dũstannus in mane diei ascensionis dñi ce cpñs solus in oratione in ecclia. ecce vidit candidator multitudinẽ innumerã coronas capite aureas gestantes z fulgore micantes. di. Salue inquiũt Dũstãne nr saluemãdat tibi filius dei iesus venire si paratus es nobiscũ hodie gaudia celebraturus. Ad qd iste rñdit interrogãs. Qui estis. dixerũt. Cherubin z seraphin sumus. Rñde: quid velis. Dũstannus rñdit. Hodie solẽnissimus dies ẽ z incumbit mihi pdicare populo z ondere quõ ad gaudiũ celeste possint puenire. s. p ptritionẽ pfessionẽ z satisfactionẽ pnie. ad qd pdicandũ multi conuenerũt. z nolo decipe illos. ppterea hodie nõ possum venire. hec dixit ex charitate z zelo aiar vt plures secũ saluaret p sermonẽ. dixerũt q eidẽ. Eia pat esto in diẽ sabbati. Tunc Dũstãn pdicauit ppło talit q nunq añ sic pdicauerat vt nõ hoiem sz angelũ putares. Tandẽ dixit sui obitus instare diẽ. Et ecce facies eius resplẽduit sic q nemo eũ aspicere posset. tandẽ locũ in quo luit sepeliri designauit. Mox fo languor eũ inuasit feria sexta oẽs aduẽtãtes penitere z chri vestigia seq hortabat cõronẽ accepit. Et ecce subito cũ lecto in q iacebat eleuat vsq ad trabes domus. Et h tertio factus ẽ in die sabbati Sicq oẽs hortabat ad seqndũ chim in celũ p pniaz z p opera satisfactoria p que ipe incessit ac sic ipe feliciter in chro quieuit. Rogemus ergo dominũ iesum zc.

Dominica Ramispalmar p prandiũ Sermo. XLVI. de satisfactionis mõ regulari z iteratione

F acite dignos fructus pnie. Mat. iij. z etiam Lu. iij. z p fmone hoc. In qbus fbis pnie pdicator iohes bap. hortat oẽs ad dignã pniam agendã: qd facimus p verã ptritionẽ pfessionẽ z satisfactionez. aliqn timendũ ẽ illõ qd scribit Eccl. ij. Si pniaz nõ egerim incidem in manus dñi. qd pôt poni p alio themate in h fmone. Lyra Si pniam nõ egerimus. s. de pctis veraciter. incidemus in manus dñi. i. in diuinã punitionẽ valde graue Heb. x. Horrendũ ẽ incidere in manus dei viuentis. Ue g z ve peccatoribus impenitentibus. Propterea charissimi discamus facere dignos fructus pnie satisfaciẽdo. qmt de pe. di. j. c. Nõ suffic Aug. dr. Non sufficit inqt mores in melius cõmutare a preteritis malis recedere: nisi etiã de his que facta sunt satisfaciat homo per pnie dolorem cooperantibus elemosynis et ieiunijs. Hec ille. Sz heu licz multi faciãt pniam: tamen rari faciunt dignum fructũ

penitentie. Nam Greg. dicit. Dignos fructus pnie facit qui omia deo in sacrificium offert p que i culpa cū meminit offēdisse. Cum aūt offendim⁹ deū corde ore ⁊ ope. g hec tria debem⁹ deo offerre.s.cordis cōtritionē. oris ɔfessionē. ⁊ opis satisfactionē: qđ tūc faciūt vt debēt pferūm satisfactionē. Nos igit charissimi audiam⁹ ⁊ ope impleam⁹ scripture hortamenta dicentis. Facite dig. fru. pnie. vt in themate. Itaqʒ de satisfactione vt sciamus facere dignos fructus penitentie tria mysteria declarabimus in h̄ sermone.

Primū de regulari modificatiōe.
Scdm de diuinali acceptatiōe.
Tertiū de salutari reiteratione.

A Circa primū de regulari mō satisfactionis Querit̄ qlī mō debeat regulariter fieri satisfactio p pctis debita ipi deo Ad qđ ex dict̄ Sco. in. iiij. di. xv. Item Alex. de ales Bonauēt. Rich. ⁊ alioꝝ recolligēdo eliciunt̄ ptecipue regule sex fm quas debet modus satisfactionis obseruari.

Pria regula dr bone opatiōis.
Scda dr integre pfectiōis.
Tertia dr placāde itentionis
Quarta dr aliūde nō obligatiōis.
Quinta dr laboriose ɔditionis.
Sexta dr amorose executiōis.

Prima inqʒ regula dr bone opationis. qr ad hoc q de peccatis aliqs deo satisfaciat requirit̄ vt faciat p bona opa: recta et bōa intentione facta q pñt cedere in gliam dei vt sunt ieiuniū. oratio. elemosyna. ⁊ hmōi. Unde p opa mala vel etiā opa bona d genere: facta tñ sinistra intētione: puta ex vana glia. vl hypocrisi nō pt fieri satisfactio. qr vt ait Ans. li. iij. Cur de⁹ hō. satisfacere est deo debitū honorē reddere. talia autē opa scʒ male facta nō sunt in honorē dei sʒ in offensionē. B Scda regula dr integre pfectionis. Nā qrit Rich. in. iiij. di. xv. Utrū homo pt satisfacere de vno pctō sine alio. Et rńdet dicens q dupli possum⁹ loqui de satisfactione Uno modo de eius actu exteriori. ⁊ sic potest qs satisfacere de pena tpali debita vni pctō sine alia. et de vna pte pene sine alia. qr cōis in charitate pōt simul remanere debitor pene pro alio pctō: habendo ppositū satisfaciendi de illo postea. scʒ in elemosynis. ⁊ nunc p vno pōt soluere p ieiuniū vel orōnē. q si postea ppositū mutet ita vt nolit postea satisfacere in elemosynis. nihilominꝰ solutio pcedens remanet acceptata Alio mō aūt loqui possumus de satisfactione in ei⁹ actu aie interiori: ⁊ sic non pt hō satisfacere de vna culpa mortali sine alia. sed oportet q integre de oibus peniteat sicut ⁊ de oibꝰ tenet̄ ɔteri et ɔfiteri. Unñ q implet ieiunia iniūcta a confessore: sed nō vult restituere aliena cū possit: nō vere penitet vt patuit in pcedentibꝰ

Tertia regula dr placāde intētiōis. hoc ē vt opa satisfactionis fiant ad placādū deū intēta. Unñ ipe Scot⁹ vbi s. diffiniēs satisfactionē dr. q ē operatio bona exterior penalis voluntarie assumpta vl tolerata ad puniēdū pctm a se cōmissum: ⁊ ad placandū deū offensum Unñ siqs facit bona opa non intētione puniēdi peccati: vel vt deū placet quē offendit pctis: lʒ sit bonū meritoriū grē ⁊ glīe: tñ non dr op⁹ satisfactiōis de se ⁊ directe puta siqs dat elemosynā ex pietate: nō itentiōe tali q p pnia ad placandū deū h̄ fiat. Silr cuʒ aliqs malefactor punit̄ si patient̄ sustinet: bñ facit. sʒ si vult vt satisfaciat. s. p pctis directe. debʒ itēdere vt sufferat ad placādū deuʒ p pctis fm Sco. Exēpluʒ: si qđ offerat̄ regi p exenio: non satisfacit p debito nisi fiat p illo expsse. Quarta regula dr aliunde non obligatiōis. h̄ est vt satisfactio fiat p talia opa ad que hō aliunde nō obligat̄ facere. quia alr non correspōderet p satisfactione huius pcti. sic siqs ex voto tenet̄ ieiunare feria sexta. tali iniūgeret ɔfessor ieiunare feria sexta. ⁊ sic de alijs. Silr q qs non furat̄ vel nō latrocinat̄ cū posset: bñ facit pceptū implēdo: sʒ non ē satisfactoriū culpe cōmisse: qr ex pcepto ad h̄ tenet̄. C Quinta regula dr laboriose ɔditionis. hoc est vt opatio satisfactiōis sit penalis ⁊ laboriosa vel afflictiua vt per illaʒ subtrahat hō sibi aliquā carnis delectationē vel cōmodum quaten⁹ p carnis castigationē pseruet̄ a futura culpa. Unñ Aug de vera ⁊ falsa pnia dicē. Penitētia grauiores expostulat dolores vt mortuis impetret vitā. Et ratio est

fm Alexā. z Bonauen. z Rich. q2 homo p delectationē culpe infirmat. z fm legē vel culpe debet pena ō delectationē vt cu ret z reordinet. ac de futuro pseruet. Un ij. eth. phs dt: q pene sunt qdā medicine. nō tm curatiue sz etiā pseruatiue. Ex q ptz documentū q q pnale ieiuniū sic implet q delicatissima z sumptuosa cibaria co medit z pleno ventre: nō satisfacit ad rea tus deletionē. similiter qui dat elemosynā de eo de q ipe nullo mō indiget. Sed di. Nunqd ergo auarus homo qui plus affli gitur dando decem denarios: q larg dā do centū. magis satisfacit: Respondet Ri char. et Ambaldus qrto scripto sniarum. di. xv. q opus dupliciter pōt intelligi pena le. Uno modo ratione operantis: quādo ipse operans difficilius facit ex dispositōe mala i ipo. sicut auarus difficilius dat ele mosynā. z talis penalitas nō magis satisfa cit. nec pter eam auaro mino elemosyna iniungēda ē q largo. sed potius maior de bet imponi q largo. Alio modo potest in telligi opus penale ratione operis z ei ge nere. z sic satisfacit opus plus penale. sicut ieiuniū in pane z aqua penalius est z mag satisfactorium q ieiunare cum cibis coct z elemosyna maior q minor. Sex ta regula dicitur amorose executionis h est vt homo exequatur satisfactionem in charitate z amore dei. z de hoc in sequenti bus dicemus. Sz p excitādo populo dor mitāte inferamus consolatoriū Exemplū qd legit in Scala celi. z in Speculo exem plo. di. ix. exem. clxvij. q miles quidā fa cinoribus plenus fuit vt dicit psuasu vxoris ad pfessionem: sed penitentiā p satisfactio ne dixit se non posse facere. vnd confesso quesiuit dicens Posses ne in illa ecclia de serta pe castrum tuum vna nocte vigila re p peccato tuo remissione. Respon dit hoc bene possum z faciam. Tunc hac pnia iniuncta intrauit sero solus ecclesiam z ecce nocte vnus demon in specie sororis militis: cuius cōsilio sepe vtebat: apparu it dicens. Quid hic stas: exi cito ad castrū quia statim inimici tui superuenient et occi dent h te. aliogn nec vnq ego amplius ti bi consiliū dabo. Ille autem nō adquieuit dicēs. Uolo h permanere p penitētia ista nocte. Scdo alius demon postea aduenit in specie vxoris sue: deferēs in brachijs du os illius filios puulos qsi nuda ta veste z laceratis crinib dī. Ecce hostes tui dñe i uaserūt castrū. ceperūt oia: z sic turpit eie cta sum cū filijs. sz si cito exier psequi po tes illos aliogn z te hic iterficiet z me. Sz miles noluit exire. Tūc illa dixit Nisi veni atis. ecce filios vestros pijciā. z illisit illos ad pauimentū. ac in facie militis piecit. sz ille in deo pfortatus nō curauit. z sic cōfu sa illa euanuit. Tandē postea tertio ali de mon venit in specie hostium cū mult ec clesiam vallans et expugnans ac accēdēs igne ex lignis circūcirca aggregatis. ita q flāma videbat p fenestras z ianuas intra re z cogere militē vt effugeret. Sz ille im mobilis pmansit. Postremo venit quart in specie sacerdotis quasi missā dicere vo lens z officium legere. Prospiciēsq ait mi liti. Tu excōicatus es. exi hinc ne impedi as diuina. z cepit mussitando alt quasi oraret dicere. der der z c. Respōdit miles sicut z prioribus. Ille cepit cū hasta crucis percutiens expellere ipm. sed miles omia sustinuit. z diabolus pfusus discessit. Ma ne facto egrediens cognouit z repperit ca strū. vxorē. z omia illesa. sed tantumō fore phantasmatū delusiones illas factas sibi in nocte apparitiones. z cum retulisset con fessori. ecce audiuit q reuelatum fuerit sā ctis patrib quoniā miles iste quattuor co ronas adquisiuit in celis. qttuor dictas tē tationes vincēdo. z sic miles postea in bo na vita firmatus fuit. E

Circa scdm d diuiali ac ceptatiōe qrit Utr satisfactio pnie in to to vl in pte expleta in statu mortal culpe. vl sine charitate sit accepta diuie clemen tie. Ad h cōiter fm doc. rndet q non acce ptat directe valendo ad vitam eternā nisi p qnta pte fit satisfactio i charitate z i gra expleta. tamen talis satisfactio valet ad ea ad que valēt opera facta in peccato mor tali. Ideoq etiā si homo sit i peccato morta li non debet dimittere talia opa satisfacto ria sed debet implere. Et huius ratio fm Rich. q2 cū de non eget bono nostro. ideo opa non acceptat ad vitam eternā re

numerādā: nisi operātē accepret ipm ꝛ sic nec acceptat ad satisfactionē placātē deū ꝛ gratuitā ad pmiū vite etne. Ad id ponam⁹ exēplū d illo q̄ semiat vł plātat i solo alieno ipo dño nescio vel iuito. totū illud pditū erit semināti qm̄ illi⁹ ē cui⁹ est soluz. Instit. de rez diuisiōe. §. ex aduerso. Sic spūalr hō cū sit ipe d solo ꝛ t̄ra diaboli per pctm̄. Jdo totū qd i se sic manēte seminat bñ agēdo ē diaboli ita q nō pficit ad vitā eternā directe. sz tm̄ ad tpalia. F

Circa tertiū ergo d rei-terationē qd restat Utrū necesse sit ad salutē reiterare talē i pctō mortali expletā satisfactionē. Ad qd dr̄ q diuerse sūt opiniones. Aliq̄ dixerunt q si pnia ē tal' q ex ea pacta manet aliq̄s effect⁹ sic ē ieiuniū ꝛ elemosyna ꝛ hmōi. postq̄ semel q̄s satisfec̄ lz i pctō mortali. nō ē ncāria iterāda. Si aūt pnia nō relinq̄t aliquē effectū vt ē orō modica. opet iterare. q2 tal' videt̄ eē imposita pori⁹ ad impetrationē recōciliatiōis diuine q̄ ad satisfactionē pene. Recōciliari aūt q̄s deo nō pt̄ nisi p opa in charitate facta. g̃ talis in pctō peracta debet iterari. Sco. aūt in. iiij. di. xv. q. j. circa fi. quē in h̄ cōiter sequunt̄ doctores moderni. vt ptz i Angelica dr̄ q sic dicere eēt magna occasio scz deserēdi pniam iniūctā. ꝛ sic trāsgrediēdi ꝛ desperādi. Nā cū q̄s recidiuat iterū q explerit pniam audiēs q nō satisfacit in pctō. sed tenet̄ iterare nō explebit eā sed dimittit. ꝛ sic peccat mortalr. aut desperans nūq̄ faciet pniam nec iterabit. Jdōq̄ ex dictis Scoti ibidē dant̄ documēta pulcra.

Primū est: q q̄ vere semel penitet ꝛ recipit pniam ꝯdignā impositā claue nō errāte q̄ntūcūq̄ postea recidiuet nō tenebit̄ p illis pctis eisdē nisi ad illā pniaz sibi impositā. ꝛ si illā implet in charitate scz ꝯtritionē formando prius de recidiuo. sic implendo nō tm̄ soluit penā: sed etiā meret̄ grām Si aūt implet extra charitatē scz nolēs cōteri de recidiuo: tūc soluit penā: sz nō meret̄ grāz. G Scdm̄ documētū q satisfactio est duplex. Quedā ē soluēs debitū ꝛ placās sił offensuz vt ē illa q̄ fit in charitate. Alia ē soluēs debitū: sz nō placās offensum vt ē illa q̄ fit extra charitatē scz i pctō mortali. Jdeoq̄ ptz q quī satisfecit semel etiāsi in pctō mortali satisfecit: soluit. nec tenet̄ iterare. Nā ꝛ. ff. de regulis iurꝭ. l. bona fides. dr̄ q bona fides non patit̄ vt bis ab eodē idez debitū exigat̄. Et Scot⁹ ibidem ponit exemplū d eo q̄ offendit aliquē puta dādo alapā. si cōponit cum eo ita vt trib⁹ dieb⁹ fodiat in vinea illius. et postq̄ fodit vno die: scdo die iterū illi dat alapā: ꝛ tm̄ fodit scdo ꝛ tertio die. talis soluit penam prime alape. sed non meret̄ grām vel amiciciaz illius offensi. Sic in proposito.

Tertiū documentū q si talis ꝓpter peccatū in qd denouo recidiuauit dānaretur anq̄ totā pniaz impleuisset. talis pro ista pte inexpleta penitētie nō puniret̄ eternaliter: sz tpaliter solū pena correspondēte illi parti pnie q̄ nō fuit hic expleta. q2 ex q̄ p iustiā punitiuā impositā ē sibi pena temporalis semel hic p peccato de q̄ vere penituit nunq̄ ei debet̄ nisi pena tpalis et illa soluta nulla pena debet̄ alia p illis peccatꝭ sed tm̄ p aliqs quib⁹ peccauit recidiuando puniet̄ eternaliter. Hec ibi Quartū documentū eliat̄ ex istis q ꝯfessor discretus ad vitandū tales ambiguitates debet penitenti imponere talez penitentiā quā statim exequatur in statu grē ꝛ declaret eidē q si in statu peccati explebit nō tantū valebit sed festinet implere in gratia. et sic ptz H Ultimū documentū q q̄uis homo non teneat̄ iterare satisfactionē semel expletam: tamen siquis iterabit illa q̄ in mortali perficit valet ad multa fm Alexan. de ales. Primo ad iocūditatē mentꝭ. Secundo ad purgationez peccatoris. Tertio ad refrenationē diabolice potestatꝭ. Quarto ad victoriam tentationis. Quinto ad cōfirmationē charitatis. Sexto ad augmentum grē ꝛ glorie celestis. Cōsulo ergo iterare Exemplū narrat Heffret i suis sermonib⁹: q iuuenis i luxuria recidiuās iuit ad meretrices Cui obuiauit diabol⁹ scz i specie hominis dicens. Uade bñ tibi erit. Postea in via occurrit sibi chrs: ꝛ ostendit vulnera cruentata in manib⁹ ꝛ latere dicēs talia. Ego sum pater tuus creator ꝛ redēptor tu⁹. Ecce qualib⁹ vulnerib⁹ redemi te vt q̄d ergo das te diabolo per peccata Ad iste ꝯuersus dixit. Dñs meus ꝛ de⁹ me⁹ Cui

dn̄s. Uade cito ꝯfitere ⁊ pniam forte age alioq̄n ille diabolus qui tibi occurrebat expectat te vt frangat collum tuū. Qui cum iret ad ꝯfitendū vidit diabolū in via expectantem in specie qua priꝰ Et dixit diabolo Quid tu hic expectas R̄ndit diabolus Certe non tu es ille quē expecto. quia ille erat totus noster ⁊ poteraꝫ ip̄m occidere. tu ꝟo alter es.nescio quis.hoc ideo dixit: q̄ꝛ iste in ꝓposito ꝯfitendi ⁊ satisfaciēdi fuit mundatꝰ Qui ex his circa se intellexit dei misericordiam:⁊ intrauit claustrū ⁊ sancte vixit Rogemꝰ ḡ cb̄im ⁊c̄.

Feria scd̄a post dn̄icam palmarū Ser. xlviij. vicꝫ de satisfactionis deo soluēde possibilitate ⁊ cōmensuratione ꝓ pctīs ac iniūctionis vtilitate.

Enit iesus

V

bethaniā vbi Lazarus fuerat mortuꝰ quē suscitauit iesus Jo.xij.⁊ in euāg.hod̄. Scd̄m ꝙ Lyra in postilla huiꝰ euāgelij dicit.imediate post suscitationem Lazari.que facta esse dicit̄ feria sexta ante dominicā de passione Judei diffinierūt occidere christū vt putatur ipsa die dn̄ica de passione. Jdeoq̄ꝫ dn̄s iesus recesserat i regionē iuxta desertuꝫ in ciuitatem que d̄r effrem.⁊ ibi morabat̄ cū discipulis quousq̄ꝫ appropinquaret pasca in quo immolabat̄ agnus pascalis. scilicꝫ feria q̄nta cene:vt sic christus qui est verꝰ agnꝰ immolaret̄ ꝓ nob imediate post immolationē agni pascalis.s.feria sexta Unde.appropinq̄nte pasca an̄ sex dies pasche hoc est sabbato ante diem palmaꝝ venit i Bethaniā que est ꝓpe hierl'm vbi fuit Lazarus.⁊ inde postea ascendit in hierusaleꝫ ad patiēdū. Jbi aūt scꝫ in Bethania fecerunt dn̄o cenā ⁊ Martha ministrabat: lazarus vero vnꝰ erat ex discūbentib;:vt veritas eiꝰ resurrectionis claret. Hec aūt mystice significant ꝙ dn̄s iesus libent̄ venit ⁊ cenat delectabiliter in anima vere penitentis ⁊ satisfacientis de pctīs. Nam lazarus a mortuis resuscitatꝰ significat peccatorem ꝑ pniam a morte pcti resurgentē vt d̄r Aug. Bethania etiā interpretat̄ domus afflictiōis ⁊ domꝰ gratificata dn̄o vt dicit Hiero. Jdeo significat satisfactionis pnialis afflictionē que gratū facit deo hominē. Jdeo ꝯuenienter d̄r ꝙ venit Jesus in bethaniā ⁊ cenauit ibi cū lazaro q̄ꝛ diligit manere in corde penitentꝫ ⁊ cibari pane pnie vere ⁊ potu lachrymaꝝ. De istꝫ patet euangeliū. Jtaq̄ꝫ de satisfactione tria mysteria hic declarabimꝰ

Primū de eius possibili recōpensatione

Scd̄m de eiꝰ ꝯsoluēdi cōmēsuratione.

Tertiū de eiꝰ efficaciori expiatione.

I Circa primū de possibilitate recōpensandi vl' satisfaciendi q̄rit Richar.in.iiij.di.xv.arti.j.q.ij. Utrū homo possit deo satisfacere ꝓ culpa recōpensando. Ratio.q̄ꝛ deꝰ est in infinitū honorādus. Quō ḡ homo peccator qui rapuit honorem dei soluit.q̄ꝛ vt d̄r Ans.primo.lib. Cur deꝰ homo.ca.xiij. Omnis qui peccat honorem deo quē rapuit soluere debet.q̄ꝛ fm̄ Aug.li.lxxxiij.q̄stionū.⁊ Bern.de diligendo deo. Om̄is creatura debet deo totum id qd̄ est.ḡ homo nil habet p̄ter debitum deo de quo libere possit satisfacere ꝓ peccato Difficile est ergo quō possit. Sed in ꝯtrarium.q̄ꝛ deꝰ ē misericordissimꝰ ⁊ mādauit satisfactionem q̄ nil impossibile p̄cepit vt d̄r Hiero.ḡ potest homo satisfacere. Respondet̄ ḡ ex eodē Rich. ibidem eliciēdo documēta tria p̄cipua ad sciēdū vtilia ꝓ populo simplici. Primū est ꝙ homo ꝑ seip̄m sine adiutorio alterius.s.christi non potest satisfacere deo ꝓ peccato.vt patuit ꝑ rationes p̄tactas Et hoc claret i exemplo.q̄ꝛ ꝓ peccato p̄moꝝ parentū nulla pura creatura suffec satisfacere. sꝫ oportuit esse deum ⁊ hoiem q̄ per merita infinita possit deo satisfacere ꝓ peccatis infinite grauitatis:sicut ptꝫ per Ans.li. Cur deus homo.ca.vij. Unde si hō per se posset tantas lachrymas fundere sicut mare nō sufficeret satisfacere sine merito christi Secūdum documentū ꝙ hō cū adiutorio dei i virtute scꝫ meriti christi potest deo satisfacere de peccato.quia homo potest eē paticeps meriti christi per veram fidem ⁊ charitatem.⁊ cum sic satisfactio hois ꝯiūgat̄ merito chr̄i:pōt homo reddere deo debi

huius rõnẽ cogitare cepit ꝛ ꝓposuit: vt tm̃ mõ bis in die comederet. Et iterũ veniens angelus salutauit eum di. Aue homũcio. Tandẽ cũ cepit semel comedere tm̃mõ in die angelus euz salutauit di. Aue angelice hõ. De ptinentib ad hanc q̃stionez plura pseq̃mur tertio ar. subseq̃nti. S

Circa tertium de ieiu⸗ nij violatiõe vel fractiõe q̃rit quib modis violat vel frangit eccl̃iasticum ieiuniũ. Ad qd̃ rñdet fm̃ doc. theolo. ꝛ canonistas. re⸗ colligendo q̃ p̃cipue quattuoꝛ modis vio lat vel frangit ecclesie ieiuniũ. Primũ qui⸗ dem nimiũ de cibo q̃uis semel sumendo. Unde Rich. in. iiij. di. q̃ qui diebus ieiunio⸗ rũ semel dũtaxat tantũ comedit q̃tũ actu duabus vicibus comederet q̃uis litteras sta tuti seruet non tñ ei' intentioni obedit. nec meritũ ieiunij adquirit. Nam. C. de legib l. nõ dubium. dicit. Non dubium est in le⸗ gem cõmittere eum qui verba leg. ample xus contra legis nitit voluntatem. Exem plũ fm̃ Aureolũ. Quid aliud est dare vẽ tri denariũ vnũ q̃ duos obolos. Scõo interdicta in cibum accipiendo scz carnes ꝛ hmõi. vt s̃ patuit. Tertio nũerũ dierũ nõ adimplendo vt plures faciunt ieiunan do in q̃dragesima tm̃ tres dies in hebdo⸗ mada vel quattuoꝛ. Talibus q̃uis meli' sit aliquid facere q̃ nihil. tñ vt Aug. in ser mone dicit de quadragesima q̃ totã qua⸗ dragesimã integro numero debemus ieiu nare quotidianis ieiunijs. vt siquis vnam diem ptermiserit totam q̃dragesimã vio⸗ lauerit ꝛ fructũ amiserit magni laboris ꝑ pter cibũ modici tẽpoꝛis Hyccille. Quar to ieiunium ecclesie violatur pluries i die q̃ semel comedendo: vt iam patuit ex pre cedentib. Proinde q̃ in mane vel sero co⸗ medunt in die ieiunij electuaria vel fruct' vel etiã morsellũ panis ꝛc̃. in fraudem ie⸗ iunij violat ieiuniũ. Secus si talia sumãt ꝑ modũ medicine: vt dicem' smone. x. D Et hic ptranseo amoꝛe breuitatis. Roge mus ergo dñm iesum vt det nobis grãm bñ ieiunandi ꝛ penitendi: quaten' vitam eternam possimus promereri: Amen.

Notare volo q̃ ꝑ istis sermonib q̃dra⸗ gesimalib q̃uis ꝑ singul' possint alia thẽ mata mag' ꝓpria ꝯuenienti' assignari: veꝛ tñ ego ꝑ vnoq̃z sermone statui thema ac⸗ cipere ex sacro talis diei euangelio assigna to iuxta moꝛẽ oꝛdinarij romani in missali: eo q̃ deuotio ꝓplĩ hui' exposcit ꝛ delectat audire ex euãgelio aliq̃d vl' saltẽ textualr.

Feria quarta post primã dñicam Ser. IX. vicz de transgressiõe dãnabili ieiunij sacri ꝛ excusatione.

Extendens ie sus manũ in discipulos suos dixit. Ecce mr̃ mea ꝛ frẽs mei Mat. xij. ꝛ in euãge. ho. Quib ṽbis ꝛ se⸗ quentib ondit dñs iesus maximã charita tẽ erga oẽs chꝛisfideles. Nam fm̃ Hiero. oẽs chꝛĩanos designauit chr̃s ꝑ discip'los q̃z oẽs qui faciunt dei voluntate: pcrã. s. ca uendo p̃cepta implendo ꝛ pniam: ieiunia: ꝛ alia bona oꝑa faciendo chꝛist' diligit vt mr̃ez ꝛ frẽs: q̃z tales fide ꝛ amoꝛe chr̃m cõ cipiũt in coꝛde sic mater: ꝛ imitant vt frẽs. Proinde charissimi faciam' dei volunta tẽ ieiunando ꝛ deũ diligendo q̃tenus chr̃s extendat manũ in nos di. Ecce isti mater mea ꝛ frẽs ꝛc̃.

Itaq̃ de ieiunio tractañ. p̃ter p̄dicta notem' adhuc ꝑ smõe tria talia mysteria

Primũ moꝛtalis trãsgressiõis.
Scõm dr̃ rõnabilis excusatiõis
Tertiũ dr̃ dãnabil' defraudañõis. T

Circa primũ dr̃ moꝛta⸗ li pctõ trãsgressionis ieiunij q̃runt p̃cipue tria ꝑ edificatione.

Primo de pcti q̃litate.
Scõo de ei' nũerositate.
Tertio de soluẽdi necessitate.

Primo itaq̃ q̃rit q̃liter peccẽt q̃ frãgũt ie iunia de p̃cepto eccl'ie: an sp peccẽt moꝛta liter. Rñdet fm̃ fratrẽ Angelum de cla. in sũma. Rich. in. iiij. dist. xv. aliosq̃ recolligẽ do. q̃ ex quo statutum ecclesie d̃ ieiunãdis certis diebus est de iure positiuo. Legisla toris autem in condendo ius positiuũ nõ est intentio nec esse debet vt obliget ad ob seruationem homines eos qui habent le⸗ gitimaz ꝛ rationabilem causaz non obser uandi illud. Vñ extra de obser. ieiu. c. ꝯsi⸗

liū. dicit. q legi nō subiacet necessitas. Jō ad qstione dicēdū q q frangit ieiuniū pec cat mortalr in certis casib; z nō semp. vicz Primo si frangit sine necessitate vl sine rōnabili causa vt cōit doc. tenēt cū glo. in. §. als aūt ea demū. xxv. di. Et h si faciat scien ter. Scdo si faciat ex contemptu solutionē ieiunij. Vñ Bern. li. ij. de pcepto z dispensatione dt. Non qlscūq mandati (s. eccle vl plati) pteritio criminalē inobediētiā facit: sed repugnare z nolle obedire. Tertio si soluat talia ieiunia ex ↄsuetudine. sic em dr: ↄtēptus interptatiuus z pctm mortale fm Rich. in qolibeto pmo. q. xix. Preter hec ē veniale. Scdo qrit vtz hō frāgēs ieiuniū toties peccat mortalr qtiēs comedit in die ieiunij sine cā rōnabili Rñdet fm Durandū in. iiij. z frem Angelum ē. q nō peccat mortalr pterq semel in illo die. nisi comedēs nouo contemptu mentis pluries comederet: qr tunc totiēs peccaret mortalr. z hec ē cōmunior opinio Aliter obligaret ad impossibile. quia extq semel illo die ieiuniū fregit iā non pōt illo die ieiunare. z ideo pceptū est sibi factum impossibile. Sz in ieiunio quadragesime si fregerit vno die: potest z tenet nihilo minus ieiunare alijs diebus singulis. z sic qt dies omittit in quadragesima tot peccata mortalia cōmittit. Sic z in qttuor tempo rib;. q debet ↄfiteri. Tertio qritur vtz frangens ieiuniū aliquot dieb; teneat tot dies alios p illis ieiunare. Rñdet q licet text⁹ de obs. ieiu. c. j. videat velle q sic. tñ fm fratrē Ange. ē. dicendum est p ca. ij. ibidem. s. de obser. ieiu. q nō tenet: quia ibi non iponit frangētib; vt alio die ieiunent sz pnie sūt arbitrarie. sic z de illo q dimisit vno die dicere officiū nō tenet illō reassumere. vt no. Inno. c. j. de cele. mis. Et pluribus modis pbat h fr Ange. O q hō obsua ieiunia ne pecces z pdas aiaz tuā.

Circa scdm de rōnabili

excusatione qrit. Que sunt rōnabiles cause excusantes a ieiunio indicto ab ecclesia: Rñdet fm Rich. i. iiij. di. xv. ar. iij. q. iiij. et cōit doc. q gsone ples z cause assignant.

Primo pueri etate existētes.
Scdo senio deficiētes.
Tertio egrotātes.
Quarto mēdicātes victitātes.
Quinto fuientes.
Sexto peregrinātes.
Septimo laborātes.
Octauo impgnate mlieres
Nono nutrices.
Decimo vxores.

Primo pueri. qr in eis viget calor: et indigent cibo dupl'r. s. ad nutrimentū: z ad augmentū. ido multa fit ↄsumptio in eis. vñ oportet eos comedere pluries z frequēt⁹ ido rōnabilr a ieiunio excusant. Sed vsqz ad quotū annū etatis: cōius theologi tenent vsq ad vicesimūprimū annū put tangit frater Ange. intelligēdo q vsq ad. xxj annū licz nō teneant ad oia ieiunia: tñ bñ ad aliqua eis cōmensurāda iuxta augmētū z ↄprietatē ad dictū annū fm Tho. in iiij. di. xv. Vñ arbitrio boni viri est relinquendum. Scdo senes scz nimiū fm Rich. pter defectū caloris z vtutis debilitatē vt ↄfortent in natura. Sz h etiā a qto anno frat idē Ange. dt. q licz aliq dixerunt a lv. anno. tñ arbitrio boni viri z ↄscie est relinqndū. quia alij putant post. lxx. annum

Tertio egrotantes: qr ad sanitatē plus ↄfert ples sumere qd sel sumeret: z sic noceret. Quarto mēdicādo victitātes. vicz qñ cibū necessariū sufficient hie p vni⁹ comestionis hora nō pñt. Quito fuiētes scz ad mensā nobiliū aut religiosoꝝ. vel legētes q aliqd plibāt. ne. s. deficiāt in legēdo vel fuiendo fm Rodōñ. si h faciat post tis mēsis vl paꝝ añ. ita q cōtinuatio tpis dici debeat vna mēsa nō soluit sic ieiuniū: sed excusant. Silr illi q iam incepto prandio vadūt portare vinū vel encenū ad vicinū vel aliqd aliud faciūt z redeūt ad pficiendā comestionē excusant fm frēm Ange. Sexto pegrinātes scz si sit cū pegrinatiōe ieiunare nō pñt. nec cōmode differri ptpš. Et fm Tho. deberet hoc fieri cū dispensatione supioris. Idē dicit frat Ange. de qcūq alia bona opatione: puta obedietia plati: pdicatiōe. ↄfessionū auditiōe: z hmōi. ar. c. nō mediocriter. de ↄse. di. v.

Septio laborātes. hoc est qui labore vl ctū necessariū qrentes. q scz cū ieiunio nō pñt cōmode opari. similiter z itinerātes z

hmõi fm fratrē Angelū. Tñ vt Rich. dicit Debēt si assit facultas a suo sacerdote petere dispēsationē in talib⁹ ⁊ ille debet ꝯcedere. Aduerte tñ ꝙ intentio maioris lucri nō excusat fm Astexanū. Octauo inpregnate mulieres: q: tales ꝯsueuerūt hīc vanos appetit⁹ cibo⁊ quib⁹ nisi satisfacerēt posset esse piculū sui vel fet⁹. Vñ fm Rodonen. tales imo tenētur soluere ieiuniuz

Nono nutrices: q: dñt cape abū ꝑ se et ꝑ puero alendo. Decimo vxores.s. qñ ꝓhibenť a viris: excusanť a ieiunijs voluntarijs: sed nō a ieiunijs indictis ab ecclia. xxxiij. q. vi. Manifestū. tñ qñ ꝓpter scādalū viri nō possz obuiari sacerdos ꝓpri⁹ vł ꝯfessor pōt dispēsare cū talib⁹: q: pceptū iuris positiui nō obligat quē cū scandalo: vt ꝓbat frater Angelus. X

Circa tertiū de dānabili fraude ieiunij Aduertēdū: ꝙ in ieiunio pōt qs fraudē facere Primo gulā mortalē cōmittēdo: vt in ꝓcedentib⁹ patuit. Scdo cibū ꝓhibitū sumēdo: sicut ꝓsertim faciūt aliq: castores ⁊ hmōi comedēdo. Querif ergo: vtr̄ in die ieiunij liceat comedere beueros seu castores. Aliq dicūt ꝙ nō. Sed verius fm Guil' durādi in rōnali li. vj. respondeť sic di. Quidā pisces sūt habētes ex vna pte formā qdrupedum: ⁊ ex altera formā pisciū: sicut est beuer. ⁊ hmōi in ieiunio pōt comedi tm̄mō ex ea pte q̄ pisc̄ videť: Ex alia ꝟo pte nō. Cōcordat Catholicon. Rō: q: cū sit anial mōstruosum fm Phm: ꝗ ex ea pte q̄ est pisc̄ veraciť nō ꝓhibeť. Verūtñ siqs cōederet pedes eius de eo ꝙ natat: peccaret: q: nō licz comedere: sic nec pedes aucap ⁊ aniū natātiū. Nā null⁹ pisc̄ est pedat⁹. Cauda tñ q: piscis est pt comedi. Iz ꝓpter dliciositatē meritū ieiunij attenuet. Tertio fraudē facit ieiunio qs pl'ies cōedēdo siue publice siue occulte. Et ꝙ dānabile sit: exēplū legim⁹ in dial. Greg. de qdā monacho q̄ sctus putabať ⁊ ad extremū duct⁹ frib⁹ tremēs dixit Qñ me ieiunare credebatz occulte comedebā: ⁊ ecce nūc dat⁹ sū dracōi ad deuorādū: q̄ cauda sua pedes meos colligauit: caput āt suū imittēs i os meū spm ebibit. ⁊ stati mortu⁹ est sine pniā. O ꝗ dei iudicia: Rogemus ergo dominū ⁊c.

Feria qnta post primā dñicā Sermo. x de sctitate ieiunij obseruāda ⁊ fructib⁹ ei⁹

Illa venit et

adorauit eū.s. iesum di. Dñe adiuua me Matt. xv. ⁊ i euāgelio hod. Quicūq vult vt a dño iesu adiuueť ad ꝯseqndam salutē eternā oportet vt ad ipm accedat.s. ꝑ verā fidē et penitentiā ac bona opa ⁊ ipm humiliť adoret et auxiliū postulet: in humiliatione cordis se indignū reputādo: vtpote pctōrem dei inimicū. Itē cū hoc in humili oris ꝯfessione et insup in humiliatōe corpis q̄ potissime fit ꝑ ieiuniū ꝑ qd caro in ſuitutē redigiť: vt dt apłs. j. Cor. ix. Et deo sacrificiū sanctū: viuū ⁊ deo placiduz reddiť Rom. xij. Idcirco in exemplū nob̄ ꝓponiť hodie mlier chananea q̄ venit ad chrm ⁊ magna humilitate supplicauit ꝑseuerāter vt chrs filiā suā a demonio liberaret: ⁊ sic a chro salutē obtinuit: vt patz in euāgelica historia hodierna. Itaq de ieiunio sacro ꝑ qd ꝓmeremur chri auxiliū ad salutē ꝓter ea q̄ in ꝓcedētib⁹ fmōib⁹ egim⁹ tria adhuc mysteria ꝓ isto sermone declarabimus.

Primū dr sctificationis.
Scōm dr inuiolationis.
Tertiū dr fructificatōis. A

Circa primū de sctificatione ieiunij ad qd nos scptura hortatur Joel. ij. di. Canite tuba in sion.s. laudādo deū. Et sequiť: Sctificate ieiuniuz.s. sctm facite vt sit deo gratū. Queriť ꝗ quō debeat hō sctificare ieiuniū suū vt sit deo gratum sacrificiū ⁊ meritoriū pmio⁊ celestiū Ad qd rñdetur recolligēdo fm scpturas ⁊ doct. ꝙ ad sanctificandū ieiuniū reqruntˀ pcipue ꝯditiōes qnq: que sunt scz

Primū vt fiat sctā intentione.
Scdo vt fiat sctā cautione.
Tertio vt fiat sctā associatiōe.
Quarto vt fiat sctā discretione.
Quinto vt fiat sctā inuiolatione.

Primo inq̄ vt ieiuniū fiat sctā intētiōe.s. ꝑ deo ⁊ ꝑ virtutz exercitio ⁊ ꝑ salute: non aūt ꝑ vana glia vł hypocrisi ⁊ hmōi. Vñ Matth. vj. chrs dicit: Cū ieiunatis noli

Sicut obligat⁹ regi liberaƚ dum thesaurarius hñs pñtez sup regis thesauro dispensando solueret ꝓ illo ex volũtate regꝭ ꝓpter fidelitatẽ illius satisfaciẽdo ex eodẽ thesauro regio.

B Circa scđm queritur quantũ valeant indulgẽtie. Rñdetur fm Bonauen. ꝛ Tho. in. iiij. di. xx. ac in Angelica: ꝛ doct. breuiter omissis opinionib⁹ diuersis certa documẽta ponẽdo q̃ magꝭ valent ꝓ ꝑplo Primũ documentũ est ꝓ regľa generali. s. ꝙ indugẽtia tantũ remittit de pena q̃ntum sonat de pnia. Declaratur: Quia si indulgẽtia est data ad certuz numeꝝ dieꝝ. s. xl. vel. l. annoꝝ ꝛ hmõi: tantũ habet remittere de pnia taxata siue a cõfessore siue a iure siue a iusticia diuina. Vñ si ꝯfessor alicui imposuit pniam septẽ annoꝝ ieiunãdoꝝ vel q̃draginta dieꝝ ꝛc̃. talis si suscipit indulgẽtiã septẽ annoꝝ vľ q̃draginta dieꝝ absolut⁹ est. Tñ meli⁹ est sibi pniam implere ꝛ indulgentiã reseruare ad purgatoriũ ꝓ residuo: q2 forte illa penitẽtia iniũcta nõ sufficit cõdigne sibi: ꝛ sic ꝓ residuo ꝑsoluere h3 in purgatorio. ꝫ ꝛc̃.

C Si xo indulgẽtia est data plenarie ad oim pctõꝝ remissionẽ: tũc q̃ eã suscipit ꝛ in eodẽ statu moritur statim euolat sine purgatorio in celũ: fm Hostien. ꝛ doctq. de pe. ꝛ re. §. ad q̃d. q2 talis nullũ habet impedimentũ euolandi: cũ ꝑ indulgentiã sit ꝓ eo totũ solutũ: nisi forte postq̃ indulgẽtiam suscepit in vita: postea cõmiserit aliqđ pctm̃. Scđm documentuꝫ ꝙ q̃uis indulgentia q̃ ad augmentũ gr̃e ꝛ glie tanto plus valet q̃nto q̃s eã maiori deuotiõe suscipit: tñ q̃ntum ad remissionẽ pene debite in purgatorio vel imposite a ꝯfessore õ valꝫ plus q̃ꝫ sonat in forma: vicꝫ iuxta dieꝝ vel annoꝝ numeꝝ vel q̃ntitatẽ. Vñ ꝛ de pena valet dimittere tantũ vt sonat ꝛ nõ plus. F Ideo nota ꝙ dies siue anni indulgẽtie nõ sunt anni celi nec purgatorij sed hui⁹ vite vel mundi: q2 nec in celo nec in purgatorio est hmõi distinctio dierum: sed in hoc tm̃ mũdo. Et hoc est dicere: ꝙ indulgẽtie tantũ diminuũt de pena q̃ntũ diminueret pnia si ꝑ tot dies vel annos iplesset pniam in pñti. Tertiũ documẽtũ: ꝙ indulgẽtia q̃nq̃ daƚ ď oib⁹ peccatis vel de centũ annis de pnia sibi imũcta: ꝛ tũc restricta ad pniam iniũctaꝫ solũ remittit pniaꝫ impositã a ꝯfessore: q̃ si nõ est eque digna pnia iniũcta nõ statim euolat cũ moriƚ. Aľs secus si simpliciƚ indulgentia de oibus est data fm Hostien. vt ꝑdictũ est. Itẽ q̃nq̃ indulgẽtia datur de oibus pctis de quib⁹ cõtritus ꝛ cõfessus ẽ ꝛ tũc pena oblitoꝝ peccatoꝝ vel ignoratorum nõ remittiƚ. Vñ verba forme sunt inspicienda.

G Circa tertiũ ď cõsecutione indulgẽtie q̃ritur: Que req̃runƚ ad hoc vt aliq̃s ꝯseq̃tur idulgẽtias. De hoc breuiter ꝓsequar hic: quia latius tractaui in sermonib⁹ de dedicatiõe ecclesie: vide ꝫ ibi si tibi placet de hoc latius agere.

Notãdũ ꝫ ꝙ ꝓ valore totali indulgẽtie requiruntur ꝑcipua q̃nq̃ vt q̃s consequatur eas.

Primo autoritas in ꝯcedente.
Scđo causa licita ꝓ fine.
Tertio fides ꝓ deuotione.
Quarto veritas pnie.
Quinto effectus in iniũcto oꝑe.

Ista posui ꝓ ampliori expressiõe ad populũ in ꝑticulari: lꝫ doctores tm̃ ad q̃ttuor hec reducant.

Primo req̃ritur autoritas in cõcedente vel dante. Nam siq̃s non habet autoritatem dandi indulgẽtias tľes vel tãtas: nulla est talis concessio. Item siquis prelatorum concederet indulgẽtias nõ suis subditis nõ potest valere: quia nõ habet autoritatẽ in eis nisi in certis casib⁹. Sed q̃niam hec scire ꝑtinet ad ꝑlatos nõ ad populum: ideo dimitto. H Secundo requiriƚ causa licita pro fine ꝓ qua sunt dande indulgẽtie. Et fm doctores cõiter hoc potest fieri Primo pro dei laude et gloria et sanctoꝝ honore: in quib⁹ deus honoratur in constructione ecclesiaꝝ: et celebrãtibus eoꝝ festa ꝛ visitantib⁹ ecclesias ꝛ ꝑdicationes. Et pro operib⁹ pietatis ꝛ peregrinationib⁹ ꝛ huiusmodi. Secundo quoq̃ dari possunt pro cõmuni vtilitate ꝛ defēsiõe fidei: terre scẽ: extirpatõe heretí

coꝝ: ꝛ hmõi sine meritorio. Si aũt daret qs ꝑ causa illicita: vt trãseuntibꝫ ad duel lũ vel iniustũ bellũ vel ad foꝝ ꝛ hmõi: nõ valent. Tertio reqrit fides vt hõ habe at deuotiõez fidei q̄ credat tantã potesta tem esse apõ ecclĩam ꝛc̄. Quarto reqrit vera pnia vt sit hõ vere ꝯtritus. Nã exñti in pctõ mortali nõ valẽt indulgẽtie ſꝫ Ri char. sup̄. q2 nõ põt esse remissio pene ma nente culpa: sed tñ vtile est ẽt peccatori fa cere illa: q2 valẽt ad plura alia. Itẽ ad cõ seq̄ndum etiã sufficit fore cõfessum semel in anno: vt patuit sup̄ ſmone dedicatiõis

Quinto reqritur effectus vt faciat hõ illud ꝑ quo date sunt indulgẽtie: al's non consequtur lꝫ habeat bonã volũtatẽ: vt vo lunt cõiter doct. ¶ Sed qd si facit tñ minus q̄ꝫ decet? Respondet ſm Bonauẽ. in. iiij. di. xx. qñ aliqd imponit generaliter tũc debet illud impleri ſm q̄ cõdecet hoĩ facere. Verbi grã: Quãdo indulgẽtia da ta est porrigentibꝫ man⁹ adiutrices eccle sie: tũc si paup̄ dat vnũ denariũ: ꝯseqtur si cut ꝛ diues q̄ dat vnũ ducatũ: si aũt diues dat vnũ denariũ nõ habꝫ tantũ de indul gentia vt ille paup̄: q2 nõ fecit ſm suã con decentiã: melius tñ facit dando modicuꝫ q̄ꝫ nil. Hec in Angel: R. Sed restat ad huc q̄rendum: Nunqd valet si alius facit id qd imponit in indulgẽtijs ꝑ aliq̄ viuo vel etiã mortuo exñti in purgatorio. Rñ detur q̄ cõis est opinio doctoꝝ ꝑut ponit etiã in Angel. q̄ si indulgentia concedens sic exp̄mit: valebit viuo ꝑ quo facit dire cte ꝑ modũ indulgẽtie: sed mortuo valet ꝑ modũ suffragij: ita tñ q̄ q̄ hoc facit ꝛ pro quo facit sint in statu grẽ: alioqñ si nõ exp̄ mitur nõ valebit: vl' si etiã exp̄mitur. Sꝫ is qui facit ꝑ alio nõ existẽti in gratia: tũc illi nõ valebit. Simil'r dũ is q̄ facit est in peccato mortali: pro mortuo ꝑ quo facit existenti in purgatorio nõ valebit: nisi illd faceret vt publicus minister dei et eccle sie: puta missam diceret: ꝛ hmõi. Hec suf ficiant. Exemplũ applicare poteris de sctõ Francisco: q̄ a chꝛo apparẽte simul cũ beata virgine ꝛ angelis in ecclesia sancte Marie de portiũcula Assisij: impetrauit plenarias idulgẽtias offerẽdo rosas q̄ mi raculose excreuerãt ex asp̄sione sanguinis hri Francisci inter vepres ꝛ spinas. vt patet i actibus Francisci. O itaq̄ꝫ peccatores agi te penitentiam ꝛc̄

Feria quinta magna in mane Sermo quinq̄nagesim⁹. scꝫ de pace sctissima quaꝫ christus hodie discipulis reliquit.

Pacem relin

quo vob: pacẽ meã do vo bis Joã. xiiij. Verba hec dixit ipe dñs iesus hodie i vltima cena qñ erat recessur⁹ a discipul' ꝑ mortẽ. Tũc eñ q̄i vltimũ vale in testamẽ to pacẽ reliq̄t ꝛ cõmẽdauit: vt dic̄ Amb. ꝛ in hoc docuit q̄ christiani maxie dñt amare pacẽ cũ fratre suo. Ad qd quidẽ etiã hor tatur ratio. s. necẽitatis. qm̄ vt Aug⁹ li. de ver. dñi dicit: Pax est serenitas mẽtis: vin culũ amoris: ꝯsortiuꝫ charitatis: hãc q̄ hꝫ teneat: q̄ nõ hꝫ repetat: qm̄ qui in ea rep̄t⁹ nõ fuerit exhered: tat a prẽ: negabit a filio et alien⁹ efficit a spũsancto. Hec ille. Hor tatur etiã sc̄ptura aplice autoritatꝫ Rho. xij. di. Qd ex vobis est cũ oĩbus hoĩbꝫ pa cẽ hñtes date locũ ire. Et hoc põt poni ꝑ alio themate ſmonis. Deniq̄ꝫ exemplum hortat: q2 sum⁹ mẽbra chr̃i ğ debem⁹ esse ꝯcordes sicut mẽbra eiusdẽ corꝑis. Vnd Aug⁹. Nõ põt esse ꝯcors cũ chꝛo q̄ fuerit discors cũ christiano. ꝓpterea chr̃s ait: Pacẽ relinq̄ vobis: tanq̄ꝫ caput imperãs mẽbꝛ̃. Proinde de pace tria mysteria declarabi⁹.

Primũ dr discretiue distinctiõis.
Scdm dr inductiue cõmendatiõis
Tertiũ dr diuine acceptatiõis.

I. Circa primũ ď distinctione pacis discernẽde. vt sciam⁹ discer nere q̄lem pacẽ vult chr̃s in suis Notãdũ q̄ colligẽdo ex sc̄pturis pax ẽ diuersa. Pri mo q̄dam est pax inq̄nata sicut est pax illo rũ qui sunt ꝯcordes in malo: vt latrones: ꝛ mali hoies. Naꝫ talis pax est etiã int' de mones in ꝑdendo animas ꝯcorditer sata gentes. Cõtra hmõi pacẽ chr̃s dr Mat. x. Nolite putare q̄ veni mittere pacẽ i ter ram: nõ eñ veni mittere pacẽ sꝫ gladiũ: h est volo q̄ nec pr̃ filio nec aliqs alt' ꝯsen tiat i pace tenẽda cũ diabolo. Ci pctã facie

do: vel aiaꝫ ꝓꝑiã aut ꝓximi pdendo. Secũdo q̃daꝫ ẽ pax simulata: de q̃ ps. Qui loquũtur pacẽ in oꝛe suo: mala aũt i coꝛd. hec ẽt nõ placꝫ chꝛo. Tertia ẽ pax oꝛdinata: d̃ ista chꝛs sup loq̇r in themate. Sed q̃rit: q̃lis pax dr̃ oꝛdinata quã chꝛs vult in suis ꝛ reliq̇t illis. Ad h̃ nota ƀm Fran. may. s. de natiuita. ꝙ pax oꝛdinata q̃daꝫ pmo dr̃ thearchica: de q̃ Leo papa s̃mo. de natiui. q̃ incipit: Excedit q̃deꝫ. dr̃: Chꝛiano vera pax est a di volũtate nõ diuidi. i. nõ discoꝛdari: sed in his solis q̃ de⁹ diligit delectari. Hec ille. Sꝫ heu mõ hãc pauci habẽt: nã null⁹ in pctõ moꝛtali exñs habꝫ hãc pacẽ: qm̃ vt dr̃ Aug. Dis criminosus ẽ inimic⁹ deo. Scd̃o q̃daꝫ dr̃ pax hierarchica. i. hoim cũ angel': vicꝫ dũ moꝛẽ gerim⁹ angelis nr̃is custodib⁹. Ad qđ hoꝛtaẽ Ber. di. In q̇uis diuersoꝛio ĩn q̃libet angulo reuerentiã exhibe tuo angelo: nec audeas facere coꝛã illo qđ me pn̄te nõ auderes. Tertio q̃dã dr̃ pax monastica. i. vni⁹ ad seipꝫ dũ rõ tãq̃ supioꝛ impat suis inferioꝛib⁹ viribꝫ: ꝛ iste obediũt rõni. ptꝫ in sctis. Nã ꝛ ĩ cẽte pho. ix. Eth. Mal⁹ nec ad se hꝫ amiciciã nec ad aliũ: ꝛ sic nec habꝫ pacẽ: q꞉ caro est ꝯtra spm̃. Quarto q̃daꝫ dr̃ pax iconomica: h̃ est habitãtiũ i vna domo: sicut coniugatoꝶ ꝛ fratꝶ. de hac Ecci. xxv. In trib⁹ bñplacitũ est spũi meo: q̃ sunt grata deo ꝛ hoib⁹: amoꝛ fratꝶ: ꝯcoꝛdia ꝓximoꝶ: vir et mlier bñ sibi ꝯsentiẽtes. O hõ pẽsa hec. Quito quedã ẽst pax politica. i. habitantiũ in aliq̃ vno regno vel in vna ciuitate: q̃ dicit̃ q̃i ciuiũ vnitas. M Queritur hic: Vñ est ꝙ aliq̃ ciuitas magnam discoꝛdiã patiẽ in suis ciuib⁹ ꝛ dissensionẽ nec põt pacari. sitr aliqđ regnũ vel cõitas q̃nq̃ a deo ꝑmittit̃ discoꝛdia desolari. Rñdetur recolligẽdo ex scp̃turis: talia ꝑmittit de⁹ ꝓpter pctã: vt dr̃ etiã Aug⁹. v. de ciuita. c. xxij. Et pmo aliq̃n ꝓpter supbiam hoim illoꝶ. Prouer. xiij. Inter supbos sp iurgia sunt. Scd̃o aliq̃n ꝓpter iniusticiaꝫ: Prouer. x. Regnũ d̃ gẽte in gentẽ trãsfertur ꝓpter iniusticias et dolos. Tertio aliq̃n ꝓpter homicidiũ ꝛ luxuriã: ptꝫ in Dauid: cui dictũ est: Nõ recedet gladi⁹ d̃ domo tua. ꝛ ita factũ est ꝙ filij sui se se occiderũt. Quarto aliq̃n ꝓpter oppꝛ̃ssionẽ iudicũ iniquã: sicut fit sepe in ciuitate ꝑ iudicia falsa q̇bus oppꝛimunẽ paupes ꝛ vidue a diuitib⁹ iniq̃ auferẽdo illis bona. Esa. xxxiij Ve q̃ pdaris: nõne ꝛ ip̃e pdaberis? Quinto aliq̃n ꝓpter piuria ꝛ fidei fracturã, patꝫ de Sedechia rege: ꝛ regno israel desolato a babylonijs: Hiere. xxxiij Sexto aliq̃n ꝓpter iniq̃toꝶ publicã maliciã impunitam Prouerb. xj. In bonis iustoꝶ exaltabitur ciuitas: ꝛ in pditiõe impioꝶ erit laudatio. Hec sufficiat. O ƀ chꝛiani cauete hec vt pacẽ habeatis. A

Circa scd̃m de inductiua cõmendatiõe nota: ꝙ pacẽ amplecti ꝛ teneri inducimur ex oĩ lege: qm̃ ois lex eaꝫ cõmendat tanq̃ bonũ maximũ. Et breuiter ꝓseq̃ndo pmo oñdit̃ ex lege nature hois intrinseca ex ꝯditiõe pmaria. Nam Aug. xij. de ci. dei hãc pcipuã q̃stionẽ: q̃re de⁹ ex vno hoie. s. Adã fecit oẽs homies: cũ h̃ nõ fecerit in alijs aialib⁹: soluit di. sic: De⁹ fecit ex vno hoie oẽs hoies vt eo mõ vehemẽtius cõmẽdaret̃ societatꝫ ꝛ vnitatis vinclm̃: ꝛ sic in mltis ꝯcoꝛs vnitas nature fuaret̃ in pace. Vñ ꝛ ꝓpterea de⁹ hoi nõ dedit talia mẽbꝛa scꝫ quib⁹ posset lacerare vel tanq̃ armis vulnerare: sic dedit aialib⁹: puta dẽtes et vngues acutos: ad fcandũ ꝙ sicut dr̃ etiã. j. Polit. Hõ est aial naturalit̃ mansuetũ ꝛ sociale: ꝛ sic pacis sectatiuũ: alioq̇n ꝯtra naturã peccat.

Scd̃o ex lege theologica q̃ ꝓhibet inimicicias ꝛ odia ac discoꝛdiã: ꝛ dictãt ex ꝑcepto chꝛi Matth. v. etiã inimicos diligere ꝛ recõciliari offenso fratri ꝛ sic pacẽ habere: Rõ pcipua est: q꞉ debem⁹ tẽdere ad celestẽ patriã ꝛ ad deũ ꝑpetuo possidẽdũ in q̃ btificamur: sed ad hec nõ est alia via nisi pax. Prouer. iiij. Oẽs semite ill⁹ pacifice. Nec in patria regnat aliud nisi summa pax ꝛ cõcoꝛs oim volũtas Esa. xxxij. Sedebit ppl's me⁹ in pulcritudine pacis. Vñ ciues ill⁹ patrie scꝫ angeli quib⁹ asso ciabimur: pacẽ cecinerũt dicẽtes: Glia in excelsis deo. et in terra pax. ƀ cẽ. Tertio oñditur ex lege canonica. Nã Aug⁹. xxiij. q. iiij. ca. j. ꝛ c. ecce. dictat: ꝙ ꝓ pace seruanda etiã mala q̃nq̃ sunt tolerãda. et idem Sex. quisq̃s. dicit: ꝙ pacific⁹ ille dicit̃ q̃ coꝛ

rigit qd pot: q salvo vinclo pacis corri- gi no pot equanimit supportat. na .xxiii.q. i.c.q cotra. dr. q diversis penis puniedi sit pace eccle turbates etiam exilio ppetuo. Quarto ex lege civilica: q etia punit ma lefactores pace cotractis turbates. Itez C. de fideicomiss. l. amplius. statuit: q heres no servas testametu pris defuncti est ex- heredatus: sic q no servat testamentu pacis: qua chris nobis legavit: put patuit in themate. exheredatur a celo. Quin to ex lege phica. q: oia naturalit appetut pace. na sm Phm. i. celi. Oe grave te dit deorsum z oe leve sursu. z h ideo vt de tetur in suo loco naturali. Proinde Aug. xix. de civit. dei dicit: Sicut nemo est qui gaudere nolit: ita nemo est q pace habere nolit. Quare etia sctus Tho. ii.ii. q. xxix. ar. ii pbat: q oia appetut roali vel natu- rali appetitu pace vt pservent in esse z vi ta: z oia cogaudent paci. Ad hec exempla phicalia ponam aliq. Primu de apibus Qn enim apes invice strepunt z clamore ac discordia faciut: signu est q rex vult al- veare dimittere. Ite in avibus dicit Soli- nus in lib. rex. q eo anno q videnf aves i alto aere pugnare: futuru e spestilentia z strages z neces in inferiori regione fieri. Quia instinctu naturali aves terra z aere infert sentiut esse corruptioi ppinq: ideo in altu levat se. Sic spualiter: qn hoies dis- cordat: streput vel cotra sese pugnare vi- dent: signu est q rex chris recedit ab eis: z pestilentia vicioz ac damnationis sequtur in eis. vn Ong. li. de ritu ecclastico dr: Bel la et litigia hoim pstigia sunt damnatio nu eternaliu. O g ho primesce. p Sz di. Quid g facia cu ille otra me irat fer- vet ad rixandu: nec vult mitigari. Ad hoc rndendo cosulo cu aplo Rom. xii. dicete: Quod ex vobis est pace habete cu oibus salte date inde locu ire. s. declinado vel fu giendo: q si hoc no poterit: q: forte obliga tus illi es: sicut vxor marito: tuc mite te p beas z humiliter loqre: quia rnsio mollis frangit ira Prover. xv. Sexto ex lege poetica. Na z Salustius in iugurtino ait: ideo z Hieronym. dr: Cocordia parve res crescut. sed discordia maxime dilabuntur Ite Seneca lib. iiii. virtutu dr: Scito ho nestu et magnanimu vindicte genus esse oe igscere. Propterea etia quida sic alle- gat Hug. de clau. aie dr sic: Quattuor sunt necessaria viro bono: Primu vt omes faciat sibi amicos si pot. Scdm: q si no pot face re amicos no faciat sibi inimicos. Tertiu q si nec hoc pot: q: ille vult eu ledere: tunc recedat z fugiat. Quartu est: q si eu lese- rit: no vindicet. Hec ille. Ad ide. s. de pa- cis comendatioe Priscian volumie mi- nori dic: Si qritur: qd est summu bonum in hac vita. Rndetur (inqt) q pax. Ecce g charissimi ptes: q: debem amare valde pa ce. Septimo ondit ex lege politica. Naz vt Phs. iii. Poli. z v. etia lib docz: ad po liciam bona reqrit ordo in pncipado z sub- iciedo: z servada est iusticie eqlitas p bo- no pacis. s. vt minores revereant maiores et maiores adiuvet minores: z eqles eqli bus iura sua reddant: alioqn vbiqz seditio erit. Hec ex Pho. Ideoqz Aug. xix. de civita. dei dr. q in rebus creatis nil est gra- tiosius: nil securi bono pacis solet audiri. Tolle bonu pacis: qd sut reg nisi qda latro cinia. Hec ille. Vn ex pdictis claret com mendatio pacis. O vtina hoc regnu no- stru z hec civitas pesaret bonu pacis z il- lam teneret. O Sed h inimicicias quot mala: qt cedes seqntur. Heu heu de ma gne a pncipio mudi qt inter hoies secuta sunt homicidia: qs enumerabit: vere res horreda nimis si comeoramur ex histo- riis: Na Paulus orosi lib. ii. refert: q sub tribus regibus Persaz succedetibus sibi: vicz Cyro: Athamire: et Xerxe: decies nonies centena milia hoim in bellis pempti sunt ex persis. Deniqz Eutropi narrat: q ro- ma condito dominio orbis postea in vr- be subortis discordiis z partialitatibus fa- cta est cedes hoim sparsim p varia bella intantu: q plures q sedecim milia hoim occisa sunt pter captivos z fame mortuos z hmoi. Item in biblia qt centenamilia hoim legunt pempta p discordias. Et in variis chronicis gentiu qt legunt Et i no stro regno etia: solus deus novit. Vtiqz si omnia simul colligere possem ex tata multi tudine interfectoz possent ostrui montes excelsi: et ex sanguie eoz larga flumia flue rent. O g maledicta discordia: O benedi

qua pax que tãta mala cõpescis: vere male dictus qui te respuit.

B Circa tertiũ de acceptatione diuina nota: q̃ deus ostẽdit pluribus signis q̃ diligit pacẽ hoim. Primũ signũ natiuitatis: q: cbr̃us tpe pacis nasci voluit. Scdm angelice exultatiõis: q: angeli exultãtes in cbr̃i natiuitate pacẽ i terra hoib9 bone volũtatis adesse cecinerũt. Tertiũ beatificatiõis: q: cbr̃s beatos fore pdicauit pacificos dicẽs Matt. v. Bti pacifici qm̃ filij dei scz dilecti vocabuntur Quartũ testamẽtalis legatõis: q: discipulis pacẽ legauit: vt patuit. Quintũ emptionis: q: caro pcio sanguinis sui pacẽ hoibus emere voluit recõciliando nos deo. vt dicit Apls. Sextũ salutatiõis: q: post resurrectioẽ apparens discipulis pacem annũciando salutauit: z aplis pacẽ salutarem mandauit Luc. x. In quacũq3 domũ intraueritis: pmũ dicite: Pax huic domui Septimũ orõnis z sacrificatiõis. Unde Chrys. sup Matth dr: Perpendite q̃ntũ malũ sit discordia. q: a discordantib9 non vult deus acceptare sacrificiũ nec orõnes exaudire: plus em̃ diligit pcordiã fideliũ q̃ munera. Hec ille. S Propterea exemplũ legit: q̃ demones multũ gaudẽt de hoim discordia. Cũ ei b. Franciscus Aretium venisset: vidit demones exultare de illius ciuitatis intestino bello: z p sociũ mandauit ex parte dei vt exirent demones de ciuitate. Et ecce statim recesserũt: z ciuitas concordiã fecit. O q̃ pax benedicta que demones expellis z deũ in hoie habitare facis: z celestẽ patriã pmerens: Quaz nobis pstare dignet Jesus chr̃s qui cum patre z spiritusctõ viuit in secla seculoz Amen.

Item pro cena domini z p alijs seq̃ntibus dieb9 plures sermões feci in alijs partibus Pomerij.

Explicit hoc q̃dragesimale de penitentia in laudẽ cbr̃i et beate virginis matris beatiq3 Francisci ac oim beatoz.

In nomine domini

Jesu cbr̃i incipit tabula de materijs ptentis in hoc q̃dragesimali Pomerij de penitẽtia fm alphabetũ.

Finit ad laudem christi tabula fm ordinem alphabeti. Deniqȝ tabulam aliā fm ordinē fmonū nō est necesse describere q2 satis patet intuēti in hocipso oꝑe ordinate ꝑ titulos conscriptos.

In nomine domini Iesu incipit Quadragesimale secundum sive sermonarium Pomerii .s. de Vicijs. Et primo in generali Secundo de septem capitalibus peccatis. Tertio de filiabus eorum aliquibus cum pertinentijs certis. ut patet discursive.

In capite ieiunij .s. die Cinerum Sermo primus de peccato detestando. quia placet diabolo: nocet homini: et displicet deo

Tu autem cum ieiunas unge caput tuum et faciem tuam lava. Mat. vj et in evangelio hodierno. A

Verba sunt salvatoris nostri iesu In quibus monet et docet nos ad sacrum ieiunium: quod iam instat faciendum. Quod quidem .s. ieiunium ut hominem elevet in celum debet habere alas duas precipue scilicet opus pietatis. et mundiciam ab omnibus peccatis. Unde Leo papa super hoc evangelio dicit. Impleri debet ieiunium non ciborum inmo pietate: sed maxime viciorum privatione. Propterea christus dominus dicit. Tu .s. christiane cum ieiunas unge caput tuum et faciem lava. Chrysostomus. Caput nostrum christus est quem debemus ungere oleo misericordie pauperibus erogando. Per faciem autem conscientia significatur spiritualiter. Sicut enim in conspectu hominum gratiosa est facies pulcra. sic in oculis dei speciosa est munda conscientia. Hec ille. O anima peccatrix que multis sordibus peccatorum fedasti faciem .i. conscientiam tuam. Audi iam prophetam Hieremiam .iiij. clamantem Lava a malicia cor tuum ut salva fias: quod pro ponitur pro alio themate. Audi et christum monentem. Lava faciem tuam. Sed quali aqua lavabis utique aqua lachrymarum. Iuxta illud psalmi. Lavabo per singulas noctes .i. vicia. lectum. scilicet conscientie. lachrymis meis .i. stratum etc. ut sic requiescat in te deus christus iesus qui nos monet in hoc evangelio: patet. Itaque de peccatorum omnium detestatione et emendatione in hoc sermone tria mysteria declarabimus: secundum quod tres rationes ad id inducunt generaliter.

Primum dicitur diabolice complacentie.
Secundum dicitur humane nocentie.
Tertium dicitur divine displicentie.

Circa primum de diabolica complacentia. Notandum quod peccatum omne summo conatu est fugiendum et cavendum. quia diabolo summe placet ut perdat hominem per peccatum. Quod daret precipue tribus signis. scilicet

Primum assidue laborationis
Secundum multimode tentationis.
Tertium congratulationis.

B Primum inquam signum. quia diabolus licet sciat quod quanto plures homines decipit: tanto et ipse accidentalem penam sibi acerbiorem adquirit de iudicio: tamen assidue laborat ut hominem peccare faciat. j. Pe. v. Adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem devoret. Gre. Nil fecisse se extimat cum animas non sauciat. O mira diaboli invidia ut se velit cruciatibus maioribus exponere ut peccet homo. Nam hoc prius est invidis sicut narratur. quod quidam invidus petivit et sibi erui unum oculum quatenus alteri eruantur ambo oculi iuxta regis edictum. s. quod qui prior rogaverit alteri duplum detur.

Si queratur An diabolus possit dici causa peccati directe in homine peccante Ad quod respondetur secundum Tho. j. secunde. q. lxxx. quod cum omne peccatum sit voluntarium ut dicit Aug. Nil est directe causa peccati nisi sola voluntas hominis: que non necessitate movetur. Sed diabolus est causa peccati solum per modum proponentis et persuadentis appetibile. Et sic Aug. dicit .iij. de trini. quod diabolus sue societati malignos affectus inspirat. sed in homine est consentire vel dissentire. Ergo homo debet se culpare et accusare: non diabolum incusare C Secundum signum quod peccatum hominis placet diabolo est multimode tentationis. Tentat enim semper multimode ut milleartifex. Gre. Assidua tentatione nos diabolus tentat: ut saltem tedio vincat. ergo etc. Unde Dionysius libro de divinis nominibus dicit. quod multitudo demonum est causa omnium malorum sibi et alijs. et Damascenus dicit. quod omnis malicia et immundicia a diabolo sunt excogitata.

Sed diceres. Nunquid aliquod peccatum fit sine instigatione diaboli. Rndetur secundum Thomam prima parte. q. cxv. breviter dicendo quod sicut ille qui iecit ligna ad ignem dat occasionem combustionis lignorum. sic diabolus occasionaliter causa est omnium peccatorum nostrorum. quia ipse instigavit primum hominem ad peccandum: ex cuius peccato constituta est

in toto hũano genere quedã pronitas ad peccandũ quocũq₃ peccato. ꝛ sic intelligẽda sunt v̾ba p̄dicta dionysij ꝛ Damascen. Uerũtñ multa pctã cõnuttunt̃ sepe ex carnis corruptioneꝛ libertate arbitrij nõ a diabolo instigante. Unñ Aug. li. de ecclesiasticis dogmatib₉ dicit. ꝙ non omnes male cogitatiões a diabolo excitant̃. sed aliq̃tiens ex motu liberi arbitrij emergunt. Et Origeñ. dt. ꝙsi diabolus non esset: adhuc hoies appeterẽt cibos ꝛ venerea. D

Tertiũ signũ cõgratulatiõis. q₃ iocundatur de pctis hoim. Sed quõ possint iocundari in aliquo demones cu₃ sint pleni tristicia q̃ expellit oẽ gaudiũ velut ꝯrium. Sicut eni̇ angeli bti pleni gaudio nõ possunt tristari. sic nec angeli mali pleni tristicia damnatiõis possunt letari i aliquo. q₃ p̄mo Ethicoꝝ. Delectatio fortis expellit oẽm tristiciã ꝛ ecõuerso. R̃ndet̃ s̄m Ricb. in. q̄. di. vj. ꝙ demones ante iudiciũ ꝗuis sint in tristicia grauissima. tñ nõ ita copleꝫ te quin sint capaces alicui₉ vani gaudij de malis. sc₃ euentibus que desiderant eueni re. Nam vt Aug⁹. iiij. de ci. dei dt. Praua docent: turpib₉ gaudent. sed post iudiciũ erit completa pena eoꝝ adeo vt in nullo possint letari. Beati aũt angeli ia₃ sunt ꝑfecte pleni beatitudine substãtiali. Jdo in eis nulla potest eẽ tristicia. Ex istis p₃ ꝙ peccatũ diabolo cõplacet summe. O ergo qualis demẽtia hominis q̃ vult peccando cõplacere diabolo. O peccatores excecati non ꝯsideratis ꝙ diabolus ꝑ pctm̃ vos trahit in infernũ. ꝛ q̃nto eoꝝ complacentiam impletis soluet tormentis. Exẽplu₃ ad hec habemus in euangelio ꝙ diabolus totum mundũ offerebat chr̃o di. Hec omia. s. regna mũdi tibi dabo si cadens adoraueris me qd̃ erat vnũ pctm̃. g̃ p₃ ꝙ diabolo sũme placet pctm̃ p̄e toto mũdo

E Circa scd̃m de hũano nocumẽto ꝑ pctm̃. Querit̃ vnde possit probari ꝙ pctm̃ sit summe nociuũ homi. R̃ndet̃ ꝙ ex regulis generalib₉ precipue trib₉ q̃ clarent in theologia. Prima regl'a negatiua est. ꝙ nihil in toto mũdo p̄t nocere hoi nisi ꝑ pctm̃. Unñ si solũ ab isto hoste. sc₃ a pctõ caueat sibi hõ nõ sũt timẽdi alij hostes. nec diabol⁹ nec hõ malus. nec infirmitas. nec mors. nec ifern⁹. Hec regl'a p₃ ꝑ illud Eccs. viij. Qui custodit mãdatũ nõ expiet̃ q̃cq₃ mali. Lyra. s. in futuro. etsi in p̄senti expietur h̄ erit augmentũ gr̃e ꝛ gl'ie. Et sic p₃. Propterea Br̃. in collecta dt. Nulla nocebit aduersitas si nulla domiet̃ iniq̃tas Ber. O ꝗ̃iocũdũ dei iudiciũ ꝙ ille sup̄bus. s. diabolus bũliũ malleat or eis coronã fabricat ꝑpetuã cũ impugnat ꝛ suc cũbit. Scd̃a regl'a affirmatiua ẽ ꝙ peccatũ est intantũ nociuũ: ꝙ q̃cq̃d est hoi saluberrimũ efficit noxiũ. Declarat̃. Nã vitã istã ad salutẽ a deo datã cõmutat hoi pctm̃ in mortẽ ꝛ dãnatiõe ꝑpetuã. Jtẽ meritũ passiõis chr̃i ꝛ sacrm̃ eucharistieꝛ merita beateꝛ marie ac oim sctõꝝ que sũt saluberrima pctm̃ facit vt indigni sint ad hec hoies. ꝛ eucharistia indigne in pctõ accepta fit talib₉ in dãnatiõe. Preterea. ip̄m deũ q̃ est totus benign⁹ ꝛ mansuetissimus pctm̃ nr̃m reddit nob̾ adeo furibũdũ vt p̄ijciat in ignem ꝑpetuũ. O q̃nta ira dei filios ꝑ pctõ p̄ijcere in ignem: nec vnq̃ retrahere. Tertia regula ꝑemptoria. ꝙ peccatũ in hoie oẽ bonũ perimit ꝛ omne malum inducit. Nam pctm̃ idõ dr̃ mortale: q₃ mortificat omne bonũ. perimit etiam animã. Ezech. xviij. Anima q̃ peccauerit ipsa morietur. Perimit etiã corpus. q₃ ꝑ pctm̃ incurrimus mortẽ aieꝛ corpis. Et ꝑ pctm̃ demerent̃ q̃dam citius mori. Ps. Uiri sãguinum nõ dimidiabũt dies suos: p̄terea aufert deũ ꝛ oĩe bonũ. ꝛ p̄uat merit᷒ passionis chr̃i ꝛ beate marieꝛ totius eccl'ie ꝛ omne malum inducit: vt patebit in sermonib₉ sequentib₉. O g̃ pctõr pertimesce pctm̃ ꝛ age pniam: alioq̃n meli⁹ tibi fuiss₃ si natus non fuisses.

F Circa tertiũ de displicentia peccati apud deũ querit̃. Unde probat̃ ꝙ de⁹ summe odiat pctm̃. Respondet̃ ꝙ h̄ ꝓbat̃ Primo ꝑ scp̄turã sacrã. Ecc̃i. xij. Altissim⁹ odio habet peccatores. Et Sapien. xiiij. Odio ẽ deo impius ꝛ impietas eius. Et h̄ intantũ ꝙ nec videre vult pctõres ꝓpter pctã. Abacuk. j. Mundi sũc oculi tui dñe ne videas malum ꝛ respicere ad iniq̃tatẽ non poteris. Scd̃o per rõnem.

klaram.qꝛ summe odit quis interfectorez
sui filij vt patet.sed per pctm̄ crucifigit ho
mo dei filiū.ad Heb.vj. Rursum crucifi-
gentes chr̄m in se.hoc est p tāta iniuria de
us reputat peccatū acsi crucifigeret chr̄m
Sequit ergo ꝙ deus summe odit pctm̄.
Ve ergo peccatori Tertio p signi vl' ex
empli euidentiam patz p plura mirabilia
signa. Primū in chr̄i passione. Nā ma-
gis voluit deus coronā maiestatꝫ ꝛ glorie
sue deponere ꝛ inter latrones suspēdi i cru
ce tanꝙ vilissim⁹ oim hoim ꝙ peccatum
sine pena dimittere. Vn̄ Aug⁹.sup Col.
Dū inocēs chr̄s occidit pctm̄ crucifigit.
Itē quero te o homo.nonne mirabile essz
odiū dum ꝗs diceret se intantū odire ali-
quem ꝙ vellet se ꝛ ꝓpriam matrem gladio
trāsuerberari ꝙ illu sustiere impune. Sic
christus fecit se occidi:ꝛ matri sue gladiuz
ꝯpassiōis acerbissime iferri:ꝙ ꝙ nō puni-
ret peccatum hoim. Scđm signū mira
bile in creaturaꝝ destructione. Naz deus
oēz creaturam destruxit i odium peccati.
Etem̄ angelos nobilissimos de celo ꝓpter
pctm̄ eiecit in ꝑpetuū. Item homines de
paradiso eiecit.siderū splendorē diminuit
vt dicit glo.sup illud Esa. Erit lux lune si
cut lux solis ꝛ lux solis septupliciter lucēs
sicut lux septem dieꝝ. Itez totū mundum
diluuio perdidit.ciuitates sodomoꝝ sum-
mersit. Tertium signū in ꝑpetua dāna-
tiōe.qꝛ p pctō vnico ꝑpetuo dānat crucia
tu. nō mille vel centū milibꝫ annoꝝ:sꝫ sine
fine seculoꝝ. O infinita dei maiestas vbi ē
dulcedo tua.cur tā dure dānas hoies ꝗs
creasti nisi ꝓpter pctm̄ nā pot⁹ de⁹ descen
deret in infernū ꝙ pctm̄ dimitteret impu-
nitū. O ḡ charissimi fugiam⁹ pctm̄ ne pe-
amus. Rogemus ḡ chr̄m dn̄m ꝛc̄.

Feria quinta post cinerum. Sermo.ij.
De malis que facit peccatum homini i vi
ta presenti.

Filii regni
eijcient i tenebras exteri
ores Mat.viij.ꝛ i euāg.
f
hodier. Verba sunt saluatoris nr̄i quib⁹
insinuat ꝙ indicibile malū sit pctm̄ ꝓ quo
dānant hoies ꝛ e celo eijcient in tenebras
infernales. O ꝙntū deberet terrere h' xbū
chr̄i pctōres christianos:qꝛ dic̄ filij regni.
Chrys. Filij regni sunt ꝗbꝫ regnū dei ē ꝑ-
paratū scꝫ p fidē ꝛ dilectionē vt erāt iudei
ꝛ nunc sunt chr̄iani:ꝗ ꝓpter pctm̄ demeren
tur vt eijciant in tenebras:hoc est sm̄ Hie
ro.excludent a vero lumine deo. Et ꝙnta
mala ibi sint passuri subdit. Ibi erit fletus
ꝛ stridor dentiū. Tali peccatori dn̄s Hie-
remie.ij.ca.dicit. Scito ꝛ vide qꝛ maluz ꝛ
amaꝝ est reliquisse te dn̄m deum tuuz.qđ
potest poni ꝓ alio themate huius sermonis
Reuera qui nolunt nunc intelligere malū
culpe videbūt p experientiā i futuro. quia
vt.xxviij.di.c. Qui ea. Grego.dic̄. Stul-
tus i culpa erit sapiēs i pena. O ḡ pctōres
ꝑtimescite pctm̄ qꝛ eijciemi in tenebras in
ferni vt ptz in euangelio. Exq̄ ḡ p pctm̄
demeret hō eijci in tenebras exteriores de
pctō quanta mala in p̄senti facit vt caue-
re sciam⁹ tria mysteria declarabim⁹.
Primū de malis q̄ facit in aio vel mēte
Scđm de malis que facit in toto hoie
Tertiū de malis q̄ facit in cuncto opere

G Circa primū de malis
q̄ facit pctm̄ in anima Notandum ꝙ recol
ligēdo ex scripturis ꝛ doctoꝝ dictꝫ m̄lta ma-
la facit pctm̄ i aia. Primo qꝛ aiam ma-
culat Thren.iiij. Denigrata est sup carbo
nes facies eorum. Nam diabolicā effigiez
facit in anima.quia diabolicam facit eam
Propterea christus de Iuda dixit Ioan.
vj. Vnus ex vobis diabolus est. Secū
do quia animā occidit et vitam priuat scꝫ
deo. Vnde Aug.xiij.de ciuitate dei ca.ij.
dicit. Quāuis anima humana veraciter im-
mortalis ꝑhibeatur.habet tamē quandā
etiam ip̄a mortē suam.mors anime fit cuz
eam deserit de⁹ sicut mors corporis est cū
id deserit anima.hec ille. O ḡ homo pen-
sa hoc.nōne crudelis est in seip̄m qui occi-
dit corpus ꝓprium.ꝙnto crudelior est pec-
cator qui occidit animaz que omni corpo
re est preciosissima. Nam Sap.xvj. Ho-
mo p maliciam occidit animā. Tertio
cor indurat Prouer.xviij. Peccator cum i
ꝓfundum peccatoꝝ venerit contēnit. Pro

quo nota q̄ ꝯtractaꝛ a doctoꝛib⁹ q̄busdaꝫ .H. Questio scꝫ quomō peccatoꝛ iduraꝛ ⁊ gradatim ruit in ꝓfundū peccatoꝝ ⁊ inferno. Et ad hoc dicunt q̄ hoc fit septeꝫ gradibus. Primo gradu peccatū qd̄ homo facit videꝛ graue onus quasi esset i inferno talis cū p̄mo cepit peccare. Et hoc ꝓpter ꝯscientie remorsum. Vn̄ Aug⁹ li.j. confessionū dicit: Iussisti domine ⁊ sic est vt pena sibi sit omis inoꝛdinatus animus Sic ergo in primis peccatū est graue. In scd̄o gradu cum iteraꝛ peccatū videtur minus graue. In tertio reputaꝛ leue. In q̄rto ꝓ nullo videꝛ. In quinto videtur delectabile. In sexto fit insup desiderabile vt sine omni tentatione diaboli queraꝛ committi. In septimo fit defensabile tāq̄ bonum ⁊ iustum. ⁊ sic impius cum in ꝓfundū peccatoꝝ venerit cōtemnit dei iusticiam ⁊ iudicia ac ludens ⁊ ridens facit peccatum. Cōtemnit redarguētes excusando ⁊ defēdendo. O quot sunt vsurarij. o quot fornicarij ⁊c̄. sic facietes. .I. Tertiū malū pcti est q̄ deū elongat Ps̄. Longe a pctoꝛibus salus q̄ȝ iustificationes tuas non exquisierūt. Sed di. quomō elongaꝛ deus a peccatoꝛe cū semꝑ equaliter est vbiq̄ deus. Respondet Hiero. in epistola ad Damasū d̄ filio ꝓdigo di. Quia nullus absq̄ deo locus est. Igiꝛ sciendū est non locoꝝ spacijs sꝫ affectu vl' amoꝛe aut nos cū deo esse. aut ab eo recedere. hec ille. Exemplū ponam⁹ iuridicū. Si q̄s de familia vl' domo epi̅ excōmunicationē incurrit maioꝛeꝫ ꝓpter facinus vel ꝯtemptū lꝫ sit eps̄ cū eo in eadem curia vel domo. q̄ndoq̄ tñ eundem vitat vt debꝫ. Iuxta versus. Os oꝛa ꝛe vale cōmunio mensa negaꝛ. vt patet. xj. q. iij. excōmunicatos. Et ca. se. ⁊ sic longe distare se facit ab illo amoꝛis signis. sic cū peccatoꝛ sit maledictus a deo ꝑ omne peccatū moꝛtale. Iuxta illud Ps̄. Maledicti qui declināt a mandatꝭ tuis lꝫ sit in eadeꝫ domo ecclesie cum chr̄o sūmo pontifice tñ longe se chr̄s facit eidē. quia odit ipi⁹ maliciam. nec oꝛationē eius gratā habet. nec osculū pacis. nec salutationē gratie sue nec cōmunionē coꝛpis sui eidem dare vult nisi peniteat Quarto malū facit peccatuꝫ q̄ȝ excecat ꝑ̄pratū q̄ nec malū culpe. nec penas eis debitas sentiat Sap. ij. Excecauit eos malicia eoꝝ. Vn̄ Aureo. in cōpē. dicit Sicut bestia in aq̄s sūmergenda non sentit lapidē in collo donec i aquā extra nauem ꝓijciaꝛ. sic peccatoꝛ nō sentit on⁹ peccati donec in moꝛte de coꝛpe eijcaꝛ. Qui tū q̄ȝ fatuū foꝛe demōstrat. Nā stultus est q̄ volūtarie ad laqueū diaboli ⁊ suspēdiū aut i ignē currit ⁊ se p̄cipitat ⁊ ignē sibi acumulat dietim. sic facit pctoꝛ. Itē Greg. Stultū est fuire diabolo q̄ nullo placatur obseq̄o. sꝫ q̄nto mag̃ q̄s ei fuierit tāto amplius eū ille toꝛq̄bit. Itē insanus ē q̄ se empt̄ū a chr̄o p̄cio carissimo vendit diabolo ꝓ stercoꝛe pcti̅ fedissimo ad eterna supplicia. Ve g̃ ⁊ ve pctōꝛi impenitēti. Exēpluꝫ h̄ occurrit de visiōe Arsenij q̄ q̄daꝫ ligna supaddebat sarcine impoꝛtabili.

K Circa scd̄m de malis que facit in toto hoie ip̄m pctm̄. Notem⁹ plura ꝯtinuādo ad dicta. Sextum malū in oꝛdie ad p̄dicta ponit q̄ pctm̄ fallendo totum hoieꝫ necat scꝫ in aīa ⁊ coꝛpe. sicut esca in hamo piscem vel in laqueo auem ⁊ qd̄ pei⁹ est decipit inopinata moꝛte. Ecclesiastes. ix. Nescit hō finem suū. sed sic pisces capiunꝛ hamo ⁊ aues laqueo. sic homines in tp̄e malo cū exti. sup ⁊c̄. Septimū q̄ȝ gehēne etn̄ali obligat tā i aīa q̄̄ in coꝛpe post resurrectionē Mgr̄ i xlij. di. pctm̄ moꝛtale est qd̄ ad penā eterna obligat. Ve tibi g̃ o pctoꝛ ve. q̄ȝ in eadē aīa et eodem coꝛpe q̄ peccas ardebis perpetuo. Octauū q̄ȝ honoꝛē humanū sūme deturpat. Nā ps̄ teste. Hō cū in honoꝛe essꝫ nō intellexit compat⁹ ē iumētis ⁊c̄. Imo pl⁹ q̄̄ bruteale facit. q̄ȝ Aresto. vij. ethicoꝝ dic̄ q̄ homo prauus peioꝛ ē oi bestia centies ⁊ millesies. q̄ȝ dignus dānatione eterni cruciatus. Deniq̄ vt foꝛtius dicā peioꝛ ⁊ vilioꝛ ē omi stercoꝛe. iuxta illd̄ Sap. xv. Luto vilioꝛ ē vita ei⁹. q̄ȝ ꝯtrariaꝛ deoꝛ inimicaꝛ. sꝫ nō lutū. Nonū q̄ȝ infernū in hoie facit ⁊ parat. Aureolus in cōpendio dicit. Pctm̄ ex hoie infernū facit inq̄t. q̄ȝ i peccatoꝛe ē ignis iextinguibilis auaricie sicut i inferno. fetoꝛ luxurie. tenebre i ignorātie. vermis moꝛdēs ꝯsciētie. demones ꝑ effectū. superbia ira odiuꝫ ⁊ hmōi que sūme sunt

in inferno. Decimū malū: q2 calamitati seruitutis subiugat Ioā. viij. Qui facit peccatū seru⁹ est pcti. Aug⁹. Pctōr fuus est tot demonioꝝ q̄t vicioꝝ: Chr̄ꝯ. Diabolus prātez habꝫ sup pctōre sicut homo in subiugato pecore. O q̄ infelix peccator vide malū pcti et ꝯuertere.

L Circa tertiū de malis q̄ facit pctm̄ in ope notandū. ꝙ pctm̄ facit plura mala hoi in ope: Et cōtinuādo ad p̄dicta. Undecimū malū in ordine ponitur: ꝙ labores oim opeꝝ p̄mijs euacuat: vtꝫ q̄ homo fecit a pueritia: orādo: missā audiēdo: ꝛ sic de alijs. Aureo. in cōpen. li. iij. ca. vij. ponit exem: ꝙ sicut (ait) ram⁹ pcisus ab arbore arescit cū fructibꝫ habitis in eo: sic excisa aīa p pctm̄ a viro: e gr̄e ꝛ premioꝝ arescit ꝛ ad incendiū inferni habilitaf. Sed dī. Quo q̄ depeunt illa. Rn̄det Aureo. ibidē: ꝙ ne aliq̄d bonū (inq̄t) pereat illa bona opa q̄ qs peccādo mortificat alijs saluādis dabunt. Sicut qn̄ mortuo aliquo corpaliter in bonis suis alij succedūt Hoc aūt intelligendū est fm docto. ꝙ illa alijs dabunf ad gaudiū in celo inq̄ntū bti oēs gaudebūt nō solū de bonis opibꝫ a se factꝭ: sedetiā de illis q̄ alijs fecerūt ad laudem dei. Deniqꝫ duodecimū malū facit q2 mortificat queqꝫ opa in pctō facta ita vt nunq̄ reuiuiscāt ad vitā eternā. Unde Ray. dicit v̄sus. Illa reuiuiscūt que nata viua fuerūt. v̄. Nō poterūt viuere q̄ mortua nata fuere. Decimūtertiū malū: q2 naturalibꝫ in bonis vulnerat ita ꝙ intellectus obscuref in cogitatiōe veri: ꝛ affect⁹ tepescat i opatōe boni: ac mēoria in recognitione bn̄ficioꝝ dei hebetetur p pctm̄: vt hec dicit Aureol. Decimoq̄rto ꝙ oibꝫ gr̄e ꝛ gl̄e bonis expoliat: vt patuit ex dictis Ultimo: q2 oia dei opa ꝯtra hoiēz puocat. Nā Aug⁹. dicit: ꝙ offenso creatore offendif ois creatura. Jō ad vindictā ꝯtra pctōrem armabif in fine mūdi in iudicio Sap. v. Armabit creaturā ad vlnonē inimicoꝝ: ꝛ pugnabit cū illo orbisterrarū cōtra insensatos. O q̄ miserrime pctōr quid facies qn̄ terra ꝛ aqua clamabūt cōtra te dicēn. Sūmergatur in pfundum inferni. Ignis dicet: Cōburatur iste maledictus in eternū. Demones clamabūt: O maledicte veni nobiscū ad penas. Angeli dicēt: Discedite maledicti ad penas sempiternas. Creatura ois dicet: Ad infernū ad infernū: ad mortē et ignem o maledicti pctōres: q2 offendistis deū nostꝝ creatorē. Ue ve miseris. Age ergo charissime penitentiā: vide chr̄m passum te vocantē ꝛc̄. Rogem⁹ q̄ ipm chr̄m ꝛc̄.

Feria sexta post Cineꝝ Sermo. iij. de peccatoꝝ nocumentis alijs .s. in morte et post mortē in omnibꝫ.

Estis filii patris vestri qui in celis est: qui solē suū oriri facit sup bonos ꝛ malos Mat. v. ꝛ in euange. ho. Uerba sunt saluatoris nr̄i q̄bꝫ docꝫ nos tanq̄ bonos filios dei imitari ipm in dilectiōe pximoꝝ etiam inimicoꝝ. Et quō hoc faciamus. Aug. cōtra Faustū edocet ꝙ sic de⁹ sic diligit hoies ꝙ odit in eis peccatū licꝫ diligat id q̄d bonū est in hoie. s. rōnalē creaturā: tn̄ odit illius iniq̄tatē pter q̄d aliquos odire dr̄ ob pctm̄ quod summe odit sic nos debem⁹ pximos diligere sed pctm̄ odire vt simus filij dei. Unde in primo naturā debem⁹ diligere ꝛ nō nisi pter peccatū odire. Itē Chr̄ꝯ. sup Matth. ad id dicit: ꝙ deus ola bona dat: ꝛ solem oriri facit pter bonos nō pter malos: sꝫ flagella et oia mala dat pp̄ malos n̄ pp̄ bonos vt sic ońdat amore ad iusticiā ꝛ odiū ad pctm̄ Sed quare deus intantū odit peccatū nisi pter malū q̄d facit peccatū hoi pdendo creaturā dei nobilissimā. Sic ergo et nos debemus primū diligere: odiendo ꝛ corrigendo. s. illoꝝ pctā: et cauēdo pter mala q̄ infert. De his in euāgelio etiā dr̄ dictū fore antiq̄s: Diliges primū ꝛ odio habebis inimicū. Et hoc fm Orige. intelligif de diabolo ꝛ peccato q̄ sunt odienda.

Itaqꝫ de malis que facit pctm̄ homini tria mysteria declarabim⁹ pter p̄dicta.

Primū de malis q̄ facit in hoie morte
Scdm̄ d̄ malis q̄ fac p⁹ mortē i pctōre
Tertiū de mal' q̄ fac i lesiōe ois creature.

Itē aliō thema p hoc sermōe Ps. xxxiij.

Mors peccatorum pessima.s. propter mala que facit pctm in morte

MM Circa primū notandū: q pctm facit multa et maxima mala et nocumēta hoi tā in vita (vt in pcedēti sermone dictū est) q etiā in morte et post mortē vt ptz hoc sermōe. Primo nāq q pctm mortale solatio oi in morte puat. vt patz p aureo. in cōpen. li.iij.c.vij. Et declaraf q puat hoiē primo solatio rez visibiliū q dilexit.s. cibo et potu: amicis: vxore: rebus: diuitijs et corpe. Si dicas: q nō solū pctōres sed etiā iusti puabunf talibus in morte. Rndetur q verū est: tn iusti ex hmōi puatiōe nō habēt totalē merorē desolatiōez: q letificat eos spes maiorū bonorū obtinēdorum in futuro.s. p cibo et potu eternas delectatiōes felicitatis celice: p amicis habēt chrm beatā virginē et oēs angelos et btōs: p diuitijs et rebus indeficientē thesaurū et regnū celeste: p vxore et filijs sempiternū gaudiū corpus aūt qd corruptiōi relinqtur sperāt resurrectiū in glia. sed pctōr totali merore plenus erit q nō habz sperare bona celestia: sed penas debitas p pctis. Scdo q puat pctm solatio fiducie aniez cordiū: q timere habz homo ob pctm sup se deum iudicē quē ptēpsit: infra se infernū quē demeruit: ante se vitam futurā ad quā ibit vbi nil sibi cōgregauit: retro se oia pctā pterita p qbus.s. rationē reddere debet et penaz incurrit. Hec Greg. sñialiter. Tertio peccatū puat solatio bonis debito in morte p bona opa q oia pdidit p pctm vt in pcedētibus smonibus dictū est. A Exemplū habemus ex euāge. de diuite epulone Lu.xvj. qui ex oibus bonis q habuit et q gesserat nec psolationē vnius gutte aque obtinere potuit vnq in futuro. Itē audiui a narrantibus fidedignis: q in hoc regno stipendiarius qdā dū moreref: aiam suā alloqbatur talif di. Egredere maledicta aia mea egredere: noli me cruciare: nullū bonū fecisti in hac vita: vade q iā cū diabolo: et sic ifelix expirauit. Scdo q pctm in morte turbat. Aureo. vbi s. dr: Turbabif peccator in morte qn videbit pcursum demonū ad aiam rapiendā: et pcursum ppinquorum vel alioz ad diripiēdas res suas cū maximis laboribus adquisitas Threno.j. Nō ē qui consolef eā ex oibus charis suis: oēs amici eius spreuerūt eam et facti sunt inimici. O qlem et qntā elemosynā tūc faciet pctōr trifarie oia sua dando.s. corpus ravmis et vmibus: res hoibus mūdi: et aiam demonibus. Ve q pctōri. Vnd Haymo sup Apoc. dr. Nulla maior acerbitas q mors ipa in pctō morientis. Tertio pctm i morte hoiem accusat et testimonio suo reprobat: sicut furtū repertū apud furē ipm damnat et accusat. Ps. In opibus manuum suarū cōprehensus est pctōr. Bern. O qd faciet miser pctōr cū stabūt oia peccata cōtra eum dicētia. Tu nos egisti: tua opa sumus: iam te nō deseremus sed ad iudiciū tecū pgemus et testimoniū ptra te phibebimus: opa em illoz sequūtur illos. Apoc. xiiij. O ergo bō fuge pctm. Vltimo q sñiam dānatōis expostulat sicut et iusticia dei dictat vt nullū malū sit impunitū: fm dictū Aug. in Enchi. Ecce qnta mala facit pctm hoibus: O maledictū pctm vtinam nō esses q bene sine te essemus.

O Circa scdm de malis q facit pctm post mortē notandum pcipua qtuor indicibilia q pntuādo ad pmissa in ordine sunt hec. Quinto pctm post mortez oia mala penalia incurrere facit.s. famē: sitim: ignē: vermē: estum: frigus: cruciatū et morte et c. et in summo gradu penalitatis. Deut.xxxij. Cōgregabo sup eos.s. pctōres mala: et sagittas meas cōplebo in eis. hoc est plenarie vsq ad summū pficiaz in eis vt amplior cruciatus esse nō possit in mōo. Quis nāq dicet qt fūt cruciatus in hmōo et amplius in inferno. Sexto q suffragia ecclie oīa infructuosa sibi reddit. Vn nō valebit pctōri mortuo ille cantus ecclesie Requiē eter. do. eis dñe. nec oblatio misse. deniq nec merito passiōis chri: qd est idicibile: nec alijs gaudebit. Septio q nil qd desiderat hebit: s3 p ptrariū oīe qd nollet sustinebit: vt ptz p Aug. Vnd Ps. Pctōr videbit.s. q boni saluati sūt in celo et ipe nō. et irascef: dentibus suis fremet et tabescet desideriū pctōz pibit. Octauo q in inferno sine releuatiōe oi imitigabiliter ppetuo manebit: facis illd Esa.xl.

Vermis eoꝝ nō morieť ꝛ ignis eoꝝ nō extingueť. Ber. Jlle pene infernales nō habebūt momentaneū interuallū nec finalez terminū. Heu ꝙ ꝗꝫamarissima ꝛ indicibilis illa penitētia.

M Circa tertiū ꝺ malis que facit pctm̄ in vniuerso nota: ꝙ ꝑ reglā gñali theologica habeť: vicꝫ ꝙ pctm̄ toti vniuerso mūdo nocet in multiplici malo. Jdeoqꝫ cauendū est conatu summo. Declarať fm Aureol. vbi ś. ꝛ doctor. alios in oibus Primo em̄ nocꝫ viatoribꝫ vniuersis. Primo qꝛ sepe deꝰ iratꝰ ꝑpť pctā malorꝫ hoim mūdo ꝛ certis regionibꝫ vel ciuitatibꝫ flagella infert: qbus etiā inocētes ꝛ iustos ferit: vt ptꝫ in diluuio ꝛ sodomitꝭ vbi pl'es infantes sunt ꝑempti. Et in peste mľtiplici ꝛ i exterminatiōe regnoꝝ ꝛ iudeoꝝ ꝛ hmōi. Sicqꝫ nocꝫ oibꝫ creaturꝭ mōi qꝛ oia plaganť sepe: vľ mľta etiā bruta ꝛ insensibilia ꝑpť hoim pctā grandinibꝫ ꝛ alqꝭ cladibꝫ. Scđo qꝛ ꝑ eo ꝙ hoies peccāt acies demonū magꝭ insolescūt ꝛ inualescūt: fm Aureo. ibidē ś. Sicut exemplū: cū hostes insolescūt qn̄ bella ꝯria in ꝑncipio ꝯmunť. Tertio qꝛ pctōres multos scandalizant ad peccandū ꝛ inficiūt: et sic dei ira ꝯ oēs ꝑuocať Scđo pctm̄ nocꝫ in purgatorio expiādis: qꝛ pctores nō possunt eos tāefficacitť iuuare suffragijs sicut si essent i grā. vt patꝫ ꝛc. Tertio nocꝫ dānatis: sed quō hoc Aureo. ś. rn̄det: ꝙ ꝑ modū ꝯiunctiōis. Quāto em̄ pl'es erūt in inferno: tāto maior horror ꝛ maior illoꝝ pena erit. Subdit: Fallit em̄ in inferno regula illa: Solatiū est miseris socios habere penaꝝ Exemplū: Quāto plura ligna sūt in igne tāto fortiꝰ ardere habebūt. Sic in ꝓposito Q Quarto nocet saluatꝭ: sed quō pt pctōr nocere saluatis ꝛ btis angelis ac sāctis in celesti btitudine ꝑfecta. Rn̄det Aureo. vbi supra. ꝙ ꝑ modū abstractōis: qꝛ si peccator non peccaret: sed saluaretur ex consortio ꝛ societate sua in beatis augeretur glīa accidētalis oim btoꝝ: vt claret fꝫ oēs docto. sup. iiij. Et sic pctōr ipē abstrahendo se a glīa ꝗntum ad se minuit illoꝝ gloriā accidentalē. Sed si ꝗras: Nūqd ergo beati minus gaudebūt ꝑ eo ꝙ iste vľ ille pctōr nō saluať. Rn̄detur fm docto. ꝙ in nullo minuiť illoꝝ gaudiuꝫ: quia ꝙ iste peccator perdit coronā gaudij alius accipit. Et sic diciť Apocalip. iij. Tene qđ habes vt coronā tuā nemo accipiat. Vn̄ nō minuiť gaudiū illoꝝ: sed erit de alio ꝗ accipit coronā: ꝛ nō de isto pctōre ꝗ ꝑdidit illorū gaudia ꝗ̄ ad seipm: ꝛ btē Marie ac chr̄i merita ꝛc. Exemplū ad id legiť de pluribꝫ euntibꝫ ad peccanduꝫ: ꝙ obuiauit christus dn̄s vulneratꝰ ꝛ sanguine recenti fluens singl'is sic dicēs. O miser: ecce quō te et oēs chr̄ianos redemi: vt qđ redditis odiū pro dilectiōe: quare vos ꝑditis: ꝛ sic preciū sanguinis mei vilipenditis ꝛc. O ergo peccator chr̄iane cur infelix in peccato viuens nō parcis tibi: nō amicis tuis: non purgandis: nō beatis: nō creaturis: deniqꝫ nō chr̄o passo. O misrime cur viuis vt oibus noceas: ꝛ sic teipm cū demonibꝫ perdas. miserere saltē tuipius et passionis chr̄i ac btē Marie cōpassionis: vt penitentiā agas. Rogemꝰ ergo chr̄m vt det nobis in p̄nti grām ꝛ in futuro gloriam. Amen.

Sabbato post Cineꝝ Sermo quartꝰ de nocumētis alijs pcti. s. ꝗ facit etiā penitenti post veniā et recidiuanti.

E Rat eni cor

illoꝝ. s. discipl'oꝝ obcecatuꝫ. Marci. vj. ꝛ in euāgel. hodi. Quibꝫ ṽbis insinuať pcti malū graue: qꝛ obcecat cor etiā ĩ ꝑpis ꝑctm̄ deserētibꝫ: vt fuit in discipulis chr̄i: ꝛ ꝗnto plus in alijs. Ecce em̄ vt dicit euāgeliū: dn̄s Jesus pꝰꝗꝫ ꝗnqꝫ milia viroꝝ satiauerat de ꝗnqꝫ panibꝫ et duobꝫ piscibꝫ: ꝑcepit discipl'is vt ꝑcederent eū trās fretū. Nā ipē solꝰ ascēdit in montē orare. Et cū sero eēꝫ erat nauis in medio mari et vēto ꝯrio flante laborabant remigādo. ac circa ꝗrtam vigiliā noctis: hoc ē an̄ aurorā venit iesus ambulās sup mare. Jlli aūt turbati sūt putātes eē phātasma. Et iesus dixit: Cōfidite ego sū et ascēdit ad illos in nauiꝫ ꝛ cessauit vētꝰ Et stupebāt: nō em̄ intellexerāt de panibꝫ

Erat em̄ cor eorꝝ obcecatū. vbi Beda dic̄ Carnales adhuc discipl'i stupebāt de magnitudine miracloꝝ:necdū tn̄ in chr̄o veritatē diuine maiestatis cognoscere valebāt erat em̄ cor eoꝝ obcecatū .s. ex petīs pcedentib. Sic mlti ch̄iani intantū obcecātur petīs: ꝙ lꝫ q̄tidie audiāt ex scripturis mala peti et dānatiōeꝫ reproboꝝ: ac etiaꝫ pmissa chr̄i penitētib ꝛ ei9 mira mysteria qbus docet fugere vicia:sꝫ tn̄ nō valēt esse ctu cognoscere. De istis ptꝫ in euāge. Vnde de nocumēt̄ peti tria adhuc mysteria declarabim9 hoc ser. Pro q̄ aliud thema.j. Cor.xv. Euigilate iusti ꝛ nolite peccare

Primū de malis q̄ facit etiā in peccatore penitente.

Secundū de malis q̄ facit etiā post obtentum venie.

Tertiū de malis que facit in homie recidiuante.

B Circa primū notandū est p generali regl'a fm Aureol. in cō pen.li.iiij.c.vij. ꝙ petm̄ est tale malū ꝙ non tm̄mō nocet in pctō̄ exn̄ti ac in eo morienti sedetiā multiplr nocꝫ hoi petm̄ deserēti ꝛ de illo penitēti. Declaraf in pluribꝫ nocumētis q̄ facit etiā penitēti Primū nocumentū facit: qꝛ oculū cognitiōis etiā i penitēti obscurat. Hoc claret manifeste primo ex rōne. qꝛ q̄nto qs est mūdior a pctō tanto pl9 illūinaf in cognitiōe diuinoꝝ. iuxta illō Mat.v. Bti mūdo corde qm̄ ipi deū vidēbūt.ḡ ampli9 mūdi:ampli9 videbūt.iuxta topicā maximā Sicut simplicit ad simplr:sic mag' ad magis ꝛc̄. Et h̄ ptꝫ in religiōe q̄cūqꝫ etiā aploꝝ. ꝙ Joānes q̄ erat mūdior ceter̄:vtpote virgo pillūinatus fuit. Sic ꝛ ꝑ ꝯtrar iū:q̄tū qs in plib9 peccauit tanq̄ ocul9 pdebilitat9 vl' in tenebris detētus min9 de luce habebit etiā post liberatiōꝫ. Augus. Egris oclis odiosa est lux. Scdo claret ex discipl'oꝝ chr̄i obcecatiōe. vt ptꝫ in euā gel. In hui9 etiā figurā chr̄s dn̄s q̄ndaꝫ cecū illūinauit expuēs in oc'los illi9:tn̄ nō vidit pfecte sꝫ videbat hoies q̄si arbores ambulātes: ꝛ p9 ea imposuit iterꝝ sup oc'los illi9 man9:ꝛ cepit videre clare: vt ptꝫ Mar.viij.ad significandū ꝙ pctō penitens min9 videt q̄ si

esset mūdus nisi a chr̄o apl'9 illūinef. S

Scdo qꝛ ad penā tpalē obligat. Nā lꝫ petm̄ q̄ ad penā eternā remittaf p pniam: tn̄ obligat hō ad satisfaciendū vel in pn̄ti vel in purgatorio. iuxta illō Matt.v. Nō exibis inde donec reddas nouissimū quadrantē. Tertio:qꝛ regnū celoꝝ intrare retardat. Nam tādiu differt a gl'ia q̄sqꝫ de oim pctōꝝ mortaliū ꝛ venialiū reatu satisfacit vel hic vel in purgatorio:ꝛ fit hō sine oi macula sicut in baptismo. Hec Aureo. ꝛ doct.in.iiij. ¶ Quarto qꝛ innocētiē p me gl'iam nunq̄ recupat. Jdē Aureo. dic̄ Sicut(inq̄t)virgo si corrupta fuerit:de cetero nunq̄ virgo erit:ita ꝛ sel' peccās nunq̄ se nō peccasse gaudebit. Verūtn̄ saluabif p pniam: sꝫ gl'iam innocētie nō recupabit. Nā fm Ph'm.vj.peri her. Preteritū impossibile est postea fore non p̄teritū cū implicat ꝯdictiōꝫ. Exempla p'ea ponit Aureol. ibidē: ꝙ post sanatiōeꝫ etiā vulner̄ sp manet cicatrix vel ꝙ fuerit vulnerat9. Jtē q̄ semel furaf ꝛ de hoc ꝯuincif: sp dicif fur. Jtē Simō quē dn̄s a lepra mūdauit: sp vocat9 est Simō leprosus. et Magdalena peccatrix ꝛc̄. Sic in ꝓposito. O q̄ q̄le et q̄ntum malū est petm̄ qd̄ sic nocet. Nam si pdis aurū vel vesteꝫ:recupare potes: sꝫ nō recupabis innocentiā quā pdis p peccatū: lꝫ salueris penitēs.

V Circa secundum de malis q̄ facit petm̄ etiā post obtētū venie siue remissionē totaleꝫ culpe. Pro q̄ nota ꝯtinuando ad p̄dicta in ordine. Quinto nocet hoi petm̄ etiā post remissiōeꝫ:qꝛ affectū tepidū reddit: ꝛ amoris feruorē minuit. vt ondit Aureo.ā. Sicut em̄ in pede vulnerat9 etiā sanat9 claudicat:ꝛ sicut eci psis solis diu postmodū nocꝫ terre:eo ꝙ modico tpe sibi fr9 radioꝝ sol' s'btrahif sic petm̄ et p9 remissiōꝫ relinq̄t effectū nociuū in hoie. Vn̄ dēm ē hoi p9 petm̄ Gen. iij. Maledic. terra i ope tuo. Ly.h̄ est:sterilis erit terra ꝑp' petm̄ tuū: qꝛ p9 petm̄ n̄ pducit fructū ꝯuenientē hoi nisi cū labore ꝛ cultura q̄ an̄ spōte pducebat fruct9 cōuenientes in abūdātia ꝛ pduxisset si hō nō peccasset:sic post petm̄ sterilis fit hō a fructu charitatis nisi cum labore se exerceat

Sexto nocet qr bene opari impedit et difficilem facit. Vñ Aug. de se postq̃ cõuersus fuit dicit: Plus valebat malũ inolitũ q̃ bonũ insolitũ. X Septimo qr 9tra tentatões resistentiũ diminuit ꝛ debilez efficit: sicut arbor incisa cito deijcit. Vñ Samson post criniũ abscisionẽ vires ꝑdidit Judic. xvj. Et postq̃ hõ pm⁹ peccauit lz illud pctm̃ p chr̃m nob̃ sit deletuz: tñ sepe i vicia ꝛ miserias labimur. Octauo qr dolorẽ ꝛ timorẽ anie bone sꝑ infligit qr cũ certũ est peccasse: iõ semꝑ habz dolere ꝛ timere: qr incert⁹ est ð venia. Aug. de pe. di. iij. circa pncipiũ dicit: Vere penitens sꝑ doleat ꝛ de dolore gaudeat ꝛ non semꝑ doluisse doleat: qr vbi finit pnia: nil remanet de venia. Hec ex compendio sm Aureolũ. O ergo q̃ pessimũ est pctm̃.

Y Circa tertiuz nota q pctm̃ facit plurima mala in hoie recidiuante sm eundẽ Aureo. vbi s̃. Primo qr hõ fit impotẽtior ad resurgendũ ex assuefactione: qr ꝑ Phm de memoria ꝛ remi. Cõsuetudo est altera natura Secũdo qr culpa fit grauior ad puniendũ: nam nullũ peccatũ remanet ipunitũ: vt dr Augusti. Tertio qr diabol⁹ difficilior fit ad expellendũ: qr plures demones in tali dominãtur Luc. xj. Tũc assumpsit diabol⁹ septẽ alios spũs nequores se: ꝛ ingressi habitant ibi: ꝛ fiũt nouissima hois illi⁹ peiora ꝓoribus. Quarto qr de⁹ fit inexorabilior ad placãdũ (eo q talis facit se indigniorẽ ad dei misericordiam ꝛ grãm. s. peccatoribus) summũ remediuz est fuire beate Marie ꝟgini ꝛ ad ipam recurrere vt saluentur eius interuẽtu. Z Exemplum ad id ponam⁹ de ipa beata maria: qm̃ dies hodierna. s. sabbati ipi est deputata ꝑ hebdomadas. Legit̃ qppe lib. apũ ꝛ in speculo exem. di. v. exem. lxiij. q vir quidã deuotus ordinẽ cisterciens. intrauit vbi diu scẽ vixit: sed postea diabolo tẽtante vict⁹ in peccatũ cecidit cũ multoꝝ scandalo: ꝓpterea grauit̃ tribulatus vt constitutiões ordinis dictãt: postea ad cor rediit ꝛ beatissimã ꝟginez Mariã ꝑcib ꝛ lachrymis nõ modico tẽpore rogauit. Et quadã die orans raptus est in excessum mẽtis: vidit q̃ gl'iosaz virginẽ speciosissimã in brachio iesum paruulũ tenentẽ: ꝛ ꝑdidit postulãs liberari a pctõ ꝛ tribulatiõibus ꝛ ad grãm ꝓoris vite restitui. Viditq̃ matrẽ virginẽ supplicantẽ filio: sed puer iesus vultũ auertebat a fratre illo: mater itez rogabat vultũ benignitatis cõuertere ad illũ: tandem p⁹ piã supplicatiõz pl'imã chr̃o ꝑ mr̃e indulgentiã illi ꝓstitit ꝛ ipm ad grãm primã reddidit. Rogem⁹ g̃ chr̃m ꝛc.

Dñica pma q̃dragesime Sermo quintus in mane. s. de cauẽdo mortali peccato sup omnia cõmoda ꝛ incõmoda.

Ductus est

iesus in desertũ a spũ vt tẽtaret̃ a diabolo Matt. iiij. ꝛ in euãg. hod. Ad idẽ thema aliud: Accedẽs tẽtator dixit ei: si fili⁹ dei es dic vt lapides isti panes fiant. Ibidem. Dñs iesus dei filius sicut voluit nasci in mundũ ꝓ nr̃a salute: ita et tentari et pati ꝓ nobis voluit: qtũs sua tentatiõe ꝛ passione diabolũ vinceret ꝛ cõfunderet: ꝛ nobis exemplũ vincẽdi ꝓberet ad oẽ peccatũ vitandũ: vide euangeliũ. Nota q vt Grego. in homel. dr: Quibus modis (inqt) diabolus primũ hoiez ꝓstrauit: eisdẽ modis secũdo hoi. s. chr̃o tẽtator ipe succubuit. Hec ille. Ex q̃ videt̃ q idẽ diabol⁹ sũmus. s. Lucifer tentauit chr̃m: q̃ et pmuz hoiem tentauit: in cuius signũ eisdẽ modis tentauit chr̃m sicut et illũ: vt declarat idẽ Grego. ibidẽ: qr primũ hoiem tẽtauit de tribus. s. de gula vt cõederet de ligno vetito, et de vana gl'ia di. Eritis. s. gl'iosi sicut dij. ac de auaricia. s. de sciẽtie boni ꝛ mali appetitu. Nã auaricia est ois rei insatiabilis cupiditas: sic et sciẽtie. Sed ꝛ ipsum chr̃m de his tribus tentauit. s. de gula di. Si filius dei es dic vt lapides ꝛc. ꝛ ð vana gl'ia di. Mitte te deorsũ: Nã sz Ly. intendebat demon illuc chr̃m portans. s. ad templi pinnaculũ vt ipe iesus a ꝑplo ciuitatis q̃si volare videret̃: ꝛ sic illis collaudantibus in vanã gl'iam ferret̃: sed chr̃s diuina virtute fecit q null⁹ eũ vidit: nec q suadebat demon fecit. Item tandẽ tenta-

uit eum de auaricia oīa regna mūdi sibi ostendēdo.s. ad intellectū: ꝛ enarrādo glo riam illoꝝ ꝛ pmittendo dicen. Hec omia tibi do. Sed cbūs vicit eū: ꝛ angeli accesse runt ministrañ. cbūo tanq̄ꝫ vero deo seruí Sanct⁹ Vincen. de valen. dt: q ministra uerūt apportātes olus coctū a btā virgie Ma. p refectione: ꝛ astātes tāq̄ꝫ regi mili tes pmpti obedire adorātes cbūm. O q̄ꝫ beatū illud fuit prandiū cbūi post ieiuniū: et patz in euāgelio Itaq̄ꝫ ctq̄ cbūs per- suasiones demonis respuit p omnia tenta menta exemplū nobis pbuit pctā cauere si volumus cū cbūo et angelis in celesti cō uiuio gaudere: idcirco de peccato in gene rali tria mysteria declarabim⁹ hoc smo- ne.

Primū de sūmope cauēdi circūspectōe.
Scōm de eiusdē rōnali pbatione.
Tertiū de eiusdē exēplari ostensione

B Circa primū de cauē

do pctā sūmope notandū est ꝛ p reglā vel ꝯclusiōe generalí tenendū: q mortale pec catū est tapessimū q ppter nullū cōmodū asseqndū vel etiā incomodū vitandū de- bet hō ipm cōmittere vel in eo stare p mo dicū: Declarat p plēs ꝯsideratiōes.

Prima de bonis mūdialibus.
Scda de viuentib₉.
Tertia de sentientib₉.
Quarta de humanalib₉.
Quinta de cōmunitatib₉.
Sexta de celestibus.
Septima de opationib₉.

Prima cōsideratio de bonis mūdialib₉ q̄ sunt auꝝ et argentuꝫ: lapides p̄ciosi ꝛ oia elemēta ꝛ oēs stelle celi: sol: luna: q̄ sūt pul cerrima. Ponam⁹ casum p impossibile: q si oia hec ꝛ q̄cunq̄ꝫ creata a deo posses ob tinere ꝛ dominatū oim ac mūdi toti⁹: nū- q̄d deberes p his oibus peccare vnū pec- catū mortale vt posses hēc. O aia christi- ana rńdeo tibi q nō deberes facere etiāsi mille mūdi forēt millesies pulcriores isto mūdo; ꝛ si iā de facto habuisses ꝛ deberes oia pdere nisi peccares in vno mortali si- ue mēdacio siue supbia vel luxuria ꝛ aliis debes dimittere oia vt pereant pot⁹ q̄ꝫ p peccatū recupes vel cōserues. O hō op-

serua que dicunt et infra pbabim⁹. Se cunda cōsideratio de viuētib₉ vt sunt her be: plante: flores ꝛ hmōi que habēt vege- tari ꝛ q̄dāmodo viuere ꝛ sic naturalit pre cellunt oīe auꝝ ꝛ oē celū que sunt inaia- ta: vt dicit Damasce. Richar. ꝛ Bonauē. in. q. ac cōiter theologi. ista aūt sunt viuē- tia aia vegetatiua: iō sunt naturalit nobi liora lꝫ illa sint viliora ꝛ sic p̄ciosiora. Po namus ergo casum: q si oia hec posses ha bere cōmittendo vnū peccatū mortale: nū q̄d deberes peccare. Rńdetur vt p⁹: q nō ꝛ si oia deberes pdere nō debes p pctm̄ re cupare Tertia cōsideratio de sentiētib₉ vt sunt aialia. s. sensum habētia irratio- nalia: oues: boues: equi: pisces: ꝛ hmōi et aues ꝛ volatilia: de quib₉ idē vt de p̄cedē tibus. C Quarta cōsideratio de hu- manalib₉ rebus que sup omia p̄dicta sunt p̄ciosissima: vt patz de libertate humana: de vita ꝛ de fama: ꝛ hmōi. Primū vt Ri- char. in. iiij. dicit: Si vnus esset tamagn⁹ debitor q toto auro nō posset satisfacere adhuc nō digne vendit se illi in seruuꝫ. iu- xta illud Poete: Nō bene p toto libertas venditur auro: sed potius deberet ad tp̄s seruire pro satisfactiōe: nec in ppetuū se oī no vendere. Itē vita humana est tāp̄ci- osissima q p totius mundi auro nō est per denda: quia est p̄ciosior oibus tēporalib₉ sed p deo ꝛ pro celestib₉ bene est exponen da. Unde Scotus dicit: q in lege veteri Exod. xxij. furem nocturnū vel effodien- tem domū siqs occidisset: nō erat sanguis reus; sed si orto sole hoc fecisset: reus esset mortis. Et huius rōem dat. Quia latro vel fur in nocte p̄supponit fore homicida: ideo iuste occiditur: sed fur diurnus non putatur homicida: ppterea nō est occiden dus: ppter p̄ciositatē vite illius respectu temporaliuꝫ q̄ furaret: nisi in iudicio p⁹ morti iudicaretur. Deniq̄ꝫ fama fm Frā cisci May. p̄ualet q̄ꝫ omnes diuitie ꝛ etiā q̄ꝫ vita corpalis. Sic ergo ponam⁹ casuꝫ talem: q si tu cū patre: matre: filijs ꝛ oib₉ cōsanguineis in carceribus ppetuis astri cti esstis: et mandaret rex dicen. Facite vel fac tu vnū peccatū mortale vel idolatriaꝫ siue aliud q̄dcunq̄ꝫ peccatū mortale: et sic liberabo vos: nunq̄d ppterea deberes pec

care? Respondetur: O anima christiana: q nullo modo debes facere sed potius in captiuitate omes mori q̄ peccare. Itē ponamus q aliqs rex vl' imperator mittat p vna dña pulcra di. vt sibi in petm̄ ɔsentiat alioqn occideret eam ꝛ patrē et matrē: debet oīa sufferre q̄ peccare. Simılr nec ꝑt famā vel dignitates adquirēdas vel conseruādas nec ꝑdendas debet qs vnū peccatū mortale cōmittere. O q̄ pctōr insane qui leuit' peccas ɔsidera hec. ¶ Quita consideratio de cōmunitate ꝑpli. s. ciuitatibus vel ꝑuincijs: patria: regno et huiusmodi. Ponamus casum q aliq̄ ꝑuincia vel regnū aut ciuitas obsidet ab inimicis ꝛ totalit' regnū depopulabit': ꝛ occidentur oēs ꝑpli in eo: nisi vnus p republica moriatur: nunqd debz hō mori. Dicūt doct. q si hoc fieret sine pctō mortli: p bono cōmuni facere debet. Nam institut. de autoritate tutoꝝ. §. j. dr: q qui p republica occiduntur in ꝑpetuū ꝑ gliam viuere intelligunt'. Sed si nō posset aliter fieri nisi cōmittas vnum peccatū mortale: nullo modo debes peccare: sed potius totā republicam ꝑmittas ꝑire: omes occidere ꝛ mulieres violare q̄ pecces. Fortius ponamus q totus mundus esset heretic⁹: ꝛ oēs homines quot fuerūt ab Adā damnabunt' nisi pecces mortaliter: an debes peccare mortaliter vt oēs saluētur. Rñdent theologi q nō: qz bonū cōmune nō preponitur bono pticulari in salutē aīe ꝓprie. Licet ei omnes ille anime sint plures: nō tamē ita sunt tibi preciose sicut aīa tua, que si damnabitur: omnes sancti non liberabunt. Nam ꝓpriam aiam teneris ad salutē diligere sup oia alia citra deū. ¶ Sexta consideratio de celestibꝫ. Ponamus casū ꝑ impossibile: q totus mundus ꝛ btā maria: angeli ꝛ etiā scti sint in paradiso omes et diceret deus: nō tamē ꝑcipiēdo: qz si pciperet deus. s. hoc: nō esset peccatū mortale facere. Sicut filij israel nō peccauerunt et ꝑcepto dei furantes vasa aurea et argētea ab egyptijs. Nec et Sāson peccauit occidēs seipm instinctu spiritussancti. Diceret ergo deus nō ꝑcipiēdo: oibus in celo existentibus: sed annūciando di. Annūcio vobis q omnes ibitis ad infernuz: et exules eritis a gloria celesti nisi vnus peccet mortaliter: nunquid deberet peccare quis. Respondet Franciscus Mayro. q tali cāu posito Christus caput omniū beatorum coram deo patre responderet pro omnibꝫ genu flexo: q potius vellent ire de celo ad infernum sine peccato q̄ teneri vl' manere in celo cū vno pctō mortali. Ratō huius est. Quia ꝑ peccatū inqntū est contra voluntatē dei offendimus deum quē tenemur magis diligere q̄ nosmetipos. Ideo potius debemus eligere vt ponamur in infernū amando deū q̄ in celo stare in dei odio: vt sic plus diligam⁹ deum q̄ nos: ꝛ certe tenemur deū infinite diligere si possemus. Item ponamus casum alium per impossibile. Si diceret quis tibi q christus iteruz traderetur a deo patre in manibus iudeoꝝ ad crucifigenduz: et peccando mortaliter posses eū liberare a tāta passione: nunqd p amore christi deberes peccare. Respondēt theologi q nō: sꝫ ꝑmittere deberes ch'm iteꝝ crucifigi: etiā centies q̄ peccare. ¶ Septia consideratō de operationibꝫ. Et casum ponam⁹: q si posses omnes pauperes mundi alere: et omnia monasteria ꝛ ecclesias construere: missas celebrari facere: ꝛ omnia bona operari de rapina vel furata re ꝛ huiusmodi: non deberes tale furtum vel rapinam facere. Nam regula Apostoli est Rho. iij. Non sunt facienda mala vt inde eueniant bona. Et extra de simonia. ca. ad apostolicam. glo. dicit. Sub pretextu pietat' nō est impietas cōmittenda. Et. j. q. j. Non est putanda elemosyna (inquit Grego.) q̄ ex illicitis rebus dispensatur. O ergo peccatores redite ad cor: ecce audiuistis q p nullo cōmodo vel incōmodo est peccandum: iam audite ꝓbationē.

¶ Circa secundū ꝺ probatione ꝓdictoꝝ. Notandū: q ꝓdicta probantur precipue triplici via.

Primo autoritate scripture.
Scdo ratione.
Tertio doctoꝝ dictamine.

Primo autoritate scripture tam veteris q̄ noui testamēti: qbꝫ hꝫ q de⁹ diligend⁹ est sup omnia: iuxta ꝑceptuz dei Deut. vj.

Diligēs dñm deū tuuz ex toto corde tuo.
Et idē allegat Mat.xxij. p chīm ꝯfirma
tū. Ideo p dei charitate oia sunt sustinen
da vel ꝯtenenda potius ꝙ̄ deū qs offen-
dat. Ad idē autoritas est chri Mat.xvj.
di. Quid pdest hoi si vniuersum munduz
lucret: aīe vo sue detrimentū patiat: aut
quā dabit hō cōmu. p aīa sua. q. d. nullā.
Vñ ex ordine charitatꝫ tenet hō diligere
deū sup oia: etiā sup aiam ꝓpriā: ⁊ post de
um aīe ꝓprie salutē diligere sup oia. et sic
patz. Scđo ꝓbatur rōne: Quia q̄nto ali
qd bonū est meli⁹ tāto eligibili⁹: et tāto p
ꝯtrariū malū est magꝭ euitādū q̄nto pes-
simū. Ponant ḡ oia bona mūdi cū oibus
cōmodis p̄dictis ex pte vna: ⁊ ex pte alte-
ra ponat de⁹ bñdictus: qd hoꝝ est meli⁹:
certum est ꝙ de⁹ q est infinite bonitatis
p essentiā. Vñ Ans. li. Monol. di. Deus
est q̄ddā bonū q nil maius cogitari pōt. ⁊
Phs. xij. Meta. Deū dicim⁹ esse sempi-
ternū et optimū. Alia aūt oia simꝉ sunt fi
nite bonitatis: nec hꝫ esse bonū nisi a deo.
Relinq̄tur ergo ꝙ ꝓpter nullū creatū bo-
nū vel cōmoduz totius mūdi debꝫ hō se-
parari a dō qđ fit p pctm̄: et p ꝯtrariū nec
ꝓpter quodcūq incōmodū: qꝛ separi a dō
summe bono p pctm̄: graui⁹ malū est in-
cōpabiliter p̄ oibus incōmodis ⁊ supplici-
is. Hinc Aug⁹. xxxij. q. v. c. ita ne. ait: Po-
tius debet qs mala q̄libet tolerare ꝙ̄ ma
lo culpe consentire. et sic patz. G Ter
tio ꝓbatur doctoꝝ dictamine. Nam Ans.
j. lib. similitudinū dicit: Si hinc inferni hor-
rorē: ⁊ illinc cernerē peccati fetorē: ⁊ neces
sario vni eoꝝ immergi deberē: pus me in
infernū mitterē ꝙ̄ pctm̄ in me admitterē.
Mallem em̄ purus ⁊ innocēs gehennā in
trare ꝙ̄ sorde pollut⁹ celestia regna tene-
re. Hec ille. Itē sub eisdē verbis dic etiā
Aug⁹. in sermonibꝫ cōmunibꝫ. sermone. j.
deniq. xxij. q. ij. ca. faciat. Aug⁹. li. de men-
dacio ad idē facit. Itē ibidē Isid. ca. omne
genus mendacij. ⁊c. et in pluribꝫ passibus
decreti patent similia: q ptranseo. O ergo
peccator miser qui p nullo ducis peccatū
aduerte hec.

H Circa tertiū de exem
plari ostensione: nota plura ad hec exēpla
tam in veteri ꝙ̄ in nouo testamento
Primū exempluz in Abraā patriarcha
q poti⁹ voluit occidere filiū vnigenitū ꝙ̄
no seruare dei p̄ceptū Gen. xxij. Scđm
exemplū de tribꝫ pueris q potius volue-
runt mitti in caminū ignis ardētis ꝙ̄ ido
lū adorare Dan. iij. Itē tertiū de Su-
sanna que potius voluit lapidari cū infa-
mia ꝙ̄ peccare Dan. xiij. O femia timēs
deū Quartū de Eleazaro. ij. Mach. vj
qui dixit velle se p̄mitti in infernū ꝙ̄ ꝯtra
legē carnes porcinas edere. Quintū ex
emplū in nouo testamēto habem⁹ in eua
gelio hodierno: ꝙ chřo ꝓmittebat diabo
lus oia regna mūdi si adoraret illū: sꝫ xp̄s
potius voluit mori p nostra salute. Se
xtū in aplis Rho. viij. Certus sum em̄ ꝙ
nlla creatura nos sepabit a charitate xp̄i
Septimū in oibꝫ sctis martyribꝫ: q ele-
gerūt mori ⁊ queq tormēta pati ꝙ̄ pecca
re. Rogem⁹ ḡ dñm ⁊c.

Dñica eadē post prandiū Sermo. vj.
de peccati descptione: ⁊ de septē capitali-
bus peccatis piculosis.

E xhortamur
vos fratres ne inuacuū gra
tiam dei recipiatis. Verba
hec dicit Apls. ij. Coꝛ. vj. ⁊ in epla hod.
Misericors ⁊ pius dñs Iesus p suū apo
stolū hortat nos oēs chřianos qtīs grām
dei inuacuū nō recipiam⁹. Quid nempe ē
accipe: quid aliud est grām dei inuacuum
suscipe: nisi grām baptismi susceptā perde
re p peccatū mortale: et sic inuacuū dicit
recepta gra: qꝛ nō attingit finē suū. s. beati-
tudinē eternā. Sicut medicina dr inuacu
um vel frustra accepta q nullā ꝯfert sani-
tatē. ij. Phys. Frustra est qđ nō attingit su
um finē. Vñ sc̄ptura hortat nos oēs ꝯtra
peccatū vt caueam⁹ ne grām dei pdam⁹ ꝯ
vt claret in veteri ⁊ nouo testamen. Erem̄
dr Tobie. iiij. In mente habeto deū: ⁊ ca-
ue ne aliq̄n pctō ꝯsentias ⁊ p̄termittas p̄
cepta dei. Hec ibi. Et hoc etiā pōt poni ꝓ
themate huius sermōis. Deniq in nouo
testamento p̄cipue in epistola hodier. hor
tatur nos: vt patz in verbis p̄missis: sedꝫ

in euangelio hodierno ꝓponit̃ nobis i exēplū quo diabol⁹ tentator volebat christū inducere i peccatū gule ꝛ vane glīe ac auaricie. sed chr̄s nullo modo cōsensit. ꝛ sic diabolū deuicit. In quo nobis exemplū vincendi dedit. Audiamus ergo charissimi apostolū dicentē. Exhortamur vos. s. viros et mlieres ne ꝛc̄. Itaqꝫ de peccato quod habꝫ euacuare grām dei ꝛ extinguere tria mysteria declarabim⁹ in hoc ser.

Primū de peccati descriptione.
Secundū de radicali ꝓgressione.
Tertiū de ꝑiculi ꝓponderatiōe I

Circa primū de peccati descriptione vt nouerim⁹ q̄d cōfiteri debeamus. Pro quo Notandū ꝙ vt Bonauen. sup. ij. di. xxxv. docet multꝫ modis peccatū describit̃. sed omissis alijs accipiam⁹ Augustini descrptionē li. ꝯ̄ Faustū: quam ponit Magr̃ vbi supra dicēs. Pctm̄ ē oē dictū vl' factū vel concupitū qḋ fit ꝯ̄ legē dei. Et ibidem magister dicit ꝙ hec assignatio intelligit̃ de peccato actuali mortali: et non de veniali. Exinde quadruplex elicit̃ regula. Prima general' regula ꝙ ois voluntas ꝛ ois locutio ꝛ ois opatio que ē ꝯ̄ ꝑcepta decalogi est peccatū mortale: ideo qꝫ confitendū. Propterea etiam Ambro. li. de ꝑadiso ait sic. Quid est peccatū nisi legis diuine ꝑuaricatio: ꝛ celestium inobedientia preceptorū. Hec ille. Ad hec ꝓ documento nota precepta decalogi breuiter epilogando. ꝙ qui contra quodcunqꝫ illorum peccat: mortaliter peccat: et confiteri necessario tenet̃. Secunda regula ꝙ qcunqꝫ facit aliq̄d ꝯ̄ legꝫ nature ꝛ grāe ꝑceptū peccat mortalit̃. Nā Bona. vbi s. dc ꝙ ꝑdicta in notificatōe lex dei nō est accipiēda stricte ꝓ lege scripta. s. decalogi. sed large ꝓut cōp̄hēdit triplicē legē. s. tā legē scpture qꝫ legē nature: qꝫ etiā legē grāe. q꞉ q̄libet harꝫ est lex dei. et sic peccat q̄ fac̄ ꝯ̄ ꝑceptū legꝫ nature. qḋ est duplex. Unū affirmatiuū scꝫ. Qḋcunqꝫ vultis vt faciāt vobis hoies: et vos facite ill'. Aliḋ negatiuū. Qḋ tibi nō vis fieri alijs non facias. Contra hec directe facit odiens ꝓximum fraudās ꝛ hmōi. Itē q̄ etiā facit ꝯ̄ ꝑceptū legis gratie. i. euangelij peccat mortaliter. vt exempli gratia de tenentibus heresim. ꝛ de ꝯtemnentib⁹ sacramenta ecclesie baptismi: confirmationis: eucharistie ꝛc̄.

Tertia regula generalis ꝙ quicūqꝫ fac̄ ꝯ̄ licitū ꝑceptū ꝑlati vl' ecclesie peccat mortaliter. et talis per cōseq̄ns de hoc confiteri tenet̃. Ratio ſm Bona. ibidem. s̄. quia totū hoc pēdet ex mandato dei. ꝛ eius. s. legis. q꞉ diuia lex mādat ꝙ obediatur homini ꝑlato sicut et eccl'ie. Matt̃. xviij. Si quis ecclīam nō audierit sit tibi sic ethnicus ꝛ publican⁹. Unde peccant mortalit̃ non confitētes semel in anno. similiter nō cōmunicantes. Itē qui non audiūt missaꝫ die festo nisi sit causa excusabil': ꝛ hmōi q̄ ꝑcipit eccl'ia. K Sed di. quid de peccato omissionis: Respondet Bona. ibidē ꝙ lꝫ q̄s omittendo peccet mortalit̃ ꝛ non minus qꝫ faciendo. sed tale peccatū oritur ex amore. vicꝫ malo. sicut exempli grā. non surgit quis ad matutinas vl' missam ideo quia vult q̄escere in lecto cū deberet ex ꝑcepto surgere. Itē nō corrigit filiū peccantē q꞉ diligit illū carnali amore. Itē nō facit iusticie penam. q꞉ amat illū. vl' ꝓpt̃ pecuniam. iō talia q̄cūqꝫ reducūt̃ ad peccatū ꝯcupitū ꝯ̄ dei legē. Et sic pꝫ quib⁹ modis q̄s peccat mortaliter ꝛ tenetur confiteri. ꝛ de his plura patebunt sermone. xiiij. Quarta regula. ꝙ quicunqꝫ facit aliquid qḋ nō est contra legē dei: licꝫ sit ꝑter legem dei aliquo modo: nō peccat mortaliter sed venialiter. Exempli gratia. siquis diligit deū sic ꝙ nō facit contra eius preceptū: sed tñ facit aliquid veniale amādo honores: diuitias ꝛ hmōi citra deū. Item siquis assumit nomen dei in modico sed nō in mēdacio. Item siquis colit festum missis auditis sed postea solaciat̃ vel spaciatū vadit. Itē siquis nō vult mechari: tamen nimis delectat̃ cum propria vxore et huiusmodi.

L Item pro exemplo cōsolatorio ad excitandū dormientes Nota ꝙ homo qui nimis sollicitus est de mundialibus peccat saltem venialiter. ꝛ ideo faciente deo fraudabitur spe. Contingit enim sibi vt fabulose narrat̃ de quadam puella q̄ nimis sollicita fuit vt traderet̃ nuptui. ꝓpt̃ qḋ sepe etiā de hoc somniabat. Cunqꝫ ollam lacte plenam ad forū duxisset vt venderet.

z resedisset: cogitauit q de pcio lacz cal-
ceos pulcros emeret: quib se possz ostētā-
re vt viro placeret in matrimoniū. i hac co-
gitatōe obdormiuit: et vidit in somnis cal-
ceos sibi pulcros emptos: q̄s cū conaretur
ad pedes trabere: ecce lac totū in olla cal-
caneo eliso repente pfudit. z exarata flere
cepit q lac z pcium pdidit: nec calceos ba-
bere potuit sz verberari demeruit. Sic et-
rit omnib qui nō confidūt in deo viciacz
somniāt. Nam in morte videbūt transisse
oia mundana sine fructu: z flere babebūt
tps perditū z pciū vite eterne. i. merita bo-
na z pbera infernalia incurrūt

Circa scdm de peccati

ortu radicali et pgressione restat inqrendū
quō orit: z ex qū radice pgredit pctm: vt
nouerimus ipm in pncipio extiguere. nec
pmittam⁹ pullulare in nobis: sed cōfiteri.
Ad qd fm Aureo. in cōpen. li. iij. c. xliij. ali-
osqz doc. recolligendo notem⁹ q omniū
pctorū actualiū est vnū initiū: sed duplex
radicale fundamentū. Itē triplex fomētū
z quadruplex incrementū. Itē quītuplex
ligamentū. s. ad infernū. et sextuplex sup-
pliciū. Deniqz septiforme caput. z inume-
rabile nocumentū. Hec doctores. Pro de-
claratōe ex istis nota quattuor documen-
ta. Primū est q omniū pctōz actualiū
est vnū initiū: sed duplex radicale funda-
mentū. Nam Ans. li. siliutudinū. x. z. xj. ca.
dicit: q sicut dei voluntas bona est origo
ois boni: ita hominis mala volūtas p cō-
trariū est origo ois pcti. de isto fonte q bi-
berit moriet. s. de voluntate praua. Nā vt
narrat Solinus de mirabilib mūdi Var-
ro dicit: q est fons in Achaia: cui⁹ haust⁹
se bibentes interimit. Et Isid. xiij. etymo.
dicit q styx est aqua sic appellata: q̄ pota-
ta interficiat hominē. sic facit mala volun-
tas peccati. Rho. vj. Stipendia peccati
mors. Iste fons male volūtatis oritur ex
duab radicibus fm Aureolū. s. s. ex amo-
re male accēdēte. z ex timore male humili-
ante ad peccatū. Unde o hō aduerte q de-
us summe odit malam voluntatē: quia vt
Bern. dicit in ser. de pasca. Oia q̄ dei sūt
aufert z diripit. et qn̄tū in se est deū pimit
qui nō vult puniri: z sic deū fore iniustum.
O ergo christiane depone malā volūtatē
z penitere. Secundū documentuz
est q omne pctm̄ habz triplex fomentū. s.
ɔcupiscētiā carnalē: cōcupiscētiā mūdialē.
z supbie ɔcupiscētiā vl elatiōez: iuxta illō
j. Ioan. ij. Oē qd est in mūdo aut ē ɔcu-
piscētia carnis: aut oculoz: aut supbia vi-
te. Deniqz p talia fomēta vel nutrimenta
peccatū crescit z ingrauat q̄druplici gdu.
Prio in cogitatōe. scdo i delectatōe. tertio
p ɔsensum in ope. quarto p iteratōez i acti-
one. z sic tāto pl⁹ grauat q̄nto iterat. Ter-
tiū documētū q omne peccatū qnqz cate-
nis ligat hoiem ad infernū: ita vt non eua-
dat. Pria est ɔsuetudo. s. in pctō. scda ex h
seqt necessitatio. tertia desperatio. quarta ob-
stinatio. qnta finalis impenitētia. hec Hu-
go. Deniqz omne peccatū facit homi se-
xtuplex suppliciū. Primū est puniri tpali
pena vel in mundo vel in purgatorio. Se-
cundū est separi eternaliter a dei visione.
Tertiū torqueri a diabolo. Quartū affli-
gi a pme conscietie. Quintū vri igne gehē-
ne. Sextū ledi vlnōe ois creature. Hec pa-
tent in scpturis. Ue g pctō: ib. ve multi-
plex. q: vmis eoz nō morietur et ignis non
extin. Esa. vl. Quartū documētū q oiz
pctōrū actualiū est septiforme caput. sub
quibus capitib comphendit oē viciū ge-
neralit: qd habz inferre innumerabile no-
cumentū. Hec patēt fm lras hui⁹ dictiō-
nis saligia. Primū caput est supbia. Se-
cūdū auaricia. Tertiū luxuria. Quartum
ira. Quintū gula. Sextū inuidia. Septi-
mū acidia. de his oib ɔfitenduz ē. Sicut
eni mortifera vulnera sunt oia medico ōn-
denda vt medicina adhibeat. sic ista pctā
mortalia ɔfessori. Nam supbia est quasi
vulnus in capite aie mortifex. auaricia q̄-
si vulnus in pectore. luxuria i lūbis. ira fer-
uens i venis z sanguine. gula in gutture.
inuidia in corde. acidia in stomacho. Ecce
mortalia vulnera ista tā in corpe q̄z i aia.
Unde Orige. glo. Nume. xij. dic. O si pos-
semus videre quō p vnūquodqz pctm̄ aia
vulneratur vsqz ad mortem: contra pecca-
ta resisteremus

Circa tertiuz de piculi

ppōderatōe inqrendū est qb ratoib vel

signis ꝓbant̄ singula pctā capitalia fore sūme ꝑiculosissima: ⁊ ꝑ ꝯñs summopere vitanda ac ꝑ pniam expianda. Ad quod ex scripturis ⁊ doctoꝝ dictis ponimus plura signa. Primū signū abomiabilis reddicionis. qꝛ quōlibet pctm̄ mortale reddit hoiem sūme abominabilē deo ⁊ angelis ⁊ hoib⁹ ⁊ oib⁹ creaturis. Ps̄. dr. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sunt in iniq̄tatibus suis. Et hoc adeo ꝙ nulla res fedissima est tā abominabilis sicut pctōr stans in pctō. vt p3 ꝑ exemplū sc3 in vitaspatꝝ ꝙ angelus cū quodā heremita dū irent sil' ⁊ reppetissent quendā vulneratū in fetib⁹ fetidū iacentē. quē heremita nec aspicere poterat. sed angelus eundē amplexatus est ⁊ ꝯsolatus illū. tandē obuiauit eis q̄dā iuuenis pulcre vestit⁹. ⁊ angelus obturauit nares. dixitq3 ꝙ fetorē peccati illi⁹ nō posset sustinere: ⁊ ꝙ deus ⁊ angeli oēs abominant̄ pctm̄ sup oia. Vñ scribit̄ Eccl. xij. Altissimus odio habet peccatores. ergo ⁊ oēs sancti ꝑ ꝯsequēs ⁊ angeli. P Sz hic q̄rit̄ Vtꝝ deus ⁊ chr̄s dñs: beata virgo ⁊ oēs scti atq3 angeli magis odiant et abominent̄ pctōres hoies impenitētes q̄3 demōes. an ecōtra: Rñdet̄ ꝙ si hō in pctō vult ꝑmanere plus odibilis est q̄3 diabolus. Primo qꝛ passioni chr̄i ⁊ bñficijs est plus ingrat⁹. qꝛ chr̄s nō fecit talia bñficia demonib⁹. Scdo qꝛ diabol⁹ iō nō penitet ð pctō: qꝛ nō pōt sed hō posset. g̃ ⁊c. Tertio qꝛ ꝯtra pctōres finaliter i iudicio isurget de⁹ ⁊ oēs btī ⁊ angeli. ⁊ oēs creature Sap. v. Pugnabit ꝓ eo orbis ter. ꝯ insensatos. ⁊ dānabunt̄ ad penas in corꝑe simul ⁊ aia. sed demōes sine corꝑe. g̃ ⁊c.

Q Scdm signū bestialis vilificatiōis. Vñ Chrys. sup Mat. di. O hō si pctōres nō possum te dicere rōnalē hoiem: sed manifeste bestiā. Nā etiā. vij. Ethicoꝝ dr ꝙ hō bestialiter viuēs ⁊ nō fm dictamen recte rōnis cētiesmilesies ꝑeior est bestia. hinc Aureolus vbi s̄. dr ꝙ septē vicia assimilāt hoiem septē bestijs. superbia leoni: auaricia rane q̄ in terra repit ⁊ timēs deficere terrā non audet comedere satis ex ea vt dr. Itē luxuria porco assimilat. ira verso. gula lupo. inuidia cani. acidia asino ⁊c.

Tertiū signū cōtēptus chr̄i ⁊ crucifixionis Heb. vj. Rursum crucifigētes in semetipsis filiū dei. Aug. Per omne pctm̄ mortale qd̄ cōmittim⁹ q̄ntū in nobis est chr̄m crucifigimus. i. tale iniuriā chr̄o facimus acsi crucifigeremus. ⁊ ꝑ ꝯñs indicibilem penam in inferno deberemur nisi pniam egerim⁹. Quapropter chr̄s dñs septuplicater passus fuit vt septē vicia curaret ⁊ vitanda ostenderet. Nam ꝯtra supbiam caput iclinauit in cruce: ⁊ spinis coronari voluit. Cōtra auariciā nudus pepēdit. Contra luxuriā totū corpus ꝟgineū flagellis cedi ⁊ dolores pati voluit. Contra iram ꝓ inimicis orauit. Cōtra gulā felle ⁊ aceto potatus est. Cōtra inuidiā cor transfigi ꝑmisit. Contra acidiam crucē suis humeris portare voluit. Hec Aureo. supra R Vñ posito casu. si vniuersi homines tyrāni ⁊ oēs demōes ⁊ oēs fere atq3 venenosi serpētes ⁊ hmōi. ⁊ clibanū ignis ardētis cēnt ꝯgregate ex vna ꝑte: ⁊ ex alia parte vnum peccatū cōmittendū: vel in eo ꝑ horam standum: magis deberet hō timere ⁊ cauere peccatū q̄3 oia mala. ⁊ ꝑdictis oib⁹ cruciari mille annis minus esset malū q̄3 hora stare vnica in pctō: cū istud sit stare in maledictione dei: sed illud non.

Quartū signum diabolice possessiōis. Nā vt Orige. glo. Num. xxv. dr. Per oia pctā q̄ studio cōmittimus demonib⁹ ꝯsecramur: ⁊ tot demonib⁹ ꝓ habitaculo efficimus q̄t pctā facimus. Et Augu. dr. ꝙ si pctōr se cruce signat potius includit in se diabolū q̄3 excludat nisi peniteat: qꝛ ia3 in eo ꝑ effectū diabolus habitat. Vertamē bonū est se signare cruce etiā peccatori. qꝛ valet sicut opus factū in mortali ad plura

Pro finali ergo ꝯclusiōe notem⁹ ꝙ peccata ista mortalia sunt horrēdissima: qꝛ ꝑ singula ꝑiculose demonia possidēt hoiem in aia: inhabitādo effectu. s. supbie diabolus lucifer: auaricie māmō: luxurie asmodeus: ire sathan: gule belzebub: iuidie leuiathan: acidie vehemoth. Isti eñ in scripturis noiant̄ fore capitales demones. Proinde aduerte o hō q̄3 ꝑiculosu3 malū sit pctm̄. qm̄ pei⁹ est q̄3 si mille legiōes demonū corp⁹ vexantiū q̄s i se haberet. hoc em̄ solū corp⁹ ꝑderet: s3 pctm̄ aiam ꝑciosissimā ꝑdit occidēdo in eternū. Itē pei⁹ est

hoi stare p horā in pctō mortali vno q̄ sine pctō mille annis cruciari in inferno: q2 pctm̄ separat a deo. non aūt pena sine pctō. O ergo tu aīa christiana penitere z luge p peccatis ne peas in illi. O misera ɔsidera christi sanguine q̄ es redēpta z noli locū dare dyabolo. Rogemus ergo christm.

Feria. II. post dñicā p̄mā Sermo. VIII de pctōꝝ tentatiōe pmissa z cautela obseruanda.

Ibunt hi in

supplicīū eternū. iusti aūt in vitam eternā. Matth. xxv. z in euāgelio hodi. Dñs iesus put Orig. dicit cōminatur pctōribꝰ futuꝝ districtū iudiciū. in q̄ dānabunt ad eternū supplicīū: vt cognoscāt in quē finē pducūt pctā. z penitentiā agen. euadant eterna tormenta. Propterea dicit Ibūt hi scz pctōres ipenitentes in suppliciū zc. Sed iusti q̄ p penitentiā sunt a peccatis iustificati ibunt in vitā beatā. Vñ manifeste pz q finis peccatoꝝ ad quē pducūt est separari in iudicio ab ouibꝰ. i. electis christi. z maledictio ac discessio in ignē eternū cū diabolo ac supplicium eternū. Sic p ɔtrariū: finis iusticie est regnare cū christo z angelis bñdictio z celestis beatificatio. vt patz in hoc euāgelio

S Itaqz de peccatis p que quis ibit in suppliciū agen. exquo actuale peccatū frequenter ortum habet ex tētatōe. z de christi tentatione dominica hesterna in euāgelio egit. idcirco de ipa tentatione psequēdo tria mysteria in hoc sermone declarabimus. Pro quo aliud thema Ecclī. ij. Sta in iusticia z timore z p̄para aniam tuā ad tentationē.

Primū de tētatōis pmissiōe.
Scdm de cautiōis obseruatiōe.
Tertiū de valoris exēplificatiōe.

Circa p̄mū de pmissio

ne tentatiōis Queritur q̄re misericors deus pmittit z vult q̄nqz vt hō tentatiōes graues pctī patiat. Ratio q2 sm Bonauen. sup. ij. di. xxj. arti. ij. q. j. Tentare est aliquē pbare certitudinaliter de aliquo vtrū sit hmōi. z sic est expimentū noticie alicuius acqrēre etiā Lyr. dr. Cū aūt deo sint oīa nota z sciat q̄ntū possit hō. miꝝ est q hominē tētari pmittit: Ad qd rñdet sm doc. q p generali regula tenendū est theologica. s. vt ait Aug. in Enchiridion. q deus bñdictus est adeo bonus q nil vult nec pmittit fieri in mūdo nisi aliqd melius inde eliciat saltē p vniuerso. Vnde etiā dānationē maloꝝ angeloꝝ z hoim vult z pmittit ad decorē iusticie diuine. Sic ergo ad ppositum deus pmittit hoies tētari propter finem bonū qui exinde eliciatur. vt patet rōnibus.

Prio ppt aīe ad deū excitationē.
Scdo ppt bassam hūiliationē.
Tertio ppt culpaꝝ expurgationē
Quarto ppt demonū ɔfusionē
Quito ppt exercitandū ad p̄miationē.

Et iste rationes pluribꝰ alijs dimissis accipiunt ex Bona. li. de pfectu religiōis z alijs doctoribꝰ Prima ratio ppter aiam excitādā ad deū. Cū eñ homo sentit se aduersis tentatiōibꝰ grauari recurrit ad deū p auxilio petēdo. Vñ Hiero. Quis in vita serpētibꝰ z scorpionibꝰ plena secure dormitat aut torpens lento gradu incedit. q̄n potiꝰ festinat z ad deū suspirat vt euadat sic homo in pñti vita tentationibꝰ vicioꝝ plena debet festinare ad patriā z deū orare di. Et ne nos inducas in tentationē: sed libera nos a malo. T Pro exēplo li. collationū dicit q scti pres in deserto adeo in tentationibꝰ recurrebāt ad deū sollicite vt etiā dū aliq coꝝ dormirēt alios vigilātes z orantes interim statuerūt ppter tentationis atrocitatem: nec audebant simul omes dormire sed vicissim. Scda ratio ppter bassaz. i. pfundā humiliationē ne. s. ex dono grē diuine qs extolleret si nō tētaret. z sic grauius per supbiā caderet. Ido j. Coꝝ. xj. apls dicit. Ne magnitudo reuelationis extollat me datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane zc. Tertia ratio ppter culparum expurgationem. Grego. dicit. xj. q. j. c. Sunt plurimi. inde qui vitam bonoꝝ fortasse amplius q̄ debent laudant. z neq̄ elatio de laude surrepat pmittit oipotens deus malos in obtrectationē z obiurgationē illiꝰ prumpere

vt siqua culpa ab ore laudantium in corde nascatur: ab ore vituperantium suffocetur. Hic doctor gentium se in predicatione testatur currere inter infamiam et bonam famam. Hec ibi. Idem Gre. Noli o homo de temptatione deficere cum turbaris quoniam si ferrum es purgaris. si autem aurum probaris. quod enim facit lima ferro et fornax auro: hoc facit tribulatio viro iusto. hoc est purgat. V Quarta ratio propter demonum confusionem. Unde Chrys. in hom. dicit. Ideo deus a te tentationem non prohibet vt diabolus experientia certa cognoscat quod perfecte ab eo recessisti. et per hoc fortior reddaris contra eundem. Sicque diabolus confunditur adeo quod non audebit ceteros de vicio sibi tentare: vt dicit Hugo de sancto victore. addens quod multum prosunt nobis spirituales viri perfecte vincentes diabolum. quia confunduntur demones in hoc et potestas tentandi in eis debilitatur: Sicut in exemplo patet de christo: qui vincendo diabolum tentantem debilitauit eius potestatem: ligans vsque ad tempora antichristi quando soluetur: vt dicitur in Apocal. Etenim idem diabolus postquam vicerat primos parentes acrius tentabat et vincebat plus homines in idolatria: sed per christum deuictus: est debilitatus in tantum vt idolatria cessauerit iam per mundum. O quam Iesu bone tibi laus. Ultima ratio propter exercitandum ad premiationem. Unde Grego. xxiij. mora. dicit. Neo vires suas in pace cognoscit. improuidus miles est qui se forte in pace gloriatur. Et glo. super ps. lx. dic. Nemo sibi innotescit nisi tentatus sit. nec potest coronari nisi vicerit. nec vincere nisi contra tentationes certauerit. Proinde Bern. in medit. dicit. Demonum est malas suggestiones immittere: sed nostrum est illis non consentire. nam quotiens resistimus totiens diabolum superamus: angelos letificamus: deum honorificamus: et totiens coronamur in celestibus X

Circa secundum de cautionis obseruatione

inquirendum restat quomodo homo debeat obseruare caute tentationes ne cadat et perdicitur in eis. Ad hoc secundum theologos recolligendo notemus cautelas generales.

Prima cautela est attendere de origine. scilicet a quo oritur sibi talis tentatio. an scilicet a diabolo: an a carne vel a mundo: vt sciat quale remedium adhibeat. quia contra tentationes carnis requiritur mortificatio concupiscentie. Item contra tentationes a mundo. scilicet quando alliciat homo per honores et prosperitates: vel deterretur persecutione: et huiusmodi: considerare debet exempla christi et sanctorum contemnentium mundum et omnia eius bona. valet etiam consideratio mortis. Contra tentationes autem diaboli requiritur oratio ad deum et sanctos. Sed queritur. qualiter agnoscatur si vicem tentatio est a carne vel a diabolo. Respondetur secundum Aureol. in compend. li. ij. c. vltimo. quod hec est differentia inter tentationes. quod tentationes que sunt a diabolo sepe oriuntur preter rationem: vt nuper saturatus famem patiatur. et post longam dormitationem somno pergrauetur in oratione vel diuina laude et huiusmodi. Sed tentationes que sunt a carne frequenter surgunt propter necessitatem: sed interdum insurgunt in superfluitatem: sicut dum cibus propter ieiunium immoderate et sine mensura appetitur. Secunda cautela: in omnibus se humiliter gerere cum dei timore. Nam Hiero. dicit. quod tunc maxime impugnaris si te impugnari nescias: sed victorem te confidis. Item Bern. In veritate comperi nil tam efficax remedium fore ad gratiam adquirendam et retinendam quam te humiliter semper gerere in dei timore. Nam sicut in duello pugnantes dum interim quiescunt: cogitant quomodo noceant alterutro. Et sic bellantes dum post aliquam victoriam se dant quieti secure vel prede sepe debellantur a victis. Sic in proposito. Tertia cautela obseruare de peccatorum palliata specie. quia vt Gre. xxj. moral. dicit. Hostis antiquus quem non potest in malo aperto decipere conatur palliando sub boni specie fallere. y Et secundum Aureo. declaratur sic. Quia superbia dicit. Adhuc volo preesse vt possim prodesse. Item dicit auaricia. Adhuc sunt plurima congreganda propter familiam ne propter inopiam committatur furtum vel rapina. Luxuria dicit. Ad tempus lasciuie satisfaciam: postea fortiter penitebo. Ira dicit. Non debet iniuria tolerari ne consuescat inferri. Gula dicit. Ad hoc est corpus delicate nutriendum vt possit esse fortius ad deo seruiendum. Inuidia dicit. Aliis bona non cupio ideo quod in successibus non eleuentur. Accidia dicit. Ad hoc in laboribus mihi parco ne temeritate indiscretionis arguar. Hec ibi. Hec debet homo obseruare ne decipiatur. Quarta caute

la causam tentationis quantotiꝰ in princi
pio resecare. Unde Isidorꝰ. Lubricꝰ est
antiquus hostis: nisi capite teneatur totꝰ illa
bitur. Itē Hiero. Ille pdicatur beatꝰ qui
statim vt ceperint cogitatus allidit eos ad
petram qui est christꝰ: hoc est ad christi pas
sionē fortiter eā cogitādo. vt sic fortes mo
tus amoris christi et compassiones expel
lant cōtrarios motꝰ minores X

Circa tertiū de exem
plificatiōe sufficiat causa breuitatis exem
plū ponere qđ ponit Gre. iiij. dial. q. S. mi
sericors deꝰ quendā magnis tētatiōibus
pmisit tribulari. z cecitate illi oculor. xl. an
nis pmisit vt penitꝰ in tenebris esset. Quē
z misericordia dei ab impatiētia tot ānis
custodiuit. z ꝯsolabat in corde cōsolatione
spūssancti. Tandē post completū annum
xl. dñs eidē lumē reddidit: z vicinū suum
denūciauit obitū. atq3 vt in monasterijs ꝟ
bum vite pdicaret admonuit: quatinꝰ cor
poris accepto lumine: fribꝰ lumen cordis
aperiret. Qui iussa pficiens tandē pdicatiōe
circūquaq3 finita: ad monasteriū suū fuer
sus: ibiq3 fribꝰ ꝯuocatis astans i medio eu
charistia sumpsit: et psallens cū fratribus
ac orans mox aiam reddidit. Et ecce omes
frēs q aderāt ex ore eius columbā exisse vi
derūt in celū ascēdisse. Et sic patz q tenta
tio si quis bene sustineat patienter z con
stanter multū valet oibus. sicut clare osten
sum est in pdicto miraculo. Rogemꝰ ergo
christum zc.

Feria Tertia post primā dominicā qd
dragesime. Sermo. viij. de multimoda tē
tatione diaboli: z eiꝰ aggrauatōe ac victoria

Intrauit Je
sus in tēplū dei: z eijciebat oēs
vēdentes et ementes i templo.
Mat. xxi. z in euāgelio hodierno. Sicut
dicit Aug. in home. z etiā Orige. sup hoc
passu docet q chrs dominꝰ eiecit impro
bos de templo mystice instruit q petōres
in eccl'ia in peccatis viuentes eijciet in ho
ra mortis de templo ecclesie militantis: et
etiā patrie celestis in gehennā. Nā tēplū
dei est ecclesia christi: in qua qui in peccatis
viuunt domū orationis faciunt speluncam
latronū. id est demonū: actibus suis. diabo
lus eni latitat in malo corde per potestatē
Unde Aug. Peccator est seruus tot de
moniorū quot viciorū. Ideoq3 summopere
debet christianꝰ cauere peccata ne cadat i
tentationē: et p christū eijciat in damnatio
nē flagello viciorū. patz in euāgelio. Unū
chrs dñs docet nos orare dicēs sic Mat.
vj. Et ne nos inducas in tentationē sed li
bera nos a malo. quod potest poni p alio
themate huius sermonis. Itaq3 d pec
catorum tentatiōe preter predicta tria alia
mysteria notemus p sermone vt caueamꝰ
eijci de templo christi.

Primū de diaboli multimoda tētatōe
Scdm de inualescendi aggrauatōe
Tertiū de salubri remediatiōe. A

Circa primū de multi
moda tentatione diaboli Notandū q di
abolus mille artifex innumerabiles habet
modos tentandi: vt dicit. Bern. sup Qui
habitat. adeo q qdiu viuit aia i carne nō
q potest omnino tentatione carere vsq3 ad
vltimū punctū separationis a corpore. Et q
ab vna liberat expectet primꝰ alterā. Hec
ille. Non sufficimꝰ ergo oēs modos expri
mere: sed hic psequamur aliquos tm ge
nerales modos vt ex istis sciamꝰ pticu
laria discernere z cauere. Primo modo
tētat aiam subito motu incitādo. Gre. iiij.
mora. dicit: Quedā tētatio est repentina:
qñ in mente iusti hominis p repentinū euē
tum agit: quatinꝰ hunc subito z inopina
to euentu cocutiat: z sic psternat: vt casum
suum nō nisi postq ceciderit videat. Hec
ille. Queritur ergo. quō qs peccat in pri
mis motibus. Respondet fm Aureol. in
cōpen. li. iij. ca. x. q motus pmus nō est ali
ud q motus sensualitatis fm impulsum
fomitis impetuose tendentis ad fruitiōez
creature delectabilis. Et distinguit. quia
quidam est motꝰ pmo primus. z iste ē mo
tus naturalis. nec in tali est aliquod pecca
tum: eo q nō sequitur imaginationē: sed so
lūmodo naturaliū qualitatū actiōes. Itē
qdā ē motꝰ scdo pmꝰ. z illes motꝰ sūt petā
vēnalia. sūt ei petā q: mouēt ad illicitū z ho

onnexã delectationē. ⁊ q̄ nō impediunt a
voluntate. Et sic aīa p delectationē crea-
ture obtenebrat: maculat ⁊ peiorat. Sic
p contrariū dū deo heret p amorē illumi-
nat ⁊ melioratur. Sed tñ tales motus sunt
veniales. q̄ voluntas nō habet plenū do-
miniū sup hmōi mot⁹. vtpote q̄ nō p im-
periū rōnis pcedūt puenie̅do iudiciū rati-
onis. Sed q̄ voluntas poterat q̄dē impe-
dire tales motus: vel statim respuere ⁊ nō
fecit. ideo sunt peccata venialia. Proinde
regula Augustini est q̄ oīe peccatū adeo
peccatū inquantū voluntariū. Si aūt vo-
luntas deliberate consentiat in tales mo-
tus peccati mortalis iam erit pctm̄ morta-
le B Scdō q̄ tentat diabolus carna-
li delectatiōe morosa in cogitādo. Et qui
in talē cogitatiōem peccati mortalis cōsen-
tit peccat mortaliter: etiāsi opē nolit pfice-
re. Vñ Aureolus vbi sup̄. c. xj. dicit. De-
lectatio carnalis morosa pctm̄ est morta-
le. Sed nulla dicit morosa nisi quādo ex
consensu rationis est. Unde hic non intel-
ligit mora tpis sed ↄsensus. Sciendū
ergo q̄ si delectatio sistit citra ↄsensum ve-
niale est peccatū. si vero accidat consensus
nō p deliberatā ratiōem: sed ex sola corru-
ptione carnis subito: talis consensus dicit
surreptio. ⁊ adhuc veniale pctm̄ est. Si ve-
ro pcedit vlterius ↄsentiendo in cogitatio-
nem solam. ita q̄ homo vult intra se cogi-
tando delectari: nec tñ vult in opus pcede-
re: mortale pctm̄ reputat maxime in car-
nalib⁹ peccatis. deniq̄ si pcedit vlterius
ↄsensus cū deliberatiōe ꝓponendo opus
ↄsummare. tunc volūtas p facto reputat.
Hec ibi. C Iuxta hec queritur: Cui
tentationi sit difficili⁹ resistere. An tentati-
oni carnis: an diaboli. Respondet Bona-
uentu. sup. q. dis. xxj. q̄ exquo omnis caro
corrupit viam suā hoies p maiori pte car-
nales sunt ⁊ desiderijs carnis obsequunt
ideo difficilius est resistere tentatōi carnis
vt communiter in hominib⁹. q̄uis in par-
ticulari q̄busdam hominib⁹ q̄ sunt magis
inclinati ad vicia spūalia puta superbiam:
inuidiam: irā ⁊ huiusmodi. difficilius sit
resistere diabolo in istis q̄ carnalitati. ⁊ ra-
tio, quia caro est hostis familiarior ⁊ ama-
bilior homini. ideo minus ei resistunt ho-
mines vt cōiter. sed diabolus licz sit pote-
tior hoie. tñ nō pmittit a deo tentare q̄n-
tū pōt. sed tātū est debilitatus p xp̄m vt
vincere nō possit nisi volentē. ⁊ sic pz D
Tertio tentat diabolus obduratōe culpe
in nō penite̅do vt sic efficiat hoiem diabo-
licū. Hinc Helinandus dicit. Cadere ho-
minē in tentatiōe humanū est. sed non re-
surgere diabolicū est. cuius tota vita rui-
na est. Idē dicit q̄ttuor puncta. Primo. s.
stare in tentatōe absq̄ casu: angeli boni est
Itē cadere humane fragilitat. Itē resur-
gere post casum. est grē dei in hoie. sed q̄r-
to scz cadere ⁊ nō resurgere solius diaboli
est. Hec Helinandus in snia. O ergo ho-
mo noli fieri diabolicus. sed resurge a pec-
catis. Quarto bona opa nostra polluē-
do. vñ Grego. pmo libro moralium dicit.
Bona nostra trib⁹ modis hostis insequit
quia aliquando initiū ⁊ intentōnem in bo-
no ope polluit vt actio sequat immunda.
exēpli grā. facere bonū intētione vane glo-
rie. Item aliquādo in medio operis facit
q̄ laus humana q̄uis non quesita tamen
oblata delectat. aut vt opus reddatur te-
diosū ⁊ difficile reputet quatinus homo
a bono cepto desistat. sic tetauit filios isra-
el. de tedio laboris in itinere ꝓpter quod
volebant non intrare in terram promissio-
nis. Exodi. xvj. ⁊ alibi. Deniq̄ aliquādo
bonum opus in fine illaqueat. vel per im-
patientie stimulū: vel per blasphemie spi-
ritum. Unde maximus dicit. Quando in-
cipit mens in charitate dei pficere. tunc ⁊
demō blasphemie incipit inquietare. hoc
facit inuides deū amanti vt in desperatio-
nem inducat. vtpote quia talia cogitauit
non audeat amplius per consuetam orati-
onem oculos ad celū leuare. Hec ille. Vñ
hmōi tentatiōes nō sunt curande sicut la-
tratus canum. quia signum dilectiōis dei
est. Quinto tentat aduersitate flagellā-
do vt Iob Sexto mala sub specie boni
suggerendo vt ieiuniū indiscretum. ⁊ hu-
iusmodi. Similiter ⁊ de vicijs palliatis vt
patuit s̄mone. vij. y E

Circa scdm̄ d aggraua-
tiōe inqrendum restat quō diaboli tenta-
tio in hoie inualescit ⁊ aggrauatur vel per

oppoſitū quō aſſaltaẜ. Ad qō ſm Franci-
ſcū Mayro. notanẜ q̄ttuoꝛ modi. Primus
eſt qñ in tentatiōe q̄s diutius imoꝛaẜ. tūc
tentatio roboꝛaẜ vt patuit ſ. de cogitatio
ne moꝛoſa. ſed ſi ſtatim in pncipio reſcindi
tur alleuiaẜ Ecci. x. Languoꝛ ꝓlixius gra
uat medicū. breuē languoꝛē ꝑſcidit medi
cus. Scd̄s modus qñ tentatio nō dili-
genter obſeruaẜ. ſed ſi attendiẜ cito eijciẜ
ideo Prouer. iiij. Omni cuſtodia ſua coꝛ
tuū. Tertius qñ debiliter reſiſtiẜ. foꝛtiter
aūt reſiſtendo vinciẜ. vñ Grego. d̄r. Dia-
bolus cū ei foꝛtiẜ reſiſtiẜ debilis eſt vt foꝛ-
mica. cū vero eius ſuggeſtio recipiẜ foꝛtis
eſt vt leo Quartus modus eſt qñ freq̄n
ter ſuccūbiẜ. qꝛ ſic in hoīe firmabiẜ habitꝰ
ad minus reſiſtendū. ſed qñ freq̄nter reſi-
ſtiẜ generaẜ ex ꝯſuetudie habitus bonꝰ.
nam de memoꝛia ⁊ remi. diciẜ ꝙ ꝯſuetu-
do eſt altera natura. Exemplū ad id d̄ bel
lis ꝙ ſepe victi deſperāt vt nō audeāt reſi
ſtere patꝫ Judicū. xv. ꝙ iudei ſepe ſugati
a philiſtas nō audebāt reſiſtere. O ḡ chꝛi
ani dicam vobis illud Jaco. iiij. Reſiſtite
diabolo ⁊ refugiet a vobis. F

Circa tertiū de ſalubꝛi

remedio ⁊ ſuperatiōe tentationū Notādū
ꝙ ad vincendū tentatiōes pluima reme-
dia ſalubꝛia traduntẜ a ſctis. de q̄bꝫ breuiẜ
ꝓſequamur. Primū eſt in coꝛde paſſio-
nis chꝛi recogitatio. Exēplū ponit Aug.
dicēs. Sicut ꝑplſs q̄ moꝛdebaẜ a ſerpente
in heremo intuebaẜ ſerpentē eneū ⁊ ſana-
baẜ: ſic ⁊ modo q̄ncūqꝫ momoꝛderit aſtu-
tia ſathane intueaẜ chꝛm̄ in ligno penden
tem. ⁊ ſic patet. Scd̄m eſt in oꝛe ſcꝫ de-
uota oꝛatio. Vñ Matth. xxvj. Vigilate
⁊ oꝛate ne intretis in tentationē. Ad hoc
legiẜ in vitaſpatꝝ ꝙ btūs Pachomius di
cebat ſe audiuiſſe demones colloq̄ntes de
artibꝫ ſuis deceptoꝛijs. quidā demon di.
Ego immitto cogitationes homini ⁊ ſuſci-
pit eas. ⁊ ſic inualeſco in hoīe. Aliꝰ demon
dixit. Quendā duriſſimū ego teneo q̄ cū
ſentit ſtatim ſurgit ⁊ ꝓſternit ſe in oꝛone
cū gemitu: ⁊ ego mox ꝯfuſus ab ipo egre
dioꝛ. ⁊ ſic ptꝫ Tertiū eſt in opere bō nō
ſit in ocio. Vñ in vitaſpatꝝ q̄dā di. ꝙ hō
occupatꝰ in bono oꝑe ab vno diabolo tēn-
taẜ. ocioſus autē ille a mille demonibꝫ.
Quartū eſt in carne foꝛtis leſio ⁊ moꝛtifi-
catio. Ad id legiẜ exēplū in ſpeculo exem.
di. ix. exē. cj. q̄dā monachꝰ Ciſterciēn. q̄
dā nocte carnali tētatiōe grauiter tētatꝰ re
ſtitit foꝛtiẜ diſciplinañ. ſe ⁊ vicit. Et ecce
alius frater in demonis exiſtens vidit in ſo
mnijs columnā altā ⁊ in ea coronā regiā.
⁊ q̄dā pulcerrimus. ſ. angelus attulit coꝛo
nam. dedicqꝫ in manus huius fratris di.
Accipe hanc coronā ⁊ defer illi monacho.
qꝛ hac nocte meruit illā ꝑ ſue tentationis
victoꝛiā. ⁊ ſic ptꝫ ꝙ victoꝛia coronaẜ in ce-
lis. Rogemus ḡ chꝛm̄ ⁊c̄.

Feria. IIII. ꝓme dñice Ser. IX. d̄ pec
catoꝝ grauitate ponderāda modis pluri-
bus ⁊ ex circūſtantia.

Jnit noviſſi

ma hoīs illius peioꝛa pꝛioꝛibꝫ
Mat. xij. ⁊ in euāge. hodier.
Verba ſunt ſaluatoꝛis nr̄i.
q̄bꝫ oñdit grauitatē pctōꝝ iudeoꝝ. Nā vt
in h euāge. dꝛ grauius peccauerūt iudei q̄
chꝛi ꝑdicatione ⁊ fidē ꝯtempſerūt q̄ꝫ nini
uite pctōꝛes q̄ ſūmergi merebanẜ: ſed peni
tentiā egerūt ad ꝑdicatōem Jone ꝓphe. ⁊
ſic ſaluari meruerūt. Jdeo inq̄t. Viri nini
uite ſurgēt in iudicio ⁊ ꝯdemnabūt gene-
ratione iſtā. ſ. iudeoꝝ. Jdem d̄: ⁊ de regi
na auſtri ꝙ ꝯdemnabit eā. Poſtea chꝛus
ponit ꝑabolā ꝯ̄ iudeos ſm Remigium ⁊
Hiero. qꝛ imūdus ſpūs exijt a iudeis qñ
acceperūt ſcꝫ iudei legē: ambulauit ꝑ loca
arida. i. gentiliū coꝛda ab humoꝛe ſalutari
um aquaꝝ. i. ſcꝑturaꝝ ⁊ gratiaꝝ aliena. ſꝫ
nō inuenit ibi requiē. qꝛ dei filio apparēte
gentilitas credidit. Reuerſus ḡ eſt in iude
os ſcopatos ⁊ oꝛnatos legis obſuantia ⁊
ſacrificijs. Et aſſumpſit ſeptē ſpūs nequi-
oꝛes ſe. i. ſeptē pctā criminalia ꝯ̄ chꝛm̄ blaſ-
phemañ. ⁊ ſic chꝛm̄ occidēdo grauiſſime
peccauerūt. de his ptꝫ in euāge. Jtaqꝫ
de pcti grauitate qua ꝑpōderaẜ vnū vicꝫ
pctm̄ foꝛe grauius altero ⁊ peius tria my
ſteria notabimus.

Primū de grauitatis inter oīa ꝑponde
ratione.

Scdm de grauitatis iter capitalia diiu dicatione.
Tertiū de grauitatis in circūstantia cō pensatione. G.

Circa pmū de grauitatis pponderatiōe:ect̄ h p generali z certa regula habet in theologia: q vnū pctm̄ sit grauius alio: z sm h grauius puniri meret in inferno sic habem etiā in canonicis xvij.q.iiij. sic q sacrilegiū est grauius pctm̄ q̄ fornicatio: z adulteriū grauius est simplici meretricio: z stuprum q̄ adulteriū zc. Itē exēplū habem in phycis q vna infirmitas grauior est altera: sic est etiā de infirmitatibus aie.i.pctis. Preterea in theologicis chrs expsse dixit Ioā.xix. pilato. Qui me tradidit tibi maius pctm̄ hz. Nō sm Lyrā.qz iudas occidēdo chrm peccauit ex cupiditate: pncipes aūt sacerdotū peccauerūt ex inuidia: sed pilatus peccauit ex hūano timore qd fuit minus Queritur g̃ qbus mōis vnū pctm̄ ppōderat alteri vt sciamus de g̃uiori plus penitere. Ad qd recolligēdo ex pluribus docto. pserti Aureo.in cōpen.li.iiij ca.v. rñdet q multis modis pctm̄ vnū dr z ppōderat fore maius alio z grauius Pmo dr vnū pctm̄ grauius altero z g̃uissimū sup pctā inter se cōpando causalitate: z sic pctm̄ luciferi iudicat fore grauius oibus: qz vt dicit Sap.ij. Inuidia diaboli mors introiuit in orbē terrarū. Lyra.qz p tēptationē ipius pmi parētes mādatū trāsgrediētes mortez incurrerūt. Deniq̄ morte culpe oēs mali angeli corruerūt p luciferū. Scdo vnū pctm̄ dr alio grauius generalitate. z sic peccatū Ade inter hoies reputat grauius.qz oēs generaliter hoies lesit z corrupit pctō originali z eius penis. Vñ Bona.in.ij.dis. xxij. ex hoc arguit dicēs. q extensiue loquēdo pctm̄ Ade fuit maximū: qz nullū peccatū est qd tot psonis nocuerit z in tot ptrāseat.s. vsq̄ ad finē mūdi p ɔtractionez originalis pcti.nā etiā pctm̄ angeli nō trāsit in posteros Tertio dr grauius remissiōis difficultate. Et sic pctm̄ in spm̄sctm̄ dicit grauissimū oim: qz difficilius est remissibile eo q directe obuiat grē p quā possz remitti pctm̄. H Pro declaratōe qrit: vtrū oē pctm̄ qd fit in mūdo sit remissibile. Nō qstionis est.qz chrs Math.xij.dr.q qui cūq̄ peccauerit ɔtra spm̄sctm̄ nō remittet ei neq̄ in hoc seclo neq̄ in futuro.g̃ videt irremissibile. Rñdet ad hec sm Alexā. de ales in.iij.pte sūme tractatu de incarnatōe dei q aliq̄ dicunt irremissibilia negatiue q̄ nullo mō remitti pñt. Et ista sunt solū duplicia. Vnū est pctm̄ demonum: aliud pctm̄ hoim damnatorū. Alia oia pctā ab istis nō sunt irremissibilia negatiue. Iterū scdo aliq̄ pctā dicunt irremissibilia priuatiue.i. habēt aptitudinē ex se vt nō remittātur. z sic oē pctm̄ mortale hz talē aptitudinē ex se vt nō remittat: eo q vt Hiero. dr p minimo pctō nō possent satisfacere oēs hoies vniuersi nisi in virtute passiōis chrsti ex q̄ habem satisfactionē z pctōrū oim remissionē. Deniq̄ tertio aliq̄ dicunt pctā irremissibilia ɔtrarie: eo q ɔtrarie dispōnūt ad grām p quā possent remitti. Et sic pctā in spm̄sctm̄ ppzie dicunt irremissibilia. vt etiā chrs dr sup. Nō sic intelligēdo q nō pñt remitti penitēti: qz h mō remissibilia sunt. sed sic intelligēdo q difficilius pñt remitti eo q ɔtrie disponūt hoiem ad remissionē. Nam pctm̄ in spm̄sctm̄ dr qñ qs ex malicia ɔtēdit abijcere illō qd pctī electionē posset impedire: z h est ɔ remissionē. Et sunt eius spēs sex. Prima psūmptio q̄ psumit qs de dei mīcdia impune peccare z nihilominus saluari. Scda est desperatio.s. de venia. Tertia est obstinatio scz in peccādo. Quarta impugnatio veritatis agnite.s. in his q̄ sunt fidei. Quinta inuidētia fraterne grē quā dolet in pximis crescere. Vltima est finalis ipenitētia: z hec est g̃uissima. Quarto vnū dr pctm̄ altero grauius deformitate. z sic pctm̄ Iude chrm deū tradentis dr g̃uissimū oim sm Aureo. 8. Quīto picolositate. z sic ignorātia culpa est g̃uissima pserti affectata.qz est mr oim errorū. dis.xxxviij.c. ignorātia.

Sexto diuitatis offensiōe. Est eīm generalis regula theologica q oē pctm̄ qd est directe ɔ diuinitatē grauius est pctō qd est ɔ chri hūanitatē vel ɔtra pximū: vt pz ex Lyra sup Math.xij. Vñ idolatria z dei blasphemia sunt g̃uissima. Silr pctā ɔtra pmā tabulā decalogi. hoc est ɔtra pma tria pcepta sūt alijs g̃uiora. puta pius

niũ grauius est q̃ furtũ vel adulteriũ: et sic de alijs. O q̃ pctõr fuge talia. Sed videamus p capitalib9 pctis. I

Circa scdm d grauitatis excessu iter septẽ capitalia pctã qrit: qd eoꝝ iudicat fore grauius alijs? Ad qd fm Aureolũ vbi s. aliosq̃ doc. Notandũ est q inter septẽ capitalia est excessus fm varios modos. Prio ei supbia excedit initiali radice Ecc. x. Initiũ oĩs pcti est supbia: q ex ea oriunt oĩa. Declarat sic. Supbia eñ q vult oẽs excedere: dolet si aliqs ei equat: et sic nascit iuidia. Inuidia pro q defacili irascit ei cui inuidet: iõ ex ea nascit ira. Sed ira cũ nõ põt se vindicare tristat: et iõ ex ea orit acidia. Acidia aũt cõsolationẽ qres in exteriorib9 facit auarum Auaricia pro q in tpalib9 abũdat põt magis exercere gulã. Gula aũt ex ventris repletiõe et ebrietate d facili cadit in luxuriã. Ad hec Isid. lib. de sũ. bono li. ij. c. xxviij. dicit. Omne pctm̃ pcedit ex ptemptu diuinoꝝ pceptoꝝ: ideo initiũ oĩs pcti supbia est. Vn omis peccãs supb9 est: eo q se extollit et nõ subdit obedientie pceptoꝝ. Sic ergo supbia grauius est pctm̃ causali pditione. Scdo auaricia: vt Aureolus dt vbi supra: grauius est pctm̃ p superbia et alijs innouatione. quia semp innouat vel iuuenescit et nunq̃ senescit. Hiero. Cũ oĩa vicia in homine senescant sola auaricia iuuenescit. nã senes sũt plus auari fm Philosophũ. Tertio luxuria fm Aureolũ sup. grauius pctm̃ est alijs pnitate et maculatiõe. Nam nõ solũ aiam sed et corpus et famã polluit. Ideo Isido. xxxij. q. vij. c. Non solum. dicit sic. Inter cetera septem vicia fornicatiõis maximũ scelus est: quia p carnis immundiciã templũ dei violatur Hec ibi. Glo. ibidẽ dicit esse maximũ: qa cõmune vicium ob pronitatem adeo q vt Grego. dicit. dist. l. c. quia sanctitas. dicit: pauci inueniant sine luxuria. O ergo maledictũ hoc viciũ q̃ multas pdit animas. Hec sufficiant. K

Circa tertiũ d grauitate pcti ex circũstãtia. q Chrys. sup Luc. xij. dicit. Nõ sibi in omnib9 oĩa iudicant fm dignitatẽ psone et loci et tempoꝝ et numeri iterati et scie et hmõi fit maior9 pene materia. Querit ergo vtꝝ pſbyteri: pſlatiq̃ ecclesiastici et religiosi in statu pfectionis existentes grauius peccent eadem specie peccati q̃ laici communes. Rñdet fm Tho. ij. ij. q. clxxxvj. ar. 10. Aureo. q pfectionis status nõ mutat speciẽ pcti. vt pctm̃ veniale in laico fiat mortale in pfecto vl religioso: sed tñ quantitatẽ auget. et sic grauius peccat religiosus vel ecclesiasticus in trib9 casib9: quib9 etiam põt fieri mortale. Primo si illud sit p votũ religiõis. Scdo si ex ptẽptu peccet. Tertio pter scandalũ quia plures ad illos respiciũt. Alioqn illi spũales min9 peccãt. q leui9 in eis absorbet pctm̃ fragilitate factũ. Quã grauiter iudicent a deo oẽs hmõi scandalũ dantes: et etiã pncipes et patresfamilias p scãdalo. Exemplũ narrat Cesarius et in speculo dis. vj. exẽplo. xj. q qdam religiosus vidit in spiritu vicz q qndã sacerdotẽ exẽplo malo parochianos suos corrũpentez in locis infernalib9 fatis iacẽtẽ. impetebãt imitati illi d. Tu es occasio nr̃e dãnatõis Sic et omnes scandalosos religiosos seq̃ces sui. sic et pncipes males et patresfamilias. Tales etiã visi narrant q lucernus accẽsis ad infernũ p malos pfessores dedũcebant. Hec nota bñ. Rogemus ergo dominũ Jesum etc.

Feria. V. post dñicã pmã Ser. X. de iniuria multiplici q̃ fit deo in peccato et de detestatione.

Esp õdẽs ie r sus ait. Non est bonũ sumere panem filioꝝ et mittere canib9. Matth. xv. et in euãge. hodier. Dñs Jesus vt ondat q̃ summe deus abomiat peccatores in pctis iacẽtes: et q̃ summe diligit humiliter penitentes sic egit q cũ mulier chananea supplicaret vt filiã suã a demonio vexatã liberaret. pctõres idolatras ptemptibiliter appellauit canes: fm Hieronymũ et Rabanũ dicẽs. Non est bonũ sumere panẽ filioꝝ: hoc est gratiã et mira

cula ꝛ hmōi q̄ ad salutē electoꝝ dei filioꝝ
ptinēt. ꝛ mittere. i. pijcere canib. i. pctōrī-
bus ipenitētib ꝛ infidelib. q̄ bn̄ assimilā
tur canib. q̄ sicut canes dediti sūt esui ca-
daueꝝ mortuoꝝ aialiū. ita pctōres opib
mortuis dediti delectant in pctis mortali
bus. Item sicut canes sunt viles ꝛ ꝯtēpti
biles: sic peccatores coram deo ꝛ angelis.
Denicꝙ vt scribit. ij. Pe. ij. Canis reuersus
ad suū vomitū: sic pctōr post baptismū ꝛ
cōfessionē ad peccatū conuertit. Vn̄ pec-
cator si vult grām dei consequi humiliet
se ad penitentiā ꝛ orationem sicut fecit hec
chananea mlier. ꝛ sanabit filia ei9. id ē cō
scientia a diabolo. i. pctō. Patet in euange
lio. Ex quo ergo chrūs dn̄s peccatores re
putauit cōtēptibiles in pctis: ideo vt osten
damus q̄ deo sūme abominabil et cōtem
ptibilis est peccator impenitēs: tria myste
ria declarabim9 i hoc sermone. Ex istis eni
id clarescit.

Primū dicit diuine contrariationis.
Scdm dicit diuine iniuriatōis
Tertiū dicit diuine detestatiōis L

Circa primum de diui

na contrariatōe Notandū est p regula ge
nerali q̄ pctōr in pctō manens sup oia ꝯtēi
us ꝛ ꝯtēptibil ē deo. vn̄ Sap. xiiij. Odio
est deo ipi9 ꝛ impietas ei9. hec p themate.
Declarat pncipue vnica hec rōe. s. incom-
passiōis. Quia ꝯtrarioꝝ est hec natura q̄
sese nunq̄ simul in eodē subiecto compati
unt. ij. peri herm̄. Exempli grā. Calidū
ꝛ frigidū simul nō stant: sed vnū expellit
reliquū. similit vita et mors: et sic de alijs
Est autē hec rō incōpassibilitatis: q2 de9
nunq̄ pōt sil stare in aia cū pctō: sed q̄n-
diu quis stat in pctō tādiu longe ē a deo.
Hinc Bern̄. Valde strictū est cor hūanū
nō possunt simul stare de9 et diabolus: si
habitat in te diabol9 p peccatū nō est i te
deus. si autē habitat in te de9 p charitatē
longe abest a te diabol9. Nam de9 chari
tas est: et qui manet in charitate in dō ma
net et deus in eo. j. Io. iiij. Vnde p exem
plo sctūs psal. Dauid ps. xlj. lachrymās
dixit. Fuerunt mihi lachryme mee panes
die ac nocte: dum dicit mihi quotidie: vbi
bi est de9 t. O aia peccatrix. o infelix audi
hec quia pdidisti deum tuū. vbi nanq̄ est
deus tuus q̄ te creauit: tot bn̄ficijs dita-
uit: te passione sanguine ꝛ morte redemit.
Quid agis o ferreū cor: si pdidisses manū
vel pedē vl pecuniā plorares vtiq̄ ꝛ reme
dia quereres, nūc aūt cū pdideris deū: cur n̄
ploras: cur nō reqris: Ve ve tibi si nō req-
res: q2 sine deo in etnū pibis. Sed qua-
re hec dicant9 patebit i subseqntib. M

Circa scdm ergo myste

riū de iniuriatōe aliqs q̄rere posset. quare
de9 sūme odit pctm̄: nec vult diligere ho-
minē q̄ndiu manet in eo. Et respondet q̄
ideo: q2 in q̄lib pctō mortali sūma ac mul
tiplex iniuria irrogat deo altissimo: propter
quod merito et iuste damnat peccator eter-
naliter. Prima iniuria dicit abnegatio
nis: quia deū cui in baptismo pmisimus
abrenūciare sathane et omnib opib ei9. i.
pctis abnegamus. et fidem frangētes di-
abolo sacrificamus nosipōs. Vn̄ Orige.
glo. Nume. xxv. dicit. Per omnia pctā que
cōmittim9 maxime si nō surreptoe aliqua
sed studio peccamus: demonib culturā
exhibemus ꝛ ipis cōsecramur. ꝛ tot demo
nib consecramur quot pctā cōmittimus.
Hec ibi. O quāta hec iniuria deo ꝛc.
Secūda iniuria dicit vilipensionis: q2
deū summe bonū ppter vilissimū stercus
pcti despicimus. Aug. de libe. arbi. Pec-
catū est bono incōmutabili spreto: bono
cōmutabili adherere. Et sic patet. Ter
tia dicit inobeditiōis: q2 cum ois creatu-
ra obediat deo. magna iniuria est q̄ sola
rational creatura quā p̄ oib nobilitauit n̄
obedit: vt dr Rich. Quarta dr crucifixi-
onis. s. chri. Tantā eni iniuriā faciam9 deo
p peccatū. acsi iterato chrm̄ crucifigerem9.
Heb. vj. Rursum crucifigētes chrm in se
metipis. O horrēdū. Quinta iniuria dr
expulsiōis. q2 cū de9 diligat manere i ani
ma tāq̄ i hospitio grātissimo: iuxta illud p-
uer. viij. Delitie mee esse cū filijs hominū.
tāto regi maxia iniuria ē q̄ miserrim9 hō
ipm de tali hospitio expellit: et dat diabo
lo tale dei tēplū sctm̄: iuxta illud aplī. Tē
plū dei sctm̄ est qd estis vos. Sexta dr
frustratōis: q2 p pctm̄ mortale frustrat ois
labor christi et meritum passionis ac mor

tis eius que pro nobis saluandis sustinuit. Omnia enim quo ad ipm peccatorē frustrant vt sibi non psint ad vitam eternam cū se indignū ad hec facit p peccatū. Videm⁹ aūt q̄ q̄to q̄s plus laborauit p adqrenda re aliqua z p ea chariora p eadem euoluit: tanto pl⁹ dolet de illius rei amissione: sic in pposito. Hinc .j. Corin. vj. hortatur omnes apl's dicens. Empti estis ptio magno: glorificate et portate deū in corpore vestro. Sed heu q̄ multi petoribus dicit chr's illud Esa. xlix. Inuacuū laboraui fm Lyrā. s. vigilādo i carne assumpta: pdicādo: patiēdo z hmōi pficiēdo. sed qz. Sine causa et vane fortitudinē meam psumpsi. scz p salute talium petoꝝ. O petor desine peccare saltē ppt labores chri. saltē ne crucifigas iterū chrm. Septima iniuria de auersē fornicatōis. Ponamus casuz q rex acciperet sponsam de ignobili genere quaz sūme nobilitaret vt reginā. Et illa sic auersa a rege tāte maiestatis ptēpto ipo p tanto bnficio tā ingrata esset q vellet magis fornicari cū vno latrico vilissimo: vtiqz maxima iniuria esset regi. sic est in pposito. Cū anima spōsa dei altissimi ipo contēpto fornicat cū vilissimo diabolo. Propterea Hiere. iij. Tu aūt fornicata es cū amatoribus multis. s. demonibus p vicia: tamē reuertere ad me dicit dns z ego suscipiam te. O pbū pietate plenū: reuertere o peccatrix aia noli tot z tātas iniurias (vt dictū est) facere deo in pctis. Reuertere z ecce pius Jesus suscipiet te in gratiā.

Circa tertiuz de diuina detestatōe et punitōe notādū fm Antoninū floreñ. ij. pte sūme in pemio. q de⁹ cipiores i signū q sūme detestat z odit peccatū omes pctores q in psenti nō penituerunt maledicet: z odibilibus demōibus associabit ppetuo cruciādos. Mat. xxv. dicente Ite maledicti in ignē eternū q parat⁹ est diabolo z angelis ei⁹. Deniqz iuxta septez capitalia peccata torquebunt septupliciter. Primo qz p supbiā se erexerunt ponunt in pfundissimo carcere sub terraz. z ibi a demōibus conculcant. Scdo ppt auariciā insatiabilē cruciabunt igne inextinguibili Tertio ppt luxurie fetorē scz Psal. Ignis sulphur z spūs pcellarū pars calicis eoruz Quarto ppter inuidiā: qz nō libent viderūt bona alioꝝ. ideo nunqz videbūt summū bonū deū z sctōs dei. Esa. xxvj. Quito qz gulosi fuerūt vt diues epulo nec guttā aque habere poterūt. Lu. xvj. sz ppetua fame z siti cruciabunt. Sexto iracundi ex ira ibi blasphemabūt deū z linguas pprias mordebūt. Apoca. xvj. Septio accidiosi: qz tristes fuere z tediosi in bono: ibo vmis corrodet corda eoꝝ. Esa. vlt. Vermis eorū non morietur zc. Ad hec legit exēplū i Cesario. z i Spe. di. vj. exem. v q clericus qdam necromantic⁹ adiurauit demonem vt ondēeret sibi aiam dni sui ducis. Adductus aūt a demone ad os. s. inferni vidit teterrimū demonē tuba enea imissa buccinare tā valide vt videret clerico tot⁹ mundus tremere. z put⁹ eructabat flāmas sulphureas horredissimas: in quibus vidit cruciari aiam illi⁹ ducis clamantē: Ve mihi vtīnam nūqz nat⁹ fuissem. Quibus. s. penis visis tantū extimuit vt vix q nō mortu⁹ fuerit: tamē tā pallidus z languid⁹ rediit vt vix etiā a notis agnosceret. Et relictis oibus fact⁹ est monachus ordis Cisterciēñ. oēmqz laborem subiit tēporalē vt penas visas euaderet. Rogemus ergo dominum Jesum christum zc.

Feria Sexta post primā dominicam Sermo. xj. de peccati grauitate infinita z permissione.

Erat quidā homo ibi triginta z octo annos habēs in infirmitate sua Joan. v. z in euangelio hodierno. Sicut Chrysosto. sup hoc euangelio dicit. Isti homini ex suis peccatis nata fuit hec egritudo paralysis. Ex quo enim anima sepe in nobis inquit egrotat insensibiliter: ideo deus punit corpus pro his que anima deliquit: vt ostendat peccati grauitatem: p q solz peccato demeretur homo in presenti longum: z in futuro infinitū supplicium. Proinde christus dns permisit huic palytico talē lāguorē tamdiutinuz: scz triginta octo annoꝝ: nec vnqz curari potuit nisi per

ipm chrm qrtin⁹ doceamur q tā grauis est
oīe īfirmitas: h est pctm q valde diutinū
h est infinitū ī inferno demeret suppliciū si
h nō fuerit p pniam emēdatū. Et talis ac
tāte etiā grauitat; est pctm q nō nisi p chrz
z ei⁹ passiōis meritū pōt sanari vel remitti
ītiō chrs huic palytico ḋ pctis mentionē
fecit z solus eū sanauit. vt patz in euāge.

Itaqꝫ ex q̄ p infirmitatē hāc graue gra
uitas pcti significatur ḋ ipa tria mysteria
notabimus.

Primū de grauissima dei offensiōe.
Scdm de infinita mali incursiōe.
Tertiū de iustissima peccādi pmissiōe.

Circa primū de gra-

uissima offensiōe dei qrit. Vn̄ pbat offen
sa dei p pctm mortale fore grauissima: Ad
qd videt q h oī lege patet: sed pcipue hic
pbari sufficiat triplici regula.

Prima ex lege sumit theologica.
Scda ex lege canonica z ciuilica
Tertia ex lege philosophica.

Primo inquā ex lege sacra theologica sui
mit: q̄ dictat q deus diligat sup oia: vt in
veteri testamēto. z etiam in nouo ptinet. s.
Deut. vi. z Matth. xxij. ergo sequit q de
um offendere est sup oia grauissimū. p ma-
ximā topicā. Sicut ppositū in pposito: sic
oppositū in opposito. ppterea Ps. ait. Si
mei. s. affectus sensuales: nō fuerint dn̄ati
scz rōni: tūc imaculatus ero z emūdabor
a delicto maxio. h est a mortali pctō qd ē
maximū. Secūda regula ex lege cano-
nica z ciuilica: q tanto offensa z iniuria est
grauior: quanto psona que offendit est di
gnior. instit. de iniur. §. atrox. z extra. de
snia excōi. c. cū illorū. Exempli grā. Dare
alapā grauius est iudici q̄ rustico: z regi
dare grauius est q̄ iudici: sed q deus est
infinite maiestatis z dignitatis zc. O er-
go q̄nte grauitatis est tāte maiestatē deū
offendere nulla capit mens: nulla explica-
bit lingua. P Tertia regula ex lege
phica q̄ dictat q cui⁹ habit⁹ melior: eius
puatio est peior: z econuerso. vt ptz. ij. To
picorū. z. j. Meta. vbi Phus questionem
vtrū melior sit visus q̄ auditus determi-
nat: ex hoc q puatio visus est peior q̄ p-
uatio auditus. q habere visum est meli⁹
eo q plures rerū differentias ondit q̄ ha-
bere auditū. naz si homo vnus sit surdus
tn̄ vidēs iudicare potest p visum de colo-
rib⁹ z de gustādis z tangēdis z odorādis
reb⁹: z etiā q̄dāmō de his q̄ audiri debe-
rent. sed si ipe hō sit cecus: tn̄ audiēs non
pt iudicare nisi ex auditu. g zc. Sic ad p-
positū: ex q̄ deus est obiectū infinite boni-
tatis: ergo deū hr̄e est summe bonū. z ipo
puari p pctm est summe malū sup oē q̄d-
cunqꝫ malū etiā pene inferni. Hinc z phs
viij. Ethicorū dicit. Pessimū est ptrariū
esse pncipi optimo. i. deo. O peccator pen
sa hec z caue pctm. Nam spūaliter iuxta q̄
stionē phicam pmissaz: peius est carere vi
su fidei vere q̄ videt deus z celestia ac sa-
lubria: q̄ fides credens careat auditu ver-
bi dei. licet z hoc sit malū tn̄ illud peius.
Malus em̄ est chrianus ignarus nolens
audire vbum dei: sed peior est infidelis no
lens credere. Q

Circa scdm ḋ infinito

malo. s. pcti mortalis Notandum q pctm
mortale plurib⁹ ex causis reputat infinite
malicie z grauitatis adeo q nulla creatu-
ra etiā angelica possit cōphendere vl' effa-
ri q̄ malū sit pctm ideoqꝫ summe cauendū.

Primo nanqꝫ q ab infinito bono: hoc
est a deo separat. hoc aūt peius est homi q̄
quodcūqꝫ malū. Ideo Augu. xxxij. q. v.
c. ita ne. ait. Potius debet quis mala que
libet tolerare q̄ pctō psentire. Exemplū
habemus in aplo q̄ ad Roma. viij. dicit.
Quis nos separabit a charitate dei q̄ est in
christo. tribulatio: an gladius: an fames:
an pericluū zc. Certus suz em̄ q neqꝫ mors
neqꝫ vita neqꝫ creatura aliqua potest nos
separare zc. Scdo quia infinito bono
id est deo iniuriā irrogat. vt patuit primo
articulo. ideo peccatū est vilissimū z pessi-
mū. Vnde Seneca dicit. Si scirem deū
ignosciturū z demones nō nescituros: ad
huc peccare erubescerē ppter pcti vilitatē.
Exemplū. Bonus filius non lederet pa-
trem etiā si sciret illū ignosciturū: similiter
z fidelis seruus regē Tertio q infinita
felicitate celesti puat. Naz fraternitas illa
est ppetua. z sic ifinita a pte post. Oh oh
ergo malū est peccatū: quod non q̄dē vnū

comitatū: nō vnū tpale regnū: nō diuitias dicā totius mundi: sed qd summū est eter nū regnuz z eternas diuitias z oia bona: eterna pdere facit. Eccs. ix. Qui in vno of fendit multa bona pdet. Quarto qz infinita ad supplicia infernalia obligat q ctiam sunt ppetua: z p pñs a pte post infinita. Vñ Ber. O miserabiles miseri qs hu ius vite miserie seducunt vt in bonis dies ducāt z in pūcto ad inferna descēdāt: vbi nō vno die aut anno: nec decē aut cētū mil libꝫ annoꝝ cruciabunt sed sine fine seculorū. Ve g z ve tibi pctōr nisi penitueris. Quito qz infinitos in potētia hoies morte dānat. Nā fm Bona. in. iiij. di. xx. q. iiij. concor. Rich. Si deo placeret indiuidua humana multiplicari in infinitū: oia illa p pctm̄ Ade vnicū corrūperent z in potētia essent corrupta ac morti dānata. Itē si po neñ. casum q oēs homies quot fuerunt a pncipio mundi z fierent sine fine: ꝯsentirēt in vnum peccatum cōmissum ab aliquo: omnes digni essent morte z damnatione. Rho. j. Digni sunt morte nō solū qui faciunt sed etiam q ꝯsentiūt facietibꝫ. O ergo charissimi pnipcamus qz ecce oēs mori habemus p peccato lꝫ in baptismo remisso. qd ergo erit p actualibꝫ pctis?

Vltimo quia peccatū: infinitū meritū passionis chri z beate Marie ac oim sanctoꝝ z toti⁹ ecclie abalienat. vtpote ab inimicis dei z occisoribꝫ chri Aug. sup Hebreos. Per oē pctm̄ mortale qd comitti mus qntū in nobis est chrm̄ crucifigim⁹. z sic oia bona q fecimus: z bona ecclie pdimus. O qs sufficiat enarrare qnta mala infinita facit pctm̄. R

Circa tertiū ergo de pmissiōe peccati qrit. Cur deus bonus pmittit tantū malū: h est pctm̄ fieri p mōm. Ad qd breuiter rñdet fm Bonauē. in pncipio dist. xlvij. q deus ordinatissime permittit pmo pter hominis liberū arbitriū z peccare potentē. Decet em vt vnāquāqꝫ rem pprios motus agere sinat: z non cogat libertatem arbitrij quā cōdidit. vt dicit Aug. vij. de ciuitate dei. nam si cogeret z nō pmitteret peccare iam non esset liberꝫ arbitriū. Scdo pter electoꝝ gliam z maioꝝ z iocūditatē. s. quā habebūt ex h q peccare noluerūt cū potuerunt. Tertio pter misericordie dei claritatē in penitente vt manifestet. Quarto pter iustitie eqtatē in reprobo punitōe. Exemplū q peccatū est grauissimū z dānabile: Legit in vita socioꝝ bti Frācisci: z in Discipulo: q qdā apostata ex ordie: cui apparuit christus fundens sanguinē qsi recentē ex qnqꝫ vulneribꝫ abūdanter dicen. Ecce quō peccatū tuū vulnera mea renouat z me crucifigis ad tuā dānationē. Et ille territ⁹ veniā petijt z fidelis in ordine pmāsit. Rogemus g chrm̄ zc.

Sabbato post pmā dñicā Ser. XII. scꝫ de pctōꝝ venialium euitatione z discernendis eis.

Recepit

p eis Jesus dicens. Nemini dixeritis visionē donec fili⁹ hois a mortuis resurgat Matth. xvij. z in euāg. hodier. Dñs Jesus tā verbis q̄ factꝫ in seipo docuit nos cauere oē pctm̄ nō solū mortale sed etiā veniale qntū possumus. Sic em conari debet bon⁹ christianus: ideo aplus in epła hodierna. j. Thes. v. oibꝫ dicit. Ab omni specie mala abstinete vos. z hoc p themate alio. Proinde dñs iesus exēplū nobis pbēs dū discipulis ostendisset in monte gliam suā in trāsfiguratiōe tandem descendentibꝫ illis de monte pcepit eis ne visionem illam diceret. Hoc ido ne in populo hoc foret incredibile p rei magnitudine: fm Hiero. z etiā ideo fm Remigiū ne si maiestas chri in ipso diuulgaret: populꝫ resistendo pncipibꝫ sacerdotū impediret ei⁹ passionē et sic redemptio humani generis retardaret. Insup ideo etiā vt nobis exēplū daret occultare bona nr̄a ne saltē venialiter in vana gloria eleuemur: ido pcepit vsqꝫ in diē mortis nō publicari. vt patꝫ in euangelio Erḡ ergo docet chris cauere etiā venialia idcirco de pctis venialibꝫ tria mysteria in h fmone declarabimus.

Primū ꝺ venialiū ꝺiligēti cuitatōe
Scꝺm ꝺe hoim sine vēiali vite ꝺuctōe
Tertiū ꝺe vēialiū a mortali ꝺiscretiōe

Circa primum de diligenti euitatōe peccati venial' Notanduȝ ꝙ valde vtile est scire ꝗre ꝗlibet chr̄ianus ꝺebȝ ꝺiligent' cauere nō solū pctm̄ mortale ſȝ etiā pctm̄ veniale ꝑ posse. Et ad id notant' ſm Aureo. in cōpen .li.iiij.ca.xvij. plures rōes ꝗ etiā ab alijs ꝺoctorib' sic colligunt'.
Primo qꝛ aiam maculat
Scꝺo qꝛ boni oꝑis impedimētū pstat
Tertio qꝛ charitatȝ feruorē lassat
Quarto quia ꝺispositionē ad mortale causat.
Quinto qꝛ exoluere penā obligat.
Ultimo qꝛ a felicitate celesti retardat
Primo inquā qꝛ peccatū veniale animam maculat. ꝛ si nō totalit' obtenebrādo: tn̄ aliqualit' obscurādo. Unde scriꝰ Gre. ꝺicit ꝙ veniale pctm̄ obscurat: mortale obtenebrat. Exeplū. aliquādo ꝺenigrat' imago aliqua ꝺepicta intantū vt viderī nō possit. Aliqñ ꝟo sic obscurat' ꝙ videri qꝺē possit sed nō plene ꝺiscerni. sic e ī ꝑposito ſȝ Aureo. vbi. s̄. Itē aliud exemplū ꝺe armis totaliter rubigine ꝺenigratis: et ꝺe partialiter eorū rubigine. Item ꝺe sordidata veste in parte vel in toto: in qua non licȝ conspectui regis apparere. Secūdo veniale cauendū est: quia boni operis impedimentum prestat. sicut quādo pondus graue ponitur super equū minꝰ ꝓmptꝰ erit ad currendū. ꝛ sic premiū accidentale qꝺ ꝺeb' ex bonis oꝑib' in celo minuit: nō ꝗdem illud quod habemꝰ iam repositū per merita: sed quod meremur per bona opera que medio tēpore faceremus si venialia non fierent. Propterea post venialiū ꝑpetrationē oportet nos opera quedā conuertere ad solutionē huiusmodi ꝺebitorū: per que nobis ꝺeberet crescere cumulus eterni pmij in celo. Hec Aureo. Tertio qꝛ charitatis feruorē lassat et ꝺiminuit: sicut aqua in ignem proiecta: ꝛ si ignem nō extinguat: feruorem tamē illius tēpat. August. Minus te ꝺn̄e amat qui tecū aliqꝺ amat quod nō propter te amat. Quarto quia ꝺispōnit ad mortale. Naȝ venialia sepe sunt occasiones mortaliū peccatorū. Et hoc accidit quādoqȝ ex cōsciencia. qꝛ vt Aug. ꝺicit. Omne qꝺ fit contra cōsciencia edificat ad gehennā. Secundo quoqȝ fit ex complacētia. Augꝰ. Nullum peccatū est adeo veniale quod nō fiat mortale ꝺū nimis placet. Glo. s. vsqȝ ad cōtemptū. ꝺi. xxv. §. criminis. Tertio ex intētionis malicia. Mat. v. Qui viderit mulierē ꝛc̄. Quarto ꝺispositiue ex freqn̄tia. Nam ꝑ lapsum frequentē in venialia ꝺisponit' homo ad mortalia. Sicut exēpli gr̄a. frequent' sine causa iurāns labit' ī periuriū. nam ꝛ gutta cauat lapidē non vi sed sepe cadendo. Ideo Greg. Uitasti grādia vide ne obruaris arena. Quinto quādoqȝ fit ex ꝑgressus inualescentia. Nam licȝ peccatū veniale in substātia nō possit fieri mortale: sed ex veniali occasionalit' pōt fieri ꝑgressus ad mortale si non prohibet'. Exemplū patȝ. in pmis motib' venialib' qñqȝ ꝺelectatio inualescit ꝙ consensus accedit: ꝛ tunc mortale erit. Itē post baptismū in ꝑuulis pmo insurgunt venialia. puta vituꝑia: mendacia ꝛ hmōi. postea mortalia. Hec Aureo. s̄. Quinto quia expolutioni pene obligat. Nam licȝ nō obliget ad penam eternā: tamen obligat ad tēporalem satisfactionē: vl' in presenti: vl' si hic non soluit grauius soluet in purgatorio. Ultimo qꝛ a felicitate celesti retardat. Nunqȝ eni ab aliquo facies ꝺei videbit' ꝺonec soluat minimū quadrantē venialiū peccatorū: vel hic vl' in purgatorio: vl' saltem ꝑ indulgentias plenas. Oportȝ enim quēlibet ita mundū esse ante introitū gaudij sicut fuerat in innocentia baptismali. Hec Aureo. s̄. O ꝗ chr̄iane cohibe ingtē pctā etiam venialia quantū potes: quia penam lues pro omnibus

Circa secūdum de vite ductiōe sine pctō veniali querit'. vtrꝫ aliqs hoim possit vitā ꝺucere in pn̄ti sine peccato vēiali. Rn̄det' ſm Aureo. vbi. s̄. ca. xij. aliosqȝ ꝺoc. ꝙ si loqmur ꝺe tota vita hominis ꝗ ꝑuenit iā ad etatē adultā ꝺe excellēti ꝛ specialissima gratia est ꝙ talis sine veniali peccato sit: sicut ꝺicit August. ꝺe beata virgine. nec excipit' aliqs aliꝰ pꝰ chr̄m

nisi sola beata virgo: sed omnes alij peccauerũt quãdoq; venialiter in vita. Vñ. j. Io an. j. Si dixerimus q2 peccatũ nõ habemus veritas in nobis nõ est. Itẽ si loquimur de aliq̃ particula vite p̃sentis: sic ad aliqđ tp̃s potest aliquis viuere sine pctõ veniali. Ista patent p exemplũ: q2 nauta põt singula foramina nauis ad horã obstruere ne aqua intret: sed nõ põt sil' omnia obstruere. sic q aqua nusq̃ z nũq̃ subintret Vñ si in aliquo hoĩe sit charitas etiã pfecta: hec nõ facit q peccatũ veniale nõ adueniat: sed facit q non duret. q2 quemadmodũ caminus ignis guttã aque appositã citius consumit. ita pfecta charitas statim inflãmat hominẽ vt de veniali peccato doleat et peniteat: qđ nõ facit charitas impfecta. sed impfecti aggregant multa venialia p q̃ disponũt ad gr̃uia Hec vbi s̃.

y Circa tertiuz de noticia venialiũ et discretiõe a mortalibus peccatis q̃rit. quõ discerni habeãt z differant venialia peccata a mortalibus. Ad quod nota q in plurib9 differũt z discernunt Primo in gr̃e cõpassibilitate: q2 pctã venialia stãt sil' cũ gr̃a sp̃ũsscti: etiã in iustis: s3 mortale nõ Scđo in obligatiõis grauitate. q2 vt Mgr̃ i. ij. di. xlij. đscribit vtrũq;. Mortale inquit est p quod hõ mortem eternã meret. Sed veniale est quod hominẽ vsq; in reatũ ppetue mortis nõ grauat: verũ tamen penam meret: sed facile indulgetur Hec ibi. Tertio differũt in remissionis qualitate. q2 mortale nõ remittit nisi p specialẽ contritiõem et confessionẽ: sed ad venialis peccati remissionẽ sufficit generalis contritio z hmõi: vt dictũ est de penitẽtia Quarto in causalitate. Nã mortale plerunq; fit ex certa malicia: licz q̃nq; etiã qs peccet mortalit' ex fragilitate. vt cũ fornicatur. Sed peccatũ veniale vt cõmunius fit ex ignorãtia vel infirmitate. Fit etiam veniale peccatũ ex euentu: s̃m q de peccato mortali fit veniale. i. venia dignũ. z sufficiat. Q Ultio i offẽse modicitate. Vñ Aug. z hr̃. xxv. di. §. alias ea demũ. ht que sint minuta peccata l3 omnibus nota sint, tamen quia longũ est vt omnia replicentur: opus est vt ex eis aliqua noiemus. Quotiens ast aliquis in cibo vel potu pl9 accipit q̃ necesse est. quotiẽs pl9 loquit': plus tacet q̃ expedit. q̃tiens pauperes iportune petẽtes exasp̃at. q̃tiẽs san9 alijs ieiunãtibus prandet: aut somno deditus ad ecclãz tardius surgit: ad minuta pctã nouerit ptinere. quotiens excepto filiorũ desiderio vxorẽ suã cognouerit: incarceratos tardi9 requisiuerit. ifirmos tardius visitauerit. discordes concordare neglexerit. pl9 q̃ oportet suos exasp̃auerit aut amplius blanditus fuerit. si maiori adulari voluerit: si fabulis ociosis se occupauerit. Hec z plura ibidem August. que inductiue ponent' p exemplo. Nam legit' in Cesario et Spec. dist. vj. exemplo. xxx. q q̃dam inclusa vidit in nocte lucem magnã quasi diei fulgere. z ecce vidit iuxta sepulcrum cuiusdam clerici beatã virginẽ Mariã astare. z aĩa clerici stabat supra tumulũz quasi colũba niuea. quam beata virgo in brachia accepit. Interrogauit inclusa illa q̃ ess3. Et respondit. Ego sum mater chr̃i: z aĩaz hui9 clerici in celũ afferre veni: q2 innocenter vixit. Rogemus chr̃istũ zc.

Dñica secũda in Quadragesima. Sermo. xij. in mane de regulis cognitiõis peccatorũ mortaliũ

r Esponden̄s Iesus ait illi. O mlier magna ẽ fides tua. fiat tibi sic vis: z sanata ẽ filia ei9 ex illa hora. Mat. xv. z in euangelio hodierno: s̃m ɔsuetudinem ecclĩarum plurĩũ. Sup quibus verbis Rabanus dicit sic. Siquis consciẽtiam habet alicuius vicij sorde pollutã: filiã habet male a demonio vexatam. Item siqs bona que gessit: peccatorũ peste fedauit: filiam habet immundi spirit9 furijs agitatã. ideoq; necẽ ẽ vt ad p̃ces lachrymasq; cõfugiat sctõrũq; intercessiões z auxilia querat. Hec Rab. Et nos g̃ charissimi q̃ mltis pctis lesim9 animas nostras: z demonijs subiecim9: recognoscam9 nosipos: exemplo hui9 mulieris chananee: z accedam9 ad chr̃m miscõrdie postulañ forti fide z hũillime peniteñ, q̃tin9 audire valeam9

pijssimū Jesum dicentē vba p̄dicta. Fiat tibi sicut vis: z sanet filia. i. ↄscia nr̄a ex oībus pctīs. Itaq₃ vt agnoscere valeam⁹ pctā mortalia: z de eis sanitatē a xp̄o q̄rere p pniam z ↄfessionē: ac de cetero cauere: declarabim⁹ certas reglās theologicas i trib⁹ mysterijs distinctas p hoc s̄mone.

Primū de regul' ex pte cognitōis
Scdm de regul' ex pte dilectionis
Tertiū de regul' ex pte volitōis A

Circa primū de cogni-

tione pctōꝝ mortaliū z venialiū Nota q p̄cipue tres regule tradūt a theologꝭ circa cognitionē.

Prima dicit inquisitionis.
Secunda dicit dubitationis.
Tertia dicit ignorationis.

Prima regula quā ponit Anto. flor. p. j. sūme. ti. ix. c. j s̄m Cancel. parisieñ. s. q cuilibet hoi multū expedit inq̄rere z scire de q̄litate sue culpe: q̄uis nō q̄libz teneat scire de q̄libz pctō an sit mortale vl' veniale. Declarat. qz cōes hoies de singul' scire nō pñt: sz iuxta vires vniuscuiusq₃ z statū p ut pñt tenent: z pl⁹ ecclastici q̄ laici. z inter ecclesiasticos plati ex officio pl⁹ obligātur. vt patz. xxxvj. dist. p totū. Et hui⁹ regule rō est: qz Sene. ad Lucil. dicit. Non est extrinsec⁹ malū nostꝝ: intra nos est: in visceribꝫ nostris sedet. sed ideo difficulter ad sanitatē venim⁹: q nos egrotare nescimus. Hec ille. Ideoq₃ op⁹ est inq̄rere: et vba dei audire: vt sciam⁹ curare z cauere. Si eñi inq̄rim⁹ et consulim⁹ medicos de infirmitatibꝫ corpalibꝫ: q̄nto magis debemus inq̄rere z ↄsulere de peccatis. Ad id est autoritas Augustini. xxj. de ci. dei. c. vltimo. dicētꝭ sic: Que sunt illa pctā q̄ impediūt pueniōez ad regnū dei difficillimū ē inuenire z picłosissimū diffinire. Ego int̄ q̄t certe vsq₃ ad h̄ tp̄s cū inde satagerē ad eoꝝ indaginē puenire nō potui. hec Aug. B Sed potest queri. q̄re voluit de⁹ peccatoꝝ qualitatē occultā nob fieri q̄ ad plīma eorū. Respondet ibidem August. sic. Fortassis inquit ꝓpterea latent ne studiuz pficiēdi ad omnia peccata cauēda pigrescat. qm̄ si scaret q̄ vel q̄lia sint delicta p q̄bus etiā pmanentibꝫ nec pueciu vite me-

lioris intercessio sit a sctīs inq̄rēda z sperāda eis secura se obuoluerz hūana segnicia nec inuolui talibꝫ implicamētis vlli⁹ virtutis expeditōe curaret. Hec ibi. O q̄ bō discce q̄ pctā sint ↄfitēda. z q̄re talē ↄfessorē q̄ meli⁹ nouit discernere. Scda regula q q̄cūq₃ facit aliq̄d de q̄ dubitat eē pctm̄ mortale: tal' peccat mortalr̄. qz discrimini mortal' pcti expōit seipm Vñ Bona. sup iiij. di. xvij. dt. q dubitās de aliq̄ pctō commisso si ē mortale vl' vēiale tenet ↄfiteri ne discrimini se expōat. Hec regla ēt ponit per Antoñ. vbi. s. C Tertia regla q ignorātia nō sp excusat hoiez a pctō q̄n illō sit mortale. Declarat s̄m Bonauē. sup. ij. di. xxij. Rich. aliosq₃: qz igrātia q̄dā ē inuincibil': vt in infantibꝫ z amētibꝫ: z hmōi igrātia excusat a toto. Silr in ebrijs qū sine culpa incidit q̄s ebetatē: qz nō aduertit fortitudinē vini: vt Noe excusat: al's si ex culpa: nō excusat a toto sz a tanto. vt Loth. Itē igrātia q̄dā ē vincibil' sz crassa z supina cū q̄s ex negligentia nō curat vitatem discere cū possz: z hec excusat a tanto. s. q nō ē tāgue pctm̄. sz nō excusat q̄n sit mortale i his q̄ sīt de p̄cepto diuio z nature. xxxviij. di. Qui ea. Deniq₃ alia ē igrātia affectata: q̄ q̄s ñ vult scire vitatē vt liberius peccet. z hec nō excusat nec alleuiat pctm̄. vt dr in Angelica: q̄n poti⁹ grauat. Sic exēpli grā. Si seruus nec vult audire vba dñi sui nec facere g̃ui⁹ offēdit q̄ qui audit tñ nō implet. Ex his patet quō sit confitendū de huiusmodi. D

Circa scdm de regulis

pctōꝝ q̄ accipiunt ex pte dilectōis: z. sic in ordine ad p̄dicta Quarta regla dr ↄtrarietas diuie charitatꝭ. Et est tal. Oē qd directe ↄriat diuie charitati ē pctm̄ mortale. Et hāc ponit Tho. ij. ij. q. lix. ar. iiij. Rō: qz charitas z pctm̄ mortale sunt ↄria que se mutuo nō cōpatiunt: vt dicit Aug⁹. sup Jo. Nam s̄m Rayne. in sum. p charitatē mēs ↄuertit ad deū z deo ↄiūgit. j. Joan. iiij. Qui manet i charitate i deo manet z de⁹ i eo zc. Sz p pctm̄ mortale mēs auertit a deo. Sic ḡ ↄuerti ad deuz z auerti a deo ñ pñt i eodē hoiē eē sil': sic charitas et pctm̄ mortale. Proinde oē qd est ↄ charita-

tem directe: sicut odire deū: blasphemare: idolatrare: peierare in noīe eiꝰ ꝛ hmōi: est de genere suo pctm̄ mortale. Si aūt aliqd nō sit directe ꝯ charitatē dei: sz sit ꝯ feruorē charitatꝫ veniale ē. puta siqs nimis diligit diuitias et hmōi: tm̄ citra deū. ita ꝙ ppter amorē talē creature nullo mō vellz facere ꝯ dei pceptū: veniale pctm̄ ē. alioqn si i tantū diligeret ꝙ ppt amorē. s. diuitiarū vl honorꝝ vl filiorꝝ ꝛ hmōi parꝰ eēt facere ꝯ dei pceptū: esset ꝯ charitatē et mortale.

Quīta regla dr offensa fraterne dilectōis scz ꝙ oē illō in q̄ notabilr offendit pximi dilectio est mortale pctm̄. Dr notabiliter qꝛ sm Tho. ij. ij. q. lxvj. ar. vj. id qđ modicū est rō apphēdit q̄si nihil: ex. ij. phys. ideo in modico offendere veniale reputat: puta furari obolū vel acum. Sz notabiliter offendere cōtra charitatē pximi mortale ē Exēplū ꝺ singul' pceptꝫ scđe tabule. s. de pris: siqs prēz vel mrēz notabilr exaspat. vl pximū i corpe vl rebꝰ vel vxore vl fama ledit aut ledere intēdit notabilr in aliquo Silr siqs miniꝰ iuste iudicat pximo: vl calūniat vel oppmit illū. oīa illa sunt ꝯ pceptū charitatꝫ. & ꝛc. E Sexta regla dr ꝯtrario ꝯscie ꝓrie aliqd dictantis. s. ꝙ oē qđ fit ꝯ ꝯsciam edificat ad gehennam Hac ponit Augꝰ. xxviij. q. j: omnes. § ex his. Et intelligit si ꝯscia sit fixa ꝙ illō sit mortale. Silr si ꝯscia est dubitās de hoc vt patuit ex secūda regla. Si aūt ꝯsciētia est timida de h̄ ꝛ scrupulose titubās dummodo sub ꝯditōe actualr vl habitualiter nolit peccare mortalr: nō peccat: sm Antoninū flor. vbi. s. ꝛ Aure. in cōpē. nisi essz in his q̄ sūt māifeste ꝯ legē dei ꝛ nature. Rō regule est sm Tho. i q̄dlib. iij. q. antepenl. qꝛ actus hūanus iudicat sm id in qđ voluntas fert. Nam ꝛ Hiero. xxiij. q. j. c. odi. dicit: ꝙ deꝰ iudicat causas potiꝰ q̄ opera. Sicut exempli grā. Siqs volens occidere prēz occidit ceruum: parricida est corā deo. Et econuerso. siquis volens occidere bestiā occidit hominē debita diligētia adhibita nō est homicida. Sic ad ꝓpositū q̄ in ꝯscientia dictat hoc non esse faciendum quia mortale est: si contra ꝯsciētiā facit iudicatur reus. Unde o tu pctōr disce ꝙ de ꝓibus que fecisti contra charitatem dei ꝛ etiā pximi ꝛ contra ꝯsciētiā debes ꝯfiteri. Exemplū legit in Spec. di. iij. exem. ix. ꝙ qdā nō tenēs ꝯsciētiam rectā in cauendis vicijs infirmatꝰ corā astantibꝰ dixit: Ecce video infernū aptū: ꝛ sathā ꝛ caiphā cū ceterꝫ q̄ occiderūt chrm in pfundis ꝛ flāmis tartari. Int' q̄s heu mihi infelici locū pditōis ꝯspicio parū. Cūqꝫ exhortaret ad penitētiā ꝛ spem: rñdit desperañ. Non est mihi tps penitēdi cū iam viderim iudicium meum. ꝛ sic expirauit. F

Circa tertium de aliis

regulis q̄ accipiunt ex pte voluntatis. ꝛ in ordine ad pdicta Septima regula dicitur ꝯsensus rationis. Et eā ponit Cancellariꝰ parisieñ. ꝛ Antoninꝰ vbi. s. vicz ꝙ nullū est pctm̄ mortale actuale absqꝫ consensu deliberato rōnis vero vel interptatiuo. Et declarañ. subdit. Interptatiuū autem cōsensum esse dicimꝰ dū habuit rō tēpus sufficiēs deliberādi ea circa que vitāda eē puigil tenebat: ꝛ nō restitit dū repugnare debuit. Nam sicut qui tacet cōsentire videt vt dicit de reg. iuris. sic q̄ nō resistit dū debet interptatur ꝯsentire. quēadmodū qui nō resistit serpēti intranti sinū eiꝰ. Ad idē de pe. di. j. c. voluissent. Gre. dicit. ꝙ q̄cūqꝫ nunq̄ꝫ peccare desinūt dū viuūt: tales ostendunt. s. interptatiue ꝙ semp in pctō manere cupiunt: ꝛ p consequens iuste in ppetuum in peccatis damnari digni sunt. Rō autē huiꝰ regule dicte est. quia vt Aug. xv. q. j. c. j. dicit. Pctm̄ vsqꝫ adeo voluntariū malū est ꝙ nisi sit voluntariū: nullo mō peccatū ē. & patz regla. G Octaua regla dr finat intentōnis. vicz ꝙ ois actꝰ intētꝰ ad pctm̄ mortale pncipalr est mortal': etiam si nō sequat intentū. Et h̄ sm Antoninū: siue intēdat actu siue habitualr: qđ scit p h̄ ꝙ si tal' opans interrogatꝰ cur hoc faciat rñderz: Ad hūc finē feci ꝛc. Hec regla probat p vbū chri Mat. v. dicentꝫ: Qui viderit mlierē ad ꝯcupiscēdū eā iā mechatꝰ est in corde suo. Ex hoc patz pmū documētū ꝙ si deliberate cogitat ad peccādū cū aliq. ꝛ q̄tiēs ad hūc finē illā alloqt vel aspicit vel mancipat vel amplexat ꝛc. peccat mortaliter totiens: dūmodo iterior intētio ꝛ actio exterior sunt segata sz tempus

z sic sunt diuersa pctā. z sō singl'a ꝯfitēda
fm doct. vtpote plura deordinata z deor
dinatiōes: Secus si sunt ꝯiuncta fm rpē
z coordinata vt cā z effect⁹. q2 sic sūt vnū
pctm̄ formaliter illa plura. Scdm̄ docu-
mentū. q2 ex q̄ cogitatōis z intentōis spēci
es ex obiecto iudicat: iō debz hō ꝯfiteri si
illud pctm̄ voluit exercere cū ꝟgine vel cō
iugata vel vidua. Nā si q̄s deliberate intē
dit peccare cū ꝟgine. est stupru spēs. si autē
cū ꝯiugata: est adulteriū. si cū vidua voto
ꝯsecrata: est sacrilegiū. si cū ꝯsanguinea: in
cestus est. si ꝯtra naturā: sodomiticū est. z
sic debet cōfiteri. Nona regula dicit̄ ni
mie affectōis. q̄ accipit̄ ab Aug. xxv. di. §
Criminis. z doc. vicz q2 nullū est adeo pec-
catū veniale q̄n fiat mortale dū nimis pla
cet: h̄ est dū ꝯsensus fit vt i mortale. vt dū
ꝯtemptus sequit̄. q2 sic fit mortale p ꝯtē-
ptū. Uñ de pe. di. j. tres sunt. in glosa scri
bit̄ sic. Si q̄s ꝯtemnit venialia ꝓpter cōtē
ptū eoꝝ ꝯstituit̄ dign⁹ morte eterna. Sicut
si q̄s ꝯtēnit obstruere foramina nauis: sub-
mergit̄. Et ecōuerso nullū pctm̄ est adeo
mortale q̄n fiat veniale dū displicet .i. nō
placz ꝯsensu deliberato. H Et h̄ da
tur ex regl'a septima ꝑdicta. Nā nec pctm̄
mortale nec etiā veniale dr̄ pctm̄ actuale
nisi sit volūtariū. q2 nemo peccat etiā veni
aliter nisi cū hz volūtatis vsum. Et nemo
etiā venialit̄ peccat in eo qd̄ nullo modo
pōt ꝓhibere: nec etiam potuit ꝑcauere: vt
ptz fm Bona. sup. ij. di. xlj. O ḡ hō non
potes ꝯq̄ri ꝯ deū. q2 si vis potes deo auxi
liāte cauere oē pctm̄. Nā licz oīa venialia
ꝑcaueri vel ꝓhiberi nō pñt q̄n in aliqd̄ eo
rū tota vita incidat q̄s: tn̄ nullū est singu-
lariter qd̄ nō possit ꝑcaueri. Hec Bona-
uen. Decima regl'a dr̄ pnie actōis: vicz
q2 omne pctm̄ q̄ntūcunq3 mortale graue
p pniam verā sequentē fit veniale. i. venia
dignū. Uñ Matth. iiij. Pniam agite ap
propinquabit em̄ regnū celoꝝ. Et ad pre
missa ponemus finale exemplū in specl'o
exem. di. vij. exemplo. liiij. q2 in Anglia re
ctor cuiusdam eccle pecuniosus z luxurio
sus ifirmatus grauiter ordinē Predicato
rū intrauit. Et cū aliq̄ntulū ꝯualuisset ex-
iuit z multis se criminib⁹ exposuit. Uñ vi
dit in somnijs chrm dñm in aere sedentē
ad iudicādū. z oīa pctā sua sup caput suū
esse scripta. z īfernū subt⁹ hiantē ad se reci
piendū. Cūq3 territ⁹ ad chrm respiceret vi
dit terribilē z intolerabilē pl⁹ q̄3 infernū z
dicentē: aut soluat penā p pctis: aut in ifer
nū vadat. Euigilās cū lachrymis ꝯfessus
est z habitū ordinis resumpsit: z dimissa
sūt sibi pctā. Post mensez migrauit sacris
munitus in chrō: z saluat⁹ estput reuela-
tū est ꝯfessori suo apparēdo. Rogemus ḡ
Jesum chrm zc̄.

Dñica. II. Quadragesime post pran-
dium Sermo. XIIII. d alijs regulis pec
catorum.

On vocauit

n nos deus in immūdiciā sed in
scificationē in chrō Jesu dño
nr̄o. Uerba sūt apli. j. Thes. iiij. z in epl'a
hodierna. J Jtē aliud thema. A pec
cato meo mūda me de⁹: q̄m iniq̄tatē me-
am ego cognosco Ps. l. Charissimi si dili
genter aduertimus sūme necessariū est ho
mini cognoscere sua pctā: z illa sūmo stu-
dio decetero cauere. ac d̄ cōmissis pniam
agere vt miscdiam a deo possit obtinere
Nā ad id monet nos rō nostre vocationis
Quare em̄ nos deus vocauit z elegit ad
chrianitatē nisi vtiq3 vt simus scti z imma
culati ab oī pctō: z digni gr̄a ac gl'ia dei.
vt docet aplus in epl'a hodierna di. Hec
est voluntas dei scificatio vestra. i. emun-
datio ab omni pctō. Et infra. Nō in passi
one desiderij sic z gentes q̄ ignorāt deum
Et infra. Nō em̄ vocauit nos deus in im-
mūdicia. s. pcti: sed in scificationē zc̄. Sz
q̄m initiū scificatōis est noticia pcti ꝓpri
z suꝑ̄pius: put dicit Bern. Uñ z Sene
ca in epistolis. Qui peccare se nescit: nescit
nec vult corrigi. ḡ zc̄. Scdo quoq3 mo
net rō cautiōis. i. a pctis. Uñ Aug. sup
Ps. l. dicit. Nemo est insanabilior eo q̄ si
bi sanus videt̄. Sicut em̄ infirmus q̄ nō
cognoscit infirmitatē z piculū nō curat q̄-
rere sanitatē. Sic i ꝓposito multe aie chri
sanguine redempte heu vt videmus pe-
unt in pctis. q2 nō cognoscūt sua pctā: nec

gicula ꝑcedũt. Quo ꝯ Ber.i ser. ⁊ Aug. in soliloq͂o docet ꝙ nulla breuior ⁊ melior oro esse pot ꝙ̃ illa oratio a sctis tradita.s. De⁹ vt nouerim me nouerim te. Jdcq̃ ⁊ ps. orat dicẽs sup. Ampli⁹ laua me ab iniq̃tate m. ⁊ a pecca.m.mũ. m. Subdit. Qm̃ ini. meã ego co. ⁊c. Jtaq̃ ꝺ pctõꝝ cognitiõe ꝑter ꝑdictas supra regulas po⁊ nemus adhuc plures alias in h̃ ẜmone vt melius sciamus discernere inter leprã ⁊ leprã.s.mortalẽ ⁊ venialẽ. Et hec in trib⁹ articulis mysterioꝝ.

Prim̃ de regul' delictoꝝ in sacris.
Scõm ꝺ regul' trãsgressionũ i ꝑceptis
Tertiũ de regul' offensionũ i ꝑxĩo

Circa ꝑmũ de sacramẽtis suscipiẽdis notãdũ ẜm doct. tradũt certe regule ad cognoscendũ delicta mortalia vel venialia. Et de istaꝝ regulaꝝ ꝑmis duab⁹ plima scripsi etiã in qdragesimali de pnia ẜmone.xxxvij. T. V. vide si placet ibi. Pria regula ꝺ indigne suscepcõis::vicꝫ ꝙ q̃cũq̃ aliqꝺ sacr̃m eccl'ie suscipit indigne: ħ est cũ ꝯscia mortalis culpe:totiẽs q̃tiens sic suscipit peccat mortaliter. Et hac ponũt ⁊ tenẽt cõiter doc. sup iiij. Declarat ex autoritate.j. Coꝝ.xj. ꝺ eucharistia. Qui ĩnq̃t mãducat ⁊ bibit indignẽ:iudiciũ sibi mãducat ⁊ bibit. Vñ de aliis etiã sacris generaliter Aug. ꝯ Permenã.li.j.dicit.ꝙ mali oẽs dicunt polluere sacr̃m q̃ntũ i ipis est cũ tñ illa sacra im pollura ꝑmaneat. Sed hoc ꝑ tãto. q: in bonis digne suscipiẽtib⁹ ꝑmanẽt ad p̃miũ:in malis aũt ad iudiciũ. Hec ille. Jtẽ Bern.sup Cañ. ẜmone.xxiij.exp̃sse ꝺt.ꝙ absq̃ spũsctõ sacr̃m oẽ ad iudiciũ sumit.

Jtẽ hoc idẽ p3 ex rõne. q: q̃cunq̃ indigne cũ ꝯsciẽtia mortalis culpe sumit sacramentũ:facit sacramento iniuriam ⁊ irreuerentiã. Sed vt Aug.li.ꝺ vnico baptismo exp̃sse dicit sic. Nulli sacramẽto facienda est iniuria. ⁊ p3 li. originaliũ. ꝗ ⁊c. Deniq̃ exẽplificatione p3. Nõne iniuria fieret regi siq̃s eũ susciperet in hospitium stercore plenũ. Sic q̃ regẽ chrm̃ suscipit in sacramento q̃cũq̃ in pctis. Exẽplũ de singulis sacramẽtis pone. Primo ꝺ baptismo. Si q̃s adultus baptismũ susciperet in volũtate peccati existẽs. Sic scđo de ꝯfirmatiõe siq̃s incõtritus accedit. Tertio de ordinis susceptiõe. Quarto de eucharistia. Quinto de pnia ficta. Sexto de matrimonio sacramento cũ ꝯsciẽtia mortalis pcti suscipiendo. Et vltimo de extrema vnctiõe sic in pctõ suscepta. Unde in Angelica summa ẜm Bonauen.ꝺt ꝙ vnctio ꝺebet dari infirmis tñ q̃ in mortali pctõ nõ sunt. ꝗ ⁊c. Vñ q̃tiens q̃s aliqꝺ sacr̃m indigne suscipit tenet̃ ꝯfiteri. Scđa regula ꝺt indigne administratiõis. vicꝫ ꝙ q̃cũq̃ indigne:hoc est cũ ꝯsciẽtia peccati mortalis vt minister eccl'ie aliqꝺ sacramentũ administrat vel ptractat:totiẽs mortalit̃ peccat q̃tiens hmõi actũ indigne facit. Et p3 autoritate Aug. ad Parmenã vt habet̃.j q.j.c. Oia sacra inq̃t obsunt indigne tractantib⁹:ꝑsunt tñ digne ꝑ eos sumentib⁹. Jtẽ Diony.j.ca.eccl'astice hierarchie ꝺt. Jmmundis nec symbola. id est sacramẽtalia signa tangere fas est. Proinde Ambro. Melius est sacramentoꝝ celebratẽ oino dimittere ꝙ̃ indigne tractare. Vñ ꝑsbyter tenet̃ ꝯfiteri quotiens immundus tractauit vel ministrauit quodcũq̃ sacramentũ. Nota ẜm Petrũ de palude ⁊ Anto.pte.ij.ti.ix.ca.xiij.ad oẽ sacramentũ suscipiẽdũ ꝑterq̃ ad baptismũ necessaria est vt sit ꝑus ꝯfessio de mortali nondum cõfesso. Hec ille. Jn administrante aũt cũ ipe nõ suscipit req̃rit̃ saltẽ ꝯtritio. Jtẽ rõne p3. Nã Tho.in.iiij.dist.xxiiij.q̃nt:vtꝝ aliq̃s in pctõ mortali existẽs possit sine pctõ vel ordine suscepto. Et rñdet ꝺt. Q, ex q̃ lex ꝑcepit Deut.xvj. Juste qꝺ iustum est exequaris. Jdeo q̃cũq̃ hoc qꝺ sibi cõpetit ex ordine facit indigne qꝺ iustũ est iniuste exequit̃. ⁊ sic ꝯtra ꝑceptũ legis facit:ac ꝑ hoc mortaliter peccat. Quicunq̃ aũt in pctõ mortali existens aliqꝺ sacrũ officiũ ꝯtractat. nõ est dubiũ q̃n indigne faciat. ꝗ ⁊c. Addit idẽ Tho.ꝙ de iure naturali ẽ vt bõ sctã scte ptractet: ideo nullus cõtra hoc põt dispensare. Vñ ꝯcludit ꝙ q̃libet minister eccl'ie existẽs in pctõ mortali q̃tiens sciẽter exhibet se in aliq̃ actu vel rãgit res sacras q̃si suo officio vtẽs: totiens peccat mortaliter. Sec⁹ si aliq̃ necessitate aliq̃d sacrũ ꝯtingeret vel exeq̃ret̃. Sicut exẽ

pli gra. si baptizaret in articulo mortis. Hec Tho. Ex istis p exemplo patz q sacerdos in mortali existens: quotiens sciēter missam celebrat: vel sacrm admistrat alicui: vel absoluit vel baptizat extra articulū necessitatis: vel matrimonia ↄsecrat: vel unctiōnem extremā dat: mortaliter peccat. Itē si diaconus euāgelium legit vel subdiaconus epl'am solēnit' in ecclia. Itē eps quotiēs ↄfirmat in pctō peccat: vel ordines ↄfert etc. Itē opinari forsitan pōt idē iudiciū de leuāte in baptismo vel ↄfirmatiōe cū sint actus solēnes. Ad hec exemplum de Oza sacerdote: quē subito pcussit dñs eo q arcā tetigit indigne. ij. Reg. vj.

Tertia regula dr ↄtēptus euāgelij et gre sacramētalis. s. q ↄtēptus de suscipiēdis sacramētis et etiā de ↄsilijs euāgelicis ē culpa mortal' et dānabil'. et ideo ↄfiteri ē necitatis. Declarat': q: fm frēm Ange. de clauas. et Doc. aliq sunt sacra oino volūtaria. q: sine ipis hō pōt saluari si ea nō vult suscipe: vt sunt mrīmoniū et ordo. tñ et ista tenet' hō nō ↄtēnere quasi nō essent salutifera. vt patz p Anto. in sum. q: hoc ad heresim ptineret. Itē alia sunt sacra oino ad salutē necaria. vt baptism': et maxime pnia p' pctm mortale. Silr necaria est saltē in voto ↄfirmatio et eucharistie sūptio: et extrema vnctio. j. q. j. c. remissionē. §. sed notandū. Et ista si ex ↄtēptu omittunt' cū haberi pñt pctm dānabile ē. Denicp fm Sco. in. iiij. di. xv. Cōsilia oia euāgelica: puta castitatis: obediencie: paupertatis: et alia: quaivis nō astringant omnes ad suadū: nisi qui se voto ad ea obligauerūt vt religiosi. tamē oēs obligant ad non cōtemnendū tanq̄ non esset salubrior obseruatio eoꝝ q̄ oppositorū. Unde patz q cōtemnere talia est peccatū mortale et confitendū. Sed p excitatione dormitantiū dicamus cōsolatoriū exemplū qd narrat' ↄtigisse in regno vicz isto. q quidam predives cum multos florenos auri congregasset in cistam desuper foramen habentē: p quod immitteret sem per successiue plures: quidā paup eius conuicane' picā tenebat q sepi' p fenestram diuitis illi' absentis intrās: rostro p foramen de florenis extrahebat quot potat. et ascēdēs ad pilā cucurbite isti' q pendebat insignū medonis ppiati (vt moris ē) raptos florenos reponebat. P' mltū tpis hō ille paupꝫ deficiēte medone deposuit pilā suaꝫ s' cucurbitē: et inuēit i ea aliqt cētenos florenoꝝ. Admirās de hoc iteꝝ exposuit pēdētē pilā: et ↄsideraū sepi' vidit picā ibi reponētē florenos. Tādē diues ille quadā die effundēs de cista florenos et numerās vidit in mltis deficere. et nesciēs q̄ depdidisset cōtristat' ē: et obdormitare cepit cogitando. Interi pica veniēs rapuit vnū ex florenis effusis i mēsa. excitat' q̄ rpēte diues vidit illā rapiētē: et cogitauit vt in iudiciū attraheret illū paupeꝫ ↄuicaneū. Tūc i iudicio interogat' ille paup dixit se nolle p illa pica i suis factis et rapinis rñdere. Quid plꝫ Iudiciū diffiniuit picā suspēdi debere. et data ē i man' diuitis vt suspēdat. Ille aūt turbat' ↄtēpsit sniam: et picā illā elisit ad pariete. Tūc paup ille recōuenies diuitem de hoc q picā ↄ sniaꝫ iudicij tādē occiderit aliter q̄ diffinitū fuerat: ecce i iudicio de bomagio quadraginta florenoꝝ auri diues cōdenat' ē p ↄtēptu. Sic erit i iudicio diuino q hō p ↄtēptu graui' punit'.

Circa scdm de regulis

trāsgressiōis in pceptis notabim' breuiter hic solū p memoria. et fortiori mētis indagatiōe tres regulas s. vicz ser. vj. late descriptas. Un̄ in ordine ad pdicta quarta regula dicit' trāsgressio decalogi: legis vicz: q ois trāsgressio ↄ quodcūq pceptū decalogi est pctm mortale. Pro exemplo enarra pcepta decalogi et q de singul' necario est cōfitēdū. Quinta regula dr trāsgressionis ecclastice instructiōis. vicz q ois trāsgressio ↄ quodcūq pceptū instructū ab ecclia ē pctm mortale et ↄfitendū. Un̄ saluator Mat. xviij. dr. Si ecclam nō audierit sit tibi sicut ethnic' et publican'. Exempli gra. Ecclia pcepit q qlibet in anno sel' cōfiteat' et cōicet. de pe. et re. Ois vtriusqꝫ. Itē die festo missam integram audire. Itē in quadragesima ieiunare. et in vigilijs aploꝝ etc. Itē pcepit man' violentas in clicū nō inijcere sub excōicatiōe. xv. q. iiij. Si quis suadente. Item pcepit ecclīaꝫ nō infringere. Itē cū hereticis et excōicatis nō pticipare. et hmōi plra. ↄ q facere ē mortale. Sexta regla dr transgressionis pcepti liciti psidētis. vicz q ois

trāsgressio ꝯ quodcūqȝ licitū ꝓceptū perti
nens ad officiū cuiuscunqȝ ꝑsidentis siue
ecclesiastici siue tꝑalis dū fit ex ꝯtēptu ē pec
catū mortale. Nā Rhom.xiij. dr. Qui resi
stit ptāti dei ordinatōi resistit. q aūt deo re
sistūt: dampnatōnē sibi adqrūt. vñ Sco.
in.iiij.di.xv. dicit ꝙ nō implens penitētiā
iniunctā ratōnabilit a ꝯfessore mortaliter
peccat. Itē siqs ad mādatū epi nō exoluit
iuste decimas q̄s tenet. vel si seruat interdi
ctū impositū. Silr si qs ꝓuentū iustū pa
rochiali nō reddit cū possȝ ⁊c̄. Silr si lici
to mādato regȝ vl dn̄i sui aut prīs aut ma
trȝ ꝯtēnit obedire: ꝑsertim in his q̄ ad sa
lutem ꝑtinent: mortaliter peccat P

Circa tertiuȝ alie regu
le sequent. ⁊ in ordine Septima regla dr
ꝑiculose expositōis. vicȝ ꝙ qcūqȝ seipm vl
ꝓximū ex ꝓpria culpa exponit ꝑiculo peti
mortal peccat mortalit: Rō qr facit ꝯ cha
ritatē. Vñ Eccl.iij. Qui amat ꝑiculū. Ly
ra. i. occasiōes pctōꝝ: in illo ꝑibit: sic auicu
la volitās circa laqueū. Hec ibi. Exempli
gratia. Dū quis aduertent inebriat se vel
ꝓximū peccat mortalit: sm Tho.ij.ij.q.d.
Item dū qs ociose viuit. Cato. Diuturi
na quies vicijs alimēta ministrat. Itē dū qs
ad salutē necaria addiscere nō vult. ⁊ ꝟbū
dei audire ꝯtēnit. Item q cū mlierib sine
cā rōnabili incaute familiarit ꝯuersat. Itē
mulier vicina partui dū nō confitet. Silr
qui bellū ingressur nō confitet: ⁊ hmōi.
ꝑiculo se exponūt. Octaua regula dicit
cōsensus aliene offensionis: vicȝ ꝙ qcunqȝ
ꝯsentit peccanti mortalit ꝓximo: peccat ⁊
ipe mortaliter. Rho.j Digni sunt morte
nō solū q faciūt: sed etiā q ꝯsentiūt facien
tib. Dicit autē quis ꝯsentire plib modis
iuxta illos ꝟsus. Iussio consilium ꝯsensus
palpo recursus. Participās mutus: nō ob
stās nō manifestās. Nona dr scandali
zatōis. vicȝ ꝙ qcunqȝ ex se ꝓbet scandaluȝ
alij vl occasionē mortalit peccādi: etiāsi n
placeat sibi peccat mortalr. Nā extra de iu
iur. ⁊ dā. dato. c. si culpa. scribit. ꝙ q occa
sionē damni dat: dānū dedisse videt. Vñ
⁊ Mat.xviij. Ve hoi ꝑ quē scādalū venit
Q Ex h pȝ ꝙ vt Aug.xxij.q.v. ille qui.
dic. Qui ꝓuocat hoiem ad iurādū quem
scit falsum iuraturū esse: vincit homicidā.
qr homicida solū corp occidit: ille autem
duas aias. s. suā ⁊ illi. Hec ibi. Aliud ex
emplū de ꝯiugatȝ facientib dormire puel
las i eadē domo in q cū maritis copulant.
Item aliud de mulierib se ornātib vt cō
cupiscant. ⁊ sic de alijs. Itē de plātis male
viuentib quoꝝ exemplo alij scādalizant.
Vltima dr neglectiōis. vicȝ ꝙ qcunqȝ
negligit corrigere peccatū mortale qd cui
qȝ dū ex officio tenet obuiare et posset fa
cere: etiāsi scādalū n dedit ipe. nec sibi pla
ceat: mortalit peccat. Et patȝ ꝑ Inno. dis.
lxxxiij. c. Error. ⁊ ꝑ Gre. aliosqȝ ibidē plu
bus capitul. Exemplū habem .j. li. Reg.
de Heli sacerdote: q ꝓ iniquitate filioruȝ
suoꝝ: eo ꝙ nō corripuit vt debuit dānat ē
vt dicit Hiero. Aliud exemplū leg. ad idē
in li. de septē donis. ⁊ in Spe. di. ix. exem.
lxxxvij. ꝙ in ordinis Cistercien. ꝑncipio q
dam ipm ordinē intrauit: ⁊ tentat exire ꝓ
posuit. Cui apparuerūt pater ⁊ mat diu
iam antea mortui redarguentes eū ne exi
ret. Et tandē cum tertia vice oino exire vel
let: apparuit sibi mater multū tristis: que
rens qre vult exire: Respondit ꝙ asperita
tē ordinis nō potest sufferre. Mater ait.
Et quō poterȝ asꝑitatē inferni sustinere cu
ius vide modicū exꝑimentū. Et ecce au
diuit horridū grūnitū porcoꝝ: vt videret
quasi celū scindi: et cadere super caput ei.
Et cū ꝓ timore deficeret: ipm ꝯfortauit
mr. Post hoc audiuit ineffabilē suauitatē
ois armonie celestis. Tūc mat ait. Si vis
infernū euadere ⁊ celū tenere ꝑseuera. ⁊ sic
ꝑseuerauit. O ꝗ pctōr elige ⁊ tu celū cauē
do a pctis. Rogem ergo ⁊c̄.

Post smones ꝓmissos de vicijs in gene
rali: iā restat agendū in speciali de vnoqȝ
pctō capitali cum filiabus.

Feria secunda post dominicā secundaȝ
Sermo.xv. de suꝑbie detestatōe: ⁊ reme
dio contra eam.

N peccato
vro moriemi. ⁊ q ego vado
vos n potestȝ venire. Jo.viij

z in euāge. hodier. Verba sūt redēptoris nr̄i dn̄i iesu loquēt ad iudeos. sup quibus verbis Aug. dr. q quicūq nō credit in christum morit in pctis suis. z q intēdit ad 9ria eorū q ꝯsiderant in chr̄o i pctis suis morit. Hec ille. Sz qd aliō ꝯsiderāt. repim⁹ in chr̄o nisi maximā hūilitatē. Nā de⁹ ipe sūme hūiliauit seipm carnē mortalē i vtero vgis assumēdo: hūilitꝫ ō m̄re hūillima int boue z asinū nascēdo i stabulo. Deniqꝫ tota vita chr̄s hūilitatē tenuit. z tādē hūillima morte int latrōes mortu⁹ ē in cruce. vt sic nr̄am sugbiā ꝯfunderet z hūilitatē suo exēplo nob cōmēdaret. Quare becc̄ni si q̄ q vult hēre grām dei z gl̄iam celestē p hūilitatē solā pmeret. qm̄ Iac. iiij. Deus sugbis resistit: hūilib at dat grām. s. viuificantem. Vn̄ dr. In pctō moriemini. z q̄ ego vado. s. ad gl̄iaꝫ p hūilitatē passiōis z mortꝫ. vos sugbi z icreduli nō potestis venire zc̄. vtꝫ i euāge. Itaqꝫ de sugbia q̄ aiam mortificat z gl̄iam celestē pdere facit tria mysteria notabim⁹.

Primū dr detestatiōis.
Scōm dr extirpatiōis.
Tertiū dr remediatiōis. R

Circa pmuꝫ de supbie

detestatione inqrendū est: q̄re qlibet fidelis dꝫ sugbiā sūme int oia vicia detestari. Ad qd fm theologos tradunt plures rōnes.

Prima rō diuine execratiōis. Intantū em̄ de⁹ execrat superbiā q a pncipio m̄di nūqꝫ aliq sugbi placuerūt deo Judith. ix. Sugbi nō placuerūt tibi dn̄e ab initio. z intantū q p ceteris pctis grau⁹ a pncipio vlt⁹ est: vt ptꝫ pmo i angelis. qꝫ innumerabilē multitudinē ō celo eiecit. pternā sugbiā ꝑpetue dānādo zc̄. Itē i pmis parētib q voluerūt eē vt dij: qs cū oi posteritate innumerabili de padiso eiecit. z inumerabilib miserijs hui⁹ vite subiecit oēs vt discam⁹ nō sugbire: sꝫ hūilitatꝫ causam ex his habeam⁹. Vn̄ Ecc̄i. x. Odibilis ē corā deo z hoib sugbia. Et ifra. Sedes ducū sugboꝝ destruxit dn̄s radices gētiū sugbaꝝ arefecit a pncipio. Itē deniqꝫ de⁹ intātū odit sugbiā q xp̄s eā etiā si lateat i hoie spūali. z q̄ sctūs videt puat illū grā z pmittit cadere. Bern̄. super Can̄. ser. xlj. Argumentū superbie puatio est grē. Isid. de sum. bo. li. ij. De⁹ nōnūqꝫ deijcit occultā mēt superbiā p carnis manifestā ruinā vt hūilient sugbi p id qd erubescāt zc̄. O q̄ hō caue. S Sꝫ diceres. Quare de⁹ ꝑsequit intantū superbiā: Rn̄det fm Aureo. in cōpē. li. iij. c. xv. q̄ sugbus id qd dei est vsurpat sibi. s. gl̄iam. cum tn̄ dicat de⁹ Esa. xlij. Gl̄iam meā alteri nō dabo. In bonis ei opib q̄ facim⁹ duo sūt. s. honor z vtilitas. sꝫ pmū de⁹ sibi reßuat. scōꝫ nobis tribuit. Vn̄ debem⁹ deo partē suā relinq̄re si nr̄a parte nolum⁹ spoliari. hec ibi. Et sic pꝫ rō. Scōa rō q̄re debet superbia detestari dr inuide pturbatiōis. q̄ vt Aug. dr. put allegat Aureol⁹ vbi sup̄. superbia oib inuidet. s. maiorib: q̄ eis nō equat. inferiorib q̄ eis equari timet. parib9: q̄ ei eqnt. Hec ille. Et pterea oēs pturbare nitit. Vn̄ odibilis est deo z etiā hoib sugbus vt sup̄. T Tertia rō dr diabolice designatiōis: q̄ per superbiā signū certū habet q hō a diabolo possidet sic in castro erecto vexillo alicui⁹ designat castri illius possessio ab eo cui⁹ est vexillū. Vn̄ qn̄ in hoie depositū est vexillū crucꝭ chr̄i qd est humilitas pnie z erigit vexillum diaboli: signū est q talis est castrū et possessio diaboli. Job. xlj. Ipe est rex sup̄ diabolus super oēs filios superbie. Vnde Greg. Euidentissimū signū reprobōꝝ est sugbia. Quarta rō dr infatuatiōis. q̄ hoiem superbia infatuat z fatuū demonstrat. Patet hoc. q̄ vt dr Greg. xxviij. moral. Stultus est ois superbus. q̄ cum alia multa scit z seipm nescit. Et q̄ magna. s. celestia gaudia p vili stercore ꝓprie volūtatis z paruo vento gl̄ie vendit. z q̄ credit se posse cū sua sugbia celū obtinere qd diabol⁹ in celo exn̄s superbiēdo perdidit. In hui⁹ exēplū Nabuchodonosor superbus infatuat⁹ fuit rōne amisit. z vt bos fenū comedit. Daniel. iiij. V Quinta ratio dicit exemplificatiōis. Nā videmus naturaliter oia etiam aialia ferocia sugbis esse infesta: z humilib mitiora vt claret de leone. q sugbos z rubea veste pōposos inuadit. pstratis aūt parcit. Simile dicitur de vrso z de apro fm Ambro. in hexam. Item Aristoteles. ij. rhetorice

ca.vij.dicit. q canes nõ mordẽt eos q̃ resi-dẽt. Et sic pz q etiã bruta detestant supbiã. Deniq3 z ipi supbi plimi dũ ɔgregãt sc3 detestari mutuo i sepis ondũt eo q se se mordẽt. Prouer.xiij. Int supbos sp iurgia sunt. z h ob supbiã singuloꝝ. Preterea ois creatura detestat supbiam. qz vt dr Tob.iiij. Ab ipa sũpsit initiũ ois pditio. sc3 in oibꝫ creaturis mũdi. Cum eni pmo angelus peccauit supbiẽdo: z tãdẽ bo: oia creata punita sũt a deo q̃dãmõ. O g̃ detestabile viciũ pessimũ: o maledicta supbia: q̃ totũ pdidisti mõm. X

Circa scõm d superbie extirpatõe q̃rit: vtrũ supbia possit aliq̃ idustria hũana ex corde penit⁹ extirpari. Rñdet fm Joãnẽ Climacu3.li.scale sue. q superbia est duplex in hoie. Una interior q̃ ẽ in mẽte. z hec extirpari vel curari nõ pt nisi a solo deo q̃ solus h3 dñiũ plenũ sup cor humanũ. Un Prouer.xxj. Sic diuisiões aq̃ꝝ: ita cor regꝫ in manu dñi q̃cũq3 voluerit inclinabit illud. Lyra. Sicut diuisiões aq̃ꝝ q̃ sũt supra firmamẽtũ ab his q̃ sunt sub firmamẽto facte sũt a dei volũtate: ita cor regis: z p ɔñs alioꝝ hoim in ptãte est dei: io a deo debem⁹ petere. Itẽ Hiere.x. scribit. Scio dñe qz nõ est homis via ei⁹. Lyr.i. nõ est in ptãte hois recte ambulare in via iusticie: s3 a deo est. Alia est supbia exterior. z hec pt curari facili⁹ dei gr̃a adiuuãte p remedia q̃ subscribem⁹. Exemplũ ad id in Antiocho supbissimo. ij. Machab.ix. q̃ licet esset hũiliat⁹ exteri⁹ qñ apphẽdit cũ dolor viscerꝝ z vmes scaturien. z fetor intolerabil: tñ in corde v̄itatẽ hũilitatis plene nõ habuit vt debuit: iõ nec veniã pmeruit petõꝝ. y Itẽ exẽplũ aliud legit in Specu.exẽ.dist.vij.exẽ.xxxj. q q̃dã miles victorias multas fecit z postea ordinẽ Minoꝝ intrauit: z adhuc etiã in ordine tẽtabat de supbia: z dixit militibꝫ Cũ fuerim hacten⁹ fortis alios impugnãdo decetero volo ẽẽ fortꝫ meipm impugnãdo deo iuuãte. Z

Circa tertiũ de remedijs supbie Notãdũ q plã tradunt remedia fm Anto.in.ij.pte sũme q̃ valẽt facere ne in hõie domĩet supbia. Primũ est chr̃i exẽplũ z instructio Pz in euãgelio. Secũdũ est exercitijs vilibꝫ occupatõ: vt ablu-ere ollas z scutellas i coquina: vl' ifirmis seruire zc. Tertiũ est vilitatis corꝑis ac miseriaꝝ aie z corpis ɔsideratio. Ber. Mirũ est vñ supbit hõ cui⁹ ɔceptio culpa: nasci pena: viuere miseria: mori necessaria angustia: post mortẽ vmis fetor z horror zc.

Quartũ est alioꝝ vite melioris intuitio. Gre. Sic in cẽtiuũ elatiõis est ɔsideratio deterioris ita cautela hũilitatꝫ ẽ ɔsideratio meliorꝫ. Un ppẽde sctõꝝ vitã. Ultimũ est iudicij dei aiaduersio. qz de⁹ nullo mõ patit supbos q̃n humiliet z ɔfundat. ps. Retribuet dñs abũdãter sc3 penas facientibꝫ supbiã. Et pz ex pdictis. O g̃ charissimi caueam⁹ supbiã: deo z angelis ac oibꝫ creaturis odibilẽ. z humillime pstern amus nos. Rogãtes chr̃m dñm nostrũ vt det nobis in pñti gr̃am z in futuro gloriam Amen.

Feria.III. post dñicam scdam Sermo XVI. de supbia pessima q̃d sit: z de eius speciebꝫ z filiabꝫ.

Qui autẽ se q exaltauerit hũiliabit Mat. xxiij.c. z in euãg. hodierno. Uerba sũt chr̃i Jesu q̃ suos discipulos z oẽs nos sepe tã vbo q̃3 exẽplo monuit fugere supbiã z sectari hũilitatẽ ɔponẽs penã supbie dr. Qui se exaltat.s. p supbiã in pñti: humiliabit.s.in futuro p penã inferni. Itẽ ecõtrario ɔponẽs meritũ hũilitatꝫ dr Et q̃ se hũiliat exaltabit.s.i celo. ppterea z redarguit scribas z phariseos q̃ vacabant supbie ambitiõi z glie vane p oĩa vt pz in h euãgelio. Un de supbia pessima pter pdicta adhuc tria in hoc fmõe declarabimus mysteria.

Primũ dr diffinitõis
Scõm dr specificatiõis.
Tertiũ dr germinatiõis A

Circa pmũ de diffinitione supbie inqrẽdũ est quõ diffinit: q̃d sit supbia vt cogscẽt. nisi⁹ scam⁹ ipam cauere. Ad qd notãdũ q Aug.xiiij. de ciui. di. diffinies dr. Supbia est pũerse celsitudis

nis appetitus. Unde superbus dicitur quia super vult videri quam est. secundum Isido.li. Etym. Superbus enim dicitur super id quod est iens vel vadens.scilicet extollendo. Sed queritur: Quare appetitus proprie excellentie reputatur peccatum mortale et graue: cum huiusmodi appetitus pertinet ad bonum virtutis et etiam naturalis rationis. quia homo naturaliter desiderat perfectionem boni quod consistit in quadam excellentia et honorabili existentia.

B Respondetur ad hec secundum sanctum Tho. ii.ii. q.clxii. et in questionibus de malo. ac Anto.ii. parte ti.iii. quod appetitus proprie excellentie quando fit secundum regulam recte rationis.scilicet debitis modis et medijs in operando magna et ardua virtutis et sanctitatis opera. et ad debitum finem iuxta suam conditionem: ad virtutem pertinet magnanimitatis. Sicut per contrarium deficere et retrahere se ab opere magno et honore sibi proportionato timore deficiendi: pertinet ad vicium pusillanimitatis. Sed quando quis appetit propriam excellentiam excedendo regulam recte rationis supra suam conditionem: vel non ad debitum finem: hoc pertinet ad vicium superbie. Sicut cum quis sacerdos vellet agere ea que sunt temporalis autoritatis: et rusticus ea que sunt iudiciarie vel regie dignitatis. Item sicut etiam cum primi parentes voluerunt fieri vt dij. et mali angeli noluerunt subesse deo et eius regulis obedientie. Et huiusmodi appetitus est peccatum graue. imo pre alijs grauius mortale pluribus rationibus secundum Anton. vbi supra. quarum aliquas ponamus.

C Prima ratio contemptus et oppositionis: quia superbus contemnit deum eo quod non vult subijci preceptis et regulis eius. Ideo assimilatur diabolo Iob.xli. Ipse scilicet diabolus est rex super omnes filios superbie. Denique pre alijs vicijs opponit se deo superbia. Unde Boetius dicit. quod cum omnia vicia fugiant a deo: sola superbia opponit se deo. patet in filijs Nemroth: qui cum vellent edificare turrim pertingentem vsque ad celum vt possent defendi a diluuio contra deum. deus fudit linguas eorum. Idem patet in Pharaone superbo bellante contra deum. Secunda ratio aggrauationis. Nam grauius est a deo auerti et peccare ex superbia quam put est in alijs peccatis.scilicet auerti ex ignorantia vel ex concupiscentia vel ex fragilitate. quia per superbiam plus homo iniuriatur excellenti maiestati diuine quasi appetens equalitatem dei. Et contrariatur pre ceteris charitati dei. Ideo ex suo genere superbia mortale peccatum est. Hinc etiam est quod vnumquodque peccatum quod fit ex superbia reputatur grauius. ideo ipsum est grauissimum. Nam secundum Aristo. primo Posteriorum. Propter quod vnumquodque tale et ipsum magis.

D Tertia ratio permissionis. quia minora mala permittuntur propter maiora euitanda. iuxta illud philosophi in Topicis. Inter duo mala minus malum est eligendum. Sed in remedium peccati superbie sepe videmus quod deus permittit hominem ruere in peccata alia turpia. Quia vt beatus Gregorius in moralibus dicit. Deus permittit etiam spirituales viros cadere in luxuriam vt recognoscant ipsi suam superbiam. et sic humilientur. Ergo sequitur quod superbia grauis est. Exemplum in Uitaspatrum de quodam tante sanctitatis vt quotidie pasceretur ab angelo. Cumque superbire cepisset in se ita fuit deuictus a stimulo carnis vt ad seculum fugere cepit. pro perficienda luxuria. sed in via apud duos germanos religiosos hospitatus dum ad eorum instantiam eos instrueret in se reuersus penitentiam egit. Quarta ratio animationis. scilicet demonis. Nam diabolus in nullo sic prosternitur sicut in humilitate. ita in nullo plus animatur et confidit vincere hominem quam in superbia put dicit Aug.li. de penitentia Unde legitur etiam exemplum in specu. exem. dis.vj. exemplo.xxviij. ex Cesarij dialogo quod cum quidam magne opinionis monachus virgo corpore vellet a quodam obsesso demonem ejcere. demon respondit. Istius non timeo castitatem nec opera. superbus enim est. et cetera. O ergo charissimi. o vere christiani discite detestari superbiam.

E

Circa secundum de speciebus superbie

Notandum quod secundum Grego.xxxiij. moral. quem sequuntur doctores: superbia habet quattuor species in quibus est peccatum mortale secundum genus quando fit secundum deliberationem rationis: vt dictat Anto. vbi supra. alioquin si non fiat deliberate: venialis est superbia. Nam quando homo non vult subijci deo et regulis eius deliberato animo mortale est: vt patet ex predictis: alias motus superbie dum eis ratio non consentit deliberate veniales sunt. Species autem superbie a Grego. enumerantur et sunt quattuor. Prima spe

ciës cū q̄s extimat bonū q̄d habet a seipso
habere: h̄ declaraf sic a doctorib⁹ ꝛ in an-
gelica summa atq̄ Antonina q̄ ex q̄ recta
fides tenet q̄ oia bona sunt a deo autore
Jaco. j. Omne datū optimū ꝛ oē donū
pfectū desursum est descendēs ꝛc. aliud te
nere infidelitatis esset. Sed q̄ aliquis ,p-
pter inordinatū appetitū ꝓprie excellentie;
ita glorief de bonis suis acsi ea a seipso ha
beret hoc ptinet ad supbiam vt qn̄ quis
bonū naturale, s. ingeniū: fortitudinē: pul
critudinē ꝛ hmōi. vel tpale: vt diuitias: po
tētias: honores: dignitates ꝛ hmōi. vl' eti
am spūale. vt sapiam: p̄dicationē: ꝓphetiā
grām ꝛ hmōi sibi attribuit q̄si a se habe-
ret nō a deo: hoc est supbia. sic fecit Antio
chus q̄ a se extimauit nō a deo q̄ ptātem
haberet in iudeos. Sic multi ex superbia
elati sunt intantū q̄ extimāt se habere di-
uitias: dignitates ꝛ hmōi ex sua industria
nō a deo. Silr̄ q̄ sapiētes sunt: vel bn̄ p̄di
cant vel ꝓphetant ꝛ hmōi. Scda speci
es supbie est: cū q̄s bonū q̄d habet a deo
ascribit suis ꝓprijs meritis obtinuisse vel
obtinere. Vn̄ supb⁹ extimat q̄ meritis su
is bona q̄ habet a deo adq̄sierit, s. diuiti-
as ꝛ alia p̄dicta. Et superbo videf q̄ de⁹
sit sibi obligatus. cōtra illud ad Titū. iij.
Non ex operib⁹ iustitie q̄ fecimus nos sed
ſm misericordiam suā saluos nos fecit Ter
tia species cū q̄s iactat se habere bonum
q̄d nō habet: vel apud se extimat aut pl⁹
habere q̄ȝ habeat in veritate. vt prudenti
am magnā in agendis. vel industriā aut
ingeniū aptissimū vel sciam vel se sanctio
rem putat ꝓpter bona opa Quarta spe
cies est cū despectis ceteris singularif vult
videri. scȝ tāq̄ȝ melior p̄ alijs. sic scribitur
Luce. xviij. de phariseo dicēte. Nō sum si
cut ceteri hoim ꝛc. F.

Circa tertiū de vicijs

q̄ nascunf ex germine supbie tanq̄ȝ ex radi
ce nota q̄ q̄uis generalr̄ ex supbia habe-
ant oriri oia vicia. vt dr̄ Greg. Propterea
Cassiod. sup ps. xviij. ait. Supbia ex an-
gelo diabolū fecit ꝛ hoi mortē intulit. oim
malor̄ m̄r scelerū fons: vena nequie. Hec
ille. Tamē specialiter ex supbia nascuntur
filie criminose. vt pꝫ p doctores. Prima
est secli ambitio. Scda vana glia. Tertia
p̄sūptiō. Quarta excessus curiositatꝫ. Qui
ta rixosa ꝯtētio. Sexta bn̄ficior̄ ingrati-
tudo. Septia irrisio. Octaua alior̄ teme
rariū iudiciū. de q̄b⁹ ꝯtinēdū est. Et io al-
bi de certis ear̄ vt videbif necesse ꝓplo tra
ctabim⁹. hec ad pn̄s sufficiāt. Et p finali
ꝯcludam⁹ q̄ ois hō diligēter debet caue
re supbiā in singulis specieb⁹ ꝛ filiab⁹. q̄r
deus sp̄ destruxit ꝛ ꝯfudit supbos. Vn̄
btā virgo dicit Luce. j. Deposuit potētes
de sede ꝛ exaltauit humiles. Itē legif
exemplū etiam in Antonina vbi supra. q̄
duꝫ q̄dam doctor magnus legeret eplas
Pauli. ꝛ ex supbia dixisset q̄ melius intel
ligeret q̄ȝ ipse Paulus apl's. statim cū de-
us sic puniuit q̄ oblitus est penitus oīs
sciētie: ita vt nec lr̄am cognosceret. Roge-
mus ḡ christū ꝛc.

Feria. IIII. post dn̄icā scdam Sermo
XVII. de ambitiōe q̄ nascif ex supbia.

Qui volue-
rit inter vos p̄mus esse: erit
vester seruus. Math. xx.
ꝛ in euāgelio hodierno. Verba sunt salua
toris nostri in q̄b⁹ reprehēdit ꝛ ꝯfutauit: ac
fugiendū docuit ambitionis viciū pericu
losuꝫ. Cū eni christus p̄dixisset suā passionē
ꝛ resurrectionē putant. ilico christū in mōo
regnaturū mūdialiter. filij zebedei Joan-
nes ꝛ Jacob⁹ quesierūt p m̄ris intercessi-
onē habere p̄matū super ceteros in regno
christi vt vnus ad dexterā sederet alt⁹ ad si-
nistrā. Sapiebant aūt adhuc aliq̄d terre
nū atq̄ carnale. ꝛ de hoc alij discipuli ad-
huc carnales indignati fuerūt. ꝓpterea chri
stus dn̄s humilitatis magr̄ redarguit tā il-
los duos dicēs. Nescitis quid petatis. ꝛ
oēs alios vt ambitionē p̄sidentie ꝛ hono
ris euitarent admonuit. patꝫ in euāgelio.
Itaq̄ de ambitiōis vicio ꝓpter q̄d multi
periclitanf tria mysteria in hoc sermone
declarabimus.

Primū de culpabili offensiōe.
Scdm de mortali grauatiōe.
Tertiū de cu⁹ mali abominatiōe. G

Circa primū de offensi
one, culpabili ambitionis querit. vñ ambi
tio reputat offendere deū culpabilit᷑ ꝛ gra
uiter. Cū ei honor sit pmiū virtutꝫ. iiij. eth.
ergo saltē virtuosus pōt licite ambire ho
nores. qꝛ quilibet licite pōt appetere illō qd
sibi debet p pmio. Mirū est ꝙ ꝙ pbo vi
ro nō liceat honorē appetere. cū etiā vt idē
Phs. vj. Topi. dicit. ꝙ oēs hoīes hono
rē appetūt. Sed ad hec rñdet fm fratrē
Ange. in sū. ꝙ. s. honor bñ pōt licite appe
ti qñ nō ppt seipm hō appetit honorē sed
ad gliam ꝛ laudē dei: vel ppt salutē aiaꝝ.
ꝛ sic soluit obiectio. alias aūt appetere ip
est peccatū ppt inordinatōem. Uñ fꝫ Ale
xan. ij. p. sume. ꝛ Tho. ij. ij. q. cxxxj. ambi
tio diffinit sic. Est inordinatꝰ appetitꝰ ho
noris vl potētie vel dignitatis. Et qꝛ inor
dinatꝰ appetitꝰ opponit ordiato. ꝗ ambi
tio pctm̄ ē. ꝛ h declarat ex triplici ratione

Prima ratio originationis
Secunda ꝯtrariationis
Tertia inordinationis.

Prima ratio originis: qꝛ a pessima radi
ce ppagat. Nā Aug. li. de vera religiōe dic
ꝙ ambitio pcedit ex supbia ꝛ cupiditate.
q sūt grauia peccata. Sꝫ qꝛ ois arbor ma
la fructꝰ malos facit. Matth. vij. ergo si
cut fructus est infectꝰ qui ex infecta radi
ce vel arbore generat. ita et actus huma
nus qui pcedit ex peccato oportet ꝙ sit pec
catū. Hec Alexan. Secunda ratio con
trariatōis. qꝛ generalis regula est ꝙ oē il
lud est peccatū mortale quod ꝯtrariat di
recte charitati dei vel pximi: vt patuit ser
mone dñice: sed ambitio est hmōi. Unde
j. Corint. xiij. Charitas nō est ambitiosa:
vbi gl. dic. i. ñ vult alijs pponi. Charitas
eni diligit pximū sic seipm: ꝛ ideo nō vult
pximū subijcere sibi sed sociū esse: imo ap
petit fuire pximo ꝛ nō sibi seruiri. Sic fi
lius hominis nō venit ministrari sed mi
strare. Deniqꝫ ambitiosus facit deo iniu
riā ꝯtra charitatē: dū vult dignitatē vl ho
norem aut psidentiā ab homine: qꝛ sic in
iuriā faceret regi q sine regis ꝯsensu ab ali
quo vellet pfici i regno vt esset loco regis.
sic qui dignitatē querit ab aliquo alio ꝙ a
deo. Heb. v. Nec quisqꝫ sibi sumat honorē
sꝫ q vocat a deo. H Tertia rō inordi
nationis: qꝛ fꝫ Tho. vbi supra. Honor or
dinate debet exhiberi p reuerētia excellen
tie virtutis l dignitatꝫ hoīs. Hoc aūt ꝙ hō
excellit aliū hoiēꝫ ñ hꝫ hō a seipo: sꝫ ē qd
dā diuinū in eo donū a deo datū sibi. ideo
ex h nō debet sibi pncipaliter honor: sꝫ deo
cuꝰ est a quo. Ite hoc ꝙ hō excellit dat a
deo hoi ppter ea vt alijs psit: ppterea non or
diate appetit hō honorē l psidētiā nisi ap
petat ppter deū ei deseruien: vel vtilitatem
aliorū. Et qꝛ ambitiosus inordiate appe
tit: qꝛ nō ppt pmissa: ideo ambitio pctm̄ ē
ꝛ eoipo quo appetit se indignū honori red
dit vl psidentie. qꝛ eoipo viciosus est et p
uus qui nō est dignꝰ honore. iiij. eth. Exē
plū fm B. r. de vmbra que insequentē fu
git: ꝛ fugientē sequit. Proinde. j. q. j. c. pn
cipatus. dicit ꝙ ambitiosus ad plationeꝫ
etiāsi sctūs sit reprobat I

Circa secūdū de mor
tali grauatōe qrit. Utrꝫ ambitio semp gra
uat hoiem mortaliter. Rñdet fm Antoñ.
ij. pte. ti. iij. c. v. ꝛ etiā i Angelica ꝙ nō sem
p: sed appetitꝰ honoris vl psidentie vl po
tentie inordinatꝰ potest esse tripliciter. ꝛ sic
grauare potest mortalit᷑. Primo qñ ap
petit honorē de excellētia quā non habet:
quod est appetere honorē supra suā ppor
tionē: vt si malus vult honorari tanqꝫ bo
nus: vl acsi esset sanctus: ꝛ tamen nil curat
de virtute: vel si desideret regimen et presi
dentiam que non debet nisi virtuosis: vt ē
prelatio ecclesiastica. Unō pro generali re
gula tenendū est fm Angelicā ꝙ quicunqꝫ
appetit aliquod beneficiū ecclasticum:
vel etiā officiū seculare aut pncipatū sciēs
se indignum ad illud rōne criminis vel igno
rantie ꝛ hmōi: peccat mortalit᷑. Et rō: qꝛ
obliquare vult qd lex phibꝫ. di. lxj. miramur
ꝛ alibi. Scdo qñ appetit honorē p illici
ta media vel periculosa. puta quando qs
appetit plura beneficia ecclesiastica extra
casum licitum mortale est. patet extra de
prebendis. ar. ca. quia in tantum. Item si
etiā licitū tamen simoniace vult adquire
re. Similiter si appetit tale officiū seculare
qd ē piclosum. vt sunt telonea iniusta vel
exactiōes et officia vsuraria et huiusmodi

Tertio quādo appetit fine illicito. s.qz in ipo bonore 9stituit fine3 nō referēs ad bonorē dei vl' vtilitatē alio3. Vnde si qs appetit dignitatē q̄ habet curā aiaz: vl' etiā aliō bñficiū p̄ncipalit' ppt' bonores videt mortale. Sitr si appetat officiū seculare p̄ncipalit' pp̄ter bonorē vel p̄rincipatū: paratus quodcūq3 mortale cōmittere p conseq̄nda tali potentia vel bonorificētia: mortale peccatū est. z sic pz. Sed magnanimitas virtuosa tendit ad bonores ordinate: cū qs virtuosos actus p̄sequit' intendēs p̄ncipaliter ex illis bonorare deū: vl' fuire deo z p̄desse p̄rimis. lic3 et conseq̄nti sibi pueniat bonor de quo gaudet z contentatur. Ex istis pa3 quō ambitio 9fitenda sit

K Circa tertiū3 de abominatione Notandū q ambitōis viciū abominādū est z fugiendū pp̄ter tria.

Primo qz multa crimina inducit
Secūdo qz q̄etem mentis tollit.
Tertio qz ois iustus illud fugit

Primo inquā qz multa crimina inducit. Nam Antoninus vbi supra allegat q̄ndā Phm dicentē sic. Hoc maximū malū habet ambitiosus. qz nō respicit deū vl' se vl' alios: sed p fas z nefas et p mille pericula ad dignitatē tendit quā appetit: mētit' adulat': bumilitatē simulat: nulli parcit etia3 suo3 vt sol' regnet. Nam pp' h̄ rhomul' occidit frēm remulū vt solus regnar3: Simili' Athila occidit fratrē suū Budā q̄ ciuitatē suo nomine Budā noiauit. Item Julius cesar plurima bella gessit contra Pompeiū multis occisis vt sibi imperiū vsurparet. Item Alexander magnus ex ambitione mīta bella fecit. Preterea Absalon patrē p̄priū Dauid de regno eijcere voluit: vxoresq3 illius publice cognouit. z male ipe in quercu pendens occubuit. ij. Regū. xviij. Item Athalia vt sola regnaret oēs filios regis occidi iussit p̄ter Joas ab'conditū. iiij. Regū. xj O qs poss3 enumerare q̄nta mala fecit ambitio. Secūdo quia ment3 q̄etem tollit. Vñ Ber .li. iij. d cō sideratiōe ad Eugeniū dic. O ambitio ambientiū crux: quō omnes torques z omīb3 places. Nil acrius cruciat. nil molestius inq̄etat: z nil apud miseros mo3ta les celebrius negocijs eius. Hec Bern. Propterea fugienda est ambitio. Tertio qz omnis iust' illud fugit. Patet h̄ p̄mo in dño Jesu: qui fugit cū eū vellent facere regem. Jo. vj. Item Moyses cū dominus vellet eū mittere vt ess3 dux populi isr̄l' excusauit se. Exo. iiij. Et Hieremias cū mitteret' ad annunciandū sup regna et reges Rñdit. A a a dñe de' nescio loqui. Hiere. j. Item Marcus euangelista pol' licem āputauit sibi vt sacerdotio reprob' baberet'. Et Gregori' magn' fugit. cum in papā acclamaret'. Sic inumerabiles iusti ambitionē detestati sunt. Rogemus ḡ dominū Jesum zc

Feria Quinta post dñicā scdā3 Sermo xviij. de vana glīa pomparum variarum: z p̄sertim in ornatu.

Homo quidā erat diues z induebat' purpura et bysso. Lu. xvj. z in euāge. bodierno. Verba sunt dñi Jesu q̄ in boc dl' uite p̄rima vicia insinuat, pp̄ter q̄ dānat' ē Nam p̄rimo insinuat q erat valde superbus: pompolus z vanglo2iosus in h̄ q dicit: quia induebat' purpura. sc3 ad pompā glorie sue. Secundo q erat carnalis z desuriosus in boc q dicit. Et bysso indutū p delitijs carnis. Tertio q erat gulosus: qz epulabatur inq̄t splēdide. Quarto q peccatis lingue erat plenus. scilic3 mendacijs iactantijs: falsiditat: detractionibus: periurijs: et buiusmodi: Jdeo dicit christus. q in lingua cruciabat' acrius in qua refrigerari petebat. vt boc dicit Bernardus Deniq3 quinto q erat immisericors pauperibus. quia Lazaro mendico nec micas dabat. vt bec patent in euangelio. Ex quo autem diues iste damnatus inter alia vicia denotatur de pompa vane glorie in vestium ornatu. de boc tria mysteria in h̄ sermone declarabimus

Primo de detestabilitate
Secundo de mortalitate.
Tertio de varietate

A Circa p̄mū de detestabilitate pōpa3 i vestib3 z ornatu l'appartu no

tandū q plures sunt ꝯsideratōes q̄ corda hoim retrahūt ab affectione pompe ꝛ hu iusmodi vane glorie in vestib9 vel ornatu ꝛ detestari faciūt sic hortat etiā scriptura Eccl. xj. In vestitu ne glorieris vnq̄ nec in die honoris tui extollaris scz in supbiā pomposam. ꝛ hoc ꝓ alio themate. Prima ꝯsideratio est pmordialis oñsio. qꝛ deus cū hoiem creauit: p̄ciosam aiam eius ad imaginē suam factā sub vili carnis sacco abscondit ad ostendendū q corpus nostrū vile nō debet p̄ciosum tegumentū habere. Denicq deus qñ eiecit pmos parentes de padiso nō fecit eis tunicas sericas sed pelliceas: ꝺ pellib9 scz animaliū Gen̄ iij. vt cognoscerent se similes bestijs effectos ꝛ viliter induendos ad tegendū nuditatē ꝛ frigus arcendū. Sed vñ adinuēte sūt tot p̄ciose vestes modo: Rñdet Antoni. flor. pte. ij. ti. iiij. ca. v. q adinuenit p̄sumptio nouitatū que est filia vane glie: ꝛ vanitas hoim que pus pannos laneos ex lana ouium confecit. Postea scdo lineos in mollicie carnis ex corticib9 herbaꝝ adinuenit ꝯtexendo. His nō ꝯtenta: Tertio supinduxit serica ex stercorib9 vermium. Quarto adiūxit varia ex pellib9 muriū scz hermellinis: sabellinis: vulpinis: ꝛ hmōi p̄ciosis. Postremo addidit gemmas: aurum ꝛ argentū ex vanitate. sed timenduz est q in inferno cum reprobis dicant tales illud Sap. v. Ue nobis: quid ꝓfuit nobis supbia aut diuitiaꝝ iactantia quid cōtulit nobis ꝛc. Scda est verecūdialis ꝯfusio. qꝛ scd̄m veritatē homo deberet potius verecundari ꝛ erubescere de veste q̄ gloriari. qꝛ vestis est signū peccati parentum nostroꝝ ꝓpter qd̄ introductus est vsus vestium. Unde Bern̄. Qui gloriat de veste similis est furi gloriāti de cauterio vel auriū abscissione. Itē Guil. in summa vici. dt. Sicut ad gliam loripedi non cedit q pedē ligneū habz. etiāsi ipm pedē ligneū depingeret vel deauraret. cū nō sit remediū infirmitatis. sic nō est ad veram gliam ornatus vestiū: sed ad ꝯfusionē hominis. qꝛ signū est q homo habet ex pctō turpitudinis erubescentiā Gen̄. iij. Tertia est diuinalis dehonoratio. qꝛ ꝑ hoc q si hō se ornet. ondit quasi deus non satis bene ꝛ pulcre fecerit holem. ꝛ sic iniuriam facit deo. Ideo Inno. de vilitate c. lxv. dt. Artificialis species hoi duz supducit siue in fucatiōe siue in veste hois: artificiū artē supare ꝯtendit creatoris. ꝛc. Quarta ꝯsideratio est irrationalis infatuatio. Nā fatuitas ornandi se ostendit ex multis. Primo qꝛ aiam p̄ciosissimā ornare nō curant. ꝛ tñ vilē saccū stercoꝝ scz corpus magnis expensis ornant vt aliorū oculos in aspectib9 stercoꝝ taliū pascant. a quib9 scz stercorib9 corpoꝝ nil aliud q̄ vermes ꝛ serpentes hereditabūt. Unñ Guil. in sūma. allegat q qdā phs cuidā militi turpia ꝟba proferenti ait. Aut vestes aureas depone aut teipm mundicie tuarum vestium conforma. Alius quocq dixit. Ualde mirabile est q hoies maiores habēt oculos q̄ vētrē ꝛ ora. quia ꝓ oculo scz vt videant gloriosi in vestib9 multas expēsas ꝑdunt sed ꝓ ore famelico ꝛ ventre ac aia minus curant. Scdo fatui sunt tales vt Seneca epla. iiij. ad Lucil. dt. Queadmodū stultus q equū empturus nō ipm aspiciat. sed stratū ꝛ frenos. sic stultissimus est q hominē ex veste existimat ꝛc. sic est in ꝓposito. Tertio qꝛ stultus esset quis ad mortē dāmnatus q cum duceret ad suspendiū potius cogitaret de ornatu vt sericis funib9 suspendat q̄ quō aiam a morte tali liberaret. sic in ꝓposito. qꝛ vt Aug. dicit. Nil aliud est tēpus p̄sentis vite q̄ qdam cursus ad mortē. O ergo dementia sūma vane glie. Quinta ꝯsideratio est ruinalis occasio. qꝛ ornatus vanus multos ad lasciuiam ꝓuocat ꝛ occasionē p̄bet ruine aiarū. Unñ ꝯsideret homo q vt Grego. dicit tot mortib9 dignus est: ꝛ tot penis inferni quot animab9 p̄bet ruine occasionē. extra de iniurijs ꝛ dāno dato. c. si culpa. Qui occasionē damni dat: damnū dedisse videt. ꝛ talis fortius damnat q̄ occasionē corporalis mortis daret. Exēplū narrat Antoni. vbi sup̄. de qdam comitissa que licet erat liberalis ad oēs paupes ꝛ oronib9 dedita: sed in ornatu vana. ꝛ post mortē apparuit cuidā deuote mulieri sibi familiari habens caput plenum serpentib9 mordētibus. ꝛ dixit se dampnatam propter ornatum capitis. O

Circa scdm pncipale d mortali culpa qrit in qbꝰ casibꝰ sit licitus viri vel mulieris ornatus: ac etiã alioꝝ scꝫ domoꝝ ꝛ supellectiliũ cultus. ꝛ in qbꝰ illicitus: Rñdet fm frẽm Angelũ d clauas. in sũma. ꝛ doc. ꝙ ad hoc vt sit licitus reqꝛuntur ꝑcipue sex. Primo recta intentio. Nam si fiat ꝑpter libidinẽ indubitãter est mortale. ꝛ si ꝑpter supbiã vel aliã causaꝫ q̃ est pctm̃. tale erit q̃le pctm̃ intẽdit. Nã fingere pulcritudinẽ nõ licet. sed occultare turpitudinẽ licitũ est nisi talis occultatio fieret intentiõe praua. Vñ ꝑpter causam rationabilẽ etiã fucare moderate licꝫ vt qñ ꝑ hoc aliqua turpitudo in facie non naturalis: sed ex aliqua egritudie accidẽs occultat. sic dt Tho. ij. ij. q. clxix. ꝛ in Antoni. ꝛ pſertim vt ꝯiuges sibi mutuo placeãt scꝫ vir vxori ꝛ ꝯuerso. Itẽ cũ mulier innupta ornat se vt placeat alicui accipere eã in vxorẽ nõ est peccatũ. ꝛ similiter cũ quis se ornat vt nõ sit in ꝯtemptũ honestis ꝑsonis. sed fucis vti vix fit sine peccato fm Alexã. ĩdo tutius est cauere: vt in Angelica. Scdo requiritur honestatis obſuatio. Vñ qñ aliqui vestimẽta breuia portant sic ꝙ turpia virilia appareãt. vel in mulierib pectus ꝛ mãmille videnẽ: tales non excusant a mortali qñ notabiliter excedũt: nisi aliqua ex necessitate hoc facerẽt aliqui. vel intra domũ suam corã ꝓpria cõiuge qs faceret. Hec latius in Angelica. Tertio requirit ꝑsone ꝯuenietia ꝛ ꝯditio. Nam aliũ habitũ debet habere religiosus. aliũm clericus. ꝛ similiter aliũ vir: aliũ mulier. vñ qñ sine legitima causa mulier ornaret se veste virili: vel vir veste muliebri peccaret mortaliter. vt ptꝫ ibidẽ. secus si causa legitima. Quarto requirit moderatio. Nam in supfluitate notabiliter excessiua tã q̃ ad multitudinẽ ꝛ diuersitatẽ cꝫ q̃ ad ꝑciositatẽ ꝛ curiositatẽ peccatum est mortale vt cõiter volunt docto. ꝛ iste excessus considerari debet fm Alex. ij. ij. fm cõsuetudinem ꝛ morem patrie vel terre illius. ꝛ fm nobilitatẽ ꝑsone. ꝛ dignitatem officij. ita tñ in omnibꝰ intelligen. ꝙ assit intentio scrã. Quinto vt caueat nimia sollicitatio ꝛ scandalizatio. Nam si quis nimis sollicitus est circa ornatũ ꝛ ꝓpter hoc vt pꝫ d dimittat necessaria ad salutẽ. vel nõ curet ꝙ caueat scãdalũ ruine in ꝯspicẽtiã mortale est. Sexto vt nouitatꝫ caueat adinuẽtio q. s. lasciuiã cẽt ꝓuocatiua. Hec etiã Anto. in ꝯfessionali. P

Circa tertiũ d varietate põpaꝝ Notãdũ fm Anto. ij. pte vbi s. Multi sũt ꝛ varij modi peccãdi i põpis ꝛ ornatibꝰ. Nã ꝑmo aliq̃ gliant in vestimẽtis ꝛ fuca pulcritudis vt dictũ est. Scdo alij in eqs ꝛ equitaturꝭ ꝛ apparatu in illis sed aduertãt ꝙ angelꝰ dñi de h redarguit Eracliũ imꝑatorẽ cuꝫ crucẽ cbꝛi portaret in hierusalẽꝫ portas clausit ac humilitatẽ cbꝛi sup asinã sedentis in exẽpluꝫ ꝓposuit. Tertio alij gloriant in ꝯuiuijs ꝛ vasis aureis ꝛ hmoi: sed aduertant ꝙ diues epulo splẽdide epulãs dãnatꝰ est. Quarto alij i edificijs ꝛ palatijs. sꝫ aduertãt maledictionem dt. Hiere. xxij. Ve q dt edificabo mihi domũ latã ꝛ spaciosam. Quinto alij in nobilitate generis ꝛ potẽtia ac diuitijs. sꝫ aduertãt illd Apocal. xviij. Quãtũ se glorificauit tantũ date ei tormentũ. Ultimo alij gloriant in lectis ꝛ lectisternijs. sed audiãt ve maledictiõis eterne a deo. Amos vj. Ve vobis q dormitis in lectis eburneis ꝛ lasciuitis in stratis vrĩs. Deniqꝫ tales aduertãt ꝙ vt Aug dicit. Cbꝛis lectũ suũ in q dormiuit ꝑ mortẽ. s. crucẽ in testamẽto dimisit discipulis. q q vult cũ cbꝛo qescere in celo iaceat in cruce lecto. moriat in cruce si vult cbꝛim videre. ꝯsiderẽt etiã tales q̃lem lectũ habebũt in futuro. Sicut exemplũ narrat Anto. ibidẽ ꝙ frater qdã visitans q̃ndam mundanũ scholarẽ cõpatriotã suũ: vidit in illius camera pompaꝫ lecti delicati ꝛ ait ei. Charissime recordeꝛis qd dt Esaias. xiiij. de talibꝰ. Cõdiet cadauer tuũ scꝫ in morte. subter te sternet tinea ꝛ operimentũ tuũ erũt ver. Et h verbum adeo impssum est cordi illius ꝙ non potuit qescere sed religiõem intrauit. Rogemus cbꝛim ꝛc.

Feria. VI. post dñicaꝫ. II. Ser. XIX. de peccato contentiõis q nascitur ex vanitate supbie.

Malos male

m pdet. et vineam suã locabit alijs agricolis. Matth. xxj. z in euangelio hodierno. Hanc sententiam ptulerũt ↄtra seipos iudei: z chr̃s dñs approbauit eam tanq̃ veram: vt dicit Lyra. Cũ eñ sacerdotes iudeorũ scribe z pharisei ↄuenissent ↄ chr̃m: z supbia pleni ac inuidia ↄtentiose agerẽt ↄ dñm: ipe christ⁹ dñs pposuit eis pabolã de vinea locata agricolis: qui seruos dñi occiderũt z heredem. Sic fecerũt iudei pphetis dñi z tandem aplis. ac ipm filiũ dei chr̃m occiderũt. Interrogauit ḡ chr̃s dicẽs eis. Cũ venerit dñs vinee. i. eccl'ie. s. ad iudicandũ quid faciet agricol'. Rñderunt: Malos male pdet. z hoc fecit per rhomanos pdeñ iudeos: et vineã. i. ecclam suã tradidit alijs. s. discipul' z conuersis ex gentib⁹. ptz i euangelio. Ex quo autẽ hec pestis viciosa supbe ↄtentõis ex vana glia nascit': z est valde piculosa ac dãnabil': ideo de ipa vt cauere studeam⁹: tria mysteria b̃ smõe ð̃clarabi⁹.

Primũ dicit' effugationis.
Secundũ dicit' diuersificationis
Terciũ dicit' circũspectionis.

Item aliud thema p hoc potest poni illð Phil. ij. Nihil faciatis p contentionẽ neq̃ per inanem gloriam. O

Circa primũ de effugatione contentiõis Nota q̃ contẽtio litigationis rep̃hensibilis est z fugiẽda propter plures ratiões. Primo propt' assimilationẽ. Nã ↄtẽtiosus assimilat' diabolo. vñ Aug. vt allegat' in sũma viciox dr. q̃ vix nihil ẽ ita sile actib⁹ demonũ q̃ litigare. Rõ q: sic diabol⁹ semp supbe z ptinacit' contradicit deo: z suã sententiã falsam defendit. sic talis zc̃. Unde Prouer. xvij. Sẽp iurgia querit mal⁹. s. homo. angel⁹ autem crudelis mittet' contra eũ. Lyra. s. vt a iudice occidat' tanq̃ seditiosus. Exemplum etiã habemus de iudeis: quib⁹ ait Moyses Deut. xxxj. Scio contentionẽ vestram z ceruicẽ durissimã. et adhuc me viuente semp contentione egistis contra dominũ. quanto magis cum mortuus fuero. s. q: cõtentiose contra chr̃m egerunt. Uñ tunc omnes interfecti sũt in deserto deo ordinante q̃ exierãt de egypto. p̃ter Josue et caleph fideles. et post christi aduentũ oẽs sunt p Rhomanos partim occisi. partim captiuati. R Item int' bestias assimilat' fm Cõmestorẽ in sũma ipi cani. Nam si q̃rit'. Cur vel vnde est q̃ canis statim vt strepitum audit vel sentit alicui⁹ latrare incipit. Respondet magnus Albertus de aialib⁹ q̃ ex innata sibi melancholia canis statim vt sentit aliq̃d latrare incipit nõ cõsiderãs siue sit amic⁹ siue inimicus vel extraneus sit ille de quo. s. latrat: Sic facit homo cõtentiosus. statim eniz vt fatuus canis post q̃ aliqua verba audierit: loqui incipit et cõtendere: nõ curans an sit ad ppositũ vel non. Hec Cõmestor. Fuge ḡ o hõ zc̃.

Secũdo fugiẽda est pp̃ter pturbationẽ, q: homo cõtentiosus alios perturbat z in se pturbat'. Prouerb. xvj. Homo puersus suscitat lites. Et rõ: q: in seipo ↄdictiões habz carnis ad spiritu: et viciox ↄ sese cõtendentiũ. Nam contẽtio signũ est q̃ talis sit carnalis. z caro ñ obedit rationi. j. Cor. iij. Cum sit inter vos zelus et contẽtio nõne adhuc carnales estis. S Proinde Egidi⁹ de Rhoma. lib. ij. pa. j. c. viij. tractat quare mulieres pl⁹ q̃ viri sunt cõtentiose: z in litigãdo pseuerãt. Et rñdet q: in eis min⁹ viget rõ q̃ posset hoies retrahere Sed si qñq̃ retrahũt' h̃ est ex verecundia. Itẽ fm alios: q: vir fact⁹ est imediate de terra. sed mulier de costa viri. si autẽ costa concussa fuerit sonat: nõ sic est de terra. ḡ zc̃. Pro exemplo ↄtra hec in Vitaspa. quidam pater remediũ docuit dicens. Si q̃s loq̃t' tecũ de q̃cunq̃ causa noli contendere cũ eo. si bene dicat dic bene: si male dic: tu scias quid loqueris: z sic mens tua erit pacifica. Tercio ↄtentio fugienda ẽ pp̃ter viciorũ deriuationẽ. ab ea eñ sepe deriuãt' plurima scãdala: odia: dissensiões: rixe. z qñq̃ post v̄ba veniũt ad v̄bera. z aliqñ tota cõitas turbat' vsq̃ ad sanguis effusionem. Eccl. xj. Ab vna scintilla auget' ignis: z a doloso auget' sanguis. Uñ Phs. v. pol. ca. vij. docet q̃ contẽtiones in q̃lib; policia sunt summe vitande tanq̃ cõmunitatis destructiue. Oh quot principes et milites inter se dissidentes z contẽdentes mouent

bella i quibꝰ sequit̄ paupeꝝ oppssio ꝛ plu ra mala. Heu iā impletū videmꝰ illō ps. Effusa est ꝯtētio sup principes ꝛ errare fe cit eos. Lyra. i. iusto iudicio deꝰ pmisit er rare illos in inuio. deuiādo a iudicio rōnis recte. ꝛ nō in via supple dei esse q̄ ē via cha ritatꝫ ꝛ mādatoꝝ e q̄ deuiāt. Quarto fu gienda est ꝓpt̄ adquisitionē. s. honoris di gni ꝛ gr̄e dei ac glie. Nā Prouer. xx. dicit̄. Honor est hoi q̄ sepat se a ꝯtētiōibꝫ. Itē Rho. xiij. Nō i ꝯtētiōe ꝛ emulatiōe. sed ambuletꝫ: sꝫ induimi do. Iesū chr̄m imitādo eiꝰ hūilitatē. ꝛ sic habebi in aia chr̄m p grā tiā ꝛc. De h̄ exemplū in fine s̄mōis T

Circa secūdū de diuersitate ꝯtentionis

Notandū q̄ ꝯtētio put ē viciū ꝓprie diffinit̄ sm̄ Alex. in. ij. sūme. ꝛ i Angelica sic. Contētio est impugnatio ꝟi tatꝫ cū ꝯfidentia clamoris. vn̄ nasci t̄ ex va na glia supbie. q2 vult vincere cū clamore ꝓpt̄ apparere. ꝛ pōt fieri diuersis modis ꝛ causis. Prio mō p defensatiōe ꝟitatꝫ pōt fieri ꝯtētio. q2 vt scribit̄. xvj. di. in pncipio Rusticoꝝ arrogātia garrulitatē putat au toritatē. Unde qn̄ cōtra hereticos q̄s non ꝯtēderet: rustici scandalizarent̄ in tali dis putatiōe. sicut narrat̄ fuisse Cracouie i dis putatōe cū hussitis corā rege q̄s magister Kozlinczki sagacit̄ ꝓboꝝ multitudine ꝛ ar gumentorū ꝯuicit. ꝛ hmōi contētio meri toria est: vt dicit Antoñ. ij. pte Secūdo mō pōt fieri cā correctiōis sm̄ Alex. nec h̄ est pctm̄ qn̄ sic necesse est frēm corrigi. Tertio pōt fieri causa disputatōis vl̄ erudi tiōis. ꝛ h̄ lꝫ nō sit pctm̄ si fiat modo debi to: pōt tn̄ ibi ꝯcurrere veniale peccatuꝫ ex inordinato clamore: vl̄ ex aliq̄ titillatione vane glie vl̄ honoris: sicut legit̄ de aplis Lu. xx. q̄ facta est ꝯtentio int̄ eos q̄s eorū videret̄ maior. V Quarto cā emula tionis: sicut discipuli Ioānis ꝯtēdebāt de suo magr̄o. s. baptista ꝛ de chr̄o. Sicꝫ mō ꝯtendūt aliq̄ de religiosis ꝛ eoꝝ fundato ribꝫ: vl̄ de doctoribꝫ ꝛ p̄dicatoribꝫ. ꝛ h̄ etiā lꝫ sit veniale de se: tn̄ sepe ꝯcurrūt mortalia. puta detractiōes ꝛ hmōi. Itē simile est d̄ illis q̄ p̄ferre ꝯtēdūt aliquem scm̄ in celo aliis. Ultio pōt fieri ꝯtētio cā male litiga tōis: vt cum quis cōtendit ꝯtra fidem: vel contra bonos mores: vel contra verita tē notabilē: peccatū mortale est. Si autē ꝯtēderet ꝯtra veritatē aliquā in his in q̄ bus nullū esset piculū: et ex quadā leuita te: nō esset peccatū mortale. Item si q̄s sci ens in notabilē iniuriā vel damnū ꝓximi cōtenderet. sicut faciūt sepe aduocati ꝛ ꝓ curatores: vl̄ litigaret ꝯ iusticiaꝫ: mortale peccatū est scienter talia facere. O ḡ homo disce talia confiteri ꝛc X

Circa tertiuꝫ de circūspectione

Notādū q̄ recolligēdo ex scptu ris plā sunt genera hoim̄ q̄ valde circūspe cte debet hō obseruare vt nō cōtēdat cū ta libꝫ. Primo cū diuite ꝛ potēte. Eccli. c. viij. Ne litiges cū hoie potēte: ne forte in cidas in manus illius. nō contēdas cum viro locuplete: ne forte ꝯstituat litem tibi. Hec ibi. Scd̄o nō est contendēdū cū ꝟ boso garrēte. Ecci. viij. Ne litiges cū hoie linguato. ne struas in ignem illiꝰ ligna. h̄ est fomenta rixe amplioris. Tertio cuꝫ pestilente infamante. quia talis conuitia ꝛ infamatoria opprobria obijcit tibi. Pro uerbiorū. xxiij. Ne contendas cū pessimis Lyra. incorrigibilibꝫ. y Nam talis ꝛ si tunc nō dicat infamatoria: postea dicat. Sicut de lupo Philosophꝰ. viij. de anima libus dicit. q̄ cū maxime irascit̄ dissimulat ꝛ se inuadentē abire pmittit acsi nō atten dat: quousq̄ impremeditatū illū inueniat ꝛ tunc eum occupat ne euadat. Quarto cū vxore nō tacente: p̄sertim corā aliq̄ pre sente. Nam sepe scandala exoriuntur intra patrē et filiū: ꝛ inter fratres vel vicinos ꝓ pter contentiones mulierū: sed vir sapiens ratione debet vti: nō litigio: ꝛ vnusquisq̄ debet suam corrigere q̄ in secreto. iuxta illō Apostoli. Cum patientia supportātes in uicem in charitate. Ephes. iiij. Sic enim melius scandalū aliorum cauet̄. ꝛ pax tene tur. Quāmagni meriti sint coniuges sine contentione viuentes Z Exemplū le gitur in Uitaspatꝝ. q̄ sancto Machario orante vox insonuit ad eū dicens. Nōduꝫ ad mensuram peruenisti duarum mulierū habitantiū in proxima ciuitate. Un̄ Ma charius veniens interrogauit illarū con uersationem: Responderūt q̄ erant mulier

eres duoꝝ fratrū ꝛ q̄ndecim annis sil' habitan̄ nec v̄bum ↄtētionis nec factū cōtristationis vnq̄ꝫ sibi inuicē fecerant. Haudiens Macharius edificatus recessit. Rogemus ergo christum ꝛc̄.

Sabbato post dn̄icā scd̄am Ser. xx. de supboꝝ ingratitudine ad deū ꝛ ad hoies

Adolescētior

filius pegre pfect⁹ est in regionem longinquā. ꝛ ibi dissipauit substantiā suam. Lu. xv. et in euāg. hodierno. Verba sunt saluatoris nr̄i parabolice dicta: in quibꝫ designat ingratitudineꝫ hominū ad deū. Proposuit nanq̄ꝫ parabolā talē di. Hō q̄dam habuit duos filios ꝛc̄. Lyra. i. de⁹ p nob̄ hūanat⁹. duos filios. i. iustos ꝛ pctōres habet. qui pctōres lꝫ non sint p grām filij dei: tn̄ sunt ad imaginem dei ꝛ p baptismum adoptati ꝛ sic filij dei. adolescentior. i. pctōr qui moribꝫ est iuuenis pegre pfect⁹ est longi⁹ p pctā elōgando se a deo. ꝛ ibi dissipauit oia bona gratuita ꝛ etiā nature inq̄ntū p peccatū peiorauit luxuriādo cū diabolo. facta fame v̄bi diuini adhesit vni ciuiū. i. diabolo. pascat porcos. i. vicia que immunda sunt. ꝛ tandeꝫ in se reuersus ad pniam rediens suscipitur a deo in grām. ꝛ de hoc gaudere oportet oēs angelos ꝛ bonos hoies put de his ptꝫ i euāgelio isto. Ex q̄ aūt iste adolescēs fili⁹ ingratissim⁹ pr̄i relinquens illū significat ingratos pctōres: vt dictum est. ꝛ videmus istis temporibꝫ multos factos ingratos ad deum: ad parentes et quoscunq̄ꝫ benefactores: quod oritur ex radice damnabilis superbie. Idcirco de ingratitudis superbia in hoc sermone declarabimus tria mysteria.

Pro hoc sermone aliud thema vide ex infra scriptis.

Primū dicitur qualificationis.
Scd̄m di' mortificationis
Tertiū dicit' pdicationis A

Circa primū de qualitate ingratitudinis notem⁹ tria p̄cipua.

Primo quid sit ingratitudo
Scd̄o q̄t modis cōmittit' ingr̄titudo
Tertio de exemplari documento.

Primo ergo notandū vt nouerim⁹ q̄d sit ingr̄titudo q̄ fm Tho. ij. ij. q. cvij. sic diffinitur. Ingr̄titudo est viciū q̄ beneficiat⁹ non retribuit benefactori quod debet. Et pro hoc aduertendū est q̄ p̄mo omniū ꝛ principalius q̄libꝫ dꝫ deo: eo q̄ ipē ē primū p̄ncipiū a quo est omne bonū nostrū. Ab ipō nanq̄ꝫ rōnales cōditi sum⁹. ab ipō omnem creaturā subiectam habem⁹: ꝛ sustentationem vite recipim⁹ quotidie. ab ipō toleramur in nostris malis eq̄nimit': cū tamen vt Aug. dic: pctōr nō ē dign⁹ etiā pane q̄ vescit'. ergo nec veste. Itē ab ipō deo post grandia pctā reuocamur vt venia datur. Ab ipō gratia dat' ꝛ auxiliū vt pficiamus in bono. Ab ipō celestis regni gl'ia pmittitur ꝛ reddit'. Ideo ipi debem⁹ ꝛ tenemur reddere amorē: timorē: laudem ꝛ gratiaꝝ actionē. Unde Aplus. j. ad Thes. v. ait. In oibꝫ deo grās agite. Et Col. iij. Omne quodcūq̄ꝫ facitis in v̄bo aut in opere: in noie dn̄i Iesu chr̄i facite grās agētes deo ꝛ pr̄i ꝛc̄. Cū ḡ hō peccat mortali ↄ̄ deum offendit ꝛ nō reddit ei debituꝫ amorem et honorē: ḡ ingratus est. Secūdo debet hō parentibꝫ a q̄bus esse ꝛ educatōeꝫ accepimus. Tertio debet prelatis ꝛ rectoribus ac psonis dignioribꝫ: ex quibus cōmunia bn̄ficia hoim cōmunitati procedunt.

Quarto debꝫ hō quibuscunq̄ꝫ bn̄factoribus a quibꝫ aliq̄ specialia bn̄ficia percepimus: p quibꝫ particularit' tenemur esse grati. Ūn̄ si his nō reddim⁹ qđ debemus ingratitudo est. B Sed di. Quid ꝛ q̄lit' debem⁹ reddere: Respondet' fm doc. theologos. q̄ homo ex virtute gratitudinis tenet' primo beneficium recognoscere. Secūdo p ipō grās agere ꝛ laudes. Tertio retribuere p loco ꝛ tēpore fm suam facultatē. ꝛ patet infra ex dictis Sene. li. de beneficijs. iij. Secūdo restat notanduꝫ quot modis cōmittit' ingratitudo: Rn̄detur in Angelica fm Tho. s. vicꝫ. ij. ij. q. cvij. q̄ in toto sex modis q̄ accipiunt' ex iaꝫ dictis in p̄cedentibꝫ. Primo qn̄ q̄s beneficia dei vl' hoim vt dꝫ n̄ recognoscat. Secūdo qn̄ grās et laudes benefactori nō agit. Tertio quādo nō recompensat benefactori dū possit. s. faciendo honorē vl' seruitiū

vel auxiliũ illi tpe suo. Ad hec Sene.iiij. d
bñficijs ordine retrogrado dicit sic. Ingra-
tus est qui accepit bñficiũ ꝛ nõ retribuit: q̃
ad tertiũ. Ingratior est qui dissimlat. quo
ad scdm. Ingratissim⁹ oim ẽ q̃ oblit⁹ ẽ.
scꝫ vt nec velit recordari. Hec ille. ꝛ hoc q̃
ad pmũ. Quarto quãdo quis in corde
cõtemnit bñficiũ receptũ vel ipm benefa-
ctorẽ quasi ei nõ benefecerit: sed male dan
do beneficiũ tale. Quinto qñ murmu-
rat vitupando benefactorẽ vl' beneficium
vilificãdo. Sexto quãdo facit iniuriã vl'
cõtẽptũ illi benefactori vel aliq̃d reddens
malũ p bono: ꝛ hoc est diabolicũ. C
Tertio in exemploꝝ documento Nota q
corã deo ingratus est nimis ꝛ damnatur
quãdo q̃s patrẽ suũ vel matrẽ contẽneret
recognoscere: sed negaret propt paupratẽ
vel defectũ corpis. s. cecitatem vl' obaudi-
tiõem ꝛc. Itẽ silr qñ quis non subuenit
parẽtib⁹ ꝛ alijs bñfactorib⁹ cũ põt: vl' non
laudat in quib⁹ laudandi sunt. Hec Anto.
Denicꝫ qñ q̃s patri mr̃icꝫ maledic̃ vl'
iniuriã facit. Preterea qñ q̃s sũmo deo con-
tẽptum facit maledicẽs. s. in tribulatõe di.
Vtinã nõ creasset me de⁹: vl' de filijs etiã
tale q̃d loquẽdo vl' deum blasphemando
ꝛc. Heu q̃m multi sic peccant.

B Circa scdm de mortali offensa.

Queritur pmo: vtrũ ingratitudo
sit pctm̃ mortale ꝛ ꝯfitendũ specialir? Ad
quod r̃ndet fm Pe. aureo. in. iiij. dist. xxij.
q. ij. in fine. q ingratitudo põt cadere in
hominẽ dupliciter. Vno modo tanq̃ circũ
stantia actus. sicut dum quis recepit mul-
ta beneficia a deo: tñ ꝯcupiscẽtia ductus
fornicat. ꝛ sic nõ est p se spẽale pctm̃: sꝫ cir
cũstãtia pctm̃ aggrauans. ꝛ tũc licꝫ bonum
sit ꝯf. teri q ingr̃tus fuerit deo: tñ nõ est ne
cessariũ. q: nõ peccauit ex tali fine. s. inten-
tione ingratitudinis: sed sufficiat confiteri
peccatũ fornicatõis qd cõmisit. et hoc te-
netur oino ꝯfiteri. Alio mõ ingr̃titudo consi
derat ꝛ cadit in hoiẽ p se. sicut qñ ñ alio
fine mouet ad tale faciẽdũ: nisi q: despicit
vel paruipendit bñficia dei vel non recogi
tat. ꝛ sic est peccatũ speciale et confitendũ:
Nã fm Tho. ij. ij. silr Anto. p. ij. ti. iij. ꝛ sũ
mã Angelicã quãdo quis ex cõtemptu p
termittit recognitionẽ beneficiorũ vel be
neficiũ. puta prẽm mr̃em ꝛ quẽcũcꝫ bñfa
ctorẽ contẽnit: mortale pctm̃ est. Silr qñ
quis nõ recompẽsat: sed subtrahit recom-
pensationẽ debitã qd necessario tenet bene-
factori a bñfacto puta nõ subuẽit ei in ma
gna necessitate cũ posset subuenire: morta
le est. Itẽ cũ quis omitteret laudare bñfa-
ctorẽ qui est laudand⁹: ꝛ ex tali omissione
sequeret illi vituperiũ vl' infamia: mortale
est. Et a fortiori cũ nõ solũ pretermittit sed
ꝯtrariũ agit vt pdictuꝫ est. Sed qñ pter
hos casus dictos esset aliqua omissio so-
la: puta q: nõ recognoscat vel nõ retribuit
in his ad q̃ nõ tenet necessario: veniale est
Hec vbi. s. E Secundo queritur. q̃d
de ignorante. R̃ndet fm Anto. s. cũ tho-
ma. q̃ ignorat bñficiũ sibi factũ nõ est ingr̃
tus si beneficiũ nõ recõpẽsat: dũmodo sit
paratus recõpensare si nosceret. Vnde a
peccato excusat qui oblitus est q̃s fuerit
eius pater ignorans defectu rationabili
Tertio queritur. quid de impotẽte. R̃nde
tur fm Anto. vbi s. q non potest aliq̃s se
excusare a vicio ingratitudinis ex impotẽ-
tia. q scilicꝫ non possit recompensare bene
factori. q: ad debitũ gratitudinis redden-
dũ magis attendit voluntas q̃ opus: vt
dicit Sene. lib. de beneficijs. Et ideo suf-
ficit voluntas recompensandi cum facul-
tas deest. Vnde nec obliuio ex negligen-
tia facta excusat. F

Circa tertiũ de periculo ingratitudinis

Nota q ex ingratitudi-
ne multiplex piculũ incurrit. Primo q: g̃
tia dei aufert. Aug. Qd de⁹ dederat gr̃ã
aufert ingratis. Exemplũ in pmis parenti-
bus q̃s de⁹ in paradiso posuit ꝛ grã im-
pleuit: sed pter ingratitudinẽ eiecit. Se-
cundo quia infirmitates et alia mala imit-
tuntur. Nam Ezechias rex post pcussionẽ
exercitus Sennacherib ab ãgelo dei: Cen-
ties ꝛ octogintaq̃ncꝫ milia: q: p gr̃arum
actiõe non fecit canticũ: egrotauit ad mor-
tẽ: vt dicit Lyra Esa. xxxviij. Tertio q:
chr̃o maxima iniuria irrogat. Vñ Bern.
in psona chr̃i dicit. Vide homo q̃ pro te
patior: ad te clamo: pro te morior. vide cla
uos quib⁹ confodior: ꝛ cum sit tãt⁹ dolor

plus tñ crucior ꝙ te ingratũ experior. Et ꝑ ꝯñs sequit̃ ꝙ etiam beate virgini matri maior fit iniuria. Ultimo qr aduersa rio sup ingrato potestas ꝯcedit ꝛ pessime ꝑdicitat̃. sicut pꝫ factũ in Absalon ingratissi mo suo patri Dauid ꝗ male perijt in cor pore ꝛ anima. Exemplũ ad idē narrat̃ ex libro apũ in spe. di. v. exēplo. xl. ꝙ in par tibꝰ Gallie quidam iuuenis ab adolescen tia semꝑ parentibꝰ ingratus ꝛ inobediēs illos ꝛ alios ad amaritudinem ꝑducebat. Tandē postꝙ mortui sunt parētes eius: ipe post aliquot annos īfirmatus est. ꝛ in agone sumptis sacramētis: ecce demones vidit turmatim ingredientes. quos ꝗ assi stebant licet nō videbāt: tñ quasi turmas strepeñ. audiebāt. Exclamauit iuuenis in firmus horribiliter di. Accipite omēs ar ma iuuate me. qr ecce pater meꝰ conat̃ me occidere. hec dicens expiluit. videbat̃ em̃ si bi ꝙ in specie patris sui diabolus eũ occi dere vellet ꝓpter rebellionē ꝛ ingratitudi nē ad patrē. Nec mora cadens in terrā ter ribiliter clamans expirauit. Rogemus er go christũ ꝛc̃.

Dñica. III. in quadragesima. Sermo XXI. de execrāda vana glia que est pri mogenita supbie.

Jam eiecis

c set. s. iesus dmoniũ locutꝰ est mutꝰ ꝛ admirate st̃ tur be. Lu. xj. ꝛ i euāgelio hodierno. Sancta ecclia ꝑ pñti dñica legit euāge. quō christꝰ dñs eiecit demoniũ mutũ ad significādũ ꝙ multi sunt ꝗs diabolus ꝑ hoc tpe ꝗ de berent christiani loq in petōꝝ ꝯfessiōe facit mutos vt nō ꝯfiteant̃. ꝛ sic in petis pereāt Nam vt Lyra ꝛ doctores dictant. diabo lus nō in se ꝫ ab effectu dr mutus: qr mu tum efficit hoiem peccatorē quē possidet vt nō ꝯfiteat̃. Et qm̃ ꝑm Bonauē. sup. ij demones habēt diuersa maledictōis offi cia inter se ꝗs eoꝝ ꝗd efficere habeat. Ta citurnitatē aũt ꝯfessionis peccatoꝝ maxi me facit demon supbe vane glie ne pecca tor seipm humiliet ꝛ accuset. ideo demon iste ꝗ fecerat hũc mutũ fuit demon vane glorie ꝛ supbie. Sed si liberari ꝗs vult a tali demonio ꝛ ꝗcūqꝫ alio accedat ad chri stũ dñm petatqꝫ vt liberet̃: ꝛ sic loquat̃ in ꝯfessione. Et si petōr ꝗ habebat demoniũ mutũ supbie ꝛ vane glie. i. luciferꝝ ab hoc fuerit liberatus: tunc ꝑ ꝯfessiōem poterit liberari gr̃a christi ab alijs etiā demonijs. s. māmona auaricie. Sathā ire. beelzebub gule. asmodeo luxurie. leuiathā inuidie. be lial accidie. Uideamꝰ itaqꝫ euāgeliũ Et ꝗ āt vana glia est ꝓmogenita filia supbie ex q oriunt̃ septē alia ꝑm Grego. xxxj. mo ral. ꝛ tanꝙ ꝓncipali eiecta alia ꝯsequēter facile eijciunt̃. Idcirco de ipa in h̃ ꝑmone ageñ. tria mysteria declaremus.

Primũ de modali notificatiōe
Scdm de execrabili ꝯditione
Tertiũ de mortali offensiōe ꝛ ꝯfessiōe.

Itē ꝑ alio themate huiꝰ ꝑmonis pōt acci pi illō apli Gal. vj. Spũ ambulemus nō efficiamur inanis glie cupidi. G

Circa ꝓmũ mysteriũ. s. de

modali notificatōe vane glie tria ꝯsiderēꝰ.

Primo qlis gliatio reputat̃ vana
Scdo ꝗd sit diffinitiue vana glia
Tertio quō differt vana glia a supbia

Primo inquā ꝯsiderandũ est vt discerna mus qlis gliatio reputat̃ fore vana. Pro quo notandũ ꝑm doc. ꝛ scripturas ꝙ glia tio distinguit̃ sic.

Primo em̃ qdam est diabolica
Scdo quedam est beatifica
Tertio quedā vera ꝛ sanctificatiua
Quarto qdā est vana ꝛ dānificatiua.

Primo quedā est gliatio diabolica qñ ꝗs gliat̃ de malicia sua. de q ps. Quid glia ris in malicia ꝗ potens es iniquitate. Ni co. de Lyra. q. d. Hec est pessima glia. ꝛ ꝑ ꝯsequēs diabolica. Nam vt Metrista ait Dupliciter peccat ꝗ se de crimine iactat. ꝛ hoc est diaboli ꝓpriũ. quia peccat ex certa malicia. vnde diabolicũ facit hoiem. Pro pterea ibidē ps. dr. Dilexisti maliciā ꝛ ini quitatē magis ꝙ loqui equitatē. ꝓpterea deus destruet te in finem. scilicet perden do cum diabolo ꝛ euellet te de tabernacu lo tuo scilicet ꝑ mortem Secundo que dam est gloriatio beatifica. scilicet que da bitur iustis in patria Ps. Exultabũt san cti in gloria. Et idem. Gloriabuntur in te

omes q̃ diligũt nomẽ tuũ.q.t. benedi. ꝛc. O q̃ stulti q̃ illã ꝑ caducis ꝑdunt. Ter no q̃dã est glĩa vera ꝛ sanctificatiua q̃ est ꝯsciẽtie sancte testimoniũ. iuxta qđ apl's ij.Cor.j.dicit. Glĩa nostra hec est testimoniũ ꝯsciẽtie nostre.ꝙ in simplicitate.sc3 recte intentionis.ꝛ sinceritate.i. puritate vite sancte in gratia dei cõuersati sumus. Hec ibi.quasi di.fm Lyrã. In his ꝯsistit vera glĩatio hois ꝛ sancta non in ore hoim ꝛc.

Quarto est q̃dam glĩa vana ꝛ dãnatiua vt est glĩa mũdana siue de corꝑalib9.s. pulcritudine: sanitate: fortitudine ꝛ hmõi siue de spũalib9.sc3 ingeniositate vel sciẽtia vel scitate: siue de exteriorib9 sc3 diuitijs: pompis ꝛ hmõi. in talib9 gloriari vanũ est. Tũ q2 nõ sunt vere gl'iosa cum sint stercora. Ideo.j.Macha.ij. Mathathias dicit. Gloria peccatoꝝ stercus ꝛ ṽmis vt p3 si ꝑspicis sepulcra. Et etiam q2 grauiori supplicio obligant Apoca.xviij.q̃ntum se glĩficauit tan.d.i.tor.ꝛc. Vñ nõ licet gloriari de hoc ꝙ q̃s altius ceteris suspendit ꝛ torquet. Propterea Augu.v.de ciui.dicit. Sanius videt q̃ amorẽ laudis viciũ esse cognoscit. H Sed secundo videndũ q̃d sit. Alexan.ij. ꝑte diffinit sic. Vana gloria est appetitus inordinatus ꝛ delectatio inordinata hũane laudis. Vñ d2 glĩa fm Lyram quasi claria c mutata in g.quia est clara.i.manifestatiõis ad laudem delectatio Ambro.de offi.Gloria est clara cu3 laude noticia sc3 corã hominib9.

Tertio aũt de differẽtia eius a sup̃bia Nota fm Anto.ij.parte ti.iij. ꝙ vana gloria sue genitrici superbie multu3 assimilat vt quasi vnũ sint. q2 vtrobiq3 est appetit9 ꝓprie excellẽtie. ꝓpterea aliq̃ doctores ponunt vtrũq3 pro vno capitali.tamen realiter differũt in h̃ ꝙ sup̃b9 appetit excellẽtiã ꝛ sibi apparet magnus intus.s3 vanigl'iosus appetit excellẽtie huius manifestatiõnẽ exterius vt laudet in ore hoim ꝛ famet

Sed di. quare talia appetere sit pctm̃ cũ tñ dicat Eccl.xlj. Cura habe de bono noie.i.fama. Et Prouer.xxij. Melius est nomẽ bonũ q̃3 diuitie multe. Rñdet fm doctores. ꝙ bene curandũ est de bono nomine inq̃ntũ est vtile ad dei glĩam ꝛ ꝓxiorũ edificationẽ ꝛ salutẽ.sed ꝓpter solã laudẽ ꝓpriã appetere viciũ est fm Tho. ij.ij. q.cxxij.q2 est ꝯtra ordinationẽ diuinã I Pro q̃ notem9 fm theologos ꝙ de9 bñdictus est mensus hoib9 regulas neq̃s sup id qđ ꝓfixum est a diuina regula excedat sup sup̃biã ꝛ vanã glĩam. Propterea apl's.ij.Coꝛ.x.dt. Nos aũt nõ in imẽsu3 glĩamur sed fm mensurã glĩe quã mẽsus est nob d's. Pria regl'a ẽ obediẽtie ꝓceptorũ neq̃s ea trãsgrediat. Scđa est ꝓhenumẽtie ꝓximoꝝ in honore ꝛ dignitate neq̃s talia appetat nisi ad ſuiendũ deo ꝛ ad vtilitatẽ ꝓxioꝝ licitis modis.j.Coꝛ.xiij. Charitas nõ est ambitiosa, nõ q̃rit q̃ sua sũt s3 q̃ iesu chr̃i Vñ pctm̃ ẽ ambitio. Tertia regula est inotescẽtie bonoꝝ opeꝝ. vt nõ ad ꝓpriã laudẽ ostẽtem9 oꝑa nr̃a: s3 ad di laudẽ ꝛ ꝓxioꝝ vtilitatẽ vl' edificatiõe3 Mat. v. Sic luceat lux vr̃a corã hoib9 vt videãt vr̃a bona oꝑa ꝛ glĩficet ꝛc. Quarta regula est glĩe diuie in attributiõe oim bonoꝝ. q2 oĩa a d'o sunt: tã bona tꝑaliaq3 spũalia Iac.j. Iõ nõ põt veraciter de q̃cũq3 bono glĩari cũ nõ sint sua.sed vt d2 ꝑ aplm. Regi secl'oꝝ soli deo honor ꝛ glĩa in oib9 est attribuẽda.ꝙ̃ peccat hõ glĩam ꝓpriã q̃rens in q̃cũq3. Vñ Bern. sup can. ſmõe xxiij. Quicq̃d captas fauoris qđ ad deũ nõ referas partẽ dei furaris: ꝛ crimen lese maiestatis incurris. K

Circa scđm d' execratione vane glĩe.

Nota ꝙ detestãda est ꝛ execrãda ꝓpt' pl'a. Primo ꝓpter altissimorũ deiectionẽ.q2 vt Chryſ.dt. Cetera vicia tm̃mõ in ſuis diaboli habitant. vana glĩe aũt etiã in ſuis dei habitaculũ reperit.ꝛ altissimos deijcit. p3 in angelis de celo in infernũ deiectis ꝛ ꝓmis parẽtib9 de paradiso. Rõ aũt fm Antoñ.ſ.ti.iij. est q2 ex quo rõnalis creatura facta est ad gloriã ꝑpetuã. ide̾o naturaliter appetit glĩam ꝛ cũ nõ põt in vita perpetuari: eo ꝙ mori oportet querit ꝑ famã in hoim memoria perpetuari. ideo etiã viri alte scitatis de glorie appetitu tentantur: ꝛ cum offert delectant nisi per gratiam se cohibeãt. Pro exẽplo ꝙ̃ dũ sanctissimus aplicus creat q̃dam eleuans stupã accensam in arundine positam clamat di. Pater sancte sic trãsit

glia mundi: vt. s. caueat. Scdo ppter bonorū operū z meritorū depditionem. Unde Chrys. sup Matt. dic. Sic ex ligno nascitur vermis qui lignū exterminat: z ex vestimēto tinea q̄ comedit illud; sic ex bonis operibus nascitur vana glia pdens illa. Hinc Aug. questionē pulcrā: qs hominū sit melior soluens lib. de vera innocentia dic. q melior est in malefactis humilis confessio: q̄ in bonis superba gloriatio. Hec ille. Exemplū patet de phariseo z publicano o:ōntib Lu. xviij. Tertio detestanda est ppter crebriorē infestationē. Nam veluti musca canina ingerit se crebro operi bono. Sed queritur. an ppter vane glie infestationē debeat homo dimittere op bonū: Respondetur fm Chrys. sup Matth. q vana glia tripl'r ingerit se bono operi. Prio pcedendo. s. p puiam intentionē malam. et tunc Chrys. dicit. Melius est nō facere bonū: puta elymā et hmōi q̄ ppter vanā gloriam facere. Quia qui nō facit: in celo nil inuenit. et in terra nil pdit. Qui autē ppter honorem facit: z in terra pdit z in celo nil inuenit. Hec ille. ergo tunc dimittendū est. Secūdo ingerit comitādo. z tūc op' n̄ ē dimittēdū sed pficiendū op' bona intētōe inchoatū. sicut seminator n̄ dimittit seminare ppter aues deuorantes plura ex semine. Exemplū narratur de sancto Bern. p dicante: cū in medio sermonis vidēs populū flentē incidisset sibi vana glia: cogitauit vt dimitteret pdicationē: sz spūsancti instinctu ait. Nō ppter te cepi: nec ppter te pficiā. z sic smonē nō dimisit. Tertio subsequēdo. z tūc o:ōe vincēda est fm Chrys. Quarto vana glia detestanda est ppter difficiliorē remediationē. Chrys. vbi. s. dt Quāto plura bona facis vanā gliaz nō compescis sz excitas: qz cū oē malū ex malo nascitur: sola hec de bono pcedit. ideo nō extinguitur p bonū sed magis nutritur. Hec ille. Queritur s̄z: qd faciendū sit p remedio Rńdetur fm doc. q pmū z sūmū p̄ vanam gliam remediū est orationis humil' supplicatio. vt dicit Chrys. s. Scdm ē bonorū omniū z glie deo attributio. vt cū tibi glia offertur dic cū Ps. Non nobis dñe: sz noi tuo da gliam. Tertiū est mortz z penarū futurarū cōsideratio. Nā pauo gloriam pennarū extensarū deponit viso pede. sic zc. Quartū est execratōis dei rei cognitio. Nam tam in veteri q̄ in nouo testamētis de' ondit q sūme odit vanā gloriā etiā in regib. vt pz pcipue in scto rege Dauid: q cū nūerasset populū ex vana glia ij. Re. xxiiij. ds p pphaz Gad penā denūciauit vt eligeret: aut septē annis famē i terra sua. aut trib mēsib fugere corā aduersarijs. aut trib dieb peste. z hoc tertio electo septuagintamilia mortui sunt ex populo zc. Deniqz in nouo testamēto pz i christo dei filio q cōtēpsit gliaz mūdi omnem z discipulos q de miracul' factis gliabantur: redarguit exemplo sathane. Lu. x. O ergo hō christiane tu caue

Circa tertiū de mortali offensa Notandū fm doct. vt in Angelica cōpen. z Anto. habetur q vana glia ex se venialis est sed fit mortalis z cōfitenda necēario. Prio casu ex pte opis de q̄ qs gliatur. Nā si qs gliatur de ope qd ē pctm mortale z deliberato aio peccat mortalit'. secs si de veiali vt de mēdacio iocoso. Secūdo casu ex pte affectōis: vt si qs tantum afficitur ad aliqd bonū: puta diuitias: sciam z hmōi: z ad eoz gliaz qd pfert deo: mortale ē: quia cōtrariatur charitati. Exemplū. si qs ppter talia bona z eoz gliam nō perdenda nō confitetur deū vel fidem aut nō pdicat vel nō dicit veritatē dū tenetur. Tertio casu ex parte intenti finis. Nā laus pōt queri aliqn ppter vitandū malū infamie. sicut Samuel se laudauit. j. Reg. xij. et aliqn ppter dei gliam z pximi edificationez. z in istis casibus nullū est peccatū. Nam z Paul' sic cōmendauit se. ij. Corint. ij. Deniqz aliqn laus queritur ppter lucz auaricie sicut pharisei faciebant. z tūc ē mortale fm Aureo. in compen. Et ibi p regula generali ponitur. q quādocunqz laus constituitur p fine vltimo: et queritur qs eam ppter se paratus facere etiam cōtra pceptū vt asseq̄tur laudem mortale peccatū ē. Sec' qñ qs in aliquo actu venialis peti vult laudari p eo q venialiter in laude delectatur. qz sic veniale est. Quarto casu ex parte boni spiritualis cum fit propter laudem vel gliam vanitatis pncipaliter. vt si qs predi

cat vel missam dicit: vel sacraméta ꝯfert ꝓncipalit̄ ꝓpt̄ gl'iaz suā ꝓpriā: mortale pec catū ē. silr̄ faciēdo alia opa virtuosa. Hec in Angelica. P Insup ꝯfitendū ē d̄ filiabus vane gl'ie: que d̄r cenodoxia fm̄ Papiā. Et enumerant̄ iste fm̄ docto. vicȝ cōtētio: dectio ꝑtinax: nouitatū p̄sumptio. obedire nolle: discordia: ornatus vanus: ch̄ri a fide error: hypocrisis: iactantia: adu latio. De his latius practica subscripta si placet ꝓseq̄re eā. Rogem⁹ ḡ ch̄rm̄ ꝛc̄.

Notem⁹ finalit̄ ꝑ documēto simpliciū practicā de modis quib⁹ debeant hoīes ꝯfiteri vl̄ ꝯfessores interrogare sciāt ꝓut videbit̄ expedire. ꝛ si cōfitens intelligat ta lia. vicȝ de pctō supbie et eī⁹ priogēita va na gloria cū filiabus earū q̄ sunt mortalia in casib⁹ istis. Primo ꝯfitendū de supbie speciebꝰ. de quib⁹ ser. xvj. E. Secūdo de vana gl'ia. vt in fmōe p̄senti. Tertio d̄ supbie filiab⁹ ꝑ ordinē. ser. xvj. F. De seculi ambitiōe. fmone. xvij. I. De p̄ sumptiōe ꝯfitendū est sic. Si p̄sūpsit fa cere talia q̄ sunt supra conditionē vl̄ pote statē suā. puta iudex secularꝫ iudicat cleros vel nō subditos: mortale est fm̄ Antoñ. Itē si existens medic⁹ ignar⁹ medicat. vl̄ cōfessor ignarus ꝯfessiones audit ꝛ absol uit q̄s nō pōt. Itē si iudex ignar⁹ vel ad uocat⁹ ignar⁹ fuit: ꝛ ex hoc damnū accidit alicui minus iuste. De curiositate: siq̄s vult scire altiora que nō capit. vt de trini tate vel p̄destinatōne: ꝛ sic in errorē cecidit mortale est. Itē si scire vel experiri de effe ctu incantationis: vel artis magice vel ꝓ hibite ꝛ hmōi voluit. Itē siquis videre vl̄ audire vult quō agit̄ peccatū mortale de lectanter mortale est. De contentiōe. ser. xix. V. De ingratitudine. ser. xx D

De irrisione. si irrisit sacraméta vel alia diuina: vilipēdens ea: mortale ē. Item si irrisit p̄latos aut sctōs aut deo seruientes vl̄ religiosos vt sic retrahat eos: mortale ē Itē si irrisit quēcunq̄ intēdens ex h̄ iniuri am notabilē vl̄ ꝑturbatōēȝ illi⁹: mortale ē Sec⁹ si ex leuitate vel causa ioci. De ali orū temerario iudicio. Si delibate alicui⁹ facta dubia q̄ nescit q̄ aīo facta sint vl̄ frāe in malā partē interp̄tat⁹ est. ꝛ sine signis sufficientib⁹ iudicauit eundē peccasse mor taliter ex ꝓposito sp̄e. sic sine signis sufficī entib⁹ ad maliciā illius ostendendā iudi cans mortalr̄ peccauit. Sec⁹ si de veniali iudicauit. Idē si iudicauit de mortali sȝ n̄ sic q̄ ille intēdit tale fecisse ꝓposito delibe rato peccandi mortalr̄ veniale est. Quar to tandē ꝯfitendū de filiabus cenodoxie. De ꝯtentione s̄. tactū est. De electōe ꝑti naci. si quis eligit tenere sentētiā aliquam vl̄ opinionē tāꝑtinaciter q̄ nec doctorib⁹ nec si ecclīa determinaret cōtrariū crederꝫ mortale est. De nouitate. Siq̄s adinue nit nouū modū peccandi mortaliter vl̄ in ducendi ad tale. vl̄ taxandi iniuste: vl̄ frau dandi ꝓximū mortale est. De inobedien tia: sermone. xiij. O De discordia. Si quis discordat in necessariis saluti: p̄sertim tenendo heresim. vl̄ si ex odio in notabili bus: mortale est. Secus in opinionib⁹ de his q̄ non sunt necessaria ad salutē. De ornatu. fmone. xviij. O. De ch̄ri fidei er rore. Siquis dubitauit de fide vl̄ errorē sectat̄: est mortale. De hypocrisi. Siq̄s simulauit sanctitatē vel virtuosa fecit ope ra ad decipiendū aliquē vt assequat̄ p̄lati onē: vel vt dent̄ ei elemosyne sicut sancto viro cū sit malus: mortale est. De iactan tia. Si q̄s iactauit se de aliquo facto mor tali. Itē si iactauit se in vituperiū notabi le aliorū mortale est. De adulatōne. Si adulat⁹ est alicui de peccato facto. s. mor tali. Vel si adulando ꝓuocauit ad faciēdū tale mortale est. Itē si laudando adulato rie intendit decipe illum notabilit̄ in tꝑa libus vel sp̄ualibus mortale est. Sec⁹ si aliquid iustū intēdit ab illo h̄re ꝑ modū doni: vt histriones. Hec sufficiant ꝑ breui tate epilogādo posuisse q̄tenꝰ sciat q̄s p̄di cta fore vt cōiter mortalia et confitenda. ꝛ sic de aliis etiam viciis tractabim⁹ suis locis. Rogemus ergo ch̄rm̄ ꝛc̄.

Dn̄ica eadem post prandium Sermo xxij. de periculosissimo vicio ire.

Ratres am bulate i dilectione sicut ꝛ ch̄ri stus dilexit nos. ad Ephe. v. ꝛ in ep̄la hodierna. Sctūs Paul⁹ ap̄lus

in his verbis hortaē nos oēs chrīanos vt exēplo chrī diligamus inuicē deponētes iram z odiū. Aduertendū ꝙ charissimi ꝙ chrīs dn̄s dilexit nos Primo dilectiōe plenissima. qz om̄ia nobis dedit queꝝ nostro amore in se assumpsit. vicz ex virgine Maria scz carnē i cibū: sanguinē in potū siam in p̄ciū redemptiōis. deitatē aūt pmisit in p̄miū eterne felicitatis. Sic z nos debemus pximos diligere vt i oībꝫ salutem coꝝ pleno corde velimus. Sicut etiā ptꝫ de pe. di. ij. Charitas. Scdo chrīs dilexit nos dilectiōe sanctissima. qz dilexit nos: sed nō dilexit imo redarguit z reprobauit nr̄a vicia. Sic z nos debemus pximos diligere. Augu. Sic diliganē hoīes vt coꝝ nō diliganē errores. id est peccā.
Tertio dilexit nos chrīs dilectiōe pacatissima. qz cum essemus inimici recōciliauit nos deo z angelis. Exēplū dans vt oēm irā z odiū deponamus: z pacē cū deo z pximis teneamus. Et ad hec apl's hortaē in v̄bis p̄dictis dicēs. Ambulate in dilectiōe zc̄. patet in ep'la. Itaqꝫ de ira que ꝯtrariaē dilectiōi tria mysteria declarabimus p sermone.

Primū de retentiōis p̄iculositate.
Scdm de offensionis mortalitate
Tertiū ꝺ pductiōis viciositate. Q

Circa p̄mū de p̄iculositate ire retēte. qm̄ multi sunt ꝗ faciliter irascunē z diu irā tenent ꝯtra pximū: nec volunt pacificari. tales ꝙ audiāt quot p̄iculis damnatiōis subsunt. Primū p̄iculū abominatiōis diuine Eccl. xxvij. Ira z furor execrabilia sunt Glosa. in cōspectu dei Sed quare Dicendū ꝙ p̄mo qz trinitatꝫ sanctissime imaginem destruit z diaboli imaginem in se ponit Grego. sup Iob. v dicit. Mansuetudo seruat in nobis imaginē dei ꝗ semp trāqllus est. sed ira dissipat zc̄. Si ꝗs ꝗs crucifixi imaginē de ecclesia eijceret z destrueret loco illius diaboli imaginē poneret. sic zc̄. Scdo qz diuinā maiestatē de suo habitaculo deturpat et diabolo locū dat. Vn̄ Bern̄. z Aug. sup ps. Sicut in pace factus est locus dei: ita in ira z discordia nō nisi locus est diaboli zc̄. Vnde siquis regē de suo grato hospitio extirparet z inimicum introduceret sic zc̄. Tertio qz qd̄ soliꝰ dei est sibi vsurpat scz vindictā quam sibi soli deus seruauit Rhom. xij. Mihi vindictam z ego retribuā dicit dn̄s. Sicut ergo vsurpās coronā regis offendit. sic zc̄. Exemplū legitur in vitaspatꝝ. ꝙ quidam sanctus pater dixit ꝙ iracūdus etiamsi mortuos suscitaret non posset deo placere. z hoc Antoñ. parte. ij. ti. vij. ca. j. ponit intelligendo de eo qui leuiter irasciē z tenet iram. R:

Secundū periculum breuiationis vite hoc ostenditur. Primo ex lege theologica Ecclesiastici. xxx. cap̄. Zelus z ira minuūt dies. Secūdo ex lege phica. quia phs p̄mo de anima dicit. ꝙ ira est ascensio feruidi sanguinis circa cor. Et ergo Damascenus lib. ij. ca. xviij. diffinit eam sic dicens. Ira est feruor sanguinis circa cor ex euaporatiōe fellis vel per returbationē fellis Hec ille. Ex tali aūt passione corpus maxime transmutaē vt patꝫ p Grego. v. moral. dicentem. Ire stimulis accensum cor palpitat: corpus tremit: lingua se p̄pedit facies ignescit: exasperantur oculi: nō recognoscunē noti. quid loquaē ignorat: licꝫ ore sermonem format: veluti arrepticius. Hec ille. Et cōsequenter ex his sequitur diminutio vite. Vnde z Philosophus dicit ꝙ animalia iracunda: sic̄ sunt canes de facili mordētes z latrantes sunt breuis vite. Itē narrat Augustinus de ciuitate dei ꝙ quidam cōsul rhomanoꝝ nomie Silla cum p̄ ira turbulentissimus esset fracta est sibi vena sanguinis in corpe vnde mortuus est. Tertio declaratur ex lege canoni ca. xiij. q. j. c. j. Et extra de iudeis. capi. zsi iudeos. vbi dicaē sic. Mus in pera. ignis in sinu. serpēs in gremio male suos remunerant hospites zc̄. Sic facit et ira que corrodit cor tanqꝫ Mus peram: z accendit z mordet ac sic consequēter vitam breuiat. Et hoc videmus in multis ꝙ pre ira feruidi nec sibꝫ ip̄is parcunt: sꝫ morti se exponunt. Nec etiam curant proximos: nec vxorem nec filios nec parentes. sed contumelijs omnes afficiunt et in illis se vindicāt cum in taberna vel alibi cōmoti se vindicare nequiuerūt. z sic quādoqꝫ tale nocumentū alijs inferūt ꝙ p leges occidenē

Ex sic ptz. S Quarto ostendit pter
ca ex lege poetica. Naz fm Valerium de
naturis rex. Antiqui irevidum sub specie
martis depingebāt sic. Erat figura hois
furentis in curru sedētis: flagellum in ma
nu gerentis. ante quem lupus stare depin
gebat ꝛc. Hec aūt significabāt pmo q ira
est insana furia. vt dicit Seneca lib. ij. de
ira. Ideo in figura furentis hois erat. Se
cundo q volubilis foret ꝛ homo talis vi
te breuis. ideo in curru. Tertio q vindica
tiua esset. ideo flagellū tenebat. Quarto
lupus depingebat corā eodem. qꝛ sicut lu
pus dilacerat oues. sic irati pncipes dila
cerant ꝛ deuastant paupes. etiā p calūniā
Sicut ad idem Esopus ponit exemplū
parabolicū. vicz q dū lupus iret cum oue
quadā ꝛ venissent ad fluuiū: bibere cepe
runt. Lupus a parte supiori fluctus aque:
ouis aūt ab inferiori. Et imposuit oui scz
calūniose q turbauerit aquam. Ouis sim
plex respondit veritatem. Dñe tamē ego
sum ab infra. si a me esset aq turbatio ista
defflueret ꝛ vos nō impediret. Lupus re
spondit. Ah tu loqueris sic supbe sicut et
pater tuus semper cōtra me superbit. Et
sic deuorauit eā. Sic multi diuites ꝛ pnci
pes falsa calūnia deuorāt paupes Ter
tiū pīculū in ira est crucifixionis christi et
iniurie. Nam adeo ira facit iniuriā christo
passo: vt videat singulas eius passiōes re
nouare. Iuxta illd Heb. vj. Rursus cru
cifigētes christū in semetipis. Nam chrs
captiuari voluit vt nos liberaret a diabo
lica captiuitate. Cōtra hoc chrīanus per
iram captiuari vult a diabolo Guil. in sū
ma. Tenes iram cum primo tādiu teneris
a diabolo. Itē chrs flagellatus est ꝛ san
guinē fudit. iracūdus membra christi. i. p
ximos flagellat ꝛ sanguinem fundit illoꝝ
vindicañ. Itē christus iniuste iudicatus
est ꝛ cōdēnatus a Pilato: qui debuit poti
us penā iferre iudeis cū sciret q illi chrm
p inuidiā tradiderant. Sic iracundus nō
punit quē deberet. id est scipm iratuz. sed
primū q est chrī membrū: ꝛ sepe innocēs
Item chrūs in cruce orauit p inimicis vt
cōuertant: nec se vindicauit. Sz iracūdus
vindictā expetit. O ergo iracūde cōpare
re saltē chro: ꝛ noli eū in membris psequi
cuius sanguine redēptus es a diabolo.
T Quartū pīculū dānationis iuridice
Nā in hora mortis diabolus pōt allega
re cōtra iracundū ꝛ iuridice illuz possidere
in eternū. Primo ex regula iustitie euāge
lica. q habet Matth. vj. vbi chrs dr. Si
nō dimiseritis hominibꝫ: nec pater vester di
mittet vobis peccata vestra. Scdo ex re
gula canonica simul qz ꝛ Tertio ex lege
ciuilica. qbꝫ cōcorditer sancitū est q heres
nō seruans testamentū defuncti exheredita
dus est. xj. q. j. c. siluester. ꝛ C. de fideicō
missis. l. amplius. Sed qꝛ chrūs legauit
hereditatē celestē illis q obseruāt charita
tem ꝛ pacē fraternā. ideo iustū est vt exhe
reditet ꝛ damnet is q iram tenuit. V
Quintū pīculū exorationis cōtra se im
precatorie. qꝛ talis orādo dñicam orōnem
cōtra se imprecat. Vñ Athanasius sup dñi
ca orōne dr. Si nō dimittis iniuriā q tibi
facta est nō orōnē p te facis sz maledictio
nem sup te inducis cū in orōne dñica dicis
Dimitte nobis debita nostra sicut ꝛ nos
dimittimus debitoribꝫ nostris. Si dicas.
nōne g melius est talibꝫ nec orare pater nr
Rñdet fm Alexā. de Ales ꝛ Aster. q nō
debēt ppterea dimittere qn orēt. qꝛ si nec
orant: nec qcqd boni faciūt diabolꝰ maio
rē ptātem in eis habebit. Sed tales orēt
pater noster in psona ecclie ꝛ nō in psona
ppria. qꝛ sic mētirent ꝛ sup se maledictōes
imprecarent: vt dictū est. Ecce g ptz quāto
in pīculo sunt positi irā tenentes. Ve g ꝛ
ve talibꝫ. O chrīane noli in te fouere dia
bolū p iraz ꝛ odiū ex qbꝫ innumera mala
oriunt. s. homicidia ꝛ hmōi. Item bella
maledictiōes ꝛ rixe. ꝛ qñqz recursꝰ ad sorti
legia. Exemplū cōsolatoriū p excitatiōe
dormitantiū narrat q vxor cuiusdam viri
recurrens ad mulierē sortilegā voluit ma
ritū suū vt incantatiōibꝫ puocaret illū ad
amorē suū. Et illa cōmisit vt sibi apporta
ret de pilis ocloꝝ mariti. Cūqz vir ille ad
mercandū cum socijs deberet ire longius
vxor eiꝰ dixit ei. O mi dñe da mihi aliqd
de pilis oculoꝝ tuoꝝ vt teneā iterim apd
me p memoria tue dilectiōis. Vir astuꝰ
dedit sibi d pilis faretre sue quā sup se ha
bebat. Cūqz ptransita dieta cū socijs ho
spitati forēt in hospitio ꝛ sero lete cōuersa

renf: ecce faretra illius pendēs in gomfo cōmota strepitū fecit. Dixerūt oēs. Quid h. Vir ille recognoscēs dixit. Forsitā vias vult currere. ꝛ sic tertio cōmota reuersan- do sagittꝭ excidētibꝰ h ꝛ illic exiuit ꝑ ostiū donec domū ꝑuenit. Vñ illiꝰ vxor ꝯfusa ꝯ intentū ꝟbera incurrit. X

Circa scdm̄ d̄ mortali offensa ire q̄rit: q̄re ira reputaꝛ pctm̄ graue et mortale: cū cī vt Aug. dr: nullꝰ peccat i eo qd vitare nō pt. s; irā nullꝰ hō vitare pt cū sit naturaꝛ passio hoīs Vñ ps. iiij. scribitꝛ Irascimini ꝛ nolite peccare. Vbi glo. dr Motꝰ ire nō est in ptāte nr̄a. g̃ non videꝛ pctm̄. S; ad hec rn̄r ꝑ Tho. q. q. clviij ꝛ Anto. ij. p. ti. vij. ꝛ etiā Ange. sumā. Aureolū in cōpē. ꝛ alios reglas certas recolligēdo Pria d̄ passiōe q̄ qs turbaꝛ ꝙ nulla passio ireꝛ alteriꝰ cuiuscūqꝫ ē pctm̄ sub rōe passiōis pure: s; h; potiꝰ rōes pēe Rō q: inest nob a natura sic passio famis: sitꝭ ꝛ tristicie mētis ꝛ hmōi. Vñ. iij. Eth. Passionib naturalib nec meremur nec demeremur. Et qm̄ ira ꝓprie loq̄ndo est passio naturalis aie sensitiue a q̄ vis irascibiꝛ denoiaꝛ: iō vitari nō pōt: vt p; ꝑ obiectionē iā ꝑfatā. ꝛ sic nō est pctm̄. Nā vt sic etiā in brutꝭ est ira: ꝛ oēs hoies īdinati sūt ad irā magꝭ tn̄ cholerici rōne ignee cōplexiōis ꝛ mulieres rōne debilis rōis Ecci. xxv. Nō est ira sup irā mulieris. Scda regla d̄ ipa passiōe dū rōne regulaꝛ est bona: ꝛ inq̄ntū ōrdinē rōnis excludit est mala. Proinde passio vl̄ motꝰ ire in hoie pōt esse q̄nqꝫ ꝟtuosa ꝛ bn̄ meritoria. sic cū qs rōnabiliter irascit ꝓpter pctā subditoꝝ vel alioꝝ. ꝛ hec est ira ꝑ zelū. Nā sic xp̄s etiā iratꝰ cōtra pharisceos redarguit eos ꝛ eiecit emētes ꝛ vendētes in teplo. Itē pt ira esse viciosa qn̄ nō est ꝑm ordinē rōnis. ꝛ talis dr ira ꝑ viciū. q̄ diffiniꝛ sic. Est inordinatus appetitus vindicte. ꝑm docto. s. Et notanter dr inordinatus. q: si eēt ordinatꝰ appetitus vindicte nō esset pctm̄: sed zelꝰ laudabilis. S; quō fit inordinatus talis appetitus. Dicendū ꝙ trib modis. Primo ex parte mali qd alteri appetiꝛ. Scdo ex parte modi q̄ qs intra se irasciꝛ. Tertio ex ꝑte facti qd extra ōndiꝛ vt p; in regulis subsequētib. y Tertia regula ꝙ ira nō pōt esse mortalis culpa ex ꝑte mali qd alteri appetiꝛ ꝑ vindicta vicꝫ si appetit qs iniustā vindictā vel punitionē ꝓximi nō tabulē deliberate. hoc aūt fit ꝑmo si puniri vult eū q̄ nō meruit. Scdo si plꝰ q̄ meruit. Tertio si nō ꝑm modū legitimū ꝓcessit ad puniendū illuꝫ. Quarto si nō ꝓpter bonū iusticie cōseruandū hoc scꝫ voluit: sed ꝑncipaliter ꝓpter vindicandū vel ꝓpter malū illiꝰ vt ex eo satiet. qolib; hoꝝ mortale est. q: ꝯtra charitatē ꝛ ꝯtra iusticiā intendit: alꝛs veniale est: vt punire i modico sicē trahere pueꝝ capillis ꝛ hmōi Quarta regula ꝙ ira pōt esse mortalis culpa ex parte modi q̄ qs irasciꝛ ab intra: scꝫ cū qs tāta vehemētia ire feruet vt decidat a dilectiōe dei ꝛ ꝓximi qd ꝯtingit qn̄ ira trāsit in odiū, tūc em̄ fit mortale. Hec Anto.

Quinta regla de facto vel signo qd ōndiꝛ est. s. ꝙ ira pōt esse mortalis culpa ex ꝑte signi vel facti quod qs ōndit ab extra vicꝫ cū quis ex ira ōnderet signa odij. ꝛ ex hoc scandalizaret notabiliter ꝓximos: q: negat signa cōia charitatis vicꝫ salutantē nō resalutat: i terrogāti dū deberet non respōdet: vel cū cōiter orans illū inimicū excludit ab oratiōe. Hec ꝑm Rich. Secus de signis ꝑecialib ad q̄ qs nō teneꝛ ostēdere. q: veniale est. Silr̄ est de ira eoꝝ q̄ gerunt curā domoꝝ ꝛ subditoꝝ in quib accidit q̄tidiana ira ꝛ ꝑturbatio aliqua. sicut dicit xp̄s Marthe Luce. x. q: venialis: ꝛ nō mortalis est talis ira vt cōmuniter. Hec Anto. supra. Z

Circa tertiū d̄ filiabus q̄ ꝓducit ira q̄rit: q̄les sunt filie ire crimiose de q̄b ꝯfiteri teneꝛ homies ex necessitate Ad qd ꝑm Greg. xxxj. moraꝛ. ponunꝛ aliquedꝫ in Angelica supadduntꝛ plures: aliter tn̄ ꝑsequimur practice. Est ꝑma dr indignatio Scda rixa. Tertia animi tumor Quarta ꝯtumelia. Quinta vituperij clamor. Sexta maledictio. Septima dei vel scōꝝ blasphemia. Octaua iniustū belluꝫ Nona sanguinis effusio. De aliq̄b hoꝝ populo magꝭ. s. necessarijs agemꝰ etiā in ꝑecialib ꝑmōib. S; hic breuiꝰ notemus ꝑ

p:actica confessiois q confitēdū est ꝺ indigna tiōe. Sic̄ q̄s ex ira nō loquit̄ ꝑ̄mo in casu ꝗ tenet̄ ex p̄cepto mortale est. vł si h̄ fac̄ cū scandalo notabiliter dictū est q̄nta regula

Decima. Si irasc̄ q̄s ꝑcutiendo ꝓ̄ximū aio vindicādi vł nocēdi notabilit̄: mortale est: al's veniale vt i pueris. De animi vł mētis tumore: hoc est qñ q̄s implicat mē tē deliberate excogitādo vias diuersas et modos q̄b̄ posset se vindicare. ⁊ ꝺ h̄ iudi cādū est eo mō ꝗ ꝺ ira ex q̄ p̄cedit vt patu it. De ꝯtumelia vel ꝯuitio. Si dixit ta lia v̄ba sc̄z q̄ sunt infamatoria coraȝ aliīs mortale est. de h̄ s̄mōe. xxiiij. K. De cla more. h̄ est s̄m Aureo. dū q̄s exaltat vocē ꝓ vituperiū: idē vt de ꝯtumelia. De ma ledictōe ser. xxv. O. De blasphemia dei ⁊ sctōꝝ ibidē. T. De bello. Sic̄ q̄s mouet b ellū iniustū. ⁊ oīs q̄ dat auxiliū ꝯsiliū et i auorē mortaliter peccat ⁊ ad restitutionē tenent̄. Sec᷒ de iusto. De sanguinis effu tione sc̄z notabili vł enormi si sine iudicio iusto fecit vel homicidio ꝯsiliū vel causaȝ dedit. Hec sufficiāt ad p̄sens. Rogemus aūt dn̄m Jesum vt det ⁊c̄.

Feria. II. post dn̄icam tertiā Sermo XXIII. de ira pessima capitali ⁊ eius re mediatione.

Repleti sunt

oēs in synagoga ira Lu. iiij. ⁊ i euāgelio hodierno. Sic̄ Lyra dt̄ dn̄s Jesus multis miraculis suā deitatē ꝯfirmañ. iter suos ꝓ̄pinq̄s pauca miracula fecit. q: erant indigni eo q̄ mira cula cbr̄i nō credebāt eē vera. ⁊ ip̄m despi ciebāt ꝓ̄pt̄ paupꝑtatē suā ⁊ parētū suoꝝ: ꝗ licet forēt nobiles: erant tñ paupes. Vñ pharisei illi ꝺ nazareth dixerūt ad Jesuȝ despectiue. Quāta audiuimus facta i caꝑ phar. fac ⁊ hic in patria tua: ac si dī. Si fa ceres vera miracula citi᷒ faceres iter ꝓ̄pin q̄s: ⁊ in ciuitate tua q̄ꝫ iter extraneos. Sȝ ip̄e chr̄s dn̄s r̄ndit ondēñ. p exēpla helie ⁊ helisei q̄ nō misi ex ip̄oꝝ malicia cēt q̄ nō faceret iter eos talia. Sic̄ nec helias missus fuit ad mlieres alias eo q̄ nō eēnt ita deuote: sȝ ad sareptanā gētilē deuotā: nec Helise᷒ mūdauit alios e leprosos ꝓ̄pt̄ igra titudinē erga deū. q: declinauerat regnū isrl̄ ad idolatriā: sȝ naamā mūdauit gētilē ꝗ erat bon᷒ ⁊ ad deū ꝯuersus᷒. Tūc illi ꝺ nazareth repleti s̄t oēs ira. hec audieñ. s. q̄ p̄ponebat eis gētiles ⁊ voluerūt occidere eū sȝ dn̄s v̄tute deitatꝭ p mediū illoꝝ ille sus trāsiuit. Et vt Beda dt̄. descēdēs ꝺ mōte sub rupe latere voluit vbi saxū illō tāq̄ꝫ ce ra soluta sinū fec̄ i ꝗ chr̄s est recept᷒ ⁊ oīa lineamēta ⁊ ruge vestꝭ ibi adhuc apparēt ꝺ his i euāgelio. Itaq̄ꝫ ꝺ ira i q̄ ⁊ mō mł ti pleni sunt ⁊ peccāt ꝯ chr̄m: restāt adhuc tria mysteria declarari in h̄ s̄mōe.

Primū de eius pc̄i grauitate.
Scd̄m de capitali sublimitate.
Tertiū de remediali q̄litate. A

Circa p̄mū ꝺ grauitate

pc̄i ire q̄rit̄: vtꝝ ira sit ḡuissimū oīm pc̄ō rū ꝯ ꝓ̄ximū cōmissoꝝ. Nā Chrys. home. xlviij. sup Joā. videt̄ dicere q̄ sic. Nil inde turpi᷒ visu furētis. ire eīn ⁊ insanie nil est mediū. Sȝ r̄ndet̄ s̄m Rayne. in sūma iu xta dicta scī Tho. ij. ij. q. clviij. q̄ circa gra uitatē pc̄i p̄nt tres attēdi ꝯsideratōes s̄ȝ q̄s iudicat̄ graui᷒ vnū alio. Primo pōt cō siderari ḡuitas pc̄i ex ei᷒ nocumēti illa tiōe. Nā illō pctm̄ graui᷒ est qō mai᷒ no cumentū infert ꝓ̄ximis. ⁊ sic ira in effectu exteriori vic̄ rapina: homicidio ⁊ bello ac hmōi pt̄ esse graui᷒ pctm̄ q̄ꝫ internū odiū Sed si ꝯsiderem᷒ irā ꝓut t̄mīnō manet i corde ⁊ sil̄r odiū: sic grauius pctm̄ est odiū q̄ꝫ inuidia. ⁊ inuidia est ḡuius q̄ꝫ ira. Rō. q: odiū appetit ꝓ̄ximo malū vel nocumēt rū sub rōe mali. sȝ inuidus appetit sub rōe ꝓ̄prie glīe. irat᷒ aūt sub rōne vindicte. qō hȝ aliq̄d iusticie q̄neq̄ꝫ: ideo q̄ minus malū est vt sic ira q̄ꝫ inuidia. q: ira appetit vindi ctā sub rōne cuiusdā boni iusticie: qō est vindicta: sed iuidia sup rōne ꝓ̄prie glie vt ip̄e sit felicior altero cui inuidet. odiū vero q: appetit sub rōe mali malū: qō est pessi mū ⁊ ꝯtra charitatē B Scdo pt̄ cō siderari grauitas pc̄i ex charitatis oppositione. ⁊ sic ceteris parib̄ inter ōmnia pctā que cōmittunt̄ in ꝓ̄ximū odiū est grauissi mū ꝓ̄pt̄ directā ꝯrietatē charitatis. Sic̄ eīn charitas est v̄tutū potissima: ira a cō

trario odiū est omniū viciorū pessimū. Et sic claret q odiū multo grauius est q ira. Prio q2 odiū 9riat charitati directe. Jdeoq ex suo genere e mortale. s3 ira nō sic nec ex suo genere est mortal. Unde Glo. sup illud ps. Irascimi 2 nolite peccare: dr. Ueniale est ira q nō ducit ad effectū. s. notabilē. Scdo q3 q2 passio ire cito transit: s3 odium pmanet. Un Phs. ij. rheto. dr. q odium est mag3 insanabile q ira. Tertio pōt 9siderari grauitas pcti ex modo li deordinationis. 2 sic illud pctm grauius est qd magis aufert rōem bois 2 minus h3 de misericordia in pximū. 2 sic ira est grauissimū pctm. q2 sup oia alia aufert ratōne bois. Cato. Ira impedit animū ne possit cernere verum. Et quia est ferocissima 2 impetuosa sine vlla misericordia. Prouer. xxvij. Ira nō habet misericordiā nec erūpens furor. Et sic intelligendū est dictū Chrys. s. in obiectione. Et sic pz. Sed dr. Quid de 9cupiscētia an grauius pctm sit q ira. Rndetur fm pdictos doc. ac alios comūit q ex quo ira tendit i vindictā que est iusticie bonū: ideo e minus malū q 9cupiscētia q tēdit in bonū delectabile: qd nō h3 rōem iusticie. Un Phs. vij. ethi. dic. q incontinēs 9cupie e turpior q incontinēs ire. Ueruntamē si ira deducit ad odiū pseuerans est grauissimū omniū pctōr. in pximū cōmissor. ceteris paribz. qm vt Aug. 2 Chry. de cōpūctōe dicūt. Huānū est peccare: sed diabolicū in odio pseuerare. O ergo homo chriane noli fieri diabolus p iram.

B Circa scdm de capitali sublimitate inquirendū est: quare ira magis ponit p vicio capitali q odiū: qd tn grauius peccatū est cōiter. Rndet fm Anton. par. ij. ti. vij. c. j. Quia indr. Ira h3 finem multū appetibilē. qm appetit malū sub ratōe boni. i. iusti magis q odium: qd appetit sub ratōne mali. Itē q2 habet plures spēs: 2 odiū ac alia multa vicia ex ira tanq ex principali oriunt. vt patuit fmone pcedenti. Sed qt et q sunt spēs ire Phs. in. iiij. ethicor. ponit tres

Prima acuta.
Secunda dicit amara.
Tertia dicit grauis.

Prima dicit acuta qua quis cito 2 subito irascit 2 leuiter cessat ab ira: 2 h est optima in talibz q nō retinēt iram in corde. q2 dr Ecci. c. vij. Ira in sinu stulti requiescat. 2 tales sunt sepe cholerici fm Alber. lib. j. de motibz animaliū. tracta. ij. Scda dicit amara q pmanet 2 in vetustatē deuenit. 2 sunt amarissimi in se donec diutius iram digerant. ad quā maxime disponunt melancholici fm Alber. s. Tertia dr grauis vel difficilis que obseruat tps ad penam inferēdā. nec cessat ab ira cōcepta donec vindictā faciat: 2 h est pessimū. E Notandū autē q vt phs. vij. ethicor. 2 super eodem Alber. dicit: q ira sup omēs alias passiōes corporales est valde naturalis. quia frequenter innascit a parētibz. 2 transit ab eisdem in genitū. Causā quaz ponit dimitto. Exemplū recitat ibidem Albertus: q quidā accusatus de hoc q patrem percusserat: excusans se dixit q ira foret sibi ex patre ingenita: in cuius signum pater suus patrē 2 auus proauum pcusserat: 2 ostendit filiū suum puerū dicēs. Et iste filius pcutiet me cum increuerit. omnibus inquit nobis fm totam genealogiā3 ira est. 2 alius p filium suū tractus ad ostium dixit filio. Ulterius iam nō trahe: q2 2 ego ipe antea patrē meum nō vltra q ad ostiū traxerā. 2 sic ira a parentibz 9hit. l3 inequalit sit in patre 2 filio. Hec Alber. Ecce ergo pessimū hoc viciū quantū debeat cauere omnes.

F Circa tertiū de remediorum qualitate nota plurima remedia ire tradita a doctoribus q debz bō 9siderare vt iram possit vincere et patiens fore

Primū dr aduerse ire a deo admissio. q2 Aug. p generali regula ponit q nil fit in mūdo qd nō ex aula imperiali diuine maiestatis pcedat. Sic g cogitās q deus pmisit tibi talia adusa et pati vult vicēs te ne irascaris. sic vicit Dauid se cū malediceret a semey di. Dns misit eū vt malediceat Dauid. ij. Reg. xvj. Scdm dr future britudinis pmiatio. quā chris pmisit patientibz. Tertiū dr cruc chri cogitatio. Greg. Si passio christi ad memoriam reuocetur: nil tamdurum quod non equo animo toleret

Quartū dicit defectuū ꝓprioꝝ recognitio qꝛ facilꝰ qs portat defect⁹ alienos dū ꝓprios agnoscit. Aug⁹. Irasceris servo tuo ne peccet: irascere tibi ne pecces. Quintuꝫ dicit elocutionis euitatio. Ps. Posui ori meo custodiā dū ꝯsisteret pctōꝛ aduersuꝫ me. B Vñ legit exēplū in vita phoꝝ ꝙ Diogenes silētio irā vicit. Nā cū qdam in cū ꝯspuissꝫ ꝑteruè: et ipē nil diceret: int rogat⁹ an ꝯ illū eēt irat⁹ Rñdit, non irat scoꝛ: ſꝫ dubito an irasci opoꝛteat: vt narrat Seneca li.iij. de ira. Rursus cū alius eum ꝟbis dehonestaret ꝛ taceret: interrogatus cur nō rñderet: Rñdit. Nolo cōtēdere cuꝫ hoīe sup re in q̄ ille q̄ obiicit viliox habet Itē Theodosi⁹ impatoꝛ cū se iratū senti ret nunq̄ sentētiā ferebat nisi ꝑus .xxiiij. lr̃as moroſe intra se diceret. ꝛ precepit mi nistris vt nil pōderosum qđ sero ꝑcepisset exequerentur nisi mane idē ꝯfirmaret. O q̄n tum ḡ chr̃iani deberēt se ab ira cauere. Se cū dꝫ future moꝛtꝭ incerta ꝯditio. Unde Ecci.xxviij. Memēto nouissimoꝝ ꝛ desi ne inimicari. Exēm i Vitaspa. legit d̄ san cto Isaac abbate: q̄ req̄sit⁹ q̄re demones eū timerēt ꝛ fugerēt: rñdit. ex q̄ fact⁹ sū mo nach⁹ statui in me vt ira extra guttur me um nō ꝑcederet. Ideoq̄ sic me timēt de mones. Et ꝑ ꝯrū ad iracūdos accedūt ꝑ sertim in moꝛte. qꝛ ius possessiōis hñt in eos. Ve ḡ talibꝫ. Rogem⁹ ergo ꝛc̄.

Feria tertia post dñicā tertiam Sermo xxiiij. de ꝯtumelijs ꝛ vicijs ac vituperijs q̄ nascuntur ex ira.

Domine quo

ties peccauerit i me fr̄ me⁹ ꝛ di mittā ei Mat. xviij. ꝛ i euāgel. Hāc q̄stionē fecit Petr⁹ chr̃o: ꝛ ipē chr̃s dn̄s docuit eū ꝛ oēs discipulos. i. chr̃iāos ꝙ nunq̄ debeāt irā tenere: sed dimittere ꝑ ximis septuagiesseptiens. i. totiēs q̄tiens. qꝛ numer⁹ determinat⁹ ponit ꝑ indetminato. Docuit etiā quō debeat quisq̄ coꝛrigere fratrē suū peccantē. Primo in occl'to. Se cundo in alioꝝ cōspectu. Tertio in publi co ꝑ ecclīam ꝛ e⁹ platos: vt de istꝭ ꝑꝫ da rei euāge. Sꝫ qm̄ multi solēt q̄tidie pecca re in ira ꝯ ꝓximos ꝑ ꝯtumelias ꝛ ꝯuitia ac vitupia ꝛ hmōi quasi consuetudiarie: Idcirco de istis vicijs vt sciant confiteri tria mysteria declarabim⁹ in h̄ ſmone.

Primū dicit sollicite cohibitiōis
Scdm dicit moꝛtifere offensionis
Tertiū dicit pacifice toleratōis.

Aliud thema ꝑ hoc ſmone Prouerb. x. Qui pfert ꝯtumeliā insipiēs est. Lyra. i. oñdit se insipiētē ꝑ ꝯuitia. qꝛ cū ex abun dantia coꝛdis os loq̄t. Mat. xij. patꝫ ta lem esse in coꝛde malum. D

Circa pmū de cohibi-

tione cōtumelie vl' ꝯuitioꝝ et vitupioꝛuꝫ vt nouerim⁹ talia vicia foꝛe valde detesta bilia notem⁹ tria. Primo de notitia q̄d sit ꝯtumelia. Et ſm Anto. ij. pte. ti. vij. c. vj. ac frēm Angelū alios q̄. Cōtumelia ē expssio defect⁹ alteri⁹ coꝛā eo ꝑ ꝟba vl' et ꝑ facta ad ipm dehonoꝛandum. Vñ glo. ad Rho. j. dicit. Cōtumeliosi sunt q̄ dictꝭ. vel factis iniurias ꝛ turpia alijs inferunt. Exempli gr̄a de verbis. Siqs dicat alit cui in vituperiū ꝙ est latricus fur et hmōi Si autē ꝓijciat lutū vel spuū ꝛ hmōi in illis factis irrogat cōtumeliā. Scdo de differētia: quō vicꝫ differūt contumelia et ꝯuiciū. Et ſm Alex. et Tho. ij. ij. ac theo logos: ꝯtumelia ꝓprie ē solū culpe. vt si dicat aliquē furē: adulterū et huiusmodi. Sꝫ ꝯuitiū extēdit se generalit ad omneꝫ vicꝫ defectū culpe vl' etiā pene. vt dicēdo aliquē flauū: spuriū: mēdicū: cecū cū sit cō uitiū dicit tm̄mō. Sꝫ dicēdo illū furē int iurioſe: ꝯtūcliā fit ꝛ ꝯuitiū infert. tñ vnuꝫ ꝑ reliquo sepe accipit indifferent. Et apo nos coīt vituperiū noiant. i. Sytbok J

Tertio ḡ de malicia detestabili talium pctōꝝ. Notandū ꝙ ꝑ tribꝫ ratiōibꝫ debent hoies detestari ꝛ se cohibere ab hmōi vi cijs. Prima dicit vulnerꝭ charitatis. qꝛ ta lia verba multum vulnerāt ꝛ ledūt chari tatē ꝛ amicitiā hominū. quia penetrāt et vulnerāt coꝛ amici. Vñ Ecci. xxij. Mit tēs lapidē in volatilia deijciet ea. Sic qui ꝯuitiat amico dissoluit amicitiā. Unde si cut debet quis cauere ne lapidibus impe tat primū vel ꝑcutiat illū baculo aut vul neret iaculo: sic nec ꝑcutere debet cū uitio.

Scđa rõ ḋ infernalis idiomatis. Naʒ
Chrys.ḋr. Unusq̄sq; de q̄ gente sit ꝑ lin
guā.i.idiomate cogſcit. Sic q̄ est ḋ terra
vel gēte ifernali ꝑ talia maliloq̄a ⁊ ꝯuitia
agnoſcit.q꞉ hec hñt eē in inferno. Sic per
ꝯrīū ṽba laudis diuie hñt locū ꝑpetuū in
celo. Jō Prouer.x. Labia iusti ꝯſiderant
placita.ſ. deo.os aūt ipioꝝ ꝑuerſa ⁊c. Sʒ
heu mõ videm⁹ ꝙ curiales multi gl̄iant et
gaudēt ḋ h̄ ꝙ nouo ⁊ iaudito mō vitupia
formare norūt. Sʒ h̄ q̄d aliḋ ē q̄ꝫ gaudet
re ḋ diabolica ſilitudie ⁊ dānatōe. Nā ꝑi
mo oim diabol⁹ dixit vitupeřiū mēdax ꝯ
deū in paradiſo di. parētib⁹ ōmis. Neq̄q̄ꝫ
moriemi.ſcit ei ḋs ꝙ q̄cūq; hora comede
ritis aperient oculi vři ⁊ e.ſic dij ⁊c. ⁊ ſic iui
dū deū eē dixit. Tertia rõ ḋ ꝯcurrētis
culpe mltiplicis. Nā i talib⁹ ꝯcurrūt innūe
rabilia mēdacia dicēdo filiū āntq̄ catus vł
aſini vł filiū meretricis ⁊ hmōi. Jtē q̄nq;
ꝯcurrit ifamia:q̄nq; ꝑiuriū ⁊ dei blaſphe
mia:bella iniuſta:homicidia:⁊ ſanguis ef
fuſiões.q꞉ inde ꝑrim⁹ ꝯcitat ad ira:rixas
ṽbera ⁊ plia. Deniq; tālib⁹ aſſuet⁹ nec ſuffi
cit ꝯfiteri oia hmōi pctā:⁊ vix corrigit: iu
xta illḋ Eccl.xxiij. Hō aſſuet⁹ ṽbis ipro
perij oib⁹ dieb⁹ ſuis nō erudiet. Ue ꝰ mł
tiplex talib⁹ cū mortalr i hmōi peccauerit
R Sʒ q̄rit:an liceat correctõis cā dice
re alicui hmōi ꝯuitia vł ꝯtūelias ſiue vitu
peria. Rñr ſm Tho.ij.ij.q.lxxij.⁊ in An
gelica.ꝙ ſic licʒ ṽberare vł in reb⁹ dānifica
re cā diſciplie:ita ⁊ ꝯuitiū dicere. Nam ⁊
chřs dñs dixit diſcipl̄is. O ſtulti ⁊ tardi
corde. Et Paul⁹ inſenſatos galatas dixit
Tñ Aug.li.ḋ ſer.dñi in mōte ḋr.ꝙ raro ⁊
magna neciтate obiurgatōes ſūt adhibē
de in q̄b⁹ nō vt nob:ſʒ vt ḋo ño ſeruiat inſiſte
mus. Deniq; in Angelica ca.interrogati
ones.circa irā ḋr. Aduerte h̄ ꝙ licʒ q̄s nō
dicat ꝯuitiū vł ꝯtumeliā vt illi auferat ho
norē ſed cā correctõis:ſi tñ ḋr talia q̄ ḋ ſe
notabilit ledūt:puta mulieri ḋr ꝙ eſt pu
tana.i.meretrix peſſima:vł alicui ꝙ eſt tra
ditor vel hmōi.⁊ audiētes ſcādalizant de
tali cui ḋr. q꞉ ſic credūt eſſe nō excuſatur a
mortali pctō. Hec Ange. L

Circa ſcđm de mortali

offenſiõe q̄rit:vtꝝ ꝯtumelia vel ꝯuitiū ſit
mortale pctm̄: Rñr ſm Tho.ꝫ.Alexā.⁊
Anto.⁊ Angelicā. ꝙ ꝑ generali tenendū
est hoc vicʒ ꝙ in pctis ṽboꝝ maxime attē
dendū eſt q̄ aio ṽba ꝓferant. Põt aūt ver
bū hmōi dici tripliciт. Primo aio iniuriā
di vt ꝑ ṽba q̄ ꝓfert auferat honorē alteri
us.⁊ h̄ ꝓprie ⁊ ꝑ ſe eſt dicere ꝯuitiū vel cō
tumeliā.⁊ ſic loq̄ndo eſt pctm̄ mortale nō
min⁹ q̄ꝫ furtū.q꞉ ledit ꝓximū in honore ꝯ
iuſticiā ⁊ charitatē. honor aūt diuitijs ꝑ
fert. Sʒ ſiq̄s talia alio aio dicit nō eſt ꝯui
tiū formalit ⁊ ꝓprie: ſʒ ꝑ accidēs ⁊ materi
aliter inq̄ꝫtū ſcʒ dicit id qḋ põt eſſe ꝯuitiū
Un̄ põt hmōi dici ſcđo ex aio ſolaciandi
⁊ tūc eſt veniale pctm̄ ſcʒ cū ṽbū ꝓfert ex
aliq̄ animi leuitate vł leui ira abſq; firmo
ꝓpoſito dehoneſtādi:vtputa q꞉ intēdit cō
triſtare leuiter ſolū illū. Si aūt etiā anio
ſolaciādi ex leuitate vel ludo ꝓferret ver
bū tale qḋ eſſet ꝯ honorē alterius vł de q̄
extimare poſſʒ ipm notabilr iraſci ⁊ odiū
incurrere:vel aliqḋ graue pctm̄ nō excuſa
ret a mortali etiāſi h̄ nō intēderet. Sicut
cū q̄s in ludo grauiter ꝑcuteret mutilādo
nō excuſaret a culpa. Proinde debʒ hō eē
moderatus.q꞉ chřus ḋr Matth. v. Qui
dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehenne.
Sʒ h̄ ꝓ̄pue intelligit ſi dixerit aio iniuri
andi.⁊ talis vltra mortale tenet ad ſatiſfa
ctiōem. Sʒ di. Quō tenet q̄s ſatiſfacere ꝓ
ximo quē ṽbo leſit. Rñdet ſm Umbertū
in expoſitōe regule.⁊ Antoñ.ti.vij.ca.vj.
§.v.ꝑtis ſecūde.ꝙ tenet ꝓut offendit in ſe
creto vel in publico. Nam ſi offendit ver
bo in ſecreto ⁊ offenſus q̄rat ſibi ſatiſfacti
onē fieri in publico nō tenet offendens: ſic
fur q̄ latēter accepit nō tenet publice:ſʒ in
occulto reſtituere. Excipit ſi factū in occul
to eſt publicatū. deniq; ſi offendit in publi
co nō ſufficit ſatiſfacere i occulto. Sed q̄d
ſi offenſus nō vult ꝯtentari niſi offendēs
dicat ſe fuiſſe mentitū. Rñdet ꝙ ſi vetꝝ di
xit nō tenet:nec ille debʒ exigere:ſed ſi ſcit
vel credit eſſe falſuʒ vel incertū aut dubiū
põt dicere aliq̄ ṽba alleuiātia: puta ꝙ au
dierat ⁊ tūc credebat. nūc aūt nō credit:vł
ꝙ ex ira dixit ſi ſic eſt:nec debʒ dicere ſe fu
iſſe mētitū ſi nō fuit mētit⁹. Hec in Anto.
Tertio põt dici tale ṽbū ex aio corrigēdi
⁊ tūc nullū eſt pctm̄ ſi fiat debito mō vt di

bella i quibꝰ sequit̃ pauper̃ oppssio ꝛ plura mala. Heu iã impletũ videmꝰ illð ps̃. Effusa est ɔtẽtio sup principes ꝛ errare fecit eos. Lyra.i.iusto iudicio deꝰ ꝑmisit errare illos in inuio.deuiãdo a iudicio rõnis recte.ꝛ nõ in via supple dei esse q̃ ẽ via charitatꝫ ꝛ mãdatoꝝ a q̃ deuiãt. Quarto fugienda est ꝓpt̃ adquisitionẽ.s.honoris digni ꝛ grẽ dei ac gl̃ie. Nã Prouer. xx.dicit̃. Honor est hoi q̃ separat se a ɔtẽtiõibꝫ. Itẽ Rho.xiij. Nõ i ɔtẽtiõe ꝛ emulatiõe.s.ambuletꝫ: sꝫ induimi dñ. Iesũ chr̃m:imitãdo eiꝰ humilitatẽ.ꝛ sic habeñ in aia chr̃m ꝑ grãtiã ꝛc̃. De h̃ exemplũ in fine s̃mõis T

Circa secũdũ de diuersitate ɔtentionis

Notandũ ꝙ ɔtẽtio put ẽ viciũ ꝓprie diffinit̃ f̃m Alex.in.ij.sũme. ꝛ i Angelica sic. Contẽtio est impugnatio vitatꝫ cũ ɔfidentia damoris. vñ nasci̇t̃ ex vana gl̃ia supbie. qꝛ vult vincere cũ clamore ꝓpt̃ apparere. ꝛ põt fieri diuersis modis ꝛ causis. Pꝛio mõ ꝑ defensatiõe ṽitatꝫ põt fieri ɔtẽtio.qꝛ vt scribit̃.xlvj.di.in pncipio Rusticoꝝ arrogãtia garrulitatẽ putat auctoritatẽ. Unde qñ cõtra hereticos q̃s non ɔtẽderet:rustici scandalizarent̃ in tali disputatiõe.sicut narrat̃ fuisse Cracouie i disputatiõe cũ hussitis corã rege q̃s magister Kozlinczki sagacit̃ ṽboꝝ multitudine ꝛ argumentorũ ɔuicit.ꝛ hmõi contẽtio meritoria est:vt dicit Antoñ.ij.pte Secũdo mõ põt fieri cã correctiõis f̃m Alex.nec h̃ est pctm̃ qñ sic necesse est frẽm corrigi. Tertio põt fieri causa disputatiõis vl' eruditiõis.ꝛ h̃ lꝫ nõ sit pctm̃ si fiat modo debito:põt tñ ibi ɔcurrere veniale peccatuꝫ ex inordinato clamore:vl' ex aliq̃ titillatione vanẽ gl̃ie vl' honoris:sicut legit̃ de aplis Lu.xx.ꝙ facta est ɔtentio int̃ eos q̃s eorũ videret̃ maior. V Quarto cã emulationis:sicut discipuli Ioãnis ɔtẽdebãt de suo magr̃o.s.baptista ꝛ de chr̃o. Sicꝫ mõ ɔtendũt aliq̃ de religiosis ꝛ eoꝝ fundatoribꝫ:vl' de doctoribꝫ ꝛ p̃dicatoribꝫ.ꝛ h̃ etiã lꝫ sit veniale de se:tñ sepe ɔcurrũt mortalia. puta detractiões ꝛ hmõi. Itẽ simile est de illis q̃ p̃ferre ɔtẽdũt aliquem sctm̃ in celo aliis. Ultio põt fieri ɔtẽtio cã male litigatõis.vt cum quis cõtendit ɔtra fidem: vel contra bonos mores:vel contra veritatẽ notabilẽ:peccatũ mortale est. Si autem ɔtẽderet ɔtra veritatẽ aliquã in his in quibus nullũ esset piculũ:et ex quadã leuitate:nõ esset peccatũ mortale. Item siq̃s etiam in notabilẽ iniuriã vel damnũ ꝑximi cõtenderet.sicut faciũt sepe aduocati ꝛ procuratores:vl' litigaret ɔ iusticiaꝫ: mortale peccatũ est scienter talia facere. O g̃ homo disce talia confiteri ꝛc̃ X

Circa tertiuꝫ de circũspectione

Notãdũ ꝙ recolligẽdo ex scptura pl'a sunt genera hoim q̃ valde circũspecte debet hõ obſuare vt nõ cõtẽdat cũ talibꝫ. Primo cũ diuite ꝛ potẽte. Eccli.c. viij. Ne litiges cũ hoie potẽte: ne forte incidas in manus illius.nõ contẽdas cum viro locuplete:ne forte ɔstituat litem tibi. Hec ibi. Scdo nõ est contendẽdũ cũ ṽbo ſo garriẽte. Ecci.viij. Ne litiges cũ hoie linguato.ne struas in ignem illiꝰ ligna. h̃ est fomenta rixe amplioris. Tertio cuꝫ pestilente infamante. quia talis conuitia ꝛ infamatoria opprobria obijcit tibi. Prouerbiorũ.xxiij. Ne contendas cũ pessimis Lyra.incorrigibilibꝫ. y Nam talis ꝛ si tunc nõ dicat infamatoria: postea dicat. Sicut de lupo Philosophꝰ.viij.de animalibus dicit.ꝙ cũ maxime irascit̃ dissimulat ꝛ se inuadentẽ abire ꝑmittit acsi nõ attendat:quousq; impremeditatũ illũ inueniat ꝛ tunc eum occupat ne euadat. Quarto cũ vxore nõ tacente: p̃sertim corã aliq̃ presente. Nam sepe scandala exoriuntur intra patrẽ et filiũ:ꝛ inter fratres vel vicinos propter contentiones mulierũ: sed vir sapiẽs ratione debet vti:nõ litigio:ꝛ vnusquisq; debet suam corrigere q̃ in secreto. iuxta illð Apostoli. Cum patientia supportãtes inuicem in charitate. Ephes̃ .iiij. Sic enim melius scandalũ aliorum cauet̃.ꝛ pax tenetur. Quãmagni meriti sint coniuges sine contentione viuentes Z Exemplũ legitur in Uitaspatꝝ.ꝙ sancto Machario orante vox insonuit ad eũ dicens. Nõduꝫ ad mensuram peruenisti duarum mulierũ habitantiũ in proxima ciuitate. Un̄ Macharius veniens interrogauit illarũ conuersationem: Responderũt ꝙ erant mulieres.

eres duoꝝ fratrū ꝛ q̄ndecim annis sic ha-
bitañ nec ꝟbum ꝯtētionis nec factū cōtri-
stationis vnq̄ȝ sibi inuicē fecerant. H audi-
ens Macharius edificatus recessit. Ro-
gemus ergo christum ꝛc̄.

Sabbato post dñicā scdam Ser.xx. d̄
sup̄boꝝ ingratitudine ad deū ꝛ ad hoīes

Dolescētioꝛ

a filius p̄egre ꝓfect⁹ est in regio-
nem longinquā. ꝛ ibi dissipa-
uit substantiā suam. Lu.xv. et in euāg. ho-
dierno. Verba sunt saluatoris nr̄i p̄aboli-
ce dicta: in quib⁹ designat ingratitudinē
hominū ad deū. Proposuit nanq̄ȝ p̄abolā
talē di. Hō q̄dam habuit duos filios ꝛc̄.
Ꝛ̄ra.i. de⁹ ꝓ nobis hūanat⁹. duos filios.i.
iustos ꝛ pctōres habet. qui pctōres licȝ non
sint p̄ grām filij dei: tn̄ sunt ad imaginem
dei ꝛ p̄ baptismum adoptati ꝛ sic filij dei.
adolescentior.i. pctōr qui morib⁹ est iuue-
nis p̄egre ꝓfect⁹ est longi⁹ p̄ pctā elōgan
do se a deo. ꝛ ibi dissipauit oīa bona grat-
ta ꝛ etiā nature inq̄ntū p̄ peccatū peiorauit
luxuriādo cū diabolo. Facta fame ꝟbi diui-
ni adhesit vni ciuiū.i. diabolo. pascit por-
cos.i. vicia que immunda sunt. ꝛ tandeȝ in
se reuersus ad pniam rediens suscipitur a
deo in grām. ꝛ de hoc gaudere optet oēs
angelos ꝛ bonos hoīes ꝓut de his ptȝ i
euāgelio isto. Ex q̄ aūt iste adolescēs fili⁹
ingratissim⁹ prī relinquens illū significat i
gratos pctōres: vt dictum est. ꝛ videmus
istis tempōrib⁹ multos factos ingratos
ad deum: ad parentes et quoscunq̄ȝ bene-
factores: quod oritur ex radice damnabi-
lis superbie. Idcirco de ingratitudīs su-
perbia in hoc sermone declarabimus tria
mysteria.

Pro hoc sermone aliud thema vide ex
infra scriptis.

Primū dicitur qualificationis.
Scdm dr̄ mortificationis
Tertiū dicit̄ p̄dicationis A

Circa primū de qua-

litate ingratitudinis notem⁹ tria ꝑ̄cipua.
Primo quid sit ingratitudo
Scdo q̄t modis cōmittit̄ ingr̄titudo
Tertio de exemplari documento.
Primo ergo notandū vt nouerim⁹ q̄d sit
ingr̄titudo q̄ f̄m Tho.ij.ij.q.cvij. sic diffini-
tur. Ingr̄titudo est viciū q̄ beneficiat⁹ non
retribuit benefactori quod debet. Et pro
hoc aduertendū est q̄ p̄mo omniū ꝛ prin-
cipalius q̄lib̄ʒ dʒ deo: eo q̄ ipse ē primū p̄n
cipiū a quo est omne bonū nostrū. Ab ipo
nanq̄ȝ rōnales cōditi sum⁹. ab ipo omnem
creaturā subiectam habem⁹: ꝛ sustentati-
onem vite recipim⁹ quotidie. ab ipo tole-
ramur in nostris malis cq̄nimit̄: cū tamen
vt Aug. dic̄: pctōr nō ē dign⁹ etiā pane q̄
vesci̇̄t. ergo nec veste. Itē ab ipo deo post
grandia pctā reuocamur vt venia datur.
Ab ipo gratia dat̄ ꝛ auxiliū vt ꝓficiamus
in bono. Ab ipo celestis regni glīa ꝓmitti-
tur ꝛ reddit̄. Ideo ipi debem⁹ ꝛ tenemur
reddere amorē: timorē: laudem ꝛ gratiaꝝ
actionē. Unde Apl̄us.j. ad Thes.v. ait.
In oīb⁹ deo grās agite. Et Col.iij. Omē
quodcūq̄ȝ facitis in ꝟbo aut in opere: in
noīe dñi Jesu chr̄i facite grās agētes deo
ꝛ prī ꝛc̄. Cū ḡ hō peccat mortalr̄ ꝯ deum
offendit ꝛ nō reddit ei debituȝ amorem et
honorē: ḡ ingratus est. Secūdo debet
hō parentib⁹ a q̄bus esse ꝛ educatōeȝ acce-
pimus. Tertio debet prelatis ꝛ rectori-
bus ac ꝑsonis dignioribus: ex quibus cōmu-
nia bñficia hoīm cōmunitati procedunt.

Quarto debȝ hō quibuscunq̄ȝ bñfacto-
ribus a quib⁹ aliq̄ specialia bñficia perce-
pimus, ꝓ quib⁹ particulart̄ tenemur esse
grati. Ūñ si his nō reddim⁹ q̄d debemus
ingratitudo est. B Sed di. Quid ꝛ
q̄lit̄ debem⁹ reddere? Respondet̄ f̄m doc.
theologos. q̄ homo ex virtute gratitudi-
nis tenet̄ primo beneficium recognoscere.
Secūdo ꝓ ipo grās agere ꝛ laudes. Ter-
tio retribuere ꝓ loco ꝛ tēpore f̄m suam fa-
cultatē. ꝛ patet infra ex dictis Sene.li. de
beneficijs.iij. Secūdo restat notanduȝ
quot modis cōmittit̄ ingratitudo? Rñde-
tur in Angelica f̄m Tho. s. vicȝ.ij.ij. q.c
vij. q̄ in toto sex modis q̄ accipiunt̄ ex iaȝ
dictis in p̄cedentib⁹. Primo qñ q̄s bene-
ficia dei vl' hoīm vt dʒ ñ recogn̄scat. Secū-
do qñ grās et laudes benefactori nō agit.
Tertio quādo nō recompensat benefacto-
ri dū possit. s. faciendo honorē vl' seruitiū

vel auxiliū illi tpe suo. Ad hec Sene.iij. d
bñficijs ordine retrogrado dicit sic. Ingra
tus est qui accepit bñficiū ꝛ nō retribuit: q̄
ad tertiū. Ingratior est qui dissimulat. quo
ad scdm. Ingratissim⁹ oīm ē q̄ oblit⁹ ē.
scꝫ vt nec velit recordari. Hec ille. ꝛ hoc q̄
ad pmuꝫ. Quarto quādo quis in corde
cōtemnit bñficiū receptū vel ipm benefa
ctorē quasi ei nō benefecerit: sed male dan
do beneficiū tale. Quinto qñ murmu
rat vitupando benefactorē vł beneficium
vilificādo. Sexto quādo facit iniuriā vł
cōtēptū illi benefactori vel aliqd reddens
malū p bono: ꝛ hoc est diabolicū. C
Tertio in exemploꝝ documento Nota ꝙ
corā deo ingratus est nimis ꝛ damnatur
quādo qs patrē suū vel matrē contēneret
recognoscere: sed negaret propt paupꝑtatē
vel defectū corpis. s. cecitatem vł claudi
catiōem ꝛc. Itē sił qñ quis non subuenit
parētib⁹ ꝛ alijs bñfactorib⁹ cū pōt: vł non
laudat in quib⁹ laudandi sunt. Hec An
to. Demūq qñ qs patri mřiq maledic vł
iniuriā facit. Preterea qñ qs sūmo deo con
tēptum facit maledicēs. s. in tribulatōe di.
Vtinā nō creasset me de⁹: vł de filijs etiā
tale qd loquēdo vł deum blasphemando
ꝛc. Heu q̄multi sic peccant.

B Circa scdm de mor

tali offensa. Querił pmo: vtꝝ ingratitudo
sit pctm̄ mortale ꝛ ꝯfitendū specialr? Ad
quod rñdeł fm Pe. aureo. in .iiij. dist. xxij.
q. ij. in fine. ꝙ ingratitudo pōt cadere in
hominē dupliciř. Vno modo tanq̄ circū
stantia actus. sicut dum quis recepit mul
ta beneficia a deo: tm̄ ꝯcupiscētia ductus
fornicał. ꝛ sic nō est p se spēale pctm̄: sꝫ cir
cūstātia pctm̄ aggrauans. ꝛ tūc licꝫ bonum
sit ꝯfiteri ꝙ ingr̄tus fuerit deo: tm̄ nō est ne
cessariū. q: nō peccant ex tali fine. s. inten
tione ingratitudinis: sed sufficiat confiteri
peccatū fornicatōis qd cōmisit. et hoc te
neł oīno ꝯfiteri. Alio mō ingr̄titudo consi
derał ꝛ cadit in hoīeꝫ p se. sicut qñ ñ alio
fine moueł ad tale faciēdū: nisi q: despicit
vel paruipendit bñficia dei vel non recogi
tat. ꝛ sic est peccatū speciale et confitendū.
Nā fm Tho. ij. ij. siłr Anto. p. ij. ti. iiij. ꝛ sū
mā Angelicā quādo quis ex cōtemptu p
termittit recognitionē beneficioꝝ vel be
neficiū. puta prem mřem ꝛ quēcūq bñfa
ctorē contēnit: mortale pctm̄ est. Siłr qñ
quis nō recompēsat: sed subtrahit recom
pensationē debitā qd necessario teneł bene
factori a bñfacto puta nō subuēit ei in ma
gna necessitate cū posset subuenire: morta
le est. Itē cū quis omitteret laudare bñfa
ctorē qui est laudand⁹: ꝛ ex tali omissione
sequereł illi vituperiū vł infamia: mortale
est. Et a fortiori cū nō solū pꝫtermittit sed
ꝯtrariū agit vt pdictuꝫ est. Sed qñ pter
hos casus dictos esset aliqua omissio so
la: puta q: nō recognoscat vel nō retribuit
in his ad q̄ nō teneł necessario: veniale est
Hec vbi. s. E Secundo querił. qd
de ignorante? Rñdeł fm Anto. s. cū tho
ma. q̄ ignorat bñficiū sibi factū nō est ingr̄
tus si beneficiū nō recōpēsat: dūmodo sit
paratus recōpensare si nosceret. Vnde a
peccato excusał qui oblitus est qs fuerit
eius pater ignorans defectu rationabili.
Tertio querił. quid de impotēte. Rñde
tur fm Anto. vbi s. ꝙ non potest aliqs se
excusare a vicio ingratitudinis ex impotē
tia. ꝙ scilicꝫ non possit recompensare bene
factori. q: ad debitū gratitudinis redden
dū magis attendił voluntas q̄ opus: vt
dicit Sene. lib. de beneficijs. Et ideo suf
ficit voluntas recompensandi cum facul
tas deest. Vnde nec obliuio ex negligen
tia facta excusat. F

Circa tertiū de pericu

lo ingratitudinis Nota ꝙ ex ingratitudi
ne multiplex piculū incurrił. Primo q: gr̄
tia dei aufert. Aug. Qd de⁹ dederat gr̄s
aufert ingratis. Exemplū in pmis parenti
bus qs de⁹ in paradiso posuit ꝛ gr̄a im
pleuit: sed pꝑter ingratitudinē eiecit. Se
cundo quia infirmitates et alia mala imit
tuntur. Nam Ezechias rex post pcussionē
exercitus Sennacherib ab āgelo dei: Cen
ties ꝛ octogintaqnq̄ milia: q: p gr̄arum
actiōe non fecit canticū: egrotauit ad mor
tē: vt dicit Lyra Esa. xxxviij. Tertio q:
chr̄o maxima iniuria irrogał. Vñ Bern.
in psona chr̄i dicit. Vide homo q̄ pro te
patior: ad te clamo: pro te morior. vide cla
uos quib⁹ confodior: ꝛ cum sit tāt⁹ dolor

plus tn̄ crucior q̄ te ingratū experior. Et
p 9ñs sequit̄ q̄ etiam beate virgini matri
maior fit iniuria. Ultimo q̄z aduersa
rio sup ingrato potestas 9cedit̄ z pessime
pdit̄. sic pz factū in Absalon ingratissi
mo suo patri Dauid q̄ male perijt in cor-
pore z anima. Exemplū ad idē narrat̄
ex libro apū in spe. di. v. exēplo. xl. q̄ in par
tibꝰ Gallie quidam iuuenis ab adolescen
tia semp parentibꝰ ingratus z inobediēs
illos z alios ad amaritudinem pducebat.
Tandē postq̄ mortui sunt parētes eius:
ipse post aliquot annos ifirmatus est. z in
agone sumptis sacramētis: ecce demones
vidit turmatim ingredientes. quos q̄ assi
stebant licet nō videbāt: tn̄ quasi turmas
strepen̄. audiebāt. Exclamauit iuuenis in
firmus horribiliter di. Accipite omēs ar-
ma iuuate me. q̄z ecce pater meꝰ conat̄ me
occidere. hec dicens expiruit. videbat̄ em̄ si
bi q̄ in specie patris sui diabolus eū occi-
dere vellet ꝓpter rebellionē z ingratitudi-
nē ad patrē. Nec mora cadens in terrā ter
ribiliter clamans expirauit. Rogemus er
go chr̄m zc̄.

Dñica. III. in quadragesima. Sermo
XXI. de execrāda vana glia que est pri-
mogenita supbie.

Jam eiecis

set. s. iesus dmoniū locutꝰ
est mutꝰ z admirate st̄ tur
be. Lu. xj. z i euāgelio hodierno. Sancta
eccl̄ia p p̄nti dn̄ica legit euāge. quō chr̄s
dñs eiecit demoniū mutū ad significādū
q̄ multi sunt q̄s diabolus p hoc tpe q̄ de
berent chr̄iam loq̄ in petōr 9fessiōe facit
mutos vt nō 9fiteant̄. z sic in petis pereāt
Nam vt Lyra z doctores dicant. diabo
lus nō in se s̄z ab effectu dr̄ mutus: q̄z mu
tum efficit hoiem peccatorē quē possidet
vt nō 9fiteat̄. Et qm̄ fm Bonauē. sup. ij
demones habēt diuersa maledictōis offi
cia inter se q̄s eor̄ q̄d efficere habeat. Ta
citurnitatē aūt 9fessionis peccator̄ maxi
me facit demon supbe vane glie ne pecca
tor seipm humiliet z accuset. ideo demon
iste q̄ fecerat hūc mutū fuit demon vane
glorie z supbie. Sed si liberari q̄s vult a
tali demonio z q̄cūq̄ alio accedat ad chri
stū dn̄m peratq̄ vt liberet̄: z sic loquat̄ in
9fessione. Etsi petōr q̄ habebat demoniū
mutū supbie z vane glie. i. lucifer ab hoc
fuerit liberatus: tunc p 9fessiōem poterit
liberari grā chr̄i ab alijs etiā demonijs. s.
mamona auaricie. Sathā ire. beelzebub
gule. asmodeo luxurie. leuiathā iuidie. be-
lial acidie. Uideamꝰ itaq̄ euāgeliū Et
q̄ āt vana glia est pmogenita filia supbie
ex q̄ oriunt̄ septē alia fm Grego. xxxj. mo
ral. z tanq̄ pncipali eiecta alia 9sequēter
facile eijciunt̄. Idcirco de ipa in h̄ smone
agen̄. tria mysteria declaremus.

Primū de modali notificatiōe
Scdm̄ de execrabili 9ditione
Tertiū de mortali offensiōe z 9fessiōe.

Itē p alio themate huiꝰ smonis pōt acci
pi illō apl̄i Gal. vj. Spū ambulemus nō
efficiamur inanis glie cupidi. G

Circa pmū mysteriū. s. de

modali notificatōe vane glie tria 9siderēꝰ.

Primo q̄lis gliatio reputat̄ vana
Scdo q̄d sit diffinitiue vana glia
Tertio quō differt vana glia a supbia

Primo inquā 9siderandū est vt discerna-
mus q̄lis gliatio reputat̄ fore vana. Pro
quo notandū fm doc. z scripturas q̄ glia
tio distinguit̄ sic.

Primo em̄ q̄dam est diabolica
Scdo quedam est beatifica
Tertio quedā vera z sanctificatiua
Quarto q̄dā est vana z dānificatiua.

Primo quedā est gliatio diabolica qn̄ q̄s
gliat̄ de malicia sua. de q̄ ps̄. Quid glia-
ris in malicia q̄ potens es iniquitate. Ni-
co. de Lyra. q. d. Hec est pessima glia. z p
9sequēs diabolica. Nam vt Metrista ait
Dupliciter peccat q̄ se de crimine iactat. z
hoc est diaboli ꝓpriū. quia peccat ex certa
malicia. vnde diabolicū facit hoiem. Pro
pterea ibidē ps̄. dr̄. Dilexisti maliciā z ini
quitatē magis q̄ loqui equitatē. ꝓpterea
deus destruet te in finem. scilicet perden-
do cum diabolo z euellet te de tabernacu
lo tuo scilicet p mortem Secundo que-
dam est gloriatio beatifica. scilicet que da
bitur iustis in patria Ps̄. Exultabūt san
cti in gloria. Et idem. Gloriabuntur in te

omes q diligũt nomẽ tuũ.q.t. benedi.rc. O q̃stulti q illã p caducis pdunt Ter tio qdã est glia vera r sanctificatiua q̃ est ↄsciẽtie sancte testimoniũ. iuxta qd aplˀs ij.Cor.j.dicit. Glia nostra hec est testimo niũ ↄsciẽtie nostre.q in simplicitate.scʒ re cte intentionis.r sinceritate.i.puritate vite sancte in gratia dei cõuersati sumus. Hec ibi.quasi di.fm Lyrã. In his ↄsistit vera glia ratio hois r sancta non in ore hoim rc.

Quarto est q̃dam glia vana r dãnati ua vt est glia mũdana siue de corpalibꝫ.s. pulcritudine: sanitate: fortitudine r hmõi siue de spũalibꝫ.scʒ ingeniositate vel scien tia vel scitate: siue de exterioribꝫ scʒ diui tijs: pompis r hmõi. in talibꝫ gloriari va nũ est. Tũ qꝛ nõ sunt vere gliosa cum sint stercora. Ideo.j.Macha.ij. Mathathi as dicit. Gloria peccatorꝫ stercus r vmis vt pꝫ si pspicias sepulcra. Et etiam qꝛ gra uiori supplicio obligant Apoca.xviij.quan tum se glificauit tan.d.i.tor.rc. Vñ nõ li cet gloriari de hoc q qs altius ceteris sus pendit r torquet. Propterea Augu.v.de ciui.dicit. Sanius videt q amore laudis viciũ esse cognoscit H Sed secundo videndũ qd sit. Alexan.ij. pte diffinit sic. Vana gloria est appetitus inordinatus r delectatio inordinata hũane laudis. Vñ dr glia fm Lyram quasi claria c mutata in g.quia est clara.i.manifestationis ad lau dem delectatio Ambro.de offi. Gloria est clara cũ laude noticia scʒ corã hominibꝫ.

Tertio aũt de differentia eius a supbia Nota fm Anto.ij.parte ti.iij. q vana glo ria sue genitrici superbie multũ assimilat vt quasi vnũ sint. qꝛ vtrobiq̃ est appetitꝰ ppꝛie excellẽtie. ppterea aliq doctores po nunt vtrũq̃ pro vno capitali.tamen reali ter differũt in h q supbꝰ appetit excellẽtiã r sibi apparet magnus intus.sʒ vanigllo sus appetit excellẽtie huius manifestatio nẽ exterius vt laudet in ore hoim r famet

Sed di. quare talia appetere sit pctm̃ cũ tñ dicat Eccl.xlj. Cura habe de bono noie.i.fama. Et Prouer.xxij. Melius est nomẽ bonũ q̃ diuitie multe. Rñdet fm doctores. q bene curandũ est de bono no mine inq̃ntũ est vtile ad dei gliam r prio rũ edificationẽ r salutẽ.sed ppter solã lau dẽ ppꝛiã appetere viciũ est fm Tho. ij.ij. q.c.xxij.qꝛ est ↄtra ordinationẽ diuinã

I Pro q notemꝰ fm theologos q deꝰ bñdictus est mensus hoibꝰ regulas neq̃ sup id qd pfixum est a diuina regula exce dat sup supbiã r vanã gliam. Propterea aplˀs.ij.Cor.x.dr. Nos aũt no in imẽsuʒ gliamur sed fm mensurã glie quã mẽsus est nob ds. Pria regla ẽ obediẽtie pcepto rũ neq̃ s ea trãsgrediat. Scda est p̃enimẽ tie primorꝫ in honore r dignitate neq̃ ta lia appetat nisi ad fuiendũ deo r ad vtili tatẽ priorꝫ variis modis.j.Cor.xiij. Cha ritas nõ est ambitiosa. nõ q̃rit q sua sũt sʒ q̃ iesu chr̃i Vñ pctm̃ ẽ ambitio. Tertia re gula est inotescẽtie bonorꝫ operꝫ. vt nõ ad ppꝛiã laudẽ ostẽtemꝰ opa nr̃a: sʒ ad di lau dẽ r priorꝫ vtilitatẽ vl edificatõeʒ Mat. v. Sic luceat lux vr̃a corã hoibꝫ vt videãt vr̃a bona opa r glificẽt rc. Quarta regu la est glie diuie in attributõe oim bonorꝫ. qꝛ ola a do sunt: tã bona tpalia q̃ spũalia Iac.j. Idõ nõ põt veraciter de q̃cũq̃ bo no gliari cũ nõ sint sua.sed vt dr p aplm. Regi seclorꝫ soli deo honor r glia in oibꝫ est attribuẽda. g peccat hõ gliam ppꝛiã q̃ rens in q̃cũq̃. Vñ Bern. sup can. fmõ c xxiij. Quicqd captas fauoris qd ad deũ nõ referas partẽ dei furaris: r crimen lese maiestatis incurris. K

Circa scdm̃ d execrati

one vane glie. Nota q detestãda est r exe crãda ppt pla. Primo ppter altissimo rũ deiectionẽ.qꝛ vt Chrys.dr. Cetera vi cia iñmõ in fuis diaboli habitant. vana glia aũt etiã in fuis dei habitaculũ reper rit.r altissimos deijcit. pꝫ in angelis de ce lo in infernũ deiectis r pmis parẽtibꝫ de paradiso. Rõ aũt fm Antoñ.s.ti.iij. est qꝛ cũ quelibet rõnalis creatura facta est ad glo riã ppetuã. ido naturaliter appetit gliam r cũ nõ põt in vita perpetuari: eo q morit oportet querit p famã in hoim memoria perpetuari. ideo etiã viri alte scitatis de glorie appetitu tentantur: r cum offert de lectant nisi per gratiam se cohibeãt. Pro exẽplo g dũ sanctissimus aplicus creat q̃ dam eleuans stupã accensam in arundine positam clamat di. Pater sancte sic trãsit

glia mundi: vt s. caueat. L Scdo ppter bonoru operu et meritoru depditionem. Unde Chryf. sup Matt. dic. Sic ex ligno nascitur vermis qui lignu exterminat: et ex vestimeto tinea q comedit illud; sic de bonis opibus nascitur vana glia pdens illa. Hinc Aug. questionē pulcrā: qs boim sit melior soluens lib. de vera innocentia dic. q melior est in malefactis hūilis confessio: q in bonis supba gliatio. Hec ille. Exemplū patet de pharisco et publicano orantibus Lu. xviij. Tertio detestanda est ppter crebrioré infestationē. Nam veluti musca canina ingerit se crebro operi bono. M Sed querit. an ppter vane glie infestationē debeat homo dimittere op9 bonū: Respondetur sm Chryf. sup Matth. q vana glia tripliciter ingerit se bono operi. Primo pcedendo. s. p putiam intentionē malam. et tunc Chryf. dicit. Melius est nō facere bonū: puta elymō. et hmōi q ppter vanā gloriam facere. Quia qui nō facit: in celo nil inuenit. et in terra nil pdit. Qui autē ppter honorem facit: et in terra pdit et in celo nil inuenit. Hec ille. ergo tunc dimittendū est. Secūdo igerit comitādo. et tūc op9 nō ē dimittēdū sed pficiendū op9 bona intētōe inchoatū. sicut seminator nō dimittit seminare ppter aues deuorantes plura ex semine. Exemplū narratur de sancto Bern. pdicante: cū in medio sermonis vidēs populū flentē incidisset sibi vana glia: cogitauit vt dimitteret pdicationē: sz spūssancti instinctu ait. Nō ppter te cepi: nec ppter te pficiā. et sic smonē nō dimisit. Tertio subsequēdo. et tūc orōe vincēda est sm Chryf. Quarto vana glia detestanda est ppter difficiliorē remediationē. Chryf. vbi. s. dt Quāto plura bona facis vanā gliam nō compescis sz excitas: q: cū oē malū ex malo nascit: sola hec de bono pcedit. ideo nō extinguit p bonū sed magis nutrit. Hec ille. N Querit g: qd faciendū sit p remedio Rńdet sm doc. q pmū et sūmū q vanam gliam remediū est orationis humil supplicatio. vt dicit Chryf. s. Scdm ē bonorū omniū et glie deo attributio. vt cū tibi glia offert dic cū Ps. Non nobis dñe: sz noi tuo da gliam. Tertiū est mortis et penarū futurarū cōsideratio. Nā dauid gloriam pennarū extensarū deponit viso pede. sic tc. Quartū est execratōis dei recognitio. Nam tam in veteri q in nouo testamētis de9 ondit q sūme odit vanā gloriā etiā in regibus. vt ptz pcipue in scto rege Dauid: q cū nūerasset populū ex vana glia ij. Re. xxiiij. ds p pphaz Gad penā dnūciauit vt digeret: aut septē annis famē i terra sua. aut trib9 mēsib9 fugere corā aduersarijs. aut trib9 dieb9 pestē. et hoc tertio electo septuagintamilia mortui sunt ex populo tc. Denicq in nouo testamēto ptz i christo dei filio q ptēpsit gliam mūdi omnem et discipulos q de miracul factis gliabantur: redarguit exemplo sathane. Lu. x. O ergo hō christiane tu caue

O Circa tertiū de mortali offensa Notandū sm doct. vt in Angelica cōpen. et Anto. habet q vana glia ex se venialis est sed fit mortalis et pfitenda necario. Primo casu ex pte opis de q qs gliat. Nā siqs gliat de ope qd ē petm mortale et deliberato aio peccat mortalit. sec9 si de vēiali vt de mēdacio iocoso. Secūdo casu ex pte affectōis: vt siqs tantum afficit ad aliqd bonū: puta diuitias: sciam et hmōi: et ad eoꝝ gliaꝝ qd pfert deo: mortale ē: quia cōtrariat charitati Exemplū. siqs ppter talia bona et eoꝝ gliam nō perdenda nō confitet deū vel fidem aut nō pdicat vel nō dicit veritatē dū tenet. Tertio casu ex parte intenti finis. Nā laus pōt queri aliqn ppter vitandū malū infamie. sicut Samuel se laudauit. j. Reg. xij. et aliqn ppter dei gliam et pximi edificationez. et in istis casibus nullū est peccatū. Nam et Paul9 sic cōmendauit se. ij. Corint. ij. Denicq aliqn laus querit ppter lucꝝ auaricie sicut pharisei faciebant. et tūc ē mortale sm Aureo. in compen. Et ibi p regula generali ponitur. q quādocunq laus constituit p fine vltimo: et querit qs eam ppter se paratus facere etiam cōtra pceptū vt asseq̄t laudem mortale peccatū ē. Sec9 qñ qs in aliquo actu venialis peti vult laudari p eo q venialiter in laude delectatur. q: sic veniale est. Quarto casu ex parte boni spiritualis cum sit propter laudem vel gliam vanitatis pncipaliter. vt siqs predi

cat vel missam dicit: vel sacramēta ꝯfert
ṗncipalit̄ ꝓpt̄ gl̄iaȝ suā ꝓꝛiā: mortale pec
catū ē. sił̄r faciēdo alia opa virtuosa. Hec
in Angelica. P Insup ꝯfitendū ē ḋ
filiabus vane gl̄ie: que dr̄ cenodoxia fm̄
Papiā. Et enumerant̄ iste fm̄ docto. vicȝ
cōtētio: dectio ꝑtinax: nouitatū p̄sumptio.
obedire nolle: discordia: ornatus vanus:
dbi a fide error: hypocrisis: iactantia: adu
latio. De his latius practica subscripta si
placet ꝓseq̄re cā. Rogem⁹ ꝙ dn̄m ꝛc.

Notem⁹ finalit̄ ꝓ documēto simplicīū
practicā de modis quibꝫ debeant hoīes
ꝯfiteri vł ꝯfessores interrogare sciāt ꝓut
videbit̄ expedire. ꝛ si cōfitens intelligat ta
lia. vicȝ de pctō supbie et eī⁹ priogēita va
na gloria cū filiabus earū q̄ sunt mortalia
in casibꝫ istis. Primo ꝯfitendū de supbie
speciebꝫ. de quibꝫ ser. xvj. E. Secūdo
de vana gl̄ia. vt in s̄mōe p̄senti. Tertio ḋ
supbie filiabꝫ ꝑ ordinē. ser. xvj. F. De
seculi ambitiōe. s̄mone. xvij. I. De p̄
sumptiōe ꝯfitendū est sic. Si p̄sūpsit fa
cere talia q̄ sunt supra conditionē vł pote
statē suā. puta iudex secłaris iudicat cleros
vel nō subditos: mortale est fm̄ Antoñ.
Itē si ꝯsistens medic⁹ ignar⁹ medicat. vł
cōfessor ignarus ꝯfessiones audit ꝛ absol
uit q̄s nō p̄ōt. Itē si iudex ignar⁹ vel ad
uocat⁹ ignar⁹ fuit: ꝛ ex hoc damnū accidit
alicui minus iuste. De curiositate: siq̄s
vult scire altiora que nō capit. vt de trini
tate vel p̄destinatōne: ꝛ sic in errorē cecidit
mortale est. Itē si scire vel experiri de effe
ctu incantationis: vel artis magice vel ꝓ
hibite ꝛ hm̄ōi voluit. Itē siquis videre vł
audire vult quō agit̄ peccatū mortale de
lectanter mortale est. De contentiōe. ser.
xix. V. De ingratitudine. ser. xx D.

De irrisione. si irrisit sacramēta vel alia
diuina: vilipēdens ea: mortale ē. Item si
irrisit p̄latos aut sctōs aut deo seruientes
vł religiosos vt sic retrahat eos: mortale ē
Itē si irrisit quēcunqꝫ intēdens ex h̄ inturi
am notabilē vł ꝑturbatōeȝ illi⁹: mortale ē
Sec⁹ si ex leuitate vel causa ioci. De ali
orū temerario iudicio. Si delibate alt̄i⁹
facta dubia q̄ nescit q̄ aīo facta sint vł frāt
in malā partē interptat⁹ est. ꝛ sine signis
sufficientibꝫ iudicauit eundē peccasse mor
taliter ex ꝓposito sp̄e sic sine signis suffici
entibꝫ ad maliciā illius ostendendā iudi
cans mortalr̄ peccauit. Sec⁹ si de veniali
iudicauit. Idē si iudicauit de mortali sȝ ñ
sic q̄ ille intēdit tale fecisse ꝓposito delibe
rato peccandi mortalr̄ veniale est. Quar
to tandē ꝯfitendū de filiabus cenodoxie.
De ꝯtentione s̄. tactū est. De electōe ꝑti
naci. si quis eligit tenere sententiā aliquam
vł opinionē tāꝑtinaciter q̄ nec doctorib⁹
nec si ecctia determinaret cōtrariū crederȝ
mortale est. De nouitate. Siq̄s adinue
nit nouū modū peccandi mortaliter vł in
ducendi ad tale. vł taxandi iniuste: vł frau
dandi ꝓximū mortale est. De inobedien
tia: sermone. xxiij. O De discordia. Si
quis discordat in necessarijs saluti: p̄tim
tenendo heresim. vł si ex odio in notabili
bus: mortale est. Secus in opinionibꝫ de
his q̄ non sunt necessaria ad salutē. De
dbi fidei er
ornatu. s̄mone. xviij. O. De dbi fidei er
rore. Siquis dubitauit de fide vł errorez
sectat̄: est mortale. De hypocrisi. Siq̄s
simulauit sanctitatē vel virtuosa fecit ope
ra ad decipiendū aliquē vt assequat̄ p̄lati
onē: vel vt dent̄ ei elemosyne sicut sancto
viro cū sit malus: mortale est. De iactan
tia. Si q̄s iactauit se de aliquo facto mor
tali. Itē si iactauit se in vituperiū notabi
le aliorū mortale est. De adulatōne. Si
adulat⁹ est alicui de peccato facto. s. mor
tali. Vel si adulando ꝓuocauit ad faciēdū
tale mortale est. Itē si laudando adulato
rie intendit decipe illum notabilit̄ in tpa
libus vel sp̄ūalibus mortale est. Sec⁹ si
aliquid iniustū intēdit ab illo h̄re ꝑ modū
doni: vt histriones. Hec sufficiant ꝓ breui
tate epilogādo posuisse q̄ten⁹ sciat q̄s p̄di
cta fore vt cōiter mortalia et confitenda.
ꝛ sic de alijs etiam vicijs tractabim⁹ suis
locis. Rogemus ergo dn̄m ꝛc.

Dn̄ica eadem post prandium Sermo.
xxij. de periculosissimo vicio ire.

Fratres am
bulate i dilectione sicut ꝛ chri
stus dilexit nos. ad Ephe. v.
ꝛ in ep̄la hodierna. Sctūs Paul⁹ ap̄lus

in his verbis hortaŧ nos oẽs chŕianos vt exẽplo chŕi diligamus inuicẽ deponẽtes iram ꝛ odiũ. Aduertendũ ꝙ charissimi ꝙ chr̃s dñs dilexit nos Pͥo dilectiõe plenissima. qꝛ om̄ia nobis dedit queꝑ no stro amore in se assumpsit. vicꝫ ex virgine Maria scꝫ carnẽ i cibũ: sanguinẽ in potũ aiam in ꝑciũ redemptiõis. deitatẽ aũt ꝓ/ misit in p̄miũ eterne felicitatis. Sic ꝛ nos debemus p̄ximos diligere vt i oibꝰ salu/ tem coꝝ pleno corde velimus. Sicut etiã pꝫ de pe. di. ij. Charitas. Scdo chr̃s dilexit nos dilectõe sanctissima. qꝛ dilexit nos: sed nõ dilexit imo redarguit ꝛ repro bauit nr̃a vicia. Sic ꝛ nos debemus ꝓxi mos diligere. Augu. Sic diligãŧ hoies vt coꝝ nõ diligaŧ errores. id est pctã. Tertio dilexit nos chr̃s dilectiõe pacatis sima. qꝛ cum essemus inimici recõciliauit nos deo ꝛ angelis. Exẽplũ dans vt oẽm irã ꝛ odiũ deponamus: ꝛ pacẽ cũ deo ꝛ ꝓ ximis teneamus. Et ad hec apl's hortaŧ in v̄bis p̄dictis dicẽs. Ambulate in dile/ ctiõe ꝛc̃. patet in epl'a. Itaqꝫ de ira que ꝯtrariaŧ dilectiõi tria mysteria declarabi/ mus ꝑ sermone.

Pͥmũ de retentiõis piculositate.
Scd̃m de offensionis mortalitate
Tertiũ d̃ ꝓductiõis viciositate. Q

Circa p̄mũ de piculosita te ire retẽte. qm̄ multi sunt q̃ faciliter ira/ scunŧ ꝛ diu irã tenent ꝯtra ꝓximũ: nec vo/ lunt pacificari. tales ꝙ audiãt quot picu/ lis damnatõis subsunt. Pͥmũ piculũ abominatõis diuine Eccĩ. xxvij. Ira ꝛ fu ror execrabilia sunt Glosa. in cõspectu dei Sed quare Dicendũ ꝙ p̄mo qꝛ trinitatꝫ sanctissime imaginem destruit ꝛ diaboli imaginem in se ponit Grego. sup Job. v dicit. Mansuetudo seruat in nobis ima/ ginẽ dei q̃ semꝑ trãqllus est. sed ira dissi/ pat ꝛc̃. Si ꝙ qs crucifixi imaginẽ de ecde sia eijceret ꝛ destrueret loco illius diaboli imaginẽ poneret. sic ꝛc̃. Scdo qꝛ diuinã maiestatẽ de suo habitaculo deturpat et diabolo locũ dat. Vñ Berñ. ꝛ Aug. sup ps̃. Sicut in pace factus est locus dei: ita in ira ꝛ discordia nõ nisi locus est diabo/ li ꝛc̃. Unde si quis regẽ de suo grato ho/ spicio extirparet ꝛ inimicum introduceret sic ꝛc̃. Tertio qꝛ qd̃ soliꝰ dei est sibi vsur/ pat scꝫ vindictã quam sibi soli deus serua uit Rhom. xij. Mihi vindictam ꝛ ego re tribuã dicit dñs. Sicut ergo vsurpãs co/ ronã regis offendit. sic ꝛc̃. Exemplũ le gitur in vitasꝑatꝝ. ꝙ quidam sanctus pa ter dixit ꝙ iracũdus etiamsi mortuos sus/ citaret non posset deo placere. ꝛ hoc Ant toñ. parte. ij. ti. vij. ca. j. ponit intelligendo de eo qui leuiter irasciŧ ꝛ tenet iram. R

Secundũ periculum breuiationis vite hoc ostenditur. Primo ex lege theologica Ecclesiastici. xxx. cap. Zelus ꝛ ira minuũt dies. Secũdo ex lege phica. quia phs p̄ mo de anima dicit. ꝙ ira est ascensio feruo/ di sanguinis circa cor. Et ergo Damasce nus lib. ij. ca. xviij. diffinit eam sic dicens. Ira est feruor sanguinis circa cor et eua/ poratiõe fellis vel per returbationẽ fellis Hec ille. Ex tali aũt passione corpus ma xime transmutaŧ vt pꝫ ꝑ Grego. v. mo ral. dicentem. Ire stimulis accensum cor palpitat: corpus tremit: lingua se ꝑpedit facies ignescit: exasperantur oculi: nõ reco gnoscunŧ noti. quid loquaŧ ignorat: licꝫ ore sermonem format: veluti arreptitius. Hec ille. Et cõsequenter ex his sequitur diminutio vite. Unde ꝛ Philosophus di cit ꝙ animalia iracunda: sicut sunt canes de facili mordẽtes ꝛ latrantes sunt breuis vi te. Itẽ narrat Augustinus de ciuitate dei ꝙ quidam cõsul rhomanoꝝ nomie Sil/ la cum ꝑ ira turbulentissimus esset fracta est sibi vena sanguinis in corꝑe vnde mor tuus est. Tertio declaratur ex lege canoni ca. xij. q. j. c. j. Et extra de iudeis. capi. ꝯsi iudeos. vbi dicaŧ sic. Mus in pera. ignis in sinu. serpẽs in gremio male suos remu/ nerant hospites ꝛc̃. Sic facit et ira que corrodit cor tanq̃ Mus peram: ꝛ accen/ dit ꝛ mordet ac sic consequẽter vitam bre uiat. Et hoc videmus in multis ꝙ pre ira feruidi nec sibi ꝑpis parcunt: sꝫ morti se ex ponunt. Nec etiam curant proximos: nec vxorem nec filios nec parentes. sed contu melijs omnes afficiunt et in illis se vindi/ cãt cum in taberna vel alibi cõmoti se vin dicare nequiuerũt. ꝛ sic quãdoqꝫ tale no/ cumentũ alijs inferũt ꝙ ꝑ leges occidenŧ

Et sic ptz. ¶ Quarto ostendit pcti
ea ex lege poetica. Nam fm Valerium de
naturis rer. Antiqui irevidium sub specie
martis depingebāt sic. Erat figura hois
furentis in curru sedētis: flagellum in ma
nu gerentis. ante quem lupum stare depin
gebat rē. Hec aūt significabāt pmo q ira
est insana furia. vt dicit Seneca lib. ij. de
ira. Ideo in figura furentis hois erat. Se
cundo q volubilis foret z homo talis vi
te breuis. ideo in curru. Tertio q vindica
tiua esset. ideo flagellū tenebat. Quarto
lupus depingebat corā eodem. qz sicut lu
pus dilacerat oues. sic irati pncipes dila
cerant z deuastant paupes. etiā p calūniā
Sicut ad idem Esopus ponit exemplū
parabolicū. vicz q dū lupus iret cum oue
quadā z venissent ad fluuiū: bibere cepe
runt. Lupus a parte supiori fluētis aque:
ouis aūt ab inferiori. Et imposuit oui scz
calūniose q turbauerit aquam. Ouis sim
plex respondit veritatem. Dñe tamē ego
sum ab infra. si a me esset aq turbatio ista
defflueret z vos nō impediret. Lupus re
spondit. Ab tu loquens sic sup me sicut et
pater tuus semper cōtra me superbit. Et
sic deuorauit eā. Sic multi diuites z pnci
pes falsa calūnia deuorāt paupes ¶ Ter
tiū piculū in ira est crucifixionis christi et
iniurie. Nam adeo ira facit iniuriā christo
passo: vt videat singulas eius passiōes re
nouare. Iuxta illō Heb. vj. Rursus cru
cifigētes christū in semetipis. Nam chūs
captiuari voluit vt nos liberaret a diabo
lica captiuitate. Cōtra hoc chūanus per
iram captiuari vult a diabolo Guil. in sū
ma. Tenes iram cum primo tādiu tenerz
a diabolo. Itē chūs flagellatus est z san
guinē fudit. iracūdus membra christi. i. p
ximos flagellat z sanguinem fundit illoz
vindicañ. Itē christus iniuste iudicatus
est z cōdēnatus a Pilato: qui debuit poti
us penā iferre iudeis cū sciret q illi chūm
p inuidiā tradiderant. Sic iracundus nō
punit quē deberet. id est seipm iratuz. sed
primū q est chūi membrū: z sepe innocēs
Item chūs in cruce orauit p inimicis vt
cōuertanf: nec se vindicauit. Sz iracūdus
vindictā expetit. O ergo iracūde cōpate
re saltē chūo: z noli eū in membris psequi
cuius sanguine redēptus es a diabolo. ¶

¶ Quartū piculū dānationis iuridice
Nā in hora mortis diabolus pōt allega
re cōtra iracundū z iuridice illū possidere
in eternū. Primo ex regula iusticie euāge
lica. q habet Matth. vj. vbi chūs dr. Si
nō dimiseritis hominibz: nec pater vester di
mittet vobis peccata vestra. Scdo ex re
gula canonica simul qz z Tertio ex lege
aulica. qbz cōcorditer sancitū est q heres
nō fuans testamentū defuncti exheredita
dus est. xj. q. j. c. siluester. z. C. de fideicō
missis. l. amplius. Sed qz chūs legauit
hereditatē celestē illis q obseruāt charita
tem z pacē fraternā. ideo iustū est vt exhe
rediteē z damneē is q iram tenuit. ¶

Quintū piculū ex oratione cōtra se im
precatoe. qz talis orādo dñicam orōnem
cōtra se imprecaf. Vn Athanasius sup dñi
ca orōne dr. Si nō dimittis iniuriā q tibi
facta est nō orōnē p te facis sz maledictio
nem sup te inducis cū in orōne dñica dicz
Dimitte nobis debita nostra sicut z nos
dimittimus debitoribz nostris. Si dicas.
nōne g melius est talibz nec orare pater nr
Rñdeē fm Alexā. de Ales z Aster. q nō
debēt ppterea dimittere qn orēt. qz si nec
orant: nec qcqd boni faciūt diabolus maio
rē ptātem in eis habebit. Sed tales orēt
pater noster in psona ecclie z nō in psona
ppria. qz sic mētirenē z sup se maledictiōez
impcarenē: vt dictū est. Ecce g ptz quāto
in piculo sunt positi irā tenentes. Ve g z
ve talibz. O chūane noli in te fouere dia
bolū p iraz z odiū ex qbz innumera mala
oriunē. s. homicidia z hmōi. Item bella
maledictiōes z rixe. z qñqz recursus ad sorti
legia. Exemplū cōsolatoriū p excitatiōe
dormitantiū narraē q vxor cuiusdam viri
recurrens ad mulierē sortilegā voluit ma
ritū suū vt incantatiōibz puocaret illū ad
amorē suū. Et illa cōmisit vt sibi apporta
ret de pilis oculoz mariti. Cūqz vir ille ad
mercandū cum socijs deberet ire longius
vxor eius dixit ei. O mi dñe da mihi aliqd
de pilis oculoz tuoz vt teneā iterim apō
me p memoria tue dilectiōis. Vir astutus
dedit sibi de pilis faretre sue quā sup se ha
bebat. Cūqz ptransita dieta cū socijs ho
spitari forēt in hospitio z sero lecte cōuersa

renf: ecce faretra illius pendēs in gomfo
cōmota strepitū fecit. Dixerūt oēs. Quid
hī: Uir ille recognoscēs dixit. Forsitā vias
vult currere. ꝛ sic tertio cōmota reuersan-
do sagittꝫ exadētibꝰ hī ꝛ illic exiuit ꝑ ostiū
donec domū ꝑuenit. Uñ illiꝰ vxor ꝯfusa
ꝯ̄ intentū ꝑbera incurrit. X

Circa scd̄m ꝺ mortali of-

fensa ire q̄rit: q̄re ira reputat̄ pctm̄ graue ꝛ
mortale: cū ei vt Aug. ꝺr: nullꝰ peccat i eo
qꝺ vitare nō p̄t. sꝫ irā nullꝰ hō vitare p̄t cū
sit naturał passio hoīs Uñ ps̄. iiij. scribit̄
Irascimini ꝛ nolite peccare. Ubi glo. ꝺr
Motꝰ ire nō est in ptāte nr̄a. ğ non videt̄
pctm̄. Sꝫ ad hec rn̄r ſꝫ Tho. ij. ij. q. clviij
ꝛ Anto. ij. ꝑ. ti. vij. ꝛ etiā Ange. sūmā. Au
reolū in cōpł. ꝛ alios reḡlas certas recolli
gēdo Pria ꝺ passiōe q̄ qs turbat̄ ꝙ nul-
la passio ire vł alteriꝰ cuiuscūqꝫ ē pctm̄ sub
rōe passiōis pure: sꝫ hꝫ potiꝰ rōeꝫ pc̄e Rō
qꝛ inest nob̄ a natura sic passio famis: sitꝫ
ꝛ tristicie mētis ꝛ hmōi. Uñ. iij. Eth. Pas-
sionibꝰ naturalibꝰ nec meremur nec deme
remur. Et qm̄ ira ꝓprie loq̄ndo est passio
naturalis aīe sensitiue a q̄ vis irascibił de-
noiat̄: iō vitari nō pōt: vt pꝫ ꝑ obiectionē
iā p̄fatā. ꝛ sic nō est pctm̄. Nā vt sic etiā in
brutꝫ est ira: ꝛ oēs hoīes īclinati sūt ad irā
magꝭ tn̄ cholerici rōne ignee cōplexiōis ꝛ
mulieres rōne debilis rōis Ecci. xxv. Nō
est ira sup̲ irā mulieris. Scd̄a reḡla ꝺ
ipa passiōe dū rōne regulat̄ ꝙ oīs passio
inq̄ntū rōe recta regulat̄ est bona: ꝛ inq̄n-
tū ordinē rōnis excludit est mala. Proin-
de passio vł motꝰ ire in hoīe pōt esse q̄nqꝫ
ꝟtuosa ꝛ bn̄ meritoria. sic cū qs rōnabili-
ter irascit̄ ꝓpter pctā subditoꝝ vel alioꝝ. ꝛ
hec est ira ꝑ ꝫelū. Nā sic xp̄s etiā iratꝰ cō-
tra pharīseos redarguit eos ꝛ eiecit emē-
tes ꝛ vendētes in tēplo. Itē p̄t ira esse vi-
ciosa q̄n nō est ſm ordinē rōnis. ꝛ talis ꝺr
ira ꝑ viciū. q̄ diffinit̄ sic. Est inordinatus
appetitus vindicte. ſm docto. ſ. Et notan
ter ꝺr inordinatus. qꝛ si eēt ordinatꝰ appe
titus vindicte nō esset pctm̄: sed ꝫelꝰ lau-
dabilis. Sꝫ quō fit inordinatus talis ap
petitus. Dicendū ꝙ tribꝰ modis. Primo
ex parte mali qꝺ alteri appetit̄. Scd̄o ex
parte modi q̄ qs intra se irascit̄. Tertio ex
pte facti qꝺ extra ostēdit̄ vt pꝫ in regulis
subsequētibꝰ. y Tertia regula ꝙ ira
nō pōt esse mortalis culpa ex pte mali qꝺ
alteri appetit̄ ꝓ vindicta vicꝫ si appetit qs
iniustā vindictā vel punitionē ꝓximi no-
tabilē deliberate. hoc aūt fit ꝓmo si puni-
ri vult eū q̄ nō meruit. Scd̄o si plꝰ q̄ʒ me-
ruit. Tertio si nō ſm modū legitimū ꝓces-
sit ad puniendū illuꝫ. Quarto si nō ꝓpter
bonū iusticie cōseruandū hoc scꝫ voluit:
sed ꝓncipaliter ꝓpter vindicandū vel ꝓpt
malū illiꝰ vt ex eo satiet̄. qꝺlibꝫ hoꝝ mor-
tale est. qꝛ ꝯtra charitatē ꝛ ꝯtra iusticiā in
tendit: alꝭ veniale est: vt punire i modico
sic trahere pueꝝ capillis ꝛ hmōi Quar-
ta regula ꝙ ira pōt esse mortalis culpa ex
parte modi q̄ qs irascit̄ ab intra: scꝫ cū qs
tāta vehemētia ire feruet vt decidat a di-
lectiōe dei ꝛ ꝓximi qꝺ ꝯtingit q̄n ira trā-
sit in odiū. tūc em̄ fit mortale. Hec Anto.
  Quinta reḡla de facto vel signo qꝺ ostē-
dit̄ est. s. ꝙ ira pōt esse mortalis culpa ex
pte signi vel facti quod qs ostēdit ab extra
vicꝫ cū quis ex ira ostēderet signa odij. ꝛ ex
hoc scandalizaret notabiliter ꝓximos: qꝛ
negat signa cōia charitatis vicꝫ salutantē
nō resalutat: iterrogāti dū deberet non re
spōdet: vel cū cōiter orans illū inimicū ex-
cludit ab oratiōe. Hec ſm Rich. Secus
de signis ispecialibꝰ ad q̄ qs nō tenet̄ ostē
dere. qꝛ veniale est. Silr̄ est de ira eoꝝ q̄
gerunt curā domoꝝ ꝛ subditoꝝ in quibꝰ
accidit q̄tidiana ira ꝛ ꝑturbatio aliqua. si
cut dicit xp̄s Marthe Luce. x. qꝛ venia-
lis: ꝛ nō mortalis est talis ira vt cōmuni-
ter. Hec Anto. supra. Z

Circa tertiū ꝺ filiabus q̄

ꝓducit ira q̄rit̄: q̄les sunt filie ire criminose
de q̄bꝰ ꝯfiteri tenet̄ homies ex necessitate
Ad qꝺ ſm Greg. xxxi. moral. ponunt̄ ali-
que q̄bꝰ in Angelica supaddunt̄ plures:
aliter tn̄ ꝓseq̄mur practice. Et ꝓma ꝺr in-
dignatio Scd̄a rixa. Tertia animi tumor
Quarta ꝯtumelia. Quinta vituperij cla-
mor. Sexta maledictio. Septima dei vel
sctōꝝ blasphemia. Octaua iniustū belluꝫ
Nona sanguis effusio. De aliq̄bꝰ hoꝝ po
pulo magꝭ. s. necessarijs agemꝰ etiā in spe
cialibꝰ ſmoibꝰ. Sꝫ hic breuiꝰ notamus ꝑ

practica confessionis q constendū est ꝺ indigna tiōe. Si qs ex ira nō loquitur primo in casu q̄ tenetur ex precepto mortale est. vel si h̄ fac cū scandalo notabili vt dictū est q̄nta regula De rixa. Si rixatur qs percutiendo primū aīo vindicādi vel nocēdi notabiliter: mortale est: al's veniale vt i pueris. De animi vel mētis tumore: hoc est qn̄ qs implicat mē tē deliberate excogitādo vias diuersas et modos qb' posset se vindicare. et ꝺ h̄ iudicādū est eo mō q̄ ꝺ ira ex q̄ procedit vt patet. De contumelia vel conuitio. Si dixit talia verba scʒ q sunt infamatoria coraʒ aliis mortale est. de h̄ sermōe. xxiiii. K. De clamore. h̄ est s̄m Aureo. dū qs exaltat vocē p vituperiū: idē vt de contumelia. De maledictiōe ser. xxv. O. De blasphemia dei et sctōꝝ ibidē. T. De bello. Si qs mouet bellū iniustū. et ois q̄ dat auxiliū consiliū et fauorē mortaliter peccat et ad restitutionē tenentur. Sec' de iusto. De sanguinis effusione scʒ notabili vel enormi si sine iudicio iusto fecit vel homicidio consiliū vel causaʒ dedit. Hec sufficiāt ad p̄sens. Rogemus aūt dn̄m Jesum vt det ꝛc.

Feria. II. post dn̄icam tertiā Sermo XXIII. de ira pessima capitali et eius remediatione.

Repleti sunt

omēs in synagoga ira Lu. iiii. et i euāgelio hodierno. Sic Lyra dr dn̄s Jesus multis miraculis suā deitatē confirmañ. inter suos propinqs pauca miracula fecit. q2 erant indigni eo q miracula chr̄i nō credebāt eē vera. et ip̄m despiciebāt propt paupertatē suā et parētū suoꝝ: q̄ licet forēt nobiles: erant tñ pauperes. Vñ pharisei illi ꝺ nazareth dixerūt ad Jesuʒ despectiue. Quāta audiuimus facta i capharnaum fac et hic in patria tua: acsi di. Si faceres vera miracula citi' faceres inter propinqs: et in ciuitate tua q̄ȝ inter extraneos. Sʒ ip̄e chr̄s dn̄s rn̄dit ondeñ. p exēpla helie et helisei q nō nisi ex ipoꝝ malicia eēt q nō faceret inter eos talia. Sic nec helias missus fuit ad mlieres alias eo q nō eēnt ita deuote: sʒ ad sareptanā gētilē deuotā: nec Heliseus mūdauit alios leprosos propt ingratitudinē erga deū. q2 declinauerat regnū israel ad idolatriā: sʒ naamā mūdauit gentilē q̄ erat bon' et ad deū cōuersus'. Tūc illi ꝺ nazareth repleti sūt oēs ira. hec audieñ. s. q preponebat eis gētiles et voluerūt occidere eū sʒ dn̄s virtute deitatis p mediū illoꝝ illesus trāsiuit. Et vt Beda dr. descēdēs ꝺ mōte sub rupe latere voluit vbi saxū illō tāq̄ȝ cera soluta sinū fec i q̄ chr̄s est recept' et oia lineamēta et ruge vestis ibi adhuc apparēt ꝺ his i euāgelio. Itaq̄ȝ ꝺ ira i q̄ et mō multi pleni sunt et peccāt cō chr̄m: restāt adhuc tria mysteria declarari in h̄ sermōe.

Primū de eius pcti grauitate.
Scdm de capitali sublimitate.
Tertiū de remediali q̄litate. A

Circa primū ꝺ grauitate

pcti ire q̄ritur: vtꝝ ira sit grauissimū oim pctōrū cō primū cōmissoꝝ. Nā Chrys. homel. xlviii. sup Joā. videtur dicere q sic. Nil inde turpi' visu furētis. ire em̄ et insanie nil est mediū. Sʒ rn̄detur s̄m Rayne. in sūma iuxta dicta sci Tho. ii. ii. q. clviii. q circa grauitatē pcti p̄nt tres attēdi consideratiōes s̄ʒ q̄s iudicatur grauius' vnū alio. Primo pōt cōsiderari grauitas pcti ex ei' nocumēti illatiōe. Nā illō pctm̄ grauius' est qō mai' nocumentū infert proximis. et sic ira in effectu exteriori vtꝫ rapina: homicidio et bello ac hmōi p̄t esse grauius' pctm̄ q̄ȝ internū odiū. Sed si consideremus' irā put tm̄mō manet i corde et nō odiū: sic grauius pctm̄ est odiū q̄ȝ inuidia. et inuidia est grauius q̄ȝ ira. Rō. q2 odiū appetit primo malū vel nocumētū sub rōe mali. sʒ inuidus appetit sub rōe proprie glie. irat' aūt sub rōne vindicte. qō hʒ aliqd iusticie q̄n q̄ȝ: ideoq̄ȝ minus malū est vt sic ira q̄ȝ inuidia. q2 ira appetit vindictā sub rōne cuiusdā boni iustioris qō est vindicta: sed inuidia sup rōne proprie glie vt ip̄e sit felicior altero cui inuidet. odiū vero q2 appetit sub rōe mali malū: qō est pessimū et contra charitatē B Scdo p̄t cōsiderari grauitas pcti ex charitatis opposi tione. et sic ceteris paribus inter omnia pctā que cōmittuntur in primū odiū est grauissimū propt directā cōtrarietateʒ charitatis. Sic em̄ charitas est virtutū potissima: ita a cō

trario odiũ est omniũ viciorũ pessimũ. Et sic claret ꝙ odiũ multo grauiꝰ est ꝙ̃ ira. Prio qꝛ odiũ ꝯriaẜ charitati directe. Ideoqꝫ ex suo genere ẽ mortale. sꝫ ira nõ sic nec ex suo genere est mortaẜ. Unde Glo. sup illud ps̃. Irascimini ꝛ nolite peccare: dr. Uenialꝭ est ira q̃ nõ duciẜ ad effectũ. s. notabilẽ. Scđo qꝛ qꝛ passio ire citiꝰ trãsit: sꝫ odium ꝑmanet. Unñ Phs. ij. rheto. dr. ꝙ odium est magꝭ insanabile ꝙ̃ ira. Tertio põt ꝯsiderari grauitas pcti ex modali deordinatione. ꝛ sic illud pctm̃ grauius est qđ magis aufert rõem hoĩs ꝛ minꝰ hꝫ de misericordia in ꝓximũ. ꝛ sic ira est grauissimũ pctm̃. qꝛ sup oĩa alia aufert ratõnẽ hoĩs. Cato. Ira impedit animũ ne possit cernere verũ. Et quia est ferocissima ꝛ impetuosa sine vlla misericordia. Prouer. xxvij. Ira nõ habet misericordiã nec erũpens furor. Et sic intelligendũ est dictũ Chrys. s̃. in obiectione. Et sic p̃ꝫ. C Sed dí. Quid de ꝯcupiscẽtia an grauiꝰ pctm̃ sit ꝙ̃ ira. Rñdetur ẜm p̃dictos doc. ac alios cõmũiẜ ꝙ ex quo ira tendit ĩ vindictã que est iusticie bonũ: ideo ẽ minꝰ malũ ꝙ̃ ꝯcupiscẽtia q̃ tẽdit in bonũ delectabile: qđ nõ hꝫ rõem iusticie. Unñ Phs. vij. ethi. dić. ꝙ incontinẽs ꝯcupie ẽ turpior ꝙ̃ incontinẽs ire. Uerũtamẽ si ira deduciẜ ad odiũ ꝑseuerans est grauissimũ omniũ pctõꝝ in ꝓximũ cõmissoꝝ ceteris paribꝫ. qm̃ vt Aug. ꝛ Chrys. de cõpũctõe dicũt. Hũanũ est peccare: sed diabolicũ in odio ꝑseuerare. O ergo homo chr̃iane noli fieri diabolus ꝑ iram.

B Circa scđm de capitali sub limitate inquirendũ est: quare ira magis poniẜ ꝓ vicio capitali ꝙ̃ odiũ: qđ tñ grauiꝰ peccatũ est cõiter. Rñdeẜ ẜm Antoñ. par. ij. ti. vij. c. j. Quia inqt. Ira hꝫ finem multũ appetibilẽ. qm̃ appetit malũ sub ratõe boni. i. iusti magis ꝙ̃ odium: qđ appetit sub ratõne mali. Ite qꝛ habet plures spẽs: ꝛ odiũ ac alia multa vicia ex ira tanq̃ ex principali oriunẜ. vt patuit sermone p̃cedenti. Sed q̃r et q̃ sunt spẽs ire Phs. in. iiij. ethicoꝝ ponit tres

Prima acuta.
Secunda diciẜ amara.
Tertia diciẜ grauis.

Prima diciẜ acuta qua quis cito ꝛ subito irasciẜ ꝛ leuiter cessat ab ira: ꝛ h̃ est optima in talibꝫ ꝙ nõ retinẽt iram in corde. qꝛ dr Eccl. c. vij. Ira in sinu stulti requiescat. ꝛ tales sunt sepe cholerici ẜm Alber. lib. j. de motibꝫ animaliũ. tracta. ij. Scđa diciẜ amara q̃ ꝑmanet ꝛ in vetustatẽ deuenit. ꝛ sunt amarissimi in se donec diutius iram digerant. ad quã maxime disponunẜ melancholici ẜm Alber. s̃. Tertia dr grauis vel difficilis que obseruat tp̃s ad penam inferẽdã. nec cessat ab ira cõcepta donec vindictã faciat: ꝛ h̃ est pessimũ. E Notandũ autẽ ꝙ vt phs. vij. ethicoꝝ. ꝛ super eodem Alber. dicit: ꝙ ira sup oẽs alias passiões corporales est valde naturalis. quia frequenter innasciẜ a parẽtibꝫ. ꝛ transit ab eisdem in genitũ. Causã quaꝫ ponit dimitto. Exemplũ recitat ibidem Albertus: ꝙ quidã accusatꝰ de hoc ꝙ patrem percusserat: excusañ se dixit ꝙ ira foret sibi ex patre ingenita: in cuius signum pater suus patrẽ ꝛ auus proauum ꝑcusserat: ꝛ ostendit filiũ suum puerũ dicẽs. Et iste filius ꝑcutiet me cum creuerit. omnibus inquit nobis ẜm totam genealogiaꝫ ira est. ꝛ alius ꝑ filium suũ tractus ad ostium dixit filio. Ulteriꝰ iam nõ trahe: qꝛ ꝛ ego ipe antea patrẽ meum nõ vltra ꝙ̃ ad ostiũ traxerã. ꝛ sic ira a parentibꝫ ꝯhiẜ. lꝫ inequaliẜ sit in patre ꝛ filio. Hec Alber. Ecce ergo pessimũ hoc viciũ quantũ debent cauere omnes.

F Circa tertiũ de remediorum qualitate nota plurima remedia ire tradita a doctoribus q̃ debꝫ hõ ꝯsiderare vt iram possit vincere et patiens fore

Primũ dr aduerse ire a deo admissio. qꝛ Aug. ꝓ generali regula ponit ꝙ nil fit in mũdo qđ nõ ex aula imꝑiali diuie maiestatꝭ p̃cedat. Sic ẜ cogitãs ꝙ deꝰ ꝑmisit tibi talia adũsa et pati vult vicẽs te ne irascaris. sic vicit Dauid secũ malediceret Semey di. Dñs misit eũ vt maledicat Dauid. ij. Reg. xvj. Scđm dr future beatitudinis p̃miatio. quã chr̃s ꝓmisit patientibꝫ. Tertiũ dr crucꝭ chr̃i cogitatio. Greg. Si passio christi ad memoriam reuocetur: nil tamdurum quod non equo animo tolere[t]

Quartū dicit̄ defectuū ꝓprioꝝ recognitio qr facil⁹ qs portat defect⁹ alienos dū ꝓprios agnoscat. Aug⁹. Irasceris seruo tuo ne peccet: irascere tibi ne pecces. Quintuꝫ dicit̄ elocutionis euitatio. Ps. Posui ori meo custodiā dū ꝯsisteret pctōr aduersuꝫ me. B Vn̄ legit̄ exēplū in vita phoꝝ ꝙ Diogenes silētio irā vicit. Nā cū qdam in eū ꝯspuissꝫ ꝓteruie: et ipe nil diceret: int̄rogat⁹ an ꝯ illū eēt irat⁹ Rn̄dit. non irascor: ſꝫ dubito an irasci oporteat: vt narrat Seneca li. iij. de ira. Rursus cū alius cum ꝟbis dehonestaret ꝛ taceret: interrogatus cur nō rn̄deret: Rn̄dit. Nolo cōtēdere cuꝫ hoie sup re in q̄ ille q obtiet vilior habet̄ Itē Theodosi⁹ impator cū se iratū sentiret nunq̄ sentētiā ferebat nisi ꝑus .xxiiij. lr̄as morose intra se diceret. ꝛ precepit ministris vt nil pōderosum qd̄ sero ꝑcepisset exeq̄rentur nisi mane idē ꝯfirmaret. O q̄n tum ꝗ chr̄iani deberēt se ab ira cauere. Sextū dr̄ future mortꝭ incerta ꝯditio. Unde Ecci. xxviij. Memēto nouissimoꝝ ꝛ desine inimicari. Exēm i Vitaspa. legit̄ d̄ sancto Isaac abbate: q req̄sit⁹ q̄re demones eū timerēt ꝛ fugerēt: rn̄dit. ex q̄ fact⁹ sū monach⁹ statui in me vt ira extra guttur meum nō ꝓcederet. Ideoq̄ sic me timēt demones. Et ꝑ ꝯtrariū ad iracūdos accedūt ꝑ sertim in morte. qr ius possessiōis hn̄t in eis. Ve ꝗ talib⁹. Rogem⁹ chr̄m ꝛc̄

Feria tertia post dn̄icā tertiam Sermo xxiiij. de ꝯtumelijs ꝛ vicijs ac vituperijs q̄ nascuntur ex ira.

Domine quo

tiēs peccauerit i me fr̄ me⁹ ꝛ dimittā ei Mat. xviij. ꝛ i euāgel. Hāc q̄stionē fecit Petr⁹ chr̄o: ꝛ ipe chr̄s dn̄s docuit eū ꝛ oēs discipulos. i. chr̄iāos ꝙ nunq̄ debeāt irā tenere: sed dimittere ꝓximis septuagiesseptiēs. i. totiēs q̄tiens. qr numer⁹ detminat⁹ ponit̄ ꝓ indetminato. Docuit etiā quō debeat quisq̄ corrigere fratrē suū peccantē. Primo in occlto. Secundo in alioꝝ cōspectu. Tertio in publico ꝑ ecclīam ꝛ ei⁹ platos: vt de istꝭ pꝫ da rei euāge. Sꝫ qm̄ multi solēt q̄tidie peccare in ira ꝯ ꝓximos ꝑ ꝯtumelias ꝛ ꝯuitia ac vitupia ꝛ hmōi quasi consuetudinarie: Idcirco de istis vicijs vt sciant confitētes tria mysteria declarabim⁹ in h̄ ſmone.

Primū dicit̄ sollicite cohibitōis
Scdm̄ dicit̄ mortifere offensionis
Tertiū dicit̄ pacifice tolerātōis.

Aliud thema ꝓ hoc ſmone Prouerb. x. Qui ꝓfert ꝯtumeliā insipiēs est. Lyra. i. ondit se insipiētē ꝑ ꝯuitia. qr cū ex abundantia cordis os loq̄t̄. Mat. xij. patꝫ talem esse in corde malum. D

Circa ꝑmū de cohibitione cōtumelie vl̄ ꝯuitioꝝ et vituꝑioruꝫ

vt nouerim⁹ talia vicia fore valde detestabilia notem⁹ tria. Primo de notitia q̄d sit ꝯtumelia. Et ſm Anto. ij. pte. ti. vij. c. vj. ac frēm Angelū aliosq̄. Cōtumelia ē expssio defect⁹ alteri⁹ corā eo ꝑ ꝟba vl̄ etiā ꝑ facta ad ipm̄ dehonorandum. Vn̄ glo. ad Rho. j. dicit. Cōtumeliosi sunt q dictꝭ vel factis iniurias ꝛ turpia alijs inferunt. Exempli grā de verbis. Siq̄s dicat alicui in vituperiū ꝙ est latricus fur et hmōi. Si autē ꝓijciat lutū vel sputū ꝛ hmōi in illis factis irrogat cōtumeliā. Scdo de differētia: quō vicꝫ differūt contumelia et ꝯuiciū. Et ſm Alex. et Tho. ij. ij. ac theologos: ꝯtumelia ꝓprie ē solū culpe. vt si dicat aliquē furē: adulterū et huiusmodi. Sꝫ ꝯuitiū extēdit se generalit̄ ad omneꝫ vicꝫ defectū culpe vl̄ etiā pene. vt dicēdo aliquē flauū: spuriū: mēdicū: cecū cū sit cōuitiū dicit tm̄mō. Sꝫ dicēdo illū furē iniuriose: ꝯtūeliā sil̄ ꝛ ꝯuitiū infert. tn̄ vnuꝫ ꝓ reliquo sepe accipit̄ indifferent̄. Et apd̄ nos coit̄ vituperiū noiant̄. i. Sythok I

Tertio ꝗ de malicia detestabili talium pctōꝝ. Notandū ꝙ ꝑ plib⁹ ratiōib⁹ debent hoies detestari ꝛ se cohibere ab hmōi vicijs. Prima dicit̄ vulnerꝭ charitatis. qr talia verba multum vulnerāt ꝛ ledūt charitatē ꝛ amicitiā hominū. quia penetrāt et vulnerāt cor amici. Vn̄ Ecci. xxij. Mittēs lapidē in volatilia deijciet ea. Sic qui ꝯuitiat̄ amico dissoluit amicitiā. Unde sicut debet quis cauere ne lapidibus impetat ꝓximū vel ꝑcutiat illū baculo aut vulneret iaculo: sic nec ꝑcutere debet ꝯuitijs.

Scđa rō đr infernalis idiomatis. Naꝫ Chryſ. đr. Vnuſqſq; de q̄ gente ſit ꝑ lin guā.i.idiomate cogſcat. Sic q̄ eſt ð terra vel gēte ifernali ꝑ talia malilo q̄ꝛ ↄuitia agnoſcit. qꝛ hec hn̄t eē in inferno. Sic per ↄͣnū v̄ba laudis diuie hn̄t locū ꝑpetuū in celo. Jō Prouer.x. Labia iuſti ↄſiderant placita.ſ.deo. os aūt ipſoꝝ ꝑuerſa ꝛc̄. Sꝫ heu mō videm⁹ q̄ curiales multi gliant et gaudēt ð h̄ q̄ nouo ꝛ iaudito mō vitupia formare norūt. Sꝫ h̄ qđ aliđ ē q̄ꝫ gaudere ð diabolica ſilitudie ꝛ dānatoe. Nā pᵢmo oīm diabol⁹ dixit vituperiū mēdax ↄ̄ deū in paradiſo di. parētib⁹ p̄mis. Neq̄q̄ꝫ moriemi. ſcit eī ðs q̄ q̄cūq; hora comederitꝭ aperient̄ ocli vr̄i ꝛ e. ſic dij ꝛc̄. ꝛ ſic iuiudū deū eē dixit. Tertia rō đr ↄcurrētis culpe mltipliciꝭ. Nā i talib⁹ ↄcurrūt innūerabilia mēdacia dicēdo filiū ãliq̄ canis vl' aſini vl' filiū meretricꝭ ꝛ hmōi. Jtē q̄nq; ↄcurrit ifamia: q̄nq; ꝑiuriū ꝛ dei blaſphemia: bella iniuſta: homicidia: ꝛ ſanguis effuſiões. qꝛ inde ꝑrim⁹ ↄcitat̄ ad irā: rixas v̄bera ꝛ plia. Deniq; q̄lib⁹ aſſuet⁹ nec ſufficit ↄfiteri oīa hmōi pctā: ꝛ vix corrigit̄: iuxta illđ Eccl.xxiij. Hō aſſuet⁹ v̄bis ipꝛoperij oīb⁹ dieb⁹ ſuis nō erudiet̄. Ve ꝫ mlt' tiplex talib⁹ cū mortalr̄ i hmōi peccauerit

R Sꝫ q̄rit̄: an liceat correctōis cā dicere alicui hmōi ↄuitia vl' ↄtūelias ſiue vituperia. Rn̄r ſm Tho.ij.ij.q.lxxij. ꝛ in Angelica. q̄ ſic̄ licꝫ v̄berare vl' in reb⁹ dānificare cā diſciplie: ita ꝛ ↄuitiū dicere. Nam ꝛ chrīs dn̄s dixit diſcipl'is. O ſtulti ꝛ tardi corde. Et Paul⁹ inſenſatos galatas dixit Tn̄ Aug.li. ð ſer. dn̄i in mōte đr. q̄ raro ꝛ magna nec̄itate obiurgatões ſūt adhibēde in q̄b⁹ nō vt nob̄: ſꝫ vt dn̄o ſuiat̄ inſiſtemus. Deniq; in Angelica ca. interrogatiōes. circa irā đr. Aduerte h̄ q̄ licꝫ q̄s nō dicat ↄuitiū vl' ↄtumeliā vt illi auferat honorē ſed cā correctōis: ſi tn̄ đr talia q̄ ð ſe notabilit̄ ledūt: puta mulieri đr q̄ eſt putana.i. meretrix peſſima: vl' alicui q̄ eſt traditor vel hmōi. ꝛ audiētes ſcādalizant̄ de tali cui đr. qꝛ ſic credūt eſſe nō excuſatur a mortali pctō. Hec Ange. R

Circa ſcđm de mortali offenſiōe q̄rit̄: vtrꝫ ↄtumelia vel ↄuitiū ſit mortale pctm̄: Rn̄r ſm Tho.ð.Alexā. ꝛ Anto. ꝛ Angelicā. q̄ ꝑ generali tenendū eſt hoc vicꝫ q̄ in pctīs v̄boꝝ maxime attēdendū eſt q̄ aīo v̄ba ꝓferant̄. Pōt aūt verbū hmōi dici tripliciter. Primo aīo iniuriādi vt ꝑ v̄ba q̄ ꝓfert auferat honorē alteri⁹. ꝛ h̄ ꝓprie ꝛ ꝑ ſe eſt dicere ↄuitiū vel cōtumeliā. ꝛ ſic loq̄ndo eſt pctm̄ mortale nō min⁹ q̄ꝫ furtū. qꝛ ledit ꝓximū in honore ↄ̄ iuſticiā ꝛ charitatē. honor aūt diuitijs pᵒfert̄. Sꝫ ſi q̄s talia alio aīo dicit nō eſt ↄuitiū formalit̄ ꝛ ꝓprie: ſꝫ ꝑ accidēs ꝛ materialiter inq̄ꝫtū ſcꝫ dicit̄ id qđ pōt eſſe ↄuitiū Vn̄ pōt hmōi dici ſcđo ex aīo ſolaciandi ꝛ tūc eſt veniale pctm̄ ſcꝫ cū v̄bū ꝓfert̄ ex aliq̄ animi leuitate vl' leui ira abſq; firmo ꝓpoſito dehoneſtādi: vt puta qꝛ intēdit cōtriſtare leuiter ſolū illū. Si aūt etiā anio ſolaciādi ex leuitate vel ludo ꝓferret verbū tale qđ eſſet ↄ̄ honorē alterius vl' de q̄ extimare poſſꝫ ipm notabilr̄ iraſci ꝛ odiū incurrere: vel aliqđ graue pctm̄ nō excuſaret̄ a mortali etiāſi h̄ nō intēderet. Sicut cū q̄s in ludo grauiter ꝑcuteret mutilādo nō excuſaret̄ a culpa. Proinde debꝫ hō eē moderatus. qꝛ chrīus đr Matth. v. Qui dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehenne. Sꝫ h̄ ꝑcipue intelligit̄ ſi dixerit aīo iniuriandi. ꝛ talis vltra mortale tenet̄ ad ſatiſfactiōem. Sꝫ di. Quō tenet̄ q̄s ſatiſfacere ꝓximo quē v̄bo leſit. Rn̄det̄ ſm Vmbertū in expoſitōe regule. ꝛ Antoñ.ti.vij.ca.vj. §.v. ꝑtis ſecūde. q̄ tenet̄ ꝓut offendit in ſecreto vel in publico. Nam ſi offendit verbo in ſecreto ꝛ offenſus q̄rat ſibi ſatiſfactiōnē fieri in publico nō tenet̄ offendens: ſic̄ fur q̄ latēter accepit nō tenet̄ publice: ſꝫ in occulto reſtituere. Excipit̄ ſi factū in occulto eſt publicatū. deniq; ſi offendit in publico nō ſufficit ſatiſfacere i occulto. Sed q̄d ſi offenſus nō vult ↄtentari niſi offendēs dicat ſe fuiſſe mentitū. Rn̄det̄ q̄ ſi verꝫ dixit nō tenet̄: nec ille debꝫ exigere: ſed ſi ſcit vel credit eſſe falſuꝫ vel incertū aut dubiū pōt dicere aliq̄ v̄ba alleuiātia: puta q̄ audierat ꝛ tūc credebat. nūc aūt nō credit: vl' q̄ ex ira dixit ſi ſic eſt: nec debꝫ dicere ſe fuiſſe mētitū ſi nō fuit mētit⁹. Hec in Anto. Tertio pōt dici tale v̄bū ex aīo corrigēdi ꝛ tūc nullū eſt pctm̄ ſi fiat debito mō vt di

ctum est supra: nec debet satisfacere M

Circa tertiũ ꝺ tolerati

one q̄rit: vtrū hō teneat illatas ꝯtumeli as sp̄ tolerare patiēter. R̄nr ſm Tho. vbi s̄. ꝛ Anto. ꝛ in Angelica. ꝙ q̄ntū ad p̄pa rationē animi. s. qñ op⁹ eēt sp̄ sustinere d3 sicut ꝛ alia dāna. Vñ chr̄s dicit ꝑcutienti maxillā p̄bere. Et ſm Aug. hoc q̄s tenet ſm p̄parationē animi qñ op⁹ eēt: s3 q̄ntū ad actū nō sp̄ tenet sustinere: sed

Aliqñ tenet nō sufferre.
Aliqñ aūt decet tolerare.
Aliqñ ꝓ satisfactōem exigere

Primo aliqñ tenet q̄s nō sufferre s3 rep̄hē dere. Nā ꝛ saluator ꝯtumeliat⁹ facto cū ꝑ cussus est in faciē ꝑcussorē rep̄hēdit Joa. xv. Et ad h̄ tenet hō triplici cāu Pr̄o qñ tal rep̄hēsio cedit in bonū ꝯtūeliantis: vt puta ad rep̄mēdū ei⁹ audaciā. Scđo qñ ex sufferētia alioꝝ ꝑfect⁹ impediret. Vñ Greg. sup Ezech. dr. q̄ꝝ vita i exēplo imi tatiōis est posita dñt si p̄nt ꝟba detrahē tiū sibi cōpescere ne eoꝝ p̄dicatōem nō au diāt q̄ audire poterāt: ꝛ in prauis moribꝫ remanētes bñ viuere ꝯtemnant. Hec ille Tertio qñ ex taciturnitate ꝯtumeliat⁹ in famiā incurreret. q2 vt Aug. dr. crudel' est q̄ famā negligit xxiiā. xq. q. j. ca. Nolo. Scđo aliqñ decet tolerare s3 rōne eutrā de temeritatꝭ ne magꝭ ad irā accēdat ꝯtu meliantē. ꝛ rōne ꝯſuande ꝟtutis patiētie ꝛ etiā rōne incorrigibilitatis. Cū eñ cōtu meliās est icorrigibilis: nec in eū habes au toritatē sufferre debes. Sic ꝛ chr̄s corā Herode ꝛ pilato obstinatꝭ iudeis ꝯtume liantibꝫ nō rñdit. Tertio aliqñ lic3 satis factōem exigere in iudicio. q2 ſm Ly. ꝛ in Angelica. Conuiciator vltra petm̄ tenet ꝑ se vel ꝑ interpositā ꝑsonā cōtumeliato culpā suā dicere ꝛ veniā petere satisfacien do vt p̄mo articulo dictū est. N Exci pit p̄latus ꝛ paterfamilias q̄ corrigēdo li cet excesserit nō tenet petere veniā a subdi to: sed a dño deo: ne dū nimiū seruat hu militas: regendi frangat autoritas: vt di cit Aug. in reg'a. Intelligendū tñ hoc est dūmodo p̄latus vel paterfamilias nō ex cesserit nimis liuore vidicte ex ꝓposito: q2 sic tenet petere veniam. Exemplū legit in summa Anto. par. ij. ti. vij. c. vj. §. iij. in fi ne. ꝙ quidā ꝯtumeliā intulit cuidā fratri noīe Nicolao nec veniā petiuit. post pau cos dies ille mortu⁹ est. ꝛ post morte ecce idē apparuit ip̄i fratri Nicolao petens ve niā de ꝯtumelia. Cui Nicolaus ait. Veni am pete a chr̄o in cui⁹ stas iudicio. Et il le. Chr̄s mihi nō vult dimittere nisi p̄us veniā a te petā hūilit. Q̄d Nicolaus libē ter fecit. ꝛ sic disparuit ꝛ veniā a chr̄o obti nuit. Rogemus chr̄m ꝛc̄.

Feria. IIII. post dñicā tertiā Sermo. XXV. de maledictione creaturaꝝ ꝛ dei blasphemia [et] sanctoꝝ.

Qui maledi

q xerit patri vel matri morte moriat Mat. xv. ꝛ in euāg. hodierno. Hec ꝟba de⁹ dixit in veteri te stamēto: ꝛ allegat chr̄s in euāgelio vt ho mines caueāt a maledictiōibꝫ quarūcūq3 creaturaꝝ: p̄cipue aūt patris ꝛ matrꝭ car nalis ꝛ spūalis: ꝛ maxime a maledictione blasphemie dei ꝛ sanctoꝝ eius. Nā deus est summus pater oīm: ideo ip̄m blasphe mare est sup oia pessimū. Sed heu hor rendissimū est ꝙ iam in vsum venit etiam apud chr̄ianos maledictōes facere vel di cere ꝯtra creaturas vel filios aut filias ex ira vel p̄rem ꝛ matrē. ꝛ q̄d est pessimū do maledicūt a pio deo imp̄cañ. malū. Hu go. Blasphemia est cū opprobriosa iacit in aliquē maledictio: q̄ fit deo cōtumelia. Eapropter in hoc ſmone agemus de pec catis maledictiōis ꝛ blasphemie vt audi ta grauitate peti caueant hoīes ne morte moriant eterna. Nam euāgeliū hoc dicit Qui maledixerit patri vel matri morte mo riat. Itaq3 de ip̄a maledictōe ꝛ blasphe mia declaremus tria mysteria hoc ſmōe. Pro q̄ aliud thema. Bñfacite ꝑseq̄ntibꝫ ꝛ nolite maledicere Rho. xij.

Primū de creature maledictōe
Scđm de huius culpe offensiōe
Tertiū ꝺ blasphemie euitatōe. O

Circa p̄mū ꝺ maledictōe

creature tā rōnal' q̄3 irrōnalis notandū. ꝙ ſm Aug. xxiij. q. iij. c. de⁹. ꝛ docto. Mat

ledictio ꝓpˀie est imprecatio mali facta alicui sub rōne mali. ħ est intendēs malū inq̄n tū malū. Hoc autē q̄ꝫ pessimū sit viciū. lō q̄ꝫ cauendū ondit ex pluribꝰ rōibꝰ Prio rōe amissiōis regni celestis. Nam .j. Cor. vj. apl's dc. Nolite errare q: neq̄ꝫ fornicarij neq̄ꝫ idolis seruiētes neq̄ꝫ maledici neq̄ꝫ rapaces regnū dei possidebūt. Ecce q̄ꝫ graui bus peccatis cōnumerat. Secūdo ratiōne diuine vltiōis. q: deꝰ sepe vlcisct hoc peccatū: ita q̄ maledictionē quā aliqs imp̄cat alteri: super caput maledicētꝫ ꝯuertit. Gen. xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledictꝰ. ꝛ Ecci. xxvij. Qui in altū mittit lapidē. Lyra. i. directe ꝓijciendo sursū: super caput eius cadet. ꝛ plaga dolosi diuidet vulnera. id ē plaga a doloso homine īp̄ecata diuersa mala sup eum multiplicabit. Unde Bern. Inexcusabilis es o hō: in quo enim aliū iudicas. s. maledicendo: teipm cōdemnas. Tertio rōe crudelissime malignatōis. Nam cū qs maledicit agentibꝰ ꝯ se est magna crudelitas: q: potius compati deberet illis tanq̄ꝫ infirmis i via. Itē cū pater vel mr maledicat filio est maior crudelitas: quia imp̄catur malū filio quod nō liceret imp̄cari etiā diabolo. Sīr nec cuicunq̄ꝫ inimico diceñ. Deus p dat te ꝛ hmōi est impietas maxima. Rō quia se ꝯstituit iudicē et deū vult esse suuꝫ tortorem: qđ est iniuria deo. Ideo Aug. in quodam smone in psona dei dicit. Tu miser homo irasceris ꝛ dicis. Deꝰ perdas vel occidas illum meum inimicū: ille malus est. ꝛ tu imp̄cando malum plꝰ malus factus es. ergo petis vt primum te occidā: cum sim deus tuus tortorem tuum me cōstituis. ꝛ sic mihi iniuriam facis. Preterea tales sunt etiā crudelissimi contra seipsos quia animā ꝓpriam occidunt ex ira. Similes ergo sunt apris seuissimis qui impigunt in lanceam venatoris vt illum ledāt: ꝛ se in lanceā magis ꝛ magis intrudunt. Et sic patet. ¶ Quarto rōe inhibitionis. q: sacra scriptura inhibet maledicere omni creature: etiam diabolo. Ecci. xxj Cum maledicit impiꝰ diabolū: maledicit ipe animam suaꝫ. Hoc est fm Lyrā: cum peccator homo dicit diabolum iuste cōdemnatū: maledicit animā. id est dēnūciat damnandam. eo q̄ in factis diabolū maledictū imitat. Unde nec diabolo debemus maledicere inquantū est creatura dei. quia vt sic bona est: sed per culpam incurrit maledictionē. et sic culpam tantūmodo. illius possumus maledicere: non naturaꝫ. Exemplū in epistola Jude dicit q̄ Michael archangelus: cum altercaret cum diabolo de corpore Moysi. scꝫ quia diabolus volebat illud reuocare propter idolatriā filijs israel quod Michael occultauerat. Tūc Michael nō est ausus diaboluꝫ maledicere sed ait. Imperet tibi deus. Sed diceres. Quid ergo de sanctis de q̄bus legimus q̄ Dauid maledixit mōtibꝰ gelboe. ij. Reg. j. ꝛ Job diei suo. Itē christus maledixit ficulnee. Preterea Noe maledixit chanaan. Gene. ix. et Heliseus pueris dicētibꝰ irridēdo. Ascēde calue ꝛ huiusmodi. Rñdetur cōmuniter fm doctores. q̄ sancti qui leguntur maledixisse creaturis: in hoc nō peccauerūt: q: nō nisi licitis modis ex inspiratōne spūssancti hoc fecerunt. Ideo nō est trahendū in consequētiam vt vnusq̄sq̄ꝫ ꝓ suo libito creaturꝫ maledicat. Et patet in seqn. ¶

Circa scdm de offensione queritur. Utrum maledicere sit semper peccatū mortale. Ad quod fm doctores cōmuniter: presertim fm Alexandrum ꝛ Thomā. ij. ij. q. lxxvj. et Anton. ij. parte. ti. vij. respondet. q̄ maledictio potest fieri p̄cipue q̄ttuor modis et causis. Primo ex animi indeliberatōne. scꝫ ex subita ira et quasi causa correctōnis vt talis terreat: sicut quotidie faciunt parentes erga filios: ꝛ magistri discipulis ꝛ domini seruis: quiꝫ tamen non optant illis mala illa. ꝛ hoc ē veniale. Nam et August. xxv. di. §. al's ea demū: huiusmodi inter vēialia computat. Ueruntamen cauendū est ne in consuetudinem ducantur. quia fm Alexandrum possunt fieri mortalia ꝓpter contēptū. ꝛ q̄ꝫ q̄ꝫ tales deus punit. sicut Augꝰ dic de quadam vidua habente decē filios. ꝛ cū vna dierum et aliquo illorum opere sibi displicente maledixisset: omnes effecti sunt toto corpore tremuli vt videntes oēs mirarētur de eis. O dei iudicia terribilia i talibꝰ.

Scdo ex animi deliberatõe ꝛ liuore vin-
dicte vel odij vel inuidie. ꝛ sic est ꝯ charita-
tẽ et mortale: puta cũ optãdo malum dic.
Mors pdat te: vł infirmitas accidat tibi.
vł pes frãgat: vł diabolꝰ accipiat aiaʒ tu-
am. ꝛ hmõi. Et tãto grauiꝰ pctm̃ ẽ qñto ꝑ-
sonam cui maledicit piꝰ deberet diligere
ꝛ reuereri: vt sunt pater mater et plati. Si-
milł siquis seipm maledicit ex ipatia mor-
tale ẽ et ꝯfitendũ. ℞ Tertio ex dei cõ-
formatiõe et amore iusticie. qꝛ talis. videt
deũ velle tale malũ hoi illi. ꝛ sic ex instin-
ctu spũssctĩ viri sancti legunł aliqbꝫ male-
dixisse: vt Petrꝰ simoni mago di. Pecũia
tua sit tecũ in pditõem. ꝛ Paulꝰ helime re-
sistenti ṽbo dei di. Percutiat te deꝰ ceca-
te filij diaboli: et hmõi oia q̃ legunł: dixe-
rũt scti pnũciãdi aio: nõ aũt imp̃cãdo vt
cõił tenet. Itẽ sic Noe maledixit chanaan
qꝛ Cham derisit ipm p̃rẽ. ꝛ Heliseꝰ pue-
ris deridẽtibꝫ se q̃ erãt filij idolatrãciũ pa-
trũ ẽm Lyrã. iiij. Reg. ij. ꝛ dauid mõtibꝫ
gelboe ꝓpł cede isrł ibi factaʒ. ꝛ Iob diei
suo di. Maledicta dies in q̃ natꝰ sum ꝛc̃.
intẽdẽs ꝙ dies natiuitatꝭ nõ possit dici di-
es gaudij ſʒ meroris: eo ꝙ ꝯxit pctm̃ origi-
nale. Sic etiã chr̃s maledixit ficulnee ad
significãdũ ꝙ. s. populus iudeoꝝ ꝓpł pctã
sua maledictõi subijciebał. Silr cũ aliqs
malediceret alicui optãdo vł pnũciãdo a-
liquã egritudinẽ vel aliud impedimentũ.
ñ ꝓpł aliud nisi vt ꝑ h̃ bonꝰ efficiał ł a bono-
rũ alioꝝ ipedimẽto cesset p̃t eẽ sine pctõ. qꝛ
amore iusticie fac. hec in Anto. Quarto
põt qs maledicere irrõnali creature vł de-
moni vł alii cuicũqꝫ facture. et h̃ põt etiaʒ
esse mortale si facit in detestatõeʒ dei i tali
oꝑe: nã blasphemia esset. Silr mortale eẽt
si faceret referẽdo i possessorẽ illiꝰ ex mali-
uolẽtia q̃ vult vt dãnificeł ꝓximꝰ. s. ꝑ mor-
tẽ equi: bouis: ꝛ hmõi notabili dãno. Si
aũt maledic̃ creaturã ẽm se tm̃ respiciendo
vt qꝛ aliqd brutũ nõ moueł vt vult vł no-
cet sibi ꝛ hmõi. ex q̃ irasał appetẽs ei penã:
veniale pctm̃ ẽ: sicut vanũ ꝛ ociosum. ꝛ ꝑ-
cato illicitũ. Hec oia Antoninus. S

Circa tertium de blas-
phemia notandũ: ꝙ sup omnia debet hõ
cauere blasphemiã dei ꝛ scõꝝ. Prio qꝛ
est crimẽ grauissimũ. vñ Glo. sup Esa. xviij
dr. Oẽ pctm̃ blasphẽie cõꝑatũ leuꝰ est.
Vñ pr̃es veteris testi nec audire volebãt eã.
Nã ẽm Tho. ij. ij. q. xiij. blasphẽia grauius
pctm̃ ẽ ifideli paganismo. qꝛ paganꝰ loqł
de deo q̃ credit eẽ ṽa lʒ sint falsa. ſʒ chr̃ianꝰ
blasphemãs loqł ꝯ ṽitatem quaʒ credit.
Grauiꝰ etiã dr eẽ q̃ homicidiũ inqꝫtũ est
directe ꝯ bonũ dei: homicidiũ aũt ꝯ ꝓxim
tm̃mõ sepe intẽdił. Itẽ grauiꝰ ẽ pctõ crucifi-
gẽtiũ chr̃m. Aug. Magꝭ peccãt blasphe-
mãtes deũ triũphãtẽ i celł q̃ q̃ crucifixerẽt
ambulãtẽ i tris. ℂ Scdo qꝛ ẽ morta-
le pctm̃ ẽm genꝰ suũ. Nam ẽm Alexan. ꝛ
Anto. in ꝯfes. Blasphemia siue sit in ore
dicẽdo: siue in corde credendo deũ nõ esse
iustũ in oibꝫ vel nõ curare de actibꝫ hoim.
vel nõ posse hoc vel illud: sempꝫ est morta-
le: nisi ex surreptõe hmõi diceret vł non
aduerteret aut nõ intelligeret qd diceret: qꝛ
tũc nõ haberet rõem blasphemie: ſʒ eẽt ve-
niale vt in Angelica. Tertio qꝛ est omĩ
lege dãnabile: graui pena dignũ: vt pʒ etiã
apd saracenos ꝛ alios. Quarto qꝛ mira-
bilił a deo ẽ punitũ in oim exẽplũ. vt patet
iiij. Dial. Gre. in puero qnqꝫ annoꝝ. Ali-
ud exẽplũ refert Petrꝰ damiani qd habe-
tur in Spec. di. j. ꝙ i Bononie ꝑtibꝫ duo-
bus virꝭ amicis in mensa ꝯsidentibꝫ assa-
to gallo oblato vnꝰ in frusta eũ dissecuit:
piꝑato liq̃mine sup̃fuso. Tũc alter ait ꝙ sã-
ctus Petrꝰ hunc gallũ reintegrare ñ posset.
Aliꝰ dixit. Sʒ ꝛ si ipe deꝰ impet hic ñ
surget. Mox ecce gallus viuus ꝛ plumis
plenus exiliuit. alas ꝑcussit ꝛ cecinit. ꝛ plu-
mis ꝯcussis totũ liq̃rẽ sup ꝯuescẽtes asp-
sit. in q̃ aspsiõe mox lep̃ ꝑcussi st̃. Quã pla-
gã ñ tm̃mõ ipi vsqꝫ ad obitũ ꝑtulerũt: ſʒ ꝛ
posterꝭ suis in oẽs generatões velut qd-
dã hereditariũ reliqrũt. Rogemꝰ ꝛc̃.

Feria Quinta post dñicã tertiã. Ser.
xxvj. de pctõ luxurie turpissimo cauendo
ꝛ eius occasione.

Exibãt demo-
nia a mltꝭ clamãtia ꝛ dicẽtia:
qꝛ tu es filiꝰ dei. Lu. iiij. ꝛ in
euãg. hod. Charissimi si dili-
genł aduertimꝰ aꝑte cogłamꝰ qm̃ diabo-

bus libenter diligit habitare in luxurios. vt patet tā in veteri q̄ꝫ nouo testamento. Nā Job. xl. dr. q̄ Vehemoth. i. diabol⁹ libenf dormit in locis humentib⁹. i. luxuriosis: vt exponit Gre. z docto. Et Matt. viij. legiones demonū q̄s chr̄s voluit ejicere de duob⁹ demoniacis petiuerit vt mitterent̄ i porcos. z sic factū est. Per porcos āt luxuriosi figurāt̄ fm doc. Jdcirco chr̄s dn̄s voles nos in aia curare a petis oib⁹ curauit. in signū hui⁹ varios corporū languores z demonia eiecit: vt doceret nos q̄ tinue penitentia ejicere curarem⁹ demonia vicior̄ p grām chr̄i. Vn̄ ho ceuāgel. dicit q̄ chr̄s varios lāguores curauit: z exibant demonia: s. ad ei⁹ imperiū a multis. Jtaqꝫ de petō luxurie vt sciam⁹ ei⁹ a nob demonium ejicere z cauere: tria mysteria in h̄ sermone declarem⁹. Aliud thema. Hec ē voluntas dei sanctificatio vr̄a vt abstineatis a fornicatione. j. Thes. iiij.

Primū de nocumenti multa lesiōe
Scdm de ruinali praua occasione.
Tertiū de diuinali mira punitione

V Circa primū notandū q̄ luxuria z ei⁹ ɔcupiscētia si ɔsentitur eadē multa mala z nocumēta infert hoib⁹ idcirco sūmo studio est detestāda z vitanda. Prio q: aie rōem obnubilat z infatuat. Qd̄ ptꝫ pmo auctē pȝ. lvij. Supcecidit ignis z nō vide. solē. Glo. ignis pra ue ɔcupiscētie sup cor cadēs nō sinit videre solē iusticie chrm. Jō Gre. i dial. dicit. Carnal' delectatio mentē quā infic̄ obscurat vt videre claritatē veri luminis non valeat. et p ɔseqns nec picla dānatōis eterne z alia q̄ incurrit aduertat. Vn̄ z Sene. in plo. declamaū. ait. Nihil ē tāmor tiferū ingenijs q̄ꝫ luxuria. Siqdē rōēꝫ pturbat: intellectū hebetat: mēoriā eneruat: obliuionē z igrātiā iducit. Hec ille. Scdo patet rōe fm Egid. de rhoma. li. ij. p. j. ca. xx. q: aie ratiocinatio viget i ipo cerebro: qd̄ ē istrumētū aīe: sic martell⁹ fabro vl' dolabꝫ carpētario. z ḡ sic debilitato illo debilitat̄ actio carpētarij in fabricādo: sic z debilitato cerebro z alijs mēbrꝫ nobilib⁹: tūc ipedit̄ aīa ab vsu rōis vt n̄ possit. s. b̄n ɔsiliari de expedientib⁹ ad salutē. Propf̄ea et phs. vj ethi. dr q̄ actus venereus intantū ipaꝫ rationē absorbet q̄ ipossibile ē aliqd itelligere i ipa delectatōe tali. Et hꝫ q̄sdā relinquit p. xxiiij. horas i aia hmōi pturbatio. Tertio pꝫ exēplaritate. Nā rex Salomō sapientissim⁹ fuit p luxuriā ifatuat⁹ adeo vt i senectute idola coleret singular̄ vxor̄. Jtē Sāson amore dalide fuit deceptus ita q̄ plices vinciat⁹ pcīa nō aduerit: z capt⁹ ē ac excecat⁹. Judic. xvj. i figurā q̄ luxuriosus excecat̄ i mēte a demonijs. Secundo q: bestijs assilat: z fetidissimo stercore inquinat. Joel. j. Cōputruerūt iumenta in stercore suo. Qd̄ Gre. xxiij. mor. exponēs dr: Qui carnali affectōe succūbūt h̄ hoies sꝫ iumēta narrāt̄. Jumēta qppe i stercore suo cōputrescere ē carnales hoies i fetore luxurie vitā finire. Hec ille. O ḡ pessimū viciū. X Sꝫ q̄lib⁹ bruꝫ assilat hoies: Rn̄det fm Chrys. sup Mat. z docto. ac phos. q̄ potissime assimilat̄ luxurios⁹ porco h̄ntes oculos habēti: in fetidissimo stercore iacenti. Ratio: quia porc⁹ est animal luxuriosum z delectat̄ in stercoribus vel luto iacere fetido. Sic homo luxuriosus non libēter vult exurgere de ceno luxurie: vt dicit Gre. mor. quo supra. Oculi aūt hircini libidinosi sunt: vt dr̄ Jsi. xij. ety mo. z significat illō Aug. dictū. qm̄ impudicus ocul⁹ impudici cordis est nuncius. O ḡ homo caue tibi zc. Tertio q: corpus debilitat et fortitudinē eneruat. Vn̄ Hugo de scō vic. Luxuria est venenū delectabile q̄ hūanū corpus debilitat: z vinc̄ animi robur eneruat. Exemplū habemus in pluribus fortissimis q̄s luxuria infirmauit. Primo in Samsone. de q̄ Hieron. ad Eusto. dr. Samson leone fortior: q̄ vnus z nud⁹ mille ɔsecutus est armatos: in dalide mollescit amplexib⁹. Hec ille. Scdo in Dauid q̄ leonē vicit z in oib⁹ bellis triumphū habuit. vni⁹ mulieris. s. Bersabee ɔcupiscētia ꝓtutē amisit: vt dic̄ Amb. Proinde etiā Antonin⁹ in sum. p. ij. ti. v. c. j. §. xiiij. rōem hui⁹. s. q̄re antiqt⁹ pl⁹ viuebant hoies z robustiores erāt: nūc aūt pau viuūt: z pleni sunt debilitate dic̄ hāc eē q̄ erāt magꝫ ɔtinētes. nā tarde ɔtrahebāt mrimoniū. s. circa. xxvij. vl' xxx. annos. vt dr Phs: iterim fuādo castitatē. nūc āt ab

adolescētia ꝯbūt: ⁊ ab etate adhuc puerili
icipiūt luxuriari: ideo nō sūt fortes nec mul
tū viuūt. Quarto qꝛ diuitias ⁊ oīa tꝑa
lia dissipat. vt pꝫ de filio ꝓdigo q̄ omnē
subām suam dissipauit viuēdo luxuriose.
Luc.xv. Job.xxx. Qui nutrit scortū ꝑdit
substantiā suā. O q̄t ⁊ q̄nta expendunt i hu
iusmodi stercora ad ꝯseq̄ndū eterna tormē
ta ꝑ q̄ possent lucrari celestia regna si ero
garent in paupeꝝ subsidia. de q̄bꝫ rō exi
get. Ultimo vt plima cōprehēdamꝰ lu
xuria vil' exterminat oīa bona ⁊ expoliat: ac
extremis malis obligat. Nā aufert hoīs
rationē: corpus: gr̄az: famā: diuitias: ho
nores: vitā: ⁊ qd̄ maiꝰ est oīa spūalia. i. vir
tutes: merita: grām ⁊ gl'iaz. ⁊ insuꝑ ad eter
nā penā obligat: de q̄bꝫ hic causa breuita
tis ꝑtrāseuā. i alijs sermōibꝫ tangemꝰ y

Circa scd̄m de occasi-

onerumne in luxuriā notandū q̄ Robtus
Holkot suꝑ lib. Sap. ponit plēs occasi
ones luxurie. ex q̄bꝫ ꝑcipue septē ꝓsequit
Anton. pte. ij. ti. v. Et hec bonū ē scire vt
caueamꝰ. Prima occasio dr̄ ociositas.
Ber. Oīm temptationū malaꝝ cā ⁊ sentina
vicioꝝ est ociū. Exēplū de sodomitis Eze.
vj. Hec fuit iniq̄tas. i. cā iniq̄tatis sodome
suꝑbia: saturitas panis ⁊ ociū. Jō Hie
ro. Sp̄ aliq̄d facito vt te diabolꝰ inueni
at occupatū. Scd̄a dr̄ somnij ⁊ q̄etis di
uturnitas. Cato. Nam diuturna q̄es vi
cijs alimēta ministrat. Tertia mlr̄eꝝ fami
liaritas. Prouer. vj. Nunq̄d hō pt̄ ignez
abscōdere i sinu suo vt nō ardeāt sua ve
stimēta: sic q̄ ꝯuersat cū mlr̄e familiarit.
X Jō Ecci. xlij. scribit q̄ndā mīꝑ dictū
sic vicꝫ. In medio mlr̄eꝝ noli commorari.
melior est eni iniq̄tas viri. i. minꝰ mala: q̄ꝫ
bn̄faciēs mlr̄. Hec ibi. Sꝫ h̄ expōit Ly.
sic. Melior est iniq̄tas viri. id ē minꝰ mala
bn̄faciēs mlr̄. s. ad cohabitādū. Magis
eni ꝑiclosū est hoī cohabitare cū mlr̄e ex
tranea. i. bona q̄ꝫ cū viro iniq̄. Hec ille.
Quarta dr̄ vini suꝑfluitas. Jō Eph. v.
Nolite inebriari vino i q̄ ē luxuria. Exēm̄ d̄
Loth ⁊c̄. Quītū sensuū curiositas: q̄ est
in aspectu pulcre rei: vl' chorear: vl' i audi
tu turpiū cātilenaꝝ ⁊ hmōi. Jō Ecci. ix.
Auerte faciē tuā a mlr̄e cōpta Sexta
carnis delitiositas: ꝓsertim in cibis: veste:
⁊ lectisternijs. Bern. Periclitat castitas i
delitijs. Septia dr̄ datōis ꝑuitas. Un̄
Hugo. Sepe hō intra se suꝑbit ⁊ nesciē
iōq ꝑmittit cadere i luxurie viciū manife
stū qd̄ erubescat: ⁊ patuit. s̄. ser. de suꝑbia

⁊ Circa tertiū de puni-

tione luxurie Notādū q̄ bn̄dictꝰ ⁊ iustus
deꝰ vt ōn̄dat detestabilē fore luxuriā hoī
bus ⁊ dānabilē atq̄ euitādā: mirabilia ex
empla fec̄ ⁊ mōstrauit ꝑ mūdū. Primū in
diluuio ī q̄ totū mūdū istū inferiorē diffu
pauit: ⁊ oīa aīalia terrestria ac volatilia ⁊
hoīes ocadit: ꝓter illa q̄ i arca noe fuerūt
collecta. terrāq̄ totā sterilīorē reddidit ex
salsis aq̄s maris ex q̄bꝫ diluuiū ꝓ maiori
ꝑte efferbuit s̄m Lyrā. ⁊ sic oīa trenascen
tia ⁊ plāte ⁊ semia ⁊ herbe defecerūt i vir
tutis valore. Et hec oīa fecit deꝰ i punitōe
detestabil' luxurie vt patet Genes. vj.
Secundū exemplū in sodomitaꝝ incen
dio. Gen̄. xix. suꝑ q̄s pluit deꝰ ignē ⁊ sul
phur de celo: ad significandū q̄ luxuria fe
tidissima punit ꝑpetuo igne inferni feti
dissimo: vtpote sulphureo. ⁊ sic etiā sodo
mitaꝝ puulos ⁊ boues ⁊ oīa q̄ habebant
in detestatōez ꝑdidit. Tertiū exēplū pꝫ
in historiaꝝ documēto. Et int' mlt̄a legit
in dialogo Grego. ⁊ in Spe. di. j. exē. lxj.
q̄ q̄dā peccauit cū quadā iuuēcula: ⁊ intra
uit ecclīam subseq̄ūti festo Pasce. ⁊ ꝑ sex
ꝯtinuos dies sub octaua. Die aūt septia
subitanea morte defunctꝰ est: et sepulture
traditꝰ. Et ecce videntibꝫ cūctis de sepul
cro eiꝰ flāma exibat ꝑ longū tp̄s: ⁊ tādiu
ossa eiꝰ concremauit quousq̄ om̄e sepul
crum illꝰ ꝯsumeret. ⁊ terra que in tumulo
collecta fuerat defossa videret. Subdit
ibidē Greg. q̄ in hoc exēplo nobis formi
dabili ōn̄dit deꝰ vt ꝯsideremꝰ nos quid
aīa sentiēs ꝓ reatu suo in inferno patit: si
tāto ignis supplicio etiā insensibilia ossa
ꝯcremant. Ue itaq̄ ⁊ ve luxuriosis q̄ no
lunt penitere: qꝛ punient perpetuo igne in
aīa et corpore. Rogemꝰ g̃ ⁊c̄.

Feria Sexta post tertiā dn̄icā. Sermo
xxvij. de luxurie graui offensione. ⁊ d̄ eiꝰ
speciebus.

Dicit ei. id ē

D mulieri Jesus. Bñ dixisti
q2 nō habeo viꝝ. qnqꝫ ei vi
ros habuisti. Et hūc quē habes nō ē tu9
vir Joā. iiij. z in euāg. hod. Dñs iesus oñ
dit pietate fore plen9 ꝑ oia in h euāgelio.
Primo q2 discurrebat ꝑ hoim salute per
desertaqꝫ ad fatigatonē nimiā itinerꝭ eti
am i estu maximo diei esuriēs z sitiēs. Jō
dicit hoc euāgeliū ꝙ fatigat9 chr̄s ex itine
re venit ad fontez hora sexta. i. meridiei q̄
solis estus feruet z petiuit a mliere bibe
re xp̄ē sitim z est9 refrigeriū vt ait Chrys.
Scdo q3 maximā pietatē oñdit. q2 a tali
muliere quā sciuit fore adulterā bibere pe
tiuit: z adē ꝯmonē de altis mysterijs fec̄.
vt eā a pctis ꝯuerteret. Et etiā in h exem
plū dedit ꝙ pdicator libenter ꝑdicare de
bet paucꝭ cū nō hēt sufficiētē ꝑplm. Terti
tio q2 nō dure obiurgādo sed pctā illi9 se
creta reuelādo ex rñsiōe illi9 ꝑuissime z cō
uenienꝭ reā oñdit: z eā a pctis luxurie: ad
ulterij z ficti mēdacij d marito illegitimo
redarguit z ꝯuertit. vtinā z nūc tales cō
uerterentꝭ de istꝭ. Patz euangeliū. Itaqꝫ
de luxurie vicio in q̄ sicut hec mulier: sic z
multi nūc peccāt tria mysteria declarabi
mus in hoc ꝯmone.

Primū de ei9 mortifera offensiōe
Scdm de ei9 specifica variatiōe.
Tertiū de ei9 maligna ꝯditiōe.

Aliud thema p h ꝯmōe pt poni illd Eph.
v. Hoc scitote intelligētes ꝙ ois fornica
tor aut imūdus. aut aua. nō hꝫ hered. i regno
chri z dei. Et ꝯm Lyr. ꝑ h ꝙ dr aut imūdus: includunꝭ oia ad viciū luxurie ptinē
tia vt spēs ei9 z filie.

A

Circa ꝑmū d offensio
ne ēnꝭ: quō luxuria ꝑbaꝭ eē mortalis cul
pa sꝫ extra legitimā matrimonia. Ad qd
breuitꝭ rñdetꝭ ꝯm doc. ꝙ ꝯm oēs leges scri
pture patet luxuriā sꝫ esse peccatū morta
le nisi excuseꝭ matrimonij lege. Vñ maxi
me errāt q̄ dicūt heretice ꝙ simplex forni
catio q̄ ē soluti cū soluta nō sit pctm̄ mor
tale: imo sꝫ est mortale ꝯm oēs leges.
Primo quia est contra legem diuinalem.
Exod. xx. Nō mechaberis. Sup q̄ Aug.
dicit ꝙ noīe mechie ois illicitus ꝯcubit9
scꝫ extra matrimoniū atqꝫ illoꝝ membro
rū nō licitus vsus intelligiꝭ fore ꝑhibit9
vt pꝫ. xxxij. q. iiij. Meretrices. Item Isi
dorus ibidē. q. v. c. Nō mechaberis. i. nec
quisqꝫ ꝑter matrimonij federa alijs femi
nis misceaꝭ ad explendā libidinez: nec ad
aliā causam vt addit glo. Et sic pꝫ ꝑpo
situ. Scdo q2 est ꝯtra legē ꝑpheticalez
Tob. iiij. Attende tibi: id est caue ab omi
fornicatiōe: z ꝑter vxorē tuā nunqꝫ patia
ris crimen scire qd ꝑprie mortale dicitꝭ.
Tertio ꝯtra legem euāgelicalē Math.
v. Qui viderit mulierem ad ꝯcupiscendū
eam: iā mechatus est in corde zc̄. Ecce cō
muniter dicit: mulierē. ergo intelligenda
est non solum de coniugata: sed etiam de
soluta quam solo visu ꝯcupiscere est pec
catū mortalis mechie: vt pꝫ ꝑ Greg. xxxij
q. v. Qui vident. Et intelligiꝭ de visu ad
ꝯcupiscendū turpiter deliberate. A forti
ori ergo mortale est ope fornicari. B
Quarto contra legem apostolicalē. Naz
in ꝑmo concilio per apostolos hierosoly
mis facto mandatum fuit conuersis ad fi
dem ex gentilibus vt abstinerent se a for
nicatione Act. xv. quia pagani putabāt si
bi hoc licere. Et Apl's Gal. v. dicit. Ma
nifesta sunt opera carnis que sunt fornica
tio: immūdicia: impudicicia: luxuria. Ly
ra. Sic omnia que pertinent ad hoc viciū
sub nomine generali scꝫ luxuria includūn
tur que nō sunt etiā annumerata. Et sub
dit Apl'us. Que ꝑdico vobis sicut ꝑdixi
qm̄ qui talia agunt regnum dei nō conse
quenꝭ. Sed non excludit hoiem a regno
dei nisi peccatū mortale. g zc̄. Quinto
q2 est contra legē canonicalē simul z Sex
to cōtra legem ciuilē: vt patz. xxxij. q. iiij.
ꝑ Ambrosiū ca. Nemo. dicentē. Nemo si
bi blandiaꝭ de legibꝫ hoim scꝫ ciuilibꝫ to
lerantibꝫ meretrices in lupanari. q2 nō ex
cusanꝭ ꝑ hoc a peccato mortali. Idcirco
ibidem subdit. Amb. dicēs. Nulli licꝫ scir
re mulierē ꝑter vxorē. Itē in Angelica sū
ma ꝑbaꝭ ꝑ Hostien. z Joannē Andree. z
Panormitanū. ꝙ nō licet ꝯcubinatus: eti
am de iure ciuili. Ideo ꝯm iura non debꝫ
absolui ꝯcubinarius nisi a se abijciat mu
lierem malam. xxiiij. q̄st. ij. cap. Legatur.

E Exemplū narrat Anto.pte.ij.ti.v.c.
ij.q̄ qdā ꝯcubinari⁹ cū esset infirm⁹ ꝛ cō
fessoꝛ nollet illū absoluere nisi ꝯcubinā de
domo emitterꝫ ille assensit: sicq̨ꝫ cū lachry
mis sacris susceptꝭ decessit tādē ꝯfessori
ꝓ eo orāti vt posset illū liberare ex purga
torio ꝙ putabat trāsisse ꝓpť pniām. Ecce
apparuit eidē asserēs se foꝛe dānatū ꝓpť h̄
solū qꝛ itēdebat ꝯcubinā rassumere si eua
sisset Septimo qꝛ ē ꝯ̄ legē naturalē. qꝛ
de⁹ ab initio fecit hoīeꝫ: sic q̄ vnā vni tm̄
mō voluit copulari ad generationē ꝓlis le
gitimo mr̄imonio. Vn̄ ꝯ̄ dictamē legꝭ na
ture est vag⁹ ꝯcubit⁹: vtꝫ ꝑ exēpla natura
lia etiā in aialib⁹ pluribꝰ. Nā vt Isid.xij.
Etym.dr̄. Palūbes.i.colūba siluestrꝭ ꝭm
Cathol' q̄ i arboribꝰ nidificat amisso coꝛ
poꝛali ꝯsoꝛte solitaria incedit: nec ꝑter illā
carnalē copulā reqrit. Itē de turture li.ꝓ
prietatū. ꝛ ꝑ Bern.sup Cān.ser.lx dr̄ ꝯsi
mile. q̄ vno ꝯtēra cōpare illo amisso aliū
n̄ reqrit ꝛ nūq̄ꝫ i viridi ramo residet sꝫ vbi
q̨ꝫ gemit. Deniq̨ꝫ ꝭm Tho. ij ij.q.liij. in
oibꝰ aialibꝰ generalr̄ cernit̄ q̄ in eis nō ē
vag⁹ ꝯcubit⁹: sꝫ certi maris ad certā femi
nā vnā vł plures. O ꝙ hō agſce q̄ꝫ mltas
leges violat luxuria tua ꝛ caue. D

Circa scđm de spēbus

luxurie varijs q̄rit̄ ꝓ simplicibꝰ edocēdis
ꝙt ꝛ q̄ sunt spēs vel modi differētie ipius
pcti luxurie. de qbꝰ tenet̄ se hō accusare in
ꝯfessiōe. Ad qđ rūdet̄ recolligēdo ꝭm do
ctoꝛes ꝓcipue Aureo.in cōpen. q̄ sūt octo
differētie q̄s ꝓ captu ponem⁹ ꝭm lr̄as hu
ius dictōis luxuria: resoluēdo x in c ꝛ s.
Prima spēs vel differētia dr̄ ab l. libidi
nosus excessus ꝯiugalis. ꝙ q̄nq̨ꝫ est venia
lis q̄nq̨ꝫ moꝛtalis. vt cū amoꝛ talis delec
tationis ꝑponit̄ deo: puta cū qs pat⁹ est
facere q̄cūq̨ꝫ turpia ꝯ̄ deū in talibꝰ sine vl
lo timoꝛe dei. ꝛ tūc ē moꝛtale: al's sec⁹ si fi
at vt dꝫ naturaliter. De his ꝓdicatoꝝ nō
est loq̄ in ꝓdicatiōe. ꝯfessoꝝ em̄ est in ꝓua
to docere. Scđa spēs vel differētia dr̄
ab u vaga. s. foꝛnicatio simplex ꝙ est solu
ti cū soluta. s. a vinculo matrimonij: ꝯsan
guineitatis: oꝛdinis: voti ꝛ hmōi. sic sunt
meretrices vel ꝯcubine vel coꝛrupte.
Tertia ab x. ꝛ eius sono c dr̄ ꝯ̄ naturā: vt
sodomia. ꝛ h̄ viciū ē gui⁹ oibꝰ alijs spēbꝰ
luxurie. de q̄ ꝯfessores hn̄t interrogare mo
dos. Quarta ab eodē x. ꝛ sono eius s dr̄
sacrilegiū ꝙ ꝯtinētia deo dicata ledit̄ vt in
clericis ꝛ religiosis viris ꝛ monialibꝰ vel
alijs q̄cūq̨ꝫ emiserūt votū ꝯtinētie. ꝛ tales
grauiter peccāt. Quita differētia ab u
dr̄ ꝟginis stuprū vel defloꝛatio. Sexta
dr̄ ab r rapt⁹ siue ꝟginū siue nupte alteri
Septia ab i dr̄ icest⁹ ꝙ viciulū ꝯsangui
nitatꝭ vel affinitatꝭ vel salrē cōpaternitatꝭ
coꝛrūpit̄. Hec cōpē. Octaua ab a dicit̄
adulteriū qđ est alieni thoꝛi violatio. De
istꝭ oibꝰ ꝛ singul' ꝯfiteri qs tenet̄ ꝓut pec
cauit qꝛ singl'a moꝛtalia sūt. Itē de filiabꝰ
luxurie etiā ꝯfitēdū est. đ qbꝰ ꝓ̄ brevitatꝭ
hic ꝑtrāseo. sꝫ in subseq̄ntibꝰ ſmōibꝰ ꝓse
quemur vt patebit intuēti. E

Circa tertiū đ luxurie

malignitate Notandū q̄ gl'iosus Hiero.
in epl'a q̄dā eā assilat igni ifernali. Silr̄ ꝛ
Hugo đ scto vic. vt ꝑ h̄ clarescat maligni
tas. i. mala igneitas ei⁹. Primo q̄dē ꝓpť
insatiabilitatē. qꝛ sicut ignis infernal' nunq̄
satiat̄ aiaꝝ piculis: sic ꝛ luxuria. Vn̄ phs
iij. Eth. dr̄. Insatiabilis est ꝯcupiscentia
q̄nto qs pl⁹ se dat veneri: tāto ampli⁹ ex
citat̄ appetit⁹ ad illā. Ideo Prouerb. xxx.
Tria sunt insatiabilia. s. ifernus ꝛ os vul
ue. i. luxurie: ꝛ terra ꝙ nō satiat̄ aqua. Itē
fatui sunt ꝙ dicūt: nūc satisfaciā ꝯcupiscē
tie ꝛ postea abstinebo. Scđo ꝓpter fetidi
tatē. qꝛ sicut ignis ifernalis est fetidus: vt
puta sulphureus: sic luxuria fetet Psal.
Ignis sulphur ꝛc. Tertio ꝓpter maloꝝ
multiplicitatē. qꝛ i infernali igne oīa vicia
habent penas suas: sic in luxuria ꝯcurrūt
plura. Vn̄ Hiero. i epl'a supra exclamañ.
dicit. O ignis infernalis luxuria: cui⁹ ma
teria vel ligna gula: cuius flāma superbia
cuius scintille praua colloq̄a: cui⁹ fumus
infamia: cuius cinis inopia: cuius finis ge
henna. Hec ille Exemplū narrat̄ in ser
mone xan. q̄ q̄dā sodomita dū in extre
mis admoneret̄ ad ꝯfessionē ꝛ spem rn̄
dit. Quid mihi đ deo: ecce ego video ap
tum mihi infernum ꝛ demones paratos ad
rapiendū. ꝛ sic cū diabolo expirauit. F
Ultimo ꝓpter demonū localitatē. qꝛ sꝫ

cui ignis inferni paratus est diabolo: put dicit Mat. xxv. ita luxuriosi corpus et anima tradēda est demōi p loco habitatōis nisi peniteat: ꝛ subijcit eius ptāti. Exēplū legit in Spe. exem. di. ix. exem. xxxiij. q iuuenis qdā luxuriosus cum vidissz mlieres malas intrātes rubetū: intrauit ꝛ ipe intētione peccādi cū illis. ꝛ diabolus accepta ī eū ptāte occurrit eidē di. Uade bñ tibi solū. Cui vltius pgredienti: ecce occurrit chrīs in habitu religiōis di. Quo vadis fili. Et ille: Quid ad te. nō es tu pr̄ meus. Tunc chrīs apte oñdit ei manus cruētatas ꝛ latus ꝛ pedes. Ecce vide qr ego sum pr̄ tuus p te crucifixus. Ait ille. Dñe deus meus. Dixit ei chrīs. Uade ꝯfitere cito: qr diabolus q tibi occurrit expectat te ptātē habēs vt iam frāgat collū tuū. Disparuit qz chrīs. Et ille cepit exire statim de rubeto et festinare ad confessionē. Cumqz exisset diabolus expectans ibidem: eū nō agnouit: sed respiciens in eū dicebat. Certe tu non es ille super q ego acceperā ptātē vt occiderē eū: vicz ppt intētiōez luxurie. Qui cōpunctus ꝯfessus ē. ꝛ dei misc̄diam talē circa se pensañ itrauit religionē: ꝛ sancte vixit. Rogemus ergo ꝛc̄.

Sabbato post tertiā dñicam Sermo xxviij. de periculoso vicio luxurie ꝛ filiabꝫ eius: ac de remedijs

Magister hec

mulier mō dephēsa ē i adulterio. Jo. viij. ꝛ ī euāg. hoð.

Hec v̄ba iudei impij pleni iniqtate dixerunt dño Jesu tentātes eū vt possent accusare eū. Uñ s̄m Lyrā maligne insidiabātur chr̄o in ista interrogatōne. Prio ī h q mlierē hāc in adulterio dephēsam adduxerūt ad iesū: sz eius adulterū nō adduxērt cuz s̄m legē eadē pena vtriqz eēnt plectendi: ꝛ h fecerūt ex malicia vt sic possent ponere in corde populi suspicionē q ille adulter fuerit aliqs discipulorū chr̄i: ꝛ iō ñ adduxerūt illū ad iudiciū chr̄i. Scd̄o qr pposuerūt q̄stionē bigosam: cuius rñsio ad quālibet ptē videbat esse ꝯ chr̄m. Nā si dicerz nō esse lapidandā accusaret q eēt trāsgressor legis moysi q mādauit tales lapidari. Si aūt dixissz lapidādam: illi iposuissent chr̄o q faceret ꝯ sua dicta ꝛ pdicatōes ð misicordia ꝛ pietate. Sz chr̄us, sapientissime illos ꝯfutauit scribens i terra illorum pctā vt eos oñderet ineptos ad accusandū illā mlierē. qr grauiora ipi fecerāt. ꝛ sic ꝯfusi exierūt. Patz in euāgelio. Ita qꝫ ex istis claret piculositas luxurie: idcirco de ea in hoc s̄mone tria adhuc restant mysteria declaranda.

Primū de cōdemnatiua periclitatōe
Secūdū de maledicta generatione.
Tertiū de salutifica remediatōe

Itē aliud thema p hoc sermone pōt poni illud. j. Cor. vj. Fugite fornicationem. Itē aliud eiusdē. x. Quidā ex ipis fornicati sūt ꝛ ceciderūt vna die. xxiij. milia. Ad id historia patet Numeri. xxv. G

Circa primū de periculo damnabili luxurie

Notandū q multiplici rōne pbat luxuria fore piculosissima ꝛ dānabilis culpa sup alia pctā: ꝛ p ꝯñs detestāda. Primo rōe amplioris infectōnis. Nā Gre. di. l. c. Quia scitras. in fine dicit. q pauci inueniunt sine carnis luxuria. Et sic patz q omnes inficit ꝛ perdit pter paucos. Uñ etiā Aug. li. de agone chr̄iāo dē Int oia chr̄ianorū certamina q̄tidiana est pugna castitatis ꝛ rara victoria. Hec ille. Patet g amplitudo vniuersal infectōnis hominū. Secūdo rōe breuiatōis vite hominis ꝛ accelerate mortis. Nam triplicē mortē accelerat.

Primo mortē naturalem.
Secundo mortem casualem.
Tertio gehennalem.

Primo mortem naturalē: qr vt Ari. iiij. et vj. pblem. ꝛ li. de longitudine ꝛ breuitate vite dicit. Luxuria calorē naturalē ꝛ humidū pingue minuit ꝛ desiccat: corpus nimis debilitat: ꝛ sic mortē accelerat H

Uñ aialia luxuriosa sunt breuioris vite. vt ptz de passeribꝫ. Et mulus est longioris vite qꝫ equus ꝛ asina ex quibꝫ generat propter hoc quia equus et asinus sunt luxuriosa: vt ibidem deducit Phs. Nā etiaz de hoībꝫ legunt plēs fore repente mortui in luxurie actu: vt narrat Ualerius li. viij. ð

duob9.f. de Cornelio balbo. z de Cicerio
rhomano. Narrat etiā Petr9 damiani de
qbusdā. Idē legit z de Athila rege Hun
nox in chronicis. z sic de alijs. Secūdo
morte casualē accelerat. Quot eni ꝓpt lu-
xuriā intoxicant. qt violent occidunt. qt in
fatuant. qt a dño in punitionē peste z cla-
dib9 priuant vita ederi9: certe innūeri. Pa
tet in diluuio: in sodomitis: in sichimitis
ꝑcussis ꝓpter Dinam: in tribu beniamin
deleta ꝑ vxore leuite. Item ꝓpter Helenā
per decem annos Troia fuit destructa: z
multa milia hominū occisa: vt Boe. tāgit
iiij. de conso. Tertio accelerat mortem
gehennalē. Hiero. ad matrē z filiam dic
Qui luxuriat viuens mortuus est. f. mor-
te culpe z gehenne. Ve ergo ve luxurios.
Tertio ꝑiculosa est luxuria rōe coinq̄nati-
onis: nedū aie sz z corpis: z isuꝑ etiā fame
Vn. j. Cor. vj. Qui fornicat in corp9 suū
peccat. Et. c. iij. Nescitis qz templū dei estis
Siqs aūt templū dei violauerit disꝑdet
illū dñs. Quarto rōe diabolice subiecti-
onis. Nā in luxurioso diabol9 ptātē habz
sicut in pecore suo habz qs ad occidendū
vt patet Tobie. vj. expsse. vbi legit q̄ de-
moniū occidit septē viros Sare ꝓpt luxu
riam. I Quinto rōe expoliatōis gr̄e
ois. Gen. vj. c. Nō ꝑmanebit spūs me9 in
hoīe qz caro est. i. carnalis. Nam luxuria
aufert nō solū grām grū facientē virtutis:
sed etiā gratis datā. Ad quod Gre. lj. dia-
logorū. exemplū narrat q̄ cū qbusdā pdi-
cantib9 veritatē fidei lingue ꝑ vandalos
fuissent abscise radicitus postea miraculo-
se loquebant ore vacuo ꝑfecta vba formā-
do. Sz vn9 eox in luxuriā postea cadens
ꝑdidit hoc donū. Itē narrat Petr9 dami
ani q̄ qdam sctūs pſbyter dū missam ce-
lebraret: ↄsueuerat angel9 aduenire: z cor
pus dñi ex offerentis manibus assumebat
vidente principe cui9 erat capellan9. Sz
postea cecidit in luxuriā. et ab eo tempore
gratiā hanc amisit. Et sic patz. Vltimo
ratōe fortior inhesiōis. Vn Gre. dicit q̄
luxuria est turpioris inq̄natōis p̄ alijs vi
cijs infamieqz ꝑuioris z adherētie fortio-
ris. ita vt raro eam qs dimittat vsqz ad se
niū ob delectatōem assuetā. z sic raro il eā
vere penitēt. O q̄ ꝑiculosissimū viciū K

Circa secundū de ma-
ledicta generatōe filiax luxurie ingrēdū re
stat q̄ z qt sint filie luxurie. Ad qd rndet
q̄ sm Greg. in mora. ponūt octo. Pria dr
cecitas mētis. qz vt Aug. dr. ꝑ luxuriā tota
rō absorbet. z sic cognitōez dei z sui ipi9 z
necessariox ad salutē aufert: vt patuit ser.
xxvj. V Scda dr inconsideratio. f. mor
tis inferni z aliox nouissimox sm Aure.
in compen. Proinde tales inuerecūde se ol
luxurie dāt sine timore. Tertia dr p̄cipi
tatio q̄ qs currit p̄cipitāter exponēdo se ꝑ
ꝑicul' morti ꝓpt luxuriā faciēdā sz Aure.
Quarta dr amor sui q̄ qs desiderat lon
gā vitā ad h vt ampli9 expleat voluptatē
suā. ibidem Aure. Quīta dr futuri secli
horror vel desꝑatio: ex q̄ hō vellet nunq̄
mori: sed dic sibi sufficere vt frueret bonis
hui9 secli. vxore: diuitijs et hmōi in ꝑpe-
tuū: mortale est sm Anto. in confes. Se
xta dr incōstantia. f. qn̄ qs nō stat cōstant
in bono qd delibauit agere: sz facit ↄtriūz
amore vl' passiōe luxurie. Hec in Angel.
Septima dicit mundanox affectio. scz
quādo qs toto cordis amore affectat p̄sen
tis seculi bona. hoc est diuitias: sanitatē:
fortitudinē z hmōi: vt ꝑ hec voluptatem
sue luxurie quā optat ꝑ fine consequat. Hec
Aure. Octaua dr odiū dei. f. qn̄ qs o-
dio hz deū vl' ei9 legē: eo q̄ ꝓhibet ↄcupi
scentiā vl' punit. Et h est ꝑuissimū sm pdi
ctos simul. L

Circa tertiū de remedi
is luxurie Notandū q̄ plurima valēt cō-
tra eam. Primū dr abstinentia ieiunij z af
flictio. Nā oē castrū expugnari pōt cum
subtrahit cib9 z pot9 illi. Sic q̄ntūcunqz
fortit teneat qs a diabolo ꝑ luxuriā: expu
gnari pōt ieiunio ꝑ dei grām z vigilia orō
nis assidue. Vn z chrs dñs dicit Marc.
ix. Hoc gen9 demoniox nō eijcit nisi i ora
tione z ieiunio. Ideoqz Gre. ad Celātiuz
dr. Ardentes diaboli sagitte. f. ↄcupie car
nis: vigiliax et ieiuniox frigore sunt restri
gende. Scdm dr bonox opex occupa-
tio. Vnde Hierony. ad Rusticum dicit.
Nunq̄ quis ocio vacet sed continue alter
natim laboret: ne vno labore nimis atte-
diatus se fatiget. sed modo legat: modo

o:et:modo agros colat:nunc scribat:sicq
ipse occupatus deducat:ne eu spus forni
cationis opprimat. Idē. Ama sciam scri
pturarum ꝛ carnis vicia nō amabis. Hec ꝺ
ꝯse. dist. v. c. Nunc. Tertiū ꝺꝛ crucis
chri ꝛ passionis cogitatio. Vn̄ Ber. Nil
sic efficax remediū ꝯtra oia vicior tētamē
ta quēadmodū passiōis chri frequēs me
moria. Quartū ꝺꝛ dura carnis doma
no. Eccl. xj. Malicia vnius hore oblivio
nē facit luxurie magne. Et loquitur de ma
licia .i. pena carnis . M Ad hec habe
mus exemplū in vitaspatrū q̄ q̄dā sc̄ti cū
senserūt carnis tentationē in vrticas ꝛ sen
tes se piecerūt: q̄dā in foueā niue plenā: q̄
dā manus in igne cōbusserūt: q̄dā etiam
adolescēs grecus vt dicit Hiero. ad Ru
sticū. cū nulla abstinētia: nullo ope: tētati
onis flammā posset extinguere: abbas p̄
cepit cuidā fratri vt iurgia ꝛ ꝯuitia atq
iniurias illi irrogaret: ꝛ sic vexatiōe tribu
latiōis liberatus fuit anno expleto: sepius in
fra illū annū pturbatus Quintū remedi
um euitatio occasionū. de q̄bus s̄mōe. xxvj.
Vltimū ꝺꝛ finis ꝯsideratio. s. mortis:
iudicij: ꝛ infernaliū penarum: ac p̄uatiōis re
gni celestis. Vn̄ sctus pater Frācisc⁹ legit
q̄ amore castitatis se nudū itervepres po
nēs spinis laceratus sanguinē spargebat:
ꝛ exinde rose excrescebāt: q̄s angelo man
dāte chro ꝛ btē ꝟgini Marie in eccl̄ia ap
parentibus obtulit ꝛ indulgentiā porciun
cule impetrauit. Chūs aūt p̄cepit eidē vt
rosas illas p̄sentaret pape in testimonium
ꝟitatis. ꝛ sic papa ꝯfirmaret illas indul
gentias qd̄ ꝛ factū est. Rogemus ḡ chrm
dn̄m ꝛc. Amen.

Dn̄ica. IIII. q̄dragesime i mane. Ser. XXIX. de abhomināda gula ꝛ speciebus eius ac mō offensionis.

Ccepit iesus

panes: ꝛ cū grās egisset distri
buit discūbentibus Ioā. vj. ꝛ in
euāgelio hodier. Dn̄s nr̄ Iesus chūs vo
luit panes bn̄dicere cū grāruactiōe in suo
ꝯuiuio facto ꝑp̄so A Ex h̄ s̄m Chry
sosto. iō: vt ondat eos q̄ comedere icipiūt
grās agere oportere deo ꝛ bn̄dicere in no
mine dn̄i cuius vna rō est vt dei bn̄ficiū
recognoscam⁹ in hoc q̄ q̄tidie pascit nos:
licz simus peccatores ꝛ dei inimici. Nā vt
Augu. ait. Pctōr nō est dign⁹ etiā pane q̄
vescit: sed dei benignitate pascit. Nā vide
mus q̄ boues oues ꝛ porci ac alia bruta
cū comedūt faciē inclinant terre vnde hūt
capere cibū. ꝛ recognoscunt suos nutrito
res ꝛc. q̄nto magis debet hō recognoscere
deū q̄ dat escā omi carni: ꝛ pullis coruorum
inuocātibus eū. vt dicit ps. Vn̄ bestijs pe
ior est q̄ ꝑ cibo ꝛ potu deo nō regratiatur.
Alia rō est: vt ꝟtute orōnis ꝛ grāruactio
nis insidias demonū effugare possim⁹: q̄
nos decipere in pctm̄ gule satagit deijcere
ꝑ actū comestiōis. sicut decepit ꝛ ꝑdidit ꝑ
gulā p̄mos parentes nr̄os Gen̄. iij. O q̄s
enumerare sufficiat q̄t aias diabol⁹ ꝑ gu
lā ꝑdidit: facit etiā mō int̄ chrianos san
guine chri ablutos. Idcirco vt caueamus
audiamus: qm̄ chūs panes bn̄dixit grās
agens: vt dicit euāgeliū. vide textū si pla
cet. Ex q̄ itaq dn̄s iesus panes cū grārū
actōe bn̄dixit vt ꝑ h̄ doceret nos maledicti
onē gule euitare ꝛ cauere. Iō de ipa gula
tria mysteria declarabim⁹ i h̄ s̄mōe. Pro
q̄ aliud thema Luc. xxj. Attēdite vob ne
forte grauent corda vr̄a crapula ꝛ ebrietate
Hec ibi ꝺꝛ chūs.

Primū ꝺꝛ abhominatiōis.
Scd̄m ꝺꝛ offensiōis.
Tertiū ꝺꝛ specificatiōis. O

Circa p̄mū ꝺ abhomina

tiōe vicij gule vt magis inducamur ad ca
uendū Notādū q̄ multis rōnibus gula hoi
est abhominabilis. Primo qꝛ est aiarum
multarum ꝑdituaua. nā ipa totū gen⁹ hu
manū in p̄mis parentibus ꝑdidit ꝛ morti da
mnauit Ecce expientia teste oēs hoies ca
pite plectunt ꝑ vna gula: iuxta illō Gen̄.
iij. Quacūq hora comederitis morte mo
riemini: id est necessitatē mortis incurretis.
Itē ipa Esau cū oibus suis posteris bn̄di
ctione p̄uauit cū p̄mogenita ꝑ edulio len
tis vendidit Gen̄. xxv. Itē ipa sodomitice
peccati causa fuit ꝛ quinq ciuitates sub
uertit: vt pꝫ Ezech. xvj. Hec fuit iniq̄tas
sodome abūdantia panis ꝛ vini. Vn̄ Pe
trus Damiani in epistolari suo dic. q̄ cū

vēter incaute resideᷓ luxuria accēdit. Et ponit exēplū ꝺ q̄dā ꝙ dū frixas studiose carnes furtiue comedisset: illico tātus ardor libidinis eū inuasit ꝙ pctm̄ ꝯtra naturā qđ nunꝗ̄ antea fecerat diabolo instigāte cōmisit. Preterea ipa gula filios isrl' magna plaga pstrauit ꝑ ꝺsiderio carnis ꝛ nausea māne sapidissime. vt pꝫ Num̄. xj. Preterea q̄t anie etiā modernis tpib⁹ ꝑ gulā peccent ꝛ ꝑdituᷓ: experiētia testis est: nec sufficim⁹ enarrare. Nā apud oēs stat⁹ hoim cōmune ꝛ q̄tidianū pctm̄ est. Et sic de Juda legim⁹ ꝙ post bucellā panis itrauit in eū sathanas: ita in innūerabilib⁹ xp̄ianis impleᷓ ꝙ ꝑ gulā itrat in eos sathanas: vt Petrus damia. vbi supra tangit. P

Nimirū vt exēpla naturalia ꝓponam⁹ diabolus sic solet nob̄ facere sic serpēs. De q̄ Aristo. vij. de aīalib⁹ dic. ꝙ serpēs carnes libēter comedit ꝛ fugit eaꝝ humiditates. habet aūt q̄ttuor ordines dentiū. duos in mādibula inferiori ꝛ duos in sꝑiori: q̄b⁹ vorat coluber serpēs carnes: vt ꝺt idē. v. de aīalib⁹. ꝓpterea videm⁹ in sepulcꝭ latitare serpētes. Sic diabol⁹ libēter delectaᷓ in gula hoim ꝛ mordet taliū aīas q̄ttuor dētiū ordinib⁹ scꝫ morsu ꝯscie ꝛ amara morte: ꝛ dira pena ignis: ꝛ ꝑmis infernalis. Deniq̄ narraᷓ a phisologo. ꝛ lib. xviij. de ꝓprietatib⁹ reꝝ. ꝙ cocodrill⁹ herbas bonas gulose comedit libēter inᷓ q̄s cindores serpēs q̄dā ꝑuul⁹ q̄ ei inimicaᷓ caute se inoluit. ꝛ sic iter herbas cocodrillus serpentē trāsglutit q̄ ipi⁹ viscera corrodit ꝛ ipm occidit: sic facit diabol⁹ gulosis Propter p̄dicta h̄n scribiᷓ Eccī. xxj. hortando singulos. Quasi a facie colubri fuge pctm̄. s. p̄mo a ꝑpēte ꝑsuasuꝫ. Scđo qꝛ est bonoꝝ oim lesiua. Et pꝫ

Pri̇o in bonis spūalib⁹.
Scđo in bonis corꝑalib⁹.
Tertio in bonis tꝑalib⁹.

Q Primo ledit in bonis spūalib⁹. qꝛ vt Greg. dicit. xxx. moral. dū venter a gula nō restringiᷓ cūcte ꝟtutes obruunᷓ. Jdeꝫ Jncassum inq̄t bellū ꝯ exteros geriᷓ si intra menia vrbis hostis insidiās habeᷓ. sic incassum ꝯ mōm ꝛ diabolū q̄s pugnat si intra se gulā non refrenat. Scđo ledit in bonis corꝑalib⁹. qꝛ Eccī. xxxvij. Jn multis escis nō deerit īfirmitas. Et auiditas appropinquat ad cholerā. Sup q̄ Guil. in sūma vicioꝝ. ꝺt. Qui vicio gule laborat sepe ꝑ delectatōe vni⁹ hore patieᷓ molestias ꝛ infirmitates vni⁹ mēsis. Tertio ledit in bonis tꝑalib⁹. Prouer. xxj. Qui diligit epulas in egestate erit. Exēplū de filio ꝓdigo Lu. xv. Tertio qꝛ gula ē corporalis mortꝭ acceleratiua. Qđ oñdit p̄mo scriptura sacra Eccī. xxxvij. di. Propter crapulā multi obierūt: q̄ aūt abstinēs est adijciet vitā. Nā abstinētia ē sūma medicina: vt ꝺt Galien⁹ ꝛ Lyra ibidē. Vñ idē Galien⁹ ferᷓ dixisse ꝙ multo plꝰs ꝑ mōm occidit crapula vl' gula q̄ꝫ gladi⁹ vl' mors violēta. O q̄ q̄ꝫ fatu⁹ q̄ ꝑ gula explēda toto studio laborat q̄si q̄ sibi mortē ꝓcurat. Scđo h̄ idē oñdūt exēpla hūana. qꝛ cuꝫ hoies añ diluuiū nō comedebāt carnes: sꝫ ꝯtenti erāt herbis terre ꝛ fructib⁹: ꝛ aquā bibebāt. multoq̄ꝫ ꝓpterea plus ꝛ sani⁹ viuebāt: vt ꝑ Lyrā ꝺi. Deniq̄ ꝛ sctī patres in heremo sobrie viuētes lōgi⁹ vixerūt.

R Tertio oñdit ipa naᷓa q̄ vt doceret tēperantiā gule: dedit hoi os paruū respectu corꝑalis q̄ntitatis vt dicit phs. Et sic ordinauit ꝙ delectatio q̄ ad gustū vix est latitudis duoꝝ digitoꝝ in lingua ꝛ in faucib⁹: ꝑut ꝺt Albert⁹ ꝛ Bern̄. li. ꝺ miseria hois. Vñ Aristo. iij. Eth. ca. xij. reprobat ꝙ philoxenus exīti⁹ piscīū ꝛ pulmētī vorator existēs orabat Jouē vt dū comederet fieret guttur eius longū sicut gruis vt sic longius delectareᷓ in gustu. Nā oēs phī tenent temperātia vitā ꝓlongari. Nimirū sicut teste Aristotele li. de plantis. Arbores que in plenilunio inseruntᷓ: fruct⁹ ꝓducunt putridos vel cito putrescentes ꝓpter humorē nimiū qui in plenilunio augeᷓ in illis: ita arbor corꝑis nr̄i si plena humore ingluuiei sit ex sꝑfluitate citius putrescit vlcerib⁹ scabiei apostemanb⁹: infirmitatibus ꝛ morbis exinde generatis. S

Quarto abomiabilis est gula. qꝛ est dei honori maxime derogatiua ꝛ iniuriatiua q̄m vt Apl's dicit. Gulosi ventrē suū fere coꝛe plenū habent ꝑ deo Phiᷓ. iij. Multi ambulāt quos sepe dicebā vobis. nunc aūt ꝛ flens dico quoꝝ finis interitus: quorū deus venter est ꝛc. ꝛ sic peius idolatrie

q̃ pagani. Sed q̃re dr deus fore guloso venter ipsius. Ad h rñdet fm Hugo. li. de claustro anie. ca. xviij. et Alanũ de planct. psa. vj. q p similitudinẽ inqr. venter deo assimilat in guloso: qr tota ei9 ania circa ventris cultũ deuote ministrat sua facta celebrãdo. Nã sic in tẽplo dei laudes canunt sic cãtilene i comesatiõe. ibi orõ. hic detractio et fabula et calix inebriãs. ibi fiunt processiones. hic chorea et impudicia. ibi dicit dñs vobiscũ. Rñdet et cũ spũ tuo. hic mutua exhortatio ad ingurgitandũ dr. vt tecũ sit et mecũ de9. debes bibere. h piccarium est dei. h est amor sci Joãnis. vl' Nicolai. ibi p licẽtia canit Jte missa est. hic dr Jte mesa est. s. euacuata: et vasa vini exhausta. Hec et plura ibi. Nã cũ hodie dñica Letare dr. ideo talia leta sint p doctrina. Ultimo qr gula est euidẽns fatuitatis ostẽsiua. Primo qr fatuũ est p tã vili stercore vt ipo impleat saccũ corpis sui tãtũ laborare q p ea aĩam suã p̃ciosissimã pdat. Nam gula nõ nisi stercus congregar. Scdo qr fatuũ est lardũ vermibus ad sepulcrũ splẽdide nutrire. Nã vt Seneca. iiij. declamationũ dicit. Quicqd auiũ volitat qcquid pisciũ natat: qcqd ferarum discurrit torũ in nostris ventribus sepelit. et sic sterc9 esca vermiũ efficit. Deniqz tertio qr fatuum est p tã vilibus stercoribus congregãdis deum offendere et primũ cũ tantũ expendit gulosus vno die q viginti diebus sufficeret aut decẽ p paupe primo pascẽdo de pane. Et insup ex gula multa alia vicia committit qbus aggregat sibi penã scz rixas: rapinas: luxuria et c. X

Circa scdm de offensione gule qrit Utrum gula sit petm mortale

Et rñ. qr abi et pot9 delectatio est natural' boi sano: necvitare pt. Quã g esse dr peccatũ: cũ etiã saluator Mat. xv. dr. Qd intrat in os nõ coinqnat hoiem et c. Deniqz nõ videt p̃cepto phiberi aliqd. Mirũ g vñ reputat eẽ mortale. Ad hec rñdet fm Alexandrũ de ales in cõpẽdio suo et in Angelica concordat Tho. ij. ij. q. clxx. et in Anto. pte. ij. ti. vj. q q̃uis gula sit capitale viciũ tñ nõ sp est mortale petm: sed qñqz qs in ea peccat venialiter: qñqz mortalit. Et h p generali regula tenendũ est. q qñcũqz aliqs propter delectationẽ gule auertit ab vltimo fine. i. a deo patus facere contra p̃cepta dei vel ecclie ẽ petm mortale. Nã q̃uis ñ sit directe contra p̃cepta decalogi: tñ indirecte p qndã reductionẽ est contra p̃ceptũ de sanctificatione sabbati in quo intelligit p̃cipi vt hõ q̃escat in vltimo fine. scz in deo: nec auertat ab illo. V Uñ p clariori notitia aduertendũ fm doctores p̃dictos q appetitus vel delectatio comedẽdi vel bibendi põt esse p̃cipue qnqz modis. Primo appetẽdo solũ naturaliter vel delectãdo. et vt sic est naturale. vñ nõ est petm. qr vt dr. ij. Ethicorum. Jn naturalibus desiderijs nõ est p se petm. et sic qd intrat in os id est cibo et potus fm suã subam et naturã: nõ coinqnat hoiem spũaliter: vt supra. Proinde siqs sanus indigens cibo vl' potu cũ delectatiõe comedat vel bibat. et in sapore plus vel minus delectat fm q habz gustũ melius dispositũ. et fm qualitatẽ cibi et potus: ipa hmõi delectatio de se non est mala cũ sit naturalis. sed cũ hoi cõplacet in cibo et potu p̃ncipaliter propter delectationẽ: nõ propter sustentationem. hoc est petm sed veniale. Scdo affectu nimio occupãdo se totaliter hmõi delectatiõi sicut fecit diues epulo quotidie: hoc est vicinũ mortali. vt in Angelica. Tertio contra p̃ceptũ dei vel ecclesie transgrediendo scilz frãgẽdo ieiunia extra necessitatẽ. Quarto delectationi tali finaliter inherendo scz dũ pat9 est facere q̃cũqz. puta vsuras: furta et hmõi vt sue gule satisfaciat. et in istis duobus casibus est mortale. Quinto escã nociuã vel potũ aduertẽter sumẽdo. puta si propter gulã comedit sciẽter aliqd q infirmitatẽ notabilẽ vel malũ incurrit: vel bibit potũ in qntitate tãta q pdit vsum rationis est mortale. secus si nõ aduertenter sumeret. Sed si modicũ nocumentũ ex tali incurrere se credat verisilr sicut infirmus q pott9 vult pati augmentũ febris q̃ sitim et hmõi. tũc esset veniale: vt in Angelica. O ergo hõ disce confiteri de gula. O christiane vide chrm p te in cruce felle cibatũ. ideo abstine. X

Circa tertiũ d specie-

bus gule q̄rit Quot sunt spẽs gule: Rn̄det s̄m Grego. in moral. Et de 9se. dis. v. c. q̄nq3 modis. q̄ sunt q̄nq3 de q̄b9 sunt v.

Propere laute nimis & ardenter studiose

Hec s̄m oẽs doc. Et istis modis est 9fes sio facieda dū pctm̄ est mortale q̄d comit sit iuxta p̄dicta. Prima spẽs vel modus est p̄pere comedere. i. horā debitā comedē di p̄uenire p̄sertim die ieiunij: vt p3 s̄m mor ne de ieiunio in alio q̄dragesimali. Scd̄a est lautiores cibos q̄3 9ueniat sue q̄litati q̄rere. dist. xlj. c. j. & seq̄n. Tertia est nimiū mēsurā comedēdi vl' bibēdi excedere. S3 de q̄ntitate cibi & pot9: vt d̄r Anto. supra nō pōt dari certa regula oib9 s̄m eandem mēsurā. q2 pl9 & minus exigit s̄m varieta tē hūane cōplexiōis & fatigationū. Unus etiā & idē hō plus indiget vno t̄pe q̄3 alio s̄m variā dispositionem sui corporis. y

Vn̄ ph̄s li. Eth. narrat d̄ q̄dā fortissimo viro milone q̄ comedebat solus aliq̄n sine grauamine ouē. & ali9 de paucis buccellis grauabat. Hoc tm̄ p̄ documento q̄s tenet ur vt nō vsq3 ad nauseā sumat s3 cū aliq̄li adhuc appetitu comedēdi finē faciat. Jō Hiero. i ep̄la ad athletā d̄r sic. Comedat vt sp̄ aliq̄ntulū esuriat vt sp̄ post cibū le gere possit. s. distincte. Quarta spẽs est ar dēter seu nimia auiditate sumere. tales se pe sine debita masticatiōe sumūt. & sic nō possunt bn̄ digerere sed infirmitatē incur rūt. Quita spẽs est studiose nimis & accu rate cibos p̄pare p̄pt' maiorē delectatiōe3 capiendā in cibis exq̄rendo varios sapo res cū aromaticis p̄ciosis. Et iste spẽs gu le q̄n sint mortales vel non iudicandū est ex dictis scd̄o articulo. z Pro exēplo finali legit' in spe. exē. exem. lxxxij. dis. vij. q̄ q̄dā sc̄tūs mōachus Hdias raptus vi dit ab angelis p̄parari tribunal miro or natu in q̄ rex ch̄s sole lucidior sociat9 mł titudine sc̄tōz 9sedit & cepit facere iudiciū & ecce demones adduxerunt q̄ndā aniam. igneis catenis ligatā: instar fornacis sul phureā flāmā erumpentē. q̄ cepit diris vo cib9 clamare. Ve ve mihi. digna sum at eternis ignib9: q̄m in pōpis mūdi & 9ui ijs ac comesationū stulticijs nimis dele ctabar. Tūc iudex sn̄iam tulit dānatiōis p̄petue 9tra eā: & sic demones rapien eā3 dire clamañ. recesserūt. Jbidē legit' di. vj. q̄ nocte q̄dā miles q̄ antea fuerat mortu us fortiter pulsauit ostiū dom9 vbi filius su9 morabat'. & forte tūc epulabat'. Jnter rogat9 q̄s foret: Rn̄dit. Ego sum miles ille d̄ns q̄ndā hui9 possessiōis itromittere me. Cūq3 diuti9 pulsasset & territi illi sibi nō aperirēt eādē dixit. Detis pisces istos q̄b9 ego vescor in inferno filio meo ecce ad portā illos suspēdo. Mane facto exeūtes de domo repperērūt multitudinē horren doz bufonū atq3 serpētū suspēsoz in por ta. Ve ḡ gulosis: q2 i inferno habebūt ci bos hm̄oi. q̄ igne sulphureo decoquent'. Rogemus ḡ ch̄m &c.

Dn̄ica eadē post p̄ndiū Ser. XXX de ebrietate. & filiab9 q̄ nascunt' ex gula.

F Ratres ho

neste ambulem9 nō in comessa tionib9 & ebrietatib9: sed indui mini dn̄m Jesum ch̄m. Verba sunt ap̄li Rho. xiij. & canit eccl'ia in ep̄l'a dn̄ice p̄me Jn q̄b9 hortat' nos ad cauēdū gulā oēm & p̄sertim ebrietatē: & seq̄ ch̄m induendo p̄ imitationē ei9 sc̄titatis 9uersationē A Nimirū dn̄s Jesus multipl'r nos docuit gulā: comesatiōes ac ebrietates oimode cauere & refrenare tā suis sacris exēplis q̄3 dict3. Primo q̄dē in puericia: q̄m vt canit eccl'ia. Feno iacere p̄tulit p̄sepe nō abhor ruit: paruoq3 lacte past9 est p̄ quē nec ales esurit. Paruo inq̄t lacte. s. v̄gineo ad signi ficandū p̄citatē. l3 em̄ btā v̄go h̄ret vbera de celo plena lacte: tm̄ ch̄s par sumpsit p̄ cōmendanda p̄cītia. Cū em̄ de sc̄tō Ni colao legat' q̄ i infantia ieiunabat q̄rta & sexta ferijs sel' tm̄mō sugens vbera. forti us credendū est q̄ ch̄s in sugendo parci tatē tenuit. Scd̄o in vita. Nā & euāge. ho die d̄r q̄ ch̄s panes & pisces d̄dit p̄p'o mi raculose m̄ltiplicādo: tm̄ vinū cū bn̄ poss3 eis nō dedit bibere ne ebriarent'. Jtē lic3 ch̄s cōe3 vitā duxerit. tn̄ vinū raro legit' bibisse in euāgelio. s. in nuptijs q̄n aqua3 cōuertit in vinū. & in vltima cena q̄n de vi no suū sanguinē 9secrauit: vt doceret exē

plo sobrietatē. Tertio in doctrina. qr Lu. xxi. dixit. Attēdite vob ne forte grauēt corda vr̄a crapula ⁊ ebrietate. ⁊ superueniat in vos repentina dies. s. iudicij. Quarto in mortis hora: qr vinū myrrhatū sibi oblatū cū gustasset noluit bibere vt acerbior eēt pena. sz ⁊ i cruce felle cibat⁹ ⁊ aceto potat⁹ Et sic p₃. Vn̄ de ebrietate quā dēm⁹ vitare exēplo chr̄i tria mysteria declarem⁹ p isto ser. applicādo sit ⁊ d̄ filiab⁹ alijs gule.

Primū de execrabili ↄditione
Scdm de ei⁹ mortali offensione
Tertiū de modali confessione. B

Circa pmū de execratione

ebrietatis vt inducamur ad cauēduz nota plures rōes. Prio qr autoritas oīs legis ipam ↄdēnat: vt claret primo lege diuina Gen̄. ix. vbi legit Noe fuisse inebriatum. de q̄ Amb. dic. c. sexto die. di. xxxv. In principio gn̄is hūani igrabat ebrietas. pm⁹ noe vineā plantauit ⁊ inebriatus est: vbi malū ebrietatis agnuit ad remediū. s. sobrietatis se tpauit. Et ifra dr: Nō esset hodie fuit⁹ si ebrietas nō fuisset. hec ibi. Vn̄ q̄ mala sit ebrietas p₃ ex malo pene ex ea secuto. qr ex h factū ē q noe denudaret ⁊ a filio suo Cham irrideret. ⁊ ↄn̄ter Noe ipm chanaan malediceret ⁊ seruituti subijceret. Secūdo lege ꝓphetica ebrietas cōdēnat Esa. v. Ve q̄ ↄsurgitis mane ad ebrietatē sectādā ⁊ potādū vsq ad vesparz. Et ifra. Ve scz dānatōnis eterne sm Hiero. q̄ potētes estis ad bibēdū vinū: ⁊ fortes ad miscēdaz ebrietatē ⁊c. Sic q̄dā faciūt duscas. Item Joel. j. Expgiscimi ebrij. Lyra. i. aduertite hoc malū. flete ⁊ vlulate oēs q̄ bibitis vinū i dulcedie: qm̄ ꝑijt ab ore vro. q. d. sitietis i inferno in etnū. Plures auctes ca vis breuitatis trāseo. Tertio lege euāgelica: vt p₃ ex vbis chr̄i Lu. xxj. supadictis

C Quarto lege aplica. vt p₃ i themate pasumpto. ⁊ Eph. v. Nolite iebari vino in q̄ ē luxuria: sz implemini spū scō. Quito lege canonica. Nā. xj. q. iij. c. ad mēsam Chrys. dicit. q cū ebriosis nec cibū dz q̄s sumere: sz dz eos vitare. Itē sz Ray. epūs vl psbr̄ vl diacon⁹ ebriosus si admonit⁹ nō desistat deponit. inferiores vo aut et laici cōione puant vel verberant. xxxv. dist. c. epūs. et c. vlti. Itē de vita ⁊ hone. cle. a crapula. Sexto lege ciuilica q̄ dictat q sētētia lata a iudice temulēto nō valeat. C. de penis. Vn̄ ⁊ Valeri⁹. li. vj. ca. ij. narrat. q mlier q̄dā inocēs dānata fuit a philippo rege temulēto. Illa aūt appellauit ad Philippū sed sobriū. Rex g̃ aduertēs cā illi⁹ ꝓspecta sniaz reuocauit. Septio lege phica. qr phs. iij. eth. dt q ebrios⁹ meret duplices maledictōes. Et h sz Tho. ⁊ Anto. p. ij. ti. vj. c. iij. ppt duplex pctm̄. s. ebrietatis ⁊ culpe seq̄ntis ex ea. s. ↄtūdie: rixe ⁊ hmōi. Qm lex cuiusdā pictaci vt dr ij. polit. statuit q ebrij si ↄcuterēt pl⁹ punirent q̄ sobrij. qr tales pluries iniuriantur. O g̃ q̄nto mag⁹ debet chr̄iani execrari ⁊ cauere ebrietatē quā etiā pagani damnāt.

D Secundo execrāda est: quia bestijs vilius hominē deturpat. Tū qr in anima rationali peccati turpitudinē facit tāq̄ diaboli cum excludit dei gratiā: qd nō habet locū i bestia. Tum quia ratōnis vsum tollit quo solo homo pcellit bestias. Tuz quia turpissimos actus facit homo ebriosus: quos nulla faceret bestia. s. infundēdo potū vltra mēsurā: secreta pādēdo: turpiter vomēdo: in luto reptādo: ⁊ alia huiusmodi. ac pctā cōmittendo. Nam quandoq umbram salutat. Vn̄ phs. vij. eth. dicit q homo prau⁹ centies millesies peior est omni bestia. Ad hec in gestis romanoꝝ legit p exemplo caplo eiusdē. dic. q Joseph⁹ inqt li. de causis reꝝ naturalium refert q vicz Noe inuenit vitē siluestrē id ē labruscā: q̄ cū esset amara tulit sāguinē aialiū istoꝝ. s. leonis: agni: porci: galli ⁊ vrsi. q̄b⁹ terre cōmixtis fecit fimū quē ad radices labruscaꝝ posuit. ⁊ sic vinū dulcoratum fuit. Indeq dr q aliq̄ potātes vinū fiūt supba loq̄ntes vt leones. aliq̄ deuotizantes vsq ad lachrymas tanq̄ agni. alij ꝑcipites in lutū ⁊ luxuriā vt porci: alij secreta ꝓpalātes vt galli canētes. alij autez repēte irascentes ⁊ murmurantes vt vrsi. Hec de vite nō habem⁹ ex scptura autentica: tñ de ebriosis sic facere expertum est

E Tertio ebrietas detestabilis ē: qr cruci chr̄i ⁊ passioni multimodā iniuriam irrogat. Jō apls Phil. iij. vocat tales crucis chr̄i inimicos di. Multi ambulant q̄s

⁊ nūc flens dico crucis chꝛi inimicos q̄rū
de⁹ venter est ⁊ glīa in ꝯfusiōe. Quia nīl
mirū tales pmo ꝯriant ebꝛioꝛ: cū chꝛs pas/
sus sit ꝑ nobis famē et sitim. Isti nec vo/
lunt ꝑ chꝛo pati vt tēperent se a superflui
tate. Scḋo chꝛs ꝑ nobis ꝯtinue laboꝛa/
uit: isti ociant in taberna ludentes peieran
tes in noīe chꝛi. ⁊ sic tp̄s expēdūt. Tertio
chꝛs tristis fuit ꝑ nobis vsq; ad moꝛtem
⁊ sepe fleuit ꝑ pctīs nr̄is. ebꝛosi āt lete can
tāt ⁊ turpia. Qr̄to chꝛs affix⁹ ē cruci ma
nib⁹ ⁊ pedib⁹: isti saltāt: plaudūt ⁊c. Quin
to chꝛs se totum exposuit ꝑ nobis vt redi
meret a pctīs ⁊ a ptāte diaboli. Nā aiam
corp⁹ ⁊ sanguinē exposuit s; ebꝛosus se to/
tū exponit pctīs ⁊ dat diabolo. Vn̄ alle/
gatur in sūma viciop Gre. d. sic: Ebꝛietas
est blādus demon: dulce venenum: suaue
pctm̄: quā q̄ h; se nō h;: quā q̄ facit n̄ so/
lū pctm̄ fac̄ s; tot⁹ pctm̄ ē. Denicq; vt dr̄
di. xxv. c. vi. ⁊. xv. q. j. c. sane. ꝑ Amb. Eb
etas oīm viciop fomes ⁊ nutrix est. ꝑ quā
crimina cauere nō possum⁹ q̄ sobꝛij caue/
mus. Hec ille. Exemplū de Loth. F

Quarto detestabilis est. q: debilitates
accumulat ⁊ vitā exterminat. Nā. ij. rheto.
⁊. ij. li. secreti secretoꝝ Aristo. ponit mlta
mala q̄ facit vinū multū sumptū in aīa ⁊
corpe ⁊ in sensib⁹. Et hoꝝ plā etiā Aug⁹
tangit. Nam cerebrū turbat: itellectū ob/
scurat: vsū rōis tollit: ⁊ mēoriā obliuiosā;
facit: linguā ꝯfundit. Itē in corpe debili/
tat iūcturas corpis vt nec stare nec ambu
lare queat: sanguinē corrūpit. mēbroꝝ tre
morē generat: ⁊ appetitū fugat: cōplexio/
nem distēpat: cholerā accēdit: sōnia phan
tastica facit: ⁊ leprā inducit: moꝛtēq; acce/
lerat. Vn̄ etiā in pble. iiij pticla idē Ari.
dicit q crescentes iuuenes citi⁹ moriunt
si multū vinū biberint nō lymphatū. Qḋ
nota bn̄. Denicq; ḋ sensib⁹ idē vbi s̄: dicit
q ledit vinū multū oēs q̄nq; sensus. s. au
ditū gustū ⁊c. ꝑsertim facit lippitudinē
oculoꝝ. ⁊ vnā rē facit apparere q̄si duas.

Exemplū ad id ꝑ cōsolatiōe excitatio
nis refert Robt⁹ Holkot sup lib. Sap.
lect. cxxj. q rustic⁹ q̄dam inebꝛiat⁹ q̄cq̄d
videbat duo sibi apparebāt. rediēs domū
⁊ vidēs filios suos duos apparuit q es/
sent q̄ttuoꝛ. Imposuit q̄ vxori q duos il/
loꝛum generasset sine scitu suo. Illa negā
te iussit ꝑ purgatōe vomerē afferri ⁊ po/
ni in igne. dixitq; vxori q omnino nō cre/
deret nisi ferrū ignitū manu nuda poꝛtaret.
At illa prudens femina dixit. Ego faciā:
sed tamen ferrum ip̄m ignitū manibus
tuis capiens mihi trade. Quod ille tan/
gens manū combussit: et sobꝛius esse ce/
pit. Additur qḋ etiā narraf ab aliquibus
q mulier cepit virū suū aure capta ad iu
ga trahere. Cui ille. Quid sic facis. Illa
rn̄dit: q: bos fact⁹ es q̄drupes manibus
⁊ pedibus reptās: iugum te trahere opoꝛ
tet. Sicq; ille se recognouit: ⁊ tandē absti
nuit. O vtinā moderni ebꝛij homies cor/
rigerentur ex dictis. G

Circa scḋm de moꝛta/
li offensione queritur. vtrū ebꝛietas sit sp̄
peccatū moꝛtale. Rn̄det fm Alex. ij. ij. ⁊
Angelica. conco: ḋ. Tho. ⁊ Anto. aliosq;
doc. recolligendo q in ebꝛietate potest q̄s
peccare quadrupliciter

Uno modo vsum rationis nō totalit
priuando sed alterando

Alio modo vsum rationis totalit tol/
lendo: sed hoc raro.

Tertio modo vsum rationis frequent
⁊ assidue perdendo.

Quarto alijs occasionē dādo vl ꝯsenti
endo. ⁊ fm hec iudicandū ē ⁊ confitēdū

Primo inquā qn̄ q̄s in ebetate nō to/
talit ꝑuat vsu rōis s; alterat: ita q scit q̄d
facit. tūc si h̄ accidit inaduertenter siue ra
ro siue etiā frequenter nō est peccatū moꝛ
tale: q: nō facit a ꝓposito ⁊ scienter. nec ita
tenet talem iteratōez vitare sicut ebꝛietatē
tem que ꝑuat vsum rōis totaliter. Si ōe
scienter tantū biberet q talem grauedinē
incurreret: ⁊ hoc cum notabili lesione rati
onis: nō excusaf a moꝛtali: q: piculo ebꝛie
tatis se scienter exponit: vt dicit in Ange
lica. Secus si sine notabili lesione ratio/
nis grauaretur: q: veniale esset sic. H

Scḋo qn̄ i ebetate tollit totalit vsus rō
nis s; accidit raro. Et tūc nota tres casus.
Prim⁹ si hō inebꝛiās se nescit vini poten/
tiā. vel nescit q ex tali potu posset inebꝛia/
ri. vel non aduertit potum esse immode/
ratū: sic potest esse nullum peccatum: sicut

credit de Roc. vel saltez est pctm̄ veniale. Scđs: si aduertit potū imoderatū eē: tñ dubitat an possit inebriari ex tali. tunc in hmōi dubio nō debet se piculo ebrietatꝫ exponere bibendo adhuc de potu. alioqn mortaliter peccat ꝑm Bona. ꝛ Tho. Secus si extimaret ꝙ nō pt inebriari ex suptione. qꝛ tūc veniale esset: sed in dubio mortale. Terti⁹: si aduertit hū potū esse imoderatū ꝛ inebriare valentē: sciēs suā cōplexionē dispositā ad ebrietatem: ꝛ tñ magis vult ebrietatē incurrere ꝙ̄ a potu abstinere: tūc mortalr̄ peccat ꝑꝫ oēs doc. qꝛ se sciēter ꝑuat vsu rōnis ꝛ exponit piculo pcti. Tertio qñ ebrietas est assidua vl̄ ꝯsuetudinaria ꝑdendo vsuꝫ rōis. Nā ebri⁹ ꝓprie dr̄ q̄si extra briā. i. regulā rōnis ꝑm Antoninū. Et de h̄ Aug. xxv. di. §. Al's ea demū. dicit. ꝙ ebrietas si sit assidua mortale pctm̄ est. ꝛ h̄ ꝑm doc. p̄dictos nō ꝓpter iterationē act⁹ vel freq̄ntationē qꝛ ꝓpt h̄ veniale nō fit mortale. Sed qꝛ nō pōt eē ꝙ hō assidue inebrief qn sciēs ꝛ volēs ebrietatē icurrat dū multotiēs expenf suā ihabilitatē ad vinū ℨ Quarto qñ occasionē dat q̄s vel ꝯsentit in alteri⁹ ebrietatē ꝛ ꝺ h̄ ꝑm doc. sup̄dictos ponūf casus tres

Prim⁹ est generalis. ꝙ q̄cunqꝫ ꝓcurat vt q̄s inebrief. siue h̄ faciat ex leuitate vt is de solaciū sumat. siue studiose: peccat mortaliter: si etiā nō sequaf ebrietas i illo. qꝛ i dānū notabile ꝓximi ꝯsensit. ꝛ occasionē pcti mortalis illi dedit q̄ntū ex se. extra ꝺ iniurijs ꝛ dāno dato Si culpa. Scđs casus de tabnarijs. ꝙ qñcūqꝫ tabernarij ꝑpendūt aliq̄s ex vino nimio sūpto inebriari q̇ꝺ expti sūt pluries in eis vt in ebriof ꝛ nō curāt resistere q̄ntū licꝫ. sꝫ ꝓpf auariciam dant illis plus de vino ꝙ̄ opꝫt grauiter peccāt ꝑm Antoni. pte. ij. ti. vj. ca. iij. Terti⁹ casus est ꝺ infirmis q̇bꝫ licꝫ possit dari vinū sup̄fluū ad ꝓuocandū vomitūꝫ tñ nō vsqꝫ ad ebrietatē. al'as dās ꝛ bibēs mortaliter peccāt nisi crederēt ex illo potu nō posse iebriari. Hec sufficiāt. R

Circa tertiū de modo

ꝯfessiōis nota ꝙ ꝑm Greg. xxxj. moral. ꝛ doc. ponunf p̄cipue q̄nqꝫ filie gule ꝺ q̇bꝫ faciēda est ꝯfessio. Vñ practice ponendo ꝓ simplicibꝫ ꝑmo ꝯfitendū est de gula iuxta spēs dictas ꝑmōe. xxix. Itē p̄sertim si ieiunia de p̄cepto ecclesie non seruauit. Scđo de filiabꝫ ei⁹. quaꝝ ꝑma est ebrietas ꝑm frēm Angelū in suma. Sed Grego. vbi supra ponit hebetudinē mētis: h̄ est rōis subuersionē: vt dicit Aureo. in cōpen. ꝛ sic ꝓ eodē accipiunf: licꝫ aliq̄ modo differāt. Vñ de istis ꝑmo ꝯfitendū est si sciēter se inebriauit: vt patuit hoc ꝑmone. Itē si alteri causam inebriādi dedit. scienter mortale est. Itē si induxit aliq̄s iuuenes vl̄ mulieres ad tabernā vt ꝑuertat ad turpia: vel fecit frāgere sine cā ieiunia ꝛc̄. hec ꝯfitēda sunt. Scđa filia est ꝓbi multiloquiū. Nā gula facit effluere in multiloq̄a iuania. ꝛ h̄ cōiter veniale est: nisi sint nimis turpia vel infamatoria: vl̄ ex cā mala dicta Tertia est leticia inepta: vt sūt choree: tripudia ꝛ hmōi. ꝛ ꝯfitēda sūt hmōi si facta sūt intētōe luxurie vel cū scādalo. Quarta filia est leccacitas. Gre. dr̄ scurrilitas. ꝛ idē est. Nā ꝑm Cathol. lib. scurrilitas dr̄ a scurra. q̇ꝺ est leccator. vulgo in lingua nostra dr̄ leubezes. Proinde de h̄ ꝯfitendū est vicꝫ si fecit act⁹ vl̄ gestus scurriles que ꝓuocāt ad luxuriā: vl̄ ob hoc dixit iocularoria ꝟba lasciua. qꝛ mortale est nisi cū legitima vxore ꝑm Tho. ꝛ in Antonina. Itē si fecit tact⁹: amplexū vel oscula vel cantus lasciuos: vel lr̄as vel exeniū misit ob amorē libidinosum mortalia sūt Itē si mediator fuit inter tales vel associauit eūtē ad hmōi sciēter peccauit Quinta filia gule est abomināda imūdicia. Et ꝑm Tho. ꝛ Antoni. sup̄. intelligif de quacūqꝫ sup̄fluitate. sicut est eructatio fetida: vomitus: ꝛ p̄sertim pollutio carnalis. Proinde ꝯfitendū est si tantū se ingurgitauit ex delectatiōe gule ꝙ vomitū facere oportuit: licet eñ vomere sit vtile: tñ viciosuꝫ est ex gula se subdere huic necessitati. Itē si comedit vel bibit vt possit luxuriari mortale est p̄terqꝫ cū vxore. Itē si pollutus est in somnijs ex gula vel cogitatiōe morosa p̄cedenti: ꝛ si hoc intēdit mortale est. Silr̄ si postea in vigilia deliberate cōplacuit ꝙ delectatione hmōi habuerit mortale est: al's si accidat oīno p̄ter volūtatē pollutio. nec ꝯsentit rō: nō est pctm̄ mortale. L.

Pro exemplo finali legit in Cesario et in summa Fracisci comestoris de vicijs. q quidam pegrinus vestem sue pegrinatiois p vino forti expones inebriatus est: ita q a circustatibus putaret mortuus: et aia eius ducebat ad infernu: viditq puteu pfundissimu: et sup os pncipe tenebrarum diabolu sedere. Interim quida abbas ipi pegrino bn notus fuit adductus. que diabolus ipe pnceps salutans. potu sulphureu ignitu in calice sibi porrexit que bibes in puteum illu pcipitatus est. tuc pegrinus nimis timuit. et ille diabolus alte clamauit di. Adducate huc et illu q veste pegrinatiois vino expones se inebriauit. tuc vides pegrinus angelu suuz astante pmisit q nunq amplius iebriaret et petiuit liberari. et sic liberatus et expgefactus die et hora notauit et in terra sua rediens dictu abbate illo die obijsse cognouit. Ecce g q danabilis est ebrietas. Rogemus g etc.

Feria. II. post dominica quartam quadragesime Sermo. XXXI. de auaricia vendentium et ementium vel mercatorum et negociatorum.

Scendit iesus hierosolyma et inuenit in teplo vendentes.

Ite aliud thema. Nolite facere domu pris mei domu negociatiois Ioa. ij. et in euage. hodi. Dns iesus voluit de teplo eijcere vedetes et emetes oues: boues et colubas ad ostedu q multa pcta comittunt int negociatores ppt q dignu et iustu e tales a dei reg eijci. Un Alchuinus sup h euagelio dt sic. Mystice dns quidie sua ecclam spualit intrat et qlit ibi vnusqsq conuerset attedit. Caueamus g ne in ecclia christiana fabulis vel odijs vel cupiditatibus: et sic fraudibus ac quibuslibus vicijs insistamus ne chrs veniens. s. in morte nos flagellet: et de ecclia scta ej ciat. s. infernu. Hec ille. Proinde chrs facto flagello eiecit tales de templo et dixit. Nolite facere domu pris. i. aiam q est domus dei: domu negociatiois scz viciose: vt patz in euagelio. Itaq de auaricia mercantium et negociatoru in qua multi peccant tria mysteria declaremus in hoc sermone.

Primu de licita condicione.
Scdm de iusta appciatiōe.
Tertiu de illicita defraudatoe. et p cons. de sollicita cautioe.

Circa pmu de licita con

ditione qrit: vtru licitu sit mercari vel negociatioes exercere chriano ita q possit in tali statu saluari: Ro qstiois est. q Chrys. sup Matt. xxj. dic q mercator no pt deo placere. Nullus g chrianus debet ee mercator: aut si voluerit esse pijciat ab ecclia. Qui em emit et vedit no pot esse sine piurio. Hec ille. Sed ad hec rndet fm Alex. iij. pte summe. aliosq theologos: et canonistas vt in Angelica. q negociatio vel mercantia de se no est mala nec illicita. Sed Chrys. sup loquit execratiue p eo q pauci et raro sine pcto eaz exercent. iuxta illud Leonis dictu de pe. di. v. Qualitas. Difficile est inquit inter vendentis ementisq comerciu no iteruenire pctm. Proinde notandu q negociatio potest esse mala ex plurib a qb est cauendu fm Alexandru et Tho. et Anto. p. ij. ti. j. c. xvj. ponit septe rationes.

Prio rone intenti finis cupidi
Scdo roe psone clerici.
Tertio roe offensiui medij.
Quarto rone loci sacri
Quito rone tpis festi.
Sexto rone iniusti consortij.
Septio rone mali addicedi.

Primo rone intenti finis cupidi. Nam si quis pncipaliter intendit solu pter cupiditatem negociari: finem vltimu in lucruz ponedo et solu diuitias in immensum augere intendens in statu damnatiois est talis. qr est peccatu mortale auaricie tali intentioe congregare fm oes. ¶ Sed dices. Quali ergo intentioe debea negociari: Rndet fm pdictos doct. q no nisi pp pter finem honestu et necessariu: vel vtilitatem reipublice. Un pot negociatio et mercatia ee licita. Prio ppt ncitate ad sustetatione sui et familie iuxta statu suum condecentem. q si nimis supflua congregat ad

ditandū se ꝛ suos vltra condecentiā pec-
catū est. Scōo pōt etiā esse licita ꝓpter
pietatē vt inde pauꝑib⁹ subueniat: vel in
causas pias eroget. Tertio ꝓpt publi-
cā vtilitatē ne res necessarie ad hoim vitā
patrie desint vel ꝓximis. sic fit fine bono.
et lucrū talis inde licite expetit. nō q̄si finē
sed quasi stipēdiū laboris ſuat̄ aliqs cir-
cūstātijs nō damnat talis mercātia. Se
cūdo illicita fit rōe ꝑsone clerici. q꞉ talib⁹
ꝓhibet negociatio. di. lxxxviij. ꝑ totū. Vñ
ij. Timot. ij. Nemo militās deo iplicat se
negocijs secl'arib⁹. Tertio rōe offensiui
medij. hoc est: mediantib⁹ mendacijs: ꝑiu
rijs ꝛ fraudib⁹. Nam siqs intendit ꝓxim
decipe ꝑ talia mendacia notabilit: pctm̄
mortale est. Secus si in modico. Similit
siquis mendacio vtit in emendo vel ven-
dendo vt cōseruet se indemnē: puta vt ven
dat rem suā iusto ꝑcio: mentit sibi consti-
tisse pl⁹ q̄ꝫ cōstitit peccat venialit ꝫm An
toninū sup̄. ꝛ hoc tene. q̄uis quidā dixe-
runt esse mortale. verūtamē si peierat mor
tale est ꝫm oēs. ¶ Quarto ratōe loci
sacri. sicut qñ in cimiterio vel in ecclīa ven
deret aliquid. Nam sic irreuerētia fieꝫ sa
cro loco. Et vt scribit i Angelica summa
In ecclīa nō potest fieri sine peccato mor-
tali negociatio nisi magna necessitas ex-
cuset. vt patet extra de immunitate ecclīe.
decet domū dei. li. vj. iūcto c. Relinq no-
lum⁹. de custo. eucharistie. Et h̄ intelligē-
dū dicit de actuali ꝯtractōe reꝝ q̄ sine stre
pitu fieri nō pōt. Sec⁹ i ꝯuētiōe alicuius
rei emēde vl' vēdēdꝫ postea: q꞉ nō eēt mor
tale pctm̄. Hec ibi. Sed qd de cādelis
q̄ ibi vēdunt. Et ibidē rñdet q̄ pñt ibi ven
di. quia sine strepitu et ꝓbis fit venditio il
la. Anto. autē vbi. s̄. dicit. q̄ q̄ hoc faciunt
ad satisfaciendū deuotioni fideliū qui eas
offerūt in honorē dei excusant. Si āt ꝓn-
cipaliter faciūt ꝓpt cupiditatē ꝛ lucrū nō
excusant a peccato. sicut nec sacerdotes ve
teris testamēti in his q̄ vēdebāt in tēplo.
Hec ille. Quito rōe tpis festi: q꞉ h̄ ꝓhi-
bet extra de ferijs. c. j. Et de hoc late ser.
de scīficatōe festi. Sexto rōe iniusti cō
sortij: qñ quis societatē facit cū eo quē no
uit eē male ꝯsciē ꝑ fas ꝛ nefas male nego
ciari. Nā tenet ꝓhibere sociū q̄ntū pt. vel
societatē soluere. ꝛ d̄ iniusti lucrꝫ ꝑticipare
nolle. Hec Anto. Septio rōe male adq
rēdi. s. ꝑ vsuras: ꝑ simoniā ꝛ hmōi nego-
cia q̄ de se sunt mala. Silr ꝑ ea negocia q
bus hoies vt plimū abutūt ad malū: vt
facere taxillos ꝛ chartas: aleas ꝛ ornamēta
lasciua ꝛ oia hmōi q̄ hō tenet ñ vendere
eis q̄s scit abuti ad pctm̄ mortle: puta me
retricib⁹ q꞉ cooꝑant tali i crimie Idē d̄ ba
listas vēdētib⁹ vl' lāceas: vl' sagittas: l' gla
dios: vl' venena ꝛ hmōi. d̄ qb⁹ ledūt hoies
Nā siqs talia illi sciens vēdat q abutit: pe
nā incurrit oim ei⁹ sceleꝝ tāq̄ cooꝑator.
ij. q. j. Notū. Hec in Antonina. ¶

Circa scdm de iusta ap

ꝑciatōne q̄rit. Vtꝝ aliqs possit sine pctō
vēdere rē ꝑcio cariori: vl' emere ꝑcio mio-
ri q̄ꝫ valeat iuste. Ad hoc breuit respondē
do: ꝛ plurima que circa hec doctores tra
ctant dimitteñ pro simplicib⁹ dicere suffi-
ciat tria ꝑcipua documēta. Primū est
q̄ regulariter ꝛ vt communiter non licet
rem vendere vel emere nisi iusto ꝑcio. Vñ
qui sciens vēdit notabilit pl⁹ q̄ꝫ valeat in
respectu ad vsum nostꝝ. vl' q minus emit
peccāt mortalr ꝛ tenent ad restitutōeꝫ. vt
patꝫ ex sūma angelica ꝛ Antonina vbi s̄.
Si dicas. Quare nō licꝫ mihi ꝫm meū
placitū vendere carius cum nullus cogit
me ad vendendum. Et q꞉ prouerbiū lega
le est q̄ res tantū valet quantū vendi po-
test. Rñdetur ꝫm Antoninū ꝛ doc. q̄ q̄ꝫ-
uis teñ cogat q̄s vēdere: tñ si vēdere vis:
iusticie regulā ſuare tenerꝭ Et cū d̄r. q̄ res
tantū valꝫ q̄ntū vēdi pt: intelligit de iure
q̄ntū valꝫ: nō de facto. vt d̄r Antoni⁹. de
burio. Vñ accipere ꝑciū ꝑualēs ē pctm̄:
q꞉ ꝯ iusticiā. ¶ Secundū documen
tū q̄ ꝫm iura qñ ꝑciū q̄ vēdit res excedit
medietatē iusti ꝑcij. seu ꝑciū q̄ emit defic̄
a medietate iusti ꝑcij: contract⁹ est null⁹ ꝛ
viciosus. extra de emptione ven. c. cū dile
cti. Exempli gratia. Valet res decē flore
nos ꝓut cōmuniter extimat. ꝛ tñ vēditor
vēdit p. xvj. flor. vel cum valet decē em-
ptor emit ꝑ q̄ttuor cum dimidio. Et tal
contract⁹ pōt ꝑ iudicē irritari ꝛ defectus
suppleri. Tertiū est q̄ i foro ꝯscie ēt mi-
nor i ꝑcio excessus q̄ꝫ medietas iusti ꝑcij

si notabil' sit est pctm̄ mortale. ſm Sco. in
iiij. di. xv. ⁊ Tho. ij. ij. q. lxxvij. q2 ibi est in
iusticia: ⁊ ꝑ ꝯñs ē restitutio faciēda ab eo
ꝑ quē fit deceptio aduertent in ꝑcio nota
bilit'. Secꝰ si fiat deceptio hmōi ignorāt
ter. q2 extimat emptor vl' venditor tantuȝ
valere: sic nō est mortale cū fit ꝑ errorem.
Sȝ cū postea ꝑpēdit tenet' ad satisfactōeȝ
leso. Sȝ cū i hmōi ledit' ꝓximꝰ i modico
veniale ē: et dȝ satisfactio erogari pauꝑib᷒
xiiij. q. v. Qui habet. Hec Antonina. ſ.

R Circa tertiū de frau
dibus varijs in negociādo vt sciat quis ca
uere vl' cōmissa ꝯfiteri: notabimꝰ plēs mo
dos peccādi in fraudādo. Primo ei pec
cat q̄s alterādo. i. aliā rē ꝓ alia vēdendo.
vt auricalchū ꝓ vero auro. vel vinū lym
phatū ꝓ puro. vilē pannū ꝓ ꝑcioso: sic nar
rat' de Ipri ⁊c. Scđo bonis mala mis
scēdo: vt vinū defectuosū vino bono infū
dendo. corruptas carnes cū sanis venden
do: oua vetera cū nouis ⁊c. vl' aromata an
tiq̄ta ⁊c. ⁊ sic ꝟtute debilitata ꝓ recentib᷒
⁊c. Tertio cōpaciscēdo. s. q2 nullꝰ merca
torꝫ det minori ꝑcio tales merces. Quar
to defectū rei tacēdo vl' sophisticādo: sicꝫ q
dā dicūt q2 equus tal' si ascēdit arboreȝ: et
hmōi. S Querit' ḡ an venditor tene
atur sꝑ dicere defectū rei quā vendit: Re
spondet' ſm Tho. ſ. et Antoninū. q2 si de
fectus est occultus: ⁊ reddit vsum rei no
xium. puta vendit equū claudicātē ꝓ velo
ci: vel cibū corruptū ꝓ sano. tenet' manife
stare ꝓpt' ꝑiculū ꝓximi vitandū. Si autē
defectus nō totaliter impedit vsuȝ rei. nec
reddit noxiū: ⁊ tūc demit de ꝑcio quantū
importat tal' defectus: nō tenet' manifesta
re. Itē si defectꝰ est manifestꝰ: puta equꝰ
est monoculꝰ: nō tenet' manifestare sȝ tene
tur ꝑciū diminuere. nisi vsus eius esset ꝑi
culosus vel noxiꝰ. tūc em̄ tenet' dicere em
ptori illud ignorāti. Hec in Antonina.
Quito peccat exterȝ ⁊ hospitib᷒ cariꝰ vēdē
do. h' patet extra de emp. et ven. c. placuit
Sexto falsificādo. s. pondꝰ vl' mēsuram
vl' modiū vel monetā vl' computatōnem.
Septimo fraudē quōcūq; cōmittendo
sȝ ore mentiēdo vel peierādo: vel ope q̄c
q; iniuste faciēdo Exemplū legit' ex Ce
sario: ⁊ in Spe. di. vj. exem. xxv. q2 duo ci
ues Coloniēn. ꝯfessi sunt pctā iniustarum
mercationū: ⁊ dixerūt se nil posse lucrari si
ne mēdacio: ꝑiurio ⁊ fraudib᷒ ⁊c. Quib᷒
ꝯfessor ait. Promittite talia cauere: ⁊ ego
ꝓmitto vobis q2 iuste negociādo ditiores
eritꝭ. Qđ cū illi suscepissent ꝑmo illo āno
diabolo tentante nil ꝓfecerūt: sȝ ad ꝯfes
soris ꝯfortatōeȝ ꝑseuerātes postea fuerūt
nimis ditati i breui: et grās deo egerūt et
ꝯfessori. Rogemꝰ ḡ dn̄m Iesū ⁊c.

Feria tertia post dn̄icā q̄rtam Sermo
xxxij. de peccato mendacij quod sepe na
scitur ex auaricia.

S I dixero q2
nescio eū. s. deū p̄rem: ero siīis
vobis mēdax. Io. viij. ⁊ i euā.
hod. Hec ꝟba chr̄s dn̄s dixit ad iudeos
q erāt mltū mēdaces. Nā vt dr̄ h' euāgel.
cū eis chr̄s dixisset. Nemo ex vob̄ facit legē
q̄d me q̄ritis interficere. q. d. Lex ꝓhibet
occidere innocentē sicut sum ego innocēs
Rn̄derūt iudei dicētes. Demoniū habes
q̄s te q̄rit interficere: Et in hoc mēdaciuȝ
dixerūt: q2 eū q̄rebāt interficere: vt i textu
expsse dr̄. Chr̄s itaq; dn̄s redarguit illos
de mēdacio: vt ptȝ i themate. Sȝ quoniā
mlti sunt etiā chr̄iani q cotidie peccant in
mēdacio: ꝯ q̄s scriptura cōminat' ps. v. di.
Perdes oēs q loquūt' mēdaciū. ꝑdes. scȝ
tu deꝰ. Et iō Eccl. vij. Noli velle mentiri
oē mēdaciū: assiduitas em̄ eiꝰ nō ē bona.
Et hec pn̄t poni ꝓ themate alio. Vñ de
mendacio tria mysteria declaremꝰ
Primū dicit' realis notificationis
Scđm dr̄ mortal' aggrauatōnis
Tertiū dicit' damnabil' ꝑditōis. T

Circa ꝑmū de reali no
tificatōe q̄d sit mēdaciū. Agr' i. iij. di. xxx
viij. diffinit sic. Mendaciū ē falsa vocꝭ si
gnificatio cū intentōne fallendi. In q̄ no
tant' duo que constituūt mendaciū. Prim
est falsitatis expssio. Scđm fallendi inten
tio. Nam si q̄s dicat falsum nō intendens
dicere falsum. q2. s. credit esse veruȝ qđ tā

nõ est verũ: tũc nõ est mẽdaciũ. vt dicit Aug.
xxij. q. ij. Is aũt. Nã formale in mẽdacio ẽ
loqui contra mentẽ. Mentiri enim dicitur quasi contra
mentẽ ire. Unde secundum Ray. et doc. Aliud ẽ di-
cere falsum: et aliud dicere mendaciũ. quia
falsum dicit qui dicit id quod nõ est verũ.
licet ipse dicens credat esse verũ. Sed men-
daciũ dicit qui dicit id ore quod non cre-
dit mente. sed intendit fallere. Unde si iu-
deus dicit christum esse deũ: verũ dicit: si tamen aio
nõ ita credat: ipse verũ dicẽs mentitur in se: vt hoc
dicitur in Catholicon. Est ergo mendaciũ nõ
solũ in falso dicto sed etiã in vero qd mẽte
quis non credit. vt dicitur in Antonina. parte
ij. ti. x. ca. j. V Notãdũ ergo pro captu sim-
pliciũ quod loquendo generaliter vel large men-
daciũ fit pluribus in materijs. Primo aliquando in
solo corde nõ in ore. vt qui loquitur verũ de pro-
ximo qd nõ credit. sicut qui in faciẽ laudant
Ps. Qui loquitur pacẽ cũ proximo suo. ma.
aũt in cor. etc. Secundo aliquando mentitur quis so-
lo ore nõ in corde: vt cũ quis dicit sic i cre-
dit corde: sed nõ sit sic in re. et tale nõ dicitur mẽ-
daciũ proprie nec peccat mortaliter: nisi in casu
quo tenebatur adhibere debitã diligẽtiã et
nõ adhibuit. puta in actu testificandi vbi
proximo imminet notabile damnũ. vel in
iudicio: quia sic esset mortale. vel cũ habet iu-
rare. xxij. q. ij. animaduertendũ. Hec An-
gelica. Tertio quis mentitur in noie. s. fal-
se nomen portãdo. Unde Ans. ix. de similitu-
dinibus pro regula generali ponit quod oẽ peccatum
mendaciũ esse probatur. quia quotiẽs quis peccat to-
tiens deo mentitur contra id qd promisit in baptis-
mo. s. abrenũciare sathane et oibus operibus
eius. de cons. di. iiij. c. prima igitur. Iõ Am-
bro. xxij. q. v. Cauete inquit fratres omne
mẽdaciũ. Mendaciũ est christianũ se dicere
noie et christi opera nõ facere. Mendacium
est epm vel sacerdotẽ vel clericũ se profiteri: et
contraria huic ordini operari. Hec ille.

Quarto in fictione vel simulato opere.
Unde dicto c. cauete Amb. dicit. Nõ soluz
in falsis verbis sedetiã in simulatis operibus
mendaciũ est. quod intelligitur quando fit hoc intẽ-
tione fallendi proximũ. secus si fiat fictio propter
bonũ. X Nimirũ secundum Alex. ij. ij. de hy-
pocrisi. et Bonauen. in. iij. di. xxxviij. Si-
mulatio quando fit rõne cautele vt aliqd
malũ euitet: non est peccatum. Sicut fecit
Dauid mutãdo faciẽ suam corã Abime-
lech. Similiter quando fit rõne instructiõis vel do-
ctrine nõ est peccatũ. sic religiosus maio-
rem sanctitatẽ quã habet simulãs in se: obser-
uãdo a dissolutiõe propter hoc vt proximi bo-
nũ exemplũ capiãt imitãdi: nõ peccat sed
meretur. vt patet per Gre. xxxj. moral. Sic et de ver-
bis et factis instructorijs. Ideo Aug. li. de
questionibus euãgelij dicit Non oẽ qd fingimus
mendaciũ ẽ. sed quando fictio nil boni significi-
cat mendaciũ est. Cũ autẽ fictio nostra refertur
ad aliquã significationẽ nõ est mendaciũ:
sed figura alicuius veritatis. Sicut autem
dicta: ita finguntur etiam facta sine menda-
cio ad aliquã rẽ significandã. Hec Aug.
Exẽplũ subiũgit ibidẽ de figuratis locuti-
onibus in quibus fingitur aliquid: nõ vt asseratur ita
esse factũ vt narratur: sed eã proponimus vt fi-
gurã alterius qd asserere velimus. Sic Iu-
dicũ. ix. Iuerũt ligna vt sibi constituerẽt re-
gẽ: et in multis parabolis noui testamẽti. Item
de factis consimiliter legitur quod christus finxit se lõgius
ire Lu. vl. ad significandũ quia iturus erat
in celũ. Hec in Antonina vbi s. Itẽ quando et
quis simulationẽ facit rõne significatiõnis
Sicut Iacob simulauit se Esau pro accipi-
enda bñdictione que sibi a deo fuit ordiata.
hoc nõ est peccatum. Sicut etiã si quis in repre-
sentatiõe mysterij passiõis christi fingit se eẽ
pilatũ vel iudeũ vel christum et huiusmodi: nõ pec-
cat: vt dicitur in Angelica. Sed quando fit simula-
tio ad decipiẽdũ: hoc est peccatum. Y Quito
mendaciũ põt cõmitti in promissione: sicut
frequenter artifices faciũt de perpãdis operibus
ad certũ tempus: vel de soluẽdis debitis et non
implẽt. De hoc secundum Tho. q. cx. ar. iij. et in
Anton. dicitur quod cũ quis promittit simpliciter scilicet sine
iuramento: si habet animũ id faciendi qd
promittit non mentitur. quia nõ facit contra id quod
habet in mẽte. alias si nõ intendit facere qd
promittit peccat mendacium promittẽdo. quod si in-
tendit facere sed postea nõ facit videtur age-
re infideliter per hoc quod animũ mutat. Põt tamen
excusari ex duobus. Uno mõ si promiserat
id quod est illicitũ: quia sic promittẽdo peccat.
et illud seruare nõ debet. Unde Isid. xxij. q.
iiij. c. In malis inquit promissis rescinde fidẽ
Alio mõ excusatur quando superuenit cã rõnabilis
nõ implẽdi: puta nouus casus impedi-
tatus. aut mutatio cõditiõis personarum et ne

gociorum: sicut Apls nō fuit mētit⁹ nō eun-
do Corinthū q̄ ire pmiserat: q̄ postea im-
pedimēta superuenerūt. Silr Petr⁹ dicēs
chrō. Non lauabis mihi pedes ⁊c. xxij. q.
ij. beat⁹. Denicꝫ etiā si nō superuenit impe-
dimētū nō sp̄ est pctm̄ mortale nō imple-
re pmissum: nisi fm Antoñ. s. s. qñ q̄s se
obligare intēdit ad implendū: tūc tenet si
pōt de necītate. ⁊ maxime qñ pmissio est
alicui⁹ importātie: ita q̄ graue damnū se-
queret ex fractōe pmissi. Hec ibi

Circa scđm de morta-
litate mendacij q̄rit. Utrū omne men-
daciū sit pctm̄. Ad qđ fm Bonauē. in. iij.
di. xxxviij. ⁊ Ric. ibidē. ac Alex. ij. ij. ⁊ doc.
cōiter etiā canonistas q̄ mēdaciū ppe dic-
tū nō pōt esse sine aliquo pctō saltē venia-
li. Et iō nulla cā mentiendū est. tñ ꝟitatē
occultare pōt q̄s sine pctō: vt p̄z p Aug.
xxij. q. ij. Ne q̄s. Sicut legim⁹ de abraā ⁊
Ysaac. vtercꝫ eni vxorē suā dixit eē sororē
⁊ in hoc nō est mentit⁹ sed ꝟitatē occulta-
uit ppt obuiandū malis. Et h̄ mō fz An-
to. posset q̄s sine pctō vti ꝟbis sophisticis
ad obuiandū mal. vt dū q̄s ad mortē q̄ri-
tur: interrogantib⁹ te an illū videris p il-
lā viā trāsisse: tu dicas: nō trāsiuit hinc: in-
tendēs loqui de loco in q̄ stas p nūc. ⁊ sic
dicis ꝟitatē occultañ. eā tñ in iudicio non
liceret sic loq̄ sophistice iuridice interroga-
to. Hec Anto. Sciendū tñ p declarati-
one vt sciamus qñ peccat q̄s in mēdacio
venialit̄ vl̄ mortalr̄: q̄ fm Aug. ⁊ mgr̄m
in. iij. sen. di. xxxviij. mēdaciū diuidit i tres
spēs generaliores. Primū dr̄ iocosum:
qđ fit seriose: sicut Joseph dixit frib⁹ suis
Exploratores estis. ⁊ hmōi pl'a. Scđm
dr̄ officiosū qđ nulli nocet s̄z alicui vtile est
Tertiū dr̄ pniciosum qđ ē nociuū ali-
cui notabilr̄. De p̄mis duob⁹ generalr̄ te-
net q̄ de se sīt venialia. sed mendaciū pni-
ciosū de se ⁊ ex suo genere est mortl'e. Ue-
rūtamē p accñs etiā illa iocosa ⁊ officiosa
pñt esse mortalia. Proinde nota q̄ in
q̄ncꝫ casib⁹ p̄cipue iudicat esse pctm̄ mor-
tale fm theol. ⁊ ɔtrēdū. Pr̄io fidei ⁊ dei
charitati ɔtrādo. puta qñ ꝟitatē fidei oc-
cultat vl̄ corrūpit: vt heretici faciūt scđm cōtri-
rap. ꝟitatē ɋuertēdo vl̄ corrūpēdo. Scđo
q̄z ꝟtuosos mores dānādo: ⁊ vicia admit-
tēdo. puta qñ fornicationē vl̄ vsurā dr̄ nō
esse pctm̄. Sec⁹ si dic̄ aliq̄d qđ non refert
ad salutē vtr̄ sic vl̄ sic cognoscat: q̄ sic ve-
niale ess̄z. vt si p̄dicator vl̄ doctor aliq̄d ta-
le mentiat in predicatōne vel lectura: nisi
scandalum vel cōtemptus esset annexus:
vt dr̄ in Angelica. Tertio p̄ximo nota-
bilit̄ nocēdo in corpe vl̄ reb⁹ vl̄ fama: sic̄
sit in testificādo ⁊ hmōi. Quarto affectu
nimio mentiēdo. ita q̄ p nihilo ducit mēti-
ri: ⁊ si ess̄z etiā mortale nollet abstinere. tūc
licet ess̄z mendaciū iocosum fieret mortale
ppt ɔtēptū. Quīto scādalizādo. vt cū
q̄s aduertit scādalizari alios ex mēdacio:
⁊ tñ nō veret publice mentiri: etiā in pon-
derosis: mortale ē. Sic etiā mortalr̄ pec-
cant pñūciātes publice falsas idulgētias
⁊ reliq̄as ⁊ autoritates se h̄re absoluendi
mēdaciter. Hec in Antonina ⁊ Angelica.

⁊ Circa tertiū de dāna-
bili p ditōe q̄rit. q̄lib⁹ signis euident com-
probat q̄ de⁹ damnat ⁊ p̄dit mēdaces?
Rñdet ponēdo pl'a sig̃. Primū abomi-
natōis diuīe. Prouer. vj. Odit de⁹ liguā
mēdacē. Et hoc in tantū q̄ sic dic̄ Ans. ñ
p̄t de⁹ dispēsare vt hō dicat mēdaciū sine
pctō. q̄ nō pōt recedere a ꝟitate p̄ma sua.
De furto āt p̄t dispēsare: q̄ cū oia sint sua
creata p̄t dare alicui cui de⁹ vult auferendo
a q̄ vult. Sic ⁊ de homicidio p̄t dispēsare
⁊c. Scđm signū possessiōis diabolice.
Nā mēdax diabolū portat in corde ⁊ ore
qm̄ p̄mo diabol⁹ adinuenit mendaciū cū
dixit: Neq̄q̄ moriemi. Joā. viij. Mēdax
est. s. diabol⁹ ⁊ pr̄ mendacij. Tertiū ex
hereditationis iuridice. q̄. xxij. q. v. cauete
Amb. dr̄. Oēs q̄ amāt mēdaciū filij sunt
diaboli. Filijs aūt iuridice debet heredi-
tas p̄ris: s̄z hereditas diaboli ē infernus.
Apoc. xxj. Mēdacib⁹ ps eoꝝ i stagno ig-
nis ⁊ sulphuris. Ue g̃ talib⁹. Quartū si-
gnū detestatōis ois creature. Nā mēdax
cōmūiter exosus est hoīb⁹ ⁊ aialib⁹. q̄ cui-
liber displicet se decipi ab alio. ⁊ nll'a crea-
tura vult mentiri nisi diabol⁹ ⁊ hō mal⁹.
Quintū occasionis repentine tam i ani-
ma q̄ȝ in corpe. Nam Sap. v. Os men-
dax occidit aiaȝ. Exēplū d Anania ⁊ Sa-

phira Act. v. c. q repente mortui sũt ꝓpter mendaciũ. Rogem⁹ ꝑ cbĩm ꝛc.

Feria q̃rta post dñicã quartam Sermo. xxxiij. de execrabili pcõ periurij.

S Iquis dei cultor est ꝛ volũtatẽ e⁹ facit hunc exaudit. s. de⁹. Ioã. ix. ꝛ in euangelio hodierno. Uerba sũt dicta ꝑ cecũ natũ quẽ dñs Iesus illũinauit: quibus ꝓbauit iudeis contradicentibꝫ miraculis cb̃i: atq; sanctitati eius derogãtibꝫ dicẽdo: Nos scimus quia hic homo peccator est: ꝙ hoc false mentirẽtur. Et hoc probauit ꝑ effectũ miraculosũ di. Scimus q̃m peccatores deus nõ exaudit. Lyra scʒ in faciẽdo miracla ad testimoniũ sanctitatis illoꝝ. Sʒ siquis cultor dei ẽ (per actũ latrie debitũ) ꝛ volũtatẽ eius facit (implendo mandata) hũc exaudit: scʒ faciendo miracula in testimoniũ ꝓ declaratione sanctitatis ipsius: ꝛ sic ꝓbauit cb̃im esse sanctũ. vt patet de his in euangelio A Exquo ꝑ cultus dei requirit eius nois reuerentiã: ꝛ volũtas dei est in hoc precepto Non assumes nomen dei tui invanũ Exo. xx. quod põt esse aliud thema. Et q̃m ſm doc. cõiter h̃ ꝑcepto directe ꝓhibet̃ piuriũ: q: cũ dr̃ Nõ assumes nomẽ dei tui invanũ Glo. interl̃: dic̃: iurãdo ꝓ vano. id est ꝓ inutili vel nihilo: vel ꝓ falso: ꝛ hmõi est piuriũ Idcirco de piurio ageñ. tria mysteria declaremus hoc sermone

Primũ dicit̃ execrationis

Scdm dicit̃ modificationis

Tertiũ dicit̃ punitionis

Circa pmũ d̃ execratione piurij: Notãdũ ꝙ pessimũ viciũ piurij ẽ oibus execrabile et cauendũ pluribꝫ rõnibus: ppãue tribꝫ. Primo rõne piculositatis: q: piur⁹ deũ ꝯ̃ se inuocat di. Sic me de⁹ adiuuet: ꝛ sic ꝑ ꝯ̃riũ ſm Guil. lugdunẽ in sũma vicioꝝ: tãtũ est acsi dicat: De⁹ perdat me si falsũ dico: vnde tal' ꝓprio laqueo se iugulat. iuxta illð Prouer. vj. Illaqueatus es verbis oris tui. ꝛ sic pꝫ ꝙ ẽ piculosũ. Itẽ q: ſm eũdẽ Guil. talis se ipm dampnat ꝛ eternalit̃ exorat cũ dic̃: Sic me deus adiuuet. s. tanq̃ mẽdaces demones q̃s de⁹ damnat. Denicq; q: talis manũ suã illã q̃ tangit euãgeliũ vel reliquias in q̃bꝫ iurat diabolo dat. sit̃r et linguam falso iurãdo: atq; aiam diabolo dat ꝛ obligat. Unde donec de piurio peniteat man⁹ illa ꝛ lingua ꝛ aia sũt diaboli. ꝛ q̃ñ se signat manu illa vel comedit vel bibit: totũ facit manu ꝛ lingua diabolica vt hec dic̃ idem Guil. ỹ. Iõ Eccli. xxiij. Uir multũ iurãs replebit̃ iniq̃tate. et sic plene habebit̃ a diabolo B Scdo rõne enormitatis. q: piuriũ ẽ enorme viciũ. Et h̃ oñdit̃ pmo: q: de⁹ ꝑ ipm sũme inhonorat̃. Nã ſm Aug. Iurare est deũ in testẽ iuocare scʒ locutõis sue. Sʒ de⁹ ẽ sũma veritas q̃ mentiri nõ pt̃: iõ ipm inducere i testẽ falsitat̃ ẽ iniquũ ꝛ blasphemia deo. certe hoc non faceres viri hõi cui quẽ scires ꝙ ei displicet mẽdaciũ vl̃ piuriũ. deo aũt summe h̃ displicet vt sit testis falsitat̃: qð ẽ impossibile. ꝑ ꝛc. Scdo q: peierare enormius et peius ẽ adulterio. vt pꝫ ꝑ Rich. et in Angelica. q: iiuriat̃ deo et ad dei blasphemiã plus approximat ꝛ sacrilegiũ q̃dãmõ. Tertio q: peierãs peius peccat ꝙ̃ crucifixores cb̃im crucifigẽres. q: illi intulerũt cb̃o penã tm̃mõ: iste aũt iuoluit cb̃im in culpã ad testificandũ. Quarto q: peius peccat talis demonibꝫ ꝛ infernalibꝫ. q: demones ꝛ damnati credũt et contremiscũt. Ia. ij. Periuri aũt non contremiscũt nomẽ dei execrabiliter offendere Exemplũ habem⁹ ꝙ diabolus q̃ñ tentauit pmos parentes: mendaciũ q̃dẽ dixit di. Nequaq̃ moriemi. sed iuramẽtum mẽdacio nõ addidit: et sic periuri peius peccãt demonibꝫ: q̃a mẽdacio iuramẽtũ addũt. Nã. iij. sniaꝝ mgr̃ dic̃ ꝙ periuriũ ẽ mẽdaciũ iuramẽto firmatũ. O ꝑ christiane horror caue. C Tertio rõne inexcusabilitatis. q: periuriũ nullo casu excusat̃ a peccato mortali. nec ex ioco peierãdo. nec ex lapsu lingue: nec ex vsu dũmodo aduertit vt infra patebit. Sed q̃rit̃ vtrũ met⁹ vel violẽtia excuset a mortali periurũ. Rñdet̃ in sũma angelica ꝙ cõiter tenet̃ a doctoribꝫ ꝙ in iuramento assertorio non excusat. extra de his que vi metuscq; causa fiũt. ca. Sacris. q: nullus potest absolute cogi ad iurandũ falsũ. Uñ q̃ñ dñs mandat villico ad periurandũ vtercq; periurus est. xxij. q. v. ca. j.

B Circa scdm de mo-
dis peierādi querit̄:q̄libꝫ modis dr̄ q̄s pe
ierare mortalr̄. Rn̄det̄ fm̄ doctores recol
ligēdo ex suma Anto.par.ij.ti.x.c.vij.ꝛ ex
Angelica plēs modos ꝓ simplicibꝫ. Pri-
mo aio ꝯtrariū credendo: vt dū q̄s iurat
esse verꝫ qđ tñ credit esse falsum.ꝛ ecōuer
so dū iurat esse falsum qđ credit esse verū
Et q̄m reā linguā non facit nisi rea mens
vt dr̄ Aug.xxij.q.ij. Hoīes.ḡ sic est mor-
tale. Scđo blasphemiā sonādo. Sic iu-
rare ꝑ dei vel scōꝝ mēbra vituꝑiose.ꝛ sic
fm̄ Angelicā mortale est. Nā talis laicus
excōicat̄.clericus deponit̄.xxij.q.j. siq̄s ꝑ
capillū. Vn̄ iurās ex irreuerētia vel ꝯtem
ptu ꝑ caput vel oculos vel vulnera chr̄i ꝛ
sanguinē ꝛ hmōi honesta mēbra:mortali
ter peccat: Secus si cū reuerētia. dicēdo
ꝑ scīn̄ caput dei ꝛ raro.q: sic veniale. Exē
plū legit̄ q̄ q̄dā miles in alea dū ꝑ oclos
dei iurasset. mox ipsius xp̄i oculi de ca-
pite exhiētes sup aleā ceciderūt. Cauēdū
ḡ est E Tertio ꝯsuetudinarie ex ioco
vl' ex lapsu lingue peierādo.ꝛ tūc siq̄s ad-
uertat se iurare.ꝛ aduertit etiā falsum esse
qđ iurat mortaliter peccat fm̄ Bonauē.
ꝛ Rich.in.iij.dist.xxxix.ꝛ Tho.q.ij.Rō.
q: nō euitat ꝯtumā irreuerentiā:ſꝫ magis
auget q̄dāmō ꝯtemptū cū i ioco assumit̄
in testimoniū falsitatis q̄ꝫ si in necessitate
assumeret̄ vel ꝑ vtilitate. Sꝫ si nō aduer
tit de altero illoꝝ scꝫ vel de dicto. licꝫ ad-
uertat de iuramēto vel ecōuerso. puta ad-
uertit q̄ iurat in deo:ſꝫ nō aduertit eē fal-
sum.imo putat verꝫ. ꝛ hmōi in oī locutiōe
nō sunt mortalia sed venialia pctā.ꝛ a for-
tiori si de neutro aduertit nec deliberat:ſꝫ
totū ꝓfert ex surreptiōe.nisi q̄s deliberare
posset ꝛ tñ ꝯtēneret. q: sic mortaliter pec
caret etiā ex surreptiōe ꝓpter ꝯtēptū. Vn̄
fm̄ Aureo.sup.iij.di.xxxix. ꝛ in Angelica
q̄n̄ quis dr̄. Iuro ꝑ deū: vl' ꝑ fidem meā:
in veritate ꝛ hmōi:sine aio tñ iurādi.sicut
cōiter iurat̄ in locutiōe cōmuni hoim pluri
moꝝ ꝓsertim militꝫ: nō est mortale pctm̄.
q: talis nec iurare intēdit: nec q̄bꝫ iurat̄ ac
cipiunt ꝑ iuramēto. Et silr̄ q̄ iurāt ꝑ ignē
vel celū vt nō peccēt: patꝫ in Angelica.
Quarto de crimine vel illicito se obligan-
do. vt de occidēdo ꝛ hmōi. sic peccat mor
taliter iurādo.ꝛ tenet̄ necessario vt nō im-
pleat.xxij.q.iiij.c.in malis (inq̄t) ꝓmissis
rescinde fidē scꝫ nō obseruando. Hec Isid.
Quinto dubia ꝛ icerta affirmādo. Nā
in re dubia nullo mō debꝫ hō iurare asse
rendo ꝓ vero.sed tenet̄ debitā diligentiā ꝫ
ꝯscrutatiōis adhibere. nec excusat a pctō
mortali ignorantia crassa cū poterat scire
certitudinē fm̄ Raẏne.xxij.q.v. q̄ peierat
Et sic debet homo iurare.scita ꝓ scitꝫ.au
dita ꝓ auditꝫ.dubia ꝓ dubijs. credita ꝓ
creditꝫ ꝛc̄. Et fm̄ Aureo.dꝫ dubia assere
re hūano mō. sicut rn̄det q̄s ꝓ ordinādis
di.q̄ntū ꝑmittit hūana fragilitas. Sic eī
asserere nō est mortale. vt dr̄ in Angelica
F Sexto exigendo ꝑiuriū ab alio. Vn̄
Aug.xxij.q.v.c. Qui exigit (inq̄t) iuratio
nē multū interest si nesciat illū iuraturū fal
sum an sciat. Si eīn̄ nesciat ꝛ ideo dr̄ Iura
mihi: vt fides ei sit: nō est pctm̄. tñ huma
na tentatio est. Si aūt sciat eū fecisse ꝛ co-
git eū iurare: homicida est. Ille eīn̄ se ꝑiu
rio interimit.sed iste manū interficiēdi im
ꝓssit. Hec ibi. Sed di. Quid ḡ mihi ciuꝫ
ille me dānificauit. nec vult restituere sed
vult peierare oīno. Rn̄det̄ q̄ i iudicio nō
debes ad eius fidē hoc cōmittere. Itē iu-
dex si ꝑcipit aliūde:tenet̄ si iuris ordine ꝑt
viā tenere vt nō ꝑmittat tali peierare. sed
potius alteri parti quā putat veridice ꝓce
dere iuramentū imponat.ꝛ testes adhibi
tos diligēter examinet Exemplū bonū
legit̄ ad id in gestis rhomanoꝝ.c.cxxviij.
q̄ regnāte Maximiano q̄dā miles iustꝰ
mortuꝰ est.cuiꝰ ꝓdia alius miles cupidꝰ
volēs possidere: chartam sibi scribi fecit ꝛ
falsos testes tres ꝯduxit q̄ testarent̄ q̄ ꝓ-
dia illius pecunia emisset ab illo dū viue-
bat. Mota ḡ lite cū filio defuncti ꝛ adhi
bitis testibꝫ: iudex prudens vocato vno te
stiū interrogauit eū secrete an sciret dn̄icā
orationē. At ille. Scio. Dic inq̄t.ꝛ recita-
uit. hunc ḡ statim iussit intrare in domuꝫ.
Et vocato altero dixit secrete audientibꝫ
cōassessoribꝫ sic: Charissime ecce sociꝰ tu-
us dixit nobis ita verꝫ sicut pr̄ nr̄. ideo scito
q̄ nisi ꝛ tu ꝑitate fatearis ad patibulū te
iudicabimꝰ. Iste ḡ putauit ex hꝫ q̄ socius
ille prius eādē veritatē aperuerit ꝛ timēs

totã veritatẽ fassus est. Quo seorsum separato Tertiũ vocauit et dixit. Ecce primus verum ita verũ dixit sicut pr̃ noster. Secũdus q̃z veritatẽ dixit. Nisi ergo tu veritatẽ fatearis: patibulo iudicaberis. Et sic iste pertimescens veritatem fassus est et fraudem aperuit. Et sic actor conuictus fuit de mendacitate.

G Circa tertiũ de punitione. Nota q̃ peierantes multis modis puniunt̃. Primo q2 infames efficiũt̃. vj. q. j. infames. et restitutionẽ de damno tenentur. Secũdo q2 conuicti ad testioniũ in iudicio nõ admittunt̃ etiã post pniam. ibidẽ. Tertio terribilr̃ mala morte a deo et aduersitatibus puniunt̃. Nam vt habet̃. ij. Reg. xxj. Tẽpore dauid facta ẽ fames tribus annis propter hoc. s. q̃ Saul iuramento filiorũ isrl̃ gabaonitis firmato fracto: multos gabaonitarum occiderat. nec cessauit fames vel sterilitas donec filij Saul occisi sunt. Itẽ Sedechias postq̃z fregit iuramẽtũ fidelitatis factũ Nabuchodonosor: steril̃ effectus est et in nullo prosperatus. s3 tãdẽ captus et excoculatus. Hiere. xxxij. Deniq3 in vita sancti Nicolai legit̃ q̃ quidã dñ artificiose peierauit mutuatã iudeo pecuniã restituisse di. hoc. eo q̃ in baculo cauato illi tenendũ interim dederat: male fuit mortuus. Deniq3 periuri in futuro eternalit̃ cruciabunt̃. Vñ in Speculo hist. Vinc. lib. x. c. xv. dicitur q̃ in Alexãdria quedã vidua ditissima noĩe Adãtia in iudicio accusauit Eugeniam virginẽ de stupro. et oĩs familia vidue falsũ dedit testioniũ. Et ecce nõ diu post vidue domus cũ oĩbus ibi existẽtibus celica flãma fuit cõbusta. Rogemus ergo etc.

Feria quĩnta post dñicam q̃rtã Sermo xxxiiij. de iuramẽto debite et licite faciẽdo

Ccepit oẽs

a timor et magnificabant deum. Lu. vij. et in euange. hodierno. Dñs Iesus postq̃z suscitauit defũctũ filiũ vidue in porta ciuitatis Naym corã discipul̃ et multitudine populi accepit oẽs timor et deum magnificauerũt. In q̃ docemur nos christiani q̃ postq̃z scimus ex euãgelio q̃m christus. verus. deus q̃ vsq3 mõ et i fine mũdi nõ cessat mortuos suscitare spũaliter et corpalr̃ miraculose. Nã pr̃tum in fine mũdi suscitabit oẽs mortuos hoĩes ad iudiciũ vt fides catholica tenet. Idcirco debemus timere ne ipm deũ offendamus irreuerẽter et pr̃tim illicite iurãdo: s3 potius magnificemus ipm oĩ reuerẽtia debito cultu et licito iuramẽto: vt possit verificari i nobis h̃ qd̃ dr̃. Accepit timor etc. p3 i euãgel̃. Itaq3 de timore dei i iuramẽto obseruãdo et magnifica reuerẽtia noĩs diui inuocãdi in ipo tria mysteria in h̃ s̃. restãt ɔ̃derãda

Primũ de iuramẽti liciti circũspectione

Scdm de iuramẽti legitimi ɔdicione.

Tertiũ d̃ iuramẽti assuefacti remediatiõe

Itẽ p̃ his aliud thema põt poni illd̃ Hiere. iiij. c. Iurabũt i noĩe meo viuit dñs in veritate etc. vel aliqd̃ ex intrascriptis.

H Circa p̃mũ de circũspectione licite iurationis notãdũ q̃ ex oĩ lege et serie scripture tenet̃ hõ vt sit valde circũspectus in iuramẽto ad faciẽdũ licite. Primo ex lege naturali q̃ dictat hoĩ q̃ deũ sũmo honore reuereat̃: et fidel̃ sit primo i promissis. ergo etc. Proinde s̃m Tho. ij. ij. q. xcviij. Si paganus etiã p idola iuraret: l3 peccet iurãdo: tenet̃ tñ seruare iuramẽtũ factũ d̃ re in se licita. q2 fidelitas in p̃mussis est de iure naturali. Et l3 nõ sit licitũ exigere ab infideli vel inducere vt p idola iuret. tñ ad firmandũ pacẽ vel pactũ cum eo de re licita: nõ est illicitũ vti eius iuramẽto: rõe. s. fidelitatis ad quã ille tenet̃. Et sic machabei cũ fecerũt ligã cũ romanis vsi sunt iuramẽto eorum. vt credit̃ p idola que colebãt: sicut dr̃. xxij. q. j. §. sic etiã. Unde deb3 hõ circũspectus esse in iurãdo. Scdo ex lege diuinali. q2 deus p̃cepit Exod. xx. Non assumes nomẽ dĩ tui i vanũ. Cõtra qd̃ p̃ceptũ peccat q̃s duplr̃. Uno mõ qñ assumit nomẽ dei iurãdo sine cã debita: vt dr̃ Ly. ibi Scdo qñ assumit in vano. i. in falso qd̃ nõ hab3 firmamẽtũ veritatis. vt p3 p glo. interli. et Tho. ij. ij. q. cxxij. I Tertio ex lege propheticali Zacha. viij. Iuramentum mendax ne diligatis. hec enĩ odit deus. Itẽ3 Eccl. xxiij. c. Vir multũ iurãs implebit̃ iniquitate et non discedet a domo illius plaga. Et si in inuacuum iurauerit. Lyra. id ẽ

sine causa debita nō iustificabit͛. replebi͛ci retributōe pessima dom⁹ illius. Hec ibi Lyra. q꞉ aliq̄n etiā filij puniunt͛ ꝑ parentibꝰ tpalit͛ ꝑ aduersa. Nā ꝛ filij audiētes p̄rēz freq̄nter vane iurantē: consilem modum ꝛ ipi accipiūt. Vn̄ s̄m ꝓuerbiū cōe illes nūq̄ ꝓspant͛ postq̄ peierauerint. Quarto ex lege euāgelicali: pꝫ Mat. v. Audistis q꞉ dictū ē antiq̄s. Nō peierabis. reddes āt dn̄o iuramēta tua. Ego aūt dico vob nō iurare oino neqꝫ ꝑ celū neqꝫ ꝑ terrā neqꝫ ꝑ caput tuū. Hec ꝛ p̄la ibi. Ubi notāt doc. ꝙ chr̄s dn̄s nō ꝓhibet nec vult dicere ꝙ i nullo casu debeat q̄s iurare: cum in casu necessitatis ꝛ magne vtilitat͛ rōnabilit͛ p̄t ꝛ dꝫ hō iurare. Vn̄ ꝛ sctōs hoies legim⁹ iurasse. David: Abraā: ꝛ Pauluꝫ i ep̄lis suis. Al͛s ħ ptinacit͛ dicere ꝙ nūq̄ liceat iurare: ptinet ad heresim. Sꝫ ꝓhibꝫ chri stus iurare sine cā ꝛ incaute. vl͛ indiscrete: tā ꝑ nomē dei q̄ ꝑ creaturas: vt d͛t Lyra Nam s̄m Bona. in. iij. di. xxxix. ꝛ cōit͛ logicos. Negatio p̄posita signo vl̄i eq̄pollet p̄dicari negatiue. Vn̄ chr̄s di. nō iurare oino: hūc sensū vult dicere: nō iuret͛ oīl mō vel nō semꝑ: q꞉ sine cā ꝛ necessitate ñ est iurādū: sed aliq̄n cū debit͛ circūstātijs iurādū est. Hec i Anton. Quito lege canonicali. Nam. xxij. q. v. Chrys. ca. Qui peierare (inquit) parat⁹ ē anteq̄ iuret piurus esse videt͛ corā deo. Et postea cum iurat cū solēnitate grau⁹ est peccatū. Ideo sollicite cauendū est Sexto lege ciuili q̄ ꝓhibet ꝛ varie punit corꝑaliter truncādo piuros tanq̄ infames. ff. de iureiur. ꝛ p̄libus. Ultimo ex lege gētili ꝛ p̄hil'ali. Nā Arist. j. metaph. d͛t ꝙ iusiurāduꝫ apud gentiles erat honoratissimū: ꝛ nullo mō putabāt licere ꝯ illō venire. Vn̄ Valeri⁹ refert li. vij. c. iiij. ꝙ Alexāder dū iret ad diruēdū Lapsacū ciuitatē; obuiauit ei q̄dā sibi char⁹ p̄ceptor Anaximenes quē Alexander sciens ꝙ p̄ces ire sue opponeret. iurauit se nō facturū q̄cq̄d ille peteret. Tūc ille ait. Precor vt Lapsacum diruas ꝛ sic vrbs illa saluata est. Itē narrat Virgilius. ij. eneid. ꝙ cum Alaricus vellꝫ edificare Troiā: ꝛ videns ꝙ opus istō vires ꝓprias excedebat: iurauit in deo ꝙ vicꝫ si eum adiuuaret singulis annis certa sacrificia offerret. ꝛ sic fuit edificata ip̄a. Cum postea a sacrificijs destitissent illis troiani per grecos fundit⁹ sunt deleti. Et hec sufficiant. Unde ex omnibꝫ istis pꝫ ꝙ qui illicite iurat ꝯ omnes leges peccat

L Circa scdm de condicione iuramēti Nota ꝙ s̄ꝫ Hosti. Gof. ꝛ in Angelica septē sunt attendenda i ol iuramēto vt fiat licite. s. Quis cui pro q̄ ꝑ quod ꝛ cur quō quādo. Primo q̄s pōt legitime iurare. Et r̄ndet͛ s̄m doc. p̄dictos ꝙ omnis q̄ est doli capax. Unde nec pueri q̄ non sunt doli capaces obligant͛ ex iuramēto. xxij. q. v. ꝑuuli. nec etiā admittit͛ ad iurādū. Silr etiā nec furiosi: amētes nec ebrij oino. Scd̄o cui fiēdū ē iuramētū: R̄n̄r ꝙ i iudicio iudici cōpetēti: sꝫ extra iudiciū p̄t fieri cuicūqꝫ. M Sꝫ d. an peccat ꝑsona ꝓuata q̄ cū dubitat de furtis puta q̄s ex suis i domo furat⁹ sit ħ vl͛ illō ꝛ in hmōi casu exigit iuramentuꝫ ab illis. R̄ndet͛ s̄m Aug⁹. xxij. q. v. Qui exigit. ꝙ veniale pctm̄ ē: q꞉ ex infirmitate hūana ꝓcedit. Sed dum scit veritatē ꝛ cogit falsū iurare illū quem scit peieraturū: mortalit͛ peccat. Et ideo nunq̄ est deferendū iuramentū illi cōtra quem est vehemēs suspicio de peierādo. al's mortaliter peccat deferens: nisi hoc faceret q̄s vt ꝑsona publica ex ordine iuris ad instantiā ptis. q꞉ sic s̄m Ric. in. iij. di. xxxix. nō peccaret. tamē q̄n ex iuris ordo admittit debet iudex imponere iuramētū ei quē putat nō peierare. Itē addit͛ in Angelica ꝙ etiā ille qui dat iuramētum vt ꝑsona ꝓuata illi quē scit falsū iuraturū: q̄n iste est disposit⁹ iam peierare. puta q꞉ obtulit se iurare non peccat ille q̄ dat faciēdo ex aliq̄ rarōnabili cā: sed si induceret vl͛ cogeret nō dispositū iurare: eēt mortale. Et sic intelligit͛ c. ille. xxij. q. v. Nā q̄ ꝑatus est peierare tā piur⁹ ē. s̄m Chrys.

Tertio ꝓ quo potest iurari. Respondetur ꝙ pro re licita iusta ꝛ honesta. Nā pro illicita. puta pro peccato mortali nō tenet iuramentū: quia vergit in interitū salutis eterne. Similiter quādo quod iuratur est pctm̄ veniale in se. Vel q̄n iurat͛ ꝯ ꝯsilia euāgelica. puta ꝙ non efficiet͛ religiosus. ꝛ hmōi. Silr q̄n iuramentū excludit opus

Iusiurandu apud gētiles, honoratissimum erat.

lapsacum diruas.

pia intentiõe faciendũ ꝑ deo. vt iurãs ꝙ nunꝗ̃ mutuabit vel nõ erit ꝑ aliquo fideiussor: vel nõ ibit ad domũ alicui⁹. Itẽ qñ vergit iuramentũ in dispẽdiũ corporis magnũ vel reipublice. vt ꝙ nũꝗ̃ erit iudex ⁊c̃. Hec ⁊ plã i Ange. ꝶ· Quarto ꝑ qd̃ liceat iurari. Et rñdet ꝙ iuramentũ fit aliqñ nõ ꝑ aliqd̃ sed solo fmõe. sic in veteri lege dr̃. viuit dñs. vel in noua. Testis est mihi de⁹. vel: veritatẽ dico in christo. Itẽ testis est mihi ↄsciã. vel ꝑ deũ dico. vel ꝑ fidẽ. vel ꝑ aiam. Aliqñ fit ꝑ aliqd̃ vt ꝑ euãgeliũ vel crucẽ vel ꝑ sctõs ⁊ reliq̃as vel ꝑ ordinẽ sacrũ. xxij. q. j. si aliq̃. Sz q̃rit an liceat iurare ꝑ creaturã: Rñdet fm Bona. in. iij. ⁊ in Angelica ꝙ iurare ꝑ creaturas: sic ꝙ inuocent in testẽ fm se. sic nõ licz. ne honor dei trãsferat ad creaturã. Nã ꝑ eas iurare sic eẽt in eis credere aliquid numinis rõne cuius posset veritas ↄfirmari. Et sic intelligit illud. Matth. v. ca. Dico vobis nõ iurare oĩno: neq̃ ꝑ celum neq̃ per ter. ⁊c̃. Si tñ creaturã inuocaret q̃s in testẽ inq̃ntũ reluceret in ea diuine veritatis vestigiũ sic licz. q: sic iuraret ꝑ deũ. sic Joseph dixit fratrib⁹. Per salutẽ Pharaonis nõ exibitis hinc. i. sic det deus salutẽ. Vñ iurare ꝑ creaturas ꝑ imꝑcationẽ vt dicendo. Ita viuat filius meus. sic licz q: de⁹ inuocat. Quinto. Cur. i. q̃ fine ⁊ causa debeat iurari. Nã iurare sine causa necessitatis vel vtilitatis ꝓprie vel ꝓximi: pctm̃ est. Silr iurare ꝑ illicita vel turpi causa. Sexto: quõ fieri debz iuramentũ. Respõdet Hiero. sup Hieremiã. xxij. q. ij. c. Animaduertendũ est inq̃t ꝙ iusiurandũ hos habeat comites: veritatẽ iudiciũ: atq̃ iustiaã: si ista defuerint nequaq̃ iuramentũ erit sed ꝑiuriũ. Hec ibi. Rõ fm Bonauẽ. super. iij. in lr̃a. q: iuramentũ cõpat ad tria. Primo ad rẽ de qua fit. ⁊ sic debet veritas ↄsciẽ. Scd̃o ad eũ q̃ iurat. ⁊ sic debet iudiciũ: hoc est discretio vt diligẽter aduertat ac discernat q̃d ⁊ qualiter iurat. Tertio ad causam ꝑ qua fit. ⁊ sic debet iusticia. i. causa iusta. patz Septimo qñ. i. q̃ tpe liceat ⁊ q̃ nõ liceat iurare. Et rñdet ꝙ in iudicio illicitũ est dieb⁹ festiuis iurare. nisi fieret ꝑ pace ⁊ alijs pijs causis. extra de ferijs. c. ↄquestus. Hec sufficiãt.

G Circa tertiũ de iuramenti assuefacti remedio nota ꝙ Primũ remediũ est aliquã penã sibi statuere q̃tiens accidit peierare. Legit ꝙ q̃dã miles i fmone cõpũctus statuit sibi ea die a carnibus abstinere q̃ die peierasset. ⁊ sic assueuit in ↄtrariũ. Scd̃um est orare q̃tidie vt possit cauere. Vñ in dñica orõe ꝓma petitio est. Sanctificet nomẽ tuũ. s. ꝑ debitã reuerentiã hoim. Tertiũ est a dei punitõe extimescere. Nã Vin. in spe. li. xxiij. narrat ꝙ tpe Karoli magni dux q̃dã falsse iurauit ꝙ nil teneret sororib⁹ q̃ in iudicio cõtra eũ erant ↄq̃ste. Et statim vt peierauit crepuit medius: ⁊ sanguine ꝑ os oculos ⁊ aures ac nares effluẽte mortuus est infra duas horas Itẽ in spe. exem. di. ix. exẽ. dxix. legit. ꝙ refert Orosius ꝙ romani legatos miserũt ꝑ pace firmãda. Et gẽtes q̃dã cũ iuramẽto pace cũ eis firmata: ꝓditorie illos occiderũt. ⁊ in detestationẽ piurij panis q̃ frãgebat ab eis sanguinẽ emittebat. Aialia etiã domestica cum balatu ab eis ad siluas fugerũt. Imꝑator romanoꝝ bellũ cõtra eos mouit ⁊ eos in cãpo victos occidit ꝓter. 4000. qui fugerũt ad montes. ⁊ ibi illi statim ↄgelati ad modũ lapidũ facti sunt imobiles a dei vindicta. Rogemus ergo christũ ⁊c̃.

Feria VI. post dñicã quartã Sermo XXXV. de execrãda vsure auaricia.

Jt iesus. tol

lite lapidẽ Joã. xj. ⁊ in euang. hod. Dñs iesus ait hec dũ resuscitauit Lazaꝝ d̃ monumẽto. vbi Aug. ⁊ Chrys. d. ꝙ dñs iesus resuscitaturꝰ Lazarũ fleuit. vt doceret flere debere hoies sup pctõres tãq̃ mortuos in aia. Sz q̃re ꝓcepit lapidẽ remouere cũ poterat etiã d̃ sub lapide iacente resuscitare. ⁊ poterat etiam sola voce lapidẽ remouere q̃ potuit voce mortuũ suscitare. vtiq̃ ꝓpter mysteriũ. ad significãdũ ꝙ siq̃s vult resuscitari ꝑ pniam ad grẽ vita dz remoueri lapis. i. grauitas ⁊ frigiditas cordis obdurati in pctis que significant ꝑ lapidẽ duꝝ graue ⁊ frigidũ. h̃ e: vt hõ velit abijcere pctm̃. Sz qm auari

vsurarū in peccato valde sunt obdurati vt nolunt desistere. aut si desistūt nolunt restituere vsuras. Idcirco talibꝰ ꝑcipit dñs ic suis iter alios potissime di. Tollite lapidē scꝫ sivultꝫ resuscitari. vide euāgeliū. Itaqꝫ de vsura q̄ multū viget in christiano orbe: vt possit dici de eis illō ps. liiij. Nō defecit de plateis eiꝰ vsura z dolus. hoc ꝑ alio themate. Tria ḡ mysteria in hꝰ ſmōe declarabimus oppugnāū. eam.

Primū dr̄ execratiōis
Scōm dr̄ offensiōis.
Tertiū dr̄ modificatiōis.

P Circa ꝑmū de execratiōe vsure. Notandū q̄ hoc vicium est execrandū plibꝰ rōnibꝰ. Prio rōe difficillime ꝯuersiōis q: vsurariꝰ valde difficulter pōt facere verā pnie ꝯuersionē. qm̄ vltra ꝯtritionē: ꝯfessionem z satisfactionē q̄ suffitiūt p alijs pctīs penitēdo vsurariꝰ insup tenet q̄ restituat aliena. q: vt Aug. dr̄. xiiij. q. vj. Si res. Pctm̄ nō remittit nisi restituat ablatū. Nec ꝯfessor nec eps vel alꝰ ꝑlatus pōt sibi remittere ius alienū. sed h ipi nolūt facere vt bursam euacuēt. Sicꝫ enī sunt vasculo terreo in q̄ denarij ponūt nec extrahi ex eo pūt nisi frangant: sic isti vsqꝫ ad morte nō restituūt. z sic dānant.

Scōo rōe amplissime pdicatiōis. Primo q: alia pctā actores suos ꝑdūt Ezec. xviij. Filius nō portabit iniqtatē pris: sed vnusqsqꝫ in iniqtate sua morietur. Sed vsura sic z alia iniuste acqsita trāsit ō ꝑgenie in ꝑgenies obligādo dānatōi i ꝑpetuū nisi restituāt Sola ignorātia inuincibilis in hoc habet excusare z nō crassa ſm Anto. par. ij. ¶ Scdo q̄ oēs ꝑticipātes i vsura digni sunt dānatōe. Primo notarij scienter ꝯficiētes sup vsuras instrumenta. Scōo aduocati patrocinātes. Tertio statuta faciētes sup vsuris z iudicātes ſm ea z ꝯsilia ꝑbētes ad hmōi statuta. Nā sunt excōicati extra de vsu. c. Ex grani. in de. Quarto domos locātes ad fenerandū et hmōi plures ꝑticipañ. Preterea piculosa est ¶ Tertio ipi vsurario. q: o vice q̄tiēs deliberate de tali cōtractu illicito cogitat mortaliter peccat totiēs. Silr in omī verbo: in omni cōpoto: in omni numeratiōe: in omni scriptura vel registro: z in omī cogitatiōe eius dolet nō posse assequi suū lucrū sꝫ mortaliter peccat. z sic die ac nocte vsura rodit aiam illius ad dānatōem vt dr̄ etiā Leo papa q̄dam ſmone. Quarto deniqꝫ pidicatur dānatiōe quicūqꝫ dñi ꝯsentiūt z pmittūt vsuras ꝑpter quotam inde recipiendā: vel ꝑpter munera exinde sibi ꝑueniētia. Quito ꝑterea pidicatur etiā ꝯfessores scienter absoluētes sine debita restitutōe. O ḡ piculosissimū viciū zc.

R Tertio execrāda est rōne multimode punitōis z maledictōis: vt ponit in angelica sūma. Primo q: sunt infames: infamia iuris manifesti vsurarij. Scōo q: ad cōionē altaris non sunt admittēdi. nec ad oblationē offerendā. Tertio q: testamenta eoꝝ nō valēt. nec debet aliqs interesse eoꝝ testamētis nisi satisfecerint. Quarto q̄ ad modū raptoꝝ z furū nō solū tenet restituere rē quā accepit ꝑ vsuris vsurariꝰ sed etiā tenet restituere fructus q̄s ꝑcepit. z q̄ ꝑcipi potuerūt a vero dño ſm Rich. in iiij. di. xv z cōiter docto. Quinto q̄ vsurarij nō sepeliant ecclesiastica sepultura. extra de vsuris. c. q: in oibꝰ. Nā sepelientes tales vsurarios sunt excōicati ipō facto: vt ptꝫ in clemē. de sepul. c. eos. Hec z plīa in Ange. Exēplū legit q̄ q̄dā diues vsurarius cū esset mortuus: ipm plebanꝰ nolebat in cimiterio sepelire. Instantibꝰ aūt ꝑpinqs illius fortiter. tandē in h ꝯuenerūt q̄ corpus mortuū poneret sup asinuꝫ plebani q̄ non fuerat assuetus nisi libros plebani portare ad cimiteriū vbi plebanꝰ ꝑdicabat. Imposito ḡ cadauere sup asinū nā nullo ipm ducēte sub patibulū exportauit z ibi stetit donec deposuerūt. z sic patuit q̄ ibi sepeliri debuit. Sꝫ qs dicat manifestus vsurarius vt ꝑdictas penas icurrat. Rñdet in eadē Angelica q̄ ille q̄ notorius est de iure scꝫ q: ꝯuictus in iudicio ꝯfessusqꝫ dꝫ vsurꝫ spōte z ꝯdēnatꝰ a iudice vel cora sacerdote z testibꝰ in articlo mortis ꝯfessus se fore vsurariū. Itē si cū h q: notorius est ō facto. i. notorietate facti. q: publice tenꝫ mēsaꝫ mutuādi oibꝰ volētibꝰ qn̄ ḡ oia hec sil ꝯcurrūt tūc manifestꝰ vsurariꝰ ē ſꝫ Fredericū: alꝛ ꝯfessio sola extraiudicialis non faceret manifestū vsurariū.

S Circa scd̄m d̄ offensiōe q̄rit̄ p̄mo q̄d sit vsura. Ad q̄d r̄ndet̄ s̄m Hof. in sūma sua. diffinit̄ sic. Usura q̄cq̄d sorti accedit p̄cedēte itētiōe vl' pacto Sors aūt capit̄ h̄ p p̄ncipali mutuata re vl' capitali. Et q̄ pȝ s̄m doc. oēs p regula. q vsura nō ꝯsistit nisi i solo mutuo p̄o vel interp̄tatiuo. Unū z a magr̄is diffinit̄ sic. Usura est lucꝝ ex mutuo p̄ncipalr̄ intētū Exempli gr̄a. Mutuo tibi cētū florenos bac intentiōe p̄ncipalr̄ vt aliq̄d pl' recipiā vltra illos cētū florenos: siue escā siue vestē vl' frumētū vl' quōcūq noīe illō: vsura ē vt Amb. dt. xiiij. q. iij. Plerīq. Unū si q̄s n̄ mutuaret nisi sperarȝ se pl' acceptuꝝ sola spes lucri: etiā sine iteruētiōe pacti vsurā fac̄ Excipit̄ si sparet ex h̄ captareamorē tm̄ mō illi' vl' beniuolētiā z h̄mōi q̄ nō mēsurant̄ pecunia. Nā z si mutuo tibi vt z tu mutues mihi postea cū iudiguero: nō ē vsura nisi i pactū ducēdo facerē in h̄ obligatiōem Hec s̄m Tho. z in Angelica.

C Scd̄o q̄rit̄: q̄re vsura est dānabilis culpa. Et vsurarij argūūt in ꝯtrariū sic. q: nō est ꝯ charitatē: sed p charitate eo q vergit in vtilitatē vtriusq ptis. Cū ḡ ego feci illi magnā grām z charitatē mutuando: q̄re ḡ nō licȝ vt ille mihi refundat aliq̄ lucro. Jtē q: ille q̄ accipit mutuū a me volūtarie dat mihi aliq̄d vel vsurā. q: null' cogit eū vt ad vsurā accipiat: sed volūtarie accipit z dat. ḡ zc. Ad hec r̄ndetur s̄m Tho. q. ij. q. lxxviij. z doc. q vsura non est ꝯ charitatē tanq̄ aliq̄d inutile: sed est contra charitatē tanq̄ viciosuȝ z malo admixtū: nec accipiēs mutuū dat volūtarie vsurā: sed cuȝ q̄dā necessitate ingētū indiget pecuniā accipe mutuo quā iste nō vult sine vsura mutuare. Proinde s̄m oēs theologos in. iiij. di. xv. z canonistas: vt pȝ in Angelica. Usura est dānabilis culpa. Et pbat̄ p̄mo autoritate legis diuine tā veteris q̄ noui testamēti. Nā Ps. xiiij. scribit̄ Dn̄e q̄s habitabit in tabernaculo tuo. i. in celo. Et subdit̄. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā. Jtē Ezech. xviij. ꝯsilr̄ dr̄. Deniq chr̄s dn̄s Luc. vj. ait. Mutuū date nihil inde sperātes scȝ tpale. Scd̄o pbat̄ rōe vnā legꝭ nature. Usura eni est malū in se z s̄m se pp̄ter q nulla circūstantia pōt bn̄ fieri de p̄tate ordinata etiā a deo. sic homicidiū vel furtū posset bn̄ fieri in casu scȝ seruato debito ordīe z h̄mōi. z sic homicidio pei' est malū vsure. q: est ꝯ rōem naturale. Nā ph̄s. j. li. polit. z v. Eth. dt. q vsura quā vocat achatos q̄d ē ptus denariorū ē maxīe p̄ter naturā eo q nec a natura nec ab arte denarijs cōpetit parere denarios. Quicq̄d ḡ vtilitatꝭ puenit ei cui mutuū dedi: h̄ nō pecunia fecit sȝ i industria ei' q̄ ipa pecunia sagaciter vsus est. vn̄ ḡ vltra capitale q̄s exigit pl' est ꝯ naturā ap̄ p̄ciationis q̄ dedit viro industriā: z est etiā ꝯ iusticiā q i reptimi sui lucꝝ q̄rat ex alieno. Hec est rō Scoti in. iiij. vbi s̄. Plures alias rōnes causa breuitatis dimitto. Tertio ex dictamie legꝭ canonice q̄ phibet z punit vsuras vt sup̄ patuit: Et q̄ ptinacit̄ asserit vsuras nō ēe pctm̄ ꝯdēnat̄ tanq̄ hereticus. in cleme. ex graui. scȝ de vsuris.

Tertio q̄rit̄: vtꝝ pctm̄ sit recipe mutuū sub vsura. R̄ndet̄ s̄m Rich. i. iiij. z Tho. supra. q nō licȝ inducere aliquē vt mutuet sub vsura: tn̄ ab illo q̄ patus ē facere z exercet vsuras bn̄ licet mutuo accipere pp̄ter aliq̄d bonū: puta pp̄ter necessitatē pp̄riā vel alteri': sed accipe pp̄t malū puta in alea luden̄. vel ad scortandum z h̄mōi mortale est. Patet in Angelica. O vtinā deus meus p̄sarēt chr̄iani q i hoc peiores sunt iudeis: q: illi nō accipiūt vsurā sup iudeos: sed isti sup f̄res suos chr̄ianos accipiūt

V Circa tertiū notandū q multi modi z casus sūt in vsuris. sȝ h̄ aliq̄s tm̄ plus assuetos in ista p̄tia z necãrios ꝯfiteri breuit̄ ponem'. Primo vsura cōmittit̄ aīo intendēdo. s. p̄ncipalit̄ lucꝝ: z ob h̄ mutuādo. Nā si q̄s p̄ncipali' pp̄t charitatē mutuat: z ille spōte ei vigꝭ aliq̄d mūera offert: nō ē vsura: cū accipit̄ nō pp̄t mutuū: sȝ tāq̄ grīs oblatū: p̄sertim si phorē nuerh exp̄mat̄: alīs si acceptaret pp̄ter mutuū: vsura esset s̄m Ray. Scd̄o cōmittit̄ bona fructifera impignerādo z fruct' in sorte nō cōputādo: puta agrū: possessiōes domos z h̄mōi. Tertio ꝯtrahēdo in ꝯditiōe iudendo lucro: sed nō in sortis piculo: pu

ta ille dat tibi pecuniā tm̄ ꝛ tu ponis te ad
q̄stus laboꝛē: siq̄d lucraris: ptē accipit. si
aūt pdis q̄litercūqꝫ pecuniā datā integrā
reddi sibi vult. sitr ꝛ ð alia re quā extimat
in capitale intelligendū. xiiij. q. iij. Si fene
raueris. Quarto dilationē tp̄is i soluēdo
supuendēdo. Nā fm Scotū tp̄s ꝙ vendēdo
deū. vsurā cōmittit. q2 nō est suū. Quinto
emolimentū a lingua expectādo vt ꝙ mutuat
ꝓpterea vt cōmēdet ad obtinēdū bn̄ficiū aliqð vel officiū: vsura est. Sexto fa
mulatū recipiēdo ab obsequio vt ꝙ mutuat paupi ꝓpter h̄ ꝙ laboꝛat i agro vl̄ vi
nea vel alio fuitio. c. Cōsuluit. de vsuris.
Septimo granū vel bladū vetus mutuā
do ꝑ nouo recipiēdo si facit ꝓpter melioꝛationē obligādo de soluēdo nouo eadez
mēsura: vsura est. vt in Angelica. Exēplū
finale narraf in Anto. p. ij. ti. j. c. vj. ꝙ quidā vsurarius de lecto suo subito exiliēs di
xit. En raptus fui ad iudiciū dei ꝛ audiui iudicē ꝯ me sniam tulisse vt demōes in
me ptātē habeāt eo ꝙ vsqꝫ mō nolui peni
tere. Tūc festinant ad q̄ddā mōasteriū cu
currit. Cūqꝫ eū ad pniam ꝛ spez misc̄die
monerēt nil pfecerūt. Tādē hora sexta ꝑ
pinq̄ eū ducebāt domū ꝑ pontē trāseūn. ꝛ
viderūt nauē q̄ndā ꝑ fluuiū ascēdētē cur
su rapido a nullo vt videbaf ꝯducta: sz so
li vsurario videbaf eē ð mōib; plena. Qui
ait. Ecce veniūt demones vt ad supplicia
me rapiāt. Stati aūt de manib; illoꝝ raptus i nauim piect⁹ damās. Ve mihi ve
disparuit. Rogemus ḡ cb̄im ꝛc̄.

Sab bato post dn̄icā quartā Sermo
XXXVI. de furto multiplici ꝛ rapina
in bonis etiā moꝛtuoꝝ.

Qui sequi

tur me nō ambulat in tene
brisz sz habebit lumē vite
Joā. viij. ꝛ in euā. hod. Verba sūt saluatoꝛs nr̄i iesu x̄pi docēs nos ip̄z sed fide forīmata charitate vt exponit Lyra. ꝛ sic nō
ambulabim⁹ i tenebris ignoꝛātie vicioꝝ
sz habebim⁹ lumē vite. s. eterne i pria. Sz
qm̄ mlti sūt mali chꝛiani q̄ nō sequūf chꝛistū
sed ambulāt in tenebris vicioꝝ inter q̄s

sunt plurimi fures ꝛ raptoꝛes q̄ solēt in te
nebris etiaz coꝛpalib; ambulare ꝛ ꝑ perā
lumē vite eterne pdere. Vn̄ q2 de furto ꝛ
rapina in h̄ fmone restat agendū. Pro q̄
aliud thema. j. Coꝛ. vj. Neqꝫ fures neqꝫ
auari neqꝫ rapaces regnū dei possidebūt
Jdarco de ip̄o furto ꝛ rapina declarem⁹
hoc fmone tria mysteria.

Primo generaliter de furum ꝛ raptoꝝ
offensione.

Scðo spēaliter ð moꝛtuoꝝ spoliatōe

Tertio differēter ð modoꝝ variatōe

X Circa pmū generali

ter de offensiōe furū ꝛ raptoꝝ vt moueaf
ad detestādā gnl'r: vn̄ pbaf furtū ꝛ rapina
foꝛe moꝛtal' ꝛ gūis culpa. Rn̄r fm doc. ꝛ
Anto. ꝑ. ij. ti. j. c. xiiij. ꝙ plib; rōnib;. Pri
mo q2 gūiter ledit charitatē q̄ est vita spūalis aie: ꝛ sic eā occidit. Nā ē ꝯ ðī charitatē ꝛ etiā ꝯ pximi dilectōem: vt infra. Se
cūdo q2 grauif offendit ꝯ iusticie eq̄tatez.
Nā iusticia est q̄ reddit vnicuiqꝫ qð suū ē
vt etiā ðr Ber. ꝛ Tulli⁹. Jsti nō reddūt
sz auferūt alienū. ḡ ꝛc̄. Tertio q2 peccat ꝯ
legū vniuersitatē. Nam pmo duplr offen
dit ðcalogū diuinalē: vbi duo p̄cepta po
nunf ꝯ h̄. s. Nō furtū facies. Vbi pbibef
oīs vsurpatio illicita rei aliene vt ðr Aug.
xiiij. q. v. Penale. ꝛ sic noīe furti intelligif
etiā rapina phibita. Jtē aliud p̄ceptum
Nō ꝯcupisces rē pximi tui. ꝛ sic q̄druplr
peccat. q2 ꝯ deū dupliciter trāsgrediendo
duo p̄cepta: ꝛ ꝯ pximi charitatē etiā dupliciter. Scðo offendit ꝯ legē naturalē q̄
dicit. Qð tibi nō vis fieri alīs nō facies.
Tertio ꝯ ꝓphetalē: vt pz. Quarto cōtra
legē euāgelicalē Matth. xxij Diliges pximū ꝛc̄. Quinto ꝯ legē aplicalem. Rho.
xiij. Plenitudo legꝫ ē dilectio ꝛc̄. Sexto ꝯ
legē canonicalē q̄ multiplicif pbibet sub
penis grauib;. Nā fm canones excōicanf
raptores manifesti: vt pz. vj. q. iij. Placuit. Jtē raptorib; ꝛ etiā furib; denegaf penitentia nisi restituāt ablata: ꝛ si ðcedāt im
penitētes viaticū ꝛ sepultura eis negabif
extra de rapto. c. Sup eo. Deniqꝫ taz districte pbibef ꝙ nō ꝑmittit canon ꝛ scriptura furari etiā ꝓpterea vt elemosynas faciat
q̄uis sit vsurarius cui furatur. ꝛ si furatur

quis est tenet restituere .xiiij.q.v.c. Forte aliqs. ꝛ in Angelica. Septio peccat cō tra legē ciuilē q turpi morte ꝯdēnat fures ꝛ raptores. O ɋ̄ qd putamꝰ ꝗ̄ acerbe pu niant i inferno. y Si āt ɋrat: qd hoꝝ ɋ̄uiꝰ sit pctm̄ ꝛ ɋ̄uiꝰ i iferno crucietur: an fur tū an rapina: Rñr ſm Tho. ij. ij. q. lxvj. ꝛ in Antoñ. ꝙ rapina est ɋ̄uiꝰ pctm̄. ꝓpterea ɋ̄uiꝰ punit etiā ſm leges. Rō: qꝛ ꝑ rapi nā nō solū infert ꝑiu i rebꝰ dñō vt i fur to: ſꝫ etiā infert violētia ꝛ iniuria ꝑsōe. Ue rūtñ hoīes vanigliosi plꝰ verecundant ď fur to: cū tñ ꝑpaci deberēt de rapina plꝰ eru bescere. qꝛ verecūdia est ď turpi actu. iiij. eth. ꝛ rapina est turpior. Sedquia in rapina magis apparet extiꝰ strenuitas qdā vtu tis sue corpalis. hinc ē ꝙ minꝰ verecūdant. Hec ibi. Sꝫ qm̄ multi seriosiꝰ peccāt rapiē do bona mortuoꝝ. ɋ̄ꝝ ſt executores i testa mentis: Jdcirco de hagemꝰ in seqn. ꝛ

Circa scdm̄ specialiter

de mortuorū spoliatiōe ꝗ̄ graue sit h̄ pec catū oñdit ꝑlibꝰ rōibꝰ. Pma rō ē abh ominatōis dei spēal. Esa. lxj. Ego dñs at mās iudiciū ꝛ iusticiā: ꝛ odio habēs rapi nā in holocausto. qꝛ talis rapit ex his que sunt ecclesie legata: vel in pias causas ad sacrificādū deo. Rō: qꝛ ɋ̄nto amabilē ser uū regis depdareris vł spoliares: tāto plꝰ regꝭ odiū incurreres. Sꝫ exñtes i purgato rio sunt deo grati ꝛ electi specialit. Jō etiā sm̄ Esa. iij. Rapina paupis in domo vra. ɋ̄re attritis ppłm meū dr dñs. Paupima ꝙ ppeē aīa i purgatorio: qꝛ nō pōt aliūde se iuuare ꝛ libare nisi ꝑ suffragia. ꝛ his per tales fraudant. ɋ̄ tales ſt deo odibiles.

Scda rō excōicatōis legalis: qꝛ conci liū dicit. xiij. q. ij. c. Qui oblationes inquit defunctorū aut negāt ecclijs aut difficul ter reddūt tanꝗ̄ egentiū necatores excōi cant. Et ca. seq. in tex. cū glo. tales dicunt fures: homicide: ꝛ sacrilegi: raptores ꝛc̄. Rō aūt dictat ꝙ ꝑ his ſt adhuc peiores. qꝛ illi nocēt viuis in rebꝰ vel corpe q̄ pñt se subleuare. sed isti nocent aīe que cruciat acerbissimo igne ꝗ̄diu libat aliunde. ꝛ est paupima. Tertia rō diabolice crudeli tatis. qꝛ sic diabolꝰ vult torɋ̄ri aīas: sic et isti. et peiores sunt in hoc ꝙ cum illi torɋ̄ant animas reprobas: isti torɋ̄ri ꝑmittūt electas in purgatorio tādiu. Unde ēt phs iij. rheto. dr. ꝙ q̄ mortuos spoliant assimi lant canibꝰ q̄ mordent lapides scꝫ ꝯ se ꝓ iectos ex crudelitate: sic fit ꝙ mordēdo dē tes ꝓprios ledunt: ꝛ sic isti ꝓpriā animam.

Ultima ratio iuste punitōis eternalis. Nam ſm iustas leges heres nō seruās tes tamētū parentis defuncti est exheredan dus. xj. q. j. Siluester. ꝛ in auten. vt cuꝫ de appellatōe cognoscit. §. causas. Sic iuste tales executores mali ꝛ heredes de celesti patria exheredidant. Item qꝛ dei iusticia damnat qui pauperibꝰ nō dāt ꝓpria ꝑ deo ɋ̄ plꝰ dānat illos q̄ auferūt bona paupeꝝ aiaꝝ. De his alibi latius ꝛ

Circa tertium de mo

dorum variatione ꝛ differētia notemꝰ ali quos casus ꝓ doctrina vł modos de q̄bus ꝯfessio ē faciēda spāliꝰ. Prio de filiofa milias furāte a parente. Nā vꝫ Ant. ꝑ. ij. ti. j. c. xv. Si aliqd notabile de bonis parētū abstulit ꝯ voluntatem eoꝝ furtū cōmisit ꝛ mortale est: ac tenet restituere: ꝛ fortiꝰ etiā clpatꝰ tenet nisi haberet remissionē a pa rentibꝰ ſm Ray. Scdo de vxore si ꝯ volun tatē mariti occulte de bonis illius in nota bili ɋ̄ntitate dedit cōsanguineis suis vł in vanitatibꝰ expendit: mortale furtū cōmi sit: nisi i extrēa necitate aliciꝰ: ꝛ sine nota bili detrimēto statꝰ sui ꝛ edilis. lxxxvj. di. nō satꝭ. qꝛ tūc pōt ēt ꝯ volūtatē viri dare. AA Sꝫ ɋ̄rit. an vxor possit dare elymō vł ꝑ pijs causis dare sine ꝯsensu viri. Re spondet ſm Ant. vbi sup̄. ꝛ in Angelica ꝙ pñt in ꝑlibꝰ casibus. Primo in casu extreme necessitatis i paupe: vt p̄dictū est. Et scdo si hꝫ pafernalia. h̄ est q̄cūꝗ̄ habꝫ vxor p̄ter dotes: vt sunt successiōes here ditarie: vł legata ei facta vel donata ꝛ hu iusmodi: qꝛ sua sunt. Tertio si lucrosa est puta scit aliquā artē: vt aurificiū: lanificiū: sericiū: ꝛ hmōi: tūc de lucro suo pōt da re notabiliter. Quarto si vtiliter gerit ne gociū viri. vel puta qꝛ videt virū crudelem ꝛ sceleratū vt deꝰ auertat ꝑicula dat elēo synas: sic fecit Abigail. j. R: g. xxv. Q ri to si cōiter ꝯsueta dat. puta de pane: de vi no ꝛ hmōi: q̄ cōiter cōsueuerunt viri cōce

dere eis erogāda familie. Et lz talia viri aliqñ ꝓhibeant dz sibi formare ɔsciētiam ſm Rob. et Jaco. de laude. ꝙ intendāt sic ꝓhibere eas a nimio et nō a toto. Sexto si assignatū hz certū qd sibi a viro ꝑ victu ⁊ ex his dare pōt. Septimo si dom⁹ dispēsatio ꝑtinet ad vxorē. dū scz fatu⁹ ē vir. vel absens vl' ꝑegrinās ⁊c. Hec ſm Pe. d palude. Preter hos casus furtiue dando peccāt ⁊ tenenť restituere. Tertio mō d genita per adulteriū ꝓle vl' alienū partū supponete. Nā qcqd vxor expēderet ꝑ nutritione ⁊ gubernatōe illi⁹ postq̄ iam a puericia exercuit furtū cōmittit. ⁊ ad id i q̄ suc cederet putatiuo pr̄i teneť totū restituere q̄ntū possibile est. ⁊ quō debeat in hoc procedere confessoribus relinquo BB

Quarto de inuentōe. Nā Aug. xiiij. q. v. c. Si qd (inquit) inuenisti ⁊ nō restituisti rapuisti. Unde debet ꝓdamari. ⁊ si nec sciť cui⁹ est: debz in pias causas dari: nisi ip̄e inuētor eēt mltum paup. qꝛ tūc de licentia ɔfessoris sibi possz retinere. Quinto de ꝑticipatōe. Nā h fit plib⁹ modis. v̄. Jussio ɔsiliū ɔsensus palpo recurs⁹. Participās mut⁹; nō obstās nō manifestans. Et quō tales teneǹť restituere habes primo qdragesimali. ſmone. xliij. E Ultio de iniqua deceptōe in artificio vel in societate negociationis ⁊ hmōi. qualitercunq̄ fraus fiat furtū esse pōt. Exemplū finale ex Cesario legiť in Speculo di. vj. exē. cū Religiosus qdā retulit ꝙ dum adhuc q̄si puer infirmat⁹ expirasset: angel⁹ animaz iudici p̄sentauit: cuius vultū iratū ꝑ velamen vidit: ⁊ diabol⁹ accusauit di. Puer iste obolū a germano suo furat⁹ ē nec penituit. g̃ dānari dz ſz iusticiā. Chr̄s rn̄dit Justicia mea est cū mīscdīa. nō dz g̃ ꝑ tanto dānari sed purgeť. Unde ꝑiect⁹ i ignē purgatoriū indicibiles penas sensit. Post horā iterū iudici p̄sentatus vidit clare faciem chr̄i ⁊ cū eo btām virginē: ⁊ in circūitu multitudinē angelorū ac sanctorū omniū in splendoribus maximis: quib⁹ petētib⁹ restituta est aīa corpori. Mirantib⁹ cūctis q aderāt ⁊ videñ sig̃ i eo crediderīt dict⁹ ei⁹ Tandē ip̄e tam amore glie q̄ timore pene experte intrauit religionē. Rogem⁹ ergo christum ⁊c.

Dñica de passiōe in mane. Sermo tricesimusseptimus de iniqua auaricie cupiditate generaliter cum filiabus suis

Tulerunt lapides iudei vt iacerēt in eū.

Jesus autem abscondit se: ⁊ exiuit de tēplo. Jo. viij. et i euā. ho. Charissimi scta ecclīa hodiernā diē vocat dñicam de passiōe: qꝛ hodie diffinierūt iudei in suo ɔcilio interficere dñm Jesū: postq̄ feria sexta ꝓxime p̄cedēti suscitauerat Lazarū a mortuis: ꝓpť qd miraculū manifestū mlťi credebāt in Jesū. ⁊ in signū h⁹ ecclesia i illa feria sexta legit euāg'. d resuscitatōe Lazari. ⁊ hodie euāgeliū legit quō chr̄m voluerūt actu lapidare iudei. Sed chr̄s volēs mortē crucꝫ pati abscōdit se ⁊ exiuit d tēplo. In q facto ſm Aug. ⁊ bedā designať mysterialr ꝙ sicē iudei q erāt cordis lapidei: qꝛ i pctīs obdurati voluerunt chr̄m lapidare. ita et mlťi chr̄iāi obdurati chr̄m lapidare volūt. Un̄ Bed. Quot q̄t malas cogitatiōes ⁊ affectiōes qs i corde assumit: tot lapides i iesū mittit ł ꝓijcit vt ip̄m extinguat i seip̄o. ⁊ sic iesus a talib⁹ se abscōdit: ⁊ d tēplo cordis illi⁹ exit. Sz ⁊ Aug. ait. Ue ill'a q̄s lapideis cordib⁹ defugit: ve. s. eťne dānatiōis. Uideā⁹ g̃ tex. euāg. Ex q̄ de auaricia restat nob ſmo per quā mlťi et chr̄iani lapidāt spūalr iesū: et expellūt d tēplo cordis sui: Jdcirco ſa mysteria i h ser. d ip̄a declarē⁹. Aliō thēa ex insc̄ptis auctib⁹ in ſmone isto pōt accipi.

Primū di detestatōis
Scd̄m dr̄ offensionis.
Tertiū di modificationis A

Circa primū de auaricie detestatione

Notādū ꝙ hoc viciū est maxie d̄testabile ꝓpť plimas rōes ſz doc. Primo rōe mlťiplic̄ maledictōis: qꝛ i sc̄pturis n̄ iueniť aliqd viciū cui tā mlťipliciť ve maledictioq̄ eťna denunciet sicē auaricie. Et ptz inductiue p̄mo in lege diuia q̄ ꝓhibet effectū et affectū. ⁊ sic duplex p̄ceptuz pōit ɔ̄ auariciā qd nō fac ɔ̄ alia talit. Nā p̄cipit. Nō furaberis. q ſm Aug. ꝓhibetur ois vsurpatio rei aliene. Et iterū p̄cipit

Nō ꝯcupisces rē ꝓximi tui Exo. xx. Vñ τ Deut. xxvij. dr. Maledictus q̄ transfert terminos ꝓximi sui. Lyra vt sic furet' ꝑte terre ꝓximi. Et ibidē. Maledictus q̄ accipit mūera scʒ vt puertat iudiciū τc. Secūdo in lege ꝓpherica multiplicat' maledict'. Esa. v. Ve q̄ domū ad domū ꝯiūgitis τ agrū agro copulatis. Et. xxxiij. Ve q̄ pdaris nōne τ ipe pdaberis. Itē Abacuch. ij. Ve q̄ mltiplicat nō sua vt q̄d ꝯgregat ꝑ se deniū luti. Ibidē. Ve q̄ ꝯgregat auariciā domui sue. Plures alias i ꝓphetis ꝑtraseo B Tertio in lege euāgelica. Nā Luce. vj. cb'is dr. Ve vobis diuitib' q̄ habetis hic ꝯsolatōem vestrā. Et fm Hiero. vbicūq; in sacra scriptura ve denunciat' ip maledictio eterne dānatōis designat'. ꝙ τc. Propterea idē dn̄s iesus admonuit nos Luce. xij. di. sic. Videte τ cauete ab oī auaricia. Et subiūgit exemplū terribile d̄ h̄ ꝙ auari sepe ioptinate τ morte repētina moriūt' d̄ diuite q̄ di. Amplia bo horrea mea τc. Et dictū est ei. Stulte hac nocte repetēt aiam tuā a te τ q̄ ꝯgregasti cuius erūt. Hec ibi. Ecce maledictō mortis subite. C Quarto in lege aplica Jaco. vi. Agite nūc diuites: plorate vlulātes in miserijs q̄ adue. vob' diuitie. v. putrefacte sunt auꝝ. v. τ argētū eruginauit: τ erugo e. in testimoniū vob' erit. s. dānationis. τ māducabit carnes ve. i. affliget corpus cū aīa post iudiciū. Itē Apoc. viij. Ve ve ve habitantib' in terra scʒ p totalē affectū terrenoꝝ. Et dr ter ve. Prim i aīa Scdm in corpe post resurrectiōem. Tertiū in ꝓpaliū bonoꝝ simul τ celestiū ꝑuatione. Jo Aug. Ve illis q̄ sic viuūt vt augeant res perituras vñ amittāt et'nas. Hec ille. C Scdo detestāda est rōne insatiabilis appetitōis. Nam Eccs. v. scribit' Auar' nunq̄ implebit' pecunia. Et Boe. ij. de ꝯso. ac Ouidi'. j. fastoꝝ ꝯcordit' di. ꝙ si hoi tot darent' opes (vel aurei) q̄t sūt arene maris τ q̄t sidera celi: adhuc cor humanū ip cuperet ditari plurib'. Si petas cur hoc: r̄ndet'. ꝙ hoc est p̄mo ꝓpter aīe creatiōnē ad imaginē dei: io ip' appetitū nō pōt satiare aliud q̄ sol' de'. sicut cera sigillata nō bñ ꝯuenit implere nisi figurā sui sigilli q̄ est figurata. Alia rō ē ꝓpt' auaricie igneitatē. q2 ignis. s. auaricie nūq̄ dr sufficit Prouer. xxx. Nā ignis p appositionē lignoꝝ nō extinguit': sed crescit τ auget' in infinitū. ij. de aīa. Sic auaricia nō extīguit' appositiōe diuitiaꝝ sed auget'. Vñ. j. politicoꝝ ca. ij. Appetit' pecunie est infinitus: nec est terminus nec finis pecuniarū Item dicit Juuenalis li. iij. Crescit amor numi quantū pecunia crescit D Tertio rōne picticatōis. q2 vere tot' mūdus h̄ vicio picitat' τ diaboli laqueo capit'. Naz j. Timo. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in laqueū diaboli τ in desideria multa τ no. q̄ mergūt in pditionē. Et claret d̄ oī statu secularium: regū: pncipū: mercatoꝝ nobiliū τ ignobiliū. Itē ecclasticoꝝ platoꝝ: sacerdotū: clericoꝝ: doctoꝝ τc. Item monachoꝝ τc. In qb' impletū videm' illud Hiere. vj. A minore vsq; ad maiores oēs auaricie studēt. τ a ꝓpheta vsq; ad sacerdotē cūcti faciūt dolū. Deniq; h̄ vicio captos diabol' piculosius tenet vt nō euadāt vsq; ad mortē. q2 vt Hiero. dicit. Cū cetera vicia in hoie senescant: sola auaricia iuuenescit. Et q2 grauitate pōderis auri τ argenti trahunt' deorsū in infernū. Vñ q̄nto de ꝓfundiori terre viscere tollunt': tāto pl' fetēt dū ꝯcurunt' in fumo. q2 approp inquāt pl' ad ignē sulphureū iferni. τ sic datur intelligi etiā ex h̄ ꝙ locus auare diligētiū auꝝ est infernus E Quarto rōne iniuriatōis. q2 h̄ vicio sūma fit iniuria. Primo dine maiestati eo ꝙ auaricia ē idoloꝝ fuit': vt dr Eph. v. Hoc satote ait ꝙ ois fornicator aut auar' q̄d est idoloꝝ fuitus nō hʒ hereditatē i regno chri τ dei. Sʒ q̄re. rō fm Chrys. sup Joā. hom. lxv. ē. ꝙ sic hō idolatra sacrificat simulacro aureo vel ereo τ in eo latenti diabolo: sic auar' aiam suā τ totū corp' sacrificat thesauro τ ei' diabolo. s. cor p amorē diuitiaꝝ: caput p supbiā: τ corp' p luxuriā. q2 Aug. dicit. Vermis diuitiaꝝ est supbia τ luxuria: ꝑterea man' sacrificat diabolo p furtū τ rapinā: os τ lingua peierādo: pedes currēdo p aggrediēs. Scdo iniuria fit chro τ btē marie ꝟgini τ scis ac angelis dr. q2 grauius q̄ iudas vēdit chrm vt ait Aureo. in cōpen. Judas vēdidit p triginta denarijs semel. sed auar' sep: p vno denario p

iurãdo nomen chri z sctoꝝ. Tertio sit sibi
ipi. qz nõ audet ad sufficiẽtiã sue necessi
tati satisfacere ne ꝺfectũ patiat i pecunijs
Et qz sapm ꝑ eis exponit multa ꝑicul' idu
arco assilat bufoni ꝺ q̃ Alb. li. de aialibꝫ
ꝺt. q ꝺe terra nõ audet mãducare ad suffi
ciẽtiã. timẽs q terra sibi ꝺficiat. Propterꝫ
ea Hiero. in ꝑlogo ꝺt. Auaro deest tã qꝺ
habz q̃ qꝺ nõ habz. F Quarto iniu
ria ꝗuissima fit ꝓpinq̃s z filijs z vxori Tũ
qz ꝺi iudicio iuxta ꝓuerbiũ cõe. Rebꝫ ma
le q̃sitis nõ gaudebit terti⁹ heres. Tũ q̃a
male acq̃sita ill' relinq̃ndo oibꝫ scient reti
nẽtibꝫ dat occasionẽ dãnatõis. qz z illi ret
nent restituere. extra de vsu. c. Tua. Nam
pctm̃ non dimittit nisi restituat ablatũ. vt
ꝺt Aug. xiiij. q. vj. Si res. Ultimo iniuri
atur oi ꝓximo ꝑsertim paupi ꝓpter qꝺ se
pe de⁹ punit auaꝝ. Un legit exẽplũ etiaz
apꝺ phos z poetas fabulosũ: vt hr̃ .j. po
liti. c. xviij. z .xj. Metam. Ouidij. q My
da rex frigie dũ ex auaricia petiuit vt q̃c
q̃d tãgeret ꝯuerteret in auꝝ: iudicio iusto
dũ sic cibꝫ z pot⁹ ꝯuerteret fame ꝑijt. Exẽ
plũ aliꝺ de chrianis legit in chronica mar
tiniana. z ponit Anto. ꝑ. ij. ti. j. q q̃dã di
ues ex auaricia emebat i messe blada mlt
ta ea fuãs vt caristiam induceret. Et ecce
dei iudicio mures innũeri egrediẽtes sup
eũ corroserũt corp⁹ ei⁹ corã oibꝫ. nec abul
lis hoibꝫ potuit ꝺfendi. z sic pessime mor
tuus est ad dãnatõem. Plures rõnes pñt
accipi ex infrascriptis si placuerit G

Circa scdm de offensi

one auaricie q̃rit: q̃re auaricia iudicat fore
pctm̃ ꝗue. Rõ qõnis est. qz cũ tpalia sint
bona z a deo facta vt sint ad vsuz hoim z
sustẽtatõꝫ. Unñ z ps. ꝺt. Celũ celi dño: ter
rã aũt dedit filijs hoim. Cur ꝰ non liceat
ea hoi amare. Ad hec rñdet ꝭm doc. theo
logos z canonistas. q tpalia bona amare
z possidere bñ licz ad vsum: sz nõ licet ad
abusuz vt ꝺt textus Hiero. xij. q. j. Duo
sunt. cũ glosa. Sz abutit tpalibꝫ q̃ iniuste
z male ea possidet vl' imoderate z supflue
amat hic. Nam ꝭm Tho. q. ij. q. cxviij. z
Alex. tpalia bona ad vsum hoim ordina
ta sunt in debita. s. cõmẽsuratõe z iusto or
dine possidẽda: al's ẽ auaricia Nota ꝰ q̃d
sit auaricia. Et diffinit ab Aureolo in cõ
pen. ꝭm Tulliũ sic. Auaricia est inordina
tus amor habẽdi. Itẽ ꝭm Bern. est q̃rũ
liber reꝝ insatiabilis z inhonesta cupido.
Nã Isiꝺ. j. Etymol. ꝺt. Auar⁹ ꝺr q̃si aui
dus eris. H Est ꝰ auaricia sp pctm̃
vel mortale vl' veniale ꝭm Tho. Et pmo
qz est ꝯria legi naturali: vt patz ꝑ Amb.
di. xlvij. Sic hi. Et Hiero. d. c. duo sunt.
Et pz ꝑ exẽpla naturalia. qz videm⁹ q ter
ra oia ꝑciosa ꝯcupiscibilia abscondit in se
ab oculis hoim. Itẽ hõ in maxia paupta
te nud⁹ nascit: z corpe est erecte stature ꝓ
sus celũ solis: plãtis calcãs terram: ac tan
dẽ in morte nil secũ aufert. ꝰ debet ꝯtẽne
re hmõi. qz ꝓ luto natura horret aiaz pde
re. Nã ꝭmõe ꝺ aduẽtu ꝺt Ber. Quid est
auꝝ nisi terra rubea: z argentũ terra alba
Sed q̃d facit ea tã ꝑciosa: nisi extimatio
hoim fatua. Hec Bern. Scꝺo qz est
ꝯria dilectõi dei z ꝓximi: vtpote radix ois
pcti. j. Tim. vj. Radix oim maloꝝ cupidi
tas. Tertio qz ꝯria tpantie ꝓtum ex im
moderãtia ꝓpt qꝺ ẽ viciosa z ꝑiclosa. Nã
scribit Eccs. ix. Sic pisces hamo z aues
laqueo: sic hoies capiunt i tpe malo: scz ꝑ
auariciã Nimiꝝ esca posita sup hamũ bo
na est pisci. sz ham⁹ nociu⁹. Sic tpalia sũt
bona hoi: sz ham⁹ cupiditatis imoderate
est nociu⁹ hoi. Itaqz si piscis diligẽs escã
i hamo latẽti positã caperet ꝺ ea paulati z
moderate nõ caperet hamo: sed qz totũ sil
vult deglutire: ꝺo sua culpa perit. Sic i ꝓ
posito. I Quarto qz ẽ ꝯria iusticie z
pacis q̃eti. Nã q̃ro te o hõ. q̃d est qꝺ ꝯturi
bat tot⁹ mũdi pacẽ z nõ sinit hoies q̃ete
viuere. Audi rñdentẽ Sene. di. sic. Quie
tissime viuerẽt hoies si hec duo ꝓnoia me
um z tuũ de medio tollerent. Hec ille. Et
in his significat auaricia. Ad id exẽplũ in
vitaspa. legit. z Anto. ponit etiam q duo
frẽs nunq̃ potuerũt rixari: licz vnus aliũ
ꝓuocaret ꝺ matta in q̃ dormire habebãt
dicẽdo. Mea ẽ. alt⁹ statī sibi cessit: di. Sit
tua i noie dei. O si moderni ꝓncipes z ci
ues obſuarẽt pax eẽt. Sz qz auaricia re
gnat i eis: pdãt z pdant z bellãt zc. O ꝰ
charissimi chriani nos attẽdã⁹ exm̃ chri
q̃ oia terrena ꝯtẽpsit: paupimus nat⁹ est
z in paupertate vixit: z i suma paupertate nu

dus p nobis in cruce pēdēs mortuus est.

K Circa tertiū de modificatiōe varia speciez vel differentiarum auaricie vt sciamus discernere qn sit culpa mortalis et necessario cōfitenda vel venialis fm Alex. et Tho.ij.ij.q.cxviij.et summam Angelicā recolligendo: aliosq doc. generales modos pōem⁹ octo qbus peccat qs in ipa auaricia. Prio appetēdo: et sic est mortale: si appetit volūtate delibata illicite aliena: nisi illd essz puū. Itē sitr si appetit ea q sine pctō n pōt teneri. puta telonea iniusta et hmōi exactōes vel bñficia pl'a Scdo vtēdo: et sic ē mortle: exponēdo ad pctā faciēda sua bona .s. ad meretrices et hmōi. Tertio adqrēdo. et sic mortale est si p iniusta media adqrit: vt p furtū: rapinas: piuria etc. vel etiā p artē illicitaz aut phibitā: vt p necromātiam et hmōi. Sitr mortale ē si adqrit supflua. sic q pptea dimittit ea q sūt necaria ad salutē: vt missam audire i festo et hmōi. Quarto retinēdo et ē mortale si sciēter retinet q tenet restituere et pt. vel si retinet supflua sibi et familie i casu q aliqs pxim⁹ eēt i necitate extrema. Quito iniusto titulo possidēdo. puta vsurario vel calūnioso: mortale ē. Sexto cōdendo. h ē: ex auaricia thesaurizādo. et sic mortale est si solū ex affectu auaricie facit. Sec⁹ si p vtilitate reipublice vel cult⁹ diuini ampliādi: vel filioz aut filiaz fuato p sone statu et mō. Septio inutilr fuare immō intēdēdo nec erogādo dū opz. et h phibet ecclastic.xij.q.ij.aur. Octauo affectu nimio amādo. et sic est mortale si amore diuitiaz pat⁹ē facere ā pcepta. al's cōit ē veniale. L Deniqz de filiabus auaricie notandū q fm doc. plime st e⁹ filie. Sz pcipue sūt cōfitēde iste qs ponā h p captu iuxta lras nōis eaz q dī Cupiditas. Prīa dī ccupiscētia rei aliene. ita q vellet illicite carpe furādo .s. vel rapiēdo vel alio mō malo. Hec fm Isi. vocat rapacitas Scda dī vsura: vt ponit i Angel. de hac vide fmōe. Tertia dī pditio. si vicz pdidit psonā aliquā vel ciuitatē vel castruz inimicis vel res iniuste auferentibus. vel secreta: nisi talia essent iniq: vt ciuratōes ā aliquē bonū vel ā ciuitatē: qz sic liceret. al's in pdictis singul vltra mortale pctm tenetur ad restitutōnez de oi dāno ide secuto. Quarta dī iuratio falsa: vt i emptōne. de q s. Quita deceptio siue fiat p fallacias vboz siue p fraudes i fact. Sexta inhūanitas. h ē imiscordia ad paupes i necitate psertim extrēa. Septima turpe lucruz. si qsiuit pecuniā p ludū vel p meretriciū vel p testimonio ferēdo et hmōi. Octaua dī acceptio psonaz. s. in iudicio puertēs iusticiā ppt munera vel ppt amore vel odiuz et hmōi. Nona dī simonia: si dedit aliquod tpale p spūali vt p sacramēt. vel si accepit. sitr p bñficijs cōferēdis vel obtinēdis: vel p ordinibus pmouēdo ppt pecuniā et hmōi plura remitto ad sūmas cōfessionū Pro finali exēplo legit in Dialogo Cesarij. et i Spe. di.vj. exē.lxxxv. q qdā mler auara et vsuraria cū essz moritura vidit cāpū totū coruis et cornicibus repleri. et damauit. Ve qz ecce demōes laniāt pect⁹ meū. et itē ve. qz extrahūt aiaz meā. et sic mortua ē Tādē eadē nocte corp⁹. de feretro videbat ab illd aderāt pyci i altū vsq ad trabē impingēdo. indeqz decidit iuxta limen ostij cōfractū. et sic a diabolo extictis luminibus fugerūt oēs hoies. Tādem mane illud bestiali sepulture tradiderūt in signum dānatōis. Rogem⁹ q chrm vt nos caueat ab hoc vicio et damnatōe etc.

Dñica eadē vicz de passiōe p⁹ pndium Sermo.xxxviij. d malig vicio detractōis

Sanguis chri

s sti emūdauit cōsciam nrām ab opibus mortuis ad suiēduz deo viuēti. Uerba sunt apli Heb.ix. et in epla hodierna. P Quibus ōndit vtutem et efficaciā sanguinis dñi nri Jesu q habet nos a pctis emūdare. Et h plibus modis. Prio qdē redimēdo. Scdo abluendo. qz sāguis chri effluxit de corpe deitati vnito et de corde christi i quo est fons diui amoris. Unde Apocal'.j. Dilexit nos chrus scz redimendo: et lauit nos a pctis nris in sanguine suo: In cui⁹ mysterium sanguis et aqua exiuit de latere christi vulnerato. Sanguis in redemptionē: aq in ablutōez

et de Christi tractatu de passione. O Iesu bone tibi laus et gratiarum actio: quia nos redemisti a diaboli captiuitate et abluisti sanguine tuo a peccatis nostris. Denique tertio emundat nos sanguis christi interpellando. Nam vt glo. sup Hiere. v. dicit. Sanguis abel vindictam clamat sicut et sanguis cuiuscunque hominis iniuste occisi. Sanguis autem christi nequaquam accusat sed veniam clamat. s. penitentibus. et salutem interpellat cum sit aduocatus noster apud patrem. Amb. Sanguis christi clauis est paradisi. Ipsum ergo o charissimi in corde teneamus vt sic per eum in celum intrare valeamus. Ultimo sanguis christi non solum emundat predictis modis ab operibus mortuis. i. a peccatis mortalibus: sed etiam obligat ad seruiendum deo viuenti: vt dicitur in themate Io. j. Cor. vj. Empti estis precio magno. s. sanguine christi: glorificate ergo et portate deum in corpore vestro. s. sibi deseruiendo: non diabolo. Sed heu multi christiani redempti sanguine christi portant diabolum in corpore per carnalia peccata. Et adhuc plures et innumerabiles portant in lingua per detractionem quam fuiunt diabolo: adeo quod sicut Hiero. et glo. sup Prouer. xxiiij. di. in hoc vicio detractionis specialiter piculatur totum genus humanum Ideo de ipsa tria mysteria declarabimus per hoc ser. Aliud thema vide intra sermone.

Primum dicitur horrende malignationis
Secundum dicitur varie modificationis
Tertium dicitur mortifere offensionis

Circa primum de horrenda malignitate Nota quod pluribus rationibus ipsa detractio est horrende grauitatis et malignitatis: ac per consequens execranda. Prima dicitur diuina detestatio. nam Apostolus Rho. j. dicit. Susurrones detractores deo odibiles. qui talia agunt digni sunt morte: non solum qui faciunt sed et qui consentiunt facientibus. Hec ille. Sed quare inter alia vicia detractio specialiter dicitur deo odibilis Respondetur secundum Anto. parte. ij. tit. viij. c. iiij. quia quod dei est proprium sibi vsurpat vel aufert. Nam dei proprium est de occultis hominum iudicare. et eorum occulta mala publice manifestare. quod faciet deus in finali iudicio. Et hoc detrahens vsurpat. ergo etc. Propterea Iaco. iiij. c. Nolite detrahere alterutrum fratres mei. qui detrahit fratri aut iudicat fratrem detrahit legi. Hec ibi. Extra. Detrahit talis legi diuine que prohibet Leuit. xix. Non eris susurro nec crimina tor in populo: non maledices surdo. nec coram ceco pones offendiculum. Glosa Surdo maledicit qui absenti detrahit. Offendiculum ponit ceco: quia notificat peccatum alicuius ei qui nesciuit qui inde scandalizatur. Extra hic ergo deo. Preterea detrahens prio detrahit membro christi et sic ipsi christo. O ergo horrendum vicium mordere deum et christum in proximo O.

Secunda ratio dicitur iniqua infamatio. Nam inter exteriora bona fama preminet diuitijs tanquam preciosissima corona omnium hominum: siue maiorum siue minorum siue donorum siue cuiuscunque. siue prelatorum siue subditorum: siue secularium siue religiosorum virorum siue mulierum. Prouerbiorum. xxij. c. Melius est nomen bonum quam diuitie multe. Ideo Amb. dicit. quod tolerabiliores sunt fures qui diripiunt bona nostra: quam detractores qui lacerant famam nostram. Item patet. vj. q. j. Deteriores. vbi Anacletus papa dicit: quod peiores sunt etiam raptoribus. Item ibidem c. Summa. Alexander papa dicit: Summa iniquitas est fratres detrahere. Omnis qui detrahit fratri suo homicida est. Hec ille.

Ad id per exemplo potest poni quod scribitur de pe. dist. c. Homicidiorum (inquit) tria genera dicebat beatus Petrus: et penam eorum parilem. i. similem quantum ad deum: vt ibi dicit glo. Et subdit. Qui occiderit et qui odit fratrem suum: et qui detrahit ei pariter homicida esse demonstratur. Hec ibi. ex epistola Clementis. Et sic patet grauitas.

Tertia dicitur crudelissima lesio. Nam quero. Quid sit in toto mundo quod crudelissime possit ledere et occidere homines. Et respondetur et sacra scriptura et ex rationis doctrina ac exemplari euidentia quod lingua mortifera detractionis quam excedit etiam inferni acerbitatem crudelissima. Declaratur: quia scribitur Eccl. xxviij. Mors lingue (scilicet detractoris vel praue) mors nequissima: et vtilis potius infernus quam illa. Hec ibi. Et ratio quia infernus non ledit nisi animas in peccato existentes: sed lingua detrahens etiam innocentes. Item quia infernus ledit et cruciat in se positos: Sed lingua detractoris ledit etiam distantes per mille miliaria: tam viuos quam mortuos infamando. Unde Bernardus super Ps. Unus est sepe qui loquitur: et vnicum est tantummodo verbum quod loquitur: et tamen re.

pente vno ictu pimit magnā multitudinē scȝ totā ciuitatē vl' puīciā vl' religionē infamādo: qḋ certe null⁹ gladi⁹: nll'a feral' crudelitas armoꝝ pōt facere. ¶ Pro exemplo nouimus ꝙ ecclesia canit fore dirā lanceā q̄ vulnerat⁹ fuit chr̄s iam mortu⁹ eo ꝙ vno ictu tria vulnera inflixit. Unum in latere. Aliud in corde. s. chr̄i vsqȝ illō pfodiēdo: ſm Bern̄. Tertiū in aīa ꝟginis Marie cōpatiētis. Sic in ꝓposito. Unde Bern̄. O dira lācea triceps lingua detractoris q̄ vno ictu tres ꝯfodit: dicentē ⁊ audientē: ⁊ illū in fama cui detrahit. Item scripture exēplū q̄ compat detractorē serpenti. Eccl'e. x. Si mordeat serpēs in silentio nihil eo minus habet q̄ detrahit in occulto. Et hoc cōgrue. Prio q꞉ ꝑm⁹ omnium in mūdo diabol⁹ i spē serpētꝭ fec̄ detractionē in ꝑadiso di. Scit de⁹ ꝙ q̄cūqȝ hora comederitꝭ apient' oculi vr̄i ⁊ eritꝭ sic dij. ⁊ sic deū dixit iuidū mēdacē' detrahen̄. Propterea detractores merito dicūt' serpentini sil' ⁊ diabolici. Scḋo q꞉ serpēs vt dī phs xq. de aīalibꝫ. carnes et sanguinē vl' hūiditates carnis libent' sugit. vn̄ ⁊ i sepulcrꝭ cadaueꝝ latitat. Sic detractor. Unde Gre. xiij. moral. exponēs illō Job. Quare me ꝑsequimini sic de⁹. s. castigādo: ⁊ carnibꝫ meis saturami: dic̄. Qui aliene vite detractione pascunt': ꝑculdubio alioꝝ hoim carnibus saturant'. O de⁹ me⁹. O Jesu bone q̄d hoc est vt chr̄iani sese mordeāt: ⁊ carnibus pascant' ꝑrioꝝ: cū tu p̄ceperis vt chr̄istianus diligat ꝑximū sic seipm. Proinde exēplū etiā legit' in Uitaspa. ⁊ in Antonina ꝙ q̄dā sanct⁹ pater dixit. Meli⁹ ē. i. minus malū comedere carnes aīalium in die ieiunij: q̄ꝫ carnes hominū ꝑ detractionē.

Quarta rō dī grauissima restitutio. vn̄ Metrista. Diffamare caue: nā reuocare graue. Heu q̄ꝫ mlti tales nō restituen̄ false penitent. De h̄ infra. Ultima rō dī reprobatoria designatio. Nā vt Aug. ⁊ Hiero. dicūt. Qui libent' mala de ꝑximo loquit' dolose: signū est reprobationis et̄ne. iuxta illud p̄s. Dn̄e q̄s habitabit in tab. t. aut q̄s req. in mōte sctō tuo? Rn̄det ifra. Qui loquit' ꝟitatē: q̄ non egit dolū i ligua sua. nec fecit ꝑrio suo malū ⁊c̄. Unde legitur Nūe. xiiij. in hui⁹ figurā: ꝙ null⁹ filioꝝ israel qui detraxerunt terre intrare potuit i terrā ꝓmissiōis: sed omnes mortui sunt i illo deserto. O ergo terribile iudiciū vtinā ꝑtimescerēt detractores R

Circa scḋum de vario mō detractōis Notandū primo q̄d sit detractio. Et diffinit' ſm Gre. in mora. ac cōmūit' doc. sic. Detractio est denigratio aliene fame per ꝟba occl'ta. Et dī occl'ta r̄spectu ei⁹ de quo talia ꝟba dicunt': q꞉ in eius absentia ꝓferunt' q̄ꝫuis postea ei nota fierent. Nā si per aperta ꝟba i faciē loq̄ret': tūc nō dī detractio ꝓprie sȝ ꝯtūelia posset esse dū derogat honori. Hec ſm Tho. ij. ij. q. lxxiij. ⁊ in Angel'. ¶ Scḋo notandū q̄t modis fit detractio famā denigrādo. i. offuscādo vl' minuēdo. Et ſȝ Alexan. ij. q̄. tractatu e. dī ꝙ septē modis. Primus est negatiu⁹. s. cū q̄s negat sciēt' alici⁹ bonū qḋ de illo narrat'. dicēdo: Nō ē veꝝ ꝙ ille sit tal' bon⁹ ⁊c̄. Scḋs mod⁹ ē occultatiu⁹: q̄n̄ qḋ eēt manifestandū tacet. Sic si aliq̄s interrogaret' de aliq̄ an essȝ idone⁹ ad p̄latōēȝ vl' ad bn̄ficiū. ⁊ ille sciret illū esse idoneū ⁊ ꝟtuosū ⁊ taceret. aut si de aliq̄ puella nubili interrogar⁹ si essȝ hōesta. ⁊ sciēs eā honestā taceret: vl' diceret. Non curo de talibꝫ ⁊ hmōi: indirecte famā lederet. Un̄ Gilbt⁹ porritan⁹ dt. Grauis rapacitas ē cū verā alci⁹ gl'iaȝ ⁊ si mēdacio n̄ corrūpis: silētio ꝑterꝭ. Hec ille. Tertius mod⁹ ē publicatiu⁹: cū occl'ta pctā publicat vl' manifestat his q̄bꝫ nō dȝ. aut ordie q̄ nō dȝ. vt faciēdo libellos famosos: cantilenas ⁊ hmōi. Quart⁹ ē venenatiuus scȝ cū dicūt bona immiscēdo mala di. Bonus q̄dē ē sȝ h̄ hȝ malū ⁊c̄. ⁊ sic venenum dāt sub melle. Quint⁹ ē deꝑuatiu⁹. cū dt bonū sȝ mala intētōe factū: di. ꝙ ex hypocrisi vl' ꝑ vana gl'ia fac̄. Sext⁹ ē impositiu⁹: cū falsa crimia iponit alci siue sciēter: siue ex suspiciōe: asseren̄ qḋ nescit verū eē: siue ex odio: siue ex loq̄citate mētien̄. ⁊c̄. ¶ Septim⁹ mod⁹ ē augmētatiuus. s. addēdo vl' agḡuādo factū i mō loq̄ndi. vt dicere ꝙ ḡuit ꝑcussit: cū tn̄ leuit' ꝑcusserit ⁊ hmōi. Pro exemplo pōt poni ꝯsolatorio qḋ narrat' factū in h̄ regno in oppido noie Barba. ꝙ q̄dā frāt q̄ue⁹

causa ꝑdicaret stans super doliū. ꝛ fistula
toꝛ qdā i foro ac q̄stu aduersaret eidē: mu-
tuo sibiip̄is detrahētibꝫ publice: astut⁹ fi-
stulatoꝛ ficta deuotōe accessit circa doliuꝫ
sup q̄ ille ꝑdicabat. ꝛ clā sub pallio resa-
dit circulos dolij. Cūq̄ ꝑdicañ ille cū im
petu pede fortit tāgeñ sup doliū diceret:
Hic idē sūmergar si ñ veꝝ ē qd dico: moꝝ
asseribꝫ dolij decidētibꝫ: ꝑdicatoꝛ ip̄e i fe-
ces dolij cecidit ꝛc̄. Sic solēt etiā demōes
ludificare detractores q̄ dū detractōes af
firmāt cadūt subita morte i feces inferni.

V Circa tertiū de moꝛ
tali offensione Notandū q̄ in detractōe ꝑt
qs peccare mortalit tribus modis. Et ꝫ
hoc varij sunt casus.

Primo in loquendi intentione
Secundo in audiendi delectatione.
Tertio in restituendi neglectione.

Primo q̄ q̄rit. Quali intentiōe loquendo
peccat qs mortalr detrahēdo: Ad qd ꝫm
theologos. s. Tho. ij. ij. q. lxxij. ꝛ Alexan.
ꝛ Anto. ꝛ Angelicā: cōcoꝛ. canoniste pro
regula generali tenendū ē q̄ oia pctā ꝟbo
rū maxie sīt ex intentōe dicentis iudicāda.
Ex hac q̄ regl'a ad q̄sitū rñdet ꝫm eosdeꝫ
doc. q̄ detractio in ꝟbis iudicāda est ex in
tētōe ip̄i⁹ loq̄ntꝫ qñ sit venial vl' mortal.
Quāuis eni detractio ꝑꝑe ꝛ formalr sem
per sit mortal: q̄ intēdit ledere famā ꝑxi:
qd ē ꝯ charitatē. tñ materialr in ꝟbis dicē-
tis ꝑt esse nullū vl' veniale pctm̄ ex intētio
ne bona. Et h̄ pluribꝫ casibus vt patet.
Prio loq̄ndo talia ꝑpt correctionē: suato
debito ordine ꝛ circūstantijs iuxta euāgeli
um ꝑus corrigēdo in secreto: postea si non
desistit: dicendo eis q̄ habēt ꝛ ꝑñt cauere
vt pñ: mr̄i: plato ꝛ hmōi. sic nō est pctm̄.
Scdo ꝑpt iusticie publice bonū accusan
do vl' testificādo in iudicio Tertio ꝑpt
cōpassionē vel q̄rulatōeꝫ ꝛ hmōi Quar-
to ꝑpt ꝟitatē manifestādā: ꝛ audientium
correptōnem. Nā ob h̄ ꝛ scriptura describit
mltoꝝ crimia hoim. Quinto ꝑpter caute
lā ꝛ auizatiōnē aliorꝝ bonorꝝ ne ip̄i decipi
ant in rebꝫ vel ꝑsone damnis ab aliq̄ occ-
to fure vl' latrone. In hmōi ꝛ silibꝫ licitis
nō est pctm̄ obloq̄. Sexto ꝑpter loq̄ci-
tatē vel lapsū lingue tūc est veniale si non

animo infamādi dicit talia: nisi essent ꝟba
q̄uit ledentia famā: tūc eni esset mortale: et
ex loq̄citate dicere. Si ꝟo ꝟba nō sūt ꝺ se
infamatoria: puta q̄ ꝑñt itelligi etiā ꝺ ve
niali culpa: vt di. Tal' ē magn⁹ supbꝫ vl' ni
mis iracūd⁹ l' auar⁹: ñ sīt mortalia nisi aīo
infamādi diceret maligne. Silr ꝫ Sco. i
iiij. di. xv. q. iiij. qñ ex loq̄citate dicit se tan
tūmodo audiuisse aliq̄ ifamatoria ꝑximi
nō ē mortale. nisi adderet aliq̄d q̄ ꝑuocen
tur hoīes ad credēdum illa. Itē silr si ille
cui dic habebat eū ꝑ scelerato: q̄ iā infa-
mat⁹ erat apd eū de alijs: ꝛ si non ꝺ isto.
Hec i Angelica. X Scdo de audiēte
q̄rit. Vtrꝝ audiēs detractōeꝫ peccet mor-
talit: Rñr ꝫm supdictos doc. q̄ si libenter
qs audit: mortalr peccat. Vñ Bern. ad
Eugeniū dī. Detrahere vl' detrahentem
audire q̄d hoꝝ dānabili⁹ sit ñ facile dixeri
Idē ꝺ ꝯside. dī. Detractoꝛ ꝛ detractōis li
bēs auditoꝛ vterq̄ diabolū portat. ille in
ore: iste i aure. Hec ille. Debet q̄ resistere.
Et tenet audiēs cū scit detractorē loq̄ fal-
sū ꝟbis etiā ꝯdicere: dicēs se scire ꝯriū esse
veꝝ. Si āt scit veꝝ esse qd dī: nō dꝫ dicere
q̄ falsū sit. Sed si ꝑlat⁹ est q̄ audit: tenet il
lū redarguere q̄ fratris culpaꝫ manifestat
detrahēdo. Si aūt nō est plat⁹: dꝫ nihilo
min⁹ signis oñdere q̄ ei detractio displiceꝫ
vl' auertēdo faciē: vel tristē vultū oñdēdo:
nō q̄dem ridere. Vel dicēdo q̄ cōpatit illi
vel q̄ nō sunt credenda cito ꝛc̄. Si autem
quis simplr audit detractionē ex eo q̄ cre
dit ip̄m loquenteꝫ moueri ex charitate ad
remediādū nō peccat. Et si propt verecun
diā vel timorē humanū audit simplr duꝫ
nō placeat in corde: veniale est vt cōit: nisi
ꝑlato. y Tertio de negligēte restitue
re famā ꝑsone infamate: oēs doc. sup. iiij.
di. xv. tenent q̄ mortalit peccat: q̄ tenet
restituere: put de hoc in alio quadragesi-
mali ꝑtractauim⁹ in ser. xliij. s. de restituti
one legitima N O. Sed hic querit. in
quibꝫ casibꝫ pōt qs excusari vt nō teneat
ad retractādū suū dictū falsū crimē impo
nēdo i detractiōe: Rñdet in sū. Angelica:
q̄ in septē casibꝫ. Prim⁹ qñ seq̄ret ex h̄
maior infamatio illi⁹ in reducendo in me
moriam illud quod omnino est oblitum
Secūdus quādo periculū mai⁹ fieret.

restituēdo scz alicuius mortalis culpe vel mortis corpalis. qz tūc tale malū ppōnēdum est fame. Tertius. qñ dixit venialia vel talia que nō sunt infamatoria detrahēdo vt sup patuit. Quarto qñ denunciauit quibz debuit modo debito. Quintus qñ infamis fuit ille apud illos quibz detraxit de illo. Sextus qñ audiuisse se tm̄modo dixit nil addendo. Septimus qñ sciuit ille cui dixit: postea ab alio vel p aliam viā: puta qd tunc erat secretū nunc publicatū est p alios. Hec in Angelica. Addi pt vltimus qñ offensus exigit vt detractor dicat in publico se mētitū fuisse cū peccauit in secreto. de hoc ser. xxiij. L. de ꝯtumelijs. Sic ptz quō sit cōfitendū de detractōe. Exemplum finale legif in specu. exem. di. ix. exem. lv. z se. ij. ꝙ qdā clericus z alius quidā laicus erāt maximi detractores. clericus infirmatus sine ꝯfessione z pnia decessit: sic z ille laicus: qz tales indigni sunt ꝯfessiōe z misericordia. Post mortez clericus apparuit cuidam noto ignitus totus. z dixit se ppetuo damnatū. Et ille. quō? Rñdit cū inqt essem corā iudice vidi multas animas sole lucidiores manibz extensis ꝯtra me clamantes dī. Vindica dñe sanguinē nostꝝ de isto detractore: z sic iudex sententiā tulit damnationis. z sic ille infelix disparuit. Laicus aūt apparuit post mortē habens linguā ignitā ab ore vsqz in terrā dependentem quā ipsemet crebris morsibus lacerabat z expuebat. z rursus reformabaf z mordebat. Interrogatus respōdit. Dū vixi p linguam detrahendo peccaui. ideo per banc in ppetuū habeo puniri. Ve ergo mihi zc. z sic disparuit. O ergo detractores pertimescite z pniam agite. Rogemus ḡ chrīm zc.

Feria. II. post dominicam de passione Sermo. XXXIX. vicz de inuidia pnīcosissima cū filiabz suis.

m Iserūt principes z phariseī ministros vt apprehenderēt Jesum Joā. vij z in euāgelio hodie. Dñs Jesus qz veritatem pdicabat z vicia iudeoꝝ arguebat. Idcirco ex inuidie liuore cōmouebanf pncipes iudeoꝝ z pharisei ꝯtra pijssimū Jesum innocentissimū filiū vginis. Nam vt Cassiod. ait sup ps. cxxij. Ira z inuidia iudicio carent rōnis. Et Aug. in epla. Sicut acetū corrūpit vas si diutius ibi fuerit sic ira z inuidia corrumpit cor si durauerit zc. Vñ pncipes iudeoꝝ z pharisei per inuidiā z irā ꝯceptam ꝯtra chrīm ita sunt obcecati z mente corrupti vt ꝯtra legem ipm innocentissimū qui miraculoꝝ z sanctitatis gl'ia fulgebat occideret. Sic ergo moti inuidia miserunt ministros vt apprehenderēt Jesum vt dicit euāgeliū. Ita ꝙ de inuidia q̄ multos infestat hoīes miseros qua z occidūt in seipis Jesum scz g peccm̄ mortificādo aīam tria mysteria declarem⁹ in h sermone. Pro q̄ aliud thema. j Pet. ij. Deponētes oēm maliciā z inuidias z oēs detractōes crescatꝭ i salutē. Maliciā expone. i. malā voluntatē.

Primū ḡ mysteriū dr̄ execrationis
Scōm dr̄ nonificationis.
Tertiū dr̄ generationis. A

Circa pmū de inuidie execratiōe z euitatōe notāde sunt plures rōnes quare sit execrāda. Prima rō. qz charitati summe ꝯtrariaf. z patz pmo de charitate dei. Nam deus est charitas. et q̄ manet in charitate in deo manet. j. Jo. iiij. Et de⁹ intantū est charitatiuus ꝙ etiā de malis q̄ fiūt in mūdo dicit bona maiora vt dr̄ Augu. in enchi. Et Plato. Procul a deo ois inuidia est relegata. i. exclusa. qz oibz suā bonitatē cōmunicat. Sed g cōtrariū inuidus manet in odio: z p cōsequēs nō in deo sed in diabolo z diabolus in ipo. Qui etiā de bonis alioꝝ dicit mala. i. tristiciam cordis sui: z vellet ꝙ alij secū nō cōmunicarēt bona sed solus baberet ea z exaltaref. Vnde sicut videmus ꝙ apis etiam de flore male berbe mel sugit sed aranea ecōtra etiā de bono flore venenū sumit. Sic bō charitatiuus est tanqȝ apis. sed inuidus vt aranea. Itē de charitate pximi daret ꝙ ꝯtrariaf taz in aio volēdo illi mala q̄ in actu nocēdo vel detrahendo z hmōi. Scōa ratio qz inuidus

ipsi inimicat z i pprium caput retorquet. Un Cyprian⁹ li. de zelo z liuore dt. Inuid⁹ nul liuo magis qz suppius inimic⁹ existit. qz sei ipm pl⁹ oib⁹ a'ijs ledit cū hoste salutis in pectore gerit. Hec ille. Et Chrys. super Mat. home. lv. dt. Nil liuore deteri⁹, nā vt aliū pdat sit z semetipm pdit. z de vita alteri⁹ morit. s. tristādo de bono alteri⁹. ac de morte alteri⁹ viuit scz gaudēdo de malo vi⁹ morte alteri⁹ vt tāgit etiā Aurco. in cōpen. Hinc Socrates phs dt. Utinam inuidi i oib⁹ ciuitatib⁹ oclos z aures haberēt vt de oim felicitate torqrent. Un dt in dicio fit q inuido retorquet malū qd alteri vult in caput suū. Sic Saul q ex inuidia qrebat iterficere David: pluries ipe saul tradebat di iudicio i ma⁹ David: licz ipe pepercerit eidē. s. i speluncā vbi David latitabat. z saul illuc itrauit purgare ventrē. Et alia vice in suo tētorio dormiēs: qn david venit z tulit hastā z vas aq. Denicq pz in exēplo de iudeis q dixerūt q chrs deberet occidi ne forte veniāt romani z tollāt locū z gentē. z tn ex h facto romani venerūt et hec fecerūt eis. B Tertia rō qz diabolice ppetati assilat. Nā pprium est diaboli inuidere aliene felicitati. Et sic tales vt Chrys. ait sup Mat. bom. xvij. inuidi sūt demonib⁹ siles. qz peccāt ex certa malicia primū odiētes. Un Aug. sup Joā. Dilectio sola discernit inter filios dei z filios diaboli. Nā z chrs de Jo. xiij. In h cognoscēt oēs: qz mei estis discipuli si dilectionē habuerit ad inuicē. Propterea ibidē Aug. subdit. Baptizent oes hoies: signēt se signo crucis. oēs cantēt all'a: intrēt ecclias. nō discernunt filij dei a filijs diaboli nisi charitate vl odio. Hec ille. Quarta rō qz orbis tot⁹ p eā pditat z difficulter cu rat. Nā i pncipio mūdi vt scribit Sap. ij. inuidia diaboli mors itrauit in orbē terrar. Tādē ex ipa pcesserūt oēs falsitates errorū z psecutōes bonor. Nā pm⁹ fili⁹ Ade Cain: ex inuidia occidit Abel fratrē. Inde cepit pncipat⁹ amor vt dt Chrys. z glia vana z auaricia. vt post diluuiū pz in Nēroth q cepit pmus esse potēs in terra z rapto: ac opprimēs alios. z h ex inuidia. nā sol⁹ volebat dnari vt dt Lyra. Hec a pncipio in curijs regū viguit. vt pz i curia p mi reg⁹ iudeor Saul z David z nūc regnat in curijs oim regū z magnator. Nā hec duorauit Joseph p frēs. hec i egypto opp̄ssit filios isrl. Tādē hec occidit chm dnz oiz. z vsq i fine bonos oēs psequet. Jd circo Chry. hom. xxxv. dt. Fera venenosa est inuidia: venā nō hns: oim mat z causa malor: iexti guibil ignis: z cūctis vicijs difficilior ad remediādū vt dt Cassia. li. col. O q chriane caue tibi a tali vicio C Sz di. Quō q remediari possit. Rūr fm Anton. p. ij. ti. viij. c. j. aliosq q Primū ē osiderare charitatē supnale. vt ponit Greg. l moral. qz i celesti patria null⁹ alteri iuidet q z nos erim⁹. Scdm ē osiderare affectio nē nram corpalē. qz vnū mēbr nri corpor nō iuidet alteri. z sic i oib⁹ bonis illa sibi mutuo pticipāt z ogaudēt. Jō Aug. sup Jo. s. xxxij. dt. Tolle iuidia z sic tuū est qd habeo z meū ē qd habes. sic ocul⁹. nō videt sibi soli sz oib⁹ mēbris. Tertiū ē osiderare fraternitatē i chro exēplarē. qz chrs nos oēs adoptauit i frēs charissimos z i se exēplū dedit charitatis q p nob laborauit passus z mortu⁹ ē. O q tu inuide ō frēm cui nisi chro iuides. Sufficiāt. D

Circa scdm de notificatiōe

Uidēdū est qd sit iuidia vt nouerimus eā. Et Joā. Damas. li. ij. suar sniar diffinit q Inuidia est dolor vl tristicia de alienis bonis. Pro q diffinitōe declarāda. Nota fm Alex. ij. volumie sūme. z Tho. ij. ij. q. xxxvj. ac in Angel. qdruplr pōt qs dolere vel tristari de bono alterius.

Primo ex metu alicu⁹ nocumēti.

Scdo ex defectu illi⁹ boni.

Tertio ex motu sensus indeliberati.

Quarto ex osensu spūs maliuoli.

Primo ex metu alic⁹ nocumēti. cū qs dolet de alicu⁹ bono ideo qz timet verisilr nocumentū iminere vt ledat ab illo. siue ipemet sibi timeat ab illo damnificari. siue alios bonos. Sic cū tristat qs de psperitate alic⁹ tyrāni. qz scit q ex h magis tyrānizabit. Et hmōi dolor vel tristicia nō est iuidia. vt dt Gre. xxij. moral. z phs. ij. Rheto. Exemplū. qz filij isrl letati sunt z canticū deo cecinerūt de sūmersiōe egyptiorum. Un z ecclia orat vt hostes ecclesie

contenrant. z sicnō est peccatū. Scdo ex ỏ sectu illi9 bōi.s.cū qs dolet nō q pxim9 illud bonū habz. sed q: illud bonū sibi deficit qđ ali9 habz. et hmōi dolor nō est inuidia nec pctm̄: sed est laudabilis si est de honestis bonis. Jdeo aplus.ij.Coz.xiij. Emulamini charismata meliora. Et Hiero. ad Athletā de instructōe filie dt. Habeat socias cū qb9 addiscat: qb9 inuideat: qrū laudib9 mordeat zc. Si aūt essz de bonis tpalib9 in qb9 ipe defic aliqs abūdātibus: h essz pctm̄ sz vt cōit veiale: z posset eē mortale.s.qñ talia essent ɔ deū. z sic doleret q ipe ñ hz tria E Tertio ex motu sensus indeliberati. z sic est veniale. Nā naturalr est passio sensualitatis inuidere. Et vt dicit Aug.li.cōfes. Uidi inqt z exptus sum paruulū nondū loqntē z collectaneo suo inuidentē. Est etiam in brutis. Maxime aūt viget in mulierib9 pt vānā gl'am pulcritudis ornat9 z hmōi q cupiūt ceteras pcellere. z ob h aliqs pcellērib9 inuident: vt dr in Antonina s. Deniq inuidia naturalr est etiā in viris pfectis et religiosis: z inqñtū e ex passiōe naturali peccatū nō est: sed ex surreptōe est veniale. Et fm Phm.ij. rheto. abūdat in hoib9 similliū artiū: puta figul9 inuidet figulo. Hec ibi. Sed nō ɔsentire hmōi motib9 inuidie z delibato aio ɔdicere: meritorium est.

Quarto ex ɔsensu spūs maliuoli.s.cū tristat ỏ bono alti9 aio delibato inqñtum alter excedit ipm: vl mala volūtate. z sic ē pprie inuidia: z ē pctm̄ mortale q: ɔ charitatē. Nā.j. Coz.xiij. charitas non emulat. id est nō inuidet sz ɔgaudet bonis alterius. Et sic pz ex pdictis quō sit confiteñ.

F Circa tertium de generatiōe filiarū Notandū q fm Gre.xxxj moral. ex inuidia gignunt quinq filie. Prima est odiū: hoc est: velle malū pxio: z nolle bonū. Scda est detractio Tertia exultatio in aduersis pxmi Quarta susurratio latēs Quinta afflictio i psps pri. Exemplū finale legit in Spe exēploz. d.liij. exē.lvij. q in monasterio qdā Cisterciēn ordinis Frater qdam alti inuidens accusabat falso illū apud abbatem: Jlle aūt hūilr z patient ferēs orabat deū p illo psecutore z hrāz Mariā. Contigit ergo semel Ecce in matutinis horis duo nonē magna sentiēs iste frater humil vidit btām vginē cū sancto Joanne euangelista nimio lumine coruscātes ex altari descēdere: z interim dicētib9 frib9 Glia pri z filio et spūiscō: mox reuerenter se inclinare Et tandē fratri dixit. Ego sum mr filij dī sacro q gl'iam tibi impetrauerim pro patientia qua inuidum tolerasti. z emulo tuo pter tuas pces veniā obtinui. Ac ille introgauit eā cur sic inclinasset ad Glia pri: rndit q oēs virtutes celoz se inclināt ad id adorari sanctā trinitatē. Et his dictis visio disparuit. z totū chorū tantus odor repleuit vt omnes mirarent vnde essz tanta suauitas paradisi. Et re certa cognosceñ hec: emulus ille culpam dixit z ɔfessus ē. Abbas aūt cū fratrū ɔsilio cū experti forent mirifica huius odoris fragrātiā: lapides vbi steterāt pedes beate Marie erui: z in reuerendo loco iussit reponi p memoria tanti miraculi. Ecce patet quantū bonū sit inuidoz psecutiones tolerare. Rogemus ergo chrm zc.

Feria tertia post dñicā de passiōe Sermo.xl. de audia circa pcepta implēda

Ego testimo

nium phibeo de illo.s.mūdo: q: opera illi9 mala sūt. Joan. vij. z in euāg. hod. Uerba sūt saluatoris nři Jesu qb9 comiat ɔ mūdanos hoies q negligūt suare pcepta dei: sz mala z pctā plima ɔpetrāt. Nam tales i iudicio habebūt tria testimonia contra se q digni sunt eterna damnatiōe. Primū testimoniū veteris testamēti Deutero.v. Custodite z facite ea q pcepit dñs vob vt viuatis.s. vita etna zc. Scdm testamēti noui Mat.xix. Si vis ad vitam ingredi serua mādata. Et quodlib3 horum potest poni pro alio themate. Quib9 manifestū est q non potest quis vitā habere nisi pcepta seruet. Tertiū testimoniū cōtra malos chriānos faciet ipemet chrs: qm nos tantū amauit q incarnatus: passus et mortu9 est p nobis vt nos ad dei amorē

traherẽt et p̄ceptorũ obseruantiã. Unde si
negligim⁹ ip̄e ꝯ nos testimoniũ ꝓhibebit
qm opa nr̄a mala sunt. vt dicit in themat
te ꝛ euangelio. Itaq̢ de p̄ceptoꝝ dili
genti obſuatione ne ꝑ acidiã et opa mala
damnemur: tria mysteria declarabim⁹ ꝑ
hoc sermone: vt patet

Primũ dr̄ districte obligationis
Scdm̄ dr̄ debite obſuationis.
Tertiũ dr̄ saluifice fructificatiõis

G Circa primum de di
stricta obligatiõe vt agnoscen̄ q̄ stricte ve
lit de⁹ p̄cepta sua obſuari: magꝫ sim⁹ sol
liciti: ondit̄ur omni lege. Primo lege na
turali. Nã legim⁹ ꝙ tpe legis adhuc natu
re instituite primi ꝑentes ꝑ transgressiõe
vnici p̄cepti cũ tota sua posteritate durissi
me morti ꝛ alijs miserijs ac penis sunt ob
ligati. Gene. iij. Quacunq̢ hora comede
ritis morte moriemi: hoc est: necẽrio habe
bitis mori: ꝛ nõ simplici sꝫ pluripli morꝭ
te. Prio morte aie ꝑ culpã. Nã oẽs in ori
ginali culpa nascimur. Scdo morte cor
poris vl' nature. Tertio morte infirmitatꝫ
ꝛ miserie mltẽ. Propt' q̄ vt Gre. in hom̄.
de marty. tpalis vita mors poti⁹ dicenda
est q̄ vita. Ip̄e eni̅ q̄tidianus defect⁹ cor
ruptiõis q̄d est aliud q̄ quedã prolixitas
mortis. O q̄t hoies infirmitates mortife
ras habent pati mltotiẽs. quot fame ꝛ si
ti mortifera cruciant'. q̄t dolores pati ha
bem⁹ q̄s enũerabit: Deniq̢ Quarto mor
te gehenne et ꝓuationis visiõis diuie in
ꝑpetuũ. Ecce vni⁹ p̄cepti transgressionẽ
q̄ dure puniuit de⁹. En videm⁹ charissi
mi ꝙ oẽs capite plectimur. i. morte ꝑ vna
trãsgressione. q̄d q̄ fiet ꝑ multꝫ trãsgressi
onibus: Uñ Zacha. xiij. Adã exẽplũ meũ
ab adolescẽtia mea. Et sic p̄ꝫ. Secũdo
ex lege diuiali. vbi legim⁹ ꝙ de⁹ ꝑ vnius
p̄cepti trãsgressiõe multã stragẽ hoim fec̃.
Nã ꝑ luxuria totũ mũdũ diluuio deleuit.
ꝑ sodomia ciuitates q̄nq̢ subuertit. ꝑ du
ricia inobedientie Pharaonẽ cũ multitu
dine exercit⁹ sui in mari peremit ꝛc̃. Deni
q̢ filios israel ꝑ adoratiõe vituli: ꝑ gula ꝛ
ꝑ alijs offensionibus intantum puniuit ꝙ
oẽs mortui sunt in deserto q̄ egressi fuerãt
ex egypto pl⁹ q̄. 600000. p̄ter q̄ Iosue et
Caleph q̄ soli ex ill' cũ filijs in deserto p⁹
exitũ ex egypto natis intrauerũt terrã pro
missiõis. Preterea ecce videm⁹ ꝙ oẽs iu
dei ꝑ trãsgressiõe contra chr̄m expulsi de
terra sua per orbem sũt dispsi ꝛ ꝑ incredu
litate eternaliter damnãdi. O terribile iu
diciũ dei. Tertio ex lege ꝓphetali. Naꝫ
p̄s. dicit ad dñm. Tu mandasti mandata
tua custodiri nimis. Et vtiq̢ nimis: quia
deberet hõ poti⁹ mori q̄ trãsgredi: vt fe
cerũt sc̃i dei ꝓphe: ap̄li ꝛ martyres: de q̄
bus breuit' p̄trãseo. Quarto lege euan
gelicali. Nã vt chr̄s dic̃ ex tota chr̄ianitat
te null⁹ ali⁹ saluari põt nisi q̄ faciat dei vo
luntatẽ. Mat. vij. Nõ ois q̄ dic̃ mihi dñe
dñe intra. i reg. ce. sꝫ q̄ fac̃ vo. p. m. ꝛc̃. H
Uñ nec ꝓphare nec demõia ejcere: nec
miracl'a facere valet ad salutẽ sine p̄cepto
rũ impletiõe: vt ibidẽ dicit chr̄s. sꝫ sub di
strictione iudicij ꝛ dãnatiõis etne oẽs ob
ligat. ꝓpt'ea subdit ibidẽ. Multi dicẽt mihi
in illa die. Dñe nõne in noie tuo ꝓphauie
mus ꝛ demonia eiecim⁹: ꝛ ꝟtutes mltas
fecim⁹: ꝛ tũc ꝯfitebor ill' q: nũq̄ noui vos
Discedite a me ꝛc̃. Quinto lege aposto
licali. j. Io. j. Qui dicit se nosse deũ ꝛ mã
data ei⁹ nõ custodit: mendax est. i. falsus
chr̄ianus. Et hoc tãstricte ꝙ sicut Iac. ij.
scribit'. q̄cũq̢ totã legẽ ſuauerit: offendat
aũt in vno fact⁹ est oim re⁹. hoc ẽ: eterna
dãnatione dign⁹ Sexto idẽ p̄ꝫ lege ca
nonicali. Nã de pe. di. v. c. cõsideret. et ca.
Fratres. tex. cũ glo. dicit ꝙ qui totã legeꝫ
ſuauerit: offendit autẽ in vno: fact⁹ ẽ oim
reus: h̄ est: ꝑ illa vna offensione ita dãna
bitur sicut et damnaret' si oib' essꝫ inuolu
tus: sꝫ nõ tantũ puniat' sicut ꝑ omnib'.
Sed quidã cauillañ dicunt. Ego a pa
pa de h̄ habeo l'ras dispensatiõis. Cõtra
quos expresse habet'. xxv. q. j. c. Sunt qui
dam. ꝛ c. sequenti. ꝙ nec etiã papa p̄t dis
pẽsare ꝯtra vnicũ dei p̄ceptũ: sꝫ possit de
hũanis. quia tenet' obedire dei p̄ceptꝫ etiã
papa. Septimo lege ciuili q̄ sub varijs
penis astringit homines: ꝛ punit trãsgres
sores p̄ceptorũ: puta adulteros decapitã
do: fures suspendendo: latrones crurifra
gio. sacrilegos comburendo. et sic de ali
is. Item lex ip̄sa dictat ꝙ qui nõ obedit
mandato principis debet mori. ff. d̄ re mil

litari.l.de fertorē. A fortiori q̄ non obedit mādato summi p̄ncipis.i.dei. Ultimo ōndit lege phicali. Nā Cassiod.li. de aīa dicit.ꝙ manus nostre pedesq̄ nr̄i ido dēnario digitoꝝ numero formant ut totius vite nr̄e cursus ⁊ opatio sacramēta celestis decalogi ꝯtineret. ut p̄ter legē dei aut cogitare aliquid aut agere nō p̄sumeremus Hec ille. J

Circa scd̄m d̄ obseruanōe debita q̄rit Qualit debet ⁊ tenet hō obfuare dei p̄cepta scꝫ in decalogo posita. Rn̄det fm scripturas ⁊ docto.ꝙ tenet qnq̄ modis. Primo addiscēdo Deut. vj. Erūt v̄ba hec q̄ ego p̄cipio tibi in corde tuo. ⁊ nō mouebunt ab ocul' tuis.i. nūq̄ obliuiscaris. Un̄ fm Guil. in rōnali. q̄ liber fidel' tenet opaꝫ dare ut sciat p̄cepta decalogi. Rō. q꞉ cū sint necessaria ad salutē: ido q̄ negligit ea scire piculo se exponit Un̄ dn̄s p̄cepit Mat.xxij. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo.i. ex tota intelligentia conando cognoscere dei voluntatē Hinc Greg. di.xxxviij. Qui ea. d̄r. Stultus in culpa sapiēs erit in pena. Scd̄o subditos docēdo ⁊ obfuari faciēdo. Deutero. vj. Narrabisq̄ ea filijs tuis ⁊c̄. Exēplū de Tobia qui filiū suū ab infantia docuit timere deū. Unde tenet homo filios erudire ad salutē ⁊ corrigere peccātes. al's simul cū illis damnabit. lxxxvj. di. Faciētis inquit culpā habet q̄ cum possit negligit emēdare. Tertio ope implēdo. Nō eñ sufficit scire nisi impleant. Quarto de trāsgressione penitēdo Matth.iiij. penitentiā agite ⁊c̄. K Quinto in obfuātia p̄seuerare intendēdo. Matth. xxiiij Qui p̄seuerauerit usq̄ in finē hic saluus erit. Jdcirco deus decalogū dedit descriptū in lapidib' ad significandū ꝙ firmo p̄posito sint in corde scripta ut nulla deleat obliuio: nulla frangat tentatio ⁊c̄. Sꝫ di. Cur deus tam dure vult agere cū homine ut si q̄draginta annis vel ultra suauit homo p̄ceptta ⁊ iam declinat a p̄seuerāda ad unicā trāsgressionē: totū seruitiū p̄fanū p̄dit. Quis regū crudeliū faceret ut p̄ uno impudico aspectu mulieris seruuꝫ suū a multis annis seruientē salario p̄uaret ⁊ carceri p̄petuo mācipareret. Certe nec soldanus faceret. Sed ad hec rn̄det fm scm̄ Uincentiū de valentia tali exemplo Si rex tibi cōmitteret filiaꝫ custodiendā: quā a multis annis custodisti: ⁊ iā ipam p̄stitueres latrice. nōne mortē acerbā demereris. Jtē si cōmitteret rex tibi p̄ciosissimas res in cista portare usq̄ ad intra domū. ⁊ tu a maxima distātia portasses ⁊ iā p̄pe domū p̄ijceres furib' rapiendum ⁊c̄. Sic in p̄posito. L

Circa tertiū de saluifica iplenōis fructificatōe Nota m̄tos fruct' ex scp̄tura. Prio q꞉ amic' dei tal' efficit Joā.xv. Scd̄o q꞉ bn̄dictionē dei multiplicē ꝯsequit. Deut.xxviij.ca. Si custodias oīa mādata eris bn̄dict' i ciuitate: i agro: igrediēs egre. ⁊c̄. Tertio q꞉ celestē btitudinē p̄meret. Prouerb.xxix. Qui custodit legē btūs. Quarto q꞉ d̄o habitaculū reddit.p̄ꝫ Joā.xiiij. Siq̄s diligit me s̄monē me.ser. ⁊ ad eū venie. ⁊ mā. ⁊c̄.

Quinto q꞉ exoratio ei' exaudit. Aug. de ope mōach. Cit' exaudit una oīo obediētis q̄ decēmilia ꝯtēnētis Sexto q꞉ flagella sibi cauet Ecci. viij. Qui custodit p̄ceptū nō experiet quicq̄ mali. Septimo q꞉ p̄mijs ditabit i celo Pro exēplo notem' qd̄ d̄r de' Exo.xv.ꝙ p̄cepta s̄uātib' nō iducet plagas egypti: sꝫ nō obfuātib' oēs iducet ut d̄r Hiero.i glo. collat. Exo.xx. itelligēdo salrē sp̄ualit. Pria aūt plaga est aq̄ in sanguinē ꝯuersio. ⁊ hec significat pctā grauia q̄ vocant sanguines in scp̄tura. Scd̄a est ranaꝝ plaga. significās horridū iferni cibū. Tertia est muscarū.i. demonū isultus. Quarta est ulceꝝ .i. corpaliū infirmitatū. Quinta scynifum .i. remorsus ꝯscientie qui est vermis inferni Sexta plaga grādo occidēs.i. iudicij sn̄ia Septima locustaꝝ q̄ breui volatu significant breuē vitā. Octaua occisio pecoꝝ. significās brutalē mortem sine sacramētis. Nona tenebraꝝ scꝫ exterioꝝ ⁊ interioꝝ q̄ sunt in inferno. Decima occisio p̄mogenitoꝝ. id est mors eterna aīe in gehēna. O ergo pctōres p̄timescite de tot malis q̄ sequent sup vos nisi pn̄iam egeritis. Rogemus g̃ dn̄m Jesum ⁊c̄.

Feria.IIII.post dñicã de passiõe Sermo.XLII. de diligẽti obediẽtia p̃ceptoꝝ ꝛ malo inobedientie vel accidie in p̃ceptis implendis.

Oves mee vo

cem meã audiũt ꝛ sequunt me ꝛ
nõ p̱ibũt in eternum. Joã.x. ꝛ in
euãge.hodier. ¶ Verba sunt salua
toris q̃b᷑ insinuat signa p̃cipua p̱ q̃ ꝯg̃sci
possit hõ q̱ sit de nũero saluãdoꝝ ꝛ nõ p̱i
bit in eternũ. Primũ signũ innocẽtie.ideo
dicit. Oues. q̃ sũt mãsueta aialia ꝛ nõ no
cẽtia vt dr̃ Alchuin⁹. Scd̃m signũ fidei
chr̃iane.iõ addit mee. Nã Heb.xj. Sine
fide impossibile est placere deo. Tertiũ si
gnũ obediẽtie.ideo dr̃. Vocẽ meã audiũt
id ẽ p̃ceptꝭ meis ex aio obediũt. Sic expo
nit Alchuin⁹. Vñ Deut.xxx. Elige vt vi
uas ꝛ diligas dñm deũ tuũ atq̱ obedias
voci eius. Hec ibi. q̃d p̃t poni p̱ alio the
mate. Ad id Aug. sup ps. dr̃. Sola obe
diẽtia tenet palmã celestẽ. sola iobediẽtia
inuenit penã. tu q̃ verã requiẽ q̃ post hãc
vitã chr̃ianis p̱mittit q̃ris.etiã hic eã iter
hui⁹ vite molestias suauẽ gustabis si p̃ce
pta iplere dilexerꝭ. Hec ille Sꝫ qm̃ pluri
mi ex malicia vel negligẽtia accidie trãsgre
diunt: ꝓpterea q̃rtũ signũ daẽ pnie. iõ ad
dit chr̃s di. Et sequunt me.s. i cruce pnie
portãda.sic̃ ꝛ chr̃s crucẽ p̱ nob̃ p̱tulit pe
nitẽtiã agẽdo p̱ pctis nr̃is. O g̃ hõ si vis
vitã eternã ꝛ non p̱ire obserua hec signa.
de q̃b᷑ in euãgelio. Itaq̱ õ diligẽti im
pletiõe p̃ceptoꝝ ꝯ hm̃oi accidiã tria myste
ria declarem⁹ in hoc ꝟmone.

Primũ dr̃ amorose inductiõis.
Scd̃m dr̃ p̱iculose inobeditiõis.
Tertiũ dr̃ dulcorose facilitatiõis. ¶

Circa p̃mũ de inductiõe

amorosa ad obediẽdũ diuis p̃ceptꝭ. ꝛ dili
gẽter iplẽdũ notãdũ q̱ plures rõnes idu
cunt ad id. Pria rõ dr̃ mãdãtꝭ.s. dei maie
stas. Quãto ei p̃cipiẽs est altioꝝ maiesta
tis: tãto sibi p̃ alijs obedire debẽt subditi
al's penã incurrẽt: sꝫ de⁹ est ifinite maiesta
tis sup oẽm dñatũ. g̃ ꝛc. Vñ Exo.xx. qñ
de⁹ p̃cepta dedit p̃misit q̃ddã pambulũ
di.sic. Ego sũ dñs ds tu⁹ nõ habebis deos alienos. ꝛ sic de alijs p̃ceptꝭ p̱sed'.q.d.
ꝟm Lyrã. Ego sũ dñs toci⁹ mũdi p̱ guber
nationẽ: de⁹ p̱ creationẽ: tuus p̱ spẽalẽ tui
electionẽ p̃ ceteris populis ad meũ cultuꝫ
vt obedias mihi.s. tu christiane. ꝛ diligas
me: q̱ redemi te de seruitute diaboli ꝓprio
sanguine meo in cruce p̱ te fuso tanq̱ istu
de domo seruitutis Pharaonis. Et iõ ꝓpt
ista debes sollicite ꝟuare mãdata. Proind
de Aug.lib.iij. ꝯfes. ꝛ di.viij.c. Que ꝯ. dr̃
Generale pactũ legis est hoies obtẽp̱are
regib᷑ suis: quãto magꝭ deo ad ea q̃ iussit
ꝟuiendũ est. Sic̃ eñ in potestatib᷑ societa
tis humane maioꝛ ptãs minoꝛi ad obedi
endũ p̃ponit: ita de⁹ oib᷑. Hec ibi. ꝛ sic pꝫ
q̱ ꝯtra dei p̃cepta nulli dño est obediendũ. Scd̃a rõ dr̃ acceptoꝝ ꝛ beneficioꝝ
largitas. Nã a deo accepimus aiam ꝛ cor
pus ꝛ oia bona q̃ habem⁹. ꝛ singulis die
bus ꝛ horis ab eo ꝯꝟuamur viuim⁹ ꝛ fo
uemur. Jdõ p̱ gratitudine tenemur sp̱ ei
obedire. Vñ Bern. Dignũ ꝛ iustũ est sp̱
deo ꝟuire q̃ nunq̱ cessat nob̃ bñfacere. O
Jesu bone dign⁹ plane est morte q̃ tibi re
cusat viuere. Hec ille. Exẽplũ hui⁹ cape i
chr̃i cruce. q̱ chr̃s pependit p̱ nobis ꝛ mor
tuus est in cruce hñte modũ figure x. q̃ lr̃a
x. decẽ significat. ꝛ sic decalogũ seruandũ
chr̃ianis insinuat. Tertio rõ dr̃ p̱missoꝝ
rũ bonoꝝ p̃miositas. ꝛ cõminataꝝ penaꝝ
euadẽdi libertas. q̱ obseruãtia meret p̃
mia tp̱alia ꝛ eterna. Jnobediẽtia ꝟo pe
nas tam tp̱ales q̱̃ eternas Esa.j. Si au
dieritis me dicit dñs bona terre comede
tis. q̱ si nõ audieritis gladius deuoꝛabit
vos parꝫ etiã in nouo testamẽto. O
Sed querit. q̃re deus in nouo testamẽto
p̱misit p̃cepta ꝟuãtib᷑ eternalia: sed in ve
teri testamento p̱misit tp̱alia. Rñdet ꝟm
doc. q̱ p̃mo ꝓpter p̃figurationẽ: q̱ vetus
testamentũ fuit figura noui. ꝛ sic p̱ illa tẽ
poralia bona scꝫ p̱ terrã p̱missiõis fluen
tẽ lac ꝛ mel de⁹ voluit rudi adhuc ꝓplo ve
teri p̃figurare bona eternalia. Jõ aplꝯ di
cit q̱ oia in figura ꝯtingebãt illis. Scd̃o
ꝓpter verũ dei amorem: q̱ lex noua est lex
amoris. verus aũt amoꝛ est q̱ deũ nõ ꝓpt
tp̱alia amemus sed ꝓpter seipm̃. ꝛ sic ꝓpt
deum bona celestia q̃ramus potius. Ter
tio ꝓpter celestẽ remunerationẽ. q̱ iam in

nouo testamento deus p chri passionem statim nobis morientibus retribuit eterna et celestia. nõ sic aũt in veteri testamento qñ cito nõdũ agro oẽs descẽdere habebãt ad limbũ. ergo eis nondũ pmittebant celestia. P ¶ Quarta rõ dr obediẽtie ipi⁹ virtuositas. Nam si qrit que sit inter virtutes maxima et p̃ alijs meritoria. rñdetur fm Tho. q. ij. q. ciiij. q virtutes theologice: q deo fm se faciũt aiam inherere sunt potiores virtutibus moralibus quibus aliqd contemnitur vt deo inhereat. Sed. j. Cor. xiij. scribit. Sunt aũt tria hec: id est tres virtutes theologice: fides: spes: charitas. maior aũt hor charitas. et sic ipa est excellentissima: et inter virtutes morales maxima est obediẽtia. q̃ qnto mai⁹ contẽnit vt deo inhereat tãto virtus illa est potior. sed inter oia que contẽnunt infima sunt bona exteriora q̃ facit contemnere paupertas: media sunt bona corporalia q̃ contẽnit castitas: maximũ aũt bonũ est volũtas inqñtũ p volũtatẽ hõ oibus alijs vtit. Et ideo p se loquẽdo maior est obediẽtie virtus: q̃ propter deũ contẽnit propriaz voluntatẽ: q̃ alie virtutes morales. Proinde j. Regũ. xv. Samuel ait. Melior est obediẽtia q̃ victime. O ergo hõ disce diligẽter obedire vt merearis p̃mia vite.

¶ Circa scdm de inobedientie piculositate nota q piculosissimuz viciũ inobediẽtie pbat p̃mo q̃ scriptura ipaz grauissime condemnat tanq̃ idolatrie viciuz et infidelitatis. j. Regũ. xv. Quasi ariolãdi pctm̃ est repugnare: et q̃si scelus idolatrie est nolle acqescere. s. dei p̃ceptis. Propterea Grego. vij. q. j. c. sciendũ. dt Sola est obediẽtia q̃ fidei meritũ possidet: sine q̃ q̃sq3 infidelis esse conuincit: etiã si fidẽ tenere videat. Ibi glo. dt q inobediẽtia heresi eq̃parat. Scdo q̃ in inobedientia facta bona q̃cũq3 deus nõ acceptat etiã si qs martyriũ sustineret. Rõ. q̃ vera charitas consistit in obediẽtia p̃ceptoꝝ. Sine charitate aũt siqs tradiderit corpus suum ita vt ardeat non prodest. j. Cor. xiij. Vñ inobediẽtis martyriũ nõ placet deo. Sic exemplũ ponamus ex ciuilibus legibus vbi habet q q̃ nõ obedit mandato p̃ncipis etiã si id qd̃ facit sit vtile et licitũ ac gloriosum. puta q̃ vincit hostes. tñ dz mori ff. de re militari l. desertorẽ. Proinde narrat Valerius li. ij. c. uij. et Aug. li. de ciui. dei. q Posthumius habẽs filiũ nomine Antonum fortẽ et armis doctissimũ: qui contra mandatũ patris sua sponte egressus a custodia castroꝝ: cũ hostibus contra Romanos bellantibus cõfligẽs. illos deuicit et magnã victoriã reportauit. Sed p̃nceps ipse scz pater ei⁹ eundẽ decapitari iussit propter inobediẽtiã: ne eius exẽplo p̃ceptũ contẽneret. sic q̃ nõ obedit dei p̃cepto etiã si bonũ faciat deo displicet. Tertio q̃ ardore gehẽne sola iobediẽtia cruciat. Vñ Ber. Nihil ardet in inferno nisi propria volũtas. tolle propriam voluntatẽ et nõ erit infernus. Hec ille. Sed propria volũtas est q̃ nõ conformat dei voluntati obediẽdo: fm doctores. ¶ Quarto q̃ maledictionẽ sibi multiplicat. iuxta illd Ps. Maledicti q̃ declinãt a mãdatis tu. etc. Itẽ Deut. xxviij. Si nõ audieris vocẽ dñi vt facias oia mãdata: venient sup te oẽs maledictões iste: maledict⁹ eris i ciuitate: maledict⁹ i agro: maledictũ horreũ tuũ: maledicte reliquie tue maledict⁹ fruct⁹ vẽtris tui: et fruct⁹ terre tue armẽta boũ et ouiũ tuaꝝ: maledict⁹ ingrediẽs et egrediẽs. Hec et plura ibi. R

¶ Circa tertiũ de facilitatiõe dulci qrit. q̃liter põt hõ facere vt sibi sit facile et dulce p̃cepta oia obfuare. Ad qd̃ rñdet q p̃cipue quattuor sunt q̃bus id valet efficere. Primũ est amoris chri accensio ei⁹ passionẽ recogitãdo. vñ Grego. Si passio chri ad memoriã reuocet nil tã duꝝ qd̃ nõ equo aio toleret. Scdm est btitudinis spes et expectatio de remunerãdo. Si enim fuus libẽter obedit regi p dãdo vno castro: qnto magis deo obediẽdũ est libẽter p dando celesti regno ppetuo. Nã fm Hiero. picula maris vel itineris et laboris spes lucri cõpẽsat. Exẽplũ de Abraã legit Gen. xxij. q de⁹ valde difficile sibi p̃cepit vt pbaret eius obedientiaz vicz q imolaret filiũ propriũ. Itẽ vnigenitũ. Itẽ Isaac miraculo e conceptũ in senectute. et quẽ diligebat sũme. Itẽ vt occideret illũ gladio. Itẽ vt etiã holocaustũ faceret ex illo. i. totũ cremaret ad honorẽ dei

tra q de filio suo nō remaneret nisi cineres q statim p flatū venti. s. dispergerent. z cū fm Lyrā. Abraā ꝯstanter obediuit: sicut z Isaac patri obediuit vt ligaret z occideret ad ipius dei pceptū cum posset resiste re tanq iuuenis fortis annoꝝ triginta seni patri. Sed qre: rndent doct. q ꝓpter spē resurrectiōis future z remuneratiōis facit eūde a deo p chrm: cuius passionē pfigurauit. Tertiū est ꝯsuetudinis inductio se frequēter castigādo exēplo apli. j. Cor. ix. Castigo corpꝰ meū z in seruitutē redigo scz obediētie. Quartū est dānatiōis tre mefactio de eternaliter cruciādo. nā Eccs vij. Qui timet nihil negligit zc. Exemplū habemus de vxore Loth: q ꝓpter inobedientiā versa est in salis statuā damnata. Itē de Saul rege: quē deꝰ puauit regno z diabolo vexare pmisit ꝓpter inobedientiā zc. Rogemus g chrm zc.

Feria. V. post dñicam de passiōe Ser. XLIII. de pceptis pluribꝫ datis cōtra q remurmurant acidiosi.

Fides tua te saluā fecit vade in pace. Lu. vij z in euangelio hodierno. Verba sunt chri ad Magdalenā. fm scripturas: nō omnis fides saluat hoiem sed sola fides formata charitate: obseruādo scz in fide dei pcepta. Vn dicit Deut. vj. Erit nostri misericors deus si custodierimus z fecerimus oia pcepta eius. Hoc pōt poni p alio themate. Proinde postq chrꝰ dixit: Fides tua te saluā fecit. addidit. vade in pace. Pax em̄ vera est cum dei volūtate concordare in pceptis: fm Cirillum. Vnde restāt adhuc de pceptis dei tria mysteria declaranda contra acidiosos remurmurantes.

Primū de plurali variatione.
Scdm de modali eruditiōe.
Tertiū de exēplari reuelatiōe.

Circa pmū de pluralitate pceptoꝝ multi sunt psertim acidiosi q sepiꝰ murmurāt ꝯtra dei pcepta. z dicere solēt. Quare deꝰ dedit plurima pcepta hoibꝫ. Nā cū puiderit deꝰ q multi hoies nō seruabūt sua pcepta. Melius (inquiūt) fuisset nō pcepisse: ne exinde laqueū peccādi haberet: z ꝯsequenter inciderēt in piculū dānatiōis. Sz ad hec rndet fm Bona. sup ij. dis. xvij. circa lrām. c. fi. z Alex. i. iij. p. q. xxv. recolligēdo. q ex pceptis a deo ipositis nulla facta est hoi iniuria: imo facta ē magna vtilitas meritoꝝ z pmioꝝ amplioꝝ ex obediētia illoꝝ. Q, aūt ꝯtrariū alicui euenit ex inobediētia: h est ex culpa sua et nō ē ex dei pceptis. Nā talis ex inobediētia sua ꝯuertit sibi bonū in malū. sic impijs z peccatoribꝫ oia bona ꝯuertunt in mala ꝓpter impioꝝ illoꝝ malitiā z culpā: adeo q ipe pctōr sibimet ꝯuertit in malū. nā teste ps. Qui diligit iniqtatē odit aiam suā. Et ex nūc ꝓpter istos euētus puisionē nō debuit deus dimittere dare mandata. Tū qz ex hoc deꝰ puidit malus bonū eliciēdū. s. iustitie manifestationē in dānatōe reproboꝝ. vt dicit Augu. in Encht. Tū qz ordo vniuersi z decor iustitie nō debet intermitti ꝓpter incōmodū alicuiꝰ specialis creature. sic nec ꝯuenit vt rex dimittat iustas leges p bono totiꝰ regni ꝯdere cū sciat aliqs malefactores exinde puniēdos p trāsgressione. Itaq decebat deū vt poneret pcepta z plura. Primo vt amplioris obedientie meritū maius adderet. Si em̄ nullū foret pceptū: nec esset obediētia nec meritū obediētie. Scdo vt de diuina volūtate homo erudiat in q deo debet esse subiectus. Nā ex quo hoies proni sunt ad errorē tā in intellectu q in affectu: z h ex corruptiōe nature vel fomite: vel ex mala ꝯsuetudine: ido necesse erat vt daret lex pceptoꝝ plurimoꝝ qua erudiret z nosceret hō qualia mala cauere deberet tanq dei pcepto phibita: z qualia bona facere deberet tanq indicta. z ad hec moueret affectꝰ hoīs amore pmissiōis diuine vel a phibitis retraheret timore cōminatōis. Et hāc rōnem ponit Alex. vbi supra. Tertio vt differētia inter obedientē z ꝯtēnentē demōstret: z sic iustitia illos pmiās z istos puniens manifestet. Quarto vt iurisdictio dñatiōis diuine sup hoie ondēret: in eo q deꝰ pcepit hoi oñdit se iurisdictionē z imperiū habere sup hoie in vita z post mortē. Hec oia ex Bona. Vn[illegible]

rōnes dictas deus in veteri lege dederat sexcēta p̄cepta legalia: vt p̄z p Augus. ad Januariū iuxta rabbi Moy. Exēplū capeo bō. Quid conferret tibi hr̄e seruū: et nil iurisdictionis exercere p eū vel in eo: nec i aliq̄ tibi obediret. Sic in p̄posito.

V Circa scd̄m de modo eruditionis Notandū q̄ de⁹ in p̄ceptis decalogi instruit ꝛ erudit nos pluribꝫ modis ad salutē. Primo si consideram⁹ q̄ in scriptis dei digito sunt tradita. Dei digitus est sp̄ūssctūs q̄ fecit celū et terrā. ꝛ q̄ scribet electos suos in libro vite: ip̄e scp̄sit p̄cepta decalogi. Deut. ix. Dedit mihi (inquit Moyses) duas tabulas lapideas domin⁹ sc̄ptas digito dī. Sꝫ q̄re h̄: vtriq̄ ad significādū ꝛ instruēdū nos q̄ q̄cūq̄ vult ascribi in libro vite: debet seruare hec dei p̄cepta existēdo i gr̄a sp̄ūsscti: h̄ ē sine omi pctō mortali. Sine em̄ gr̄a nō sufficit ad salutē decalogi obfuātia fm gen⁹ operꝫ. Nam dr̄. j. Tim. j. Finis p̄cepti ē charitas de corde puro ꝛ ɔsciā bona. Et hec p̄bat Bona. sup. ij. di. xxviij. Exemplū de iudeis. Scd̄o si cōsideram⁹ vbi sunt d̄scripta. Et nota q̄ descripta sunt in duabus tabulis Deut. v. Nam fm Aug. quē in h̄ cōit sequūt doc. catholici. In p̄ma tabula sc̄pta sūt tria p̄ma p̄cepta q̄ ordinant ad deū. in scd̄a septē p̄cepta q̄ hoiem ordināt ad p̄ximū. Sꝫ q̄re hec nisi ad docendū q̄ due sunt p̄ceptorū oīm radices. s. charitas dei ꝛ p̄ximi. Et q̄ de⁹ habitat i celo: sed p̄xim⁹ in h̄ mūdo: Idcirco p hec instruimur q̄ q̄ nō obfuat p̄cepta p̄me tabule n̄ meret habitare in celo vbi de⁹ ē. ꝛ q̄ n̄ obfuat mādata scd̄e tabule nō est dign⁹ habitare in terra vel in mūdo isto vbi p̄xim⁹ est. nec i celo. q̄ ɔ̄ dei p̄ceptū fac̄ q̄ p̄cepit p̄ximū diligere: ꝛ p ɔseq̄ns relinq̄t q̄ habitet in inferno vbi ē loc⁹ diaboli ppetuus

X Tertio si ɔsideram⁹ q̄tiēs sint scripta ꝛ data. Et sc̄ptura dt̄ q̄ bina vice. Nā p̄mo data sūt in duabꝫ tabul' lapideas q̄ p̄pter pctā idolat̄e filioꝝ isrl' p Moysen descēdentē de ip̄o mōte vbi fuerat cū dō ad radices mōtis p̄piciēdo sūt ɔfracte. ꝛ tādē ad instar illaꝝ alie facte sunt due tabule p moysen dolate iteꝝ digito dei descp̄te. Ex odi. xxxiiij. Sꝫ q̄re hec? dicūt doc. q̄ p̄me tabule significāt statū hūane innocētie. sed secūde aūt statū pnie. Sic q̄z p hec docemur q̄ si ɔtigat tabulas. i. statū innocētie frangi p pctā mortalia: debent p̄cepta per pniaꝫ verā repari vt hō possit saluari. Est eni iuris ɔsuetudo q̄ instrumēta vetustate ɔsūpta vel alit' lacerata: p manū notarij renouant' exēplata eadē autoritate cū origialibus. Ita sp̄ūalit' est in p̄posito. Vn̄ August. dic̄. Pnia repat innocentiā amissam ꝛ reducit in g̃dū p̄stinū. Quarto si cōsideramus q̄lit' obligant: ꝛ sunt ordinata ad vitandū vniuersa pctā. Nam mgr̄. iiij. li. di. xl. in fi. dicit sic. Audistis decē chordas psalterij vtriq̄ sexui impositas q̄ charitate tāgenda sūt vt vicioꝝ fere occidant' Hec ibi. Super que Tho. in sc̄pto eo. dt̄ sic: Per decē chordas psalterij decē p̄cepta intelligunt'. Sic ei Dauid sono cithare ꝛ psalterij sp̄m malū a Saul fugabat. ꝛ vrsum ꝛ leonē interfecit. j. Regū. xvij. Ita chr̄s decē p̄ceptis feras oīm pctōꝝ mortaliū in nobis occidit. Hec ex Tho.

Y Pro quo Notandū est fm Gerson cancellariū parisieñ. in compen. tracta. de decem p̄ceptis: q̄ i decalogo fit indr̄t effectiue ꝛ v̄tualr̄ ois pcti mortal' p̄hibitio. Prohibent' eni ibi septē capitalia pctā. Et declarat'. Nam supbia p̄hibet' p̄mo p̄cepto: q̄ supbia ɔtēnit deū: qui p̄cipit' coli in p̄mo p̄cepto hūili obedientia ꝛ adoratōe. Auaricia p̄hibet' septimo p̄cepto. s. Non furtū facies. Et decimo. s. Nō ɔcupisces rem p̄xi. Luxuria sexto p̄cepto. s. Nō mechaberis. Ira q̄nto. s. Nō occides. vbi p̄hibet' oē nocumētū in p̄sona. Gula t̄cio. s. de scrificādo festo. q̄ p̄cipit' vt hō q̄escat i vltio fine. id ē in deo: nec auertat' ab illo per delectationes carnis vel mūdi sed auertit' p gulā. Inuidia que libenter p̄ximo detrahit: et falsum testimoniū p̄hibet p̄hibet' octauo scꝫ. Non loquaris falsum ꝛc̄. Acidia i diuinis tertio. s. Sabbata scrifices. In his āt q̄ sūt ad p̄ximū q̄rto. s. Honora p̄rē ꝛ matrē ꝛc̄. Preterea idē Cancell'. ibidem dic̄ q̄ non solū omne capitale peccatū: sed etiā omne aliud mortale p̄hibetur in primo p̄cepto et secūdo. q̄ p̄cipit' q̄ de⁹ sup oia diligat' corde toto: ore et opere: mortale aūt

contrariatur charitati. ergo censetur prohibitum omne tale. O homo disce hec. X

Circa tertium de exemplari reuelatione sufficiat pro populi edificatione exemplum quod legitur in li. de paradiso videlicet quod quidam sanctus pater nomine Arsenius cum orasset deum vt sibi reuelaret hominum mundanorum statum. Ecce raptus in spiritu vidit quendam hominem nudum toto corpore: sed tamen habebat in capite mitram auream. et ille non est permissus in celum intrare ad conspectum dei: sed damnatus est. Angelus autem dixit Arsenio. Iste significat christianos qui fidem habent tamen tanquam mitram auream: sed nudi ab operibus que debuerunt ex precepto facere: non sunt digni deo. Item alium vidit nudum tamen cum chirothecas aureas habentem. angelus dixit hunc largas eleemosynas fecisse: sed quia preceptum non seruauit damnatus est. Item tertium vidit nudum tamen in calciamentis: et hunc dixit peregrinationes fecisse sed precepta non seruauit. ergo etc. Item quartum vidit nudum: sed cingulum tamen aureum habere in signum castitatis. Item quintum vidit nudum sed sceptrum aureum tenere manibus. et dixit hunc regnasse et viduas defendisse: sed sine preceptorum obseruantia. Unde omnibus talibus exclusis de celo et damnatis: ultimo vidit optime vestitum et illum intrare celum et coronari pro obedientia. O ergo homo cogita quia christus dominus vt tibi fabricaret coronam decem rosis sanguinantibus decoratam pro decem preceptorum impletione: decies ipse pro te sanguinem sacrum fudit. Primo in circumcisione. Secundo in sanguineo sudore. Tertio in flagellatione. Quarto in coronatione spinee. Quinto in manu dextra. Sexto in sinistra. Septimo in pede dextro. Octauo in sinistro. Nono in latere. et tunc fit decimo in corde vt dicit Bernardus. O ergo christiane obserua decalogum amore christi passi vt merearis coronam perpetuam. Rogemus ergo dominum etc.

Feria sexta post dominicam de passione Ser. xliij. de superstitionibus que causat accidia frigescens a fide vera.

Jesus moriturus

erat pro gente vt filios dei qui erant dispersi congregaret in vnum. Jo. xj. et in euan. hodierno. Ecce charissimi euangelista expresse dicit quod dominus Jesus idcirco erat moriturus pro hominibus: vt filios dei. i. electos ad vitam qui erant predestinati: vt exponit Aug. Qui (inquit) dispersi erant per diuersos ritus et sectas superstitiosas gentilium: congregaret in vnum. i. in vnam fidem veram ecclesie. Sed congregauit nisi vt verus deus vnus vera fide ab omnibus agnosceretur et coleretur. sicut precepit deus Exo. xx. Ego sum dominus deus tuus. non habebis deos alienos. Quod potest esse aliud thema ser. Sed quoniam diabolus multos heu decipit etiam christianos qui sunt filii dei per adoptionem: vt diuersas superstitiones errorum sectentur: presertim accidiosos frigescentes ab amore veri dei et eius cultu. Nam et christum dominum tentando de hoc diabolus dixit Mat. iiij. Omnia s. regna mundi tibi do si cadens adoraueris me. Sed contra christus dominus respondit. Scriptum est Deutero. vj. Dominum deum tuum adorabis et illi soli seruies. s. cultu latrie. Quod potest etiam esse thema. A fortiori ergo diabolus tentat de hoc christianos. quoniam vt. xxvj. q. v. c. nec mirum. Aug. dicit. Ad hoc diabolus semper nititur vt adoretur quasi deus. et hoc ex odio et superbia contra deum. Proinde contra omnes superstitiosos vt confringantur errores illorum et verus dei cultus amplectatur a christicolis: tria mysteria declarabimus hoc sermone de precepto primo decalogi prosequendo.

Primum de execrabili offensione
Secundum de mortali criminatione
Tertium de modali diuersificatione.

A Circa primum de execratione peccati cuiuslibet superstitionis Nota ad id plures rationes quare superstitiones omnes sint execrande. Prima ratio dicitur preceptorie prohibitionis Nam deus primo omnium preceptorum prohibuit ad significandum eius grauitatem peccati: quia in huiusmodi attribuitur creature quod debetur creatori. vel pactum fit cum demone expresse vel tacite: vt dicit August. ij. de doc. christiana. Pro declaratione notandum quod deus benedictus posuit tria precepta obligantia hominem quoad ipsum deum. Primo secundum Aureo. idcirco vt credamus trinitatem personarum in deo. s. patrem: filium et spiritum sanctum. Unde primum preceptum posuit de diuinitate que pertinet ad patrem omnium dominum d. Ego sum dominus deus. s. verus et vnicus: Non habebis deos alienos. Secundum posuit de veritate iuramenti in nomine dei. et veritas attribuitur

nur filio q̄ ait. Ego sum via v̄itas rc̄. Iõi
q̄z scd̄z p̄ceptū posuit sic. Nō assumes no
men dei tui inuanū. h̄ est f̄m q̄ Hugo li.
de sacramētis dt. Deū tuū i natura assū-
pta crede reuerendū in v̄itate loq̄le. Ideo
notāter dicit: assumes: z deū tuū rc̄. Ter-
tiū p̄ceptū po. initio de sp̄ūsctō in q̄ habem⁹
scificari: recognoscēdo bñficia bonitatis
diuie dicēs. Sabbata scifices. Scd̄o iō
posuit de⁹ tria p̄cepta ō se vt eū colamus
triplici v̄tute. s. v̄a fide: vera spe: vera cha
ritate nec auertamur ab eo corde idola cre
dēdo: nec ore p̄ nomē suū mentiendo: nec
ope r̄ye deputato cultū debitū nō exhibē
do. p̄pterea dedit talia p̄cepta vt patz per
Cancel. parisieñ. in cōpē. tract. de p̄cept̄
Tertio iō posuit hec tria f̄m Tho. j. p. ij.
q. c. vt sciamus q̄ deo trib̄ obligamur. sic̄
qlibet etiā subditus tenet̄ p̄ncipi hec tria.
Primo fidelitatē ne honorē p̄ncipi debi-
tū alteri deferamus: ido p̄cepit deus ne
adoremus deos alienos. Scd̄o tenemur
reuerētiā ne iniuriā p̄ncipi irrogem⁹. ido
scd̄o p̄cipit nō peierare in nomie dei. Ter
tio tenemur obsequiū debitū. ideo dt ter
tio. Sabbata scifices Ad p̄positū. Su
perstitiosi z diuini ō hec oīa grauissime
peccāt fidē pactū z cultū diabolo dando
ipm reuerēdo z sperādo z ei f̄uiēdo. ḡ rc̄.
B Scd̄a rō dr artis diabolice z inuē-
tōis. Nā Aug. de vita chr̄i. z. xxvj. q. ij. c.
illud. dt. Oīes artes hm̄oi vl̄ nugatorie
vel noxie sup̄stitiōis ex quadā pestifera so
cietate hoim z demonū q̄si pacta ifidelis
z dolose amicicie ɔstituta penit⁹ sūt repu
diāde z fugiēde a chr̄ianis. Hec ille. Itē
ibidē. q. vij. c. nō obſuetis. idē Aug. dicit
q̄ q̄ sup̄stitōes obseruāt z q̄ talib̄ credūt
vel eos ɔsulūt: z interrogāt oēs tales fi-
dē chr̄ianam negāt z baptismū: z pagani
ac apostate ac dei inimici ad dānatiōem
eternā vadūt nisi pniam agāt. Pro exē
plo pono q̄stionē. Vtrū est q̄ femie i maio
ri multitudine repiunt̄ sup̄stitiose q̄̄ viri.
Et videt̄ f̄m Alex. d ales. q. p. sum. q. liij
z alios: q̄ sic in p̄adiso aggressus est dia-
bolus p̄mo mulierē: vtpote q̄ min⁹ habe
bat de rōnis discretiōe: z suam doctrinā p̄
mulierē trāsfudit in viꝝ. ita z mō mulieri
bus magis miscet diabol⁹ colloq̄a decep

torie sue artis. Tū q̄ mulieres p̄niores
sunt ad credendū diabolo. sic̄ z Eua cre-
didit: z sic seducta fuit a diabolo. Adā āt
nō credidit licz p̄pter mulieris cōplacētiā
trāsgressus sit. vt dt Mgr̄ l. ij. di. xxij. alle
gādo Aug. Tū deniq̄z q̄ mulieres min⁹
p̄nt secreta celare. ideo talē artē malā ma
gis vult diabolus suggerere mulierib̄ vt
p̄ eas p̄dat plures cōpares femias edocē
do: z sic ɔseq̄nter ad viros dissemināndo.

Tertia rō diuine detestatōis. Ps̄. xxx.
Dñe deus v̄itatis odisti oēs obseruantes
vanitates. Rō. q̄z vsurpāt p̄priū dei. Naz
scire ɔtingētia futura solius dei est p̄priū
sic̄ scp̄tura Esa. xlj. dt: siliṫ sanare ifirmos
sine medicinis z remedijs naturalib̄ soli⁹
dei p̄priū est. s; diuini p̄ auguria z diabo-
lica pacta volūt scire futura z occulta: z p̄
incantatōes volūt sup̄stitiosi sanare. ergo
vsurpant id quod est dei p̄prium. C

Exēplū legit̄. iiij. Reg. j. q̄ rex Ocbosi-
as misit ad ɔsulendū deum acharon vtꝝ
possit viuere de infirmitate sua: z nuncijs
occurrēs. Helias p̄pha dixit. Nunq̄d nō
erat deus in isrl̄ vt eatis ad ɔsulēdū beel
zebub deū acharon. quāobrē hec dt dñs
De lectulo sup̄ quē ascēdisti nō descēdes
sed morte morieris rc̄. Sic erit silib̄ aliis

Quarta rō dr horrēde punitōis. nā le
ge dina p̄cipit̄ p̄ncipib̄ Exo. xxij. Male
ficos nō patiar̄ viuere sup̄ terrā. z Deut.
xiij. siliṫ p̄cipit̄. Itē ō ɔsulentes illos dicit
dñs Leuit. xix. Aia que declinauerit ad
magos z ariolos interficiā eam de medio
p̄pli mei. z Deut. xviij. Nō sit in vobis q̄
ɔsulat diuinos. p̄terea oēs tales in futu-
ro puniēt̄ morte eterna. Deniq̄z lege ca-
nonica diuinis z maleficias si sunt notorij
euchar̄istia negat̄. de ɔse. di. ij. c. p̄ dilecti
one. Insup̄ si clerici sunt: deponēdi sunt z
oia bñficia amittūt: z in monasterio retru
dēdi sunt. si v̄o laici excōicandi. xxvj. q. v.
nō optet. cū duob̄ scq̄n. c. Preterea tales
z etiā ad ip̄os recurrētes sunt infames. vj
q. j. ifames. nec admitti debēt ad testimo
niū. vel accusationē. ij. q. viij. c. quisq̄s. Et
oēs fautores z receptatores taliū ac secta
tores sunt in eternū dānabiles. xxvj. q. vij
nō obſuetis. Insup̄ lege ciuilica sunt cō-
cremandi igne z coꝝ bona ɔfiscāda. C. d

maleficis ꝛ matematicis.l.nemo.ꝛ.l.culpa
vbi etiā dr ꝙ culpa silis est tā ꝓhibita di
scere ꝙ̃ docere. Vñ tenent nedū desistere
ab hmōi: sed etiā libros cōburere: aliter
absolui nō pñt. vt dr in Angelica. O dia
bolicū pctm ꝛc. D Vltima rō dicit
stulte obseruatiōis ꝛ supuacue credulita
tis:q2 verā efficaciā nō habēt quecūqꝫ su
perstitiones ꝛ incantatiōes: sed tm̄modo
ꝑ tales deceptiōes ꝑdunt diaboli animas
hoim. Vñ.xxvj.q.vij.c.admoneāt. Aug.
dicit expsse. Admoneant fideles sacerdo
tes ꝓplos suos. vt nouerit magicas artes
incantationesqꝫ quibuslibet infirmitatibꝫ
hoim nil remediū posse ꝯferre: nō animali
bus languentibꝫ claudicātibusve: vel etiā
moribūdis quicqꝫ mederi. sed hec esse la
queos ꝛ insidias antiqui hostis quibꝫ ho
minē decipe nitit. Hec ibi. Vñ aūt cōtin
git qñqꝫ effectū sortiri dicemus in sequē
tibꝫ. Exemplū legit in legenda sancti
Sebastiani ꝙ Cromacius pfectus de in
firmitate nunqꝫ potuit sanari idola plus
ꝙ̃ ducenta adorando. Sed cū btūs Se
bastianus ꝑmisisset sibi sanitatē: si tñ con
fringeret idola ꝑmisit oīa ꝯfringi pter
vnū qḋ occulte reseruauit. Cūqꝫ nec ad
huc sanaret sic tandē ꝛ illo ꝯfracto sanatꝰ
est a deo. Itē legit de sctō Bernardo ꝙ
cū ipe in puericia graui dolore capitis ve
xaret adducta est ꝗ̃ incantatrix sed Ber
nardus mox exclamañ. repulit eā: ꝛ ꝓpte
ea ꝑ dñm ꝯtinuo ab oī dolore est libera
tus. Hūc smonē feci ꝓlixiorē ad pdican
dū in festo occurrēti. E

Circa scḋm principale

scꝫ de mortali criminatiōe q̃rit pmo. vtrū
sortilegia ꝛ supstitionū oim obsuātia sint
semꝑ pctā mortalia: an in casu aliq̃ sint ve
nialia. Rñdet fm Hen. de Frimaria in
pceptorio: aliosqꝫ doct. theol. cōiter ꝙ ge
neraliter loquēdo pñt talia fieri tripliciter
Prio sic ꝙ ꝑ talia credit qs realiter asseq
qḋ intendit. puta furti reuelationē vel ali
cuius amorē vel futuri ꝯtingētis pcogni
tionē: ꝛ sic est mortale. Scḋo sic ꝙ li
cet nō credat: tñ vult expiri vtꝝ aliqd effi
cacie sit in tali actu vel nō. ꝛ hoc etiam est
mortale: sed minus pmo dicto. q2 talis est
dubius in fide. Dubius aūt in fide est in
fidelis fm Aug. Tertio sic ꝙ talia qs fa
cit ex leuitate animi vel intentiōe simplici
putando fore hoc licitū: cū ibi nō appare
at manifesta inuocatio demonū vl' pactio
vel alicuius creature adoratio: nec credit
nec expiri vult in talibꝫ: ꝛ sic veniale pctm̄
est: nisi audisset fore hoc illicitū a pdicato
ribꝫ vel aliunde fm Antoñ. F Scḋo
querit de diuina ꝑmissione. Cur deus ꝑ
mittit effectū sortiri maleficioꝝ in aliqbꝫ
hoim. q2 vt Aug. xxvj.q.v. Nec mirꝝ. dic.
Magice artes nil pñt efficere nisi aut iu
sto iudicio aut ꝑmissione dei. Rñdet fm
doct. ꝙ pmo ꝓpter peccatoꝝ punitionē vl'
purgationē. Vnde in coll. pa. Cassianus
dicit: ꝙ boni hoies qui sunt in charitate
nō possunt ledi in aīa nec cogi in pctm ꝑ
demones ꝛ maleficos: sed tm̄modo in re
bus corꝑe vel fama q̃ntū ꝑmittunt a deo
ad coꝝ meritū ꝛ ꝓbationē. vt ptꝫ in Job
Sed in malis habēt ptātem maiorē ꝓpt
pctā sua. Scḋo ꝓpter animi implicati
onē. Nā fm Tho. ij.ij.q.xcv. Ex casu ac
cidit pus ꝙ hō effectū supstitiōis experiat
sed postmodū cū incipiūt animū hoies in
hmōi implicare. mlta sic eueniūt decepti
one demonū vt plus attrahant ad obser
uandū ꝛ credendū talia erronea. vt Aug.
de doctrina chrīana dr. Tertio ꝓpter fi
dei ꝓbationē. Deut. xiij. expresse habet ꝙ
temptat deus hoies ꝑ talia. s. vt appareat si
firmi sunt in fide ꝛ vere diligūt deū nō cre
dendo erroribꝫ: ꝛ sic ꝓbent fore electi. Nā
ex ꝑfidia hois fit vt effectū sortiant incā
tationes: sed in fide ꝑseuerantibꝫ nil pñt
efficere. Exemplū legit in speculo exē.
dist. x. exemplo. xvj. ꝙ mulier quedā pdo
dato cuidā sortilego emit ꝯtra dolorem
oculoꝝ suoꝝ chartā scriptā ꝑ illū sic. De
mon euellat oculos tuos ꝛ stercoribꝫ iple
at loca coꝝ. Mira res: mulier ꝑfidie cre
dens sanata est. Postqꝫ aūt audisset pdi
cantē ꝙ nil valerēt hmōi charte illa resti
tit febris illius. Tūc pdicator accepit char
tā illā: ꝛ displicās eā vulgarit sibi exposuit
scripta in ea. Mox illa stupēs pniam egit ꝛ
de cetero talibꝫ nō credēs meliorē sanitatē
obtinuit. Silr accidit febricitāti cuidā ꝛc.
G Tertio querit de remediatiōe qualia

remedia valent ad tollēda maleficia. Nā plures cōiugati sunt maleficiati quādoq; vt teneāt odia int̄ se. vel vt non possint cōiugale debitū sibi reddere. vel vt mlieres aut vacce ꝑuent̄ lacte. Et hmōi pn̄t facere dmōes si a deo ꝑmittant̄. vt dicit Isi. lib. viij. ethymol. ca. ix. Ad hec rn̄det̄ fꝫ Aureo. in. iiij. di. xxxiiij. ꝛ in Angelica ꝙ maleficiū nō licet tolli ꝑ aliud maleficiū: vt determinauit etiam articulus Parisień. qꝛ sic tolli non potest sine peccato infidelitatis. Sed tamē si quis esset actu dispositꝰ ad faciendū maleficiū: potest aliq̄s vti eo ad bonū suum: q̄uis indispositū vl̄ nolentez nō liceat ad id inducere. Et patꝫ latius in Angelica. Proinde maleficia tollere modis nō supstitiosis nō est pctm̄. Primo nanq; potest maleficiū licite destrui ꝑ licitū exorcismū ꝛ adiuratōes diuinas: ꝑ sacra euangelia: et hmōi. Scd̄o ꝑ pctōꝝ confessionē ꝛ sacroꝝ dignā susceptionem.

Tertio ꝑ elēosynarū et bonoꝝ opeꝝ pro pctis satisfactōēꝫ. Quarto ꝑ sanctoꝝ ꝛ religiosoꝝ oratōēꝫ ꝛ intercessionē. Et sic pꝫ

Sed di. Nonne excusant̄ maleficiati dicēn̄ se nō posse ꝯtinere a tali mlīere: vl̄ nō posse diligere ꝯiugē: ꝛ hmōi. Rn̄det̄ ꝙ n̄ excusant̄ a pctō. Tū qꝛ volūtas hoīs non potest cogi. Iaco. iiij. Resistite diabolo ꝛ fugiet a vobis. Tū qꝛ pn̄t p̄dicta remedia facere ꝛ deꝰ p̄sto est subuenire. H

Circa tertium notandum

ꝙ diuersi sunt modi ꝛ species supstitionis de q̄bꝫ requirit̄ ꝯfessio. Vide fꝫ lr̄es huiꝰ dictōis Diuinatio. Primo ēi fit demonē inuocādo: vt inq̄rēdo thesaurū latentē: ꝛ quocunq; modo ꝯiurando.

Scd̄o incātādo siue hoīes vl̄ serpentes ꝛ aīalia ꝛc̄. Tertio visiōes somniando. Pro q̄ nota ꝙ somnia fiūt plibꝫ ex causis: vt tractāt doc. ꝛ in Angelica ꝛ in Antonina. Primo aliq̄n fiūt a deo vl̄ a sanctis angelis. ꝛ tūc licet credere ꝛ futura ex h̄ p̄dicere: si certū est fore ex dei vel sancti angeli reuelatione. Scd̄o fiūt ex causis naturalibꝫ intrīsecis l̄ extrīsecis. hoc ē: ex aeris vl̄ celestis influētie dispositione q̄ sunt extrinseca. ꝛ sic de intrinsecis p̄nosticāt medici sine pctō: puta qꝛ somniū volandi significat abundantiā sanguinis: natandi abūdantiā phlegme. ꝛ sic de alijs. Itē de extrinsecis: vt diu est influentia pluuie somnijs p̄uidet. Nā ꝛ bruta sudādo p̄cognoscūt huiusmodi. Tertio fiūt ex p̄cedenti cogitatōe vel ex casu somniādo ꝑtinentia ad fortunam: vt inuenire thesauꝝ. vl̄ ꝙ occidat̄ ab aliq̄: ꝛ hmōi supstitiosum ē obfuare. qꝛ vt plurimū immiscet se diabolꝰ. Et qꝛ difficile est intelligere vnd̄ ꝓueniant somnia. an ex deo vel angelo vel diabolo vel ex casu: iō temerariū est ea obseruare credendo. ꝛ ꝓhibet scriptura Deutero. xviij. I

Quarto fit inuultuando: hoc est: infantem fascinādo. Nam ſm Auicen̄. mēstruate mulieris oculꝰ inficit aerē: sicut ꝛ speculum nouū contrahit impuritatē ex tal̄ mulieris aspectu. ꝛ sic infans tenellꝰ aerē inspirañ inficit̄ et ledit̄. Silr̄ vetula vehementer ad maliciā cōmota aspectu venenoso īficit puerū: demone cooꝑante ſm doc. Contra hoc signū crucis cū oratiōe dn̄ica ꝛ aue maria septies dicere expertū est valere.

Quinto necromantiā exercēdo ꝛ hmōi ad prenoscendū futura. Sexto auguriādo. hoc est: ex voce auiū vel volatu: aut cursu animaliū: vel vlulatu canum: aut occursu religiosorū īfortuniū credēdo: vl̄ omen ex verbis hūanis ꝛc̄. Septio chartas vl̄ characteres vel breuia suspēdendo.

Octauo inspiciēdo siue constellatōnes ꝑ bona hora fortune: siue fata natiuitatis: siue inspiciēdo figuras q̄ apparēt in palma manꝰ. hec dr̄ chiromātia. Si aūt i aq̄ fusa cera vl̄ plūbo dr̄ hydromantia. si i lapide vl̄ t̄ra dr̄ geomantia. si in igne pyromantia. si in aere aeromantia. si in ossibꝫ animaliū vel visceribꝫ: vt Cigani faciunt in capitis serpentis osse: auspiciū dicitur. Hec ex Antonina. Vltimo vt pl̄s sil̄r dicamus obfuādo q̄cunq; supstitiosa vl̄ sortilegia: vt inq̄rēdo res ꝑditas: vel obfuādo dies egyptiacos: ꝛ q̄q; silia. Exemplū finale in Legenda de sancta Iustina virgine q̄ signo crucis vicit oēs artes demonū. Rogemus dn̄m ꝛc̄.

Sabbato post dn̄icā de passiōe Sermo. xliiij. de homicidio ad quod consequi solet desperatio filia accidie.

Cogitauerūt pncipes sacerdotū vt ⁊ lazarū interficerēt.s.cū Jesu.Jo.xij.⁊ in euāge.hod. Mira iudeoꝝ crudelitas ⁊ malignitas i h̄ apparet ꝫ tyrāni q̄ volueīt non solū Jesū dei filiū occidere:sed ⁊ Lazarū quē de⁹ viuificauerat. Per q̄s designant plerīq; hoīes crudelissimi q̄ occidūt primū sine mīsericordia:q̄nq; etiā sit cū filio vel vxore vel aliq̄ d familia illi⁹. Ad qd sepe solet dei iudicio desgatio ⁊ ipenitētia. q̄ st pessima pctā ⁊ filie acidie.⁊ sic ꝯseqnt sequit etna dānatio:sic factū ē de iudeorū pncipib⁹ de q̄b⁹ hoc euāgeliū loquit.

Proinde de horrēdo homicidij pctō qd de⁹ expsse phibuit Exo.xx.in decalogo ⁊ Mat.v. Nō occides. Qui aūt occiderit re⁹ erit iudicio.qd pōt esse aliud thema de quo daremus tria mysteria

Primū dī detestationis.
Scdm dicit modificationis.
Tertiū dī punitionis.

Circa pmū de detestatione ⁊ euitatione Nota pl'es ratiōes ꝫ scripturas ⁊ doct. Prima rō. Quia horrendū fore homicidiū natura indicat. Nā ius nature dictat. Qd tibi nō vis fieri:alteri ne facias:vt chrs testis est Lu.vj.⁊ in decretis di.j.c.j. Sed tu et oīs hō naturaliter mortē fugis:ḡ alteri nō inferas. Pro signo mirabili h̄ experientia ⁊ natura testat q̄ q̄n q̄s pditorie vel occulte interfic̄ hominem:ad homicide hui⁹ p̄sentiā de iā occiso corpe solet sanguis effluere:sicut dī fore exptū Petr⁹ Paduanus sup pble. pte vij.pble.vj. Jde dī Galien⁹.vj.medicina liū:⁊ allegat Cōmestor i sum.vi. Certe h̄ est signū mirabile magni horroris naturalis in hoīe:cū nō videam⁹ tale ꝯtigere i leone occidēte vrsū vel leonē alium.nec i eq: nec i ceterꝭ aīalib⁹. Sꝫ vū h̄: Cōmestor pl'es rōes ponit:int̄ q̄s vnā narrat p̄cipuā q̄ fortassis aliq̄ gutte sanguis remāserunt in occiso:e:puta in gladio vel in veste:q̄ naturali ꝯformitate sillem sibi sanguinē attrahit ⁊ educit:maxime pcurāte diabolo vt sinistrā fidē hoib⁹ ingerat.vel vt tali signo viso occidat occisor in pctis sine contritiōe nec ꝯfessione ab illis qui querūt vltionē tal sanguis. Sed verisimilius(inquit) videt q̄ ad detestationē homicidij deus velit hoc pmittere in occisis. Nā cōiter h̄ nō fit nisi cum q̄s pditorie ⁊ occulte interficit. Hec Cōmestor. Proinde Nota q̄ n̄ sufficit h̄ solū signum vt q̄s ꝯdēnet ad mortē tanq̄ hōicida:sꝫ testes st indrēdi ⁊ alia certiora signa adhibēda p iudicio certo ⁊ iusto. Scda rō qz vindictā a dō ꝯ occisor. rē pdamat Gen̄.iiij.vbi dn̄s dixit ad Cain.Quid fecisti:en vox sanguis fris tui clamat ad me de terra. Nec mirum:qz mai⁹ ē hoiem occidere apud deum q̄ oia animalia occidere.⁊ celum siderib⁹:ac terrā arborib⁹ ⁊c̄.puare.cum homo sit dignissimus p oib⁹. Nā ꝫm scripturas quattuor pctā clamantia sunt ad deū p vindicta facienda. Primū vox sodomorū. Secundū. vox sanguinis. Tertiū vox oppssoꝝ. Quartū merces detēta laboꝝ. Pro exēplo ponamus qd etiā Aristo.propterea li.de secretis ad Alexandꝝ dicit. O Alexander monui te frequent̄ ⁊ adhuc moneo: vbicq; parce sanguinē fūdere hūani generꝭ ⁊ caue q̄ntū potes:qz soli deo ꝯuenit q̄ nouit secreta cordiū digna morte. Noli igit tibi assumere diuinū officiū. Hec si fuaueris regnū tuū durabile erit.q.d.alioqn p dato more sanguis vindictā a deo excipies:⁊ regnū pdes. Tertio qz ꝯ deuꝫ ⁊ chrm ac. btōs iniuriā maximā irrogat dū q̄s prim necat. Declarat. Prio deo pl̄:qz hoiem factū ad dei imaginem destruit.⁊ diaboli imaginē homicida in sciṕm assumit. Naꝫ Jo.viij.ille.s.diabol⁹ homicida erat ab inītio scꝫ mūdi q̄n pmos pentes occidit.sic ḡ homicida:diabolic⁹ fit imitādo. Scdo chrō filio dei.qz chrian⁹ oīs est fr̄ chri et mēbrū chri vt dr aptlus.⁊ sic talis perimit frēm chri ⁊ e⁹ mēbꝝ.quō ḡ ante conspectū chri stabit in iudicio: Tertio scīs sp̄ūi qz eius templū destruit.j.Cori.iij. Vos estis tēplū sp̄ūsci.q̄ aūtē dei templū violat disꝑdet illū dn̄s. Quarto angelo custodienti qui deberet p̄seruare illum:⁊ consequenter omnibus angelis:qz oēs optant bonū homini. Preterea iniuriā facit beate virgini que est mr̄ oīs chriani:⁊ omnibus scīs qui sunt frēs nr̄i in dō. Vn̄ exēplū le

gis.ij.Reg.x.ꝙ etiā ipsi David scō ꝛ licite hoies plimos occidentī deꝰ dixit. Non edificab mihi domū eo ꝙ sis fusor sāguinis: & in signū diuie detestatōis hōicidij

Circa scdm de modificatiōe qrit. Utrꝝ homicidiū possit aliquo mō fieri sine pctō: Et rñr fm docto. breuiꝰ recolligēdo ꝙ homicidiū pōt fieri ñ solū sine pctō sed etiā cū merito ex diuio ꝑcepto. Nā vt dictat Cācel. parisieñ. i cō pen. trac. de decē pceptis. Deꝰ q̄ phibuit di. Nō occides. loqͥt ꝯsonis puatis q̄ nullam habent iurisdictionē vel auctē occidēdi. idē deꝰ pcipit occidere legi vl̄ mistro iusticie di. Exo. xxij. Maleficos ñ patiarꝫ viuere. Un̄ iudex f3 legē occideñ hoiez: dūmō nō desit iustꝰ ordo. s. iudicij quē lex statuit: nec desit iusta cā: ita ꝙ merel ex peccato occidi. nec desit iustꝰ animꝰ vel intētio. scꝫ vt nō sit liuore vindicte s3 amore iusticie tūc nō peccat s3 meref. Hec ex Angdica. Nam f3 Tho. ij. ij. q. lxiiij. occidere malefactorē ordinal ad bonū ꝛ salutē totius cōitatis. ideo ad illū solū ptinet cui cōmittif cura cōitatis ꝯfuāde. Sic ad medicuꝫ ptinet pcidere mēbꝝ putridū qñ ei cōmissa ē cura totꝰ corpis. Un̄ ꝓpia auctē nec iudeū nec paganū nec hereticū licet occidere sed iudicio iusto. ¶ Sed de homicidio extra iudiciū Notandū fm doct. et Cancel. aliosqꝫ ꝙ potest fieri plib͛ modis vt peccet q̄s in hmōi vel venialit vl̄ mortaliter. Pmo aio solū volēdo. ꝛ h qñqꝫ solo odio. j. Jo. iij. Qui odit frēm suū homicida est. Itē qñqꝫ firmo occidēdi ꝓposito. sic esau voluit ipi iacob. hec mortalia sūt. Scdo ꝟbo. ꝛ h fit qñqꝫ pcipiendo qñqꝫ ꝯsulēdo mortē alicuiꝰ sine lege: sicut Caiphas de chr̄o occidēdo. qñqꝫ falsē testificādo ꝯ aliquē. qñqꝫ pdēdo: sicut fecit Dauid vrie: ꝛ Judas chr̄o. Itē qñqꝫ fit detrahēdo: vt in ser. de detractōe. hec mortalia sit ꝛ ꝯfitēda. Tertio opere vl̄ facto Et h fit qñqꝫ venenū sterilitatꝫ pparādo: vl̄ ꝯceptū fetū suffocādo. vl̄ potū aut medicinā taleꝫ dādo vt ñ possit tal generare aut ꝯcipe vl̄ nasci soboles ꝯcepta: oēs huiusmodi peccāt mortalr. Nec excusat eos scandali de h ꝙ adulteriū vl̄ fornicatio alicuiꝰ partu manifestal. De irregularitate aūt q: nō ptinet ad populū: iō hic ñ curo agere ¶ Quarto cām dādo: puta qñ mlier cāꝫ dedit vt abortirel: operā dādo rei illicite. s. ex nimia ingluuie vl̄ nimia strictitudine vestiū lasciuaꝝ: aut saltu i chorels vl̄ ludis: vl̄ longo balneo nimis calido. aut gndi labore. His ei f3 Alb. li. x. d aialibꝰ accidit abortus. Sic etiā viri ꝛ mlieres rei sit homicidij: q: luxuriant cū impregnatis. Nā dic idē Alb. ix. de aialib͛. ꝙ ꝑ sertim pꝰ octauū mēsem cōpletū coitꝰ cuꝫ impgnata aborsū fac. Deniqꝫ viri rei sunt homicidij q̄ pcutiūt ipgnatas. ¶ Quinto improuiso casu. ꝛ tūc cū nō sit volūtariuꝫ excusaf si dabat opam rei licite. puta duꝫ edificat domū vel pcidit arborē: ꝛ ibi casu lapidis vel ligni alicꝫ interijt. si diligentia debita nō omittif quicqꝫ de ꝯtingentib͛ excusaf: alias dādo operā rei illicite nō excusaf a pctō: vt p3 ex pdictis. Un̄ pentes q̄ collocāt filios teuellos iuxta se nō excusanf illos oppmēdo. ij. q. v. Cōsuluisti. Ni si forte ita paupes essent ꝙ nō possent illos pānis fouere ꝯ frigꝰ. Hec Angdica. Sexto iusto bello: vt pugnādo ꝯ pagāos vl̄ hereticos: vl̄ defendēdo se ab eo q̄ vult occidere in necītate ineuitabili excusaf. secꝰ si posset euadere. Septio spūalr occidendo. Hoc fit qñqꝫ cogēdo ad peccādū aliquē: qñqꝫ malo exēplo scādalizādo. Item mala docēdo. Ultio fit omittēdo. s. cuꝫ posses liberare pximū a morte. p3 di. lxxxvj §. j. Un̄ Anto. p. j. ti. xiiij. §. ix. allegans glo. sup dicta di. lxxxvj. dic ꝙ medici tenētur mederi ifirmis paupib͛: imo etiā medicinas emere si pñt: cū alit de salute illꝰ p uideri nō possit: alias peccāt. Silr q̄ ñ subueniūt i extrema necessitate indigētib͛ homicide reputāf. vt dic Ambro. lxxxvj. di. Non satis. Pasce fame moriētē si nō pauisti occidisti. Hec in Antonina. ¶

Circa tertium nota ꝙ punif homicidiū Pmo pēa legali: vt patꝫ i ve. ꝛ no. test. Matth. xxv. Ois q̄ accipit gladiū gladio pibit. Et insuper i lege ciui li ꝛ gētiū p3. Scdo pena canōicali. s. irregularitate. ꝛ restringif ad satisfaciendū. alias nō absoluif. Tertio pena diui ali ꝛ

pr̄ i Cain qui occidit Abel. Itē i Achab z Jezabel quoꝝ sanguinē canes linxerūt i loco vbi occiderūt Naboth.iiij. Reg.ix. Itē in iudeis chr̄m occidētib⁹ Ultimo pēa gehēnali s̄m scr̄pturas. Hec sufficiāt. Rogemus christum ꝛc̄.

Dn̄ica Ramispalmaꝝ mane. Ser.xlv de accidia vel negligētia cōfessiōis z communiōis faciēde ex p̄cepto eccl̄ie.

Antes disci

e puli fecerūt sicut p̄cepat il̄ Jesus. Mat.xxj. z in euāge. hodierne solēnitatꝫ. In q̄ docemur charissimi q̄ nos chr̄iani libent̄ faciam⁹ oia p̄cepta dn̄i Jesu: vt sic sim⁹ boni discipuli ipsius. z sic nullū p̄ceptū negligam⁹. Sꝫ heu mlt̄i sūt pigri ad faciendū confessionē: cōionē z verā pniam: q̄ tn̄ p̄cepit dn̄s Jesus. Cōtra q̄s euāgeliū h̄ dic̄ q̄ discipuli deposuerūt vestimēta sua ponētes sup asinā sub Jesu. Plima etiā turba strauerūt vestimēta sua in via corā iesu. Sicut Lyra dr̄ sup Can̄. q̄ vestimēta significant modi viuendi. Qui g̃ nō vult deponere vicia in ꝯfessione z p̄posito finē eis statuēdi: tal' n̄ honorat chr̄m: sꝫ poti⁹ dehonestat i se denudādo z crucifigēdo ip̄m. Itē alij sternebant ramos oliuaꝝ z arboꝝ flores coram Jesu. Dicit aūt Chr̄ys. q̄ bone volūtates z sancte affectōnes sunt suaues corā deo quemadmodū odoriferi flores. Hos ergo flores nō sternit chr̄o q̄ negligit deuota opa z oratiōes et recogitatōēꝫ passiōis chr̄i ac p̄nie act⁹. Deniqꝫ turbe p̄eūtes et seq̄ntes clamabāt chr̄o. Bn̄dict⁹ q̄ venit i noie dn̄i. Hoc faciūt sp̄ūalit̄ z sacramētalit̄ boni chr̄iani chr̄m venientē in se i eucharistia digne suscipientes vt tenent̄ pro futuro pasca. Sꝫ mali ad hec pigri p̄ accidiā mortalē chr̄i passionē renouāt. iuxta illud Heb.vj. Rursus crucifigentes chr̄m in seip̄is. Itaqꝫ hodie etiā passio chr̄i legit̄ vt pateat clari⁹ quō chr̄m quē bōi honorāt: mali suis opib⁹ ignominiose dehonestāt cū iudeis. Proinde de accidia ꝯfitēdi p̄ſtim et cōicādi ac penitēdi p̄acit̄ q̄ facere p̄cepit Jesus: z eccl̄ia statuit pro his tp̄ib⁹ tria mysteria declarem⁹ p̄ s̄mone

Primū de accidie hmōi detestatiōe
Scdm̄ de eucharistie negligēti sūptōe
Tertiū de sumēdi indigne vel omittendi punitione

Itē aliud thema p̄ se p̄ s̄mōe isto Eccl̄s vij. Qui timet deū nihil negligit .s. q̄ nō dimittit necessaria ad salutē. Q

Circa primum de dete

statiōe accidie Notandū q̄ plēs tradūt̄ ad id rōes q̄re accidia in quocunqꝫ bono ope ad salutē necessario p̄sertim de penitēdo z cōicando detestabilis sit cuilibet Pria rō dr̄ artissime obligatōis: q̄ mlt̄ū stricte obligauit nos de⁹ ad seruiendū sibi sollicite z studiose in omni bono z p̄cepto. et hoc per oēs modos q̄b⁹ pōt q̄s alt̄i obligari. Nam. ff. de obli. Et insti. quibus modis contrahit̄ obligatio: habet̄ q̄ vnus pōt alteri obligari quandoqꝫ l̄ris. q̄nqꝫ v̄bis. q̄nqꝫ reb⁹ accōmodatꝫ. deniqꝫ q̄nqꝫ p̄cijs datꝫ. His oib⁹ modis obligati sum⁹ deseruire deo in oib⁹. Prio l̄ris taq̄ȝ instr̄is obligatorijs obligauit nos de⁹. s. l̄ris legꝫ nature q̄ dictat in aia q̄ sup oia deū diligā⁹ z ei obediam⁹. Itē l̄ris legꝫ veterꝫ scr̄pture. z l̄ris legꝫ euāgelice et legis eccl̄iastice. Unde accidiosus offendit contra p̄dictas leges

Secundo verbis obligati sumus in baptismo p̄mittendo abrenūciare sathane z oib⁹ operib⁹ ei⁹. ergo fidem frāgit peccator. Tertio reb⁹ accōmodatis. Nam dedit nob̄ de⁹ aiaꝫ z corp⁹ z oia bona mundi nobis vt deo seruiam⁹: nō diabolo.

Quarto p̄cio dato p̄ nostra redemptōne scꝫ sanguie filij dei. Jō.j. Cor.vj. Empti estꝫ p̄cio magno: glīfi. z por. deū i cor. ꝛc̄. Ber. Ue mihi si ingr̄t⁹ fuero. ve si penitētiā nō egero. q̄ reqret̄ sup me sanguis ille iust⁹ q̄ effusus est p̄ me in terra. R

Scd̄a rō dr̄ p̄iculose incursionis. Nam signū ē q̄ talia necāria salutis negligentes ruunt multiplicit̄ in p̄icl'a dānatiōis et̄ne. Ideo Apl's de talib⁹ Heb.ij. dic̄. Quō nos effugiem⁹ damnationē si tantā neglexerimus salutē. q. d. nullo mō. Declarat̄ p̄ rōem. q̄ negligentes cōfiteri z cōicare possunt facilit̄ morte iopinata mori vl' loglā amittere existētes in mortali in quo deces

deñ. oino habet dānari. Itē qꝛ multa pec
cata ex dilatione obliuiscenf. obliuio autē
crassa nō excusat ī talibꝫ fm Ray. ꝛ doc.
Deniqꝫ tales sunt in ꝑiculo iudicij. qꝛ ꝓ
banf plus dilexisse caligas ꝛ sotulares q̄
aiam. Cū em̄ illas q̄ndie a luto mundare
velint aiam vix ꝑ annū sel' mūdāt: ꝛ sic iu
sto dei iudicio dānanf. Hinc Berñ. O mi
mia insania hoim sordes pudet absterge
re. s. in ꝯfessiōe ꝛ nō pudet ꝯtrahere. abster
gif caliga ꝛ ꝯtemnif aīa. Hec ille. Aug.
etiā ait. Rogo te ꝑpone aiam tuā calige
tue. scꝫ in emūdatiōe. Preterea patet hoc
exēplo. Narraf q̄dem in Anto. ꝑte. ij. ti. ix
c. xiij. §. iij. ꝙ legif in vitaspa. de q̄dam bo
no viro q̄ erat ꝟgo sed tardus ad ꝯfessio
nē. Vñ in infirmitate vidit chr̄m iudica
re mūdū. ꝛ cū iudicasset ꝑles fm opa sua
ventū est ad ip̄m ꝛ accusatus est de tardi
tate ꝯfessiōis ꝓpter qꝺ snia data est ꝙ tra
heref ad penā. sed btā ꝟgine intercedente
ꝓ eo qꝛ sibi fuerat deuotus: fuit snia mu
tata vt illa vice parceref ei: ita tñ ꝙ de cō
fessionis tali pigricia se emēdaret S

Tertia rō dicif ruinose criminatiōis. Qꝺ
ostendif ꝑmo ex ꝓcreatiōe scꝫ viciorum.
Nam mater hec acidia gignit vicia mul
tū ruinosa: ꝑsertim negligendo ꝯfessiōem
ꝛ cōionem scꝫ ip̄am desperationē que est
culpa diabolica. ꝛ alia grauia de quibꝫ. s.
eius filiabꝫ ꝓ breuitate alio ſmone dice
mus. Sed hic ponam exemplū qꝺ narrat
q̄dā doctor theologie vienneñ. ꝙ Rho
me custos ecclie scti Petri petiuit beatum
Gregoriū papā vt icrastino festi oim scōꝝ
celebraret ꝑ se vel ꝑ aliū missā ꝓ anniuer
sario cuiusdā ciuis q̄ dotauit ibidē vnum
altare vbi sepultus est ꝛ ordinauit missaꝫ
ꝑpetuam. Cūqꝫ sctūs Gregorius missam
diceret Requiem eternā dona eis domi
ne ꝛc. vox celitus sonuit dicens. Nō faciā
Sed dubitans si hoc esset a deo vel dia
bolo. Iterauit ergo papa Requiem eter
nā ꝛc. iteꝝ insonuit. Nō faciā ꝓ ista anima
dānata. Cūqꝫ petiuisset deū in canone: re
uelauit ꝙ iō dānata est: qꝛ q̄dā anno non
cōicauerat tenēs irā. nec penituit d̄ h̄. Ex
inde statuit papa misse introitū sꝑ iterare
ꝓ memoria huius reuelationis. Scꝺo
oñdif ex ruine deductiōe. Nā fm Rugtū
sup Geñ. isto ordīe ducif hō ad casū. Pri
mo negligit modica. scꝺo se ocio dat. terti
tio raro ꝯfitef. ꝛ sic inducif ꝑ diabolū in
dānabile pctm̄. Sicut exēplū circa doliū
vini sunt magni circuli q̄ in extremitatibꝫ
suis ꝑuis ꝟgulꝭ sunt colligati qꝺbꝫ solutꝭ
soluunf circuli. ꝛ sic totū doliū decidit.

Tertio ex rōne. qꝛ vt Aureo. in cōpen. dꝛ
Acidia tenet incitamēta oim viciōꝝ ꝑ oci
ositatē adiunctā. ꝛ locuꝫ diabolo ꝑꝑat. qꝛ
hō ociosus est q̄si puluinar diaboli: i q̄ re
q̄escit in hoīe ꝑserti negligēte pniaꝫ ꝛ cōio
nē. qꝛ hec sūt diabolica. Vñ Helinādus
dꝛ. Stare ꝛ nō cadere in pctā angelicū est
Cadere ꝛ resurgere hūanū ē. Cadere ꝟo
ꝛ nō resurgere diabolicū ē. O pcōr ꝑtime
sce. T Quarta rō dꝛ obstinate despa
tionis sibi annexe. Querif nāqꝫ fm doct.
vtrū acidia sit oim pctōꝝ grauissimū. Et
rñdet Alex. ij. ij. tracta. de e. ꝙ de acidia lo
q̄ndo fm ꝙ terminaf vel ꝯsumaf in despe
ratione: sic est ꝑuissimū pctōꝝ: q̄uis rōne
generis pcti nō sit ꝑuissimū. Nā ꝑ despe
rationē annexā habet finalē impenitentiā
ꝛ sic est grauissimū pctm̄ in spūmsctm̄.

Vltia rō dꝛ dignissime dānatōis. qꝺ oñ
dit chr̄s qñ ficulneā i q̄ fructū quē deside
rabat nō inuenit idꝺ maledixit Mat. xxj.
Et in pabola de ficulnea quā succidendā
oñdit ne sine fructu terrā occiperet in vinea
id est in ecclia Luc. xiij. Nā hō ad h̄ crea
tus ꝛ ad fidē vocatꝰ ē vt fructū faciat eter
ne salutis. Ad qꝺ exemplū dant creature
angeli deū semꝑ laudādo. sidera ad ortū
currendo. plante crescēdo ꝛ fructificando
Preterea o hō accipe exemplū a chr̄o qui
ꝓ te vsqꝫ ad mortē laborauit vt te ad imi
tandū ꝓuocaret. V

Circa scꝺm de negligē

tia cōicādi spēaliter agendū censui. qꝛ mlt
ti in hoc peccāt. Primo qꝛ aliq̄ nō cōicāt
ex obstinatiōe. Scꝺo aliꝫ ex falsa humilia
tione. Tertio aliꝫ ex ignorātiōe. Quarto
aliꝫ ex tepefactiōe. Primo ergo de illis
q̄ ex obstinatione nō cōmunicant eo ꝙ ꝑ
manēt in peccato mortali noleñ. dimittere
scꝫ in odio vel luxuria vel alienoꝝ detētiōe
ꝛ hmōi. Hoc ꝓ generali documēto tenē
dū ē fm doc. ꝛ in Antonina. ꝑte. ij. ti. ix. c.

tz.ꝙ ꝗuis minus peccāt tales ꝗ̄ si in pec
catis manerē.cōicarēt. tñ ꝓpterea nō excu-
sanł a mortali si omittunt cōicare. Rō. qꝛ
possunt ⁊ debent dimittere pctā ⁊ non ꝑ-
manere in obstinatiōe. ac tenenł satisfacē-
re ꝑcepto eccłie. Et de hoc latius scꝑsi ser
mone de cena dñi alia pte. Scđo de il
lis q̄ omittūt ex falsa humiliatiōe. qꝛ scꝫ re
putāt se indignos tāto sacramēto ideo di
mittūt. X Hoc ꝑ generali regula te-
nendū est ꝙ falsa vtiqꝫ humilitas est q̄ frā-
git ꝑcepta.ideo nō excusat. Nimirꝫ si attē
daꝛ solū magnitudo existentis in sacramē
to:nulla creatura inuenitur digna ipo.nec
aplī nec martyres. Sꝫ nec h̄ deus reqrit
a nobis scꝫ tantā dispositionē ⁊ sanctitatē
quātā mereꝛ maiestas ipius. sed q̄nta est
possibilitas fragilitatis nr̄e. Itē nec reqꝛ-
rit ꝙ efficiamur oino impeccabiles sed ꝙ
doleam⁹ de ꝑteritis ⁊ ꝓponam⁹ abstinere
firmiter in futurꝫ: occasiōes ꝓximas vitā-
do. Nā ⁊ Petrus ⁊ discipuli in cena cōicā-
tes postea ceciderūt Tertio de neglige-
tib⁹ ex ignorātia. qꝛ nesciunt se ad id tene-
ri:ignorantia crassa videꝛ. cū sit ꝑceptū ge
nerale publicatū ad oēs.ideo nō excusat.

Quarto de tepidis q̄b⁹ difficilis labor
videꝛ se ꝑparare ad ꝯfessionē ⁊ cōmunio-
nem eo ꝙ implicanł sic terrenis ꝙ postpo
nunt spūalia:mortaliter peccant. ꝫ ⁊c.
Preterea vltimo siq̄s omitteret cōmuni-
care vel ꝯfiteri ex impotētia vel causa rō-
nabili puta. qꝛ ptūc est in mari ꝯstitutus
vel incarceratus. vel qꝛ timet exire domū
ꝓpter inimicos capitales.vł qꝛ nō pōt ha
bere sacerdotem vt in finitimis castris et
metis paganoꝝ. vel si de licētia ꝯfessoris
omittat.in hmōi casib⁹ nō peccat dum ha
beat desideriū sumēdi ⁊ ꝓpositū supplen-
di defectū qñ poterit. Sed impedimēto
sublato teneꝛ cōicare. alꝛs peccat mortaliꝛ.
Nā in huius figurā in veteri lege ꝑcipie-
baꝛ ꝙ q̄ impediti die suo nō possent come
dere agnū pascalē:mense seq̄nti supplerēt
comedēdo. Hec Anto.ē. y Sed q̄-
riꝛ Quid siq̄s omisit ꝯfiteri vel cōicare in
anno cū pctō mortali. Nūq̄d teneꝛ in sub-
seq̄nti anno supplere bis ꝯfitēdo ⁊ bis cō-
municādo: Rñdeꝛ ſm Antoñ. vbi ē.ꝙ ꝗ̄
uis talis post pasca teneaꝛ supplere defe-
ctū vt iā dictū ē. ⁊ q̄ñcūqꝫ ac q̄tiēs firmat
se in ꝓposito nō ꝯfitēdi vel cōicādi ꝑut ec
clesia mādat: totiens mortalr̄ peccat. Si
tñ talis distulit ꝯfiteri vsqꝫ ad aliud seq̄n
tis anni pasca. tūc tā licꝫ nō teneaꝛ necessa
rio bis ꝯfiteri ⁊ cōicare bis ꝓpterea. eo ꝙ
ecclia tm̄ semꝛ obligauit in anno ad illa. Si
cut a simili exēplo siq̄s violauit festū aliq̄d ñ
teneꝛ festiuādo die alīo in hebdomada il
lud supplere. Verūtñ ex ꝯgruitate debet
⁊ inducendus est ꝑsuasiōib⁹ vt pluries ꝗ̄
semel ꝯfiteaꝛ ⁊ cōmunicet :si alꝛs est idone
us. Hec ibi. Z

Circa tertiū de penis

indigne cōionis vel omissionis Notandū
ſm doc.⁊ Anto.ꝙ indigne cōicātes scꝫ qꝛ
sine cōpetēti ꝯscie discussione accedūt: vel
cū ꝯscia peccati mortalis incōtriti vel nō ꝯ-
dū ꝯfessi. Et etiā q̄ omittūt penit⁹ cōicare
multipliciter a deo puniunꝛ. Iō cauendū
est. Primo qꝛ anima talis excecaꝛ vt nō
possit videre quō a diabolo captiuaꝛ ⁊ oc
cidiꝛ. Nam q̄ digne cōicat in aīa illumina
tur ad cauendū ꝑicula: ita econtrario exce
caꝛ negligēs Sap.ij. Excecauit illos ma
licia eoꝝ Exemplū legiꝛ in Vitaspatꝝ
⁊ narraꝛ in Antonina vbi supra.ꝙ mulier
quedā maritata honesta ⁊ casta malefico
q̄dā opante visa est sibi ⁊ aliīs quasi esset
ꝯuersa in equam. Maritus quoqꝫ plāge
bat ꝙ equa iaceret in lecto suo. nec panem
videbaꝛ illa māducare:nec risum dare lo
quētib⁹. Cūqꝫ ad scm̄ Macharīū fuisset
adducta. Rñdit scūs ꝙ oculi oim illoꝝ
sunt cecati vel seducti. Et exposuit ꝙ idcir
co hec sibi ꝑmissa sunt a dō: qꝛ distulerat
cōicare. Et ꝑcepit vt nunq̄ꝫ cesset a cōmu
nione. ⁊ sic sanauit eā Scđo puniꝛ hoc
pctm̄ qꝛ boni etiāꝫ ⁊ mali sepe cōmuniter
ob hoc tpaliter affliguntꝛ in bladis vineis
⁊ aliīs. ꝑsertim cum publice peccāt nec a
supiorib⁹ corrigūꝛ. Hec ſm Aug. Ter
tio qꝛ crucifixorib⁹ chr̄i i iudicio cōparanꝛ
vt Aplūs docet.j. Coꝝ.xj. de tali ꝙ reus
erit sanguinis chr̄i Quarto qꝛ diabolo
ampli⁹ subijciunꝛ. vt pꝫ de Iuda. Vl
timo qꝛ eternaliter dānanꝛ. vt pꝫ ex supra
scripta reuelatiōe facta sctō Grego.pape.
Rogemus ꝫ chr̄m ⁊c.

Dominica Ramispalmaꝝ post p̄ndiū Sermo.xlvj.de sensuū custodia ꝛ acidie filiabus.

Fratres hoc

f sentite in vobis qd̄ ꝛ in chr̄o ie su. Verba sunt ap̄li Phil.ij.c. ꝛ in ep̄la hodierna. In q̄bꝰ v̄bis hortat ap̄ls oēs christianos sentire in seip̄is. Ly ra.i.habere in corde ea q̄ sunt in chr̄o iesu dn̄o nr̄o. A Et notem' charissimi q̄ p̄cipue tria debemus corde nr̄o sentire in chr̄o. Primo reamādo admirādā charitatē qua p nobis ip̄e de' oim fact' ē hō Vl.i.j.Jo.iiij. In h̄ apparuit charitas dī in nob: q̄m filium suum vnigenitū misit de' vt viuam' p eū. Gre.in p̄fa. O mira circa nos tue pietatis dignatio. o inextimabilis dilectio charitatis: vt seruū redimeres filiū tradidisti. s.tu deus misicors ꝛc. O ḡ charissimi h̄ sentite in vobis p reamationē p tanta charitate in christo: ne reddatis odiū peccādo p tāta chr̄i dilectione. Scd̄o debemus sentire in chr̄o cōpatiēdo hūllimā ei' passionē ꝛ dolorositatē. Unde Heb.xij. Recogitate eū q̄ talem sustinuit a pctōrib' ɔtradictionē vt n̄ fatigemini animis v̄ris deficiētes. Nōdū enim vsq̄ ad sanguinē restitistꝭ aduersus peccatū.q.d.vsq̄ ad mortē deberetis resistere recogitādo q: chr̄s passus est p nob vt a peccatꝭ erueret. O ergo hō cogita ƒꝫ singulos sensus: quia christ' dn̄s Primo in visu et oculis passus est lachrymarōeꝫ: ꝛ sic caligationē: vt et tu lachrymas penitentie fundas: et ab illicito visu caueas. Scd̄o in auditu passus est blasphemias ꝛ vitupia ac detractōes: vt tu a talib' auditū cohibeas ꝛc. ne de p̄ximo velis audire. Tertio in gustu chr̄s felle ꝛ aceto potat' ē vt et tu refrenes te. Quarto in odoratu fetores sputoꝝ iudeoꝝ sustinuit ne tibi placeant odoramenta ad luxuriā puocantia. ꝛc. Quīto in tactu passus est chr̄s p dolores omniū mēbroꝝ: vt tu carnis delitias horreas: ꝛ p̄nīaꝫ tanq̄ crucem sufferas.

Tertio ergo debem' sentire in chr̄o imitādo etiā ope ei' scāꝫ exēplaritatē: vt iam dictū est. Vn̄ Ap̄ls Eph.iiij.dr. Testificor in dn̄o.s.iesu vt iā nō ambuletꝭ sic gentes am. in vanit. sensus. hec ibi. Hoc pro themate alio.q.d. Per deū peto ꝛ hortor vos in chr̄o refrenate sensus v̄ros a vicijs ne sitis sicut pagani ƒꝫ veri chr̄iani. Et sic patet. Itaq̄ vt p amore chr̄i p nob passi sensus nostros a vicijs refrenemus: et custodiā eorū acidiose nō negligam'. de hoc tria mysteria declarabim' p ƒmōe

Primū dr̄ inductionis.

Scd̄m dr̄ offensionis

Tertiū dr̄ remediationis B

Circa p̄mum de inductione

vicꝫ: Quare debeat quilibꝫ chr̄ianus sollicite custodire sensus suos notem' q̄ plib' rōib' ad id inducētib'. Pria rō est acidie mortal' ruinatio: q: dū sensus exteriores nō bene custodiunt pctm̄ mortalis acidie sepe incurrit. Et hoc declaratur tribus cōsiderationib'.

Primo ex acidie quiditate.

Secundo ex eius culpe grauitate

Tertio ex geniture prauitate

Primo si ɔsideram' q̄d sit acidia. ꝛ Aure. in cōpen. diffinit sic. Acidia est de virtutū laudabili exercitio vtriusq̄ hominis languida deiectio. Nam acidiosus in aia attediat' de omi bono sp̄ūali: menteq̄ euagat' circa illicita. q̄rens exteriores in sensibus delectatōes. ꝛ in h̄ sepe ruit in crimen.

Secūdo si ɔsideram' culpe acidie grauitatē. Tho.ij.ij.q.xxxv.ar.iij. dr̄ q̄ acidia ex suo gn̄e ē mortale. qn̄.s.ē ƒm deliberatōꝫ rationis. ꝛ p ɔseq̄ns vt sic grui' est pctm̄ q̄ gula vl' vana glia. Ratio quia ƒm ꝓpriaꝫ rationem acidia est contra charitatē que habet gaudere de bono diuino: acidia autē tristat'. Nam ab acedine dr̄ quasi acida seu acerosa que sunt frigida. frigiditas autē facit tarditatē in motu. Ideo senes quia frigidi sunt graues sunt ad ambulanduꝫ. Sed iuuenes ecōuerso q: viget in eis calor natural' festināt' discurrūt. Acidia ḡ ē q̄dam frigiditas a feruore diuini amoris q̄ q̄s difficil' fit ad bene operandū. Hec ex Tho.q.ō. Sꝫ tal' frigiditas anie a dei amore ꝛ torpor i bono ope maxime orit' ex sensib' exteriorib' diffusis incaute ad delectationes corpales vl' mūdiales. quia vt

Grego. ait: Tāto q̄sq̄ a superno amore dis
iungit᷑ q̄nto in infimis delectat᷑. Hoc expi
entia certa docꝫ ꝙ post delectamēta visus
auditus z colloquiū carnal᷑ tepid⁹ fit ho
mo ad oratiōnem: z ad spūalia bona frige
scat Tertio si ꝯsideram⁹ geniture. s. acdie
q̄litatē C Nā vt sciam⁹ q̄ ea ꝯfitēt z
ipsam cauere Notādū ꝙ acidia sic crescat z
inq̄uat᷑ sm Aureo. in cōpen. Primo hō mo
uet᷑ ad tediū z tristiciā de ope bono ichoi
ando ex naturali appetitu sensitiuo q̄escen
di. z sic nullū ē pctm̄. vt cū naturalr̄ horre
ret ieiunare: vigilare. Nā sm phm. iij. eth.
naturalibꝫ passiōibꝫ nec meremur nec deme
meremur. Scdo pcedit tāc tediū ad omit
tendū talia bona q̄ posset facere ad q̄ tn̄ ex
p̄cepto n̄ tenet᷑: z sic ē veniale. Tertio pce
dit intantū ꝙ omittit ēt ea q̄ st̄ necāria ad
salutē. Et tūc p regula generali tenendū ē
sm doc. omnes ꝙ acidia z quecunq̄ eius
filie quādo ꝯsistunt in omissione eoruꝫ q̄
sunt necessaria saluti sunt mortalia al's ve
nialia nisi pcedat in desperationē. Exem
pli gratia: Si acidia redūdat intātum ꝙ
frangit p̄cepta dei. vel si p̄cepta ecclie sine
causa rationabili: mortal᷑ culpa ē. D Quar
to acidia vltra pcedit pducendo plēs culꝑ
pas filiales: z sensus suos relaxando ad
delectationes. z tūc grauius peccat quan
to plura taliū viciorum accumulat. D
Sunt autem filie acidie sm Gre. et in
Angelica Prima torpor circa p̄cepta obs
uanda. Secunda euagatio mentis z sen
suum exteriorū circa illicita. Tertia filia ē
pusillanimitas respectu consiliorū. Quar
ta ociositas. Quinta malicia qua q̄s dete
statur bona spūalia. Sexta desperatio.

Vltimo ergo acidia crescit et procedit
in despationē. z sic in finalē impenitētiā: z
ad occidendū se sicut Judas. Proinde vt
talem ruinā q̄s euadat caueat sensus Pro
exemplo accipe o tu hō q̄d Greg. dt. Qui
p̄sentis seculi voluptatibꝫ pascit᷑: quasi p
amena (sensibꝫ) prata ad suspēdiū ducit᷑. s.
patibuli infernal᷑. Scda rō custodiendi
sensus est diuie voluntatis delectatio. qꝛ
de⁹ vult z diligit custodiā sensuū. vt aīa
z corpus in oi sctitate seruet᷑ tāq̄ dei tem
plū et habitaculū mundū ab omis peccatꝭ
a sordie. Vñ j. Thes. iiij. Hec est volū

tas dei sanctificatio vr̄a: vt sciat vnusquis
q̄ v̄r̄m suū vas possidere in sctificatiōe s
in passiōe desiderij. E Itē sic regi
valde placet q̄n bn̄ munit᷑ et custodit᷑ cas
trū suū in q̄ ipse habitat z tenet spōsaꝫ sua
am: p̄stum si castꝝ tale est in mediꝫ inimico
rū ipugnātiū. Sic in pposito de⁹ cū sua
sponsa. i. aīa dilectissima p fidē despōsata
manēs i nob diligit custodiā hui⁹ castri.
Vñ Ber. in smōe Dom⁹ hec: dt. Castꝝ
aīe in terra inimicoꝝ sita ē: vndiq̄ ipugna
tur. s. a demōibꝫ. iō ex oi parte est muniēn
dū: vt nec p oc'loꝝ fenestras nec p ceteroꝝ
sensuum portas det᷑ ingressus morti. Hec
Ber. Deniq̄ p ꝯtrium mag̃ sit deo iniria
q̄n hō suus dat facit tradimētū tal᷑ castri
p aliquā foueā sensus intromittēdo diaꝫ
bolū. Sicut legit᷑ de ciuitate Babylonie
p q̄drū in giro nobilissime sita: habens in
q̄uber fronte. xv. miliaria. z muros a: bito
rū ducentorū in altitudine i quā fluui⁹ ma
gnus p foueā influebat: quā foueā qꝛ: nō
obsuauerūt: aduersarij flumen ad aliā ꝑ
tē deriuātes p illā igressi ciuitatē cepert.
F Tertia ratio ē ad id. s. diabolice fraudꝭ
ais euitatio. qꝛ diabol⁹ p q̄nq̄ sensus exte
riores solet decipe hoīes icautos: Sicut et
p̄mos pentes decepit Gen. iij. vbi legit᷑ ꝙ
auditu v̄boꝝ serpētis: hoc est diaboli: et
visu z gustu: similiq̄ tactu et odoratu dece
pti sunt. Vidit inquit mulier ꝙ bonū esset
lignū ad vescendū. s. ex odore bono fragrā
te. sed᷑. z pulcꝝ ocul᷑ aspectuq̄ delectabi
le. z tulit tāgendo z comedit. Ecce oēs sēs⁹
ꝯcurrerūt ad deceptiōem. q̄s sensus p̄certi
auditū verborū p̄cedentē z visum si cauis
set mulier nō perissemus. Et hoc mirꝝ est
ꝙ serpentē loq̄ntē nō expauit. Sed h̄ idō.
qꝛ vt Beda dic oñdit faciē v̄gineā quam
mlier respiciēs caudā serpētinā illi⁹ nō cō
siderauit. Sic multi etiā modo a diabolo
decipiunt᷑ p delectabilia sensuū illecti. sic
aues dulci cantu fistule aucupis. qꝛ nō cō
siderāt nouissima. s. mortis et dānationis
future. De quibꝫ Deut. xxxij. Gens absq̄
prudentia: vtinā saperent z intelligerēt ac
nouissima puiderēt. O q̄ hō aduerte hec
z caue. G Quarta rō est offense mul
tiplicis pditatio. Primo qꝛ per sensus ac
cendit᷑ cocupiscentia carnalis. Et h̄ mō ū

tam nefanda peccata cecidit mūdus ꝙ to
tus diluuio pͥjt. Gen̄.vj. Uiden̄. filij dei
filias hoim ꝙ eēnt pulcre:acceperūt vxo
res ꝛc̄. Et hec fuit ꝑmaria cā diluuij. Et
ſm Lyr̄. ꝑ filios dei intelligūt filij Seth
q̄ erāt vni⁹ veri dei cultores. ſʒ ꝑ filias ho
minū filie de Cain deſcēdētes q̄ pōpoſe
laſciue ſe ornabāt vt ꝯcupiſcerēt. Itē Sā
ſon q̄ fuit deo ꝯſecrat⁹ ab vtero:viſu Da
lile ꝑditat⁹ ꝛ excecat⁹ ē. Itē Dauid cui fa
cta fuit ꝓmiſſio ð chr̄o:aſpiciēſ. berſabee
ſe lauātē adulterauit ꝛ homicidia fecit. ꝛ
multiplr̄ a deo puniť⁹ eſt ꝛc̄. Qm̄ multi ꝑ
ſenſus corruerūt etiā ſcti ꝯcupiſcētia dep̄
uati:nō ſufficit tp̄s enarrādi. Scdo ex
ſenſibꝫ occaſio ōis offenſiōis ꝛ ꝑditōis ac
cidit etiā in iudicijs vt ꝓ ꝯcupia ocl'oꝝ vi
ſis muneribꝫ falſam ferāt iudices ſniam.
Sicut ꝑ ꝯſolatorio narraṫ de q̄daʒ viro
paupe q̄ in agro vidit canē ſuū pedibꝫ fo
dere. accurrenſq; reppent theſauꝝ abſcon
ditū ꝛ furat⁹ eſt. canēq; intantū dilexit ꝙ
tandē mortuū ſepeliuit in ſacro cimiterio
ꝓpter qd̄ ꝑ plebanū tract⁹ ī iudiciū ꝛ vi
dēs ꝙ dānabiť ꝑ ſniam :obtulit ſingulis
iudicibꝫ pecuniā magnā dicēs. ꝙ canis ſu
us ꝑ liguā mortuus fuerit ꝛ in teſtamēto
hec ipſis legauerit. Iudices viſis aureis
acceptis illecti: falſam ſniam tulerūt ꝯtra
plebanū ꝙ debuiſſʒ irepceſſionaliť cū cru
ce ad ſepeliendū canē talē. Ecce ḡ patʒ ꝙ
ex ſenſibꝫ nō bn̄ cuſtoditꝭ oriť nō tm̄ luxu
ria. ſʒ ꝛ auaricia: ſacrilegiū: falſum iudiciū
ꝛ multa alia crimina. H

Circa ſcdm̄ de offenſi

one pcti in ſenſibꝫ vt ſciam⁹ q̄liter ꝯfiteri
debeam⁹ decis q̄riť. quō vel q̄t mōis cō
mittiť q̄s mortale pctm̄. ꝛ ꝑ ꝯn̄s neceſſario
ꝯfitēdū i actibꝫ q̄nq; ſenſuū exterioꝝ. Ad
qd̄ rn̄deť ꝙ quattuor modis. Et ſm hos
modos ponunť q̄ttuor de h̄ regule. Prio
offendit i aīo mortalr̄ ꝯcupiſcēdo. Scdo
ꝯcupiſcā volēdo. Tertio ꝯtēptu aggrauā
do. Quarto ꝑiculo peccati ſe exponēdo.
Prima ḡ regl'a eſt. Ois act⁹ cuiuſcūq;
ſenſus exterioꝝ q̄ fit deliberato aīo ad ꝯ
cupiſcētiā pcti mortalis eſt culpa dānabi
lis. Et patʒ Mat. v. Qui viderit mulierē
ad ꝯcupiſcendū eā iā mechat⁹ eſt in corde
ſuo. ſm Glo. notanter dicit. ad ꝯcupiſcen
dū. i. intentiōe ꝯcupiſcēdi. q2 videre abſo
lute mulierē vt pulcrā rem non eſt peccat
tum. ſed videre vt cōcupiſcat eaʒ pctm̄ eſt.
Et idē iudiciū de alijs ſenſibꝫ . ſ. ꝙ ꝛ audi
re ꝟba ꝛ colloq̄a mulierꝭ vel eā tāgere vl'
guſtare cibū aut potū cū ea hac intentiōe
pctm̄ eſt mortale eo ꝙ ex fine intēto iudi
cať act⁹ ſʒ doc. Scda regl'a ē ꝙ ōis act⁹
ſenſus exterioris q̄ fit deliberate intentōe
huius finis vt ſcʒ ꝯcupiſcať in ſeq̄lā pcti
mortalis eſt culpa dānabilis. Nā Augu.
in regula dicit. Appetere vel appeti velle
ſcʒ in faciendū mortale: vtrūq; eſt damna
bile. Uñ licʒ tu nolis pctm̄ ꝑpetrare tn̄ ꝓ
pterea aſpicis mulierē vel tāgis. vel audi
re vis ꝟba ei⁹ vt ip̄a ꝯcupiſcat te in pctm̄
mortale. vel vt poſſis ꝑ talia decipe eā in
rebꝫ notabiliter eſt mortale. Tertia re
gula eſt. ꝙ ōis actus ſenſus exterioris ex
ꝯtemptu pōt fieri mortalis puta qn̄ pa
ratus eſt vel facit etiam cōtra ꝓcepta dei
vel eccl'ie ꝯtemnendo ꝓpter delectatōēm
ſenſualē. Exēpli grā. ꝓpter videre ſpecta
cula vel ꝓpter intereſſe choreis: aut epu
lis:aut ludis: dimittit in feſto miſſam aut
dire:aut tp̄e q̄ teneť ꝯfiteri vl' cōicare con
temnit:aut pe(i)erando mētiť aut furať ꝓpť
guſtū ꝛ hmōi. Uñ de pe. di. j. Tres ſunt.
glo. dicit. Siq̄s ꝯtēnit venialia ꝓpter ꝯtē
ptū dignus efficiť morte eterna. Quar
ta regl'a eſt ꝙ qn̄cūq; hō aduertit ſibi im
minere ꝑiculū peccati mortalis ꝑ aliqueʒ
actū ſenſus exterioris. ꝛ tali ꝑiculo ſe vo
luntarie exponit:nec vult ſibi cauere a tali
peccat mortaliť. Uñ Eccl̄i. iij. Qui amat
ꝑiculum. Lyra. i. occaſiones peccatorum
peribit in illo. ſicut auicula volitans circa
laqueum. Exemplū de nimia ꝛ frequenti
familiaritate mulieris in viſu:auditu ꝛ ta
ctu: ac alijs peccat q̄ non abſtinet: cum ꝑ
cipiť ſibi vel illi ꝑiculum pcti imminere.
Hec ſufficiant. I

Circa tertium de reme

diatōe Notādū ꝙ plurima ſūt remedia q̄bꝫ
hō pōt ſibi cauere a peccatꝭ ſenſuū exteri
orū. Primū eſt humanā ꝯdiciōnē ꝯſide
rare. q2 de⁹ ſingulos ſenſus nr̄os ſub aliq̄
cuſtodia condidit vt diſcamus cuſtodire

Grego. ait: Tāto quisqȝ a superno amore dis
iungit quāto in infimis delectat. Hoc experi
entia certa docet quod post delectamēta visus
auditus et colloquiū carnal tepidus fit ho
mo ad oratōnem: et ad spūalia bona friges
cat. Tertio si ɔsideramus genituree. s. acedie
grauitatē. C Nā vt sciamus 𝔡 ea ɔficeri et
ipsam cauere Notādū quod acidia sic crescat et
inguat fm Aureo. in cōpen. Prio hō mo
uet ad tediū et tristiciā de ope bono ichoh
ando ex naturali appetitu sensitiuo descen
dit. et sic nullū ē pctm. vt cū naturalr horre
ret ieiunare: vigilare. Nā fm phm. ij. eth.
naturalibus passionibus nec meremur nec de
meremur. Scdo pcedit ric rediū ad omit
tendū talia bona que posset facere ad que tñ ex
pcepto ñ tenet: et sic ē veniale. Tertio pce
dit intantū quod omittit ēt ea que sūt necāria ad
salutē. Et tūc p regula generali tenendū ē
fm doc. omnes quod acidia et quecumqȝ eius
filie quādo ɔsistunt in omissione eorū que
sunt necessaria saluti sunt mortalia alis ve
nialia nisi pcedat in desperationē. Exem
pli gratia: Si acidia redūdat intātum quod
frangit pcepta dei. vel si pcepta eccie sine
causa rationabili: mortal culpa ē. Quar
to acidia vltra pcedit pducendo plres cul
pas filiales: et sensus suos relaxando ad
delectationes. et tūc grauius peccat quan
to plura taliū viciorum accumulat. D

Sunt autem filie acidie fm Gre. et in
Angelica Prima torpor circa pcepta obs
uanda. Secunda euagatio mentis et sen
suum exteriorū circa illicita. Tertia filia ē
pusillanimitas respectu consiliorū. Quar
ta ociositas. Quinta malicia que qs dete
statur bona spūalia. Sexta desperatio.

Ultimo ergo acidia crescit et procedit
in despationē. et sic in finalē impenitētiā: et
ad occidendū se sicut Judas. Proinde vt
talem ruinā qs euadat caueat sensus Pro
exemplo accipe o tu hō qd Greg. dt. Qui
psentis seculi voluptatibus pascit: quasi p
amena (sensibus) prata ad suspēdiū ducit. s.
patibuli infernal. Scda rō custodiendi
sensus est diuie voluntatis delectatio. qr
deus vult et diligit custodiā sensuū. vt aia
et corpus in oi scītitate seruet tāqȝ dei tem
plū et habitaculū mundū ab omis peccas
a Sordore. Vñ j. Thes. iiij. Hec est volū
tas dei sanctificatio vra: vt sciat vnusquis
quod vestrū suū vas possidere in sctificatiōe 𝔫
in passiōe desiderij. E Itē sic regi
valde placet qñ bñ munit et custodit ca
strū suū in quo ipe habitat et tenet spōsā su
am: pserum si castrū tale est in medio inimico
rū ipugnātiū. Sic in pposito deus cū sua
sponsa. i. aia dilectissima p fidē despōsata
manēs i nob diligit custodiā huius castri.
Vñ Ber. in smōe Dom9 hec: dt. Castrū
aie in terra inimicorū sita ē: vndiqȝ ipugna
tur. s. a demōibus. idō ex oi parte est muniendū
dū: vt nec p ostia fenestras nec p ceterorū
sensuum portas det ingressus morti. Hec
Ber. Deniqȝ p ɔtrium magis fit deo iniuria
qñ hō suus dat facit traditiōrū tal castri
p aliquā foucā sensus intromittēdo dia
bolū. Sicut legit de ciuitate Babylonie
p quadrū in giro nobilissime sita: habens in
quolibet fronte. xv. miliaria. et muros altitudi
nis ducentorū in altitudine i quā fluuius ma
gnus p fouea influebat: qua fouea qr nō
obfuauerūt: aduersarij flumen ad aliā p
tē deriuātes p illā igressi ciuitatē cepert.
F Tertia ratio ē ad id. s. diabolice frau
dis euitatio. qr diabolus p qnqȝ sensus exte
riores solet decipe hoies incautos: Sicut et
pmos pentes decepit Gen. iij. vbi legit quod
auditu vborū serpētis: hoc est diaboli: et
visu et gustu: similiqȝ tactu et odoratu decē
pti sunt. Uidit inquit mulier quod bonū esset
lignū ad vescendū. s. ex odore bono fragrā
te. scdo s. et pulchrū oculis aspectuqȝ delectabi
le. et tulit tāgendo et comedit. Ecce oēs sēsus
ɔcurrerūt ad deceptiōem. qs sensus pferri
auditū verborū pcedentē et visum si caui
set mulier nō perissemus. Et hoc mirū est
quod serpentē loqntē nō expauit. Sed h ido.
qr vt Beda dic ostēdit faciē virgineā quam
mlier respiciēs caudā serpētinā illius nō cō
siderauit. Sic multi etiā modo a diabolo
decipiunt p delectabilia sensuū illecti. sic
aues dulci cantu fistule aucupis. qr nō cō
siderāt nouissima. s. mortis et dānationis
future. De quib: Deut. xxxij. Gens absqȝ
prudentia: vtinā saperent et intelligerēt ac
nouissima pniderēt. O ergo hō aduerte hec
et caue. G Quarta rō est offense mul
tiplicis pcidiratio. Primo qr per sensus ac
cendit cōcupiscentia carnalis. Et h mō vi

tam nefanda peccata cecidit mūdus q̄ to
tus diluuio pꝰijt. Gen. vj. Videñ. filij dei
filias hoim q̄ eēnt pulcre: acceperūt vxo
res ꝛc̄. Et hec fuit ꝑmaria cā diluuij. Et
fm̄ Lyr. p̄ filios dei intelligūt filij Seth
q̄ erāt vnicꝰ veri dei cultores. ſ3 p̄ filias ho
minū filie de Cain deſcēdētes q̄ pōpoſe
laſciue ſe ornabāt vt ꝯcupiſcerēt. Itē Sā
ſon q̄ fuit deo ꝯſecratꝰ ab vtero: viſu Da
lile ꝑdicatꝰ ꝛ excecatꝰ ē. Itē Dauid cui ſu
cra fuit ꝑmiſſio ō chriſto: aſpiciē. berſabee
ſe lauātē adulterauit ꝛ homicidia fecit. ꝛ
multipl'r a deo punitꝰ eſt ꝛc̄. Qm̄ multi p̄
ſenſus corruerūt etiā ſcti ꝯcupiſcētia deꝑ
uati: nō ſufficit tp̄s enarrādi. Scdo ex
ſenſibꝫ occaſio ois offenſiōis ꝛ ꝑditōis ac
cidit etiā in iudicijs vt ꝑ ꝯcupiā oculoꝝ vi
ſis muneribꝫ falſam ferāt iudices ſniam.
Sicut ꝑ ꝯſolatorio narraƚ de q̄daꝫ viro
paupe q̄ in agro vidit canē ſuū pedibꝫ fo
dere. accurrenſq3 reppeit theſauꝝ abſcon
ditū ꝛ furatꝰ eſt. canēq3 intantū dilexit q̄
tandē mortuū ſepeliuit in ſacro cimiterio
ꝓpter qd̄ p̄ plebanū tractꝰ in iudiciū ꝛ vi
dēs q̄ dānabiƚ p̄ ſniam: obtulit ſingulis
iudicibꝫ pecuniā magnā dicēs. q̄ canis ſu
us p̄ ligniā mortuus fuerit ꝛ in teſtamēto
hec ipis legauerit. Iudices viſis aureis
acceptis illecti: falſam ſniam tulerūt ꝯtra
plebanū q̄ debuiſſ3 ire pceſſionalit̄ cū cru
ce ad ſepeliendū canē talē. Ecce ḡ patz q̄
ex ſenſibꝫ nō bn̄ cuſtoditꝭ oriƚ nō tm̄ luxu
ria. ſ3 ꝛ auaricia: ſacrilegiū: falſum iudiciū
ꝛ multa alia crimina. H

Circa ſcdm̄ de offenſi
one pcti in ſenſibꝫ vt ſciamꝰ q̄liter ꝯfiteri
debeamꝰ de eis q̄riƚ. quō vel q̄t mōis cō
mittit q̄s mortale pctm̄. ꝛ p̄ ꝯn̄s neceſſario
ꝯfitēdū i actibꝫ q̄nq3 ſenſuū exterioꝝ. Ad
qd̄ rn̄deƚ q̄ quattuor modis. Et fm̄ hos
modos ponunƚ q̄ttuor de h̄ regule. Pꝛio
offendit i aīo mortalr̄ ꝯcupiſcēdo. Scdo
ꝯcupiſcā volēdo. Tertio ꝯtēptu aggrauā
do. Quarto ꝑiculo peccati ſe exponēdo.
Prima ḡ regl'a eſt. Ois actꝰ cuiuſcūq3
ſenſus exterioꝝ q̄ fit ꝺliberato aīo ad cō
cupiſcētiā pcti mortalis eſt culpa dānabi
lis. Et patz Mat. v. Qui viderit mulierē
ad ꝯcupiſcendū eā iā mechatꝰ eſt in corde
ſuo. fm̄ Glo. notanter dicit. ad ꝯcupiſcen
dū. i. intentiōe ꝯcupiſcēdi. q2 videre abſo
lute mulierē vt pulcrā rem non eſt pecca
tum. ſed videre vt cōcupiſcat eaꝫ pctm̄ eſt
Et idē iudiciū de alijs ſenſibꝫ. ſ. q̄ ꝛ audi
re ꝟba ꝛ colloq̄a mulierꝭ vel eā tāgere vl'
guſtare cibū aut potū cū ea hac intentiōe
pctm̄ eſt mortale eo q̄ ex fine intēto iudi
caƚ actꝰ ſ3 doc. Scda regl'a ē q̄ ois actꝰ
ſenſus exterioris q̄ fit ꝺliberate intentōe
huius finis vt ſc3 ꝯcupiſcaƚ in ſeq̄lā pcti
mortalis eſt culpa dānabilis. Nā Augu.
in regula dicit. Appetere vel appeti velle
ſc3 in faciendū mortale: vtrūq3 eſt damna
bile. Vn̄ licꝫ tu nolis pctm̄ ꝑpetrare tn̄ ꝑ
pterea aſpicis mulierē vel tāgis. vel audi
re vis ꝟba eiꝰ vt ipa ꝯcupiſcat te in pctm̄
mortale. vel vt poſſis p̄ talia decipe eā in
rebꝫ notabiliter eſt mortale. Tertia re
gula eſt. q̄ ois actus ſenſus exterioris ex
ꝯtemptu pōt fieri mortalis puta q̄n̄ pa
ratus eſt vel facit etiam cōtra p̄cepta dei
vel eccl'ie ꝯtemnendo ꝓpter delectatōem
ſenſualē. Exēpli grā. ꝓpter videre ſpecta
cula vel ꝓpter intereſſe choreis: aut epu
lis: aut ludis: dimittit in feſto miſſam au
dire: aut tp̄e q̄ teneƚ ꝯfiteri vl' cōicare con
temnit: aut ꝑierando mētiƚ aut furaƚ ꝓp
guſtū ꝛ hmōi. Vn̄ de pe. di. j. Tres ſunt.
glo. dicit. Siq̄s ꝯtēnit venialia ꝓpter ꝯtē
ptū dignus efficiƚ morte eterna. Quar
ta regl'a eſt q̄ q̄ncūq3 hō aduertit ſibi im
minere ꝑiculū peccati mortalis p̄ aliqueꝫ
actū ſenſus exterioris. ꝛ tali ꝑiculo ſe vo
luntarie exponit: nec vult ſibi cauere a tali
peccat mortalit̄. Vn̄ Eccl'i. iij. Qui amat
ꝑiculum. Lyra. i. occaſiones peccatorum
peribit in illo. ſicut auicula volitans circa
laqueum. Exemplū de nimia ꝛ frequenti
familiaritate mulieris in viſu: auditu ꝛ ta
ctu: ac alijs peccat q̄ non abſtinet: cum ꝑ
cipit ſibi vel illi ꝑiculum pcti imminere.
Hec ſufficiant. I

Circa tertium de reme
diatōe Floradū q̄ plima ſūt remedia q̄bꝫ
hō pōt ſibi cauere a peccatꝭ ſenſuū exteri
orū. Primū eſt humanā ꝯdicionē ꝯſide
rare. q2 deꝰ ſingulos ſenſus nr̄os ſub aliq̄
cuſtodia condidit vt diſcamus cuſtodire

a pctis. Primo ocl'os clausit palpebra du
plici supiori scz z inferiori. cũ tñ aues sola
inferiori palpebra habẽt claudere oculos
Bestie aũt solũ supiori vt hõ oclos vndi
qz custódiat. Itẽ audit⁹ a retro habet cart
nem cartilaginosam vicz p custodia vt sit
tñmodo ad anteriora.i.salutifera aptus.
Itẽ gustus clausus est dentibꝫ z labijs tã
q̃ seris. Item odoratus nasus longitudi
ne q̃ defluũt immundicie vt discamus feto
rem pctõꝝ recognoscere z emũdare. Itez
tactus cute tegit z insup vestimẽtis vt ca
neat. Scdm remediũ eternã punitionem
ptimẽscere que singulis sensibꝫ iuxta nu
merum peccatoꝝ remetiet. sicut epulo qui
in lingua plus peccauit plus punitus est
Lu.xvj. Tertiũ est crucem chri mox cogi
tare q̃cito tentaris. Quartũ est auertere
sensus citius ab oblectatiõe. Vñ Aug. in
regula. Oculi vestri si iaciant in feminã in
nulla figant. Impossibile eñ est nõ tangi
visis qñqz. Vltimũ est deũ orare vt caue
at. R Pro finali documento cautele
exẽplũ ponamus qd scribit in specło exẽ.
dist.ix.exem.xxiij. q demon apparuit cui
dam vetule z dixit. A pluribꝫ annis labo
raui ponere discordiã inter illũ virũ z vxo
rem eius nec potui. qz nõ habeo linguã q̃
possem familiariter loq̃ eis vt auditũ mi
hi accõmodarẽt. Tu ḡ cũ possis h̃ si fece
ris dabo tibi pecuniã magnã. Illa pmi
sit z accedẽs ad domũ illius vxori dixit q
vir ipius aliã mulierẽ iuuẽculã adamauit
z cũ illa adulteret. In signũ veritatis ecce
hodie veniet inq̃t illa iuuẽcula vt accipiat
pannũ tunice p suo pcio. Tãdẽ secrete vi
ro dixit q vxor sua cũ q̃dã clerico haberet
illicitũ amorẽ: z die altero si obseruauerit
in ecclia colloquant mutuo: ordinauitqz
cũ eodẽ viro q p suã iuuenculã quã desti
naret illa die p accipiẽdo pãno mitteret si
bi pannũ a se emptũ. cuius pciũ ecce nunc
inq̃t tibi psoluo. Tãdem misit iuuẽculã p
pãno z vir ille pannũ cida dedit eidẽ. Vxor
hec vidẽs est suspicata de malo qd pdixe
rat vetula. Deniqz pcurãte vetula die al
tero vxor in ecclia cũ clerico ꝯfabulat. z sic
suspicio generatã est viro de vxore. tandẽ
vetula ꝯsuluit vxori q de pilis barbe viri
cũ rasorio sumeret: z sic vetula p pilũ effi
ceret q vir eã pl⁹ amaret. sz viro secrete di
xit q obseruaret qz vxor eũ rasorio occiderz
Cũ ḡ ille vir fingẽs se dormire vxor raso
riũ cepisset: ecce vir repẽte surrexit z discor
dia maxia fit iter eosdẽ z ꝯsanguineos viri
usqz. Ecce ligua z audit⁹ q̃nta mala cõci
tãt. Tandẽ dei iudicio diabol⁹ prãte acce
pta vetulã illã rapuit ad inferna: z orãtibꝫ
illis de⁹ p discretionẽ ꝯfessoris declarauit
maliciã. z sic vir z vxor ad amorẽ pstinũ re
ducti sunt. O ḡ chriam discite cauere sen
sus. Rogemus chrm zc.

Feria. II. post dñicam Ramispalmaꝝ
Ser. XLVII. vicz de grauiosissimis pec
catis in spm scm̃ d qbꝫ restat post pdicta
saltẽ breuiter agendũ. vt cauere scz vel cõ
fiteri discant pctõres.

Vxit pedes

Iesu z domus impleta est ex
odore vnguẽti Ioã. xij. z in
euãgelio hodier. Charissimi in hoc facto
Magdalene vnguẽtis pedes Iesu figu
rat vnguentũ ꝯtritõis vt dicit Bern. sup
Can. smone. xij. Dum eñ ex vnguẽto co
tritiõis ꝯfecto ex peccatoꝝ recordatiõe ve
recqz penitẽdo vngit pctõr hõ Iesum qui
cor ꝯtritũ z hũiliatũ nõ despiat sed amat
tũc domus anie z tot⁹ ecclie implet odo
re delectabili. qz gaudiũ est deo z angelis.
z sic oibꝫ electis sup pctõre pniam agente
vt christus testat Luc. xv. Sed heu quia
multi de hoc displicẽtiã accipiũt z remur
murãt. sicut dr de Iuda q̃ indigne tulit z
murmurauit. qz multi sunt despati vt Iu
das q̃ loquunt ꝯtra spũssancti bonitatem
erronee. scz q deus nõ remittit pctã: pre
sertim q̃ sunt in spm scm̃: male interptan
tes v̄ba chri Matth. xij. vt infra patebit.
Vñ ꝯtra hmõi põt etiã poni p themate
illud Apłi dicentis Eph. iiij. Nolite fra
tres ꝯtristare spm scm̃ in quo signati
estis zc. In qbꝫ omẽs hortat chrianos ne
ꝯtristent spm scm̃ peccando certis cõtra
spiritumsanctum peccatis. de qbꝫ hic age
mus: nec ꝯtristent errore z desperationis
inductiõe credeñ. vel docẽtes q sunt talia

peccata que etiā penitentibꝫ non remittit deus. denicꝫ nec alijs pctis mortalibꝫ quibuscunqꝫ ꝯtristent expellens dei grām. sicut fecit Judas. de quo hoc euāge. Itaqꝫ de pctis in spūmsctm̄ declaremus tria in hoc ſmone mysteria.

Primū dr̄ notificatiōis.
Scdm dicit̄ specificatiōis.
Tertiū dr̄ remissionis. L

Circa pmū d notificatiōe vt sciamꝰ qn̄ dicat̄ qs peccare in spm̄ sctm̄ vel qliter Notādū est fm Tho. ij. ij. q. xiiij. ⁊ Anto. p̄te. ij. ti. viij. c. viij. q̄ d peccato in spūmsctm̄ doctores loquunt̄ tripliciter declarādo ⁊ notificādo illud.

Primo aliq̄ dicūt q̄ est qn̄ ꝯ spūmsctm̄ dr̄ blasphemia.

Scdo alij dicūt q̄ nō est aliud q̄ꝫ finalis impenitētia.

Tertio alij dicūt q̄ est pctm̄ qd̄cūqꝫ factū ex certa malicia

Primo inquā pctm̄ in spūmsctm̄ dr̄ blasphemia que dicit̄ cōtra spūssancti ꝑsonā. ⁊ hoc dicunt antiqui docto. s. Athanasius Hilarius Ambrosius Hieronymus ⁊ Chrysostomus. iuxta illud chr̄i dictuꝫ Math. xij. Quicūqꝫ dixerit verbū cōtra filiū hoīs remittet̄ ei. Qui aūt dixerit verbū ꝯtra spūmsctm̄ nō remittet̄ ei neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. Hec ibi. Nā cū q̄ chr̄s dn̄s erat deus ⁊ homo quedā faciebat humanitus. s. comedēdo: bibendo dormiendo ⁊ hmōi. Quedā aūt faciebat diuinitus ꝑ opatione spūssctī q̄ erat plenus: vt miracula faciēdo: demones pellēdo: celestia secreta reuelādo ⁊ hmōi. Judei aūt pmo dixerant blasphemiā in filiū hoīs. i. virginis dicen̄. ecce homo vorax potator vini ⁊ amicus publicanoꝝ. ⁊ hoc fuit pctm̄ graue. postmodū dixerūt blasphemiā in spūmsctm̄ dū opa diuinitatis q̄ faciebat opante spūsctō attribuerūt pncipi demonioꝝ dicētes. in beelzebub eijcit demonia. ⁊ hoc fuit grauissimū pctm̄ iudeis qd̄ eis ꝓpter infidelitatē ⁊ obdurationem non est remissum. M Scdo alij docto. vt Aug. li. de ṽbis dn̄i. ⁊ eūdē sequētes pctm̄ in spūmsctm̄ esse dicūt finalē impenitentiā: qn̄ scꝫ aliqs in pctō mortali ꝑseuerat vsqꝫ ad mortē. Et tale dicit̄ ṽbuꝫ nō solū oris sed ⁊ cordis ⁊ opis ꝯtra spūmsctm̄. q: est ꝯtra remissionē peccatoꝝ que fit ꝑ spūmsctm̄. Et tale pctm̄ chr̄s dixit q̄ nō remittet̄ neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro. siue illis iudeis chr̄m blasphemantibus: siue alijs quibuscūqꝫ pctōribꝫ pniam nō agētibꝫ vsqꝫ ad mortē. q: post mortē nullus poterit esse pnie locus. N Tertio alij doctores dicūt q̄ generaliter omne peccatū qd̄ fit ex certa malicia est pctm̄ in spm̄ sanctū. q: ex certa malicia peccare est facere ꝯtra bonitatē dei scienter ex cōtemptu. bonitas aūt attribuit̄ spūsctō. Vn̄ Magister. ij. sen. dist. xliij. dicit. q̄ ille peccat in spm̄ sanctū cui malicia ꝑ se placet. Nā hō pōt peccare qn̄qꝫ ⁊ peccat ex infirmitate. i. ex passione. vt cū tentat̄ ꝯcupiscentia vel ira ⁊c. ⁊ tūc dr̄ peccare ꝯtra deū patrē cui attribuit̄ potētia. Itē qn̄qꝫ peccat ex ignorantia: ⁊ tunc peccat in filiuꝫ cui attribuit̄ sapientia. Quandoqꝫ aūt peccat ex certa malicia nō solū ex certa scientia. q: hoc etiam accidit in peccato ex infirmitate: sed ex ipa electione mali. Ideo notāter dicit̄: ex certa malicia ⁊ non simpliciter ex malicia ad plus. s. designandū q̄ peccat qs in spiritussancti bonitatē cōtemnendo. N

Querit̄ ergo qualis malicia facit pctm̄ in spūmsctūm: Rn̄det̄ in summa Angelica ⁊ Antonina supra: q̄ peccare ex malicia pōt ꝯtingere pluribꝫ modis. Uno mō ex malicia simpliciter: hoc est ex volūtate mala qua eligit facere malū pcti. Scdo ex inclinatiōe habitus viciosi: que dr̄ malicia. Et istis modis licet sit pctm̄ mortale: tamen adhuc nō est in spūmsctūm ꝓprie. Exempli grā fm Bonauē. in. ij. dist. xliij. Si aliquis senex qui nō habet ꝯcupiscentiā fornicādi excitat seipm ad fornicandū q̄ꝫuis peccat mortaliter ex industria ⁊ malicia q̄dam. tamen illud nō dicit̄ peccatū in spm̄ sanctū. Tertio ergo peccat qs ex malicia eo q̄ ꝯtemnit ⁊ abijcere ꝯtendit id quod posset eū impedire ab electiōe peccati. puta cū aliqs intēdit peccare ⁊ occurrūt menti aliq̄ instigatiōes vel timoris dei puniētis vel spei vel enormitatis pcti ⁊ hmōi. Et ipe abijcit vel ꝯtemnit studiose hmōi vt liberius peccet. tūc ex certa malicia peccat

in spūsctm̄. Exm̄ de sctō Longino ex leɫ
gende: cuius festū q̄rta die post Gregorij
colit. Qui cū esset centurio gentilis caligi
nosis oculis: sꝫ visis signis in passiōe chri:
p̄sertim ꝙ sanguine chri ex vulnere p lanɫ
ceā decurrēte clare vidit ex illꝰ ɔtactu nō
ɔtēpsit sed in chrm̄ credidit. ꝛ postea sanɫ
ctus martyr factꝰ est. vt infra patebit. sed
iudei oīa ɔtēpserūt dei signa vt effrenate
occiderēt chrm̄ ꝛc. ꝺ

Circa scd̄m de specie-

bus q̄rit Que ꝛ q̄t sīt spēs peti in spm̄san
ctū: Rūdet fm̄ Magrm̄ in. ij. dist. xliij. ꝛ
docto. ꝙ sex sunt species. Prima desperaɫ
tio. Scd̄a veritatis agnite impugnatio.
Tertia obstinatio. Quarta presumptio.
Quinta inuidentia fraterne grē. Sexta fi
nalis impenitentia. Et istoꝝ p clarioꝛi
intellectu Notandū fm̄ doc. s. ꝙ spūsan
ctus sex modis suggerendo vel instigādo
in nobis impedit pctm̄. Et sic sex modis
homo ɔtemnēdo tales spūsancti instigaɫ
tiones peccat in spm̄sctm̄. vt dictū est.
Primo instigat q̄nq̄ peccatores ad spē
diuine misericordie. vt ɔsiderando q̄ deɫ
us misericors paratus est remittere pecca
ta penitentibꝫ: ꝛ dare p̄mia celestia reproɫ
misit. Ideoq̄ resipiscāt ꝛ resurgāt. sꝫ homo
prauus hoc a se remouet p desperationē.
Et sic p̄ma species dicit desperatio. q̄ licet
credat ꝙ deus penitēti remittit pctā. alioɫ
quin hoc nō credendo esset hereticus vel
infidelis: tn̄ cū talis inspiratio tāgit coꝛ suū
um cōtemnit vel nō recipit nec ad pniam
ɔuertit: sꝫ psuadet sibi se foꝛe dānādū nec
deū ignosciturū: ꝛ sic libere peccat. ꝛ h̄ est
pessimū oīm pctōꝝ: in q̄ pctō perijt Cain
dicēs. Maioꝛ est iniq̄tas mea q̄ȝ vt veniā
merear. Bern̄. Mentiris Cain mentiris
q̄ maioꝛ est dī misericordia q̄ȝ totꝰ mūdi iniq
tas ꝛ culpa. Nā vna sanguinis chri gutta
sufficeret ad remittēda totius mūdi pecɫ
cata. Hinc etiā Leo papa de pe. di. iij. sce
leratioꝛ dr. ꝙ Iudas grauiꝰ peccauit deɫ
sperando q̄ȝ chrm̄ tradendo. q̄ Isid. de
summo bono dicit. Peccare moꝛs aīe est:
sed desp̄are est descendere in infernū: et sic
diabolicū est. Scd̄o spūsctūs instigat
ad p̄uatus fidei ꝛ salutis agnitiōem illuɫ

strādo q̄nq̄ p scripturas vel p̄dicatiōes
vel alio modo. s. vt intelligat ꝙ talis error
in fide vł ɔtra moꝛes. puta visurā esse pec
catū vel fornicationē ꝛc. sed homo reproɫ
bus p̄seuerat ɔtra spm̄sctm̄ defenden. suū
um erroꝛē. Et tūc sequit̄ p̄itatꝫ impugnaɫ
tio. ꝛ intelligit̄ de veritate agnita in his q̄
sunt necessaria ad salutē: ꝛ non in alijs scꝫ
naturalibꝫ vel artificialibꝫ. pꝫ in Antoni
na. Exemplū d̄ scribis iudeoꝝ. Tertio
instigat ad abominandū peccati prauitaɫ
tē. q̄ ait Grego. Momētaneū est qd̄ deɫ
lectat: sed eternū qd̄ cruciat: vnde deberet
homo resipiscere. Sed ɔtemnēdo sequit̄
obstinatio q̄ ɔtra talē i͂spirationē spūsctī
firmat in pctō. Quarto spūsctūs instiɫ
gat ad timoꝛē iudicij dei iusti moꝛtis ꝛ daɫ
mnatiōis. sed homo p̄sumēdo abijcit hoc
ꝛ sic sequit̄ p̄sumptio. s. ꝙ sine meritis ꝛ siɫ
ne pnia saluabit̄ Quinto instigat spūsɫ
sctūs p auxiliū gratie subleuāns a peccaɫ
tis. Gra em̄ spūsancti sola homines subleɫ
uant a pctis. vt Aug. dicit: qd̄ cernimus
fieri in multꝫ q̄tidie ad deū ɔuersis: sꝫ pec
catoꝛ hoc abijcit dolēdo ꝙ grā dei crescit
in hominibꝫ q̄s videt ɔuerti in p̄dicatiōe
a suis peccatis. sicut paganos legimus ꝙ
dolebāt de hoc ꝙ multi ɔuertebant̄ ad fi
dē p aplōꝝ p̄dicationē ꝑ Et hec est
inuidentia fraterne gratie ɔtra spm̄sctūm
Exemplū legit̄ in spe. exē. di. x. exē. xxvij.
ꝙ iutoꝛ q̄dā dolens ob q̄stus diminutioɫ
nem ꝙ ɔtra calceos rostratos p̄dicaretur
maledixit p̄dicanti de hoc. ꝛ diabolus terɫ
ribili specievirī apparēs arreptū illū sutoꝛ
rem p capillos violēti impetu tāto in terɫ
rā deiecit vt auulsa cū sua pelle coma capi
tis in manu illꝰ remāserit ꝛ sanguineā ipse
coronā habuerit. Sicq̄ ad hoꝛam p̄dictꝫ
sensibꝫ in terra iacuit vertice cruciatꝰ: tanɫ
dem orātibꝫ p eo sacerdotibꝫ restituto sibi
vsu rōnis didicit nō maledicere nec doleɫ
re ꝙ ab hmōi desistit. Sic etiā peccāt qui
dolēt ꝙ amasie ad castitatē ɔuertunt̄.
Sexto spūsctūs instigat p remoꝛsum cō
scientie de peti turpi prauitate: sꝫ peccatoꝛ
abijcit p speciem sextā q̄ est finalis impeɫ
nitentia que impoꝛtat ꝓpositū nunq̄ peniɫ
tēdi. vł fm̄ Tho. nunq̄ vere ɔficēdi ꝓpo
situ sed sꝫ ficte. ꝺ ergo pctōꝛ sequere pꝛ

dictas inspiratiões ne peccas 2c.

Circa tertiū de remissione

sione pctōꝝ in spūsanctū querit̄ .vtꝝ eq̄liter deꝰ remittat pctā oīa i spūsanctū sic 2 alia pctā. Rūdet̄ :nulli dubiū ꝗ penitenti oia pctā a deo bono remittunt̄: vt sacꝫ cō cilio testat̄.j.q.vij.siqs omnē. pᵒ medium. Si aūt dicas. Quare ḡ chr̄s dr Matt. xij.ꝗ nō remittet̄: Rn̄r ꝗ ƀm Aug.loquit̄ ibi chr̄s de finali impenitētia vsqꝫ ad mortem inclusiue.vt sup̄ dictū ē. Uel ƀm aliꝗs hoc dic̄.q2 hoīes ꝺ talibꝫ pctis difficilius cōuertunt̄.eo ꝗ ꝯtrant̄ spūiscrō q̄ hꝫ hoīes a pctō cōuertere. vt iam onsum est. 2 sic chr̄s dicit ꝗ nō remittunt̄: sicut dr cōmunit̄ de infirmitate q̄ difficult̄ curat̄ ꝗ hec nunq̄ curat̄. Un̄ 2 phs dic̄ ꝗ ꝓ impossibili dicere solemᵒ id qꝺ difficult̄ possumᵒ.tn̄ siqs etiā ex pctis in spm̄scm̄ cōuertat̄ in p̄senti vita: deꝰ eque facilit̄ ex se remittit sibi oia Sic ad hec aliqs dimissis sunt exēpla scripture.s.de Paulo blasphēmo ꝓus fidē impugnātē:sed postea aplo maximo. Itē de Longinꝰ q chr̄i latꝰ vulnerauit crudelissime corā ꝟgine mr̄e.sed conuersus modo supradicto postea i cappadocia monastice vixit.xxviij.annis. Cui sacrificare idolis nolēti p̄ses oēs dentes excussit 2 linguā excidit.tn̄ Longinus loq̄lam nō ꝑdidit.2 idola securi cōfregit.Ex q̄ demones in p̄sidem 2 eiꝰ socios intran.p̄sidē cecato ipē 2 oēs insaniētes latrabant. Cui cū Longinꝰ diceret. Nō sanaberis nisi qn̄ occisus fuero.2 post pro te orauero. Iussit ḡ p̄ses eum mox decollari.2 postea ad corpus eiꝰ ꝓstratꝰ cū lachrymis pniāz egit 2 ꝑfectē sanatꝰ tādē bn̄ vixit. Rogēꝰ 2c.

Feria tertia pᵒ Ramispalmaꝝ Sermo xlviij. de obduratiōe cordis hūani i pctis 2 q̄rūdā ꝑditiōe aliorꝝ aūt liberatiōne.

D domine

z sabaoth q̄ iudicas iuste: probas renes et corda. Hiere.xj. 2 in epla hodierna. In q̄bꝫ ꝟbis insinuat̄ ꝗ deꝰ sabaoth .i.exercituū.s.angelorū: q̄ oia q̄ facit iusto iudicio facit .ꝓbat hoīes nō vt aliqd sibi.i.deo occultū innotescat. Q q2 oia nuda 2 apta sunt oculꝭ dei :etiā cordis secreta:teste aplo:sed vt aliis innotescant iudicia dei fore nō nisi iusta in oībus q̄ facit vel ꝑmittit. R Tria āt inuunt̄ in p̄dictis ꝟbis q̄ deꝰ solet ꝓbare. Primo renes .i.castitate an q̄s intra se p̄uā ꝯcupiscentiā carnalē foueat:2 peccare intendat ad suā damnatiōez. Scd̄o corda an sint dura ad rebellādū deo 2 eiꝰ inspiratiōibꝫ. q̄bꝫ vocat hoīes ad fidē 2 pniam ac salutē sicut fuit in iudeis obduratis ꝯ christum ꝓpter quod deꝰ puniuit illos. Tertio ꝓbat eadē corda an mollescant ad pniam ꝺ pctis.p̄sertim autē his tp̄ibꝫ passionis chr̄i deberent molliri corda hominū ad pniāz. ꝯtritionē.s.confessionē et satisfactioēz intuitu passiōis chr̄i q̄ scidit etiaz petras: et monumēta aperuit 2c. Propterea etiā ecclia a dn̄ica de passiōe inchoādo ꝑ totā hebdomadam canit ꝓ inuitatorio matutinali illud ps̄ xciiij.di. Hodie si vocē dn̄i audieritis nolite obdurare corda vr̄a. qꝺ pōt etiā poni ꝓ themate. Sed ve mundo ab scandalis. q2 mlt̄i chr̄iani etiā h̄ tp̄e obdurati manēt sine ꝯfessione. Proinde de obduratiōe in pctis hoc s̄mone dederemus tria mysteria

Primū ꝺ cauēda duritie occasione
Scd̄m ꝺ q̄rūdā i sua duritie ꝑditiōe
Tertiū ꝺ q̄rūdā dono gr̄e libatiōe. S

Circa p̄mū de cauēda

occasiōe obduratiōis :vt sic s̄mota cā remoueat̄ effectꝰ.sicꝫ q̄ venenosa 2 piclosa cauet tutior ē. Querit̄ ḡ.ex q̄bꝫ occasiōibꝫ orit̄ cordis obduratio i hoīb3: Rn̄r ƀꝫ doc.vt claret i sū. Anto.ꝑ.ij.ti.viij.c.ix.ꝗ p̄cipue ex q̄nqꝫ Prio ex auaricie nimia cura 2 sollicitatione.vn̄ Ber.ad Euge. Prudētꝰ te abstrahas a curis hꝰ secli ꝗꝫ trabaris ab illis ne paulatī ducaris ad cor durū. Exm̄ ꝺ Juda q ꝓ pecūia 2 auaricia adeo obduratꝰ ē ꝗ chr̄m triginta denariis vēdidit 2 a tali duricia nec ꝟbo chr̄i nec ablutiōe pedū eiꝰ hūilit̄ facta.nec osculo amoris eiꝰ retrahi potuit. Dēiqꝫ 2 p̄ncipes sacerdotū 2 phariseos auaricia obdurauit Scd̄o ex bone ꝓmōi ꝓsꝑatiōe.nā videmꝰ ꝗ mlt̄i i īfirmitate 2 paupertate t̄ribulatiōe s̄t diuoti 2 ꝯpūgūt̄ ꝺ pctis.sꝫ postq̄ ꝑueniūt ad ꝓsꝑitatē du

ri fiunt ⁊ crudeles. Unde Aug. ad Marcellinū ait. Nihil infelicius est felicitate .i. prosperitate peccantiū. q: mala volūtas velut hostis interior roborat. i. induratur i sua malicia ex sua psperitate. Exemplū de Antiocho durissimo q̄diu psperitas sibi successit. s3 postq̄ flagellatus fuit infirmitate se recognouit dicens. Iustū ē subditū eē deo. ⁊ petiuit iudeos orare p se. ij. Machabeo. ix.

Tertio ex criminū assuefactione: q: q̄nto quis prolixiori cōsuetudine pcti tenetur tāto pl⁹ induratur et difficili⁹ surgit. Nā phs li. de mēoria et remis. dicit. Consuetudo ē altera natura. Hinc Gre. Difficile surgit quem moles male consuetudis pmit. Un̄ Lazarus mortuus ⁊ sepult⁹ sub lapide ⁊ fetidus significans peccatorē cōsuetudinariū ⁊ obduratū in peccati fetore difficili⁹ q̄ alij mortui legit resuscitat⁹ p christum hoc est: pluribus cocurrētibus: sc3 lapidis remotione: christi fletu: oratōne et clamore.

Quarto ex diuturne ire ⁊ odij retētione. q: sic cor frigescit a dei ⁊ pximi amore. ⁊ induratur sicut glacies. Un̄ Geñ. xlix. dr. Maledictus furor eo⁊ q: ptinax: ⁊ indignatio eo⁊ q: dura. Maledicta ḡ ē ira ptinax et dura. Exemplū de Esau qui odio dur⁹ ñ inuenit locū pnie. Heb. xij.

Quinto ex emēde cōtēptu in flagellatiōe. Sūt eni hēu m̄lti q̄ nec flagell̄ emendantur s3 magis indurant. sicut inc⁹ ferrea ex frequenti malleatiōe pl⁹ induratur. De tali Job. xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis ⁊ malleato⁊ inc⁹. Hec ibi. S3 tales pertimescant: q: vt Gre. dr. Quos pñtia flagella nō corrigūt ad futura supplicia ppetua pducūt. Nam Eccl. iij. Cor du⁊ male habebit in nouissimo ⁊c. Exemplu3 d̄ Pharaone q̄ flagellis indurat⁹ in mari perijt cum suis omnib⁹. Ue ergo ⁊ ve duris corde. U

Circa scdm de perditione aliquo⁊ querit. quare de⁹ bñdictus qui suauis est vniuersis aliq̄s pmittit sic indurari in pctis vt nunq̄ resurgāt: sed in eternū peant. Rñdet s3 Alex. de ales. j. p. ⁊ Tho. ⁊ in sū. Ray. cōcordit q̄3 alios doctores sup. j. dis. xlj. assignat causa triplex q̄ cōcurrit in hoc.

Prima est causa deficiēs
Secūda est causa pmerens.
Tertia est causa pmittēs.

Prima inquā causa est deficiēs .s. hōmis liberūarbitriū qḋ vult ⁊ eligit malū. et sic impedimentū pstat gratie dei. Exemplu3 ponit Aug. xij. de ciui. dei dicens sic. Sint duo hoies equaliter affecti animo ⁊ corpore consimiles videant vnam rem pulcram puta: mulierē aut equum et similia: quam vnus illicite concupiscat: alter non. que causa huius: nō rei pulcritudo cū eadem est in se equaliter mouens vtrūq3. Item non carnis concupiscentia cū sit similis dispositionis vtreq3. nec suggestio maligni spiritus: q̄m ille q̄3 tū de se est vtrūq3 equaliter temptat. Un̄ sequit q̄ hui⁹ diuersitatis nō est alia cā nisi ppria vtriusq3 volūtas. Sic a simili: q̄ iste pctōr induratur ⁊ nō hab3 bonum ppositū sed impedimentū pstat dei gratie: alius autē vult gratiā dei: est a voluntate deficiente in obdurato. X

Secunda causa est promerens .s. peccatum tam originale q̄3 actuale. quia homo per peccatū suum promeretur separari a deo ⁊ eius gratia. Esaie. lix. Iniquitates vestre diuiserunt inter vos et deū vestrū. Sicut exempli gratia. Infideles p suam infidelitatē demerentur indurari: ⁊ mali christiani p vicia varia que continuāt nec penitēt.

Tertia causa est pmittens: ipē de⁹ sc3: cuius iusticia dictat vt hominē pmittat in suo libero arbitrio: et non cogat eu3 q̄ non vult recipere gratiā ⁊ surgere a peccatis. Et sic pat3 q̄ perditio hominis in sua malicia est ex seipo: quā de⁹ iuste pmittit vt exinde clarescat dei iusticia pctōres puniens q̄ voluntarie peccauerūt. Sicut exempli grā s̄m Sco. Rex legē statuit iustā q̄ fur suspendatur: vel latro puniatur: q̄3uis sciat q̄ multi non curātes hanc legem: furtum facient ⁊c. neminem tamē cogere debet a sua voluntate furādi. nec iustum esset vt me incarceraret anteq̄ furtū feci: s3 iustu3 est vt si furtū fecero puniat. Sic in pposito. Idcirco Osee. xiij. dicit domin⁹. Ex te pditio tua o israel: ex me autē auxiliū tuū. sc3 nisi prestes impedimentū auxilio gratie: qu e semper presto est omni facienti qḋ in se est

Y Circa tertiū ꝺ libera tione aliq̄ꝝ q̄rit. Vñ est ꝙ misericors de⁹ libat adducēdo ad pniaꝫ aliq̄s etiā indu ratos alijs relictis in suis crimib⁹. vt pꝫ ꝺ Petro ⁊ Magdalena ac latrōe ad pniaꝫ reductꝫ. ⁊ de Juda ac iudeis induratꝫ de relictis ⁊c. Rñdet̄ fm Tho. ꝯ gentiles li. iij. c. clxxxj. ⁊ in sūma Rayne. ꝙ h̄ est ⁊ fit ex causis trib⁹.

Pⁱo ex abūdātia diuīe bonitatꝫ
Scđo ex euidētia diuīe pietatꝫ.
Tertio ex cōplacētia diuīe volūtatꝫ.

Pⁱmo inquā ex abūdātia diuīe bonitatꝫ eius em̄ indurat⁹ pctōr nō esset dignus fm exigētiā diuīe iustic͠ie vt sibi ifunderet̄ grā emolliēs ad pniam: tñ de⁹ vt oñdat suā bonitatē imēsam p̄ter ordinē reb⁹ in ditū opat̄. Sicut exēpli grā. cū cecū illu minat ⁊ mortuū suscitat facit p̄ter ordinē inditū reb⁹ ex sua gratuita bonitate. Sic interdū ex abūdantia bonitatis eos q̄ im pedimētū p̄stāt grē peccādo ⁊ induratos auxilio suo p̄uenit ꝯuertendo illos. Et sic nō oēs cecos illuminat: nec oēs ad hāc vitā mortuos suscitat sed aliquos: ita nō omnes induratos liberat a pctō sed ali q̄s ⁊c. Scđa ratio: vñ hoc fit est euidē tia diuīne pietatis vt sicut in reprobis oñ dit deus ordinē iustic͠ie: ita in reuocatꝫ in duratis euidēter oñdat magnitudinē mi sericordie pietatis. ⁊ h̄ docet ap̄ls Rbo. ix. Nā si nullus dānaret̄ nō appareret dei iustic͠ia: ⁊ si nullus pctōr durus reuocaret̄ nō appareret miscđia dei tāmagna. Ter tio fit ex cōplacētia diuine volūtatis. Si cut em̄ ex voluntate dei pcessit vt fierent creature ex nihilo ⁊ quedā alijs digniores ⁊ sicut ex volūtate artificꝫ pcedit vt ex ea dē materia sibi disposita quedā vasa for met ad honorabiles vsus: vt ad mensam picaria. q̄dā āt ad ignobiles: vt ollas ⁊ ca cabos igne deturpandos. Sic in pposito Ecc̄ tota natura hūani generis facta est massa vilis ⁊ corrupta in pⁱmis parētib⁹ p pctm: sed q̄s deus ex hoīb⁹ liberat vt sint ad honorē celestē ⁊ gloriā: pōt sicut vult ⁊ facit hoc ex mera grā ⁊ miscđia. q̄s aūt in culpa relinquit iuste facit sic ille deme ruit. Vñ Aug. ponit exemplū de hoc. xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonosor. vbi. ꝙ Nabuchodonosor post multas impietat̄es flagellatus penituit: ⁊ regnū qđ pdi derat rursus accepit. Pharao aūt ipis fla gellis durior effectus perijt. Cū em̄ ꝯfor mes essent q̄ntū ad naturā ambo hoīes: q̄ntū ad dignitatē ambo reges erāt. Jte⁊ q̄ntū ad causam ambo captiuū dei p̄plm possidebāt. q̄ntū ad penā ambo flagellis admoniti demēter. Quid ḡ fines eoꝝ fe cit diuersos nisi ꝙ vnus ingemuit. s. penit tēdo: alter ꝯ dei miscđiam libero arbitrio pugnauit: Et tādē ꝯcludit ꝙ boni p grā tiā dei corrigunt̄ non ex necessitate pdesti nationis vel p̄sciētie. q2 pdestinatio vel p̄ sciencia nō facit necessitatē. ⁊ sic mali libe ro arbitrio peunt. Hec ibi Augu. diffuse tractat. O ḡ pctōr audi deū damantē oi⁹ bus Zach. j. Couertimini ad me ⁊ conuer tar ad vos. O miser indurate vide chꝛm in cruce p te manib⁹ expassis vt amplexet̄ si ꝯuerti volueris aspice sanguinē p te fu sum ad abluendū. O ḡ aīa chꝛiana con uertere ne pdas tecum diabolo obdura to in ppetuū. Rogemus ḡ chꝛum vt det nobis oib⁹ grām qua corda nostra ad pe nitentiā emolliant̄ ⁊ cōsequamur glām sempiternā. Amen.

Feria eadē post p̄dictū Ser. XLIX ponit̄ pdicādus p̄pter occurrēs festū eodē die. s. sctī Benedicti: vt hoc anno vel alio anno occurrente alio. s. festo sctī Gregorij vel sancti Joseph: vt sepe ꝯtingit p̄pt̄ in teruallī variationē. Jōc̄ pōt q̄s pdicato rū legendā talis sctī applicādo pdicare ꝺ materia quacunq̄. Sed nunc nobis pdi cantib⁹ sermo restat de accidie scꝫ negligē tia circa festa obsuāda. de q̄ ꝯueniēs thē ma applicādo p̄seq̄mur.

Edit illi do

minus cor ad pceptat legē vite ⁊ discipline. Ecci. xlv. ⁊ in ep̄la hodier. festiuitatꝫ. Jtē aliđ thema ex euāg. Nō veni soluere legē sed adimplere. chr̄s dicit Math. v. ⁊ in euangelio. festi. Jtē aliud Quod vo

bis dico vobis dico vigilate. scz ad implendū pcepta Marc. xiij. ꝛ in euāge. festi. Reuera charissimi maxia est gr̃a dei qñ dat̃ hoī vt apponat cor ꝑ oīa ad pcepta implēda: ꝛ ad legē vite. s. eterne: hoc est ad cōsilia euāgelica obseruāda: ꝛ ad legē disciplīne. s. docēdā alijs. Nā ꝛ chr̃s dn̄s legē impleuit: ꝛ iste sctūs cuius festū colimus hec obseruauit. O ḡ charissimi vigilate ad hec. Sed qm̄ iter pcepta obſuāda a deo mandat̃ in decalogo Exod. xx. sabbata. i. festa sanctificari. Et de hoc nobis restat s̄mo ideo de hoc tria mysteria declarabimus ꝑ sermone.

Primū dr̃ grauis offensio violatiōis
Scdm̄ dr̃ legal' punitio trāsgressiōis.
Tertiū dr̃ modal' tentio vacatiōis.

A Circa pmū de graui offensa violatiōis festoꝝ. Notandū q plurib' rōnib' pbant̃ grauiter peccare q festa violāt. Et ptz

Prio qꝛ est magne ingratitudis.
Scdo qꝛ est magne ꝑuersitatꝫ.
Tertio qꝛ est diuie odibilitatis.
Quarto quia est multimode damnabilitatis.

Prio qꝛ festa nō obſuare est magne ingratitudis. qꝛ ipse deus xp̄s h̄ pcepit sabbata. i. festa colere vt saltē illo die recogitaremus dei bn̄ficia impēsa ꝛ gr̄as deo ageremus. ꝓpter qd̄ in pncipio huius pcepti posuit dicen̄. Memēto vt diē sabbati sctificces: vt ꝑ h̄ ṽbū memēto recordationē significet. Qui ḡ nō vult obseruare festa signū est q nō vult deo grates agere ꝑ suis bn̄ficijs. s. creatōis: ꝯuatōis: incarnatōis passiōis: ꝛ sic de alijs: ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns nō sunt digni gr̄a dei: nec gl̄ia nec vita. Greg. Nō est dignus de dādis q nō agit grates ꝑ datis. Exēplū. Si aliqs tibi dedisset septez aureos: ita q sex habeas ad nutū tuū: ꝛ septimū sibi reddere tenearis: magna ingratitudo eēt q sibi septimū velis auferre vl' furari. ꝛ ꝓpt' ingratitudinē posset legitime reuocare ipe dator h̄ donū. qꝛ vt hr̄. C. de reuocādis donatōib'. l. vltima. ꝓpt' ingratitudinē donatōes iuste reuocant̃. Sic ad ꝓpositū deus bn̄dictus ꝯcessit ꝑ nr̄a vtilitate sex dies ad oꝑandū: ꝛ diē septimū. i. festū vel dn̄icā sibi reseruauit ad h̄ vt ei tūc deseruiat̃ quē si nō reddimus iuste reuocat nobis dies ꝯcessos ad laborandum tollēdo nos de vita vl' alio mō puniēdo. s. frāgendo pedē vl' manū vel imittēdo aeris indispositionē vl' infirmitatē ꝛ hmōi. Et ita fit q q vno die festo nō vult abstinere a labore. sepe iusto dei iudicio ꝑ grandinem vel guerrā aut fractionē pedis bouis vl' equi aut aliter opꝫebit abstinere toto mēse vel anno. B Scdo violare festa vel nō obſuare est maxime ꝑuersitatis ꝛ fatuitatis. Primo: qꝛ talis potius vult laborare in ſuitio diaboli q̄ q̇escere in ſuitio chr̄i. Scdo qꝛ potius vult esse in statu miserie infernalis cum magno labore in die festo adq̇rendo sibi tormēta q̄ esse in statu patrie celestis vbi est quies eterna. Vn̄ Hieronymus in testamēto. O q̄nta demētia hoīm: q̄nta fatuitas miserabiliū mūdanorū q cū etiā ꝑ labores ꝛ picula pati sint damnari nolūt suaue iugū dn̄i ꝛ onus leue portādo saluari. Hec ille. Nōne fatuus ē q magis vult laborare cū maximis sudorib' q̄ q̇escere i regia dignitate celesti. Tertio qꝛ cū boues ꝛ equos suos nō ꝑmittāt onerari vltra q̄ debeāt: tñ ꝯtra se ꝑuerse agunt qꝛ in nullo sibi tales compatiunt̃: sed quotidie etiam in festo portant onera laboꝝ ꝛ peccatoꝝ ꝛ tormētoꝝ infernaliū demerendo ꝑ hmōi pctā sua. Quarto qꝛ cū i festo deberent q̇rere gr̄am dei ꝛ sctoꝝ amiciciā ipi q̇runt irā ꝛ vicioꝝ stercora sibi accumulant magnis laborib'. Unde talib' Malach. ij. dicit dn̄s. Dispergā sup vultū vestrū stercus solennitatū vestraꝝ. i. vicia in festis facta in ꝯfusionē vestrā puniā pena multiplici. C Tertio quia violare festa est diuine odibilitatis. Nā Exod. xxxi penā mortis ꝛ excōicatiōis a dei ꝑplo cōminat̃ deus violatorib' in signū odij spēcialis ad hoc ptm̄. dicit em̄ sic. Videte vt sabbatū meū custodiatis. qui em̄ polluerit illud morte moriat̃: q fecerit in eo opus ꝑibit anima illius de medio populi mei. Hec ibi. Et sic patet propositum q deus tales punit corporaliter occidendo ꝛ a celo etiā excludēdo. Si petas q̄rendo. vn̄ est hoc q tātū deus odit violatōem festi. Rn̄det̃: quia cū festum sit quoddā signū

recognitionis diuine: vt pdictum est: ideo
eius violatio videt quodammodo esse dei ne-
gatio. Insup cum hō se totū p oi tpe ha-
beat a deo a q est. 7 qlibet momēto tpis a
deo 9fuat: idcirco magna iniuria fit deo vt
homo se totū subtrahat deo illo die quo
deberet potius se dare deo. Insup donat
se totum seculo vel diabolo dei inimico:
propter hec merito deus odit tales. D

Quarto quia est multimode dānabili-
tatis. Nam omnis lex totius mūdi dānat
7 puniēdos dictat violatores festoꝝ: vt p
sequemur scdo arti. fmonis. Nā nō solū
leges iuste sedetiā ritus idolatrarū gentili-
um puniebat violatores. vt patet exēplo
vulgato in gestis Rhomanoꝝ: vbi legit
q Achtus in ciuitate rhoma regnauit: q
p legē statuit q dies primogeniti sui cele-
ret sub pena mortis. Cumq multi trans-
grederent consuluit Virgiliū 7 petiuit vt
arte sua faceret q trāsgressores accusarent
Virgili9 ergo arte magica fecit vt statua
erecta in medio ciuitatis oia hmōi in ciui-
tate facta occulte in isto festo violādo reue-
laret. 7 sic plures occidebant. Erat aūt q-
dam faber noie Focas q laborabat in no-
cte festi. maneq facto pperās cū malleo cō-
minabat dicēs. Si tu me pdideris 9frin-
gam caput tuū: 7 sic domū redibat. Quo-
dam mane festi misit impator ad statuā
illā vt reqrerent de trāsgressoribo. 7 statua
ostendit illis tria metra descripta in fron-
te suo sic. Tēpora mutant: hoies qq de-
teriorant. Qui veritatem dicit caput fractū
habebit. Audi vide tace si vis viuere i pa-
ce. Itaq impator venit ad statuā interro-
gans qs sibi minaret. Et tandē respondit
q Focas. Captus est ergo et adduct9. in-
qrentiq impatori cur contra legem age-
ret: respondit. Dñe hanc legē nō possum
suare. qz omni die octo denarios oportet
me adquirere quos nō possum sine labo-
re habere. quia duos denarios soluere ha-
beo quotidie. duos accōmodare. duos p-
dere: duos autē expēdere. Cumq hec ver-
ba nullus intelligeret: iurauit impator q
nō occideret si edissereret. Et sic ille expla-
nauit di. Duos debeo soluere qz pri meo
q me enutriuit dare teneor pro victu eius
paupertatis. duos accōmodo: qz filiū ha-
beo in schol discentē p q soluo. q tandem
cū ego senuero me nutriet. Itē duos pdo
qs in vxorē q mihi 9tria est qtidie expēdo.
duos aūt in vsus necitatis mee expēdo. 7
sic liberatus ē Focas p sapiaz. 7 a senatu cō-
mendatus. Tandē post mortē impatoris
elect9 est impator. in cui9 corona capitis in
imagine depicti st octo denarij. E

Circa secundū de lega-

li punitiōe nota q ois lex punit trāsgressi-
onē festi. Patz pmo lege intrinseca. s. na-
ture in aia. qz rō ipa naturalr dictat vt hō
aliqn intendat vite 9tēplatiue: deū 7 dei
bñficia recognoscēdo. 7 p 9ñs cōsciētia re-
murmurādo p trāsgressiōe puniēdū decer-
nit. Propterea de scto Job qui fuit tpe le-
gis nature dr q cum in orbez trāsissent di-
es. i. in capite hebdomade: quod est dñi-
ca die mittens sanctificabat filios suos.
Job. j. scz admonendo de gratitudine bñ-
ficiorū dei: 7 corrigendo de peccatis. Ideo
subdit dicēn. Ne forte peccauerint filij 7c̄

Secūdo lege mosayca. Nume. xv. vbi
dominus pcepit lapidari eum qui collige-
bat ligna in sabbato. Deniq tertio le-
ge pphetica. Hiere. xvij. Ezech. xx. 7 plu-
ribus alijs dominus ponit multiplicē cō-
minationē penarum contra trāsgressores

Quarto lege euangelica. Matth. xix.
Si vis ad vitam ingredi serua mandata.
7 sic p contrariū si non serues damnaberis

Quinto lege apostolica. Ab apostolis
enim exorta est diei dñice celebratio pro-
pter multa eius priuilegia. vt i speciali ser-
mone parte de tempore tractauim9. Et p-
sertim quia christus resurrexit die domi-
nico 7 discipulis apparens gaudiū fecit.
Sed malus discipul9. s. Judas traditor
sm q Aug. dt. eodē die se suspēdit audi-
ta chri resurrectōe: licz euangeliste p anti-
cipationē scribant hoc factū in serie passio-
nis. Sic fiet malis q die dominica. s. no-
stre resurrectionis finalis suspendētur cor-
pore 7 anima ad perpetuā damnatōem in
iudicio. Itē die dñica apostoli spūsan-
ctū acceperūt. ergo 7c̄. Sexto lege cano-
nica: habit extra de ferijs. ca. omnes dies
dominicos celebrari omni veneratōe. Itē
de conse. dist. iij. c. puenit. Grego. decernit

ꝙ violatores dñice diei sunt antichristiani. Septimo lege ciuilica. Nā. C. de fer. l. vl. pcipit sub pena amissiōis milicie ⁊ pscriptiōis patrimonij nō fieri in festo iudicia ⁊ spectacula. Et sic patet ⁊c. F

Circa tertium de mo-

do vacādi ex q̄ sermōe de tpe lati⁹ egi n̄ oportet hic repetere. Sȝ restat q̄stio. vtȝ christianus die toto vl' maiori parte diei i festo vacare salubribus teneat ex pcepto: R̄ndetur fm Cancel. paris. et in Antonina p. ij. tit. viij. c. vij. ꝙ licȝ hoc facere esset bonū: non tū obligat: imo potest quis i festo assumere aliquā recreatiōem vel spaciatū vl' solacium dūmō sit honestū: ⁊ taliter fiat ꝙ n̄ cōmittat peccatū mortale. Unde siqs audit missam ⁊ postea tota die solaciat vel ociat honeste nō peccat mortalit' sed venialiter: alias sermo esset nimis dur⁹: ⁊ multi pter cōmune credere damnarent. Un̄ ex pcepto nō tenet nisi missam audire: ⁊ ab operibus seruilibus abstinere. ⁊ sic a pctis. Sed q̄nto pl⁹ vacat tanto pl⁹ meret. Hec Antonina. Exemplū legit in Spe. di. vij. exē. lxxij. ꝙ festa qlibet q̄dam deuote celebrauit: diuturnis vacan̄ oratiōibus: ⁊ in festo oim sctōȝ migrauit deuote. ac post mortē cuidā apparuit i gl'osa pulcritudie dicens ob hoc se sanctis associatū. Rogem⁹ ergo christum ⁊c.

Feria quarta post dn̄icā Ramispalmarum Sermo. I. de remissione pctōȝ e ei⁹ regulis generalibus ac signis.

Jesus autem

dicebat. Pater dimitte illis: n̄ enim sciunt quid faciūt. Luc. xxiij. cap. ⁊ in passione euangelica que cantitur in missa hodierna. Dominus Jesus charissimi pietate et misericordia plenus orauit pro suis crucifixoribus vt nullus peccator quantūcunq; in peccatis profundatus desperet de pctōrū suoȝ remissione si cōuersus fuerit ad penitētiā. Proinde diligenter aduertamus charissimi ꝙ christus dn̄s hāc orōem p remissiōe nrorum peccatorū fudit quando erat cruci affixus ⁊ tribus clauis vulneratus: ac sanguie sacro pfusus: vt doceret ꝙ per meritū crucis ⁊ sanguis christi oia pctā q̄ntūcūq; grauia nobis donantur vel dimittunt: si tamē compatimur imitādo ipm in cruce penitentie in qua ⁊ nos debem⁹ configi tribus clauis. scȝ contritiōis vere ⁊ cōfessionis ⁊ satisfactionis: quibus vulneramur amore christi. De quo Gre. dicit. Mala est sanitas cordis que nescit dolorē hui⁹ vulneris. s. charitatis: que operit multitudinē crimis ⁊ introducit in regnū eterne btitudis. Un̄ propheta ps. xxxj. dicit. Beati quoȝ remisse sunt iniquitates: et quoȝ tecta sunt peccata. Qd̄ potest poni pro alio themate. Ecce btōs dic penitētes i charitate: q2 scȝ remissionē hn̄t pctōȝ p sanguinē christi: ⁊ in spe beati sunt: etsi re nōdū existant cū sint i gratia q̄ est arra beatitudinis future. Hec Lyra. Itaq; de remissione pctōȝ mortaliū omniū de quibus p totum hoc q̄dragesimale egim⁹ restat tanq; p medela infirmitatū aliquid saltē generalit' pponere. Quāuis autē in alio quadragesimali plurima specialius egerim⁹ de penitentia. tn̄ ⁊ i hoc quadragesimali necessitas cogit breuiter inuehere p populi doctrina salubri. Un̄ de ipa peccatoȝ remissione declarem⁹ tria mysteria pro h sermone.

Primū de remissionis notificatōe
Scdm de regularitatis obsuatōe
Tertiū de cognitōis piecturatiōe. G

Circa pmum de notifi-

catione q̄ritur: q̄d sit peccatū remitti. aut qualit' fiat a deo remissio peccati: hoc vtile est vt nouerim⁹ quō a nris peccatis debeamus expiari. Respondet fm Tho. in questionibus disputatis de malo. questione de peccato veniali. ar. xj. ꝙ peccatū remitti nihil aliud est q̄ peccatū homini nō imputari. ⁊ ostendit ex scriptura sic. Nā cum ps. pmisisset dicens: Bti quoȝ remisse st iniq̄tates: ⁊ quorum tecta sunt peccata: ex ponen̄ hec subdit. Btūs vir cui non imputauit dn̄s peccatū. ⁊ sic peccatū remitti est nō imputari. H Pro clariori intellectu nota fm intētōeȝ Scoti sup. iiij. dist. xiiij. ꝙ postq̄ qs pfecit actū pcti: l3 iā act⁹ trāsierit: tamē anima que peccauit manet

tū dei volūtate obligata ad penā peccato
scʒ cōmisso correspondētē vt dr Aug. sup
eadē vba pdicta ps. Exemplū. postqȝ qs
offendit regē vel iudicē: lʒ actus offensiōis
iam trāsiuit: tn̄ in offendente remanet im
putatio ad penā. Sic ꝛ in ꝓposito manet
post peccatū in anima macula peccati ꝓ
pter quā non est digna dei amore vel gra
tia nec visione diuina tanqȝ inquinata ster
core peccati. Sicut eni nō decʒ nec admit
titr qs ad ꝯspectū regis facie stercorizata.
Sic in ꝓposito. Vn̄ Apoc. xxi. Nil coinq
natū. s. pctō intrabit i illō. s. celū. Itē post
pctm̄ manet etiā reatꝰ pcti ad penā quā
oportʒ soluere anteqȝ ꝑueniat talis. s. aia ad
beatitudinē. Tunc ergo dicit pctm̄ remit
ti. Primo qn̄ tali aie peccatrici nō imputa
tur talis. s. pcti macula: sed infusa dei grā
delet vel tollit. Scdo qn̄ etiā nō impu
tat eidē illa pēa ordīata a dō ad quā fuit
obligata. ita q deꝰ nō reseruat talē aiam
ad penā ꝓ illo pctō. nec vult vindicare ꝑ
penā ipm pctm̄ cōmissum. I Scdo
quoqȝ ex his querit. Quali homini deus
nō imputat pctm̄. Rndet scdm Cassiod. su
per eadē vba ps. q omni agenti verā pe
nitētiā. Preterea cū dicat Ps. Btūs vir cui
nō imputauit dn̄s peccatū: subdit. nec est
in spū eius dolꝰ. Vbi glo. Cui nō impu
tat dn̄s pctm̄ nisi illi in quo nō ē dolus fal
se pnie: sed se vero corde. s. penitēdo accu
sat in ꝯfessiōe: ꝛ satisfactōēʒ intēdit pficere
Exēplū in Dauid q cū peccassʒ cū Ber
sabee vxore Vrie: ꝑus imputauit deꝰ pec
catū sibi ꝑ ꝓphetā Nathan: q ꝓposita pa
bola q diues quidam pepcit suis ouibus ꝛ
ouiculā paupis hominis mactauerit pe
grino aduenienti. Et data snīa a Dauid
q filius mortis est vir ille diues q h fecit:
subiungit ꝓpheta. Tu es ille q Vriam oc
cidisti ꝛ vxorem eꝰ tulisti: qȝobrem nō re
cedet gladiꝰ de domo tua ꝛc. Sed cū da
uid vere penituisset ꝯfitēdo: peccaui dn̄o:
ꝓpheta mox eternā denūciauit remissiōeʒ
di. Dn̄s trāstulit pctm̄ tuū. ii. Regū. xii.
O ergo sacra pnīa que peccata deles.
K Denique tertio querit: Quō ꝑ pniaʒ
tegit deꝰ in anima peccatū: vt dic ps. vbi
s. s. quoꝝ tecta sunt pctā. Quō eni fit in
beatificato homine vt cōmissa in h mun
do peccata nō sint apta deo: cū deo nil po
test celari vl tegendo abscondi: cui oia ab
eterno nota sunt ꝛ apta oculis eius. Heb.
iiii. Et ꝑ ꝯn̄s mirū est q nō videāt etiam
beati. Sed respondet scdm Lyrā et docto
res cōmuniter q peccata hominū cōmis
sa non sic dicunt tegi vt nullo modo vide
antur vl cognoscāt fore facta: qr h ē imposs
sibile vt pteritū nō sit pteritū. vl q deo sit
ignotū. sed dicunt tegi vl tecta per pniaʒ
qr nō videt deꝰ ad puniendū illa. nec erūt
ad ꝯfusionē hominis i patria beata. quia
videbunt tanqȝ dei miscdia ꝛ grā remis
sa. hoc autē ꝑ charitatē penitentie annexā
Nam. i. Pe. iiii. Charitas operit multitu
dinē peccatoꝝ. Sicut eni ferrū cū in se sit tur
pe ꝛ rubiginosum: si ignitum fuerit totalit
splendorem ignis induit et fit pulcrū: nec
apparet rubigo in eo. sic erit in anima igne
charitatis et gloria splendente in celo. Et
sicut militi qui in bello cecidit: si postea sur
gens hostes strauit magnifice: casus non
est ad confusionem. Sic in ꝓposito L
Itē ex dictis Hugonis sup Eccl. Exē
plū potest poni tale. Si qram tec hō qd
est pfundius inferno: Rndet Hugo ibi
q peccatū. Nam si nō essʒ peccatū nō esset
infernus. ꝛ peiꝰ ē esse in pctō qȝ in inferno
sine peccato. vt patet ꝑ Anselmū. libro si
militudinū. Item si queram: Quid est al
tius celo: et angelis qui sūt in celo: Respō
det ibidē Hugo q iusticia. qr angeli ꝑ iu
sticiā ascenderūt supra celū. s. ad dei visio
nem in q celo a pncipio fuerūt creati. Et
subdit Hugo. Quātū g descēdit q de ce
lo ad infernū descēdit: tantū descēdit q de
iusticia ad iniquitatē ruit. Et quantū ascē
dit qui de inferno ad celum ascēdit: tātuʒ
ascendit qui de iniquitate ad iusticiā redit.
Hec ille. Sed qr de celo in infernū cade
re est summe cōfusionis: vt patʒ i demoni
bus. Et ꝑ ꝯtrariū de inferno: si qs posset
in celū ascēdere h essʒ sūme glie: vt patʒ i
chr̄o resurgente vicʒ et ascendente cū san
ctis patribꝫ. Sic in ꝓposito nō ꝯfusio sed
virtutis magna glīa erit in celo eis qui ꝑ
pniam de pfunditate. s. peccatorū tanqȝ d
inferno ascenderūt in celestē beatitudinē.
O ergo sacra pnia qȝ mirabilis ptuꝫ es.
O qntum amari deberes.

M Circa secundū de regulis obseruandis ꝓ remissione peccatorū obtinēda Notandū ꝙ plures regule generales tradunt̃ de hoc a doc. recolligēdo ex dictis Cancellarij parisieñ. ⁊ aliorum.

Prima regula fidelitatis. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Vñ Augu. xxiiij. q. j. c. Ubi sana fides nō est ñ potest esse iusticia. qꝛ iustus ex fide viuit. Exemplum de hereticis ⁊ scismaticis. Itē de sortilegis ⁊ hmōi. Nam qꝛ sanā fidē non habent: nō cōsequunt̃ peccati remissionē.

Scḋa regula dicit̃ integritatis. videlicet ꝙ peccatū mortale vnū nō remittitur sine alio. ideo integra est penitentia agenda nullo mortali retēto. Nā ḋ pe. di. iij. §. His autoritatibus. Leo papa. ⁊ disti. v. c. Fratres. Innocenti⁹ expsse dicunt hanc regulā. Ratio fm Cancellariū: qꝛ manente vnico mortali remanet inimicicia peccatoris ad deū. ergo penitētia de vno vl̃ pluribus retento aliquo mortali nō valet ad remissionē eti ꝑ illoꝝ. Unde contrariū tenere est heresis: vt ibidem dicit Cancellari⁹ Exemplū de homine: qui licz de alijs peccatis peniteat: tamē nō vult restituere alienū. talis penitētia nō facit remissionē peccatorū: vt patet per Aug. xiiij. q. vj. si res. Tamen valet ad alia temporalia retribuenda. sicut opus bonū in mortali factum. Similiter dicendū est de penitētia iram retinentis vel meretricē ⁊c.

N Tertia regula dꝛ venialis qualitatis. s. ꝙ pctā venialia existente homine in mortali nō remittunt̃ nisi remisso peccato mortali. Et patz fm Richar. in iiij. di. xvj. q. et ar. fi. Quia homo q̃diu est in pctō mortali est inimicus dei. Aug. Scio deū esse inimicū omī criminoso. inimico autē q̃diu est inimic⁹ nō remittit̃ offensa nec magna nec parua: quia remissio culpe nō fit nisi per gratiaz spūsancti: a qua talis est alienus. ergo manēte mortali quo ad culpā: nō remittit̃ veniale. Nec potest dici ꝙ veniale possit remitti ꝑ penitentiā sine gratia: quia talis penitētia ē informis: nō accepta deo illa acceptatione q̄ requirit̃ ad remissionē peccati Veruntamen mortale remitti potest sine veniali. et vnum veniale sine alio veniali. Hec Rich. Exemplū: qñ qͥs ꝯterit⁹ est de mortali: nō tamē tāto feruore vt etiam venialia tollant̃. Nam mortale tollit̃ ꝑ cōtritionē solā. sed venialia per feruorē contritionis vel charitatis: qui implicite vel explicite contritionē continet. vt ꝑ aquam benedictā: dominicā orationē: et huiusmodi fm quantitatē feruoris tollūt plus vel minus de venialibus que sunt innumerabilia. nec potest hō omnia memorari.

O Ad pdicta exemplū naturale. Si manus sit fetoribus stercoris sordidata: fetores nō tollunt̃ nisi stercus abluat̃. Et qñꝙ ablato stercore adhuc fetor manet.

Quarta regula dicit̃ necessarie veritatꝭ scz ꝙ ad remissionē peccatoꝝ necessaria ē vera cōtritio. Hec autē ꝯsistit in pctī detestatione et ꝓposito cauendi ⁊ ꝓposito ꝯfitendi ac satisfaciēdi. vt patz ex diffinitiōe cōtritiōis. Sine contritiōe aūt vera nec cōfessio nec satisfactio valet remittere peccata. puta si quis habet voluntatē peccādi: licz confiteat̃.

Quinta regula dicit̃ totalitatis id est cuiuslibet partis. vicz ꝙ penitentie vna pars contempta altera nō sufficit remittere peccata. puta si quis confiteri vere nō vult vel satisfacere: licz defleat. Nam cum nō potest quis confiteri sufficit habere ꝓpositū. similiter de satisfactione. Sed si contemnit: ita ꝙ nō vult confiteri vel satisfacere: etiāsi posset: hoc damnabile est. et patet de pe. di. j. §. Ex his. ⁊ c. Mensurā.

Sexta regula dicit̃ amoris ⁊ charitatꝭ scz ꝙ ad remissionez peccati requiritur vt hō agat penitentiā ex amore dei et charitate sine qua nō est sal⁹. j. Cor. xiij.

Septima regula dꝛ sempiternitatis. vicz ꝙ sꝑ velit dolere. scz dum menti occurrit peccatum commissum. Unde Hugo de sancto Victo. dicit. ꝙ deus quēcunqꝫ absoluit a peccatis ligat eūdē vinculo perpetue detestationis. scilicz habitualiter. Totum recordatur tenet̃ etiam actualiter. Proinde si quis penitet: sic ꝙ ꝓpositum habz in posterū aliquādo recidiuandi: non consequitur remissionē. Si autem penitet cū ꝓposito nō peccādi de cetero tūc vera penitētia est ⁊ remittit̃ peccatū: lz postea cōtingat recidiuare. Nec talis damnat̃ ꝓ peccatꝭ ḋ quibꝰ pri⁹ penituit. sed soluz pro recidiuo

de quo nōdū penituit morte pūctus. De istis oibꝫ in alio q̄dragesimali latius. O ꝙ pctōr agnosce ꝗ misericordit̄ tibi parcat deus ⁊ age pniam.

P Circa tertiū de cognoscenda remissiōe pctōꝝ. Querit̄ vtrū hō possit cognoscere certitudinaliter ꝙ sibi remissa sunt pctā: Rñr ſm Rich. i. iiij. di. xxiij. ar. ix. q. j. ꝙ de lege cōi nō pōt certitudinaliter scire q̄s h̄ certitudine sciētia iuxta illud Eccle. ix. Nemo scit vtꝝ odio vel amore dignus sit. Dicit̄: de lege cōi: qr ꝺ lege speciali aliquibꝫ sctis certitudinaliter fuisse legimus reuelatū. vt Paulo aplō ⁊ etiā sctō Frācisco vsqꝫ ad nouissimū quadrantē. ⁊ sic de alijs sctis. Verūtn̄ etiā de lege cōi pōt hō de suoꝝ pctōꝝ remissione esse certus certitudne ꝓbabilis ꝯiecture. Et hoc sufficit penitentibꝫ. Hec Rich.

Q Sꝫ qbꝫ signis possit hō ꝓbabili cōiectura agnoscere ꝙ sibi remissa sūt pctā. Rñdet̄ ꝙ summū ⁊ Primū est qḋ ponit ibidē Rich. scꝫ fecisse qḋ est in se veracissime dolēdo: ꝯfitendo: satisfaciēdo: ⁊ ꝓpositum cauēdi habēdo. Et iuxta p̄missas regulas signū est remissiōis hoc. Scḋm q̄ꝫ est ardēti amore chr̄i de pctis dolere. ⁊ sic sentire ardētē dei charitatē ⁊ pcti dolorē ⁊ horrorē in corde. Vñ Luc. vij. chr̄us dixit Magdalene. Dimissa sūt ei pecca. mul. q. di. multū. Tertiū est lachrymas vero corde abūdāt̄ fudisse Aug. Lachryme testes sunt doloꝝ. Isaac abbas ḋt in coll. pa. Cū ad regionē lachrymaꝝ puenerıs scito te exauditū ꝓ tuoꝝ remissiōe pctōrū. Hec ille. Quartū est ꝯsolatōēꝫ spūsscti in ꝯsciā serena accepisse. Ber. ad frēs dicit. Si de peccatꝫ cōmissis penitēs nōdū spūsscti ꝯsolatiōem accepisti: min⁹ te pniam egisse cogita. q di. suppleas ꝙ qḋ deest. Idē. Serenitas mentis et pnia signū est remissiōis. Vñ ps. ait. Scḋꝫ multitudinē doloꝝ meoꝝ ꝯsolatiōes tue letificā. ani. meā. R Exēplū legit̄ li. apū ⁊ in speculo exem. di. v. exem. xxx. ꝙ puella q̄dam generosa in amorē cuiusdā iuuenis demonū insultu stimulata: cuꝫ multis lachrymis est ꝯfessa. Cūqꝫ intantū fuisset grauata tentatiōe vt nec dormire nec comedere posset. Ecce chr̄us sibi apparuit ⁊ vidit q̄si crucifixū plagis recētibꝫ. ⁊ dixit sibi. Me diligas q sū formosus ⁊ sup oia bonus. Et sic tātū gaudiū spūsscti pcepit sibi infusum vt ab omni tentatōe fuerit liberata. Vñ multū valet memoria passionis chr̄i S Aliud ibidem in sequēti exemplo refert̄ ꝙ militi intrāti religionē ꝓ faciēda pnia de peccatis: tentatio occurrit a diabolo vt exiret. Cui chr̄s apparuit di. Grossum panē hordeaceū intinge in vulnus lateris mei ⁊ sanguine madefactū comede. Videbat̄ aūt illi ꝙ sanguis flueret recens de vulnere chr̄i. Cūqꝫ ille panē cruentatū horreret sed ad chr̄i pceptū ori applicasset. sensit in pane dulcedinē mirabilē sup oēm suauitatē: ⁊ sic comedit: ⁊ ab oi tentatiōe trāquillus ꝑseuerauit vsqꝫ in finē vite in sancta pnia. O ꝙ tu peccator. o peccatrix aia recognosce chr̄m ꝓ te passum: vulneratum ⁊ sanguine fuso in cruce mortuū: vt te a tuis pctis abluere. ⁊ amore eius q te tātū amauit age pniam: fac finē vicijs: vt cū ipo eodē dn̄o Iesu eternaliter regnare possis in btitudine patrie celestis. Qḋ nobis p̄stet idē dei fili⁹ Iesus q cū patre ⁊ spūsancto viuit ⁊ regnat deus ꝑ infinita secula seculoꝝ. Amen.

Sermones ꝓ diebus sequētibꝫ plurimos habes descriptos in alijs partibꝫ sermonum Pomerij.

Ad laudē ergo domini nostri Iesu ac ad honorē ⁊ gloriam beatissime virginis Marie matris eius ⁊ seraphici patris nostri Francisci totiusqꝫ triūphātis curie celestis: Finit Quadragesimale ḋ vicijs sermonūqꝫ hmōi op⁹ Pomerij. Rogo aūt vt oret̄ de⁹ ꝓ meritāto labore fatigato ad vtilitatē animaꝝ ex chr̄i charitate.

In nomine do

mini Jesu incipit tabula s*m* ordinem al-
phabeti de materijs contentis in hac par
te Pomerij videlicet Quadragesimali de
vicijs.

Finit Tabula.

In nomine domini Iesu sequitur tertium Quadragesimale Pomerij de preceptis decalogi presequendo registratum

Quia nempe dicente phorum principe .s. Aristotele .j. Physico. z. viij. Topicorum. Peccatum est fieri per plura que possunt fieri per pauciora. Cum in partibus precedentibus sermocinarum Pomerij sufficienter: licet sparsim confecti extent sermones de vnoquoque ipsorum preceptorum decalogi: ideo superfluum iudico hic iterum scribere nisi quantum oporteret aliqua addere pro supplemento materie talis et coaptatione. sed sufficiat presequendo hic solum registrando ordinem et seriem predicandi de eisdem: annotandoque remittere illuc vbi inuenitur talis sermo vel materia de huiusmodi precepto de quo placet predicari. Et quoniam deuotio populi gliscit euangelium de die vnoquoque quadragesimali audire. Hanc ob rem statui thema pro singulis diebus accipere ex euangelio: et eidem competenter materiam eiusmodi sermonis applicare. vt patebit intuenti.

In capite ieiunij scilicet die Cinerum Sermo I. scilicet de districta obseruantia preceptorum dei.

Thesaurizate vobis thesauros in celo. Mat. vj. et in euan. hodier. Verba sunt nostri saluatoris Iesu: in quibus hortatur nos ad thesaurizandum celestes thesauros in perpetuum permansuros. Amici carissimi si inquiramus quis thesaurus est preciosissimus in toto mundo. sacra scriptura respondet nobis quod preciosissimus thesaurus super omnia est charitas. sicut docet Apostolus j. Cor. xiij. di. Maior horum est charitas. Vnde Aug. xv. de trini. et Magister dis. xvij. di. In diuinis donis nil maius est charitate: hanc qui habet diues est: etiamsi nil videatur habere. sine qua nihil habet quis etiamsi multum videatur habere. Idem Augu. Aurum habens in arca diues est: quomodo ergo deum habens in conscientia diues non est: Sed quoniam hunc thesaurum charitatis nemo habet nisi per obseruantiam preceptorum. sicut expresse dicit christus Io. xiiij. Qui habet mandata mea et seruat ea ille est qui diligit me. Idcirco sancta ecclesia per christi verba in hodierno euangelio docens nos filios suos quomodo debeamus his diebus sacris ieiunare: vicz sine omni hypocrisi et malicia: inducit et hortatur vt vngamus caput .i. christum placare .s. oleo pietatis et operum charitatis. faciem etiam lauare per penitentiae lachrymose aquas et thesaurizare in celo thesaurum charitatis per obseruantiam preceptorum quasi di. O vos peccatores qui hoc anno a multis diebus thesaurizastis vobis iram dei per varia peccata: superbiam: auariciam: luxuriam. etc. iam nunc in ista quadragesima conuertimini ad deum et thesaurizate vobis obseruando dei precepta in charitate thesauros vite eterne: quos nec tinea nec erugo demolitur. prout in hoc sacro euangelio. Itaque de preceptis predicando tria mysteria in hoc sermone declarabimus de ipsa obseruantia preceptorum diuinorum in generali.

Primum dicitur districte obligationis.
Secundum dicitur debite obseruationis vel implenionis.
Tertium dicitur salubriter fructificationis.
De istis vide in forma eadem ser. xl. in secundo quadragesimali .s. de vicijs.

Feria. V. post Cinerum Ser. II. de obedientia diligenti in preceptis dei

Multi venient ab occidente et oriente et recubent cum Abraam Isaac et Iacob in regno celorum Matth. viij. et in euangelio hodierno. Verba sunt saluatoris quibus edocet quod ad regnum celorum intrare quis non valet et cum sanctis dei regnare nisi per fidem christi et obedientiam preceptorum diuinorum sicut Abraam Isaac et Iacob et omnes electi per hec salvati sunt. Vnde legimus Matth. xix. quod dum quidam interrogasset dominum Iesum dicens Magister bone quid boni faciam vt habeam vitam eternam. Respondit Iesus dicens. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Proinde etiam in hodierno euangelio christus Centurionis fidem commendauit et predixit iudeos non credentes i

cū eternaliter dānādos. Qui vo crederēt fide formata. s. charitate: obſuando p̄cepta: cū ſctis patriarchis i celo corregnaturos. ptz in euāgel. Itaq; de obediētia diligēti p̄ceptoꝝ dei tria myſteria in hoc ſermone reſtant declaranda

Primū dr Amoroſe inductionis
Scdm Periculoſe inobeditiōis.
Tertiū Dulcoroſe facilitationis.

De iſtis vide in ſcdo Quadrageſimali d vicijs. ſ. in Sermone xlj. vbi ſub eadē forma diuiſionis habent

Feria. VI. post Cinerū Sermo. III. ſcz de pluralitate p̄ceptoꝝ dei.

Dictū eſt antiquis. Dilige ꝓximū tuū. ⁊ odio hēbis inimicū tuū. Ego aūt dico vob Diligite inimicos vros. Mat. v. ⁊ in euāge. hodierno. Saluator nr voluit nos obligare nō ſolū ad diligēdū deum ſed etiā ꝓximū. Et ſic dedit plura p̄cepta. Unū: de diligēdo deū. Scdm: de diligendo ꝓximū. Tertiū qd difficilius eſt etiā de diligendo inimicū. Quare hec: niſi qꝛ vt Chryſ. dr Dilectio dei ⁊ ꝓximi etiā inimici ꝯcatenate ſunt. ita ꝙ vna ſine alia haberi nō valet. Nā q diligit deū eius p̄cepta ſeruat. q p̄cepit ꝓximū: etiā inimicū p̄cepit diligere. Q, aūt antiq̄s dictū fuit Odio habebis inimicū tuū: h ſm Orige. intelligit de diabolo: q obſtinat⁹ eſt i malo. g odiēdus. Sz ꝓxim⁹ etiā inimic⁹ hō diligi debz ꝓpter deū inq̄ntū hō ꝑticeps gr̃e ⁊ beatitudinis. q̄uis malicia eius nō ſit diligenda. vt ait Aug. Et qꝛ ꝓximus diligit ꝓpter deū: ⁊ in deū. idō eo ipo deus diligit in ꝓximo. Un̄. j. Joā. iiij. Hoc mādatū habemus a deo vt q diligit deū: diligat ⁊ ꝓximū. Qui ei dicit: qꝛ diligo deū ⁊ ꝓximū odit: mendax eſt. Un̄ chrs in h euangelio docet de iſtis ⁊ alijs pluribꝰ ptz intuenti textū. Itaq; cū q̄ data ſunt plura p̄cepta dilectiōis vt dictū eſt: tria myſteria ponemus in hoc ſermone.

Primū de p̄ceptoꝝ pluralitate.
Scdm de documentoꝝ modalitate.
Tertiū de exemplaritate

De qbꝰ ſub eadē forma diuiſionis: vide ſcdo Quadrageſimali. ſ. de vicijs. ſer. xlij

Sabbō poſt Cinerū. Ser IIII. De p̄ceptis p̄me tabule ⁊ ſcde ⁊ ſupadditis

Deprecabantur vt vel fimbriā veſtimenti eius tangerent: ⁊ q̄cūq; tangebāt: ſalui fiebant. Marc. vj. ⁊ in euange. hodierno. Sic ſacrū canit euāgeliū cū dñs Jeſus ſupra mare ambulañ. diſcipul' nauigañ. ⁊ ꝓpt ventū ꝯtrariū laborantibꝰ in remigañ. apparuit. Illi aūt turbati ſūt putañ. ee phantaſma: vn̄ exclamauerūt. Sz dñs Jeſus ꝯfortauit eos ⁊ in nauē aſcēdit. ⁊ ceſſauit ventus. Per hec myſtice deſignauit ꝙ ipe dñs Jeſus ſuos chrianos in tentatōibꝰ ⁊ tribulatōibꝰ vexatos ſolet ꝯfortare ⁊ ꝯſolari ꝑ grāz ⁊ de tare illos. Tandē euāgeliū dr ꝙ egreſſis d naui ceperūt ad Jeſuz venire infirmi ⁊ infirmos circūferre ad eū ⁊ in plateis ponere. ⁊ dep̄cabāt eū vt vl' fimbriā veſtimēti ei⁹ tāgerēt. ⁊ q̄cūq; tangebāt ſalui fiebāt. A

Spūaliter fimbria xp̄i que eſt ps vltima ei⁹ idumēti ſignificat vltimū vite xp̄i id eſt paſſionē ⁊ mortē: quā q tāgit xp̄ianus ſalu⁹ erit. Sed quō debet ⁊ poſſit tāgere: nota ſm nrm Ri. h. ſup. iij. diſt. ꝑti. ar. j. q. j. Aia humana ſenſualiter vel ſpūaliter tāgit paſſionē xp̄i ꝑ fidē ⁊ dilectiōez q̄ dilectio ꝯſiſtit in obſeruātia p̄ceptoꝝ: ⁊ talis aia ſalua erit. Nō eīn ſufficit xp̄iano ſolū videre paſſionē xp̄i ꝑ itellectū: nec ſolū audire in ſcripturis p̄dicatā: nec ſolū odorare ꝑ deuotiōis ſimplicis affectū in oratione: nec etiā ſolū guſtare in ſacramēto euchariſtie. ſed requirit vt tangat etiā ꝑ fidē ⁊ charitatē: q aiam ꝯiūgit deo. j. Joā. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Tangamus g chariſſimi manu. i. ope implendo p̄cepta in charitate: et ſic ſalui erimus. ptz de p̄dictis in euangelio. Itaq; de ipis preceptis adhuc tria myſteria declarabimus.

Primū de p̄ceptis tabule p̄me.
Scdm de p̄ceptis tabule ſcde.
Tertiū d p̄ceptis addit' ex ſerie ſcripture

Circa p̄mū de p̄ceptis p̄me tabule notādū ꝙ ex q̄ ꝓ oibꝰ ꝓ p̄mo dēm⁹ deū diligere. ſcdo āt ꝓximū ſub eo

ꝛ ſ꜒ deū Jdcirco deꝰ dedit ꝑmo ꝑcepta q̄.
ordināt hoiem in deū debere diligenduꝫ.
ꝛ de hoc dedit in ꝑma tabula tria ꝑcepta
ꝑora. Sꝫ q̄re eſt ꝙ q̄ ad dilectōem dei tm̄
mō tria ſūt data ꝑcepta nec ṗlā nec pauci
ora. vide de hoc i ſcdo q̄dragesimali. ſ. de
vicijs : ſer. xliij .ſub lr̄a A. ꝟ. Notandū .ꝙ
deus bn̄dictꝰ. vſqꝫ ad B. lr̄am.

Circa ſcdum de prece

ptis ſecūde tabule Notandū ꝙ deꝰ de ꝓ
ximi dilectōe dedit ſeptē ꝑcepta in ſecun
da tabula ad id ordināria. Primū .hono
ra pr̄em ꝛ mr̄em. Scdm: nō occides. Ter
tiū: nō mechaberꝭ. Quartū .nō furtū faci
es. Quītū: nō loqrꝭ falſū teſtioniū. Sextū
nō ꝯcupiſces vxorē ꝓximi. Septimū. nō
ꝯcupiſces rē ꝓximi tui. patꝫ Exo. xx. Sic
vtrqꝫ in ꝑma tabula ſunt tria ꝑcepta d dei
dilectōe, ꝛ in ſcda ſeptē de dilectōe ꝓxi: q̄
in toto faciūt decē. q dicūt ꝑcepta decalo
gi: a deca qd ē decē: ꝛ logos qd ē ſmo: q̄ſi
decē ꝑceptoꝝ legis ſermo. B Sꝫ
iuxta hec etiā ṗt q̄ri. Quare tm̄mō decē
ꝑcepta ſūt tradita i toto et nō ṗlā nec pau
ciora. Rn̄detꝛ ſm Tho. j ij. q. c. art. v. ꝛ pꝰ
eū Ray. et Antoñ. in ſūma ſua ṗte. j .titu.
xiiij declarañ. ꝑ ſilitudinē hūane coītatis
di. ſic. Quia (inquit) ſicut ꝑcepta legis hu
mane ordināt hoiem ad coītatē hūanam:
ita ꝛ ꝑcepta legis diuine ordināt hominē
ad quandā coītatem ſub deo. Ad h̄ autē
vt hō in aliqua coītate bn̄ cōmoretꝛ duo re
q̄runtꝛ. vicꝫ. Primo: vt bn̄ ſe habeat ad eū
qui ꝑeſt coītati tanq̄ꝫ ad caput multitudi
nis. Et cū h̄ ſecūdo vt bn̄ ſe habeat ad mlꝉ
titudinē. ſ. ad alios coitatis ꝯſocios tanq̄ꝫ
ad mēbra. Nā manꝰ male ſtaret in corꝑe
ſi vꝉ capiti vꝉ etiā ceterꝭ mēbrꝭ nō defuirꝫ
vt deberet. Sic hō in multitudie ſi ſe hꝫ
ad ꝑncipē coītatis bene in his trib⁹ quib⁹
ei tenetꝛ. ſ. fidelitate ꝛ reuerētia ac famula
tu: vtiqꝫ bene ſtat: alioq̄n ſi vel in vno ſe
male habeat malū eſt. Sꝫ qm̄ deꝰ caput
ꝛ ꝑnceps omniū eſt: idcirco req̄rit a nobis
ꝑmo fidelitatē i ꝑmo ꝑcepto: ne honorēꝫ
eꝰ alteri tribuamꝰ. Jō ꝑcipit. Nō adora
bis deos alienos corā me. Scdo req̄rit re
uerētiā ſui nois: iō ꝑcipit. Nō aſſumes no
mē dei tui i vanū. Tertio req̄rit famulatū
in ſabbati ſctificatiōe. Scdo q̄ꝫ hō bn̄
ſe hꝫ ad multitudinē coītatis i duob⁹. vicꝫ.
Prio vt nulli hominū noceat: nec opere
nec ore: nec corde ꝛ ſcdo vt d̄bitū ſpāle cui
dꝫ reddat. Et q̄ntū ad h̄ debitū reddēdū
ꝑcipitꝛ. iiij. ꝑcepto. ſ. honora pa. ꝛ ma. q̄ntū
aūt ad nocumētū poſſꝫ q̄s nocere ꝓxio. ſcꝫ
vꝉ i ꝑſona ꝓpa: iō ꝓhibetꝛ q̄nto: Non occi
des. vꝉ i ꝑſona ꝯiūcta: iō ꝑcipitꝛ ſexto. Nō
mechaberꝭ. Nā mechia nocet i vxore ꝛ i
ꝓpagatōe plis ꝓxi. Itē poſſꝫ q̄s nocere i
reb⁹. iō ꝓhibetꝛ ſeptimo. Nō furtū facies.
Vel in v̄bis oris. iō ꝑcipitꝛ octauo: Nō fal
ſum teſtioniū dices. Vel poſſꝫ q̄s nocere
corde volendo. iō ꝑcipitꝛ nono ꝛ decimo ꝑ
ceptis ꝯcupiſcētia vxoris et reꝝ. C

Circa tertiū de prece

ptis addins Notandū ſm Antoñ. floreñ.
ꝑma ṗte ſū. ti. xiiij. c. iij. ꝟ. vj .ꝙ bn̄dictus
deus vltra hec ꝑcepta decalogi digito dī
deſcꝑta in tabulis voluit in ſacra ſcptura
veteris teſtamenti addere aliq̄ que voluit
vt deferantꝛ populo cōmuni a deo mediā
te doctria ꝛ iſtructōe ſapiētū ſubtilior eo
rū ꝯſideratōe. Et h̄ ordiauit deꝰ ꝑmo ꝓ
pter ꝯfutationē iudeorū male exponētiū.
Scdo ꝓpꝉ dānatōꝫ hereticoꝝ male ſentiē
tiū. Tertio ꝓpꝉ cauēdā aſtutiā demonū ſe
ducentiū. Hec Antoñ. Sꝫ q̄ ſunt illa ꝑ
cepta addita? Rn̄detꝛ ſm Antoñ. ibidem
enumerādo. ſ. ꝙ in ꝑmo ꝑcepto vbi ꝓhi
betꝛ cultꝰ alienoꝝ deoꝝ ꝓhibetꝛ addendo
oīne illud qd ordinat ad cultū idoloꝝ: ſicͭ
hꝫ Deut. xviij. vbi ꝓhibetꝛ luſtratio filioꝝ
aut filiaꝝ: ꝛ ſaſcitatio ꝑ ariolos: ꝛ obſua
tio ſomnioꝝ: ꝛ auguria: et conſultatio ma
leficoꝝ incantatorū: phitonum: ꝛ diuino
rum. ꝛ ſic omnis ſuperſtitio ꝛ vana obſer
uatio ꝓhibetur. Item ſecundo precep
to quo expſſe ꝓhibetꝛ ꝑiuriū: ſuꝑadditꝛ
eadē ꝓhibitio blaſphēie Leuit. xxiiij. ꝛ ꝓhi
bitio falſe doctrīe. Deut. xiij. ꝛ imitatio vo
toꝝ. ꝛc̄. Tertio ꝑcepto q̄ ꝑcipitꝛ expſſe
vacare deo: ſuꝑadditꝛ oīa cerimonialia di
uini cultꝰ i feſto exercenda. Nūc aūt illꝭ ceſſā
tib⁹ additꝛ cultus noui teſtamenti ſm ordi
natōem eccl̄ie in ſacramentis ꝛ diuinis of
ficijs ꝛ colendis feſtis ſtatutis. vt patꝫ diſ.
xj. eccl̄iaſticarū. Quarto ꝑcepto de ho

nore parentũ superaddunt vniuersa p̃cepta d̃ obediẽtia faciẽda p̃latis ꝛ reuerẽtia senũ. Iuxta illd̃ Leuit. xix. Honora p̃sonã senũ: ꝛ corã cano ꝯsurge capite. Itẽ addit etiã de bñficentia exhibenda ꝓximis: tã in tpali eleẽosyna q̃ȝ in spũalib⁹. Itẽ cura de subditis ꝛ filijs ꝛc̃. Quito p̃cepto de ꝓhibitione homicidij addit odium ꝓhiberi. Leui. xix. Non oderis frẽȝ tuum in corde: sed publice argue eũ. Et iteȝ ibidẽ. Nõ stabis ꝯtra sanguinẽ ꝓximi tui Et sił ꝓhibet detractio qua occidit ligua

Sexto de ꝓhibitione mechie addit ꝓhibitio de omi luxurie specie Septio d̃ ꝓhibitiõne furti additur ꝓhibitio vsure ꝛ fraudis omnis in venditiõe vel emptiõe ꝛ rapine ꝛ hmõi. Octauo p̃cepto de ꝓhibitione falsi testimonij addit ꝓhibitio falsi iudicij ꝛ omnis generis mendacij: et susurrationis. Ultimo in nono ꝛ decimo p̃ceptis oim victoꝝ ꝯcupiscẽtia ꝛ cogitatio mala ꝓhibet. Hec ex Anto. ꝛ sufficiãt

Dñica p̃ma q̃dragesime in mane Ser. v. s. de sup̃stitõib⁹ oib⁹ cauendis

Ixit ei Iesus: Uade sathana. Scriptũ est enim: dominũ deũ tuum adorabis: Matth. iiij. et in euange. hod. Charissimi aduertamus in euangelio hodierno quõ dominus Iesus a sathana tentat⁹ fuerit p̃mo de gula. scdo de gloria vana. tertio de auaricia. ꝛ q̃ diabolus ip̃i ꝓmittebat se daturũ oia bona mũdi si adoraret ipsum. Chr̃s autẽ dñs dure increpans: dixit eidẽ. Uade sathana. Scptũ est ei. dñm ꝛc̃. ptȝ Deut. vj. c. Sȝ q̃re h̃: nisi q: hec adoratio cedebat in ꝯtũeliã dei: cũ honor dei trãsferret in creaturã. Et q̃m chr̃s hmõi tentationibus nõ consensit: Ideo sequit i euãgelio q̃ angeli accesserunt mistrañ eidẽ In his oib⁹ docemur p̃dicta vicia cauere ꝛ p̃sertim idolatrie sup̃stitiones: q: ad hec tenemur ex scripturis. ꝓpter qd̃ et chr̃us scripturas allegat cõtra dictas tentatiões diaboli. Sed heu multi christianoꝝ i his vicijs cõsentiunt diabolo in perniciẽ aĩarũ suaꝝ. Sed attẽdite o christiani: o aie chr̃i sanguine a diabolo redempte: attẽdite qd̃ dixerit chr̃s dñs diabolo de hoc tentanti. Uade inquit sathana. Sic debes ꝛ tu repellere talia ꝛc̃. Proinde de sup̃stitiõib⁹ q̃buscũq̃ sũmope vitãdis: pur ad id obligat nos p̃ceptũ dei p̃mũ: in q̃ ꝓhibetur omnis sup̃stitio: declarem⁹ tria mysteria in hoc sermone.

Primũ dicit execrabilis offensionis.
Scdm dr̃ mortalis criminationis
Tertiũ dr̃ modalis diuersificatiõis
De his sub eadẽ forma diuisionis vide in q̃dragesimali. ij. s. de Uicijs: ser. xliij

Dñica eadẽ p̃ma post prãdiũ. Ser. vj. de cultu dei in fide pura et spe salutis: vt p̃apitur

Dominuȝ deum tuũ adorabis ꝛ illi soli seruies. D Hec verba chr̃s dñs allegauit scp̃ta. s. Deut. vj. ꝛ in hodierno euangelio. Mat. iiij. ꝛ hoc est p̃ncipium fundamentale primi p̃cepti decalogi. ꝛ ꝯseq̃nter sequentiũ: vt dicit Lyra super Deut. vj. ꝛ s̃m Ray. in sum. sicut in edificio domus ponit fundamẽtum: sic in edificio spũali q̃ hõ sit bon⁹ reqrit p̃mo oim fides vera: de q̃ est hoc p̃ceptũ. in quo p̃cipit veri dei vnius cultus. ꝛ veneratio oim falsoꝝ deoꝝ cultu excluso. ꝛ sic omni sup̃stitione remota: sicut in p̃cedenti s̃mone patuit: p̃apit nobis in hoc p̃cepto religionis sacre fundamentũ. vt. s. vnũ veꝝ deũ credam⁹: et illũ colam⁹ cultu latrie sibi soli deseruiẽdo ꝛ adorãdo. Sȝ q̃m vt Aug. x. de ciui. dei. ac doct. super. iij. sniaꝝ. d. ix. Latria q̃ est cult⁹ soli deo debitus in interioribus potissime cõsistit in virtutib⁹ theologicis: scȝ in fide spe et charitate. q: sic dicit Raba. sup Geñ. adorare est deum q̃ est adorand⁹ tota mẽte intẽtiõe q̃rere. et h̃ p fidem spem ꝛ charitatẽ. sequit g̃ q̃ in h̃ p̃cepto. s. dñm deũ tuũ adora. ꝛc̃. p̃apitur vera fides ad deũ in spe et charitate. Idõ q̃ȝ de vera fide qua debem⁹ deum colere ꝛ amare: ac in ipso sperare tria mysteria hic declaremus.

Primũ de fidei pure adoratione.
Scdm de spei firme securatione.
Tertiũ de fidei christiane certificatiõe

E Circa pmũ q̄rit q̄re debeat ⁊ obligat hō deũ colere soluꝫ vera fide vnica excluso cultu ⁊ fide oim alioꝝ deoꝝ: ⁊ oi supstitiõe remota: Ad qd rñr sꝫ Tho. ⁊ pᵒ illũ sm Anto. flo. pte pma sũme. ti. xiiij. c. iij. §. ij. ꝙ ad id plures assignantur rationes inductiue.

Prima ex dei largitate
Secũda ex dei dignitate.
Tertia ex pacti fidelitate.
Quarta ex pmij felicitate

Prima rō ex dei largitate: qꝛ oĩe bonuꝫ siue naturale siue tpale siue spũale ñ aliũde ꝙ̄ a dō solo pncipalit habemᵒ. j. Cor. iiij. Quid habes qd ñ accepisti? Et certũ est ꝙ oia in nihilũ redigerent nisi manᵒ dei oipotētꝫ ea sustētaret: dicit Gre. in moral. Ergo nimis ingrᵒ ē qui deũ non colit a q̄ oia bona recepit. Siẽs est tal filijs israel qui miracul multis oñsis liberati a seruitute egyptiaca satis cito postea i deserto coluerũt idola vituloꝝ. Sic chꝛiani mali faciũt ingrī q̄s chr̄s sua passiõe ⁊ morte redemit a diabolo: et tñ diabolũ colunt p supstitiones: cuꝫ diabolus nil boni fecerit nec faciat illis: sed potiᵒ torq̄bit in iferno. Proinde Deut. xxxij. Nunqd nõ ipe est pr tuᵒ: q. d. ipe deᵒ ē q̄ possedit ⁊ fecit et creauit te. ⁊c. Scđa rō ex dei dignitate. qꝛ vt dr Eccl. j. Unᵒ ē deᵒ oipotēs rex potēs et metuēdᵒ nimis. vñ oia alia nec q̄c ꝙ̄ boni nec mali pñt facere homi nisi q̄ntũ deᵒ pmittit. ⁊ ⁊c. Tertia rō ex pacti fidelitate. qꝛ in baptismo q̄libet chꝛianᵒ abrenũciat diabolo et põpis eiᵒ ⁊ oibꝫ opibꝫ eiᵒ: q̄lia sũt oia supstitiosa ⁊ vicia. Obligat q̄ꝫ se hō chꝛianᵒ ad suãdũ fidē ⁊ mãdata dei. Vñ magnũ suppliciũ demeret frangēs pmissum. Heb. x. Irritã q̄s faciēs legē moysi duobꝫ aut tribꝫ testibꝫ occidit sine vlla miseratiõe. q̄nto magꝫ putãdũ est deteriora mereri supplicia q̄ filiũ dei ꝯculcauerit? Quarta rō ex pmij felicitate: qꝛ nulla lex pmittit obsuatoribꝫ suis tã felicissimũ pmiũ sic pmittit lex chꝛiana. Declarat. Primo nanq̄ iudei credunt vēturũ Messiam antichr̄m: in quē sperãt: p premio expectan restitutione regni sui ⁊ terre pmissionis. ⁊ sic terrenũ pmiũ vl mũdiale expectãt. Scđo saraceni ⁊ thurci credunt ⁊ sperãt in suo falso pphā Mahumeto p obsuatiõe sue legꝫ carnalia pmia. s. habituros i futuro fluuiũ lactꝫ ⁊ mellꝫ: ⁊ vxores multas ⁊ hmõi. ⁊ ppt hmõi pmia sollicite colũt tã iudei ꝙ̄ saraceni ꝯ h pceptũ deos alienos stultissime. Tertio heretici ac scismatici p sua heresi defēdēda vsq̄ ad mortē se exponũt: sperãtes in illa heresi posse saluari: ⁊ tñ certũ est ꝙ pter vnicã fidē verã ⁊ catholicã sctē ecclie rhomane nõ põt esse salᵒ: vt chr̄s docuit: q̄ Petro aplo claues dedit: ⁊ ois etiã scptura clamitat. vñ p pmio debet ignis etnᵒ hereticꝫ. Sed chꝛianis verã fidē suantibꝫ pmittit gr̄a i psenti: ⁊ glia ppetue britudis in futo: angeloꝝ societas ⁊ omne bonũ i celo. O ꝙ̄ stultissimi sũt q̄ fidē tenēt i supstitiõibꝫ nec pure credũt i deũ. qꝛ p hec pdũt pmia btã ⁊ se tradũt diabolo ⁊ ifernali supplicio

Circa scđm de spei firmatiõe vl securatione q̄rit. Quõ q̄s colens deũ veꝝ chr̄m iesum possit esse firmᵒ ⁊ securᵒ ꝙ p hmõi fidei cultũ indubitant erit saluãdus. Ad qd rñdendo Nota regulas sm lr̄as huiᵒ dictõis Fides: put habes descptas parte pma Pomerij de tpe. smone. xxx. U. X.

Circa tertiũ de fidei chꝛiane certificatione p testiõia infallibilia: vide de h p. ij. Pomerij de tpe. ser. lxxviij. ar. iij. p totum

Itē si placet de fide ptã alia pdicare vl de spe: vide recolligēdo ex tabul eiusdem Pomerij. Sed qꝛ ego pnũc intēdo. d alijs smones facere. ergo pertransco.

Feria scđa post dñicã pmã Ser. vij. d regul pceptoꝛũ generalibꝫ ⁊ impliate cõtentis

Venite benedicti patrꝫ mei possidete paratũ vob reg. Mat. xxv. et in

euang. hoď. Saluator nr̄ dñs Iesus i h euãgelio docet de futuro iudicio terribili quõ oēs ipios pctõres q̄ pcepta dei nõ seruãt: nec miscđie opa pris impēdũt maledicet ⁊ etno igni infernali tradet cruciandos. Bonos vo ⁊ miscđie opa exercētes bñdicet ⁊ ad rgnũ celeste iuitabit ⁊ introducet. Sꝫ vñ ipi mali demerebũt maledicti

ōnē ꝑpetuā nisi ex malis operibꝫ ꝛ pceptorū dei ꝑfitꝫ trāsgressiōe. Nā certū ē q ipa opa misericordie nō sufficiūt hoi ad salutē nisi obseruet pcepta diuina. Vñ ps. dr. Maledicti q declinat a mādatis tuis ꝛc. Deīqꝫ vñ iusti hoies merent a dño bñdictōeꝫ i. laꝫ ꝑpetuā nisi ex pceptoꝝ oim obseruātia. ideo idē Ps. dic. Btūs vir q timet dñm ī mādatis eiꝰ volet nimis: generatio rectoꝝ benediceť. Et infra. In memoria eťna erit iustus: ab auditōe mala nō timebit .i. a sniā maledictōis q audieť in iudicio. Proinde tūc xp̄s dñs inuitādo bonos dicet predicta vba. Venite bñdicti pr̄is mei possi. regnū. s. qd meruistis ꝑ obseruantiā pceptorū ꝛ opa misericordie. Pꝫ in euāge. Ex quo nūc vt cepimꝰ in pcedētibꝫ pdicare de pceptis diuis decalogi: restāt adhuc i generali tria mysteria declarari fm reglas illoꝝ.

Primū de cōueniēti ordinatōe.
Secūdū de differenti ꝓpositōe
Tertiū de virtuali implicatione

¶ Circa pmum queritur. Utrū pcepta decalogi cōuenienti ordine tradita sunt: vt sciamꝰ rōem qre. s. ꝑ pmo pcepto oim poniť pceptū hoc d cultu vniꝰ dei ꝛ remotōe cultꝰ alioꝝ deoꝝ. Et qre ꝑ scdo poniť de reuerētia nois dei. et sic cōseqnť. Ad hāc qōnē rñdēdo ex Rayne. in sūma sua. ꝛ Ric. in. iiij. dist. ix. Thomaqꝫ. j. ij. q. joo. ar. vj. dicimꝰ aliqs regulas siue vitates. Prima regla de ordis eqtate q pcepta pme tabule q sūt d dei dilectōe ꝑponunť recto ordine pceptis tabule scde. Rō ē fm Ric. s. scꝫ in. iiij. di. ix. vbi qrit: Vtrꝫ latria sit nobilior inter alias vtutes. qꝛ cū oia pcepta etiā de ꝑximoꝝ dilectōe finaliter in deū ordinēt hoiem: vt scꝫ deꝰ diligať ꝛ eiꝰ volūtas ipleať. g pmo oim de ipo deo diligēdo tāqꝫ de nobilissimo fine debuerūt pcepta tradi. Nā finis melior est ordiatis in finē. ij topic. Secūda regla de impletiōis salubritate: vicꝫ q nō sufficiat hoi ꝑ salute mādata decalogi iplere sine gra ꝛ charitate. Rō fm Bonauē. ꝛ Tho. ac cōcordať Scotistas sup. ij di. xxviij. ꝛ etiā sup. iiij. dist. xxxvj. ꝛ. xxxvij. qꝛ deꝰ in pcipiēdo vult ꝛ intēdit q bō ipa pcepta ex charitate ipleat ac in gra vt vitā eternā mereať. Vñ si hō implet mandata qtū ad genꝰ opis vł essentiā: lꝫ nō peccet pctō omissiōis: tñ nō mereť vitā eťnā nisi impleat in gra. qꝛ vt Aug. li. de li. ar. dicit Sine gra nec infantes nec etate grandes saluari pnt. Exemplū de iudeis qꝝ aliqui implēt aliqua pcepta. similiter de infidelibus q carent gra. ergo nō saluanť. Tertia regula de trāsgressionis ꝑgrauitate in pceptis pme tabule respectu scde: s. q trāsgressio cotra pcepta prime tabule grauior est ceteris paribꝫ qꝫ cō pcepta scde tabule. Ratio: qꝛ illa ordinant imediate in deum quē sicut regem in ꝓpria persona offendere grauiꝰ ē qꝫ ledere in subditis. Nā instiť. de iniur. §. atrox. ꝛ extra de sen. exco. c. Cū illorū. Tanto offensa ꝛ iniuria grauior qnto ꝑsona q offendiť est dignior. g ꝛc. Et regula seqť q idolatria et blasphemia. similr et ꝑiuriū grauiꝰ pctm̄ est qꝫ adulteriū vł aliqua species luxurie. Patet ꝑ Rich. sup. iiij. di. xxxix. ar. iiij. q. ij. Et ibidē di. xxxiij. ar. v. q. v. excipit pctm̄ luxurie cō naturā: qꝛ h vinceť peiꝰ etiā homicidio fm Rich. ibidem Sed di. Nunqd g ꝑiuriū grauiꝰ pctm̄ est qꝫ homicidiū: Rndeť fm Scotist. sr. iiij. li. di. xxxix. q aliq dicūt simplr q ꝑiuriū grauius est ratione eadē dicta. Sed aliij cum Richar. homicidiū dicunt fore maiꝰ propterea qꝛ in homicidio est maior libido et malicia. s. peccādi. nec hoc est cō dictā regulā: qꝛ in ea addiť: ceteris paribꝫ. in istis autē nō sūt paria cetera. s. libido: malicia odiū: ac cōtēptus. Nā si ꝑiuriū fieret mere ex odio dei. homicidiū aūt ex odio ꝑximi: tūc ꝑiuriū grauius esset etiā fm Ric. sup. iiij. li. di. xxxix. ar. iiij. q. j. ¶ Quarta regula de culpe in singulis pōderositate: vicꝫ q i singulis pceptis culpa offensiōis pcepti prioris grauioris est ponderis: paribꝫ ceteris qꝫ offensa pcepti posterioris. Declarať ex Rayne. s. fm Tho. Primo de pceptis pme tabule q ordinant hoieꝫ imediate ad deū. Nā ibi illd pceptū primo poniť cuiꝰ transgressio magis est cōtraria tam ipi fini. id ē deo: qꝫ etiaꝫ rationi. propterea trāsgressio huius pmi pcepti pre omnibꝫ grauis est. Exemplū ponitur. Sicut eni in exercitu q ordiať ad ducē vł regē sicut ad finē miles tenet regi ł duci fidelitatē. vñ ide q ipsum

reuereaꝫ. Tertio ꝙ famuleꝫ vel obsequaꝫ
ad ē. Maiꝰ aūt pctm̄ est p̄mū. s. īfidelitas
scꝫ cū miles īfideliter agēs cū hoste pactū
habeat. ꝙ̄ si aliquā dua irreuerētiā exhi-
beat. Et etiā h̄ scd̄m maiꝰ pctm̄ est ꝙ̄ ter
tiū. s. ꝙ in aliq̄ obsequio ducis deficiēs in
ueniaꝫ. sic a si. i qꝛ magis est ꝯtrariū rōni
ꝙ hō circa finē scꝫ deū p īfidelitatē pecc
cet. ideoqꝫ tanq̄ grauissimū p̄mo p̄cepto
ꝓhibeꝫ. ꝛ scd̄o scd̄m. ꝛ tertio tertiū. Hec
Tho. Itē nota ꝙ hmōi grauitas pctōꝝ
p̄ponderāda intelligi debet in iudicio dei
qꝛ sepe aliter iudicaꝫ in iudicio humano
vt ptꝫ ex Ri. h̄ sup. iiij. dis. xxxiij. arti. v. q.
v. Declaraꝫ scd̄o d̄ p̄ceptis scd̄e tabule q̄
hoīem ordināt ad p̄ximū qꝛ illd̄ pctm̄ est
grauiꝰ qd̄ magis rōni repugnat. ꝛ h̄ du-
pliciter pōt ꝯsiderari. Primo qd̄ magꝫ re
pugnat ex pte debiti qꝛ magis peccat hō
si nō huat ordinē debitū ad psonas quibꝫ
magꝫ est debitoꝛ: puta ad parētes qbꝫ p̄
alijs teneꝫ. iō inꝫ p̄cepta ordinātia hoīem
ad p̄xim p̄mo pōīꝫ p̄ceptū de honore pa
rentū. Scd̄o pōt ꝯsiderari ḡuitas peti ex
hoc ꝙ magis repugnat rōni ex pte nocu-
menti. ꝛ sic grauius pctm̄ est peccare vel
nocere ope ꝙ̄ ore vel corde. ꝛ iter peccata
opis grauius est homicidiū p qd̄ p̄uaꝫ vi
ta ꝙ̄ adulteriū. ꝛ adulteriū ꝙ̄ furtū exte-
rioꝝ reꝝ. ꝛ vltimo poniꝫ pctm̄ cordis qd̄
ꝗ̄ sit p̄us alijs i executiōe: tn̄ est minꝰ ḡue
in lesione. idō hoc posterius cadit in rōne
p̄cepti. Hec Tho. ꝛ sic ptꝫ. O ergo p̄uai
ricatores redite ad coꝛ ne peatis. H

Circa scd̄m de differē-
tia ꝯpositione. quia p̄cepta q̄dā ꝯponunꝫ
affirmatiue. q̄dā āt negatiue. vn̄ ꝯm Ray
ne. s̄. ꝛ cōiter doctores. p̄ceptū diffiniꝫ sic
Preceptū est iussio vel imperium faciendi
aliq̄d vel nō faciēdi. Et sic diffinit Alexā.
de ales. iij. pte sūme. q. xxv. sed q̄re voluit
deus p affirmationē ꝛ negationē scꝫ iniū-
gendo affirmatiue. ꝛ ꝓhibendo ꝯponere.
Rō p̄cipua poniꝫ s̄. ꝯm Raynē. talis. qꝛ si
cut transgressoꝛ p̄ceptoꝝ demereꝫ penā eo
ꝙ peccat moꝛtaliter: ita obseruatoꝛ mereꝫ
vitā eternā. sed vita eterna daꝫ nō solū p
bono opere faciendo ad qd̄ obligant affir
matiua precepta sed etiā pro abstinēdo a
malo ad qd̄ obligant precepta negatiua.
Unde circa hoc notemus adhuc regulas
p̄ceptoꝝ tres. Prima regula de plurali
tate negatiōīs scꝫ ꝙ plura p̄cepta sunt in
decalogo ꝯposita negatiue ꝙ̄ affirmatiue
nā tm̄modo duo ꝯponunꝫ affirmatiue scꝫ
sabbata sanctifices. ꝛ honora patrem ꝛc.
alia omnia negatiue ꝯponunꝫ. Rō regule
qꝛ plures inclinanꝫ ad malū ꝙ̄ ad bonū. ꝙ̄
vt retrahanꝫ hoīes a malo plus extendiꝫ
ꝓhibitio vel negatio voluit aūt deus illa
duo affirmatiue ꝯponere ad docendū ꝙ
deo ꝛ parentibꝫ nō possumꝰ equalentē ho
norē reddere vt d̄ꝛ etiā. viij. Ethicoꝝ. I
Scd̄a regl̄a d̄ p̄ceptꝫ affirmatiuis ꝯm
Alexā. s̄. ꝯcoꝛ. Scotꝰ ꝙ p̄cepta affirmati
ua obligāt hoīem sp. sed nō ad semp. hoc
est dicere ꝙ obligāt in omni tpe sed nō ad
omne tp̄s sine intermissiōe. verbi grā. ho-
norare parētes teneoꝛ semp ex p̄cepto dei
affirmatiuo. sed nō teneoꝛ ad sp: qꝛ nō est
possibile nec expediēs. nec necesse oī tpe si
ne intermissiōe honorare. sꝫ tm̄mō cū tp̄s
req̄rit ꝛ necessitas parentū ac possibilitas
ex pte mea. silr est de sctificatione sabbati.
Tertia regula de negatiuis ꝯm Alex.
sup̄. ꝛ ꝯcoꝛ. docꝫ. ꝙ p̄cepta negatiua plus
obligāt ꝙ̄ affirmatiua. qꝛ obligāt semp.
ꝛ ad semp. sicē exēpli grā. nō adorabis de
os alienos. ꝛ illd̄. nō mechaberis obligāt
semp ꝛ ad omne tempus scꝫ vt nunq̄ et
p nullo tempore fac tale. K

Circa tertiū inquirē-
dū est q̄lia p̄cepta iplicite ꝛ v̄tualiter ꝯti-
nenꝫ in h̄ p̄cepto. id ei scire vtile est. vt di
scatis q̄liter ꝯfitēdū sit. Ad qd̄ nota ꝯm
doc. recolligēdo ꝙ in h̄ p̄cepto p̄mo iplici
te ꝛ v̄tualr̄ p̄cipiunꝫ aliq̄ dupl̄r. Primo q̄
dā ꝓhibitorie seu negatiue. Scd̄o q̄dā af
firmatiue. ꝛ de coꝝ offensa cōfitendū est.
Primo nāqꝫ ꝓhibenꝫ oēs pactōes de-
monū ꝛ oēs supstitiose obseruātie de q̄bꝫ
sup̄ ꝯmōe. v. vide. Scd̄o ꝓhibenꝫ oēs er
roꝛes ꝛ secte ꝯ fidē ꝛ bonos moꝛes. Ter-
tio ꝯm Cācellariū parisieñ. tractatu decē
p̄ceptoꝝ ꝓhibeꝫ supbia. qꝛ ꝯtēnit deū ꝛ p̄
cepta cū hic p̄cipiaꝫ humilis subiectio ꝛ
cultus dei. Quarto ꝓhibeꝫ omnis puer-
sa appreciatio. ꝛ nimiꝰ amoꝛ creature. nā

Hiero. ait. Id quod quis plus amat et veneratur quam deum hoc illi deus est: puta superbo honor et gloria avaro divitie, guloso venter deus est. Phil. iij. et luxurioso carnalitas: iracundo vindicta etc. et sic est in talibus spiritualis idolatria.

Secundo demandantur in hoc primo precepto aliqua affirmative. Primum est illud preceptum. Dominum deum tuum adorabis etc. scilicet in fide vera spe et charitate. Secundum est illud. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo etc. Tertium quod precepta legis nature tanquam a deo indita obligant quemlibet. nam secundum Alex. de ales ubi supra. Lex naturalis que est insita conscientie scilicet cuiuslibet hominis continetur implicite in decalogo. unde facere contra conscientiam peccatum est et confitendum sive de bono faciendo sive de malo vitando. Quartum quod omnia precepta dei sunt implenda necessario ex charitate. Ultimum quod voluntati divine debemus conformare voluntatem nostram ut tenemur. Consequenter infra agemus de aliquibus predictis ut videbimus expedire. hec itaque nota o homo: et secundum hec disce confiteri de primo precepto decalogi.

Feria. iij. post dominicam primam. Sermo. viij. de naturali lege conscientie que etiam implicite continetur in primo precepto.

r Electis illis. s. iudeis. abiit foras in bethaniam ibique mansit. Mat. xxj. et in euangelio hodierno. Dominus iesus verbis et factis docet nos salvari. nam ut dicitur in hoc euangelio. Ascendens in hierusalem eiecit de templo vendentes et ementes quos mala conscientia sacerdotum avarorum induxerant populum talia exercere in templo que tamen illicita erant fieri inibi. propterea christus dominus redarguit illos ex scriptura dicens. Scriptum est scilicet Esa. lvj. Domus mea domus orationis vocabitur. vos autem etc. Et in hoc docemur quod homo dum errat in conscientia debet suam conscientiam rectificare per scripturam sacram. et sic euadet errorem. Deinde subdit euangelium quod sacerdotes iudeorum et scribe obstinati in malicia redarguebant christum. quos tamen ex scriptura convicit et confutavit illos. et relictis illis abiit foras etc. Spiritualiter christus per hec facta docet rectificare conscientiam in obediendo preceptis. et quod qui hoc nolunt illos relinquet in sua malicia obstinatos perire. et abiens manet libenter in conscientia bona. nam bethania secundum Hiero. de interpreta. no. hebraic. interpretatur domus obedientie et domus gratificata domino. ideo significat conscientiam rectam hominis obedientem deo et in charitate ac gratia dei existentem. Ut enim dicit Bern. de conscia. Bona conscientia templum est dei habitaculum christi gratissimum. In huius mysterium christus mansit in bethania. patet in euangelio. itaque ex quo obligat nos sub precepto primo implicite lex conscientie: de ipsa tria mysteria in hoc sermone declaremus.

Primum de conscientie obligatione.
Secundum de conscientie discretione.
Tertium de conscientie rectificatione.

De primo articulo vide quantum expedit ex multis tractatibus de hoc parte prima sermonum pomerij de tempore sermone. xj. sub litera. F. usque. H. De secundo arti. vide ibidem sermone. xij. L. usque P. De tertio ibidem subsequenter sub litera. P. quarum placet saltem applicando Exemplum in fine illius sermonis positum.

Feria. iiij. dominice prime. Sermo. ix. de voluntatis nostre conformatione ad divinam.

q Quicunque fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus frater est. Mat. xij. et in euangelio hodierno. Salvator noster in verbis istis ostendit quantum amet observantes precepta dei: et sic facientes voluntatem eius. quod scilicet eos amat sicut fratres et sorores: et quod maius est sicut matrem virginem Mariam per aliqualem similitudinem. deinceps in precedenti passu euangelij ostendit redarguendos damnandosque: et diabolis subijciendos omnes qui nolunt facere voluntatem dei in preceptis: et quia in precepto primo decalogi implicite precipitur conformatio divine voluntatis ut dictum est sermone. vij. idcirco de voluntatis divine conformatione fienda in nobis et debita: hoc sermone tria mysteria declarabimus.

Primum de voluntatis divine cognitione.
Secundum de voluntatis nostre conformatione.
Tertium de conformationis fiende inductione.

De his articulis sub eadem forma vide quantum tibi placet per singulos articulos prosequi in parte estivali pomerij sermone. xviij. ubi tractatur de hoc per totum.

Feria. v. post dominicam primam Sermo. x. de adoratione debita deo et imaginibus ac sanctis et modis eius et commendatione.

Tilla venit

z adorauit eũ. s. iesũ di. Dñe adiuua me. Mat. xv. z i euãgelio hodierno. Sicut exponit Ly. Hec mulier chananea adorauit dñm iesũ adoratõne latrie. qr credidit ipm esse verũ deũ cui soli debeť latria. Et hoc fuit magnuz z mirũ in tali muliere pagana: rõ xpt eius fidem verã meruit sanatõez sue filie a demonio vexãte illã. Jõ chřs dñs cũ ñ stati eiꝰ petitõnez exaudiuit voluit vt clarescat eiꝰ fides z deuotio feruẽs: q̃ nõ destitit petere vsqꝫ q̃ dñs ꝓ sua hũili supplicatõe et mag̃ fide bñficiũ p̃staret: z cõmeñ. eã dixit. O mlier mag̃ est fides tua fiat tibi sicut vis. In q̃bꝫ z nos docemur φ chřm adoremus vt verũ deũ ꝓ salute nr̃a hũiliť z in fide mag̃ ac spe p̃seuerãter: z sic obtinebiꝰ
L Ex q̃ aũt adoratio p̃apiť i h̃ p̃cepto. Dñm deũ tuũ adorab: z h̃ p̃ceptũ inclusiue demãdať in p̃mo p̃cepto decalogi vt p̃dictũ ẽ: Jdcirco de ipa adoratõe tria mysteria declarabimꝰ. in hoc ₰mone.

Primũ de q̃litate distinctionis
Scđm de varietate veneratõis
Tertiũ ꝺ cõmẽdabilitate taľ deuotõis.

Circa p̃mum queritur

q̃liť habet distingui adoratio. Ad qđ nota ₰m Scotũ Bona. Rich. Tho. aure. z Alex. et cõiť oẽs theoľ. z doc. sup. iij. li. sen. dis. ix. recolligẽdo. vt etiã habeť in sũ. Ray. φ adoratio est triplex.

Prima đr adoratio latrie.
Scđa đr adoratio dulie
Tertia đr adoratio hyperdulie

Prima adoratio. s. latrie est q̃dam honor vľ cultus q̃ soli deo debeť. ita eñi diffiniť. z h̃ triplici rõe. Primo in recognitionẽ bñficij creatõis. Scđo in recognitõez ꝯ₰uatõis. Tertio in recognitionẽ sup̃mi dñij z p̃tãtis. s. ifinite respectu oĩs creature. Vñ sicut nec dei subã ľ naťa nec creatio nec ꝯ₰uatio in esse põt cõicari alicui creature. sic nec adoratio latrie potest licite impendi creature. M Sed in q̃ cultu ꝯsistit sp̃caliter latria: Rñdeť ₰m Scotistas z Thomistas ꝯcor. φ sacrificij oblatio est adoratio latrie. Sed nota φ sacrificiũ est triplex

Primũ bone operatiõis. z h̃ fit z ẽ i omĩ ṽtute. s. hũilitate: obediẽtia zc. Scđm sacrificiũ est oratõis. z h̃ fit deo. z ẽ in ṽtutibus theologicis. s. fide spe z charitate. Tertiũ est sacrificiũ imolatõis: z istud ẽ speciali⁹ latrie. hoc etiã in sũma Angeľ. Vñ latria ₰m Aug. de ci. dei. et doct. s. accipiť etiã ꝓ theosobia. i. diuio cultu. z sic respiciť cultũ dei inferiorẽ potissime: q̃ ptinet ꝓprie ad ṽtutes theologicas q̃bꝫ solꝰ deꝰ coliť.

Scđa adoratio. s. dulie ẽ q̃dã honor vľ cultꝰ q̃ creaťe debeť cõiť. z h̃ debeť rõe alicuius magne vel p̃cipue dignitatis quaz creatura taľ p̃ticipat a deo. ṽbi grã. dignitas dñij p potẽtiã data ẽ a deo platis: dignitas sapie doctoribꝫ: dignitas bonitatꝫ sctis hoibꝫ z btĩs angeľ. iõo debeť eis dulia. Tertia adoratio. s. hyperdulie đr ab hyp in greco qđ senat super z dulia: quasi dignior dulia vľ supior. q̃ debeť creature p̃cellẽti rõe singłarꝫ autẽtice a deo date puta: beate virgini marie: z cruci chři: vt i seq̃ntibus parebit. N

Circa secundũ de varietate

adoratiõis vľ veneratõis impẽdende vľ exhibẽde ingrẽdũ restat: cui z q̃liter adoratio impẽdẽda ẽ: qr nõ vna z eadẽ veneratõe adoramꝰ ṽnã creaturã q̃ aliã: ideo φ nota ₰m Ray. post p̃dictos doc. recolligẽdo octo sunt p̃cipua q̃ salubriť a chřianis veneranť: tñ vario mõ veneratiõis.

Primo deꝰ vľ maiestas essentie diuine
Scđo trinitas p̃sone in diuinitate.
Tertio christus in quo sunt due nature
Quarto humanitas christi. i. caro z anima deitati vnite.
Quinto imago chři ꝓ ipiꝰ rep̃ntatõe.
Sexto crux chři perfusa chři sanguine
Septimo btã ṽgo Maria ꝓ m̃na dignitate.
Octauo sctõꝝ reliquie

Primo deꝰ adorať adoratõe latrie: vt p̃dictũ ẽ. Scđo trinitas q̃ eadẽ adoratiõe scꝫ latrie est adorãda. Vñ pr̃ filiꝰ z spũsctũs eq̃liter quelibet p̃sonaꝝ adorať: qr in eis est vna causa honoris. s. vna ẽentia diuina z vna maiestas z eq̃litas: z coequaľ bonitas. z qr sunt vniꝰ creator omniũ creaturarũ. ergo zc. Tertio chřs in duabꝫ naturis. s. deitatis z humanitatis adora

tur vnica tm̄ adoratione ex parte ipi⁹ chr̄i
qui adorat̄: quia in duab⁹ naturis ē vna p
sona. Exemplū. si in vno hoīe sunt plēs ex
cellētie: vicȝ platio: scientia ꝛ virtus siue ꝓ
bitas: que sunt cause honorationis in eo
dē in homie: lȝ sint plures cause honoris:
tn̄ ex pte honorati. s. hoīs q̄ honorat̄ exhi
bet eidē vn⁹ honor quo honorat̄ tam ꝓ
pter plationē q̄ꝫ ꝓpter scientiam ꝛ virtutē
Sic in christo cum sit vna ꝑsona: vna ve
neratione adorat̄ latrie: licȝ sint in eo plēs
cause hmōi: vicȝ honoris. Quarto hūa
nitas chr̄i adorat̄: sed quō hoc cū ipa n̄ sit
deitas: notandū fm̄ p̄dictos doctores: q̄
ipa humanitas chr̄i si ꝯsiderat̄ vt ꝯiūcta
deitati inseꝑabilit̄. sic adorari debȝ adora
tione latrie. Vn̄ Damasce. iij. sniarum ait.
Adorat̄ caro chr̄i cū incarnato deo verbo
non ꝓpter seipam: sed ꝓpter vnitā ei deita
tē. Sic exēpli grā: vestꝭ regꝭ venerat̄ pro
pter regē q̄ eā induit: et nō ꝓpter vestē ꝑ
p̄e. Si ḡ hūanitas chr̄i cōsiderat̄ vt in se
ipa put ē creata sola q̄ posset absoluta po
tentia seꝑari a deitate sed nunq̄ꝫ seꝑat̄: tūc
hyꝑdulia adoraret̄. q̄ p̄e oīb⁹ creaturꝭ ē
veneranda etiā in seipa. Quinto imago
chr̄i adorat̄. sed quō Nota q̄ considerādo
eam put est q̄dam res: puta lignū sculptū
vel pictū. sic nulla adoratiōe est adorāda.
quia reuerentia nō debet̄ nisi ratiōali crea
ture in p̄mium virtutis: cuius capax esse
nō potest creatura irrationalis: sed conside
rando imaginē vt est imago chr̄m rep̄sen
tans. ꝛ tūc cū idem sit mot⁹ in imaginem
ꝛ in rem cui⁹ est imago: sequit̄ q̄ sic chr̄s
adorat̄ adoratiōe latrie: ita ꝛ ei⁹ imago. q̄
vnus honor debet̄ imagini ꝛ imaginato.
Unde Damasce. li. iij. c. viij. dicit. Honor
imaginis ꝑuenit ad ꝓtotypum. i. ad ima
ginatum. De hoc patet de conse di. iij. ve
nerabiles. ¶ Sed di. cū scriptuȝ sit
Exo. xx. Non facies tibi imaginē: neq̄ꝫ ad
orabis ꝛc. q̄re ergo eccl̄ia contra hanc pro
hibitionē honorat eam Rn̄det̄ fm̄ doct.
p̄dictos q̄ ante incarnationē christi cū de
us esset incorpore⁹. s. in veteri lege ꝓhibi
tū fuerit imaginē fieri ꝛ colere: eo q̄ hoīes
ꝓni erāt ad idolatriā. sed postq̄ꝫ de⁹ fact⁹
est hō: ꝑmissum est a spūsancto in noua
lege imagines fieri. Primo q̄dem ad istru
ctionē populi simplicis qui imaginib⁹: q̄
si libris edocet̄. de ꝯse. di. iij. ꝑlarū. Se
cundo ad rememorandū mysteriū incarna
tionis et exēpla sanctorū dū quotidie ocu
lis p̄sentant̄. Tertio ad excitādū affectū
deuotiōis: q̄ magꝭ mouet̄ ꝛ incitat̄ visis q̄ꝫ
auditꝭ. Proinde exēplū legim⁹ q̄ chr̄s dn̄s
imp̄ssit suā imaginē faciei i veronica. ꝛ eti
am i linteo misso ad regem edisse Abaga
rum. Et b. Lucas dr̄ depinxisse imaginē
chr̄i ꝛ beate Marie q̄ rhome habentur.

Sexto adorat̄ crux chr̄i speciali⁹ p̄ alijs
instrumētis passiōis: q̄ magis est mēoria
le signū crucifixi. Sȝ quō nota fȝ Tho.
q̄ crux potest ꝯsiderari p̄mo inq̄ꝫtū ē res
insensibil̄: ꝛ sic nō debet̄ ei honor. Scdo
inq̄ꝫtū ē q̄dā res chr̄i sanguie ꝯsecrata vl̄
ꝯtactu: ꝛ sic venerat̄ hyꝑdulia tanq̄ꝫ nr̄e
salutꝭ instr̄m. sicut veneramur ꝛ sacramen
ta. q̄ etiā fm̄ Bonauē. veneramur simplici
a honore vl̄ reuerētia: nō latria sed hyper
dulia fm̄ Tho. ac Rich. Silr̄ tanq̄ꝫ p̄cio
sissimas reliquias ꝓpt̄ ꝯtactū chr̄i vene
ramur: ꝛ alia instrumēta passiōis. s. clauos
lanceā: vestē: coronā: ꝛ sic de alijs lȝ nō in
tātū sicut crucē chr̄i. ¶ Tertio ꝯsiderat̄ inquā
tū rep̄sentat figurā chr̄i extensi in ea: ꝛ sic
adorat̄ latria sicut ꝛ chr̄s. Vn̄ sic ecclesia
orat eā di. O crux aue spes vnica ꝛc. Alie
vero cruces in q̄cunq̄ꝫ materia: puta lapidis
vl̄ ligni nō nisi vt sunt imago chr̄i vel rep̄
sentātes crucifixū adorant̄ sic imago chr̄i
scȝ latria. Septimo adorat̄ btā christi
mater adoratiōe hyꝑdulie ꝓpt̄ singularē
excellentiā maternitatis dei. Utrū aūt ma
iori veneratiōe d̄beat venerari q̄ꝫ crux chr̄i
latius vide sc̄ptū in Stellario regis Ma
rie. li. xij. p. j. arti. j. Octauo adorant̄ san
ctorum reliquie adoratione dulie: q̄ eis iu
ste debet̄ fm̄ Tho. et Ray. &. q̄ ipi sīt btī
in celo: qui etiam sunt nostri ductores i ce
lū tam suis exēplis q̄ꝫ eruditionib⁹: q̄ꝫ me
ritis et intercessionib⁹. Et patebit sequen
ti ar. iij. O ḡ hō christiane disce saluari ¶

Circa tertiū principa
le notandū q̄ valde cōmēdabit ꝛ laudabi
lit̄ meritoria ē deuotio i cultu reliq̄aꝝ: n̄ so
lū chr̄i vl̄ crucꝭ ꝛ imaginū: ſȝ etiā sctoꝝ ꝛc.
put colligit̄ fm̄ doc. theologos pluribus

rationibus: vt patet in sũma Ray. Prio ratione affectiõis. Nam videm⁹ q̃ q̃ afficimur ad aliquẽ oia que ab ipo relinquũtur. post morte venerant in memoriã illi⁹: puta libros: anulũ: vestes et filia. et in hoc ostenditur vere dilectiõis affectus ad illũ. Sic in pposito venerãdo reliquias sanctoꝝ et christi daret q̃ veraciter amamus illos: et per cõsequens reamamur a christo et sanctis Nam Prouer. viij. scribit i psona christi et sapiẽtie. Ego diligẽtes me diligo et cẽ. Scdo rõe cõiunctiõis. quia veneramur ppter regis magni coniunctionẽ filios eius amicos et cognatos: et etiã domũ seruos: vestẽ: sellas et etiã calcaria: et sic de aliis. quãto magis sanctos dei qui sunt amici dei et filij et templũ spũssancti honorare debem⁹ etiã in reliquiis corporum illoꝝ sanctoꝝ: et aliis ptinentibꝰ. Tertio rõe diuine cõformatiõis: qz ipe de⁹ tales reliqas conuenienter honorat: in psentia eoꝝ miracla faciendo. Ergo p deo honorãdo illos sic meremur cum talia redundãt in gloriam dei. et ipe vult honorare. Unde Math. h. xxv. dr. Quod vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis.

Quarto rõe fruitionis. quia aia q̃ fuit vnita tali corpori: vt vtebat i mũdo talibꝰ rebus: nũc est beata fruens deo. Unde q̃cqd petit a deo obtinet si absolute vult petere: et sic grãm et gliam tibi potest obtinere.

Quinto ratiõe future btificatiõis: quia certum est q̃ idem corpus reuniendũ est anime ad btitudinẽ perpetuo habendam Et tu ergo si saluaberis cum tali sancto: in eius gloria letaberis. Ultimo rõe suffragatiõis. Nam scriptũ ẽ Eccl. xxix. Ossa pphetaꝝ pullulãt de loco suo. i. p suffragationẽ multiplicẽ liberãdo a periculis et morbis: a morte mala et aliis miseriis: vt pz quotidiana expientia circa sepulcra sanctorum. daret ex legendis eoꝝ. Rogemus ergo christum et cẽ.

Feria sexta post dñicã primã Ser. xj. s. de pcepto dilectionis: quod implicite continet in pmo precepto decalogi.

Abiit ille homo et nunciauit iudeis: qz Jesus esset q̃ fecit eum sanũ. Jo. v. et in euangelio hodierno. In hoc miraculo quod recitat euãgeliũ. s. de hoie qui nõ potuit curari nisi p imperiũ dñi Jesu: doctna i mysterio dat q̃ vet⁹ lex nõ potuit pfecte sanare ad etnã salutẽ conseqndã nisi in fide Jesu. Nam et qd dicit in euãgelio: scz q̃ ad aque motũ factũ ab angelo sanabat egrotus qui prior intrassz in piscinã bethsaide Hoc ideo dr a pleriq3 fuisse: qz crux christi fuerat antea sepulta. vt narrat etiã Lyra. Unde in his cõsiderem⁹ charissimi q̃ Jesus qui interptat saluator: legem amoris et pcepta dilectionis instruit ad salutẽ. Hanc pdicauit sine qua homini nõ est salus. Unde interrogat⁹ qd esset pceptum primũ et maximũ i lege: in quo saluari possent homines: rñdit: Diliges dñm deum tuum et cẽ. ps. Hoc quippe pceptũ psupponitur et implicite continet in pmo pcepto decalogi: put patuit supra. Proinde sub ipo pcepto pmo decalogi opportunũ videt pdicare de pcepto dilectiõis: eo q̃ i illo continet implicite. Et de hoc tria mysteria declarabimus.

Primũ de ipius maioritate.
Scdm de eius pmitate.
Tertiũ de pmi charitate.

De istis sub eadem forma vide pte estiuali Pomerij smõe. lj. sub lra O vsq3 finem vt placebit.

Sabbato post dñicã primã Ser. xij. s. de supbia cauenda, put phibetur pmo pcepto.

Descendentibꝰ illis de mõte pcepit eis iesus dicens. Nemini dixeritis visionem. Matth. xvij. et in euangelio hodierno. Sz q̃re christus dñs sue trãsfiguratiõis maiestatez discipulis ostendẽs pcepit ne cuiq3 diceret hanc visionẽ: nisi pterea (vt dicũt doctores) qtenus nos doceret fugere omnẽ vanam gliam et supbiam. ipe enim nunq3 in aliquo potuit peccare: sz pter nos q̃ sepe in talibus peccam⁹ pcepit vt caueam⁹.

Exquo autẽ in pmo pcepto decalogi phibet supbia (vt supra dictũ est) opportunũ ergo videt saltẽ vnũ sermonẽ de superbia predicare. de qua notabimus hic tria mysteria.

Primũ dicit detestationis

Scdm extirpationis.
Tertiū dr remediationis
De istis sub eadē forma vide q̄dragesima li scdo.s. Pomerij de vicijs.sermone.xv.

Dñica scda quadragesime i mane. Sermo.xiij. Scđ de scdo p̄cepto decalogi.s. Nō assumes nomē dei tui iuanū. Exo.xx. c. vbi erit thē a ex euāg. De piurio Ser.

b Hic est filius me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi bñ complacuit: ipm audite. Mat.xvij z in euāgel. Hec v̄ba dixit de⁹ p̄r d̄ chr̄o iesu: q̄bꝰ pcipit vt eius mādata z ꝯsilia ac documēta libent audiam⁹ ope implēdo. Et q: chr̄s dñs docuit in euāgelio p̄cepta decalogi obseruari si volum⁹ saluari: Inter que hoc est secundū p̄ceptū.s. Non assumes zc. ergo audiamus charissimi z studeamus diligenter obseruare.

Aliud thema ex euangelio alio fm sec clares. Ecce mlier chananea clamabat di. Miserere mei dñe fili dauid. Mat. xv. z in euāgel. Sicut dic euangeliū. hec mulier feruent z cū maxima reuerētia adorādo inuocauit nomē dñi: Jesum nominās ipm dñm z filiū dauid: ab eodem misericordiam postulādo pro filia sananda a diabolo. Cuius exēplo docemur z nos reuerent nomē dei z dñi Jesu. Quia de⁹ p̄cepit in h̄ scdo p̄cepto.s. Non assumes nomen dei tui inuanū: sed cū maxima reuerētia. Unde de hoc p̄cepto loquēdo Notandum est q in hoc p̄cepto directe z ex p̄fesso phibet piuriū: fm q glo.interl. z cōiter doc. theologi q̄uis plura alia p̄cepta implicite in eo contineant: vt patebit infra.

Proinde de periurio in hoc sermone declaremus tria mysteria.
Primum dicit execrationis.
Scdm dicit modificationis
Tertiū dicit punitionis.
De istis mysterijs in forma eadē vide. q̄. q̄dragesimali.s.d vicijs.ser.xxxij.i pome.

Dominica secunda post prādiū Sermo.xiiij. de maledictiōe et blasphemia: q̄ prohibent secundo p̄cepto

a Scitis que precepta dederim vobis p dominum iesū. Hec est enim volūtas dei sanctificatio vr̄a. Scribūtur hec verba .j. ad Thes.iiij. z in epistola hodierna. In quibus verbis sctūs Paulus in ep̄la primo hortat nos ad discendū dei p̄cepta. iō dic Scitis.s. fratres charissimi. Lr̄a :id ē scire debetis diligenter addiscendo. vñ Augustin⁹ dicit. Nescio qua fronte audeat qs se ꝓfiteri chr̄ianū q̄ p̄cepta dei nō vult addiscere: z pauca verba in symbolo z dñica oratiōe. Scdo hortat nos ad obediendū christo p omnia. iō subdit. Que precepta dederim vob p dñm iesū. Ly.i. d mādato ipi⁹ cui simplicit est obediēdū. Tertio hortat ad sctificādū volūtate dei i mūdicia. vñ subdit. Hec est ei volūtas dei sanctificatio vr̄a. s. sctā i corpe p castitatē: q in corde p sctās affectōes: q i ore p v̄ba honesta z sctā: cauēdo maledictōes blasphemias zc. Sz heu multi chr̄iani ꝯ hec faciunt. aliq corp⁹ luxuria fedañ. alij corda pessimis cogitatōibꝰ: alij ora ꝯ deū blasphemando: vel alias maledictōes proferēdo. Quocōtra de⁹ p̄cepit. Non assumes nomen dei tui iuanū. vbi prohibentur talia.

Unde de his tria mysteria p hoc fmone declarabimus.

Primū de creatē execrāda maledictōe.
Scdm d blasphēie phorrēda offēsiōe.
Tertium de nomiationis diuine vana assumptione.

De primo et secundo articulis vide in quadragesimali Pomerij secundo.s.d vicijs.ser.xv.p totū. Tertiū aūt articulum his addim⁹ ꝓpt populū simplicē vt sciāt ꝯfessionē facere de trāsgressione h⁹ p̄cepti

Q Uñ nota q̄t modis dr̄ qs assumere nomen dei inuanum: z tenet de talibꝰ confiteri. Et fm Ray. in sūma post Alexā. de aleo. iij. p.q.xxv.ar.v. aduertendū q nomē dei assumit iuanū tripl̄r. Primo corde vana h̄ ē falsa fide: sic faciūt heretici facta ñ recte credeñ. Et hoc semp est mortale peccatū. Similiter in fide dubitantes vel in aliquo articulo fidei: licet inuocent nomē dei ore. Secundo ore assumit inuanū

Et hoc fit primo peierādo: vel p vano. s. ni bilo et sine causa iurādo. Scdo blasphemādo deū vel scōs. tertio votū emissum frangendo. Quarto vana intentiōe orādo vel pdicādo vel laudādo deū. sicut faciūt hypocrite ore tm̄ deū bñdicētes. Tertio ope male et in pctō viuēdo. sic faciūt falsi christiani q̄ sacramentū baptismi et nomen christianū frustrāt in se operibus: q: talis nec vitā christianā gerit: nec fidē et ea que in baptismo pmisit: obseruat. Vñ gr̄ ve talibus Rogemus ꝗ christum ꝛc.

Feria scda post dñicā scdam. Sermo xv. de iuramēto licite pstando.

Qui misit me verax est: et ego q̄ audiui ab eo hec loquor i mūdo. Joā. viij. et i euāgelio hodierno. Verba sunt saluatoris nostri: in qbus docemur vt sicut deus pater q̄ misit christum in mundū verax est in omnibus similiter et christus dei filius. Vñ ps. Fidelis dñs in oībus verbis suis: et sanctus in omnibus operibus suis. Nam deus est prima veritas et summa: que nec fallere nec falli potest. vt dicit Ans. Ita et nos christiani debemus semp et in oībus verbis factis et opibus esse veraces: maxime in iuramēto faciendo: put deus pcepit hoc scdo precepto decalogi: sicut in precedentibus dictum est. Vñ de iuramento declaremus tria mysteria.

Primū dr̄ debite circūspectiōis.
Scdm legitime pdicionis.
Tertiū salutifice remediatiōis.

De his sub eadē forma vide in Pomerio quadragesimali scdo scz de vicijs sermone. xxxiij.

Feria tertia post dñicam scdam Sermo. xvj. scz de votis pmissis ꝛc.

Ecundū opa eorū nolite facere: dicunt em̄ et nō faciūt. Matth. xxiij. et in euangelio hodierno. Verba sunt dñi Jesu qbus docet et hortat nos q̄ nō simus tales quales erant scribe et pharisei iudeorū: q̄ ea q̄ deo vouerāt et pmiserāt. s. pcepta dei: signisq; exterioribus ficte ondebāt se ipa suare precepta dei: et legē dilatatis phylaterijs uł scribeū. et tamen ope nō implebant. Sic heu et multi christiani ficti que pmiserūt et vouerūt in baptismo non implent. Ideo christus dicit. Scdm opa eorū nolite facere. Vñ de voto implendo qd implicite precipit in hoc secūdo precepto decalogi notabimus tria mysteria sic habes in parte estiuali Pomerij sermone. lxxij. vide ibi dē diuisionē et quantū placet.

Feria quarta post dñicam scdam Sermo. xvij. scz vt sequit de tertio pcepto qd est de sanctificatiōe sabbati.

Ilius hois tradet pncipibus sacerdotū et cōdemnabūt eū morte: et tertia die resurget. Mat. xx. et in euangelio hodierno. Verba sunt dñi Jesu qbus pdixit suis discipulis suam passionē futurā et resurrectiōem. Sed quia hui⁹ resurrectionis diem sancta ecclia celebrat et recolit per totius anni festa dñicalia: que instituta sunt loco dierū sabbatorū ob memoriā pfectum resurrectionis dñice. vt dicit Leo papa dist. lxxv. q̄ die dñico. et ptz in decretis pluribus passibus. Et qm̄ iam sequit sermo de tertio pcepto decalogi: vbi precipit. Memento vt diem sabbati sanctifices. idcirco de ipa sanctificatiōe festiuitatū in hoc smōe agemus. Nam et in hoc euāgelio nō sine causa dñs Jesus predixit pus suaz passionē et morte et tandem resurrectionem. quia in hoc docuit q̄ sicut oportebat christum pus pati et postea resurgere in gliaz. Sic christiani debent prius pati, p christo salte in vera pnia si volunt puenire ad futura celestia. festa resurrectiōis que modo celebramus in festorū solēnitatibus. Itaq; de sanctificatione dierū dñicaꝝ ob resurrectiōis christi memoriā instituta: tria mysteria hoc smone declaremus.

Primū de sabbati in dominicā diē g) mutatione.
Scdm de huius pcepti obligatiōe.
Tertiū de modali sanctificatiōe.

De his patz parte estiuali Pomerij smone. l. vide quantū placet.

Feria. v. post dñicā scdam Ser. xviij. de dānatiōe eorū q̄ festa violāt ꝯtra pceptū.

Et illi Abraã. habẽt Moysen a et pphetas audiant illos. Luce xvi. et in euãgelio hodierno. In quo inter alia hoc scribit quod diues epulo dãnatus p suis petis: presertim quia nõ fecit misericordiã paupi Lazaro. tãdẽ in inferno positus petebat mitti Lazarũ ad suos fratres in hac vita degẽtes. vt testaret illis ne et ipi dãnarent: sz Abraã ait illi. Habẽt Moysen et pphetas. i. eoꝝ scripta: audiant illos. quasi di. Si volunt dãnationẽ euadere obseruent pcepta. Et sic etiã nos docemur quod si volumus saluari obseruemus decalogũ. De quo ordinate pcedeñ. instat predicandũ de tertio scz vt sctificemus festa. contra quod multi peccãt et damnatiõe digni sunt. Proinde in hoc sermone psequẽdo de eodẽ pcepto tertio notemus tria mysteria de violatiõe festoꝝ: de quibus in forma habes in quadragesimali scdo scz de vicijs fer. xlix.

Feria. VI. post dñicã secundã Sermo XIX de pceptis eccl'ie implicite ptentis in hoc pcepto tertio.

Homo erat

b paterfamilias qui plãtauit vineã et sepẽ circũdedit eam Matth. xxi. et in euangelio hodierno. Sicut exponit Lyra: hõ iste significat deũ quod est paterfamilias. qr sic paterfamilias bñ gubernat subditos in domo sic ipe plantauit vineã: hoc est filioꝝ isrl' synagogã. put dicit Esa. v. Et hec figurauit sanctã ecclesiam catholicã. Huic sepẽ circũdedit. i. clausurã mãdatoꝝ legis diuine et sctẽ eccl'ie. Sicut eñ in sepe sunt maiora ligna scz que dicunt pali firmiter tenentes sepẽ: et cũ hoc sunt minora ligna. i. virge qbus cõsepta est ipa sepes. sic ecclia vallata est et munita pceptis decalogi tanque fundamentalibus et maioribus: ac pceptis eccl'ie ꝯseptis velut minoribus. qr sequunt ius naturale et diuinũ. Unde sicut scribit. Qui dissipat sepem. i. statuta vel decreta patrũ sanctoꝝ et mandata mordebit a colubro. i. diabolo. Eccs. x. Sic ergo vinea hec est ecclia septa locata est agricolis. i. ho minibus qui nisi fideliter operent bona opa obseruãdo pcepta sequet sententia quod deus malos male perdet sicut perdidit iudeos malos et vineã locabit alijs. i. electis qui reddẽt ei fructũ bonoꝝ opeꝝ. Hec in euãgelio. Ex quo aũt in hoc pcepto tertio decalogi: de quo in pcedentibus agere cepimus implicite ꝯtinent et mandant obseruari pcepta eccl'ie plurima. vt dicit Anto. floreñ. par. ij. ti. xuiij. ido de eis hic tria mysteria declaremus.

Primũ singularit' de missaꝝ auditiõe.
Scdm spealiter de festoꝝ sctificatiõe.
Tertiũ generalr' de alioꝝ obligatiõe.

De pmo scz de misse auditione ad quod obligat ecclia speciali pcepto: vide de hoc parte estiuali Pomerij smõe. j. sub lra E vsque H. R De scdo notandum fm Antoñ. floreñ. vbi sup titu. xvij. §. xj. Sãcta ecclia p cultu et sanctificatione festoꝝ pcepit certa precepta omnibus obseruanda sub obligatõe mortalis culpe: de quibus expedit qlibet scire ꝯfiteri de culpa. Primũ pceptũ est festa colenda colere. De quibus determinat de cõse. dist. iij. c. pnunciandum. Scdm missam die festo audire. vt dictũ est primo articulo. Tertiũ vigilias festiuitatũ demãdatas ieiunare. Quartũ preceptũ in quadragesima et etiã in quattuor tẽporibus ieiunare: de ꝯse. dist. v. c. quadragesima. et dist. lxxvj. p totum. Quintũ est ab esu carniũ in oi sexta feria anni abstinere nisi cuz natale dñi ea die veniret. di. iij. de esu. extra de obser. ieiu. c. fi. Silr et de die sabbati preceptum est abstinere a carnibus vbi est talis ꝯsuetudo: sed nõ vbi nõ est hoc ꝯsuetũ sicut apud grecos. Sextũ preceptũ in anno saltez semel ꝯfessionẽ facere. Septimũ in anno saltẽ in pasca cõicare. De istis duobus habet de pe. et re. c. omnis. Octauũ circa ipam eucharistiaz est ieiuno stomacho eucharistiã sumere: nisi esset quis grauiter infirmus de cuius morte in pximo timeret de ꝯse. di. ij. c. liquido. Ergo cbsiane di sce hec obsuare. S De tertio articulo smonis eiusdẽ nota fm Antoñ. sup: preter hec dicta sunt adhuc alia pcepta ecclesie plura que extẽdũt se generaliter ad omnes fideles. Et alia qda ad status diu

herſos ptinent:e qbꝫ aliq̃ magis opportu na enũerabimꝰ: vt diſcat populꝰ ſimplex ỽ taliũ trãſgreſſiõe cõfiteri. Primũ ẽ generalr̃ quelibet ab oi actu ꝓhibito ſub pena excõicationis abſtinere: maxime a pena late ſnie. Nam ↄtrũ faciẽdo eſt pctm̃ mortale ſiue ſit lata ſnia a iure vniuerſali: ſiue ſynodali ſiue ab hoie. Exempla de iniciãtibus manꝰ in clericũ. et de hereticis: ⁊ ỽ violatõe ecctiarũ: de exactõe teloneoꝝ a ꝑſona eccliaſtica: ỽ falſarijs lr̃aꝝ aplicaꝝ ⁊c̃.

Scḋm eſt interdictũ obſuare: ſic tenet quiſqꝫ. Tertiũ excõicatos ꝑ̃ſtim denunciatos vitare. Quartũ q̃ ad ſtatũ clericoꝝ. officiũ. ſ. canonicaꝝ horarũ q̃tidie ꝑorare: put tenenṫ. Itẽ ſacerdotes ſm̃ ritũ ↄſuetũ in ↄſecratis veſtibꝫ ecctia altariqꝫ cũ lumine ⁊ aliqs hmõi debito mõ celebrare. Quintũ q̃ ad ſtatũ religioſoꝝ regule ſue p̃cepta implere: alioqn peccãt mortaliṫ. Sextũ medicoꝝ. ſ. infirmos ad confeſſionẽ inducere. ſ. cũ vocanṫ ad medẽdũ. extra de pe. ⁊ re. Cũ infirmitas. Septimũ laicoꝝ. ſ. decimas debite ⁊ fidelr̃ ſoluere. Octauũ q̃ ad ſtatũ cõiugatorũ i gradibus tꝑibusqꝫ ⁊ caſibꝫ ꝓhibitis mrĩmoniũ nõ ↄhere. Alia eccłie p̃cepta cã breuitatis ꝑtranſeo.

Sabbato poſt dñicam ſcḋam Sermo xx. de non differẽda pnĩa in feſto: maxime qꝛ hoc p̃cipiṫ tertio p̃cepto.

a Vt ⁊ adheſit vni ciuiũ regionis illius: ⁊ miſit illũ in villã ſuam vt paſceret porcos. Lu. xv. ⁊ in euãgelio. In q̃ ſaluator nr̃ docet Primo q̃ꝫ malũ ſit hoi relinq̃re peccãdo ipm̃ patre ſuũ. ſ. deũ: a q̃ habꝫ oia bona tã corꝑalia q̃ꝫ tꝑalia q̃ꝫ gr̃uita. q̃ oia petõꝛ hõ ſicut filiꝰ ꝓdigꝰ recedẽs a patre. i. a dõ: diſſipat viuẽdo in peccato: ⁊ ſic ↄſumit om̃ia bona. Scḋo docet chr̃s in myſterio huiꝰ ꝑabole ꝙ petõꝛ hõ dũ differt ↄuerti a peccato: q̃tidie etiã in diebꝫ feſtis occurrẽtibꝫ qbꝫ ſaltẽ deberet ad pniam redire ſed non vult. Pericłoſe enim talis adheret (iuxta thema) vni ciuiũ. Lyra exponit. i. diabolo q̃ eſt ciuis in regione vmbre mortis. ⁊ diabolꝰ mittit illũ in villã ſuã i. occupat oino illũ circa mũdana: q̃ꝛ ipe diabolꝰ p̃nceps dicit Ioan. xiiij. Venit p̃nceps mũdi huius: qꝛ p̃ncipaṫ ꝑ vicia cõcupiſcẽtijs mundanis. Et hoc facit diabolꝰ hoi vt paſceret porcos. i. pctã q̃tidie cõtinuet etiã die feſto q̃ ſunt fenda. ⁊ vt ſic q̃ſi cũ porcis iacentibꝫ in fceno vel ſtercore ipe iaceat in peccatis. Nam taľ peccat dupľr. Prĩo peccatũ faciẽdo. ſ. luxuriãdo. ⁊ ſic magꝭ violat feſtũ q̃ꝫ opꝰ manuale faceret. Scḋo etiã peccat ↄ̃ dei p̃ceptũ tertiũ. qꝛ ex h̃ p̃cepto de ſctificãdo ſabbato teneret feſtũ ſctificare contritiõeꝫ formãdo: ſed ↄtẽnit. g̃ ⁊c̃.

Tertio chr̃s docet q̃ꝫ ſalubre ſit ad dei miſcḋiam ↄſeq̃ndã pniam agere de pctis ꝑteritis. Ad qḋ hõ teneṫ ſm̃ doc. ꝑ̃ſtim i die feſto ex ipo p̃cepto ſcificãdi feſtũ: vt dictũ eſt. Nã penitẽti reddiṫ ſtola prima. ſcꝫ gratie ⁊ venia daṫ. Patet i euãgeľ. iſto.

Proinde h̃ ſmõe expedit oñdere q̃ꝫ ꝑꝰ maximũ malũ ſit pniaꝫ differre ⁊ i pctõ ꝑſeuerare: etiã in diebꝫ feſtĩ. De h̃ autẽ tria myſteria notabimus.

Primũ dicit ꝑiculoſitatis
Scḋm dicit fatuitatis
Tertiũ dr̃ iniquitatis

De iſtis in forma vide in q̃dragesimali ꝑimo. ſcḋo pnĩa ſer. xiij. Pomerij. Nã optime ↄuenit huic mãie applicare ea q̃ ibi ponũtur de dilatõe penitẽtie. Ad hec eadẽ pertinẽtia plura vide in ſmone ſignato h̃ pro ſubſeq̃nti die. ſ. dñica: put tibi placet.

Dñica tertia q̃dragesime Ser. xxj. de contritionis obligatiõe in feſto. ⁊ ꝙ hec p̃cipiṫ implicĩte in hoc tertio p̃cepto.

In digito

a dei eijcio demonia: ꝓfecto ꝑuenit i vos regnũ dei. Luce xj. ⁊ in euãge. hoḋ. Verba ſũt ſaluatoris noſtri: in quibus ſimul ⁊ in toto hodierno euangelio oſtendit pluribus rationibus ⁊ argumentis veriſſimis: ꝙ ſcꝫ ipſe eijciebat demonia virtute diuina: et non in virtute Beelzebub; prout falſo imponebant ei iudei. Et quoniam chriſtus dominꝰ dũ eijciebat demones ex corporibus hominũ deſignabat ꝙ eijceret potiſſime ex animabus humanis ſpiritualiter: quod vſqꝫ mõ

z vsq3 in finē seculi nō desistit facere. s. expellēdo per verā pniam. z sic ad ꝯsequēdā eternā vitā liberādo hoiem a diabolo q possidebat illū p pctm. sed op⁹ est hoi vt puideat ne iterato p peti recidiuū introducat i se immūdū spm: z sic fiant hois illi⁹ peiora nouissima ꝑoribꝰ: q̄nport⁹ aduertāt quomō christus dns in digito dei. i. in spūsctō quē infundit penitenti eijcit demonia tot quot peccata habuit homo in se. Ideoq3 sciat quia profecto peruenit in ipm regnū dei quod sollicite custodire debet ne ꝑdat. Et de his patet in hoc euangelio.

Quoniā autē ſm Scotū z alios doctores in tertio p̄cepto decalogi. s. de sanctificando sabbato (de quo ꝓseq̄mur) implicite p̄cipit penitentia p peccato debita: presertim in vera contritiōe facienda i die festo: vt patebit hoc sermone: adeo tria mysteria de hoc notabimus.

Primū de contritiōis in festo opportunitate.

Scdm de virtutis illius ꝑtāte

Tertiū de eiusdē multiplici vtilitate

De ꝑmo z secūdo vide in forma quadragesimali ꝑmo. s. de pnia in Pomerio. ſmone. xix. Sed de tertio mysterio vł articulo vide ibidē ſmone. xx. breui⁹: excipiēdo ea q̄ tibi placent. Nam p his diebꝫ valde expedit populo de hmōi p̄dicare

Dnica eadem tertia p⁹ prandiū Sermo. xxij. de p̄ceptis vere penitētie

b Eati q̄ audiūt ꝟbū dei z custodiunt illud: Lu. xj. z in euāgel. hodierno. Verba sunt nři saluatoris Jesu quibus promittit eternam beatitudinē his qui custodiūt ꝟba p̄ceptoꝝ dei: sicut z sue beatissime matri: q̄ beata p̄dicat portādo z lactādo christū. Sic enim fidelis portat chrm̄ et reficit in corde dum ꝟba dei p̄ceptorū implet: vt patet in euangelio. Ex quo autē inť oia ꝟba p̄ceptoꝝ dei: maxime necessaria sunt ad salutē vere penitentie mandata. Vñ z christus dñs ꝑmo omniū de pnia agenda ꝑdicauit dicens. Pniam agite: appropinq̄bit eni regnū celorū: Math. iiij. Et hoc p̄ceptum de pnia precipue mandať implicite in hoc tertio p̄cepto decalogi de sanctificando sabbato. Ideo de ipa penitentia ac eius p̄ceptorijs obligatōibus tria mysteria declarabimus

Primū dř generalť in oi lege obligatio.

Scdm dř modalť pnie distinctio.

Tertiū dř ꝟitatis p̄cepte explanatio

De his vide Quadragesimali ꝑmo. s. de penitentia in Pomerio. fer. vj. vbi de primis duobꝫ patet in forma. Sed d̄ tertio ibidē vide p signis positis. s. p̄cepta ex eisdē elicīēdo in q̄bꝫ ꝯsistit vera pnia. Nam Prio p vera pnia agēda reqrit ex necitate p̄cepti penitere. i. penā p pctis tenere i cōtritione: confessione z satisfactione. Secūdo emēdare. s. vitam. Tertio negare occasiones peccatorum. Quarto indulgere. Quinto tenorē iusticie habere satisfaciendo. Sexto errores omnes cōtra fidem excludere. Septimo nolle peccasse. Octauo confiteri vere ꝓponere. Nono integraliter omnia peccata dolere. Decimo amore diuino p̄dicta omnia facere. Hec sermōe eodem. Itē de confessione z satisfactione in sequentibus dicem⁹ postea.

Feria secunda post dnicam tertiā Sermo. xxiij. s. de labore manuali q̄d p̄cipitur eodem p̄cepto tertio

d Uxerunt illū. s. Jesū vsq3 ad supercilium montis vt p̄cipitarent eum. Luce. iiij. et in euangel. Sicut colligitur ex euangelio ſm Lyre expositionē: isti pharisei erant de patria christi. s. de Nazareth: q̄ ꝯtēnebant paupertatē christi z deridebant ei⁹ miracula quasi non eēnt vera. Vñ derisiue dicebant. Quāta audiuimus facta in Capharnaū fac z hic i patria tua. q. d. Si posses facere vera miracula poti⁹ faceres hic inter ꝓpinquos tuos q̄3 inter extraneos. Sed christus dñs docuit q ꝓpter eorum incredulitatē z maliciā nō faceret inter eos talia. Licet eni haberz potestatem vbiq3: tamē illi erant indigni ad talē grām inter eos faciendā. Sed illi obstinati z irati duxerūt Jesum vt d̄ monte p̄cipitarent eū: et sic interficerēt. Hec ař facta sunt in die sabbati: vt etiā ꝑmittitur in tex. euāgelij eodē ca. Vñ isti hoies peiores erāt diabolo: q̄ l3 christum duxit: vt patet Mat. iiij. i mōtē: ñ tñ p̄cipitare voluit illū

Sed heu quia tales sunt hodie mali christiani:q3 sub noie ipo christiano sunt spūales frēs christi:tñ ope suo volūt pcipitādo se I trāsgressiones pceptoꝝ p culpas occidere christm qntū in eis ē: a quibus fugit christus sub trahēdo grām suā. Proinde pcepta dei sūma diligētia obsuare debem⁹ ne christm p pctā occidamus I nob. Erq3 int pcepta adhuc agēdū restat de tertio pcepto.s. sāctificatōis sabbati.qđ pceptū in scđa sua clausula obligat opari alqs dieb3.s.nō fes tis. Cū eni dr in h pcepto: Sabbata sāctifices:subdit. Sex dieb3 opaberis:et facies oia opa tua. Et sic pbibet ociari: z p cipit manual opatio p ill' dieb3 cōmūib3. Idō de ipa tria mysteria notabim⁹ I h ser.

Primū de laboris manual pceptōe.
Scđm de opis salubris conditione
Tertiū de laboris spūalis occupatōe.

De istis in forma vide parte estiuali fmonum Pomerij sermone.xx. sub lrā F.vsq3 finem sermonis

Feria tertia post dominicam tertiam Sermo.xxiiij. De remissione iniurie pro festi sanctificatione debita.

D Omine qūtiens peccauerit i me frater me⁹ z dimittā ei:vsq3 sepries:Dicit Jesus.Nō dico tibi septies:z vsq3 septuagiesseptiens.Mat. xviij.z i euāgel.hod.Dñs Jesus hec rñdit Petro q hāc interrogatōe3 sibi posuit. In qbs pbis docemur remittere prius in deo z ppt deū iniurias ꝯ nos factas :z ad deponedū indignatio... precipue tenemur i die festo.q3 fm Scotum sup.iiij. tenemur in festo esse in vera charitate:ita vt act⁹ odij ad deū vl ad pximū nō insit.als peccat hō ꝯ illō pceptū d sanctificatōe sabbati. Proinde tria mysteria notabim⁹ in hoc fmone de remissiōe iniurie.de q loquit euangeliū

Primū dicit obligationis
Scđm dicit modificationis
Tertiū dicit facilitationis

De istis vide parte estiuali Pomerij .ser. xj.in forma per totū accipiendo quantum tibi placet.

Feria quarta p⁹ dominicā tertiā Sermo.xxv. Sequit de qrto pcepto.s.de honore parentum.

D Eus dixit.honora prem tuū z mrem.Mat.xv z in euāgelio hod. In q dñs Jesus docet pmo gentes honorare.q3 h de⁹ pcepit cuilibet in decalogo .Scđo docet q ppter traditōes z instituta hominū nō debemus omittere qn impleam⁹ pcepta dei:sicut iudei fecerant qs redarguit. Tertio q cibus z pot⁹ non coinqnant hoiem sed cogitatio mala z pcepti transgressio. De istis pz in h euāgelio. T Unū iam d qrto pcepto decalogi pseqndo pnotandū ē q⁹ pcepta pme tabule q homines ordināt ad deū diligēdū subseqnt pximo oim in scđa tabula ponit hoc pceptū.s. de honore parentū. Sed qre hoc: Dicēdū fm Tho.ij.ij.q.cxxij.z Ray. q pmo ideo q3 sicut de⁹ est vniuersale pncipiū a q habent esse oia.sic pentes sunt pticulare pncipiū nri esse. Et sic est qdā affinitas hui⁹ pcepti ad illa pcepta pme tabule. Scđo q3 int oēs pxios marie obligamur pentibus ideo pus q alia pcepta ordināta ad prxmū debuit poni de honore pentū. Tertio q3 h pceptū mādare voluit de⁹ apponendo remuneratōe3 di.vt sis lōgeu⁹ sup trā qđ nō fec in alqs .ideo ppoit tāq dignu⁹ pmio l3 z alia pmient. Proinde de h pcepto honorandi pentes declaremus tria mysteria hoc sermone.

Primū de obligationis pluralitate.
Scđm de trāsgressionis pgrauitate
Tertiū de pmiatōis vl pene largitate.

Circa pmū questiōes occurrūt. Prima qlib3 prib3 z mrib3 ex h pcepto obligat qcūq3 hō. Ad qđ rñdendo notandū fm Ray.z Antoninū in sū. p.j.ti.xliij.c.iiij.aliosq3 coit doc.recolligēdo. Multiplex est pater et mater cui obligamur honorē. Primus est carnalis.s.q te genuit in mundū. Secundus dicit ecclesiasticalis:vt est plat⁹ ecclesie. De h Deutero.xxxij. Interroga patrē tuū et annunciabit tibi.scil3 pba dei ad salutē necessaria.sic ecclesia est mater omnium fidelium Et istis tenemur duplicē honorē.s.obedire et eos sustentare.reddendo puentū dei

bitū.s.decimaꝝ ꝛ oblationū. Vñ.j.Tim.
v. Qui bñ p̄sunt p̄sbr̄ti duplici honore di
gni sūt. Terti⁹ dr̄ sacramētal. Vñ.xxx
q.j. Oēs inqt q̄s in pñia suscepim⁹.s.con
fessionē audiēdo: nostri sunt filij spūales.
sicut q̄s baptismo regenerauim⁹. simili
quos confirmatione habuimus: ꝛ in ordi
nis consecratōne ac aliorū sacramentoꝛuȝ
administratōe: Et sic patet d̄ patrinis.
Quart⁹ dicit temporalis: hoc est tempo
re senior vel etate. Unde apl's: Seniores
obsecra ꝛ honora sicut patrē. Quint⁹ dr̄
officialis secularis: Rho.xiij. Oīs aīa ptāti
bus sublimioribus subdita sit. Idē. Deum
timete: regem honorificate. ꝛ Hebre.xiij.
Obedite p̄positis vestris. Sept⁹ dicit le
galis. h̄ ē adoptiu⁹. extra de cognatōne le
gali. Siqua. Septim⁹ dicit beneficētia
lis: siue tēporaliter tibi benefecerit. puta
nutriēdo: et subsidia tēporalia largiēdo: si
ue spiritualiter: puta docendo in aliq̄ arte
vel scientia: aut quōcunq̄ benefaciendo.
Nā tenemur grati eē honorādo illos. Et
sic patet. Secunda questio. Qualibus
honoribus tenet quis hoc p̄cepto pentib⁹
Respondet f̄m Alexandrū de Ales i.iij.
pte summe. simulq̄ Antoninū sup̄: alios
q̄ recolligendo q̄ filij parentib⁹ obligant
p̄sertim ad quintuplicē honorem: exēplo
christi. Primo ad honorem corporal' ser
uitutis et obsequentie. Secundo ad ho
norem dulcis allocutionis ꝛ diligentie.
Tertio ad honorē obedientie. Quarto ad
honorem beneficentie. Quinto ad hono
rem subuenientie in omni necessitate tam
in vita q̄ȝ in morte. De his vide in parte
hyemali pomerij. sermone.xxij. sub littera
A. Tertia questio. qualib⁹ viceuersa ipsi
parentes obligant suis filijs: Respondet
f̄m Antoninū supra: q̄ cura parentū erga
filios sub hoc codeȝ p̄cepto implicite mā
datur ꝛ tenent parentes filijs q̄ȝtū ad sex
ptē p̄cipua recolligēdo ex diuersis docto
rib⁹. Et de istis habes in eadē pte Pome
rij eodē s̄mōe sub lr̄a E. In eod etiā s̄mo
ne habes pulcra exēpla ad idē. V

Circa scd̄m de grauitate trāsgressiōis hui⁹ p̄cepti Notādū q̄ grauitas trāsgressiōis ꝛ pcti cōtra parentes

ostēdit ex pluribus. Primo q̄ est contra le
gem naturalem: cū ipsi filij summa beneficia
acceperint a parentibus. vicȝ primo eē ex
istentiale: q̄d omnia appetūt: ꝛ illi⁹ causa
agunt: vt dicit.ij. de anima. Et secūdo ac
ceperunt esse nutrimentale quo conseruati
sunt in esse nature. Tertio quoq̄ eē do
ctrinale: q̄ parentes debent docere filios
ad orandū Pater noster: Aue maria: ꝛ ad
confessiōes peccatoꝝ faciendas ꝛc̄. q̄bus
adquirere possunt btitudinē eternam ꝛc̄.
Secundo peccāt transgressores huius
p̄cepti contra legē diuinalē: et per conse
quens contra legē prophetalē ꝛ sapientia
lem: euangelicalē et apostolicalem que in
scripturis cūctis sic dictant et obligāt. O
tu miser qui ēs malus filius: quid dictur⁹
eris in iudicio: vbi tot testimonia cōtra te
dānabūt. Autoritates autē illarū scriptu
rarū transeo cā breuitatis. Tertio post
p̄dicta oia peccāt contra legē canonicalē
que dictat di.xxx.c.j. ex concilio: q̄ q̄ non
honorant parentes debent excōmunicari.
ꝛ in plrib⁹ passib⁹ iuris canonici cōportan
do decernitur q̄ tales vident fore homi
cide et infames. Et qui patres contēnūt
omne ius perdunt in hereditate: ꝛ p̄uant
omnibus bonis paternis: vt patet in glo.
capli. Quītauallis. extra de iureiurando.
vbi ꝛ leges allegant ad id. Unde dato q̄
filius fieret papa tenet honorare parētes.
vt dicit Baldus. ff. de in ius vocando. l.
adoptiuū. quia filij semp ex iure nature ꝛ
diuino tenentur debitam obedientiam ꝛ
reuerentiam parentib⁹. ergo papa nō po
test dispensare. Quarto etiā peccant trās
gressores contra legem ph̄icalem. q̄ Phi
losoph⁹.viij.li. ethicorum. ꝛ Auerrois: et
Auicenna ac cōmūiter omnes dictant cū
Aristotele ibidē vicȝ: q̄ filij intantū obli
gantur honorare parentes: q̄ sicut nec deo
sic nec parentib⁹ reddere possunt inqt eq
ualens: sed semp tenent in ppetuū ppter
esse tria supra dicta. Pertrāseo de poe
tis ꝛ paganis mahumeticis ꝛ huiusmodi.
q̄ omnes suis legib⁹ ad idē obligāt. Oh q̄
oh ve ꝛ ve vob ingr̄is filijs: q̄ etiā paga
nis: imo et bestijs peiores estis. X

Circa tertiū de pene vl'

p̄miũ remũerabilitate largissima malis vl' bonis filijs q̄rit: cur de⁹ iust⁹ in oib⁹ opib⁹ nõ nisi hui⁹ p̄cepti q̄rti obseruatorib⁹ apposuit p̄miũ speciali⁹: cũ ois ⁊ alia precepta habeãt mercedẽ in celestib⁹: vel etiã penam iustam inducant transgredientib⁹

Ad hec r̃ndet̃ fm Anto. flor̃. vbi sup. post Tho. ij. ij. ꝙ hoc fecit deus p̄mo ꝓpt' certificationẽ ꝙ deus dabit ꝓ hoc hoi premiũ: nec putare possint homies in hoc nil mereri cũ videant in se naturã ad honorãdum parentes instigare. Scd̃o dicimus ꝙ hoc fecit ꝓpter designandã ꝑ oppositũ maloꝝ filioꝝ dignã punitionem. vnde ⁊ in lege sanxit ꝙ mali filij puniant̃ ꝓ inobedientia ⁊ ꝯtumacia parentum plurib⁹ penis. Primo quidem maledictione a deo omnipotente. Deut. xxvij. ⁊ Gen̄. ix. Exemplũ habemus de Cham: dicẽte Noe Maledictus Cham seruus seruoꝝ erit. s. q2 inhonorauit patrẽ discoopertũ. Scd̃o lapidatione. Deut. xxj. vbi hoc p̄cipit̃ exp̄sse. Tertio mala ⁊ accelerata morte Exodi. xxj. Qui maledixerit pr̃i vl' matri morte moriat̃. Exemplum in Absalon cõtra Dauid patrẽ suũ insurgẽ̃. Quarto ꝙ si etiã supuiuãt puniunt̃ aduersitate ⁊ oim bonoꝝ p̄uatione ⁊ depauperatiõe Eccli. xlj. ca. Filioꝝ peccatoꝝ periet hereditas ⁊ erit eis opprobrij assiduitas. Quinto ꝙ si habebũt filios ⁊ filias ꝑ illos punient̃ talione. sicut legit̃ ⁊ refert̃ de plurib⁹ q̄s cõsimili modo dei iudicio tractauerint sui filij pessime sicut ⁊ ip̄i fecerant suis parentibus vt vidimus. Vltimo punientur infernali igne. ve ergo talib⁹. Tertio apposuit deus huic precepto p̄mium vt designet ꝙ larga sua benedictiõe ditabit bonos filios ꝓpter parentuz ⁊ honorationis merita. sicut ꝓpter merita Dauid benedixit suis posteris. Vñ dixit deus Honora patrẽ ⁊ matrẽ vt sis longeuus ⁊c̃. Primo quo ad vitam nature. Scd̃o gratie. Tertio quo ad bona genituræ. Eccli. iij. Qui honorat patrẽ iocundat̃ in filijs: in quib⁹ quis dicit̃ viuere in mundo. Quarto q̄ ad bona fame. Nam bona fama dicit̃ q̄dam bona vita. Quinto quo ad bona prosperitatis fortune. Sexto quo ad bona diuitiõis dei copiose. Eccli. iij. Honora patrem tuum vt superueniat tibi benedictio a deo. Preterea vltimo quo ad bona ꝑpetue glorie Amen.

Feria q̄nta post dñicã tertiã Ser. xxvj de opib⁹ misc̃die in p̄ximos.

Surgens Jesus de synagoga introiuit in domũ Simonis. Luc. iiij. ⁊ in euãgelio hodier. In his v̄bis scz ꝙ dñs Jesus itrauit in domũ Simonis docet̃ in mysterio ꝙ ip̄e dñs Jesus libenter ingredit̃ ⁊ reficit̃ in corde obedientis eius p̄ceptis. Nã fm Hiero. de interpretationib⁹ nominũ hebraicoꝝ. Simon interpretat̃ obediens vel obedientia. Deniqȝ idem dñs imbi opa misericordie exercuit. q2 socrũ Simonis febricitantẽ visitauit ⁊ sanauit. ⁊ m̃ltos infirmos curauit ac demõiacos liberauit. Et p̄terea erat p̄dicãs ⁊ docens in synagogis. ⁊ sic opa faciat misc̃die corꝑalis ⁊ sp̄ũalis. vt ⁊ nos ei⁹ exẽplo discamus libenter opa misc̃die exercere. De his patz in euãgelio: Proinde de operibus misc̃die restat sermo: qm̄ fm Tho. ij. ij. q. cxxij. ⁊ Rayne. ac Anto. sub p̄cepto de honorãdis parentib⁹ intelligit̃ p̄api nõ solum honor exhibẽdus supiorib⁹: sed tanq̃ secũdariũ implicite p̄cipit̃ etiã omniũ beneficioꝝ exhibitio quicq̄d debet̃ ad reddendum quacũqȝ ꝑsone q̄ ad elemosynas corꝑales ⁊ sp̄ũales. Itaqȝ d̄ opib⁹ misc̃die tria mysteria declarabunt̃ hoc s̄mone.

Primũ dicit̃ obligatiõis.
Scd̃m dicit̃ distinctiõis.
Tertiũ dicit̃ fructificationis

De his vide parte estiuali Pomerij. sermone. xxj. N

Feria. vj. dñice. iij. Sermo. xxvij. seq̄t̃. de q̄nto p̄cepto. s. Nõ occides.

Dixit eis Jesus. Meus cib⁹ ẽ vt faciã voluntatẽ ei⁹ q̄ misit me. Jo. iiij. ⁊ in euãgelio hodierno Verba sunt saluatoris nr̃i Jesu: i q̄b⁹ suo exẽplo docet nos ꝙ ois nr̃ cib⁹. i. appetit⁹ ⁊ desideriũ volũtatis ad id tẽdat: vt. s. voluntatẽ dei in p̄ceptoꝝ suoꝝ obseruãtia faciam⁹. Sed qm̄ post p̄dicta p̄ceptũ q̄ntũ est hoc. s. Nõ occides. in q̄ vt dicũt Alex.

de ales ꝛ Thō. ac doc. cōiter ꝙ ꝓhibet ex plicite homicidiuꝫ. iplicite vō ꝓhibet ois motū ire ꝛ ois lesio ac nocumentū qđ inferri posset in ꝑsona ꝓximi. puta trūcatio: vl beratio: notabilis lesio: sanguinis effusio. ꝛ sic de aliis. ꝛ etiā deliberata volūtas faciēdi talia ꝓxio. Proinde de homicidio in h̄ fmōe nota tria mysteria sic habes in forma in q̄dragesimali scdo pomerij scꝫ de vicijs. fmōe. lxiij. vide ibi.

Sabbato dñice ptie Ser. xxviij. đ ipo spūali homicidio. i. aie occasiōe.

Vade ꝛ amplius noli peccare Jo. viij. ꝛ in euāge. hodier. Verba sūt dñi iesu ꝗ dū misericordit liberasſ; adulterā ne lapidaret ſꝫ legē moysi. lꝫ demerebat. hec vba eidem dixit. Nec ego te ꝯdēnabo. vade ꝛ amplius noli peccare. Et in h̄ mysterialr docuit ꝙ magis dꝫ hō cauere a pctō ꝗ occidit aia ꝙ̄ a qcūq; tpali pena corpis. qm̄ sic ania pciosior est oi corpe (put testat Aug. li. lxxxiij. q̄sti) ita mors ꝛ occasio aie deterior ē ꝙ̄ mors vł pena corpis. ꝓpt qđ i h̄ pcepto Nō occides ꝑ oi homicidio corpali ꝓhibet ne occidas aiam scꝫ ꝓpriā vel alienā. Vn̄ ꝛ Aug. de pe. di. j. Noli inqt putare nō esse homicidiū cū fratri male ꝑsuades. cū em̄ male ꝑsuades occidis. s. aiam ꝑ petm̄ crimiale ꝑiuriū. s. furtū: luxuriā: fraudē ꝛc. Proinde de occasiōe aie tria mysteria declarabim̄

Primū đ occasiōis aie modalitate
Scđm de eiusdē mag̃ dānositate
Tertiū de ipi custodie studiositate

De pmo vide pte estiuali pomerij fmōe xx. D. vsq; G. De scđo ꝛ etiā tertio vide ibidē fmōe q̄rto q̄ntū placet.

Dñica. IIII. q̄dragesime i mane Ser. XXIX. de occasiōe in fama ꝑ liguā detractoriā ꝗ ꝓhibet pcepto h̄ eodē.

Sequebatur eū scꝫ Jesum multitudo magna. Jo. vj. ꝛ in euāgelio hodierno Circa hec vba sacri euāgelij aduertam charissimi admirādū māsuetudinē ꝛ charitatē in chrō Jesu. qm̄ vt doctores ꝛ Lyra exponen̄. dicūt Seq̄bāt dñm Jesum multi ex qb aliq̄ ꝓpter curiositatē vt viderēt ei miracula ꝛ audirēt q̄lia pdicat Aliq̄ aūt ex deuotiōe credeñ. m eū ꝛ reuerentes eius miracula. vn̄ dicit in h̄ euangelio. q. videbāt signa ꝗ faciebat sup his ꝗ infirmabant. aliq̄ ſꝫ etiā seq̄bant vt sanarent a languoribꝫ suis. ſꝫ hoc erat pessimū ꝙ aliq̄ sicut pharisei seq̄bant chrm̄ vt haberēt vn̄ possent eū reꝑhendere ꝛ ei detrahere: ꝛ tn̄ chrs dñs pius sese q̄ntibꝫ exhibuit pietatꝭ bñficia sanando illos cum tn̄ oēs sciret quali intētiōe insidiarent. in hoc exemplū dans nobis patienter tolerandi nostros aduersarios ꝛ benefaciēdi detractoribꝫ ꝛ odiētibꝫ. Proinde ꝯtra tales bonoꝝ hominū detractores quorum infinitus est numerus agentes qui scilicꝫ nō curant dei pceptum quo pcipit non occidere ꝓximū neq; facto neq; verbo. neq; animo inique. sed isti gladio lingue occidunt vt de detractiōe peniteāt. ergo tria mysteria declaremus ꝑ hoc fmone. sicut habes in q̄dragesimali scđo. s. de vicijs sermone xxviij. vide

Dominica eadē post prandium. Sermo. XXX. de liberatione a morte anie ꝑ ꝯfessionis pparationem qđ induđit in hoc pcepto.

Fratres libertate chrs nos liberauit. Verba sunt apłi Pauli ad Gal. iiij. ꝛ in eplā hođ. In qb docet ꝙ ꝑ dñm Jesum ꝯsecuti sumus verā libertatē in morte ꝛ passiōe eius vt docet exponēdo Lyra. sed qm̄ nūc ꝓsedmur sic cepimus de q̄nto pcepto decalogi. qđ pcipit di. Nō occides. Scimus aūt Aug. ꝛ scriptura docēte. qm̄ ania humana occidit ꝑ petm̄ ꝓpter qđ ex pcepto tenemur eā pcauere ꝛ a morte spūali liberare grā christi. Sed q̄liter possumus aiam liberare a tali morte scꝫ culpe Amb. edocet de pe. di. j. c. ecce. di. Cōfessio liberat a morte ꝛ paradisum aperit. Et qm̄ iam imminet tp̄s

quo tenemur cōfiteri: ad quod requirit̄ de bita ꝑparatio. idcirco op⁹ est de ea ꝑdica re: vt ꝑ eam a morte aie cbr̄o donāte post sumus liberari. Vn̄ de ꝯfessiōis ꝑparatiōne tria mysteria declarem⁹

Primū dr̄ necessarie cōtritiōnis
Scd̄m dr̄ debite examinatiōis
Tertiū dr̄ amare recognitiōis

De primo vide in primo quadragesimali. s. de penitentia. ſmone. xvj. O. vsq̄ ſi. quātū placet. De scd̄o aūt et tertio vide ibidem sermone. xxiij. M.

Feria scd̄a dn̄ice quarte Ser. xxxj. de homicidio sp̄uali ꝑ odiū ⁊ inuidiā.

Dixit Jesus. Soluite tēplū hoc: ⁊ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illd̄. Jo. ij ⁊ in euāgel. hod. Sic dr̄ in lr̄a: dn̄s Jesus hoc dixit de tēplo corpis sui: in quo deitas habitauit sic in suo templo. Et Lyra ac doc. dicūt q̄ hec dixit chr̄s ꝑ nūciādo qd̄ iudei erāt facturi. h̄ ē q̄ occiderent chr̄m: ⁊ sic soluerēt aiam ei⁹ a corpe. Nā ipi iudei iā cōceperant ex inuidia ꝯ chr̄istū maximū odiū: eo q̄ vicia illoꝝ redargu ebat. Sic heu multi nūc faciūt odiētes bonos viros q̄ illoꝝ vicia corripiūt ⁊ inuidentes ac inimicant̄: sed attendāt scptū. j. Jo. iij. Qui odit frēm suū homicida est. Proinde de homicidio sp̄uali hmōi qd̄ ꝓhibet̄ eodē ꝑcepto. s. No occides: tria mysteria in hoc sermone declarabim⁹

Primū dr̄ execratio tal' odij ⁊ iuidie.
Scd̄m dr̄ notificatio ei⁹ ꝯ ꝑpe malicie.
Tertiū dr̄ obligatio fratne amicicie.

De p̄mis duob⁹ habes in q̄dragesimali secūdo Pomerij. s. de vicijs. sermōe. xxix. Sꝫ tertiū articulū vide i parte estiuali pomerij. ſmone. xxxvj. ar. ij. D.

Feria tertia dn̄ice q̄rte Ser. xxxij. d̄ homicidio cordiali ꝑ irā rixā et cōtumeliam.

Ermo ex vobis facit legē: q̄d me q̄rit̄ interficere. Verba sūt chr̄i Jesu Jo. vij. ⁊ in euangelio hodierno. In q̄ claret mira chr̄i māsuetudo ⁊ mitītas. q: cū iudei dicerēt sibi ꝯuicia dicētes Demonium habes: ⁊ vellent eū apprehendere ⁊ q̄rerent interficere: māsuete respondit: nec ꝯuiciū reddidit ꝓ ꝯuicijs. Unde in h̄ docuit exemplo suo patienter ⁊ māsuete nos tolerare iacula verboꝝ: ꝯuicia ⁊ cōtumelias contra nos rixantiū. De his vide euāgeliū. Ex quo aūt hoc ꝑcepto. q̄nto probibetur implicite omnis inordīnat⁹ motus cordis. scꝫ ire: odij: maxime prorumpens in verba contumeliosa: conuicia ⁊ rixas: vt exposuit hoc preceptū idē chr̄s Mat. v. dicens. Audistis quia dictū est: nō occides. Qui autem occidit reus erit iudicio. Ego autē dico vobis: omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. qui autē dixerit racha reus erit concilio. ⁊ qui dixerit fatue reus erit gehenne. Unde ſm Alexan. iij. p̄te. q. xxv. et doc. cōmuniter ꝓhibetur illo precepto eodē omne tale tanq̄ homicidiū cordis: Ideoq̄ de his tria mysteria declarabimus hoc ſmone.

Primū dicit̄ detestationis.
Scd̄m dr̄ offensionis
Tertiū dicit̄ sufferentie vl' defensionis.

De p̄mis vide in quadragesimali secūdo Pomerij. s. de vicijs ſmone. xxiij. Sed an debeat q̄s se defendere in talibus y Addem⁹ hic aliquas q̄stiones de rixa vl' ꝑuato bello causa defensiōis. Prīa questio. vtrū liceat cuilibet seipm̄ defendere: Respondet̄ breuiter q̄ regula iuris naturalis est et positiui. ff. de iusticia et iure. l. vt vim vi ⁊c. ral'. s. vim vi repellere licꝫ cuꝫ moderamine inculpate tutele. ⁊ intelligit̄ hoc moderamen illud qd̄ equalet illa re violentie in q̄litate armoꝝ ⁊ i ꝯcursu tp̄is ⁊ in ipo actu violētie. al's excedēdo videt̄ eē vindicta ⁊ ꝑ ꝯn̄s petm̄. Unde ex hoc p꜄ q̄ defensio licita est vniuersalit̄ oib⁹ tā laicis q̄ clericis ⁊ etiā religiosis. Nam opīnio cōtraria reprobat̄ in Clementina: extra de homicidio. Si furiosus. Sꝫ q̄stio restat. nunq̄d tenet̄ quis ad hoc scꝫ vt vim vi repellat: Rn̄det̄ ſm Tho. ij. ij. q. xlj. q̄ nullus tenet̄ ad hoc: sed maioris ꝑfectōis esset si sufferret vl' ꝑmitteret seipm̄ iterfici q̄ se defendēdo occidere cū nō possꝫ aliter euadere. ⁊ hoc intellige q̄n tal' essꝫ i bona dispositiōe aie sue: h̄ ē. in statu salutis. Nā sic fecit sanctus Thomas martyr ar

episcopus cantuariensis q̄ noluit ꝑcludi ianuas ecclesie: nec se defendi ab occisoribus sꝫ obtulit se: q̄d fuit perfectionis. Similiter fecerūt sancti milites thebei. s. Mauricius cū sociis. Unde si quis nō esset in statu salutis fatue se exponeret morti corporis et anime. Deniqꝫ etiam in bello iusto ꝯ inimicos ecclesie vel infideles sicut inter cruciferos oppugnantes contra saracenos et alios huiusmodi nō deberet se christianus morti exponere: sed resistere ꝛ defendere fideles quantum potest.

Secunda questio. Utrum defensio huiusmodi licita sit vbiqꝫ ꝛ semper: ꝛ contra quoscunqꝫ inuadentes. Respondetur ꝙ licita est. Primo etiā in loco sacro ꝛ in ecclesia: ꝛ sic vbiqꝫ. q: etiāsi polluatur ecclesia sanguinis effusione: tamē potest reconciliari. Magis ergo ponderanda est cōseruatio hominis quando sequeretur mors: cum illa sit irrestaurabilis. sequitur in tali casu nō intendo se sit sanguinis effusio: sed se defendendo propter periculū. ideo per hoc sic nō polluitur ecclesia. extra de conse. eccle. lib. vi. ca. vnico. Secundo licita est etiā in quocūqꝫ officio occupato: etiāsi missaꝫ celebrans inuadatur ad mortē sibi vel etiā quodcūqꝫ sacramentū ministrando. Unde ꝛ tūc se defendendo et occidendo nō fit irregularis. vt patet in supradicta Clementina. c. si furiosus. ꝟ Sed dic. Quid cum inuaditur sacerdos ad mortē quādo iā puerum habet ꝑ manibus ad baptizandū: qui puer esset in articulo mortis: ita ꝙ si sacerdos diuertat se ad defendendū: puer interim morietur: ꝛ sic damnabitur: cum nō sit alius qui baptizet illū. Respondetur fm Joānem de lignano. ꝙ in tali casu ꝑeligenda est mors corporalis sacerdotis q̄ ē vnum malū tpale: q: alias sequerentur duo mala spiritualia. s. mors eterna pueri. de ꝯse. di. iiij c. firmissime. ꝛ etiā neglectus cure aiarum quod est mortale sacerdoti. extra de eta. et quali. c. cum sit. Idem dicit preeligenduꝫ cum foret dubiū ꝓbabile de morte vel vita pueri interim: ꝛ constaret de morte sacerdotis: nisi diuerteret ad se defendendū. hec fm Joan. de lignano. Tertio denique licita est ꝑfata defensio cōtra q̄scunqꝫ etiaꝫ superiores suos iniuste inuadentes. ꝛ cōtra iudicē et potestatē vel etiā episcopum aut abbatem iniuste inuadentē. nam etiā monacho licet se defendere: presertim in casu si episcopus vel abbas inuaderet vt subito occideret. Ad predicta facit. C. de iure fisci. l. prohibitū. Tertia questio. pro quibus huiusmodi defensio sit licita. Rūdetur fm canonistas ꝛ legistas ꝙ nō solū ꝓ seipso: sed etiā licet ꝓ filiis et filiabus: ꝛ ꝓ vxore ꝛ ꝓ sponsa. Sed an quilibet de populo possit quēlibet defendere: dicūt ꝙ nō licet occidendo inuasores: sꝫ sine occisione licet: presertim cum mandatū factū est vt defendant tales clamando: defendite vel huiusmodi: vt notat Baldus dicta. l. Ut vim.

Unde aduerte ꝓ regula ꝙ irregularitatem nō effugit q̄ pro alterius defensiōe alterum occidit. patꝫ in summa Angel. Item nunquid liceat defensionē fieri ꝓ rebus: Dicendū fm Innoc. ꝛ Bar. d. l. vt vim. ꝛ fratrē Angelū ꝙ sic pro rebus auferendis ne auferantur: qꝫ pro ablatis vt recuperentur in continenti. tamē nō licet pro rebus seipm exponere morti scienter.

Feria quarta post dominicā quartam Sermo. xxxiij. Sequitur de sexto precepto. s. Non mechaberis.

r Abbi quis peccauit: hic aut parentes eius vt cecus nasceretur. Joannis. ix. ꝛ in euangelio. Domino iesu hanc questionē ꝓposuerūt discipuli de ceco nato. Ad quā respondēdo dominus iesus docuit ꝙ talis defectus monstruosus nō semꝑ fit ex peccato parentū: vel ipsius ceci nati qui actuale peccatū nō habuit: licꝫ sit in originali natus. sꝫ q̄ndoqꝫ fit vt manifestentur per miraculū opera dei in illo. Uerūtamen hoc constat vt etiā docꝫ Lyra ꝙ parentes aliquādo pro suis peccatis puniuntur in filiis monstruosis et diuina iusticia. ꝛ dato ꝙ in presenti non puniantur: certum est ꝙ in futuro punientur omnes vicio luxurie peccātes. quia deus precepit Exodi. xx. in decalogo dicens. Nō mechaberis. Quo precepto fm ꝙ Aug. dicit prohibetur omnis illicitus concubitus: et membrorum illegitimus vsus quomodocunqꝫ hoc fiat preter solū vsū licitū cū propria vxore. s. legitima. Contra quod preceptum innumerabiles peccant. Proinde de luxurie vicio qđ prohi

bet ſm oēs ſpecies z modos ſuos tria my
ſteria declarabimus
Primū ōz mortal' offenſiōis.
Scōm ōz modalis ſpecificatiōis.
Tertiū ōz infernalis affligatiōis.
De iſtis habes in q̄drageſimali ſcdo ſcz
de vicijs in Pomerio ſermone.xxvij.p to-
tum. Ad idem plura vide circa nonum p̄-
ceptum.

Feria q̄nta poſt dñicā q̄rtā Ser.xxxiiij
de cauēdo turpiſſimo pctō luxurie z ptcu
lis eius.

a Jt Jeſus. adoleſcens tibi dico
ſurge. Luc.vij. z in euāg. hod.
Si diligēter ɔſideram⁹ chariſ-
ſimi: mortu⁹ iſte p dñm Jeſum reſuſcitat⁹
ſcat pctōres luxurioſos q̄s ſepe p grām
ſuā chrīs reſuſcitat a morte pcti ad obſuā-
dū dī p̄cepta. z huic myſterio ɔgruit qḋ
dicit: adoleſcēs. q: in adoleſcētia feruet lu-
xuria. z etiā qḋ ōz. in porta indē efferebat
q: talis luxurioſus p portā q̄nqz ſenſuuz
educit ad ſepeliendū in pcti ɔſuetudie ve-
lut in morte. Proinde circa hoc p̄ceptū ſe-
xtū de cauenda luxuria adhuc reſtat ſer-
mo alius de quo ſubſequēter vbi ſup. vi-
de ſermone.xxviij.

Feria ſexta dñice q̄rte. Ser.xxxv. Se-
quit iam de ſeptimo p̄cepto. qḋ eſt Non
furtū facies.

d Jcit ei ieſus: q̄ credit in me etiā
ſi mortu⁹ fuerit viuet. Jo.xj. z i
euāgelio. Jn qbꝫ vbis dñs Je-
ſus docet fidei vtilitatē. q: q̄ credit in me
inq̄t. ſ. fide vera z catholica tal' etiāſi mor-
tuus fuerit Lyra. ſ. morte culpe p lapſuz
in pctm̄ aliqḋ. viuet. ſ. reſurgēdo p pniam
in obſeruātia diuinoꝝ p̄ceptoꝝ q̄ faciens
hō viuet i eis vt dicit Deut.v. Et qm̄ iā
inſtat nobis ſmo de ſeptimo p̄cepto ſalz
Nō furtū facies. in q̄ phiben intelligunt
oia dāna in rebꝫ pximi vt exponit Tho.
ij.ij.q.lxvj.ar.vj. Vñ Aug.xiiij.q.v. pe-
nale dicit Furti noie intelligit. etiā rapina
z omis illicita vſurpatio rei aliene. Pro-
inde de hoc p̄cepto vt homo ſciat cauere
omne furtū. z rapinā: z ſic in fide chrī vi-
uat obſeruando p̄cepta tria myſteria de-
clarabimus. de quibus habes in forma
in quadrageſimali ſcdo Pomerij. ſ. de vi-
cijs ſermone.xxxvj. vbi agit de furto z ra-
pina multiplici.

Sabbato poſt dominicā quartā Ser-
mo.xxxvj. de fraude vitanda in emptiōe
z venditione.

d Jcebat Jeſus. Qui ſequit me
nō ambulat in tenebris Jo.viij
z in euāgelio hodierno. Jn qbꝫ
monet nos chrīs dñs vt ſequamur ipſum
in omni ſanctitate z veritate obſeruando
eius p̄cepta ac non ambulare in tenebris
erroꝝ z vicioꝝ. Sed heu multi ſunt chriſ-
tiani q̄ potius ſequunt diabolū: p̄ſertim in
fraudibꝫ z iniquitatibꝫ quas cōmittūt in
emptione z venditione. cum tñ hoc eodē
p̄cepto ſcilicet Non furtum facies. omnia
talia intelligunt fore a deo phibita. vt di-
cit Tho. z doc. Unde de negociatione in
emendo vel vendēdo tria myſteria decla-
rabimus: de quibꝫ in forma vide in q̄dra-
geſimali ſcdo Pomerij de vicijs ſermone
xxxj. put tibi placet.

Dominica de paſſiōe in mane Sermo
XXXVII. ō eiuſdē p̄cepti. vij. trāſgreſ-
ſione varia p̄cipue de vſuris.

q Ui ex deo ē
verba dei audit. ꝓpterea vos
nō auditis. q: ex deo nō eſtis
Joā.viij. z in euāgelio hodierno. Verba
hec dixit dominus Jeſus: q̄ quidem ſunt
valde amabilia bonis z iocunda. ſed val-
de amara z terribilia tranſgredientibꝫ pre-
cepta dei. Nā ex quo homies mali nō au-
diūt ope implēdo verba dei in p̄ceptis ex-
preſſa coſpo oſtendūt ſe eſſe filios diabo-
li. z p cōſequens eternaliter cum diabolo
cruciandos. Sed boni coſpo q audiunt z
obſeruant precepta oſtendūt ſe eſſe filios
dei z per ɔſequens cū deo in futuro bea-
tificādos. Proinde Ambro. in hodierna
homē. dicit. Hoc ſcitote fres q vnuſquiſ-
qꝫ cuius opera facit: eius z filius eſſe dicit

finali pmio pomerii scz de penitentia accipiendo que placent.sermone.xxx.

BB Sz ö tertio p practica ɔfessiõis de pceptis decalogi nota breuiter p documẽto iuxta ɔpli capacitatẽ de singulis pceptis epilogando et pscriptis. Primo de pmo pcepto q vicz ɔfitendum est. Si adorasti aliquã creaturã vel supstitionibꝫ vsus es: aut sortilegijs vel incantationibꝫ quocũqz vel ɔsuluisti. Itẽ si in aliq̃ articulo fidei dubitasti. Itẽ si hereticis vl' iudeis fauisti vel fidẽ negasti. Itẽ si comedisti vel bibisti: aut balneũ intrasti cũ iudeis: vl' ea q̃ sunt phibita fecisti: cũ eis ɔuersando Itẽ si deũ sup oĩa nõ dilexisti. Itẽ si in aliquo ɔ deũ voluisti. Itẽ de supbia. si ɔtẽpsisti obedire aliq̃ pcepto rc. De scdo pcepto ɔfitendũ est de iuramẽto sine causa: vl' si peierasti: si irreuerẽter z hmõi. Itẽ de blasphemia dei vel sctõꝝ. Itẽ de sacramentoꝝ irreuerẽtia: vl' si in pctõ suscepisti vl' falsa fide credidisti. Circa.iij.pceptũ de ope manuali: z si missam nõ audisti in festo. Itẽ si pctm̃ in festo fecisti: vl' ö factꝫ ɔtritionẽ nõ formasti. Itẽ si vanis spectaculis vel choreis z hmõi te dedisti. Itẽ si vigilias z ieiunia de pcepto nõ ieiunasti. Itẽ si pcepta ecclie nõ suasti. si pniam nõ egisti.si ɔfessionẽ dum debuisti nõ fecisti Itẽ si veniã petentibꝫ nõ indulsisti. Itẽ si gule z ebrietati deseruiuisti. z sic de alijs.

Circa q̃rtũ. Si parentibꝫ vl' supioribꝫ vl' ɔfessori tuo obedientiã vel reuerentiã nõ fecisti. Itẽ si parẽtes ɔtempsisti z eis necessaria nõ dedisti.si eos vitupasti.vel si p eis iã defunctis nõ orasti vel nõ subuenisti. Itẽ si opa miscdie in pximos z in pauperes nõ impẽdisti: z sic de alijs.si maledixisti eisdẽ. Circa q̃ntũ. Si occidisti eos de odiendo vel irã tenẽdo: aut ppositũ occidendi vel mutilandi habuisti. vel si verbo detrahẽdo vel facto.si ad peccandum induxisti vel docuisti. Circa sextũ. Si mechatus es in quacũqz specie luxurie.s. meretricio: adulterio: stupro: incestu: sacrilegio: ɔtra naturã: vel cũ vxore illicito mõ vel in festis magnis.z sic ö alijs. Circa septimũ: de furto: de rapacitate: de fraude: de vsura: de simonia: de sacrilegio: de iudicio iniusto: de exactione iniusta: z de dãno quocũqz. Circa octauũ de falso testimonio: de mẽdacio. Itẽ de pctis in spiritũsctm̃ q̃ est spũs veritatis. de qbꝫ in seq̃entibꝫ. Circa nonũ de ɔcupiscẽtia carnali cuiuscũqz aliene: de volũtate luxuriãdi: de q̃nqz sensuũ excessibꝫ: de cogitatiõe cũ morosa delectatiõe: de pollutiõe: de tactibꝫ: osculo: amplexu z hmõi: ɔponendo in sermone honeste quantũ licet. Circa decimũ de auaricia: de malo q̃stu: de alienis retentis cũ deberes q̃ntotius restituere z hmõi. Hec sufficiãt breuiter. Ex istis q̃ppe põt qs plura excogitare p facienda ɔfessione.

Feria scda dñice de passiõe. Ser.xxxix de pctis in spũmsctm̃ q̃ est spũs veritatis phibens mendaciũ.

b Ec dixit.s.Jesus: de spũ quẽꝫ accepturi erant credentes in eũ Jo.vij. z in euãgelio hodierno Dñs Jesus sciens: q: oĩs homo mẽdax est ex se vt dicit scriptura. z iudeos ɔtra spũmsctm̃ mendaces esse vt ad fidei veritatẽ ɔuerterent z saluarent desiderabat: ac spũmsanctũ pmittebat. Ideo ex summa pietate ĩ nouissimo die magne festiuitatis: vt plures ɔgregati audirent clamabat feruenter dicens. Siqs sitit.i. desiderat vere vite doctrinã z salutẽ veniat ad me scꝫ p fidẽ. Qui eñ credit in me flumina aque viue.i. abundantia grẽ spũssancti fluent de ventre eius.id est de internis pcordijs eius redundantes p doctrinam in alios. Hoc aũt dixit de spũsancto quem acceperũt discipuli in die Pentecostes in signo visibili spẽcie lingue ignee: ad significandũ q est spũs veritatis docens oẽm veritatẽ p mõm z odiens mendaciũ. Propter qd ipe deus in pcepto decalogi specialiter phibuit dicẽs. Non loqueris falsum testimoniũ contra pximũ. In quo vt dicit Aug.phibet oẽ genus mendacij: maxime ɔtra fidem. Et sic phibet impugnatio agnite veritatis: ac consequẽter omne pctm̃ in spũmsanctum: que ex illa oriuntur. Nam spũssanctus cordis oris z opis ac fidei reqrit in hoĩe veritatem Proinde sub hoc pcepto octauo de pctis ɔtra spũmsctm̃ nota tria mysteria: q̃ in

forma vide in q̃dragesimali scđo Pomerij.s. de vicijs sermone.xlvij.

Feria tertia dñice de passione Sermo xl. de mendacio quod ꝓhibet eodem p̄cepto octauo.

m Mundus me odit quia ego testimoniū ꝑhibeo d̄ illo: q2 opa eius mala sunt. Joā. vij. ꝛ in euangelio hodierno. Verba sunt dñi Jesu q̄ inter plura documēta huius euāgelij docet p̄cipue ꝙ exemplo chr̄i ip̄ius nō curemus mundanoꝝ hoim vanā complacentiā: nec eoꝝ ꝯtra nos odia quin veritatem ꝛ iusticiam sequamur vsq3 ad mortem illa obseruando p̄cepta. moribꝰ verbo et vita testificanđ. Nam dicit christus. Non p̄ōt vos odire mūs. me aūt odit: q2 ego testimoniū ꝛc. Sed quare hoc? Huius rō. Quia oē sile diligit ꝛ applaudit sibi sili ꝑ phm de anía. Et oi vero verꝫ ꝯsonat. j. Eth. Quia ĝ mūdani hoies sunt mendaces Ps. Ois hō mēdax. ĝ nō miꝝ ꝙ siles sibi mēdaces diligūt. Itē alia rō. q2 hō verax (sic fuit dñs Jesus sūme verax) redarguit ꝛ testimoniū ꝑhibet vita: ore ꝛ oꝑe ꝙ fallacia sit detestāda. Et q2 mundani illā sequunt dolent ĝ reꝑhendi. Sicut dū q̄s detestat ꝛ ꝯfundit regē vel patrē aliquoꝝ tūc filij vel ƒui regis illius irascunt ꝛ dolent. Rex mundanoꝝ est diabolꝰ q̄ est mēdacij pater. vt d2 Jo. viij. ergo ꝛc. Et hoc est qđ dicit chr̄s. Me odit mūdus. i. mūdani hoies. q2 ego testimoniū ꝑhibeo. q2 oꝑa eoꝝ mala sunt. s. cū diabolo dānāda.

Proinde de mēdacio qđ ꝓhibet hoc p̄cepto diuino tria mysteria vide in q̃dragesimali scđo Pomerij. s. de vicijs sermone xxxj. ꝑ totum.

Feria q̃rta post dñicā de passiōe Ser. xlj. Et sequit iā de nono p̄cepto. s. Nō cōcupisces vxorē ꝓximi tui.

r Respōdit Jesus. Nōne scriptū est i lege vr̄a. Quia ego dixi dij estis. Joā. x. ꝛ in euangelio hodier. Dñs Jesus allegat scripturam legis dicēn. de hoibꝰ bonis ꝛ electis ꝙ essent dij: nō quidē naturaliter sicut chr̄s sed ꝑ ꝑticipationē grē diuine ꝛ similitudinis. Et hec scriptura habet ps. lxxxj. ꝛ Exod. xx. Ex qua arguit chr̄s ꝙ si hoies fideles dicunt dij ꝛ filij dei. a fortiori chr̄us q̄ est verus deus ꝛ naturalis dei filius: merito seip̄m licite dicebat esse deū. Sed quare deus hūc honorē ꝯstituit fidelibꝰ vt dicerent dij ꝛ filij dei. s. ꝑticipatiue nisi vt doceat in hoc ꝙ sicut deus est purissima lux j. Joā. j. Deus est lux ꝛ tenebre in eo non sunt ulle: Ita q̄libet fidelis debet esse purus ꝑ suo modulo ab omī culpa tā in oꝑe q̃3 in ore q̃3 etiā i corde. vt nulla praua cōcupiscētia sit in eius corde. Propterea deꝰ ꝓhibuit non solū petā luxurie ꝛ rapine in oꝑe: sed etiā ꝓhibuit prauā ꝯcupiscētiā in corde dicēn. Nō ꝯcupisces vxorem ꝓximi tui. in q̄ ꝓhibet omne desideriū carnale illicitū ƒm Alexā. Proinde de ꝯcupiscētia carnali scꝫ luxurie: tria mysteria nota sic habes in q̃dragesimali scđo. s. d̄ vicijs ƒmone. xxvj. ꝑ totū.

Feria q̄nta dñice de passione Sermo. xlij. s. de cauenda ꝯcupiscētia sensuū exterioꝝ ꝛ petō.

c Conuersus Jesus ad mulierē dixit Simoni. Vides hāc mulierē Lu. vij. ꝛ in euāge. hodierno Charissimi aduertendū ꝙ in h̄ euāgelio legit ꝙ Maria Magdalena q̄ antea fuit peccatrix: ꝛ ꝑ oēs suos sensus se totā dederat ꝯcupiscentie carnali: tādē ad chr̄m conuersa de oibꝰ sensibꝰ q̄bꝰ peccauerat pnie satisfactionem egit iuxta pedes dñi iesu. Nā ꝓ offensa oculoꝝ ex oculis lachrymas fudit. ꝓ offensa auriū ṽba chr̄i diligēter iuxta pedes illius sedēs audiuit. ꝓ offensa gustus tātū postea ieiunauit ꝙ trigita annis i heremo nil cibi corporalis gustauit: sed diuina dulcedine refecta fuit. Itē ꝓ odore vnguentū odorifeꝝ chr̄i pedibꝰ obtulit. ꝛ ꝓ offensa vestiū ornatū ꝛ corpis se totā in pnia humiliauit: iō chr̄s eā in exēplū pnie ꝓponēs Simoni ꝛ oibꝰ petōribꝰ dixit. Vides hāc mulierem q. d. Et tu sequere eam in pnia facienda.

Proinde de custodia sensuū ꝑ q̄s intrat cōcupiscentia ꝯtra hoc p̄ceptum Nō ꝯcupisces ꝛc. nota tria mysteria ex ƒmone. xlvj.

incipiendo sub lra E:p ſecūdo vſq̄ fines vt habes quadrageſimali ſecundo.

Feria eadē quinta ꝑ̄ſ occurrens feſtū ſancti Benedicti vl' Joſeph ꝛc. ſermonē q̄drageſimūtertiū poſt prandiū applica ꝺ ſobrietate ad refrenandā gulam ꝛ concupiſcentiā carnis.

Fratres ſobrij eſtote ꝛ vigilate. j.
f Pe. v. c. In q̄b' ꝟbis ſctūs apl's hortaſ nos ad ſobrietatem contra gulam ꝛ ebrietatē: per que maxime accendiſ concupiſcētia carnalſ que prohibeſ ꝑ̄dicto eodem p̄cepto. hortaſ etiā ad vigiliam circa ſenſuū ꝛ carnaliū cuſtodiā. Et ſubdit cauſam. Quia aduerſarius inquit veſter diabolus querit. ſ. ꝑ vicia gule: comeſſationis: ebrietatis ꝛ ſenſuum exteriorum exceſſum: quē deuoret. ſ. inducēdo ad mortale peccatū: et conſequenſ ad eternā dānationē. Et qm̄ hic ſanctus vixit ſobrie ꝛ vigilauit: vn̄ caniſ de eo. Iſte confeſſor dn̄i ſacratus feſta plebs cui' celebrat per orbem hodie letus meruit ſecreta ſcandere celi. Qui pius prudens humilis pudicus ſobrius caſtus fuit et q̄etus: vita dum p̄ſens vegetauit eius corporis artus ꝛc.

Hic ſub p̄dicto p̄cepto accipe ſmonē de cauenda gula ꝛ ebrietate: ſicut habes i quadrageſimali ſc̄do Pomerij: ſmōe. xxix ꝛ. xxx. vide ea q̄ tibi ex illis placent

Feria ſexta poſt dn̄icā de paſſiōe. Sermo. xliiij. ſ. de cogitatōe mala q̄ ꝓhibeſ h.
a Ab illo ħ die cogitauerūt interficere eum. ſ. ieſum. Jo. xj. et in euan. hodierno. Ex quo accipimus q̄ ſicut iudei cogitauerunt male vt interficerent chriſtū dominū. et hoc peſſime impleuerunt ope. Sic ſp̄ualiter multi mali chriſtiani in ſuis prauis cogitatōib' carnalib' delectari volunt occidere chriſtū dn̄ ꝯſentiunt peccatis: ꝛ peſſime illud q̄d concipiunt implent ſepe ope peti. de quib' apl's Heb. vj. Rurſus crucifigētes chr̄m in ſemetipſis. ſ. ꝑ prauas cogitatōes ꝛc. Proinde ex quo hoc eodem precepto nono ꝓhibeſ etiam cogitatio carnalis cū delectatione tria myſteria declarabim': de q̄bus habes in parte eſtuali Pomerij de tp̄e ſermone. lvij. ꝑ totū. vide q̄ntū placet ex eo.

Sabbato poſt dn̄icā de paſſione Sermo. xlv. Sequiſ iam decimū p̄ceptū. vicȝ Non ꝯcupiſces rem ꝓximi tui.
a Si quis mihi miniſtrat me ſequaſ. ꝛ vbi ego ſum illic ꝛ miſter me' erit. Jo. xij. ꝛ in euang. hod. Verba ſunt chr̄i ieſu: in quib' hortaſ nos ad ſui ſequelam per ꝯtēptū terrenoꝝ cupiditatū: que eſt venenū charitatis: vt dr̄ Auguſt. in li. lxxxiij. q̄ſt. Unde dicit. Si quis mihi miniſtrat. Lyra. obediēdo mādatis meis: me ſequaſ ꝯtēnēdo oīa mundana Et qm̄ b̄ndictus de' in p̄cepto decalogi decimo. ſ. Nō ꝯcupiſces rē ꝓxi tui: nō domū: nō agꝛ: nō bouē ꝛ oia que illi' ſunt. Exo. xx. interdicit omnis rei cupiditatem vel auaritiā: vt dicit glo. ꝛ Ray. in ſumma Ideo de auaricie cupiditate tria myſteria hic nota: de quib' habes in q̄drageſimali ſecūdo Pomerij de vicijs: ſmone. xxxvj. Uide q̄ntum tibi placet

Item ſub hoc precepto poteris etiā ſermonem facere de reſtitutione que p̄cipitur incluſiue De qua pl'es habes ſermones i primo quadrageſimali.

Dn̄ica Ramiſpalmarum mane Sermo. xlvj. Poſt decalogi precepta agendū iam ſequitur de p̄ceptis euangelicis. et p̄mo de remiſſione peccatoꝝ per penitentiā obtinenda.

b Benedictus qui venit in nomine domini: oſanna in excelſ. Mat. xxj. ꝛ in euāge. hui' ſolēnitatis. Hec ꝟba ce. inerūt dn̄o Jeſu turbe dū intraret in Hierl'em die ip̄a Palmarū q̄ canit eccl'ia vt doceat q̄lit' debeam' chr̄iſtū laudare: ꝑ̄ri ꝑ ħ tp̄e imunēte. ſ. paſcali ſi volum' remiſſionē pctōꝝ nr̄oꝝ obtinere ꝛ ſaluari. Quia p̄mo debemus chr̄m recognoſcere ꝛ ꝯfiteri ore q̄ ip̄e ē b̄ndict' ꝛ nos tanq̄ pctōres optam' ab eo b̄ndictionē ꝯſeq̄. ſ. remiſſiōis pctōꝝ ꝑ pniam. Ad quā tenemur ꝓ his tp̄ibus ex eccl'ie p̄cepto. ideo dicit in hac laude. Bndict' q̄ venit ꝛc. Et ħ oēs chr̄icole canunt hodie

dam. ꝙ rc. Tercia rō ex pte pmissionis: qꝛ vet' lex pmittebat solū tpalia bona ob seruantibꝰ. Deut. xxvj. sed lex chrī pmittit grām r glām celestē. vñ Aug. in hom. de martyribꝰ. dt. Nec mirū est ꝙ data sūt pcepta maiora. s. in euāgelio ppt regnū celoꝝ: r miora data sūt ppter regnū terrenū ab eodē vno deo q̄ fecit celū r terrā. Quarta rō dr declaratōis: vt. s. sanū intellectū pceptoꝝ declararet: r errorē iudeoꝝ circa ea excluderet. vt dt Ly. vbi s. Nā notat ꝙ ad ꝯsecutionē salutꝫ sufficit inq̄t obseruatio mādatoꝝ decalogi. vt dt saluatorꝝ Matth. xix. Si vis ad vitā igredi serua mādata. Et h̄ intellige dū talis hō sit in vera fide chrī r obediētia ecclīe: sacra noue legꝫ volēs suscipe r tenet: vt nō ꝯtēnēs r ideo inq̄t Noua pcepta moralia saluator nō dedit: sed pcepta decalogi replicauit r ad obfustionē illoꝝ hoies induxit r obligauit: tñ apposuit aliq̄ q̄ veꝝ intellectū illoꝝ declararent. r errores iudeorum circa hoc excluderet. vt sic iuxta euāgeliū i fide chrī obseruantes hoies salui fierent. Et sic ptꝫ de pmo. D D

Circa scdm q̄rit: q̄t sūt genera pceptoꝝ euangelicoꝝ: Rñdet fm Aster. li. j. ti. xliij. r frēm Angel. in summa. aliosq; colligēdo: ꝙ q̄dā sūt specialia respectu psonaꝝ psidentiū: vt illa q̄ specialiter data sunt aplis Matth. x. que hic omitto. Sūt alia q̄dā generalia respectu oim chrianoꝝ: q̄ saltē fm genera enumerabimus. Primū pceptū r fundamentale est catholicā fidē habere r baptizari velle Marci vlti. Qui crediderit r baptizatus fuerit saluus erit. q̄ vo nō cre. rc. Scdm est pniam de pctis agere in ꝯtritione: ꝯfessione r satisfactiōe Mat. iiij. Penitentiā agite appropinquabit eñi rc. Et Luc. xiij. ptꝫ. Tertiū est decalogū implere sano intellectu sine oi errore. sic chrs dñs expo suit: vicꝫ ꝙ illo pcepto Nō occides phibet etiā inordiata ira: inuidia: odium r hmōi. Et ꝙ tenemur recōciliari pximo leso Matth. v. Itē ꝙ in pcepto Non mechaberis: phibet ois ꝯcupiscētia tam cordis ꝙ oculoꝝ r vxoris dimissio: ac ois occasio mechie. Itē ꝙ illo pcepto Nō perierabis: phibet ois iuratio sine causa. Itē ꝙ illo pcepto Diliges pxiñ: tenemur diligere inimicos: r ꝙ pximo veniā petēti dimittere debemꝰ in corde saltē rācorē r signa rācoris. De pdictꝫ Mat. v. r pluibꝰ passibꝰ euāgelioꝝ. Quartū pceptū est deū sup charitate amare: r sic ab oi pctō mortali cauere. Mat. xxij. Diliges dñm deū tuū toto corde: tota aia rc. Et h̄ intelligit q̄ ad oim ꝯrioꝝ charitati. i. pctōꝝ mortaliū exclusiōes fm doc. Proinde chrs i euāg. singillatim pcepit ꝯ singla pctā mortalia pfectā cautelā. puta ꝯ supbiā hypocrisim r vanā glia Mat. vj. dicit. Attēdite ne iusticiā vrām faciatꝫ corā hoibꝰ vt videamini. Itē ꝯ auariciā Mat. v. Nolite thesaurizare in terra rc. Itē cōtra luxuriā cōsuluit castitatē vginalēq; mūdiciā. Itē ꝯ irā patiētiā pfectissimā d. Si q̄s te pcusserit in maxillā vna pbe alterā. r si q̄s tulerit tunicā da ei r palliū: r hmōi. Et hec fm Aug. sunt de pcepto q̄ ad animi ppatōeꝫ vt scꝫ nolit q̄s ppt talia illata mortalr peccare in ira vel odio: aliter nō est de pcepto sed d ꝯsilio: ad q̄d hō nō tenet. Itē ꝯtra gulā Lu. xxj. Attēdite ne forte guent corda vrā crapula r ebrietate. Itē ꝯ inuidiā r odiū pcepit etiā inimicos diligere r non iudicare temerarie. Mat. vij. Itē ꝯ acidiam Lu. xviij. Oportet sp orare r nō deficere. r h̄ obligat tpibꝰ deputatis. Quintū pceptū est pximū diligere fm eq̄tatē iuris nature. Lu. vj. Prout vultis. Lyra. rō naliter. vt faciāt vobis ho. r vos facite rc. i casu necessitatis est pceptū. Sextum est miscōie opa exercere. Lu. vj. Oi petēti tribue. r hoc in extrema necessitate pximi tenet q̄s ex pcepto. Septimū ecclīe pceptis obedire. Matth. xviij. Si ecclīam nō audi. rc. Octauū sacra p loco r tpe suscipe. ptꝫ de cōtone r aliꝫ Nono pseuerare vsq; i finē i statu grē. Mat. xxiiij. Qui pse. vsq; i fi. h̄ sal. e. Et sic pꝫ EE

Circa tertium de obligatōe nota regulas Pria ꝙ hō chrianꝰ obligat ad pcepta sꝫ nō ad ꝯsilia euāgelica vt cōit obsuāda. Ptꝫ p Aug. xiiij. q. j. c. Qd pcipit inq̄t impat. r hoc necesse est fieri: si nō fiat penam habet. Sed cōsilio

dñi si vti nolueris minus boni adipisceris.

Scḋa regula ꝙ ꝯsilia euāgelica obligāt quēlibet saltē ad nō ꝯtēnēdū. Tertia regl'a ꝙ ꝯsilia euāgelica obligāt ad implēdū eos solū q̄ se voto astrixerūt ad aliq̄ illoꝝ. De his vide in q̄dragesimali scḋo scꝫ de vicijs. ſmone. xiiij. M N ꝛc.

Feria scḋa dñice de ramis Ser. xlviij. de charitate q̄ est finis oim̄ p̄ceptoꝝ.

d Omus impleta est ex odore vnguenti. Joā. xij. ꝛ in euāge. Sic dicit Bern. Vnguentū deuotiōis ꝛ pietatis est deo gratissimū ꝛ scris angelis ac btis. Vñ sponsa chr̄i ꝛ ecclesia orans canit illud Cant. j. Trahe me post te. s. p amorē. qꝛ aīa amore trahit q̄cūqꝫ trahit. vt dicit sanctus Aug. Subdit. In odore vnguentoꝝ tuoꝝ currimus. Et qꝛ Magdalena hmōi vnguēto vnxit pedes Jesu: ideo dicit hic ꝙ domus. s. ecclie militantis ad imitandū: ꝛ triūphantis ad cōgratulandū impleta est. vt pꝫ in euāgelio.

Ex q̄ aūt finis ois p̄cepti charitas est: vt dicit Apl's. j. Tim. j. ip̄a est etiā radix ꝛ fundamentū ac plenitudo legis: vt dicit idē Rho. xiij. qꝛ omne p̄ceptū ꝛ lex ad id ordinat hoiem vt deū diligat hō. qua. s. charitate anima vnit deo qui est finis vltimus. Vnde dr̄ charitas q̄si chara vnitas ꝓpterea iam post oia p̄cepta sequit agendū de charitate. De qua ꝓ isto ſmōe nota tria mysteria que habes in pte estiuali Pomerij de tpe. ser. xv. p totū.

Feria tertia dñice de ramis. Ser. xlix. de p̄dilectione charitatis a deo ꝛ munificatione.

n Os aūt gl'iari oportet in cruce dñi nostri Jesu chr̄i. Hec verba scā ecclia canit hodie in introitu misse. ꝛ accipiunt ab aplo Gal. vj. In q̄bo docemur q̄ sit summa gl'ia chr̄iana. s. crux chr̄i. Sed q̄re hoc nisi qꝛ p hāc oñdit deus nobis sūmā charitatē q̄ aiam suā posuit ꝓ nobis. sicut dicit Joā. xv. vt nos deū reamaremus. quia vt dic̄ Bern. Siue p̄cipiendo siue castigando: siue benefaciendo siue ꝓmittendo hoc solum requirit deus vt diligatur: solue tributum amoris ꝛ noueris deo satisfactū. Hec ille.

Proinde tria mysteria notabim⁹ in hoc ſmone de charitate vicꝫ.

Primū de dei p̄acceptatiōe.

Scḋm de ei⁹ munificatiōe.

Tertiū de ei⁹ adq̄sitiōe.

De q̄bo pte estiuali supra ſmōe. lij. X. ꝛ ꝯsequenter.

Feria q̄rta eiusdem dñice. Sermo. l. de eadem charitate.

t Radidit in mortē animā suam Esa. liij. ꝛ in ep'la hodierna. Dominus Jesus incātū nos amauit ꝙ tradidit ꝓ nob̄ aiam suā in mortē. Propterea Augu. dr̄. Si piget amare. s. deū: saltē pudeat nō reamare ꝓ tāta charitate q̄ nos miseros tātū dilexit vt vnigenitū suū ꝓ nobis in mortē daret. Proinde de ip̄a charitate p̄ter p̄dicta adhuc tria mysteria notabim⁹.

Primū dr̄ cōmēdatiōis.

Scḋm indiminutiōis.

Tertiū augmētatiōis.

De q̄bo in forma. vide pte estiuali Pomerij ſmone. liiij. p totū.

Feria q̄nta ſmonē oportet facere de cōiōne. Deniqꝫ tū d hac q̄ꝫ de seq̄ntibo diebo plures ſmōes vid i ptibo alqs p̄cedētibo

Pomeriū Sermonū Quadragesimaliū

tripertituꝫ p Religiosum deuotūqꝫ patrē: sacre pagine pfessorē eiusdēqꝫ satorē zelosissimū: fratrē Pelbartū de Themeswar Ordinis Minoꝝ de Obſuātia: cōpēdiose compactū: Impensis circūspecti viri archibibliopole Joannis Rynman de Oringaw: in officina industrij Henrici Gran Ciuis i imperiali opido Hagenaw accurate impssuꝫ Anno ṽginei ptus M. D. ꝛ. ix. octauo id⁹ Maij. finem adeptum est feliciter.